

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\R\Rada
Vlastimil\Zak_Jaroslav,Rada_Vlastimil-Bohatyrska_trilogie.PDB

PDB Name: Zak_Jaroslav-Bohatyrska_trilogi
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 19.7.2003
Modification Date: 19.7.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

VLASTIMIL RADA - JAROSLAV ŽÁK

BOHATÝRSKÁ TRILOGIE

VZPOURA NA PARNÍKU "PRIMÁTOR DITTRICH"

DOBRODRUŽSTVÍ ŠESTI TRAMPŮ (NOVÉ POVĚSTI ČESKÉ)

Z TAJNOSTÍ ŽIŽKOVSKÉHO PODSVĚTÍ

Úvod prehistorický

Badatel, jenž by zevrubně zkoumal české písemnictví z let třicátých, stanul by rozpačité nad třemi záhadnými dílky, z nichž se žádné nehodí do standardních krabiček pro osvědčené literární druhy. "Vzpoura na parníku Primátor Dittrich", "Dobrodružství šesti trampů" a "Z tajností žižkovského podsvětí." jsou knížky, které se značně liší ode všeho, co bylo v té době českým jazykem napsáno, ba vůbec ode všeho, co kdy bylo v této řeči svěřeno papíru.

Čím se liší knížky Rady a Žáka od ostatních literárních děl? Naprostou nekázní a neúsporností v hospodaření s nápady. Spisovatelé totiž, jsouce v podstatě obchodníky s myšlenkami, šetří nápady. Jaromír John říkával, že vtip je bonbónek, který se čtenáři servíruje tu a tam jako odměna za pozorné čtení, ke vtipu se musí čtenář prokousat literaturou. A Jakub Arbes dokonce prohlašoval: "Když já dostanu nápad, to se u nás peče husa!" Naproti tomu se v trilogii vtipy a nápady nezřízeně plýtvá. Vzbuzuje to podezření, že tyto knihy nepsali spisovatelé. A učiniv tento bystrý závěr, šel by výzkumník patrně po stopách (inu až k prapůvodu osudné trilogie).

Stopy vedou do Umělecké besedy, kde mladý malíř Vlastimil Rada bavil na společenských čajích shromážděné výtvarníky a je-jich přátele humornými pořady, které byly jakýmsi předstupněm revuálních féeří Voskovce a Wericha. Parodie na tehdejší popu-lární písničky (jimž se pro foxový a waltzový rytmus říkalo eufemisticky "jazz" nebo "moderní tance"), žerty z malířských ateliérů, kousavé výtvarnické šprýmy a jedovatosti, satirické šlehy na pseudokulturní produkty všech typů a druhů, parodie kritik a referátů, verše i próza, písničky, karikované voice-bandy - to byla náplň večírků a zárodek budoucích tramsko-gangsterských historií, jejichž vznik Rada nepředjímal, aniž tušil, že vůbec kdy bude psát knihy.

V téže době vyrůstal divoce druhý autor přibližně v kvartě Žižkovského gymnasia a vybíjel svou nadbytečnou energii rovněž parodiemi, nelekaje se přitom ani věhlasu Homérova, Ovidiova a Dantova, na nichž se nezletilý humorista mstil za kantorská příkoří. Tuto zábavu doplňoval vydáváním třídního časopisu „Záře nad pohanstvem", jehož posláním bylo tepat profesorský sbor veršem i prózou. V něm také parodoval tehdy oblíbené literární škváry, tzv. "cliftonky" a "bufalo-billky".

Oba živelní pěstitelé parodií se poznali ve sportovním klubu Slávia, kde se oddávali lehké atletice. Humor malířských ateliérů a školní "psina" se snoubily a vzkvétaly v živném prostředí lehkootletické klubovny. Vhodnými terči persifláží byly sportovní primadony, pивní ctitelé kopané, zakuklení profesionálové, lanaři a jiné, posměchu hodné jevy tehdejšího sportu. Tato činnost však byla pěstována po způsobu řeckých aoidů, to jest ústním podáním, k obveselení malé družiny atletů S. K. Slavie.

A tak se nahromadila zásoba nápadů a žertů opravdu ne-smírná, ale protože nikdo z obou mladých mužů neměl ctižádost stát se spisovatelem, nepojali úmysl napsat knihu. Ten za ně pojal Radův spolužák, nakladatel Karel Synek (zemřel r. 1942 v Terezíně - spolu se svým otcem Adolfem byl vydavatelem a částečně inspirátorem Haškova Švejka). Synek začal přemlou-vat Radu, aby mu napsal veselou obrázkovou knížku pro děti. Rada slíbil a uvažoval o námětu. Protože byl v časové tísní, pozval Žáka k spolupráci. Z roz-hovorů, a debat se zrodil námět, odpovídající parodistické nátuře obou autorů, - bude to žertovné vyprávění o vzpouře námoř-níků na vltavském parníčku. A tento základní nápad dal směr nejen první knížce, nýbrž i oběma dalším - sama se tu nabízela bujná satira na špatnou dobrodružnou literaturu.

Začátky byly dosti krušné. Rada se udatně podjal krocení přírodního humoristy a po četných ideologických bojích, vedených žertovně a v přátelském duchu, dal se Žák poučit, že i groteska má své zákony a že nelze napsat všechno, co člověka napadne.

Byl tu však ještě třetí činitel, s nímž oba autoři nepočítali a který se hlásil o svá práva. Námět si nedal poroučet. Ze za-mýšlené obrázkové knížky pro malé děti začala vyrůstat epopie. Odtud jistá nesourodost "Primátora Dittricha", kde proti naivním rozhovorům hošíka a jeho pejska stojí v protikladu několik parodických epizod, které si berou na mušku brakovou dobrodružnou literaturu (Radion Mac Peresam), a dále parodie ryze literární, na příklad slohově karikovaná "verneovka" (Zkazka o blbounu vltavském), - z nich pak organicky vyrostla druhá kniha, tentokrát už intelektuální, promyšlené konstrukce, do níž oba autoři uložili všechny své burleskní nápady, vyzkoušeli svůj um na parodování nejrůznějších literárních druhů a slohů (od divčí literatury až po staročeské kroniky) a především zdánlivě samo-účelných vtípů a žertů došli až k ostré společenské satíře ("trampové" = pokroková levice, "paďouři" = měšťácká společnost, "zabudnutí Slávové" = tehdejší čs. fašisté; viz o tom po-drobný výklad v "Poznámkách"). Zde je znovu nutno zdů-raznit, že oba "neliterární" pisatelé neustále plýtvají grotesk-ními nápady, což mnohde zastírá vlastní tendenci satiry a snad i poněkud mate dnešního čtenáře, protože nesčetné narážky na tehdejší dění kulturní, sportovní, společenské, politické atd. jsou zejména mladším čtenářům nesrozumitelné. Navíc je tu ještě důsledné "amatérský" charakter celé práce, - autoři, neza-chovávající dovolenou míru v žertování, někdy dokonce parodovali jeden druhého. Rozmotat a komentovat toto pletivo by dnes už ani sami původci trilogie nedokázali. Proto byly připojeny jen nejnnutnější poznámky a výklad zaniklých, mladé generaci nezná-mých slov a pojmů.

Je ještě třeba poznamenat k "Žižkovskému, podsvětí", že vzniklo z malého nápadu v první knížce (o geniálním detektiv-ním psu), je sice neseno duchem parodie na detektivky (od "holmesek" až po hrůzostrašné "wallaceovky"), ale je protkáno satirickými vložkami s vyšším uměleckým záměrem (např. vyprá-vění o "Fantomu Malé operety", kde je tepána špatná zábavná hudba, kazící vkus širokých lidových vrstev). Ústřední dějová zápleтка - žižkovská prohibice -je zde naruby obrácená prohibice americká (místo zákazu lihovin zákaz limonád) a pobaví jistě i dnešní mladou generaci. Ze starého vtípu o "svobodné republice Žižkovské" je rozvinuta parodie na poměry ve Spojených státech.

Nakonec bychom rádi řekli několik slov o "trampském hnutí" v dobách první republiky a uvedli na správnou míru mnohé mylné výklady, které se tradují i dnes. Byl to v podstatě neorganisovaný a živelný odpor tehdejší mládeže, studentské i dělnické, proti pivnímu politikaření tatíků. Mladí místo do hospody začali chodit do přírody, mnohdy si přitom žertem hráli na kovboje, desperády a divoké trampy amerického Západu, byly samozřejmě i výstřelky, ale jádro hnutí bylo zdravé. Ostatně, valná většina "Divokých Billů" jsou dnes fádni otcové rodin (ba i patriar-chové s vnoučaty), mnozí pak zastávají vysoké funkce nebo vy-nikli na poli vědeckém, technickém či kulturním. Politicky měli trampové (jak vyplývá z jejich složení, neboť pocházeli obrovskou většinou z proletářských vrstev) blízko k tehdejší levici, bylo by však nekritické přičítat jim nějaké vyspělé třídní uvědomění a vidět v nich předbojníky socialismu.

Jestliže to činí autoři trilogie, pak jest tomu rozumět symbolicky, právem satiry, která si pro své cíle může zjednodušit situaci. Abychom vyvrátili i ná-mitky opačné, zdůrazňujeme, že trampové neměli nic společného s dnešními "pásky", "vyšehradskými jezci" a jinými skupinami scestné mládeže. Naopak, svým nedbalým zevnějškem kontrasto-vali s tehdejšími "asfaltovými hochy", jak se nazývala výstřední odrůda velkoměstské, většinou "zlaté mládeže". Pokud jde o "ka-nadské žerty", ty byly spíše součástí "trampské latiny" u tábo-rových ohňů než nějakou surovou zábavou nevzdělaných hrubců. Tento krátký výklad a věcné poznámky na konci knihy snad čtenáři postačí. Jinak předkládáme trilogii v té podobě, v jaké vyšla původně (kromě malých úprav, hlavně tam, kde se některé věci opakují). Ve své době měl humor Radův a Žákův u čtenářů úspěch opravdu pozoruhodný. Dokáže rozesmát i dnešní mladou generaci? Je ještě mnoho aktuálního na stránkách trilogie - tak například rozhlasový boj mezi "dechovkáři" a ctiteli "vážné hudby" zuří dodnes - a proto věříme, že kniha bude čtena se zájmem, nikoli jen jako historická kuriosita.

Pamětník

I

BUDULÍNEK A MATLAFOUSEK

čili

VZPOURA NA PARNÍKU "PRIMÁTOR DITTRICH"

KAPITOLA PRVNÍ

Přerušený zápas

"Franto, podej! Nehraj si s míčem! Na křídlo! A piš!" Až do ulic zaléhal pokřik z nevelikého plácku u tovární ohrady. Hejno kluků se tam honilo za míčem; hoši to hráli jedna radost a hadrový míč šel rychle s nohy na nohu. A ze všeho nejzábavnější byl malý pejsek, který čile pobíhal po hřišti, hbitými skoky sledoval míč, vrhaje se hráčům pod nohy. Na první pohled to vypadalo, jako by se tam jen náhodou připletlo nějaké ztřeštěné psisko a kazilo chlapcům hru; ale ve chvíli musilo být kaž-dému jasno, že ten pes rozumí kopané docela dobře. Vřhal se mezi nepřátelské útočníky, olupoval je o míč a kazil jim kombinaci, hlavou přihrával záloze a zad-níma nožkami odkopával míč do bezpečí; k tomu všemu ještě občas zaštěkal na své spoluhráče "haf haf! podej!" nebo "vrrhaf! pozor, za tebou!" Zkrátka řádil na hřišti jako nějaký Káďa; byl všude, kde hrozila pohroma jeho brance.

Však také brankářem byl jeho pán a nejlepší kama-rád, malý, ale silný a mrštný chlapec, který chytal ná-ramně správně; kamarádi o něm říkali: "Budulínek, to je náš Plánička." Ale Plánička je v té brance sám, a branka je tak vysoká a široká! To pak nepřátelský útočník, který se s míčem dostane na dva metry od branky, dá si gól docela pohodlně, a i takový Plánička musí bezmocně přihlížet, jak se míč třepotá v síti. Snad by to šlo nějak napravit; což kdyby dali Pláničkovi na výpomoc nějakého obratného brankářského týpáka? Budulínek, jak vidíte, takového pomocníka měl; tím byl právě jeho pejsek Matlafousek.

Budulínek s Matlafouskem kamarádili už od malička; zvykli si tak na sebe, že sis jednoho bez druhého ani představit nedovedl. Budulínek naučil Matlafouska vše-lijakým kouskům a Matlafousek panáčkoval, aportoval kameny, chodil po zadních nožkách a nosil Budulínkovi do školy učení. Doma na dvorečku pak hrávali spolu kopanou, sami dva, na auty a góly; a tenkrát se Matla-fousek naučil kličkovat a klamat soupeře, chytat míč, umrtvovat jej a odrážet hlavou i zadkem; jeho robinsonáda, spojená s kotrmelcem, byla opravdu parádním kouskem psího fotbalového umění.

Když pak Budulínka postavili do branky, pomáhal mu tam Matlafousek a nijak si nedal vymluvit, že se to jaksi nehodí, aby pes hrál s kluky kopanou; udělali tedy o něco širší branku, aby to bylo spravedlivé i pro druhou stranu, a tak se stal Matlafousek Budulínkovým brankářským tovaryšem.

Právě dnes se tu konal veliký ligový zápas SK Lucemburská ulice proti SK Přemyslovu náměstí. Všichni kluci hráli s sebou a jenom Pepíček Kubiasů, který měl od koupání rozfíznutou nohu, dělal diváka a povzbuzoval právě svoje kamarády z Lucemburské ulice, když za sebou zaslechl smích.

"Helejte se, to je legrace! Hahaha!" Statný muž v buřince a bílých kalhotách houpavým krokem přicházel k hřišti a smál se na celé kolo. Pod paží nesl nějaký balík, v ústech žmoulal cigáro, a krásně pruhované tričko krylo jeho atletická prsa. Postavil se vedle Pepíčka a se zájmem přihlížel zápasu, pronášeje občas hlasité po-známky. "Hehehe, ten Vořech je povedenej! Ale on je vlastně báječný player!" vykřikl nadšeně, když Matlafousek sebral jednomu útočníku míč s nohy. "A ten start na míč, na to by se měli přijít podívat letenský leadři! Ty, Frantíku nebo Pepíku, či je vlastně ten zázračnej Voříšek?" "Budulínka, toho brankáře. Ti dva dohro-mady, to je obrana, co?" "Beton," řekl krátce neznámý. "Co vás vede," povídá Pepíček, "kdepak beton! To je úplnej beton! Plánička hadr!" "Nó, to zas né," odporuje pan Buřinka. "A to zas jo. Jen si představte, že letos nepustili ještě ani jeden gól!" "Ale řekni hned, ty filištine, proti komu hráli? Proti malejm klukům a ti nedají kloudnou ránu. To ono by to hned vypadalo zas všechno jinač, kdyby jim tam někdo občas umístil nějakou tu opravdovou bombu." "No, a vidíte, hráli tady s námi už taky opravdoví fotbalisti z klubu, nějací dorostenci z Hostivaře, a ani si neškrtli!" "Prosím tě, vašnosti, dej nám svátek s nějakým dorostem!" rozčilil se muž v tričku. "Já jen říkám, že pořádný hráč by musel těm dvěma nastřílet gólů, co by chtěl! Já tuhle hraju jen za zájezdovou jedenáctku SK Radlice, a za deset minut bych jim tam nasázel banánů, jako že se Hadraba jmenuju!" "Tak to zkuste, mladej pane, to bych byl na to moc zvědavý. Hoši! Zarazte hru! Heleďte se, tuhle pan Hadraba by si rád na chvílku s námi začůtal. Ať jde Tonda k nám do halvy a pan Hadraba by si zahrál místo něho v centru! Schválně, dáte-li Budulínkovi gól!" "Pohlídej mi tu tedy kabát a ten balík!" zabručel pan Hadraba, posunul si buřinku do týla a nastupoval k zápasu. "Ale gól si nedáte!" volal za ním Pepíček.

Hra začala. Pan Hadraba měl v poli velikou převahu. Kluci se ho báli, a tak již v první minutě poslal na Budulínkovu branku prudkou ránu, ale bez úspěchu. Budulínek byl na stráži a Matlafousek vrčel, připraven ke skoku, neboť věřil nebezpečí, které se blížilo skoro neodvratně. Po několika bezúspěšných ranách z dálky se pokusil muž v tričku prodřiblovat míč až k samé brance. Prošel hladce obranou, a již se chystal k roz-hodné ráně zblízka. Vtom Matlafousek skočil a ozval se zvuk, jako když se něco párá. Pan Hadraba zapomněl na míč a zrudl v tváři, když uzel, jak mu Matlafousek zřídil nohavici. Kluci úprkem pádili z hřiště. Pan Had-raba klel a nadával. Honem si vzal své věci, u nichž stál ještě Pepíček, a rozběhl se za Matlafouskem a Budulínkem, kteří zatím zmizeli za rohem.

"Ale gól jste si nedal!" volal ještě Pepíček za panem Hadrabou, jenž pln pomstychtivosti se pustil za prcha-jícími.

KAPITOLA DRUHÁ

Pronásledování

"Matlafousku, pozor!" šeptá rychle za rohem Budu-línek. "Teď se dáme každý jinou ulicí, abychom mu zmátli stopu. A sejďeme se u vody!" Matlafousek mrkl očkem na znamení, že porozuměl, a vyrazil právě v oka-mžiku, když se jejich rozzuřený pronásledovatel blížil. "Počkej, ty surovce, já ti dám unfair hru v trestném území!" křičel pan Hadraba a pustil se za pelášícím pejskem. "Tohle není pěkná zábava, nechat se tady honit po ulicích jako, s odpuštěním, nějaký pes," myslí si Matlafousek. "Ale už mám nápad!" řekl si a zahrnul náhle do příčné ulice.

Když pan Hadraba za několik okamžiků doběhl do téže ulice, zarazil se, překvapen. Po utíkajícím pejskovi nikde ani stopy! Ulice byla v té chvíli skoro prázdná. Dveře domů byly zavřeny, neměl se tedy Matlafousek kam schovat; a přece, kromě dvou tří lidí nebylo v celé ulici živého tvora. Pan Hadraba šel zklamaně po chod-níku a pátral ještě po nějakém Matlafouskově úkrytu. Vtom zahlédl v jednom krámě pootevřené dveře. Byl to obchod s gramofony, jak mohl každý poznat na první pohled podle reklamy, která stála u vchodu. Do veliké, starodávné gramofonové trouby pozorně pohlížel ne-hybný, sedící pes, patrně ze sádky nebo kaširovaný, a dával tím najevo, že "poznal hlas svého pána". Pan Hadraba se zamyšleně podíval na psí figurku a měl sto chutí ji něčím praštit; tak se totiž ten kaširovaný pes podobal Matlafouskovi. Raději odvrátil zrak, aby se zbytečně nerozčiloval, a nahlédl do krámu.

"Máucta, vašnosti!" zaznělo od pultu, "račte si přát?" "Přál bych si," povídá pan Hadraba, pátraje očima po krámě, "jednoho Voříška, malýho, ale zralýho su-rovce. Přál bych si ho roztrhnout na dvě půlky!" "Říkal jste zralé voříšky? Voříšky, prosím, nemáme, ale pěkný gramfon na mírné měsíční splátky..." "Nechci žádný gramfon," křičel pan Hadraba, "hledám psa, takovou potvoru baskervilskou, menší postavy!" "A ták, pejsek se pánovi zaběhl! A jak, prosím, vypadal?" "Takovej menší, no zrovna takovýho máte tady před dvěma, vycpanýho nebo sádrovýho!" "Ale, prosím, to je snad mylka, my nemáme žádného takového..."

Pan Hadraba vyhlédl rychle ven. Místo před gramo-fonem bylo prázdné. Na vzdáleném konci ulice se ozval psí štěkot.

Matlafousek tam panáčkoval, jako by se chtěl svému pronásledovateli vysmívat, pak udělal kotrmelec a zmizel za rohem. Pan Hadraba vykřikl: "Ha, počkej, ty neřáde psovská, takhle si dělat legraci z pořádných lidí!" a vyrazil za Matlafouskem. "Mladý pane, počkejte, takhle přece nemůžete mezi lidi!" ukazoval pán z obchodu panu Hadrabovi na roztrženou nohavici. Roz-zuřený pronásledovatel se zarazil, poškrábal se za uchem a vrátil se do krámu. "Máte pravdu, pane šéf. Ale ten pes mě doběh, oklamal mě dokonale. Před tím vaším gramofonem seděl on sám a vypadal jako ta reklama z výkladní skříně. A ty kalhoty, to je taky jeho dílo, Rin-tin-tina surovýho. Však já ho dostanu! A teď se tady u vás převleču, jestli dovolíte; mám tu v balíku naštěstí ještě jednu kalhoty."

*

Matlafousek proběhl několika ulicemi, schovává se občas v průjezdech, aby zmátl stopu svému pronásledovateli. "Opatrnosti nikdy nezbývá," uvažoval sám pro sebe, vykukuje ze vrat jednoho průjezdu; "což kdyby mě teď pan Hadraba pronásledoval v nějakém převlečení?" Obzvlášť bedlivě pozoroval jednoho dědečka s dlouhými vousy; tyto vousy mohly být přece falešné a za nimi se snad skrývala tvář pana Hadraby. Vždyť pan Hadraba byl třeba detektivem a ti užívají všelijakých uskoků a převlečení, aby dopadli zločince. Ale podle všeho pan Hadraba již Matlafouskovu stopu ztratil; ujistiv se o tom pečlivě, Matlafousek se rozběhl nejkratší cestou k Vltavě.

*

Budulínek zatím čekal na svého kamaráda, opřen o zábradlí. Dole v přístavu kotvil parník a chystal se k brzkému odjezdu. Z vysokého komína se již kouřilo; s velikými lopatovými koly na bocích se loď podobala parníkům a šalupám, jež brázdí vody Zambezi, Nilu a Orinoka.

Budulínek je tak dobře znal z obrázků ve Verneových románech! Za chvíli loď zvedne kotvy a odpluje do jižních krajů, tam daleko za Vyšehradskou skálou, a minuvši Braník a Hodkovičky, popluje vstříc neznámému osudu. Jen některé lodi, jimž velí zvláště statní a otužilí kapitáni, muži osmahlých a větrem ošlehaných tváří, jen lodi, řízené pevnou a zkušenou rukou těchto vltavských vlků, odváží se až za Zbraslav, až tam, kde vládne Divočina a její synové, divocí trampové. Tam, kde velebné Ticho Přírody bývá jen zřídka rušeno skřekem dravce, odnášejícího svou kořist, nebo krátkou, ale tím výmluvnější přestřelkou mezi dvěma nepřátelskými trampskými osadami, tam není místa pro zbabělé srdce člověka, zchoulostivělého pohodlným životem města. Divočina si žádá celých mužů s ocelovými svaly a nervy, a mezi zálesáky si uhájí právo na život jen ten, kdo dovede rychle zacházet se svou automatickou pistolí. Být jednou takovým mužem, být králem divočiny jako slavný Buffalo-Bill! Nebo být některým z těch, kteří na svých rychlých škunerech jsou pány sedmi moří! Být kapitánem! Být kapitánem třeba této lodi, jež na svém boku nese hrdé jméno: "Primátor Dittrich"! Budulínek si představoval, jaká by to byla sláva, kdyby...

Vtom sevřela silná ruka pevně Budulínkovo rameno. Byl to pan Hadraba! "A vida, jak se lidi sejdou, ani nechtějí!" řekl s krutým úsměvem. "Tak co, slavnej gólmán a trenér fotbalovejch psů, co bude s mejma kalhotama?" "Je mi líto, že vám náš pes roztrhl kalhoty, a také mě mrzelo, že jsme vám utekli a ani se neomluvili," řekl slušně Budulínek, když se vzpamatoval z prvního leknutí. "Stojím já ti vo tvý vmlouvání!" povídá pan Hadraba. "Já chci nový kalhoty a tvůj tatík je pěkně zaplatí!" "Nevím, nevím," odpověděl Budulínek. "Náš Matlafousek totiž ještě nikdy nikoho nekousl! A ani vás by byl nekousl, kdybyste byl s náma nehrál kopanou a nechtěl nám dát mermomocí gól. Je to taky vaše vina." "Já nemám čas se tady s tebou bavit," křičel pan Hadraba a smýkl Budulínkem, "půjďme támhle k policajtoví a tam se..." Pan Hadraba nedomluvil.

Krátké zavrčení ho vyrušilo z řeči, a než se obrátil, Matlafousek, kde se vzal tu se vzal, skočil, a opět se ozval známý již zvuk, jako když se něco páře. S kletbou na rtech a s roztrženou nohavici pustil pan Hadraba Budulínka a vrhl se po Matlafouskovi, který počal na chodníku před ním obratně kličkovat. Pan Hadraba byl zuřivostí všecek bez sebe; zapomněl na vše kolem, i na Budulínka, a toužil jen po strašné pomstě; viděl, jak se říká, rudě, a chtěl dostat Matlafouska. Budulínek seběhl rychle na pobřeží. Před ním byl můstek, vedoucí na parník, za ním pan Hadraba, rozlíceně honící Matlafouska. Chlapec hvízdal na Matlafouska a přeběhl můstek. Matlafousek přiběhl v několika okamžicích, máje však v patách pana Hadrabu. "Rychle, Matlafousku," šeptl Budulínek a vskočil do nejbližších dveří. Objevilo se před nimi úzké, strmé schodiště, které vedlo kamsi do útrob parníku. Nebylo času na úvahy.

Seběhli po schodech do jakési kajuty, kde bylo složeno různé harampádí, a schovali se za nějakou starou po-hovku. Vzápětí se ozval zvonec a voda hlučně zašuměla pod koly parníku. "Primátor Dittrich" opouštěl přístav.

KAPITOLA TŘETÍ

Na palubě i v podpalubí

"Každý na své místo!" zahromoval hlas z kapitánova můstku. "Milostpán si přijde na loď v poslední chvíli, a ještě se tu špacíruje po palubě!"

Pan Hadraba, neboť jemu platila tato hněvivá slova, zanechal pronásledování Matlafouska a postavil se do pozoru. Hledě vzhůru na kapitánský můstek, oznamoval: "Poslušně hlásím, kapitáne, že mi pes roztrhl kalhoty a že tohoto psa honím za účelem potrestání!" "Pes nepes," rozkřikl se rozzlobeně kapitán, "já se jen ptám: kdo měl před odjezdem zvonit? Hadraba! A kdo nezvonil? Hadraba! Pamatujte si: ručím za životy pasa-žérů a vyžadují proto bezpodmínečně přesné plnění po-vinností! Napřed povinnost, potom zábava! Napřed zvonit, pak psy honit! A kam zas jdete?" "Do

podpalubí, kapitáne, převléci si kalhoty!" "Do podpalubí mi ani nepáchnete!" křičel kapitán. "Abyste mi tam zas po-řádal nějaký lov na psy, ne? Převlékněte se v kajutě tady na palubě, a Už at' jste na svém místě!" "Bídnej život," reptá pan Hadraba, převlékaje se do ošklivých, vypůjčených kalhot. "Psa mizernýho, padoušskýho mám tady na dosah ruky a nesmím na něj!"

*

"Nebylo to ostatně od tebe hezké, Matlafousku, žes ho kousl! To nebyla slušná hra!" "Ale nebýt toho, byl by nám dal gól!" "Raději gól, Matlafousku, než nějakou surovost. Té se pořádný sportsman nedopustí nikdy! Koukej, co teď z toho máme!" Matlafousek se podrbal za uchem. "Je to těžká věc, Budulínku, nebýt zlý, když má našinec vztek na takového chlubného vytahováka. A po druhé, tady na nábreží, to už jsem se o tebe bál." "Já vím, Matlafousku, nebýt tebe, tak by nás byl stráž-ník přivedl domů. Ale takhle snad tomu Hadrabovi přece jen utečeme! Snad už není na lodi.

To by nás už tady hledal! Vystoupíme na nejbližší stanici a přijde-me ještě včas domů, jakoby nic!" "Ale co kdyby tam ještě byl? Musíme si dát pozor!" varoval Matlafousek. "Dobrá," řekl Budulínek, "půjdeš na výzvědy." "Jen aby mě nezahlédl! To by byla mela," řekl Matlafousek starostlivě. "Neboj se," dodává mu Budulínek kuráže.

"On tě nepozná. Namaskuju tě za nějakého pinčlíka nebo něco takového." "Ale čím?" ptal se Matlafousek. Budulínek ukázal na starou, oděnou pohovku. "Vidíš, co to tady čouhá? To je koudel. Té používají detektivové a zločinci k tomu, aby svou podobu změnili od základu." Matlafousek ihned pochopil a vytahal z pohovky kou-dele, co se dalo. Lepidlo sice neměli, ale s pomocí pro-vázku, který měl Budulínek u sebe, jako každý řádný kluk, byl Matlafousek změněn k nepoznání. Hlavu měl chundelatou a těž na ocace chumáč koudele. Budulínek ho obhlédl a řekl: "Teď vypadáš jako opravdový Matla-fousek. To byl totiž pejsek, kterého jsme měli před tebou; měl takové rozmatlané vousy, a proto se tak jmenoval. No, a tys to jméno zdědil po něm. A teď už běž a chytře to proved!"

*

Matlafousek vyběhl na palubu a počal se tam pro-cházet. Pokukoval nenápadně po cestujících, proběhl podél všech lavic, ale jak se zdálo, vzduch byl čistý. Pan Hadraba mezi cestujícími nebyl. Matlafousek si ulehčeně oddechl a byl by si i radostně povyskočil, kdyby se byl nebál, že mu spadnou jeho falešné vousy. Začínal už být na ně hrdý; jeden pán na palubě si povšiml jeho zvláštního vzezření a Matlafousek zaslechl, jak upozor-ňoval svého souseda: "Pohled'te, pane, jaká to vzácná psí rasa!" Oba znalci psů se pak s nadšením rozhovořili o Matlafouskově rázovitosti a kráse. A protože vzbudil pozornost i u svých kolegů psů, Matlafousek promenoval po palubě s jistou pýchou a koketností. Parník právě dojížděl k přístavu a těsně za Matlafouskem zazněl zvo-nec; Matlafousek se ohlédl a úlekem ztuhl. To stál pan Hadraba u zvonce a zamračeně koukal na podlahu, zrovna na místo, kde stál Matlafousek. V nešťastném psu se udělala malá dušička; čekal, co se stane, přípra-ven k rychlému uniknutí. Ale nestalo se nic. Pan Had-raba se prostě mračil na celý svět vůbec a na všechny psy zvláště a Matlafouska zřejmě nepoznal.

Matlafousek si oddechl po druhé, a to opravdu zhluboka. Chtěl se nyní honem ztratit a dát Budulínkovi zprávu. A věřte, hoši, že to měl udělat. Ale Matlafouskovi se zachtělo ještě se chlubit svou krásnou hřívou.

Zmocnila se ho marnivost, nepěkná vlastnost, která se dá prominout holkám, ale ne chlapcům a pejskům-sportovcům. Ale Matlafousek si nemohl odpustit, aby nepozlobil jednoho pinčlíka, který byl zřejmě pyšný na svou huňatou hlavu a který vrčel nelibostí, že mu Matlafousek dělá špinavou konkurenci. Pinčlík zcela znenadání chňapl po Matlafouskovi, ten mu to oplatil, a zkrátka, byla z toho řádná psí rvačka; Matlafousek se pral a zapomněl na všecko, na Budulínka, na pana Hadrabu i na své falešné vousy a jen se toužil vypořádat se svým soupeřem. A dopadlo to bledě. V té tahanici mu spadla maska z koudele a on tu stál, kouzla zbavený, jako prachobyčejný pes. Oba páni, milovníci psů nemohli ani pochopit tu náhlou změ-nu, a sám pinčlík, jeho soupeř, přestal se prát a koukal na něj s otevřenou hubou. Ale pan Hadraba, který chtěl rozehnat zápasící psy, hned věděl, oč jde, a skočil po Matlafouskovi s takovou prudkostí, že nebohý psík unikl jen o vlas a již pelášil do podpalubí. Pan Hadraba samo-zřejmě za ním, ale z kapitánova můstku to zahřmělo: "Stát! Na své místo! Hadrabo, vzpamatujte se, člověče, co vlastně jste, lodník nebo pohodnej? Dvakrát jste dnes opustil své místo na lodi! Nepřejte si mě, člověče!"

Pan Hadraba se vracel zpět váhavým krokem, strašně neochotně a rozhořčen do dna duše.

Těžce usedl, praštil pěstí do zábradlí a zahromoval: "Proklatej, poplivanej život blbej!"

KAPITOLA ČTVRTÁ

Mezi mužstvem to vše

"Copak se ti stalo, Venco, že tu kleješ a nadáváš hůře než kormidelník závodní osmy VK Slávie?" Pepa Šesták, nejstarší lodník na "Dittrichu", plácl Hadrabu přátelsky po zádech, vyplivuje rozzvýkaný tabák do Vltavy. Jeho tvář byla osmahlá, bouřemi a cyklony rozbrázděná, a na nahých pažích měl vytetovány různé sladkovodní příšery. "Kdo by neklel za těhle poměrů!" bouřil Hadraba a kopal do hromady bidel a tyčí, které ležely na přídi; "bylo tohle někdy, když byl kapitánem starý Průša? Netrefil by tě šlak, když se ti dole směje kluk se psem, který ti roztrh dvakrát kalhoty, a ty za nimi nesmíš a eště dostaneš od starýho huby? Považ, nazval mě pohodným! O kormidelníkovi ani nemluví. Ten pro samý sekýrování mužstva ani nemá kdy si načpat fajfku. Hrom to všecko zapal!"

"Co ty můžeš říkat o poměrech," pravil Pepa Šesták, utahuje si řemen u kalhot, "což teprve kdybys pama-toval ty časy starý zlatý svobody, když se ještě 'Zrzavej Tonda' proháněl po Vltavě se svým pirátským škune-rem. Tehdy byl 'Primátor Dittrich', vedený silnou rukou kapitána Dařbujána - dej mu Pánbu nebe - jedinou lodí, před níž piráti zahýbali

na 6 mořských mil. Jednou, když kroužil ‚Zrzavej Tonda‘ jako cejn u chuchelské plovárny, vyrazili jsme proti němu od Císařské louky a starý pirát nestačil utíkat k jihu. Žíhal to plnou parou, ale statečný Dařbuján dal zvýšit tlak pod kotly na jedenáct atmosfér, ačkoli se paluba chvěla jako osikový list. Rychlostí patnácti uzlů - představ si, patnáct uzlů! - jsme stihali pirátský škuner, a když ten nasadil stejnou rychlost, udělal si náš kapitán na šátku šestnáctý uzel a již již jsme se chystali rozříznout přídruží korzára jako salám, když tu ‚Zrzavej Tonda‘ zahnul do rákosí, a tam nám beze stopy zmizel. Později jsme se dověděli, že dovedl převléci svou loď podle potřeby na jachtu nebo nákladní parník."

Hadraba naslouchal všecek užaslý. "A kde se, prosím tě, vzala ta pirátská loď na Vltavě?" ptal se v údivu. "Byl to původně parníček ‚Závist‘," vykládal Šesták, "kde byl kapitánem Burda, který byl na mužstvo ras. A tak se posádka vzbouřila, hodila Burdu přes palubu a kapitánem byl zvolen ‚Zrzavej Tonda‘. Ten dal název ‚Závist‘ přemalovat na ‚Bledá Závist‘ a dlouho potom řádl mezi vltavským loďstvem, přepadaje koráby kupčků, až ho jednou větrná smršť zahnala k jezu, kde našel smrt."

"Museli to být správný kluci," liboval si Hadraba; "dobře udělali. More' hadry, tady by to taky potřebovalo vybělit!" "To je řeč jak hláhol zvonu," zvolal Šesták a v očích mu zajiskřilo, "mluvíš mi z duše, kama-ráde!" Hadraba se trochu zarazil. "Ale kdo to dá do-hromady?" bručel. "Kdo jiný než ty?" řekl Šesták nadšeně. "Jsi z nás nejsilnější; ujmí se velení vzbouřenců! Hoši půjdou rádi za tebou. Ve strojovně to už vře; kapitán jim nadává a plivá jim tam hláskou rourou. Už toho mají akorát dost!"

"Ale," namítal Hadraba, "což přidá-li se obecenstvo ke kapitánovi?" "To nech na starosti mně," pravil Pepa přesvědčivým hlasem, "vidíš tamhle těch šest trempů? Známe se s jejich šerifem od ‚Zpuchřelé plachty‘. Při-prav se zatím. Já jdu s nimi vyjednávat a zároveň pošlu Emila Vodičku do strojovny, aby je tam uvědomil, jakou šijeme boudu." A stiskem ruky zpečetili oba muži ďábelský plán.

"Patnáct mužů padlo na mrtvého bednu,
johohó, johohó, a láhev rumu!"

pěli sborem trampové kromě statného Bivoje, který zarpu-tile mlčel. Bivoj zván byl proto, že se kdysi pustil holýma rukama do kance, když ztratil ze sešitu piják. "Jak mám tohle zpívat, když rum nepiji?" ohrazoval se, jakmile skončili. A sbor zapěl znovu:

"Patnáct mužů padlo na mrtvého bednu,
johohó, johohó, a láhev malinové limonády."

Tramp Bivoj se zaradoval a zálibně si pobrukoval: "mrtvého bednu, johohó, a láhev malinové limonády." "Heleďte hoši," ukazoval tramp Joe Chiclets, "tadyhle je ta skála, co s ní spadl ten Barrande a nic se mu nestalo." "Ty nádivo!" zlobil se tramp Forbes, "ten Barrande, to byl přeci první český tramp, kterej měl chatu na té skále, a do té chaty si natahal šutráky, aby se mohl bránit před útokem vodních skautů. Ty šutráky jsou teď v museu."

"Koukejme se, Pepa! Nazdar, kamaráde!" zvolal radostně šerif Jack Aspirin, spatřiv Pepu Šestáka. Oba se mužně objali. "To je náhodíčka, co?" povídá Pepa. "Ale, abych hned mluvil k věci. Máte-li pak, hoši, lístky?" "Lístky? Na to je přece dost času. Koupíme si je později." "A slyšel někdy někdo," řekl starý lodník, "aby si zálesák kupoval lístky? Nečetli jste nikdy o mu-žích, kteří, držíce se pod vagónem, jeli z Friska až do New Yorku?"

"Copak o to," pravil staříček tramp Nick Wharton, "také byli u nás takoví chlapíci. Jednoho jsem znal. Jmenoval se Fred Čedok a jel z Prahy do Chuchle drže se vespod kýlu parníku ‚Palacký‘. Když v Chuchli vylezl z vody, byl obalen řasami, rákosím, medúzami a všeli-jakým žabincem. A což teprve když začal vyplivovat různé šneky, rybičky a lastury, samý neznámý druh!"

Jeden učenec, který u toho náhodou byl, plakal radostí. Ale celkem soudím, že je to trochu nezdravé."

"To je ovšem prima výkon," uznával Šesták, "ale jde to někdy mnohem pohodlněji, aby se člověk svezl zadarmo. Stačí jen přiložit ruce k dílu."

Šesták významně zamrkal.

Jack tiše hvízdal a pravil: "O tom by se dalo hovořit, což, boys?"

Trampové obklopili v úzkém kruhu mluvčího.

"On je tu, hoši, trochu dusný vzduch," vysvětloval lodník, "a abych pravdu řekl, budeme důkladně větrat." i "No, to rozhodně pomůžeme," řekl Nick za všechny, "my si na větrání potrpíme."

"My jsme členy kuřácké ligy ‚Čistý vzduch‘," dodal Bivoj, "my děláme průvan i v lese." Porada skončila šesterým stiskem pravice a Pepa se vrátil na příď.

KAPITOLA PÁTÁ

Vzpoura

"Bože, to je krása na té vodě," pochvalovala si nějaká starší dáma, "a ten božský klid. Nedrncá to, nerámusí, člověk si sedí, rosa ho skrápí, a což ten vzduch - samý ozón! Inu, gustičko!" "Vy si tady medíte a libujete," pravil pán, který seděl za rohem. "Já se pamatuji, když jsem byl ještě malé pachole, jak vybuchl tenkrát kotel na ‚Františku Josefovi‘. Něco takového se může stát každou chvílí a máte po gustičku. Taková pára, milost-paní, to je živěl, který nadělá hrozné spousty, když se osvobodí."

"Panenko Svatohorská," polekala se stará paní, "vy jste mi zkazil výlet. Já vystoupím v nejbližším přístavu a víc na to nesesedu." "Je to skandál," vmísila se do řeči nějaká mladá dáma, "že paroplavební společnost nepostaví už jednou nějaké modernější parníky. Aspoň kotle kdyby vyměnili! Ono se tak dlouho jezdí s parníkem po vodě, až se kotel roztrhne." "Dámo, nestraš-ťe mi vnoučata," pravil šedivý pán s dvěma chlapečky na kolenou. "Na tom se nedá nic měnit," řekl statný muž s tmavým knírem. "Kotel se zaneše, trochu se přetopí a..."

Vtom zazněla hrozná rána. To trampové vystřelili ze špuntovek, což byl ujednaný povel ke vzpouře. "Šmarjá, už je to tu!" vykřikla paní s ozónem. "Výbuch kotle!" zvolal pán naproti ní, "zachraňte holé životy!" Nastala hrozná panika. Lidé se rvali o záchranné pásy a vrhali se do vln. Jenom jeden hluchý dědeček pobíhal po palubě volaje: "To se mi líbí, tohleto sportování, to je zdravá věc." Když mu pak nějaký soucitný člověk na-psal křídou na zem: "Výbuchl kotel, loď se topí!" ulekl se stařeček a skočil krásným saltíčkem do vody. Na vlnách se zmítali trosečníci, skýtající mimoděk poučný obraz vývoje plaveckých stylů od "čubičky" až po kraula. Naštěstí pluly kolem vory, na nichž se všichni zachránili díky statečným vorařům, takže kromě několika záchranných pásů se nikdo neutopil.

*

Na palubě zuřil zatím děsný boj. Pan Hadraba, Šesták a Jack Aspirin se vrhli na kapitána, ostatní lodníci na surového kormidelníka a trampové na prvního důstojníka, který byl členem jízdního Sokola a nejdéle odolával. Ovšem, přesila byla tak značná, že záhy byli všichni tři přemoženi, svlečeni do košile a vysazeni na pusté pobřeží u Chuchle. Vzbouřenci jim tam nechali jediné termoflašku s kafem a odpluli za vítězného řevu směrem k Modřanům.

*

Urazivše asi dvě vltavské míle, zakotvili loď uprostřed řečiště. Jejich jásot se stupňoval, když objevili v kajutě kapitánově značnou zásobu lihovin. A pan Hadraba, máje kapitánovu čepici na hlavě, zpít vítězstvím a ru-mem, zapomněl na chvíli na Budulínka a Matlafouska, kteří se krčili v podpalubí. Uvnuli totiž únavou na staré pohovce a výstřel trampů je probudil. Slyšeli křik obe-censtva, ryk boje a hlomoz vítězných vzbouřenců.

"Běž nahoru a podívej se, co se děje," řekl Budulínek Matlafouskovi.

V té chvíli zrovna pozvedli lodníci "Primátora Dittricha" své sklenice a provolali: "Ať žije kapitán Hadraba!" Hadraba vypjal pyšně hrud', zavdav si z láhve, a zvolal: "Ať žije první kormidelník Šesták!" Hrozivé mručení se ozvalo ze skupiny trampů. "Ať žije kapitán Aspirin!" zahřměl Forbes. "Výborně!" hulákali ostatní trampové. Hadraba postoupil kupředu se založenýma rukama: "Kdo že je kapitán?" řekl ledově, dotýkaje se skoro nosem obličej Jackova. "Ta se ukáže!" zařval Forbes, a přiskočiv k němu, strhl mu čepici. To byl povel k nové bitvě. Lodníků bylo se dvěma strojníky pět, trampů o jednoho více, všichni v pútkách tužení.

Byli by hladce rozhodli boj ve svůj prospěch, nebýt pana Hadraby, jenž byl nejobávanějším rváčem v celém Povltaví. A tak vždy, když trampové nabývali vrchu, za-tlačil je na ústup pádnými údery svých chlupatých pěstí. Nick Wharton a tramp Chiclets byli srazeni k zemi a plavci měli nyní převahu. To vše pozoroval Matlafousek, a uchopiv banánovou slupku, která ležela pod lavicí, položil ji Hadrabovi pod nohu, dříve než došlápla na zem. Panu Hadrabovi noha ujela a již mu seděl Forbes na zádech. S obrovským úsilím se lodník zvedl, ale vtom již přiskočil Matlafousek znovu s jinou slupkou. Při dru-hém pádu si rozbil Hadraba nos a zůstal ležet, načež se ostatní lodníci po krátkém odporu vzdali. Byli vsazeni i s Hadrabou do člunu a zanecháni bez kompasu na širé Vltavě.

A tak se stalo, že Matlafousek, malý, ale chytrý pejsek, rozhodl o výsledku krutého boje, který se odehrál mezi hrdiny vltavských vodních plání, lodníky Pražské paro-plavební společnosti, a sveřepými syny Divočiny, trampy osady Hi-Ha-Ho, v onen památný letní večer, na palubě lodi "Primátor Dittrich".

KAPITOLA ŠESTÁ

Trampský potlach na palubě

Člun s přemoženými lodníky se zvolna ztrácel ve večerní mlze. Jen vzdálené kletby zaléhaly na palubu a pak vše umlklo. Vítězní trampové snesli na hromadu všechna prkna a dřeva, která na palubě našli, a rozdělali uprostřed veliký oheň. Pak usedli kolem do kruhu, Forbes se chopil kytary a zapěl:

"Jede mladík na svém keňu,
jede do boje.

Loď údery vesel skáče,
ale dobrá máti pláče
pro dítě svoje."

"Škoda, že nemáme s sebou gramofon," litoval šerif. Při těchto slovech se Forbes zachmuřil. "Zálesák ne-potřebuje gramofon," pravil, "hudba ticha ho kolébá."

"Gramofon je neblahá věc," řekl na to staříček Nick; "povím vám, hoši, příběh, který zažil s gramofonem dobrý skaut Motyčka." Všichni utichli, Nick Wharton zabafal z dýmky, bílé obláčky vypluly z jeho úst, a pak začal:

Příběh s podivným gramofonem

»Skaut Motyčka seděl v sobotu odpoledne nad mate-matickou úlohou. Dva příklady měl hotové, a třetí mu nešel a nešel. A dole chodil po chodníku Venca Hádek, bodal holí do dlažby a netrpělivě hvízdal. Tu praštil Motyčka perem, popadl hůl, batoh a gramofon a už se hrnul dolů. Opíše si to v pondělí před vyučováním od Rambouska, který má velu a domácího učitele. A tak jeli do Podbaby, dorazili na Kozi Hřbety, rozdělali tábo-rák, a jak tak na něm pekli brambory, spustí Motyčka gramofon. Gramofon hraje krásně. A pak začal zpívat: "Tam v dáli za horama..." až k verši "tam čeká keňu malé, tam dáme světu vale..." Tady gramofon přestal, zakašlal a povídá: "Dáte vale, ano, ale kdopak dopočítá to matematické cvičení, co?" Motyčka se hrozně lekl, zarazil gramofon a povídá třesoucím se hlasem: "Venco, slyšels?" "Slyšel," pravil zbledlý Venca; "to bude ně-jaký mámení smyslů. Dej tam jinou desku." Nejistou rukou vložil Motyčka do gramofonu píseň: "Kde je moje máma?" A gramofon ji klidně přehrál, zazpíval pěkným tenorkem, ale když měl opakovat refrén, spustil hrozným basem:

"Co ten třetí příklad?
Ten je nejtěžší!
Kdo zná k němu výklad?
Kdo ho rozřeší?"

Tady za horama
klidně budeš spát;
má snad za tě máma
příklad počítat?"

Motyčka zarazil desku. Byl bledý jako ubrus. "Venco," zabreptal, "Venco, pocem blíž, já se bojím." Venca při-sedl ke gramofonu, nadýchl se zhluboka a řekl: "To jsou náky divný fóry. Ukaž tu první desku, pustíme to ještě jednou." "Venco," šeptal Motyčka, "nedělej to, je to náky zakletý." "Sme snad pověřiví?" odsekl Venca a pustil ještě jednou píseň "...jezero sni". A gramofon zpíval znovu až k místu "den nový za horama se roze-dní...", odkašlal si a povídá: "Roze-dní se, roze-dní; a první hodinu je latinská kom-posice a Hádek se na ni nepřipravoval a Hádek ji udělá na nedostatečnou, jako tu poslední, a bude z toho po-stupná zkouška..." Dál už Hádek a Motyčka neposlouchali. Sebrali ba-tohy, nádoby a stan a mydlili to do Podbaby na vlak. Gramofon tam zůstal. A od té doby prý sídlí na Kozích Hřbetech duch prérie. Každý pořádný tramp se tomu místu vyhne.« "Neuvěřitelné věci vyprávíš, Nicku," vrtěl hlavou Chiclets. "Je to čirá pravda, braši, jako že jsem skolil šedého medvěda v krčském pralese!" zařikal se Nick. "Ostatně se později vysvětlilo, že ty desky kdysi zabavil Motyčkovi profesor latiny a že byly tři týdny v třídní knize." A Nick skončil své vyprávění novým labužnic-kým tahem z dýmky.

Nastalo ticho; jen oheň praskal a vlhká dřeva v něm syčela. Podezřelý stín se kradl v té chvíli za zády trampů. Byl to Matlafousek, vyslaný svým pánem, aby přinesl něco k jídlu. Psi čenich se vnořil do jednoho tlumoku a ukousl hbitě z pletence vuřtů jednu uzenici; jako duch plížil se chytrý psík zpět se svou kořistí. Za chvíli si již pochutnával Budulínek na uzence a Matlafousek zhltnul slupku.

Příběh osamělé ryby

Tu něco zašplouchalo ve vodě. Byla to ryba, která při-plula až těsně k boku lodi. "Dobrý večer!" pozdravila ryba. "Dobrý večer," odpověděl Matlafousek, neboť to byl pejsek slušně vychovaný; "moje jméno je Matlafousek." "Těší mne," odvětila ryba; "já se jmenuji prostě Ryba, protože jsem jediná ryba v celém okolí."

"Je mi potěšením, paní Rybo. Je vám asi smutno, když jste tak sama." "Ach, kdybyste věděl, pane Matlafousku," posteskla si ryba. "Jediného přítele, kterého jsem měla, jsem ztratila předevčírem. A tak bych se nejraději utopila!" "Chápu vás, drahá paní, chápu," přikyvoval psík, "a jak se to, prosím, stalo?" "Sama jsem si to zavinila. Můj věrný druh byl jeden rybář z Prahy. Každého večera sedal na břehu, hodil udici do vody a čekal. Měl takové teskné oči a kníry mu visely zádu-mčivě přes ústa. Bylo mi ho líto, a tak jsem vždycky sehnala nějakou tu botu nebo plechovku - někdy to byla i pěkná kopačka nebo zacho-valý kbelík - a pověsila to na udici. Můj bože, jak se vždycky zarado-val. Zapsal si úlovek do malého modrého zápisníčku a odcházival, spokojeně si pobrouká-vaje. Až tuhle nám bagr vyčistil dno a nemohla jsem nic najít. Vystrčím hlavu z vody, abych se omluvila, a tu se rybář strašně polekal, neboť nikdy v řece rybu neviděl. Zahodil udici a utekl. A včera již nepřišel. A já vím, že již nepřijde, já nešťastná..." Ryba zavzlykala. Matlafousek ji nechtěl rušit v jejím bolu a zdvořile mlčel. Pak se ryba vzmužila. Mávla ploutví, jako by chtěla říci "nač zbytečně naří-kat", a zakrouživši ve vlnách, pravila tiše: "Dobrou noc, přátelé!" "Dobrou noc!" odpověděl Matlafousek. A ryba zmizela v temné hlubině.

*

Zatím nahoře na palubě povstal tramp Bivoj a zvolal: "A teď, kamarádi, dost smutných historií. Loď je naše, řeka bude naše - nuž hodujme a pijme!" Radostný řev otrásl palubou. Šerif Jack Aspirin vnořil osmahlou paži do batohu a vytáhl pletenec vuřtů. V příštím okamžiku zbledl. "Proklatě!" zamumlal, "bylo jich přeci šest!" Šest párů očí pohlédlo zděšeně na pět uzenic, které se strašidelně houpaly v ruce Aspirinově. "Duch lodi se mstí!" zahučel Nick Wharton. Nepříjemné mrazení pro-běhlo všem po zádech. "Šest mužů a pět uzenek," řekl Forbes. "Víte, co to znamená, hoši! Jest na některém z nás, aby následoval příkladu oněch hrdinů, kteří v po-lárních končinách se obětovali, aby uchránili druhy ne-dostatku potravin." Nick zvedl odhodlaně proše-divě-lou hlavu. "Jsem již stár," řekl drsně. "Buďte zdrá-vi a zůstaňte

celými muži!" Po těch slovech se vrhl do vln.

Se slzami v očích stálo pět zálesáků u lodního pažení a pohlíželo za hlavou Nickovou, jak ji proud unáší. První promluvil tramp Ping-Pong: "Ubohý Nick, kam ho asi vlny zanesou. Jsou místa na vodách, kde není zdrávo ani odvážnému muži." "Nedej Bože, aby se do-stal do Ďáblovy propusti!" pravil Jack Aspirin. Šerif se zachmuřil, proběhl rukou struny svého banja a tiše bru-čel drsnou píseň:

Stojí Jano u propusti, ej ahoj!
zdali mé ta propust pustí, Bože můj!

A propust ho nepustila, ej ahoj!
až ke dnu ho potopila, Bože můj!

Ako já sa z vody zvednu, ej ahoj!
keď som potopen až ke dnu, Bože môj!
Šumí smutnou píseň pěna, ej ahoj!
na ní keňu převrácená, Bože můj!

Chmurný zpěv dozněl. "Kde je vlastně ta Ďáblova propust'?", ptal se Bivoj; "neslyšel jsem nikdy to jméno." "Nevím nic o takové propusti," krčil rameny Ping-Pong a hleděl tázavě na Joe Chicletse.

"Což neznáte příběh o Ďáblově propusti?", zeptal se Chiclets. Záporné mručení letělo kolem ohně. Joe si pošinul širák do čela a začal:

Příběh o Ďáblově propusti

»Je tomu pět let, co se kamarád Orion Maršner vydal vzhůru po Otavě za zlatem. Běžel dobrým vlčím klusem 10 mil vzhůru proti proudu, máje lano otočeno kolem těla, a jeho věrná kánoe "Ramona" ho následovala jako psík. Štěstí mu přálo. Vracel se po týdnu, před-háněje proud ranami svého pádla, a objemný váček byl pln zlatých zrněk. Hladce projel peřejemi Vltava-Riveru a Ďáblova propust se mu šklebila vstříc. Kamarád Orion se nelekl žádné propusti. Spoléhal na svoji "Ramonu" a spěchal nedočkavě, neboť zlato ho pálilo v záhradí. A tak našla "Ramona" smrt ve vlnách a váček se zlatem byl pohřben na dně.

24 hodin seděl potom kamarád Orion na břehu u Ďablové propusti, chvílemi klel, chvílemi plakal pro "Ramonu" a prales mu oplácel nadávky. Byl zmořen hladem a lítostí. A tu najednou spatří, jak se blíží na své lodici Kofila-Jim, zvaný Postrach Povltaví, který kradl kamarádům čokoládu z chat a byl vždy dosti rychlý, aby zmizel z dostřelu nejlepšího hochům osady.

"Hej, kamaráde," volal na Oriona, "dá se proplout touhle šlajsnou?" "Dá," odpověděl Orion, "já jsem tudy také proplul." Jim se ušklíbl a hnal lodici do propusti. Za chvíli se mohl Orion po prvé za 24 hodiny srdečně zasmát, když se Kofila-Jim vynořil z vln a řasy a větvič-ky mu visely z vousů. "Kojote!" řval vztekle, "kojote, lhal jsi!" "Nelhal," volal Orion, "proplul jsem, ale také jsem zvrhl!" Kofila-Jim se potopil na dno a sebrav nej-větší kus, který našel, vynořil se opět a hodil jím na Oriona. Orion zachytil tu věc a vykřikl radostí: "Zla-to, mé zlato!" A tiskna váček k prsům, rozběhl se k Praze.

Kofila-Jim klel, až voda bublala, ale nakonec vida, že se nedá nic dělat, vylezl na břeh, tichý a se srdcem zlomeným. A od té doby sedává za ponurých nocí nad Ďáblovou propustí, jako sedávala Viktorka nad spla-vem v Babiččině údolí, a jeho truchlivá píseň lká a žaluje hvězdám jeho bol.«

Chiclets domluvil. Vyprávění pohnulo hluboce všemi a stačilo k tomu, aby se Matlafousek znovu připlížil a ukradl další uzenku. Neboť hlad počal doléhati silněji na jeho a Budulínkovy útroby.

Trampové se chtěli nyní znovu dát do hodování a Forbes sáhl rukou po pletenci, který ležel opodál. "Spra-vedlivé nebe!" vykřikl hlasem, jenž pronikal do morku. Všichni k němu zděšeně pohlédli. "Čtyři!" řekli téměř současně. "Duch lodi!" vyrážel ulekaně Forbes, "žádá si dalších obětí!" "Metejme los!" navrhl Bivoj odhod-laně. Všichni souhlasili. Šerif sevřel v pěsti pět sirek nestejně délky. Každý vytáhl jednu - nejkratší zbyla samotnému Aspirinovi. Jeho tvář byla jako ze žuly. Ani brvou nedal znát své pohnutí; odhodil širák a pře-skočil pažení lodi. "Sbohem, šerife!" volali za ním. "Sbohem, chlapi; nezapomeňte, že Jack Aspirin vás miloval."

Zbylí trampové se opět ponořili v mlčení. Jediný Jerry Ping-Pong sledoval s předprsně lodi plovoucího šerifa, pronikaje orlím zrakem temnotu, až mu hlava Jackova zmizela nadobro ve tmě. "Vydrží-li takto plovat 3 míle k severu, může dosáhnout břehu," pravil k ostatním.

"Nemyslím, že by pak byl na tom lépe," vrtěl hlavou Chiclets, "severní břeh se hemží podezřelými lidmi a velikými dravci. Sám jsem tam kdysi skolil ze tří kroků šedesátiliberního buldoka. Měl ještě na krku půl pře-trženého řetězu; ten jsem si dal přidělat k hodinkám." "V tom směru se o Jacka nebojím," odporoval Forbes, "není muže v celém Povltaví, jenž by dovedl rychleji užívat své pistole než on. Vzpomeňte si, kamarádi, jak se vypořádal s Radionem Mac Peresamem, před jehož bambítkou nebyl nikdo ani na 1000 yardů dosti bez-pečen."

"O tom nic nevím," vmísil se Bivoj živě do řeči, "víš přece, že jsem teprve letos za jarních dešťů opustil svůj starý srub v polabských prériích, abych se přidružil k vám." "Povím ti tedy tu historii," řekl Forbes, "ačkoli není ranča po celém

toku Vltavy, kde by ji neznali z paměti malí chlapci farmářovi z dědova vyprávění."

Povídka o skonu Radiona Mac Peresama

»Radion Mac Peresam byl nejobávanější rváč a vý-tržník, co jich bylo v pampách od Járova po Kansas City. Strašným ho činila jeho pětiranová bambitka Šárka, která střelila všady, kamkoli její pán poručil, a nesla stejně jistě za roh jako do oblouku.

Jeho oblíbenou zábavou bylo sedávat v koruně rozlo-žitého buku u zbraslavské silnice a sestřelovat paďourům a astrachánům, kteří jezdili kolem, nečetné vlasy s tuč-ných zátylků, ať jeli třeba, stokilometrovou rychlostí. Marně na něj číhal jednou za rohem čínský metač nožů Krép-de-Čín, který přijel s potulným cirkusem. Radion ho skolil snadno z vedlejší ulice, neboť vždycky, kdykoli chtěl jít za roh, vystřelil tam ze své Šárky, aby pročistil vzduch. Byla to, hoši, zázračná pistol. Marně před ní prchal Patrick Ominol po točitých schodech. Kule ho dohonila ve třetím poschodí a byl načisto mrtev. Střelit z vikýře do sklepa bylo pro Peresama směšnou malič-kostí a tucty dobrých zálesáků přišlo takto o život nebo aspoň o vousy.

Jack marně pátral celý měsíc po tomto ničemovi, až ho zastihl jednou v hostinci "U zlaté koruny" v Modřanech. Usedl tam do rohu naproti Radionovi, poručil si drze osminku pramenité vody a vytáhnuv pistol sestřelil svému protivníkovi bradavici s nosu. Peresam se hrozně rozzuřil a začal bít hospodu, až tam zbyla jen kasička spolku Komenský a Jack, který stál stranou a kreslil si prstem po okně, zívaje chvílemi nudou a pohvizduje si Smutného gigola. "Tebe jsem si nechal nakonec!" za-řval Peresam; "schovej se, kam chceš, lovče bradavic, moje Šárka tě najde všude!" Jack se ani neotočil, ale skočil náhle pozpátku jako Jánošík, a než se Radion nadál, stál náš šerif těsně za ním a tiskl mu revolver mezi lopatky. "Mám spoušť namazánu sobím tukem," řekl jedovatě, "jde hladce jako na másle." Radion Mac Peresam se pouze ušklíbl, namířil Šárku dopředu a velel tiše: "Střel do čtverce!" Rána vyšla, kulka zahrnula vlevo, pak ještě třikrát vlevo a mířila do zad šerifových, ale vtom udělal Jack dřep a Radion klesl zasažen do zad vlastní kulí. Umíraje zachroptěl: "Jediný kdo mohl přemoci Mac Peresama, byl Mac Peresam sám." Myslím však, že v duchu uznal, že to byl důvtip Jacka Aspirina, který ho zahubil.«

*

Forbes dokončil své vyprávění a čtyři trampové du-mali chvíli o neutěšeném osudu milovaného šerifa. Po chvíli Ping-Pong zvedl hlavu, rozhlédl se po svých kama-rádech a řekl: "I já zdolal kdysi protivníka nad jiné zdatného a nebezpečného, díky pevné ruce a spolehlivé pistolí."

O záhadné smrti náčelníka Vykópila

»Bylo to vloni na podzim v úrodných savanách na Hané. Prchali jsme tehda s Dugem Mah-Yongem před selskou jízdou, která nás pronásledovala v počtu asi třiceti mužů, ozbrojených cepy a vidlemi. Šerif osady Břochovan nás totiž obvinil, že jsme zapálili farmu Sama Křópala. Kličkovali jsme jim v hustém mlázi na kraji lesa, a Jong šťastně unikl. Já však se střetl se samotným náčelníkem selské jízdy Vykópilem. Malá větévka, která mě šlehla do oka, způsobila, že jsem mu poslední ranou z pistole sestřelil toliko poděbradku. Vykópil zařval jako běs a mrštil po mně vidlemi, které mě zasáhly do hlavy. Rozmáchl se přitom tak prudce, že spadl s koně, a to mi zachránilo život, neboť jsem se zatím dovlekl rychle do houští.

Vymyl jsem si ránu u potůčku, nabil znovu pistol a s nastalým večerem jsem vykročil odhodlaně z lesa k spo-lečnému srubu. Nadešla temná noc bez měsíce, plná chmur a příznaků. Chvílemi se mihl kolem mne stín upíra nebo noční můry a občas se ozvalo z dále příšerné zahoukání opožděné fordky. Postupuji krok co krok, oko zabodnuto do tmy, prst na spoušti, a tu náhle spatřím sotva deset metrů od pěšiny v poli obrovitou postavu, třímající vidle, - kdo jiný než Vykópil? "Ruce vzhůru, chlače!" vykřiknu na něj, "nebo tě nakrmím olověnými boby!" Neodpověděl, jen vidle sevřel pevněji, připraven k ráně. "Aspoň kdybys smekl," zachechtal jsem se jízlivě, a první rána srazila mu opět poděbradku. Než se mohl vrhnout vpřed, vpálil jsem mu ostatních pět do těla tak rychle, že zvuk ran splynul v jediné strašlivé zakrákorání. Chlap ani nehlesl - přirozeně! - a já maličko pokrčil rameny a krácel dále, nezavádív již o něj pohledem. Přijdu do srubu, pozdravím kamarády a usednu mlčky k ohni. "Co nového?" ptají se. "Celkem nic," říkám. "Nu, přece," naléhají. "Není již!" odpovídám. "Co není, kdo není?" táží se znovu, "co to, chlače, blábolíš?" "Není již Vykópila," usrkl jsem lhostejně, stáhl jsem si klobouk přes obličej a usnul jsem. Zrána se běželi kama-rádi podívat, je-li mrtev. "Pokud vím," řekl jsem jim, "má jednu kuli v játrech, druhou v ledvinách, jednu v žaludku, jednu v srdci a pátou v lebce. Není-li mrtev, myslím, že je mu pravděpodobně nevolno." Sám jsem s nimi nešel. Viděl jsem krkavce v hejnech kroužit nad krajinou a to mi stačilo.

Kamarádi nepřišli zpět. Ti poštelci přilezli totiž po čtyřech a veliké slzy jim tekly od smíchu po tvářích. Našli prý u cesty strašáka na vrabce s mohutnými vidle-mi, důkladně provrtaného revolverovými kulami. Ale mluvila z nich jistě závist a celou věc si asi vymyslili. Četl jsem sice onehdy, že Vykópil překonal rekord v běhu na čtyři sta metrů, ale to bude asi jen náhodná shoda jmen.«

Nežli Ping-Pong odpověděl, provedl Matlafousek se zdarem další loupežnou výpravu, aniž byl kým spatřen. Byl to nyní Bivoj, který odpykal skokem do vln zmizení dalšího vuřta. A psík byl neúprosný. Znovu se vracel, plíže se ve stínu batohů, a tramp za trampem se vrhal do vln, až zbyl na palubě jediný Jerry Ping-Pong.

Poslední vuřt ležel před ním na pestrém zálesáckém šátku a podivně světélkoval. Ping-Pong pozoroval z po-vzdálí neblahý předmět, který ho jedině opravňoval k pobytu na palubě, a zdálo se mu chvílemi, že sta lodních skřítků vylézá

ze škvír a chystá se drobnými mečíky zničit zlověstnou uzenici. A zatím Matlafousek, ukryt za rohem kajuty, čekal na příležitost, aby se jí mohl zmocnit, Ping-Pong si zakryl dlaněmi obličej. Vzpomínal na kamarády. Unikli dravým vlnám? A i když dosáhl pobřeží, co si počnou beze zbraní v nehostinné pustině? Když opět zvedl hlavu, nebylo již vuřtu na pestrém šátku. Ping nevydal ani hlásku. Očekával to. Pevným krokem došel k brlení lodi a s temným žbluňk-nutím zmizel v příboji vln.

Když za chvíli Budulínek s Matlafouskem vylezli opa-trně na palubu, kradouce se tiše jako praví stopaři, shle-dali, že je opuštěna. Tak se stali pány lodi. Budulínek vylezl na kapitánský můstek a zacloniv si rukou oči hleděl do dále. Matlafousek usedl u jeho nohou a za-štěkal, vítězně sice, ale důstojně, neboť si byl vědom, že je psem kapitánovým.

KAPITOLA SEDMÁ

Tři muži v košilích kromě termoflašky

Tři muži v košilích hleděli zarputile na láhev s černou kávou, která se dobře hodila k jejich černé náladě. "Kdyby to byl aspoň rum!" zahučel kapitán. "Takové bídáctví!" bublal ponuře kormidelník; "mazlíme se s těmi chlapy jako s nemluvnaty a tohle je potom jejich vděk. Karabáč by na ně patřil nebo devitiocasá kočka. Skoda těch dávných dob, kdy byl "Dittrich" poháněn vesly, u nichž seděli otroci a trestanci přikovaní k pod-laze desetiliberními řetězy. Můj pradědeček na to rád vzpomínával. Dozorce Klikorka chodil tenkrát v pod-palubí, řval á - dvě - tři, udávaje tempo, praskal knutou a chlapíci veslovali, div se nepřetřhli. Na tako-vou galéru by patřilo přikovat celou tu Hadrabovu bandu!" "Já být na té lodi dozorcem," skočil mu kapi-tán do řeči, "já bych si pořídil krásný bič z hroší kůže s násadou ze slonové kosti a na konci by byla železná koule s háčky a hřebíky, a ten bič by měl denně pastvu, a co říkám pastvu, hody by měl... u d'asa! Ale zbytečně bych se rozčiloval."

"Myslím, pánové, že by bylo nejlépe, kdybychom se pustili do toho kafe," upozorňoval první důstojník uctivě. Ctil v obou mužích představené, byť byli oděni v pouhé košile.

Kapitán se chopil láhve, zavalil si několika mocnými doušky, načež ji podal kormidelníkovi. Poté zhltl první důstojník chtivě zbytek kávy. "Což abychom zkusili do-sáhnout plováním obydleného pobřeží," navrhol potom kormidelník. "Brrrr!" otrásl se důstojník, šplou-chaje opatrně nohou ve vodě. "Snad by vám nebylo zima, statečný plavče," zachechtal se kapitán; "když jsem plul před lety kolem Mysu Hornova, viděl jsem, jak se obyvatelé Ohňové země koupají nazi, ačkoli na stožárech byla jinovatka. Objevili jsme tam dokonce ostrov, kolem něhož plavaly ledové kry a mezi nimi se cachtala malá, nahá děvka. Nazvali jsme tuto výspu Nikodémia podle našeho slavného vánočního plavce." "Hlásím poslušně, kapitáne, že by mi nebylo zima," pravil důstojník, marně hledaje rukou štítek čapky, "ale soudím, že jsou tu nebezpečné proudy." "Můžete mít pravdu," souhlasil kapitán, "ale mnohem nebezpeč-nější bezbrannému plavci jsou různé vodní nestvůry. Mne by od těch dob, co zde řádl blboun vltavský, nikdo do vody nedostal, ani kdyby mi sliboval hory doly!" "Blboun vltavský?" žasl důstojník, "to byla, prosím, nějaká dravá ryba?" "Vy nic nevíte o blbounu vltav-ském?" zvolal kormidelník; "člověče, to si dejte vyprávět tuhle od kapitána, to musíte jako pořádný vltavský ná-mořník znát!"

Kapitán zvučně odkašlal, a pohrávaje si s pestrým lemováním své košile, na níž měl vyšity výjevy námoř-ních bitev, začal:

Zkazka o blbounu vltavském

»Dne šestnáctého října, roku 1866, byla posádka brigy Waikiki, jež brázdila právě vody Jižních moří v blíz-kosti Šalomounových ostrovů, znepokojena úžasným klesáním barometru, které věštilo blížící se pohromu. Olověně šedá mračna na obzoru ohlašovala příchod cy-klonu. V sedmáct hodin čtyřicet se obloha náhle za-táhla, moře se zbarvilo do černa a strašlivé peklo se roz-poutalo. Na korálových atolech se ohýbaly palmy silou tajfunu, sklánějíce své koruny až k zemi, a rozbíjely si kokosy o skalnatou půdu. Waikiki bojovala s rozběsněnými živly v samém ohnisku tropické bouře. Vodní sloupy točily s lodí jako s dětským vlkem; chvílemi se propadávala v závrtné vodní propasti, aby vzápětí byla vymrštna na vrchol stometrové vodní hory. Pekelný rámus, jek, hvízdání a šum obklopovaly plavce z Waikiki, kteří přivázavše se k lodním stěžňům, hrdinně vytrvávali na palubě přes zřejmou nepřízeň počasí. Vtom však ostrý výkřik, výkřik hrůzy a děsu, prořízl vzduch a přehlušil všechno. Starý Kahanamoku, domorodý lod-ník, klesl na kolena, s rukama vztaženými k nebi a s očima upřenými k jednomu bodu na rozbouřeném moři, s očima, z nichž vyzíral bezmezný strach. "Bl-bl-bou-bou-naa!" blekotal domorodec, zchromlý hrůzou. Oči všech na palubě ustrašeně hledaly na moři onu věc, jež tak vyděsila starého Kahanamoku, a po chvíli byl úděs na Waikiki všeobecný. Neboť v samé blízkosti lodi uzřeli skutečně "Bl-bl-bou-bou-naa", což v řeči domo-rodců znamená "Ďábel z hlubin moře". Byl to strašlivý netvor, s hrozným rohem na hlavě, příšerná potvora, která se vynořovala za bouří z mořských hlubin a do-vršovala zkázu lodí, navrtávajíc svým rohem jejich kýl.

Jen dva lidé na palubě zachovali klid při pohledu na blížící se obludu. Jednomu z nich nedovolovala jeho klidná anglická nátura, aby se za jakýchkoli okolností nějak rozčiloval. Byl to kapitán lodi, proslulý Bulldog Drummond S. Happyend, který spatřiv netvora, přendal pouze svou dýmku z jednoho koutku úst do druhého a zaklel: "By devil, Bell Bown!" A druhým klid'asem na Waikiki byl nejmladší plavčík, silný hoch pěkných, modrých očí a buclatých, červených tváří. "Pokud rozu-mím té jejich hatlamatilce," řekl si ten chlapec, "mají strach z nějakého blbouna. A toho bohdá nebude, aby český plavčík před blbounem utíkal!" A přidržuje se zábradlí, uchopil harpunu a trefil tu bestii zrovna do hlavy. Byla to rána mistrovská! Na palubě všechno vzly-kalo dojetím a vzývalo plavčíka jako mladého boha. Ale

největším vyznamenáním pro mladého muže byla po-chvala, již se mu dostalo od kapitána; ten totiž vyňal na okamžik dýmku z úst a řekl krátce: "Good shot!" Zrovna tak to řekl Koželuhovi Big Bill Tilden, když ho náš mistr prohodil u sítě.

Jste zvědav, kolego, na jméno mladistvého hrdiny, jenž proslavil svůj národ až v daleké Polynésii? Jan Dařbuján ze Štěchovic to byl, mladý muž, týž Jan Dařbuján, který svými ojedinělými námořnickými schopnostmi, svou pílí a vytrvalostí dovedl se později vyšinout až k hodnosti kapitána na "Primátoru Dittrichovi". Bouře jako zázrakem náhle přestala, a mezitím co vytahovali usmrcenou obludu na palubu, ozvalo se z moře žalostné pištění. Bylo to mládě té bestie, asi tak dva metry dlouhé, a námořníci je snadno lapili, protože se nechtělo od staré hnout. Prodali toho tvora Hagenbeckovi a nakonec ho koupil Kludský. Zrůda byla chována v úhledné, třímetrové vaničce na kolečkách, kterou tahalo malé slůně. Když jel cirkus jednou po zbraslavském mostě, potvůrka se náhle vymrštila z vany, přehoupla se přes zábradlí a zmizela ve Vltavě.

Ředitelství cirkusu zatajilo tuto ne-hodu, aby nemělo oplétání s úřady, a podivná ryba vzbudila všeobecný úžas a uváděla učence ve zmatek. Mladý blbounek rostl a sílil, brousil si roh o kameny navigace a začal bujně dovádět. Nejprve navrtával s úspěchem kánoe a maňásky, pak se pustil do plachetek a brzy se stal postrachem malých parníků. Byl již úplně vyspělý, i s rohem měřil deset metrů a dva palce, ale na vodní kolosy zvící "Primátora Dittricha" se dosud ne-odvažoval.

Až jednou, bylo to roku 1886, opět 16. října, přesně 20 let po oné strašné bouři jihomořské - stihl uragán střední tok Vltavy a zahnal našeho "Primátora" do Svatojanských proudů. Tehda byl již Dařbuján, ač teprve 35letý, kapitánem a já byl na lodi nejmladším plavčíkem. "Primátor Dittrich" byl tenkrát ještě lodí plachetní a pod parou plul toliko za bezvětrí. Ale bouře se přihnala tak rychle, že jsme sotva stačili svinout přední kosatku, kdežto ostatní plachty roztrhal vítr na cáry. Loď tančila na hřebenech vln a narážela na skalní útesy. Dařbuján stál na můstku nehnutě jako socha, odolávaje ječícím přiválům vod, jež co chvíli se přelévaly přes jeho mohutnou postavu, a hromovým hlasem udílel po-vely. Náhle, z ničeho nic, zahřímál: "Jeden muž s kladi-vem do podpalubí!" "Zešílel hrůzou," mysleli jsme si všichni s nepříjemným zamrazením v těle; kdosi z nás však přece splnil podivný rozkaz. V tu chvíli se vynořila hlava blbouna vltavského z rozkacených vln.

"Ha, Dařbuján!" zasykl netvor posupně, poznáv po letech vraha své matky, a rozehnal se proti naší přídi. Jel jako torpédo s rohem z vody vystrčeným, z rozšíře-ných nozder vypouštěje mraky sirného dýmu, a jeho krví podlité, obrovské bílé oči svítily pomstychtivostí. Ozval se děsný praskot, loď se zakymácela a roh vnikl do jejich útrob. A muž s kladivem pochopil náraz, že nadešla jeho chvíle. Udeřil mohutným rozmachem, roh se ohnul a blboun vltavský byl naším zajatcem. Obluda se zmítala jako pomínutá a teprve po několika hodinách zápasu dovlekli jsme ji do Prahy, úplně vysilenou. Tento čin založil slávu Dařbujánovu. Dnes visí blboun vltavský v museu s pyšným nápisem *Piscis Moldavicus ineptus Dařbujani*. A vzpomínka naň žije dosud v lidové písničce "Po řece Vltavě plave krokodýl..."«

Zatím co kapitán vyprávěl důstojníkovi o pestrých dobrodružstvích podivné ryby, lezl kormidelník po kole-nou, napínaje zrak do trávy, jako by hledal čtyřlístky. Náhle vzkřikl: "Sláva! Mám ji!" Jeho druzi se ohlédli a uzfeli kormidelníka, třímajícího tužičku, ztracenou asi nějakým výletníkem a ohlodanou krysami nebo bá-sníky. "Co s tím?" ptali se. "Napíšeme zprávu o vzpouře a pustíme ji v láhvi po vodě do Prahy." "Eliáš, starý, dobrý kamaráde, tys náš spasitel!" zvolal kapitán dojatě, objímaje kormidelníka a skrápěje svou líc slzami vděč-nosti. Hned byl vybrán jeden z četných mastných papírů, které se tu porůznu vyskytovaly i divoce, a v necelých pěti minutách unášel již proud ku Praze láhev, obsahu-jící všechna data o vzpouře, vyličení neblahého stavu tří trosečníků a přesné údaje o zeměpisné délce a šířce chuchelského pobřeží.

KAPITOLA OSMÁ

Konečně sami

"Jsme tu, jak se zdá, opravdu docela sami!" řekl Budulínek, když s kapitánova můstku propátral svým bystrým zrakem širou vodní pláň. "A to je legrace!" poskočil si Matlafousek, vrtě radostně ohonem. "Budeme si hrát na paroplavbu. Ty jsi kapitán a já jsem mužstvo. Už běžím do strojovny a ty tam na mě něco křič tou trubkou!" A oba kamarádi, kteří musili celé hodiny tiše a nehnutě sedět v podpalubí, počali nyní řádit z radosti, že vše tak dobře dopadlo. Matlafousek pobíhal po palubě a zvonil o přítrž, Budulínek dával do strojovny rozkazy a hlásil jména stanic a přístavů: Štěchovice, Budějovice, Hamburk, Šanghaj, Honolulu, Frisko, New York a já nevím co ještě; stará loď se velmi podivila, neboť jména těchto přístavů dosud neslyšela. Když se dost navydováděli, kapitán i čtyřmohé mužstvo, šli si odpočinout na kapitánský můstek.

Mračna, která k večeru hrozila deštěm, se rozptýlila a hvězdy zářily na hluboké obloze. Budulínek vzpomí-nal na maminku a tatínka. Celé to dobrodružství se mu líbilo, ale hnětla ho myšlenka, jakou starost mají o něho doma. Jak mu to připadalo dávno, co naposled viděl své rodiče i své kamarády, ačkoliv od té doby uplynulo jen několik hodin. Tolik se toho stalo za tu krátkou dobu! "Tatínek mě teď možná shání někde po Praze," řekl si chlapec, "a maminka jistě také nespí a dívá se možná oknem na tytéž hvězdičky, na které se teď dí-vám já."

"Koukej, Matlafousku, Velký medvěd!" Pejsek sebou trhl a rozhlížel se obezřetně kolem sebe. "Tady ne, ty hloupej, na nebi!" "Na nebi? A medvěd?" ptal se s údivem Matlafousek, čuměje nechápavě do černé ob-lohy. "Vidím tam jen jakési světlé tečky, ale medvěda nevidím." "Jsi pes a psem zůstaneš," povídá Budulínek rozmrzele, "takhle štěkat na měsíček, to je tvoje astro-nomie!" "A to zas ne," zavrčel Matlafousek trochu uraženě, "Já vím dobře, co je astronomie."

Astronomie je, když se koukáš na nebe tím dalekohledem u Národ-ního divadla za padesát haléřů. A ostatně," dodal roz-vážně, "každý dělá, co umí, a hlavní je, aby to dělal pořádně. Vy, lidé, rozeznáte medvěda na nebi podle nějakých teček, a my psi zase rozeznáme cokoli na zemi po čichu a podle stop; vždyť i detektivové si berou na pomoc psy, aby jim vyčenichali zločincovu stopu! Vzpo-mínám si, jak mi maminka vyprávěla, když jsem byl ještě malý štěně, o jednom mém prastrýci, který byl policejním psem a který se proslavil detektivním dů-vtipem." Matlafousek si skočil Budulínkovi na klín a usadiv se pohodlně vyprávěl mu historii o úspěších svého slavného předka. Budulínek naslouchal ani ne-dutaje. "Jsou i jiná důvtipná zvířata," řekl potom, "která dovedou projevít svou vděčnost k člověku, jenž s nimi přátelsky zachází. Budu ti vypravovat pohádku o bystrém a vděčném skřivánkovi, který se vyznamenal při fotbalovém zápase."

Pohádka o fotbalovém skřivánkovi

»Bylo - nebylo, před dávnými a dávnými časy, kdy ještě staří Čechové vítězili ve fotbalu a kdy rány Koškovy hřměly uším Evropy strašlivěji než husitský chorál, usadil se na hřišti SK Slavie párek skřivánků. Na samém okraji, v rohu hřiště, kde je tráva nejhustší a kam se jen občas zatoulá křídlo, stíhající míč, tam, mezi pam-peliškami a chudobkami, založili si skřivánci skromné hnízdečko. Jaké pak bylo překvapení slavného pravého křídla a kapitána Slavie Medka, když se řítíl za prud-kým podáním pravé spojky a spatřil před sebou důlek s šesti kropenatými vajíčky! Krutý ten bojovník vykřikl úžasem a přeskočil obratně hnízdečko, neboť v jeho kosmatém, jizvami a modřinami pokrytém těle sídlila duše něžná jako pomněnka. Pomlčel proto o svém nálezu, aby snad surový správce hřiště hnízdo nezničil, a vy-střídal celou stupnici uskoků, snaže se od skřivánčího dro-bounkého obydlí odlákat hráče soupeřovy. Přes toto nad-lidské úsilí zůstalo však jen jedno z vajíček neporušeno.

A z toho vajíčka se vylíhl na den sv. Jana malý skřivánek, právě v okamžiku, když slavný Jan Košek strašli-vou ranou z třiceti metrů poslal brankáře anglických profesionálů i s míčem do sítě. V této památné chvíli, když zaburácela Koškova rána a když všichni lidé řval "gól" a jásal radostí, vyhlédlo skřivánci holátko ze sko-řápky a chladnokrevně odpískalo vítěznou branku Slavie. Sotva se pískle naučilo létat, dal tlustý správce rozkaz k pokosení trávy a skřivánci rodina se odstěhovala do Tróje. Nadešlo jaro. Mladý skřivánek se měl po prvé vznést k oblakům a obveselovat oráče svou jásavou písní. Nechtělo se mu však do toho, a on si řekl: "Já, ptáče zrozené v nejslavnější chvíli SK Slavie, za burácení ran Koškových, mám tady trilkovat nějakému traktoru? Při kopačce Medkově, která mi darovala život, nikdy!" A odlétl přímo na Letnou.

Při každém mači SK Slavie vznášel se pak vysoko nad hřištěm a nad hlavou svého pěstouna, kapitána Medka, a z hrdélka se mu lilo vděčné a procitěné "dik-dik-dik!" A jednou nadešla chvíle, kdy se mohl odvděčit svému dobroději. Slavie hrála se Spartou pohárový zápas, a vedouc dvě minuty před koncem 1:0, měla pohár, tak říkajíc, v kapse. Právě v té chvíli unikl Pilát červenobílé obraně a octl se sám s míčem před nechráněnou slávis-tickou brankou. Medek, jenž stál bezmocně opodál, klesl na kolena a zvedl k nebi oči, plné bezradného zoufalství. A skřivánek, porozuměv prosebnému po-hledu, spustil se jako šipka nad branku Slavie a proni-kavě pískl.

"Co je?" tázal se mrzutě starý fotbalový vlk Pilát, zanechav hry.

"Nic není," odpověděl ctihodný soudce Pleskot, "já jsem nepískal." To však byl již Pilát obklopen třemi Slávisty a míč odkopnut do bezpečí.

Tak zachránil vděčný skřivánek pohár pro Slavii a jejího kapitána.

To se udalo, jak jsem již řekl, v oněch dávných do-bách, kdy naši fotbalisté roznášeli po světě slávu čes-kého jména. Ze skřivánka se stal však starý, mrzutý skřivan, kterému je dnes docela lhostejno, kde právě provozuje své zaměstnání. "Všecko jedno," říkává, "trilkuješ-li dnes nad polem nebo nad fotbalovým hřiš-těm." "Tam i onde," dodává s povzdechem, "stejně to vorají.«

Když Budulínek skončil, nastalo ticho.

Jen z modřanských prérií se ozvalo vzdálené zapískání místní pacifické dráhy, jejíž vlak se blížil k svému cíli pomalu, ale jistě.

Oba kamarádi, kolébáni tichým šuměním vod, ponenáhlu usnali.

Matlafouskovi se zdálo, že chytá v brance po boku Pláničkově, oděn v slávistický dres, a že soudce skřivánek vyloučil pana Hadrabu pro surovost.

Budulínek se stal ve snu kapitánem "Primátora Dittricha"; právě proplouval se svou lodí Svatojanskými proudy, když se Matlafousek neklidně zavrtěl a vzápětí, probuzen nějakým šelestem, zašeptal:

"Pozor, někdo je na lodi!"

Oba kamarádi rychle a ostržitě seběhli do podpalubí, očekávajíce, co se bude dít.

KAPITOLA DEVÁTÁ,

v níž se ukáže, že Budulínek je statečný chlapec

Lodka s poraženými vzbouřenci se líně kolébala na vlnách.

"Tisíc mrožů a mořských krav!" proklínal Šesták, vyplivuje z úst rozžvýkaný tabák, "ted' jsme v rejži. Hrom do těch kluků trampskejch!"

"A kdo přišel na ten nápad zasvěcovat trampy do našeho podniku, he?" obořil se na něj Hadraba, který si pilně chladil vodou vzadu kalhoty, "kdo to všechno spískal, ty zpuchřelá plachto? Aby z tebe jižní pasát cáry nadělal, ty lokálko jedna modřanská!"

"Hoši, zrovna teď byste se hádat neměli," napomínal je Emil Vodička; "pohledte, kol nás širá, nedozírná pláň Vltavy, nad námi zamračená obloha, která nevěstí nic dobrého, a pod námi chladná hlubina." "Emil má pravdu," řekl první strojník; "nejbližší bouře nadělá z téhle skořápky špejlí, a kdo z vás chce uplavat v bouři 14 vltavských mil k západnímu pobřeží?" "14 mil!" pravil druhý strojník hrobovým hlasem; "je, myslím, čas, abychom zpytovali své svědomí!" "Hlavu vzhůru, Vltavané!" zvolal Hadraba; "zbývá nám ještě jedna naděje!" Čtyry páry očí byly v té chvíli upřeny na Hadrabu v úzkostném očekávání. "Lod!" řekl dutě starý vltavský vlk. "Máme se znovu pustit do nerovného boje s těmi ďábly?" namítl Vodička sklesle. "Myslím, že je lepší bojovat s muži, než se stát potravou bělic a grundlí," zachraptěl drsně Šesták. "A pak," dodal Hadraba s úšklebkem, "zapomínáte, že na lodi je zásoba rumu a kapitánových likérů kromě koňaku v lodní lékárně. Myslím, že tam sotva najdeme někoho, kdo se bude moci postavit na nohy, natož na odpor!" Muži kývli na souhlas. V očích jim zasvitla nová naděje a odvaha. "Takovýchle fousy budou na nás mít ty kluci trampský, usmrkaný!" zvolal nadšeně vznětlivý první strojník. "Nuže," mluvil dále Hadraba, "vyčkejme pozdní noci. Zatím musíme veslovat zvolna k lodi, aby nás Golfský proud nezanesl příliš daleko na sever." Vodička a Šesták zasedli bez odmluvy k veslům. Sou-mrak zvolna houstl.

*

Blížila se půlnoc. "Vpřed!" velel Hadraba. Vesla sotva znatelně šplíchala ve vodě. Za čtvrt hodiny při-stál člunek tiše jako plížící se šelma k boku "Primátora Dittricha". Vesla ustala čeřit hladinu a lodníci zatajili dech. Na palubě bylo ticho! Ani nejmenší šramot nedo-léhal k uším pěti mužů, toužících po pomstě.

"Usnuli!" zašeptal Hadraba a chopiv se lodního lana, které viselo s paluby, zvolna se soukal vzhůru. V něko-lika minutách byli všichni na palubě, obezřetně se roz-hlížejíce. Viděli toliko porůznu rozházené batohy a zálesácké šátky. "Tiše, jsou v podpalubí!" řekl Hadraba. Vtom zahlédl pistoli Jacka Aspirina a hbitě ji zvedl. "Znamenitě!" zabručel si pro sebe. "A teď všichni za mnou, prohledáme loď!" "Pozor, kapitáne," varoval druhý strojník, "může to být léčka!" Hadraba neod-pověděl a opatrně otevřel dveře vedoucí do podpalubí. Za nimi stáli ukryti, ani nedýchající, Budulínek s Matlafouskem; uskočili včas za přivřeně křídlo dveří a slídící plavci prošli kolem nich, zastavující se při každém vrz-nutí schodu. Prohledali tak celou loď bez výsledku a vyšli opět na palubu, nesouce láhve s rumem.

"Vida, trempíře," řekl Šesták, "to vypadá zas jako nověj kanadskej žertík." "Jaký žertík?" ptal se strojník. "Kanadský," vysvětloval Šesták. "Neslyšel jsi, jak na nás volali, když nás vysadili do člunu: ‚Jste na lodi? Nejste na lodi!‘ To je podobnej žertík. Nebo, abych ti to lépe vysvětlil: Někdo se zeptá kamaráda: ‚Máš ho-dinky?‘ ‚Mám,‘ řekne kamarád a ukáže. On mu je vezme, hodí do vody a poznamená: ‚Už nemáš ho-dinky.‘ ‚Velmi pěkné,‘ pochvaloval si strojník. "Znal jsem dva trampy," přidal se Hadraba, "a to byli nejlepší kanadští žertovači vůbec."

Povídka o kanadských žertících

»Jmenovali se Underwood a Remington a byli z osady Popokatepetl. Ti třeba ve vlaku řekli pánovi: "Pane, máte zavazadlo?" "Mám dvě zavazadla," odpověděl pán pyšně. "Už máte jen jedno," upozornil ho jemně Re-mington, vyhodiv oknem jeden kufr. Pán se podívá a zvolá: "Proboha, opravdu, mám tu jen jedno zava-zadlo." "Už nemáte žádné zavazadlo," ujistil ho zdvo-řile Underwood, vyhodiv druhý kufr oknem.

Jindy si zase vypůjčili od jiného pána auto, rozjeli se a volali na majitele: "Máte auto?" "Mám," vykřikl pán a jat neblahou tuchou skočil na motocykl a pustil se za nimi. A oni nasadili 100 km, vrazili do stromu, a jak letěli skrze sklo ven do polí, volali radostně na majitele: "Už nemáte auto!" Až jednou se jim staly jejich vlastní žertíky osudnými. Seděli sami dva v kajaku a Remington povídá: "Máš čepici - nemáš!" A čepice lítla do vody. "Máš brejle?" ptal se Underwood, "- nemáš," a hodil mu je dolů. Pak došlo na vesla, košile, kalhoty atd., až už nic v lodi neměli, a tu řekl Remington: "Jsi v lodi?" a shodiv kamaráda do vody smál se: "Už nejsi v lodi!" Underwood na to chytil kajak za okraj a tázal se: "A jsi ty v lodi? Taky nejsi," dodal, zvrhnuv kajak. Oba se utopili a jejich duše na sebe pokřikovaly: "Máš tělo?"

Už nemáš tělo!"«

*

Plavci se zpustle chechtali a pili rum. A Hadraba náhle z ničeho nic vyskočil jak čertík a přibouchl dveře do podpalubí. Zahlédl totiž Matlafouska, který se zase příkradl na výzvědy. Psík byl odříznut na palubě. "Za ním!" řval Hadraba. "To je ta bestie, co mi zničila dvoje kalhoty. Láhev rumu tomu, kdo ho chytí!" Po vysilující honičce zaskočil Šesták uštvaneho Matlafouska, a Hadraba, uchopiv ubohé zvíře za kůži na krku, křepčil a vyskal rozkoší.

"Haha!" zachechtal se ďábelsky, "pozor, kanadský žertík! Máme pejska?" a tahal z kapsy kudlu. Šesták mu chytil ruku. "Snad bys tady nekuchal psy jako antoušek?" "Pust' mě, já ho musím rozpárat," zuřil pla-vec jako pominutý, pěnu máje u úst. "Kapitáne, ne-blázní," domlouvali mu strojníci, "vždyť je to docela hezkej pejsek. Přináší to neštěstí, zabíjet jediné zvíře na lodi." Hadraba, jemuž rum stoupl do hlavy, rozlítel se k nepřičetnosti. Pustil psa i nůž, popadl revolver a mí-řil na všecky, volaje: "Zpátky, chlapi, já vám ukážu, kdo je pánem lodí! Vodičko, spoutej odbojníky!" Vo-dička chtěl nechtěj svázal své tři kamarády, načež se naň Hadraba vrhl jako podrážděný býk, odhodil revol-ver, a sraziv plavce pěstí, rovněž ho spoutal.

"Tak kdo tady poroučí, he?" vysmíval se pustě spou-taným kamarádům, sahaje znovu po láhvi. "Já!" ozval se za ním dětský hlásek. Hadraba se prudce otočil a brada mu poklesla. Před ním stál Budulínek a mířil pistolí Jacka Aspirina přímo na sveřepé srdce padou-chovo.

KAPITOLA DESÁTÁ

a poslední, v níž se vše k dobrému obrátí

Láhev s poselstvím tří trosečníků se povalovala zálibně na vlnách a zvolna plynula ku Praze. Přemýšlela právě o důležitosti svého poslání, když do ní vrazil z boku poněkud neomaleně sukovitý obušek, patrně kyj někte-rého divého muže anebo lidoopa z horního Povltaví. "Sprost'áku!" vypískla rozhořčeně láhev, "jak se vůbec můžete opovážit, klacku neotesaný!" "Promiňte, ma-dame," omlouval se obuch; "ostatně, neučil jsem to ve zlém úmyslu, spíše z neopatrnosti." "Protože jste dřevo," odsekla láhev. "Ne tak zhurta, paničko," pravil kyj shovívavě; "kdybyste věděla, co jsem prožil, jednala byste se mnou zdvořileji. Jsem obuškem náčelníka les-ních mužů, kteří žijí v sobotu a v neděli v korunách stromů v pralese zvíkovském. Jmenuje se Ua-ua a v ci-vilu je známým pražským advokátem. Nebesa, jak jsme valchovali hřbety 'Pojídačů ryb', kteří sídlili nedaleko při řece a házeli po nás oblázky. Škoda, že jsem spadl do proudu, - ale nechme toho!" Klacek se elegantně zatočil ve víru a zvolna se vzdaloval, zatím co láhev již koketovala s velkým melounem. "Na výlet, milosti-vá?" tázal se dvorně, přípluv až k jejímu boku. "Nikoli," odvětila, špulíc tajemně ústí, "důležité poselství!" "Ah tak," usmál se meloun diskrétně.

Vtom zaznělo zleva úsečné "hop - lá, hop - lá!": závodní osma VK Blesku došla až sem při ranním tréninku. "Hop - lá, hop - lá!" křičel kormidelník, prokládaje jednotlivé povely šťavnatými úslovími.

"Hop - pozor, flaška - lá - stop!" Tyto povely vylétly z jeho úst jako výstřely z pistole a veslaři ustali v práci. Kormidelník se opatrně nahýbal pro láhev a bylo nebezpečí, že se loď zvrhne. "Nech flašku flaškou!" hartusil stroke; "člověk musí žít jako mnich a ty nám tady budeš dělat chutě!" "Nono!" broukal dobrácky háček, "a vůbec, viděl někdy někdo, aby někde plavala plná flaška?" Stroke musil uznat, že to nikdo nikde neviděl, a kormidelník vylovil láhev a otevřev ji vytáhl se zklamaným obličejem mastný papír. "Aspoň krapka whisky kdyby byla na dně," huhlal a zmuchlav papír chtěl jej odhodit do vody. "Něco je na tom napsáno," upozorňoval ho jeden z veslařů. Kormidelník papír znovu rozbalil a četl hlasitě s rostoucím úžasem zprávu o vzpouře. "Otočit loď!" zařval; "připravte se, pozor - teď, hop - lá rychleji - hop - stisknout vesla - lá - přidat, holomci - hop - životy v nebezpečí - lá -. Ještě víc, zrůdy líný - hop - lá - hop..."

"Nikdy předtím ani potom jsem nejel šedesátí rázy v minutě," vykládal později stroke, "ačkoli jsem starto-val dvakrát na mistrovství Evropy. A tenkrát jsme jeli šedesátkou z Chuchle až k Vyšehradu a od Vyšehradu pětadesátkou. Když si na to vzpomenu, jsem ještě teď celý udýchán. Nejhůř to odnesl kormidelník. Ten nemohl tři týdny vůbec mluvit a další týden jenom šeptal. První slovo, které řekl, bylo prý 'láhev'."

Zpráva závodní osmy Blesku způsobila v pražském přístavu poplach. V Praze neměli ještě ani tušení o tom, co se odehrálo na palubě "Primátora", neboť pasažéři, kteří přežili domnělý výbuch kotle, zachránivše se na vorech, byli vysazeni šťastně na břeh a nasedli na mod-řanskou lokálku, která se v té chvíli jen pozvolna blížila k Praze.

Všechno pražské námořnictvo bylo svoláno dělovými výstřely do přístavu, zatím co již kameloti se zvláštními vydáními večerníků běhali po Praze volající: "Vzpoura mužstva na lodi 'Primátor Dittrich'! Kapitán a kormidelník v nedbalkách na břehu. Pusté orgie na palubě za pouhých 20 haléřů!"

Netrvalo to ani hodinu a již vyplulo veškeré vltavské loďstvo proti vzbouřencům. Vpředu se míhaly hlídky na maňáscích, za nimi pluly rychlé motorky, pak větší a větší parníky a posléze jádro flotily, křižníky "Palacký" a "Štěchovice", opatřené děly a mužstvem, ozbrojeným po zuby. Na přídi "Palackého" stál se zachmuřeným čelem vrchní velitel spojených loďstev vltavsko-sázavsko-berounských komodor Jahelka, obklopený šesti admirály. O osmé hodině ranní dostihli chuchelského pobřeží, řídíce se údaji z láhve. Tři trosečníci, zimou a hladem zmoření, byli dáni do ošetřování lodnímu lékaři parníku "Mělník". Kapitán však vypil pouze číšku čaje a poživ něco sucharů prohlásil, že se zúčastní bitvy jako prostý námořník, dokud nedobude zpět své lodi; nato si navlékl plátěné kalhoty, a ozbrojiv se automatickou pistolí, vy-řítel se na palubu. V tu chvíli, bylo to kolem půl deváté, hlásila hlídka ze stožárního koše: "Vrchol stěžně na obzoru!" Komodor Jahelka zamířil svůj neobyčejně ostrý dalekohled udaným směrem a s určitostí prohlásil: "Je to 'Dittrich'!" Na palubě zavládlo vzrušení. Zvolna se vynořoval komín, pak horní části lodi a posléze celý parník. Komodor pátral dalekohledem, objeví-li na palubě známky života. Náhle mu uklouzl výkřik údivu. "Spravedlivé nebe!" zvolal, "sním či bdím?" Vrtě hlavou, podával komodor dalekohled svému pobočníkovi. "Nemýlím-li se, sire," pravil důstojník po bedlivém pozorování, "spatřuji na můstku jakéhosi hošíka se psem; zdá se, že dává rozkazy do strojovny, neboť, při sám Neptun, loď pluje plnou parou proti nám!"

Zpráva o této překvapující věci se rozléla po celém loďstvu, a pohotový reportér Národní politiky, který visel za nohu na ráhne přímo nad hlavou komodorovou, vyslal ji okamžitě rádiem sensačnímu večerníku svého listu.

*

"Takovýho správného kluka jsem neviděl a už neuvi-dím," vyprávěl po čase Emil Vodička na schůzce Vltavanů v hostinci "U zelené žáby". "V takové mládeži jet budoucnost republiky. Hadraba stál jako zjevení, celej vyjukanej, když na něj ten špunt mířil pistolí; kapánek měl taky v hlavě a možná, že viděl místo jednoho Budulínka celou Legii malých. My, to se ví, hned klučinu povzbuzovali, jen ať ho drží v šachu, že jsme s ním zajedno. Měli jsme celé vzpoury akorát plný zuby. Člo-víček nám však hned neuvěřil, teprve když jsme mu slavnostně slíbili, že se vrátíme k pořádku, obnovíme lodní kázeň a poplujeme kajícně do Prahy, přefízl nám pouta. Tož jsme klučíkovi udělali radost a provolali ho kapitánem. Starýho Hadrabu, pacholka, jsme trochu zvalchovali, omotali špagátama a uvrhli jsme ho do tmavé kobky v podpalubí, která se hemžila krysami a páchla ztuchlinou a plisní. Kluk měl, rozumí se, ra-dost, ale zachoval důstojný klid, zatím co ta psina mrňa-vá řádila na palubě jako pomínutá a nenechala dojetím ani jeden stožár suchej. Ostatně měla vzpoura i dobrou stránku. Admiralita zakázala kapitánům plivat hláskou rourou do strojovny. Byl to, kolegové Vltavani, moc fajn výlet, na kerej se nezapomíná." A Vodička, usmí-vaje se blaženě, sfoukl pěnu s püllitru a loknul si řádně na zdraví Budulínkovo.

*

Vypsat podrobně nadšení, s jakým uvítala trestná výprava kapitána Budulínka, vymyká se nejobratnějšimu peru. Budiž nám dovoleno vyličít několika pros-tými slovy tyto pohnuté chvíle. Z paluby parníku "Palacký" byl hozen můstek na předprseň "Primátora Dittricha", a za hřmění děl a já-savého volání slávy byl Budulínek nesen na ramenou šesti admirálů před komodora Jahelku, který vstal ze svého křesla a vyšel mu několik kroků vstříc. "Chlapče hrdino," pravil a jeho jindy pevný hlas se chvěl, "chlapče hrdino," opakoval, "oči námořníků celého světa upírají se..." Dále nemohl. Cítil, jak se mu stahuje hrdlo a drsný starý mořeplavec se odvrátil a zhurta zamáchl palcem slzu, deroucí se mu do oka. Pak se otočil, sevřel chlapce do svalnaté náruče a políbil ho na čelo. Ani oko ne-zůstalo suché při tomto výjevu. Viděl jsi pyšné admirály, jak si utírají slzy rukávy zlatem vyšítymi, mohl jsi spatřit staré otrlé plavce s vlasy jako mléko šedivými plakat jako malé děti, slyšel jsi dojemné vytí Matlafouskovo, jemuž jeden z admirálů šlápl na ocas. A pak se plulo ku Praze. Ale napřed letěly rádiové zprávy a oznamovaly celému městu, že vzpoura na lodi "Primátor Dittrich" byla potlačena malým chlapcem a jeho chytrým psíkem, a hned byly ulice zaplaveny no-vými zvláštními vydáními večerníků. Celá Praha se hrnula k nábreží Palackého, aby spatřila malého hrdinu.

Obrovské davy lidí naplnily oba břehy, most Palac-kého i železniční, pokryly střechy okolních domů a obsa-dily všechny lodky. Lidé viseli na okapech, komínech a římsách, lezli po mostních sloupech, plavali v neckách, vaničkách a na kusech dřev. Zástupci všech korporací se dostavili oficiálně k uvítání Budulínka. Na přístavním můstku stál pan primátor Baxa, předseda Čs. svazu fotbalového a předseda spolku "Vltavan" a všichni měli uvítací řeči krasopisně vypracované na úhledných čtvrt-kách papíru. Za nimi byli Budulínkovi rodiče, kteří již skoro oplakali ztraceného syna, hoši z Lucemburské ulice a z Přemyslova náměstí s Pepíčkem Kubiasů v čele, deputace různých spolků s dary pro chlapce a psíka a krásné dámy v hedvábných šatech s náručemi plnými květin. Když se loďstvo objevilo u Cisařské louky, pro-pukly zástupy v nadšené volání, které se zvolna stupňo-valo v děsný řev a změnilo se při přistání parníku "Palacký" v nepopsatelný ryk, který ještě vzrostl, když se Budulínek objevil zrakům tisíců. Květiny, hole, klo-bouky, ovoce, šátky, všechno létalo do vzduchu, lidé skákali do výše a do vody, vzduch se tetelil, země se trásla a voda se pěnila. Hejno letadel kroužilo nad Vltá-vou, sypané dešť růží a konfet, a pražští učitelé zapěli mohutně "Sláva tobě, velký Slávy synu!" Když se hluk poněkud utišil, byly Budulínkovi slavnostně předány Čestné dary. Jmenujme aspoň nejdůležitější: památný fotbalový míč od hochů z Lucemburské ulice, série známek z Belgického Konga se žirafou od spolku filatelistů, přepychová koloběžka od firmy Novák, jemná vý-vozní šunka pro Matlafouska od Společenstva pražských uzenářů, nádherné ryšavé vousy rovněž pro Matlafouska od Spolku českých kadeřníků, námořnická čapka od ma-minky a nový míč od tatínka, nádherně vázaný Buffalo-Bill od Svazu knihkupců, devadesátdevět párů kopaček od Bati a tisíce jiných překrásných věcí, kterými bylo naplněno několik nákladních aut. "Máš ještě nějaké přání, můj synu?" ptal se Budulínka komodor Jahelka. "Byl bych velice rád," řekl Budulínek, "kdybyste pustili pana Hadrabu na svobodu. On mu totiž ten náš pes roztrhl dvakrát kalhoty, a proto není divu, že se ve hněvu přenáhlil." "Šlechtný chlapče," zavzlykal komodor a po druhé v životě vyhrkly mu slzy z očí. Hned dal roz-kaz, aby vyvedli pana Hadrabu z podpalubí a zbavili ho pout. Pan Hadraba stanul před Budulínkem, rozpa-čité přešlapuje, a podával mu svoji kostnatou pravici. "Tak už se na mne nezbobte," řekl Budulínek, stisknuv srdečně medvědí pracku lodníkovu, a pan Hadraba zabručel dojatě: "Odpusťme si, co jsme si." Jen Matlafousek nechtěl rozumět tomuto velikému smíření a chňapl náhle po kalhotách nešťastného Hadraby. Ozvalo se známé prasknutí roztržených kalhot po třetí a naposled. Neboť do třetice všeho dobrého.

Tak se končí dobrodružství Budulínkovo a Matlafouskovo; ale vy byste ještě rádi věděli, co se stalo s trampy osady Hi - Ha - Ho, kteří se tak hrdinsky obě-tovali jeden pro druhého, coby muži, jakých si žádá Divočina. Rádi byste slyšeli o osudech Jacka Aspirina, Jerryho Ping-Ponga a ostatních, kteří se dobrovolně vydali všanc téměř jisté smrti hladem a nejrůznějším nástrahám osudu? Nuže, o jejich neuvěřitelných přího-dách vypráví druhá část naší trilogie.

II

DOBRODRUŽSTVÍ ŠESTI TRAMPŮ

aneb

NOWE POWĘSTJ ČESKÉ

Epopěj z válek trampsko - paďourských

Prolog,

který za nás napíše pan redaktor Ponrava a laskavě doplní svým vyprávěním hostinský Slimák

Občané kozodojští!

"Již celý rok žijete v míru a pokoji, vaše ženy a děcka vycházejí bez nebezpečí do lesa na borůvky, vaše slepice se toulají klidně po polích a vaše krávy oplývají mlékem a strdí."

Redaktor Slavoboj Ponrava, dokončiv tuto zdařilou první větu svátečního úvodníku Kozodojských Zájhmů, poodstoupil vzad, sňal si delikátním gestem cvikříček a pozoroval se špatně utajovanou rozkoší svůj výtvar. Pak, zakrouživ slibně perem ve vzduchu, pokračoval:

"Dnes je tomu právě rok, co náš dobrý zeměpán Kubát I. vypověděl vyhlazovací boj divokým hordám trampským jako

kdysi Karel IV. loupeživým rytířům a neustal, až poslední tramp, vylákaný z brlohu vůní slaniny, naběhl na chladnou ocel četnického bodáku.

Tehdy zavládla rajska pohoda, žizň a mír v zemi, jak říkali naši předkové, a matička Čechie svobodně vydychla zbavena hrozného metly. Zlaté klasy pnou se k obloze tam, kde před nedávem kopyta cowboyova ryzáka dupala holá spáleniště po trampských ohních; v lesních houštinách, kde druhdy číhal divoch s barevným šátkem na krku a s nožem v zubech na plachou srnku, procházejí se nyní početní pytláci se starou rodinnou dvojkou a statní lesníci s úpravně pěstěným plnovousem. Neplíží se již odporně zarostlý chlap v cowboyském širáku horským průsmykem, nesa na plecích ukradenou sosnu, a jen pokojný horal tu kráčí s tlumo-kem plným levného kuřiva ze sousedního státu. Tytam jsou doby oněch pustých orgií, které pohoršovaly dávné naše předky již v dobách dřevních. Jaké hnusné věci páchalo neřestné trampstvo tehda nanejvýš v okolí Miletína, o tom pěj již naši staří Rukopisové:

Oy wy lesj, czernj lesj,
lesj mjetjnsstj,
procz pak wy se czerwenáte
w zimje w letje rovno?

Není již trampů. České nivy nejsou již plněny smečkami dobrodruhů. Jen v ústech prostého lidu zbyla ještě vzpomínka na ně v známé písničce:

Zle, matičko, zle,
trampové jsou zde.
Mají bílé čepice,
kradou husy, slepice!

Opět se skví v sadě z jara květ, opět se modrají pomněncečky a české hory v dáli, zase bublají potůčky a vlny osením po tobě hrají, náš rodný kraj, zas stojí kříže u potoka a opět je to zemský ráj na pohled.

Však také bylo na čase! Nač by byl krvácel Jan Lucemburský u Kresčaku, proč by byli kladli naši legionáři své životy na oltář vlasti? Nebyly marné tyto oběti! Nebylo marné utrpení, do něhož nás uvrhla třistaletá poroba. Žijeme svobodně, dýcháme volně a přívětivé slunko se vesele usmívá na naši drahou vlast, osvobozenou od trampské hydry. Končíme slovy básníka..." Pan Ponrava, jemuž železná síla zvyku nadiktovala tato slova, se zarazil, sraštil čelo a mrzutě dumal, kterými a kterého básníka slovy zakončí svůj mistrný úvodník. Jeho vzpomínky zalétly do gymnasia v Čimelicích, kde prvním pololetím sexty vyvrcholila a zároveň se skončila jeho středoškolská studia, a duch Čelakovského a Kollárův počali kroužit kol jeho hlavy. Výsledkem tohoto kroužení a snoubení se s duchem páně Ponravových byly slavné verše obou básníků, které čilý redaktor přizpůsobil duchu doby a svého článku:

Aj zde leží zem ta posetá mastnými papíry,
nikdy kolébka, nyní národa trampů rakev.
Stůj, noho trampská! Posvátná půda je, kamkoli kráčíš!
Neboť malá ale naše padourova chyška (včetně auta)
více může pro vlast vykonat, nežli tábor divokého skauta!

Pan Ponrava zhluboka vydychl, odhodil nonšalantně pero a odměnil se vonným trabukem za svůj výkon. Redakční sluha Mrožík, přivolaný jásavým zvukem zvonku, odnášel čerstvý rukopis do sazárny a redaktor zabořen do zachovalé celkem lenošky oddával se s požitkem sladké siestě, neboť netušil, že za několik hodin zvrtně doba to, co sto věků bludných hodlalo.

*

"Prach a broky, máme to dnes ale teploučko," liboval si bodře pan lesní Kabrna, známá veselá kopa, a s mo-hutným funěním usedl za stůl v útulném lokále hospůdky "V lesní tišince", provoněné pryskyřicí a ozónem okolního lesa. "Do večera to asi sotva vydrží," mínil hostinský Sli-mák, nalévaje svému hosti sklenku výtečného praděda, "mám zas suchý loupání v kolene a to mě nikdy neklame. A pak, Státní ústav meteorologický hlásil dnes pěkné počasí." "No, dobrá, dobrá, ať jen vejleťníci zmoknou," souhlasil pan Kabrna, utíraje si s knírů brčálově zelené krůpěje lesního nektaru. "Já jim to přeju. Dneska jich beztoho zas přitáhne celý procesí, aby mi oškubali a za-neřádili les. Ještě štěstí, že jsme se zbavili těch divokejch skautů."

"Ti by nám tu tak ještě scházeli," přitakal starý Sli-mák, ale s jakýmsi podivným zábleskem v oku; šoural se ke stolu, nesa láhev lesní víly, aby, smísiv omamný odeur této zlatožluté kapaliny s kořenovou podstatou praděda, připravil pro pana lesního jeho oblíbený koktail.

"Mezi námi řečeno," zahovořil Kabrna, "ti trampové byli sice pěkný presenti a položili mi nejeden krásnej kus, drobnou havěť v to nepočítaje, ale když se to vezme kolem a kolem, nejsem na tom dneska o nic líp. Divoký skauty vzal čert a teď je to tu zase samá honorace, samá toaleta a samý auto, ale les je zvalenej a zasviněnej mastnými papíry a kdoví čím ještě, stromy jsou polámaný a orvaný - no hůř jak po tomhleto americkém tornádu."

Kabrna si mocně odplivl a praštil pěstí do stolu, až se láhve a sklenice zakymácely a italský obchodník se soškami, který podřimoval v tmavém koutě výčepu, po-lekaně vyskočil.

"Jenom mi nejde do hlavy," uvažoval pan lesní dále, "kam se ti kluci všichni poděli. Vždyť jich bylo místy jako kobylek."

"Většina se jich rozprchla a vrátili se k řádnému zaměstnání," řekl hostinský. "Z některých se stali po-čestní výletníci a chodí teď do přírody s rodinami neb s různými korporacemi. Někteří nejtvrdošíjnější prý však ještě tajně trampujou. Ale to se jen tak povídá," dodal jakoby z opatrnosti.

"Občas si tak vzpomenu na ty kluky z toho srubu, co v něm teď bydlejí radovi Šarapatkovi," dumal pan Ka-brna a v jeho hlase se chtíc nechťíc ozvalo něco podob-ného sympatii. "Ten jejich šerif, to byl střelec, pane Slimák, takový se už nerodějí. A ti ostatní, ti se hledali, jéjé, to vám byli rošťáci, ale dobrý kluci, zlatý kluci. Jen bych rád věděl, kde je těch mládenců konec. Neviděl jsem je už hezky dávno."

Pan lesní se odmlčel, bafaje z dýmky, na níž byl zobrazen prezident Kubát I., který tvořil pěknou sku-pinku se svatým Hubertem s populárním jelenem, a me-lancholické ticho, obtížené vzpomínkami, rozhostilo se útulnou a jen mírně zaplivanou místností.

"Ba, že je to dávno," ozval se po chvíli měkce pan Slimák, "už dávno před tou pohromou, která vyhubila divoké skauty. Ti hoši zmizeli beze stopy při známé vzpouře na lodi 'Primátor Dittrich'. Pomáhali vzbouře-ným námořníkům a nakonec se zmocnili sami té lodi. A pak zahynuli jako hrdinové."

"Jako hrdinové?" podivil se pan Kabrna.

"Ano, jako hrdinové," řekl pan Slimák, snímaje čepič-ku, a povstal slavnostně. "Obětovali se jeden pro dru-hého, nemajíce na lodi potravy, jako hrdinové polárních výprav. Byli to, pane lesní, jedním slovem muži, všech šest, jeden jako druhý. Jack Aspirin, jejich šerif, i Joe Chiclets, starý Nick Wharton i Harry Ping-Pong, chrabrý Bivoj i Forbes, jeho druh."

"Jak jste si dobře zapamatoval ta jejich podivná jména," divil se pan lesní.

"Pane lesní," a pan Slimák prudce zakašlal, aby za-kryl své pohnutí, "pane lesní, jsou jména, která se neza-pomínají." V odezvu na tento výlev páně hostinského to trochu hrklo ve starých vyřezávaných švarvaldkách, visících na stěně nad diplomem Národní jednoty pošumavské, malá kukačka si odkukala obvyklou sérii svých zvolání a ticho, jež potom nastalo, bylo ticho před bouří, jak je známe z ouvertury k Vilému Tellovi.

"To vaše koleno je účinněj barometr," prohlásil pan lesní, ukazuje dýmkou k oknu, kterým bylo viděti okraje černých mraků, vystávajících nad lesem. "Musím kou-kat, abych se dostal za sucha domů."

Spěšně zaplatil, přehodil si pušku přes rameno, a zapísknuv na psa, vykročil rázně k myslivně.

"I dyť jste si moh pobejt, než se to přežene," volal za ním hostinský, ale pan Kabrna se již ztrácel mezi lesními velikány; kdyby z nás autorů jeden byl Zahrad-ník a druhý Brodský, napsali bychom, že zelené ticho lesa pojalo statného myslivce v svou mlčící náruč.

KAPITOLA PRVNÍ

Příchod z temnot

Sotva hostinský Slimák pozavíral okna "Lesní tišinky", otřásl první nápor vichřice stavením. Sinavý blesk proťal klikatou čarou houstnoucí temnotu, hrom dunivě zara-chotil a bouře, nikterak se neohlíže-jíc na to, že je vlastně romantickým přežitkem starých časů, počala předvádět své obvyklé, ale dosud účinné efekty. Krajinka dosud utěšená, vhodná pro pastýřskou selanku, změnila se rá-zem v scénérii přímo pekelnou.

Blesk stíhal blesk, dunění hromu neustávalo, les hučel, zmítán poryvy větru, svištíciho ve větvích stromů, jejichž koruny byly bičovány přívalem vod a ledových krup, samozřejmě zvících holubího vejce; osamělá borovice, stojící uprostřed paseky, trpěla vši tou hrůzou nejvíce, utěšujíc se představou, že vypadá jako sakura ve vichřici. Vtom však sjel blesk do její koruny a prásknutí jako výstřel otřásl hospodou.

"Santo braiglo del randallo!" zasípal italský obchod-ník, který se třásl a krčil v svém koutě, před sebou maje rozsvícenou příruční hromničku a mumlaje růženec. "Nebe buď milostivo těm, kdo jsou venku v tom ne-čase!"

"Znal jsem muže," zahučel Slimák v krátké pause mezi dvěma údery hromu, "který by se byl odvážil do tohoto pekla. Byl to šerif z nedalekého srubu. Právě před chvílí jsme o něm mluvili se seňorem lesníkem. U ďábla! Jeho železná pěst se nechýbila nikdy brady protivníkovy, právě tak jako jeho nůž se zabodl jen o vlasek vedle ucha nějakého drzouna či vychloubače, aby mu byl výstrahou. Snad byste, seňore, mohl jmeno-vat muže, kteří by se Jackovi vyrovnali obratností a silou, ale ve střelbě, carramba! nepředčil Jacka Aspirina nikdo na světě a jeho jménem zvučely oba břehy Vltavy až po země, nad nimiž plane Jižní kříž!" volal Slimák, hlasem velikým, přehlušuje burácení hromu, jež dodalo kletbám krčmářovým žádoucího důrazu. Ital pozvedl k němu své pronikavé oči a pravil nezvykle pomalu, klada důraz na každé slovo:

"Nepředčil-li nikdo seňora Aspirina ve střelbě, pak znám muže, který se mu přinejmenším vyrovnal."

"Uf," uklouzlo krčmáři bezděčně, "kdo byl ten člo-věk?"

"Byl to sám don Pistollo Treffa della Barba, vznešený prezident mexický," odvětil Ital, povstav při vyslovení toho jména.

"Odkud znáte dona Treffu?" tázal se Slimák, pohlí-žeje na něho s podivem.

"Z Mexika, patrone," zněla odpověď. "Provozoval jsem tam donedávna obchod. Musím podotknout ke cti tamějších seňorů, že kupovali výhradně díla umělecká, a věru šly mé sošky na odbyt díky častým revolučním přestřelkám, jež si vždy vyžádaly řadu sádrových obětí, takže jsem se mohl zařídit ve velkém," poznamenal s teskným povzdechem a zamyšleně srkal malinovou šťávu.

Krčmář přisedl k Italovi, nalil si do číše mužnou dávku prostějovské rezné a pozorně naslouchal jeho po-divnému vyprávění:

Vyprávění italského obchodníka se soškami

»V té době vládla v krásné zemi mexické obecná nespo-kojenost s tehdejším prezidentem donem Gonzalesem Nevadou,

jenž vydíral na lidu mexickém vysoké daně a zejména zavedl novou daň z hlavy při známé hře "hlava nebo orel", již se vášnivě oddávali jak boháči, tak chudina. Mimo to byl již prezidentem plné čtyři neděle a zpoehodlněl do té míry, že vystřelil sotva 500 nábojů denně, většinou jen v sebeobraně. Státní převrat dal se očekávat v nejbližších hodinách. Tehdy se přihnal z Texasu cizinec na zpěněném oři, stříleje tak rychle všemi směry, že se i nejzkušenější státníci zavírali v svých raních, neodvažující se vyhlédnout ani úzkou střílnou.

Na křižovatce dvou ulic v Mexico City se srazil divoký jezdec s ctihodným hidalgem donem Alpakou, který se vracel právě z dopolední zdravotní přestávky. Jejich koně se vzepjali proti sobě a kule z jejich pistolí, setkavše se v půli cesty, spadly zplodštělé k zemi.

"Dobrý den, caballero," pozdravil zdvořile don Alpaka, smekaje širák, "dovolte, abych vás uvítal v našem klidném městěčku. Mohu vám snad být v něčem pro-spěšný?"

"Přijíždím z Texasu, seňore," pravil cizinec, hluboce se ukláněje, "a hledám zde zaměstnání, přiměřené svým schopnostem."

Místo tečky za touto větou sestřelil jakoby namátkou ručičku se starobylých hodin místní radnice, jejíž věž se rýsovala v pozadí. Don Alpaka pohlédl na něj s uznáním.

"Myslím, že bychom vás zde mohli potřebovat, cabal-lero. Señor Nevada je již pátý týden prezidentem a jeho činnost se vyčerpává předpisováním nových daní a se-střelováním ozdůbek se starých skříní. Lid, tuším, je již značně pobouřen a touží po změně na presidentském křesle."

"Děkuji vám, seňore, za laskavou informaci," řekl stručně neznámý; "pohovořím si s jeho excelencí mezi čtyřma očima," dodal, nabíjeje pravici prázdnou pistolí, a levačkou vystřelil v zamyšlení několik pěkných orna-mentů do okolních arkýřů. Potom trhl otěžemi a vyrazil jako vystřelený šíp k presidentskému paláci.

"Dobrý vítr a jistou ruku, caballero," volal za ním vznešený hidalgo.

Cizinec ujížděl tryskem, bavě se nadále střelbou. Po cestě potkal ctihodného nestora hidalgů dona Bibrose a změnil svou palbou jeho plnovous na francouzsky střižený knírek. Tímto činem získal náraz podiv a srdce mexického lidu, který na paměť toho činu nazval svého neznámého hrdinu don Pistollo Treffla della Barba.

Don Treffla vyjel po schodech guvernérovy residence, přitáhl uzdu svého ryzáka a vzepjavši se komoň roztříštil dveře komnaty dona Gonzalese a vrazil dovnitř. Uvítalo jej několik výstřelů, ale hned poté dvě rány dona Treffly vyrazily prezidentovi pistole z rukou. Ten se vrhl dravčím skokem za masivní lenošku a vyčkával útoku.

"Nemýlím-li se, račte být Gonzalez co zalez?" ptal se vetřelec sarkasticky, uvazuje koně ke kredenci.

Za křeslem se objevil rozzuřený obličej Gonzalesův, ale hned se na něj sneslo krupobití kulí, takže hlava nebohého presidenta byla rázem holá jako ledovec. Sotř hněvem a uražen do hloubi duše, ukryl se vládce opět za své křeslo. Po chvíli se pokusil znovu o výpad, ale kule Pistollova porušila okamžitě souměrnost jeho levého ucha. Za okamžik přišel hrdý prezident tímto způsobem i o špičku nosu, kdežto jeho odpůrce, sedě na stole, krmil sebe i svého koně obloženými chlebičky, maje pistoli zavěšenu na malíčku pohotové levice.

Hodiny se vlekly hlemýžďím krokem a situace se ne-měnila. Minul den, minul druhý, a prezident, jehož útroby byly svírány krutou prázdnotou, pohlížel snivě na tenčící se zásobu obložených chlebiček. Třetího dne podnikl poslední zoufalý výpad, při němž po mistrné ráně della Barbově přišel o své přepychové kalhoty s třísněmi a vrátil se zahanben a oděn pouze v podvlékačky do svého úkrytu, odkudž již nevyšel, neboť nevy-držel útrap, jež jeho duši způsobovala pokořující situace a jeho tělu naprostý nedostatek potravy. Tak dosedl don Pistollo na stolec mexický za velkého jásotu všeho lidu.

Hned bylo po celé zemi živo a čilý ruch střelecký zavládl i v nejzapadlejších vískách. Musil jsem tenkrát bohužel narychlo odcestovat, ale dodnes vzpomínám na vznešeného a statečného dona Pistolla. Ujišťuji vás, patrone, že dnešní strašlivá bouře by mu nijak nevadila, aby nevyšel na obvyklou večerní procházku vykourit si svůj nezbytný doutník v této plískanici. Nežadal tedy v ničem znamenitému seňoru Aspirinovi. Žel, don Treffla je již asi mrtev, neboť je tomu půl roku, co byl zvo-len, a žádný prezident mexický nežil déle než dva měsíce.«

Slimák mlčky vyslechl Italovo vyprávění. Pak naplnil dvě číše jemným likérem curaçao a zahučel pozvedaje pohár:

"Na věčnou paměť dona Pistolla a Jacka Aspirina!" Sklenky zazvonily. V okamžiku, když oba dva nesli k ústům číše po okraj naplněné, ozvalo se prudké za-bušení na dveře. Mužové se otočili a v jejich rozšířených zornicích se zrcadlil svrchovaný úděs.

"Madonna santissima, prima prmissima!" vyjekl Ital, chvěje se na celém těle. Slimák se konečně poněkud vzpamatoval a vykřikl odhodlaně:

"Jsi-li dobrý člověk, vejdi, ať jsi kdokoli!" Pádná ruka stiskla kliku, dveře se rozlétly mocným kopnutím, a vysoký muž v mexickém širáku, zahalený až po oči v řasnaté poncho, vkročil do alkovny.

"Seňore," zvolal Slimák hlasem dosud se třesoucím, "jste jistě sám ďábel nebo jeho blízký příbuzný. Santo Caruso - v této příšerné bouři? Anebo jste sám...?"

V tom okamžiku klesl přehoz s ramen cizincových a slova uvízla Slimákovi v hrdle.

"Kde to jsem vlastně," ptal se neznámý přísně, roz-hlížeje se po místnosti. Tu se pojednou krčmář probral ze své strnulosti, zavýskl jako mladík a počal vyvíjet horečnou činnost. Skočil ke zdi a hbitě otočil všechny nápisy, a než bys napočítal pět, otočil také jednoduchým mechanismem všechny láhve v polici.

Místo žitné, perlové, hořké, borovičky, koňaku, pra-děda a lesní víly stály tam láhve whisky, brandy, absintu a old fathera. Místo nápisu "Neračte plivati na podlahu" objevila se tabulka: "Žádám všechny gentle-many, aby před půlnocí neplýtvali střelivem." Zmizely obratem i jiné nápisy jako "Plzeňský ležák", "Ochut-nejte Malvín dra Zátky",

"Neračte odhazovati oharky doutníků na zem" a na jejich místech skvěly se neumě-lým písmem načmárané cedulky "Zde obdržíte coctail Old Shatterhanda", "Nepijte čistý lih na lačný žaludek", "Prosím pány zálesáky, aby neházeli nože sousedům do polévky" a nade dveřmi místo "Dej Bůh štěstí" octl se nápis "Lepší dobrý nůž než dvě špatné pistole". Tam, kde dosud pokojně visel diplom Národní jednoty pošumavské, trčelo několik nožů potupně zaseknutých do vyhlášky, jež vypisovala odměnu na hlavu muže zva-ného Kofila Jim, který prováděl rozsáhlé krádeže čokolády v chatách středního Povltaví; nad ní místo Švarcvaldek visela napjatá kůže starého grizzlyho a sádrová soška Jana Amose Komenského byla prostým nasazením širáku změněna na věrný portrét Buffalo-Billa.

Poté vyběhl Slimák se zářícím obličejem ven a nedbaje vichřice a deště otočil také tabuli se slovy "V lesní tišince". Na druhé straně stálo: "Krčma u texaského býka" a pod tím, aby tomu trampové rozuměli, bylo připsáno: "Posada del toro texaso".

Ted teprve přistoupil Slimák k přichozímu a roz-přáhnuv náruč vykřikl hlasem, který byl přerýván vzlykotem:

"Šerife Jacku Aspirine, buď nám vítán!"

"Zdar tobě, starý Slime," řekl Jack hlasem až příliš drsným, jímž se snažil zakrýt své pohnutí. Pak se oba mužové objali a chvíli bylo slyšet jen dutý praskot žeber a vrzání šlach.

"Psí počasí," zaláteřil Aspirin, když se vyvinul z náruče Slimákovy. "Uvař grog, Slime, hodně grogu, ať se zahřeju. Corriere della serra," zaklel jadrně setřásaje vodu se svého sombrera.

Slimák, otíraje si zvlhlé oči, chtěl běžet pro samovar, když tu si povšiml Itala, který s očima vytřeštěnými zíral na přichozího, jektaje zuby hrůzou. "Raduj se, Pierro!" volal krčmář, "Jack se vrátil!"

Ital lapal po dechu a jen zvolna přicházel k sobě, jako by se probouzel z těžkého snu. Posléze utřev ruká-vem ledový pot s čela zašeptal pobledlými rty: "Per Dio eterno, don Pistollo Treffa della Barba, president me-xický!"

KAPITOLA DRUHÁ,

v níž se líčí rodinná idyla Šarapatkovic, zpestřená bouří

"Nad Osadou mladých snů se snášel tichý, poetický večer. Nast'a stála ve dveřích srubu a zasněnými zraky pohlížela do modré dále... Její srdéčko tlouklo dnes nějak nepokojně, v rytmu, jenž do nekonečna opakoval: Bill Stín. Bill Stín, Bill Stín... A obraz Billův naplnil celou Nastinu duši. Štíhlý, pružný, odvážný, mužný, záhadný..."

Paní Šarapatková sklápila knihu a několikrát zhlu-boka vzdychla. Pak pohlédla úkosem na svého manžela, srovnávala chvíli výbojnou křivku jeho úhledného břicha s postavou Billa, řečeného Stín, a pravila:

"Arture, pojďme na tenis!"

Pan rada Šarapatka, který podřimoval nad článkem o slovanské nesvornosti od Nikolaje Nikolajeviče Nikolaua, odložil odpolední Politiku, zasunul opatrně brýle do pouzdra a hlučně zatleskal. Ihned se dala staříčká služka v klus a za chvíli přinášela svému veliteli dvě rakety a krabici míčků.

"Tak děti, jdeme na tenis," řekl pan rada ener-gicky, vstávaje z prostorné lenošky, a vykročil z chaty sledován skotačící rodinou. Po jeho boku se pohupo-vala jeho manželka, dosud zasněná do osudu záhad-ného Billa, za nimi se flákal starší syn páně radův, známý jako podnikatel studijních cest po pražských barech, podle něho hopsala svižná šestnáctiletá dcera Bessie, pak kráčel šofér Antonín v koženém kabátci a poslední dvojstup tvořila staříčká služka Emilie a dva-náctiletý Dagobert Šarapatka, předurčený za sběrače míčků. Posléze se v pozadí batolil huňatý váleček, v němž odborník při bližším přihlédnutí mohl rozpoznat psíka.

"Nuže započneme game," řekl pan Šarapatka, když povykující tlupa vpadla na kurt, a obořil se na svoji manželku mocným servisem, povzbuzován potleskem šo-féra Antonína. Paní Šarapatková, stojíc na bejzlajně, zamávala raketou a se slovy "no dovol, Arture!" natáhla se bezúspěšně po míči.

"Gól!" vykřikl Antonín radostně.

"Mamá, hrajme double," naléhala mrzutě Bessie.

"Já nehraju," prohlásil resolutně starší syn, nacpávaje si lulku.

"Já budu hrát místo něho," volala radostně nejmladší haluz rodiny, "ať sbírá míčky Antonín."

Do obecné vřavy zahřímál hlas páně radův:

"Emilie, přineste lunch!"

Ihned se nahnula celá rodina do altánku, který stál v rohu kurtu, a oblehla stůl, jež Emilie zanesla všeli-jakým nádobím sestaveným v ladnou skupinku, vrcholící dvěma rozsáhlými podnosy s opulentním obsahem.

Nastalo ticho rušené pomlaskáváním. Vynikající vý-kon podal Dagobert, jenž pojídal najednou tři obložené chlebičky a popíjel šumící limonády, při čemž mu vy-tryskly nosem načervenalé bublinky.

"Mamá, je to silné," huhňal s podivem.

Paní Šarapatková, pohlcujíc bravurně kremroli, chys-tala se pokárat poněkud originální chování svého syna, když se v té chvíli znenadání ozval z lesa táhlý zpěv a známá melodie burlácké písně "Ej uchněm" proměnila pojednou mýtinu před Šarapatkovic chatou v dumnou ruskou step:

Ra-a-ké-tú! Ra-a-ké-tú! Kdo si pře-e-je vyplést raketúú?

Zvučný hlas vycházel z přešedlých houštin tolstojovského plnovousu a ztepilý muž s kozačkou papachou na hlavě stanul u dvířek kurtu, nahlížeje dovnitř drá-těnou sítí.

"Strýček Dimitrij je tu," zaradoval se Dagobert, "bude nám zase vyprávět pohádky."

"Pojďte dále, Dimitriji Ivánoviči," pobízela paní Šarapátková vlídně přichozího. Dimitrij Ivanovic Běženko-Gigolov vstoupil nesměle dovnitř, ukláněje se všem a tiskna papáchu k mocně klenuté hrudi. "Jen se neupejpejte, Dimitriji Ivánoviči," volal srdečně pan Šarapátka, poplácávaje hosta po širých ruských zádech, "pojezte s námi a popijte, co hrdlo ráčí."
"Vaše prevoschoditelstvo," bránil se Dimitrij Ivanovic a jeho hlas přetékal vděčností.
"Žene se bouřka," prohodil náhle suše syn Arnold a odešel do chaty. Hned nastala menší panika, neboť každý se snažil odnést něco do bezpečí.
"Rychle, rychle, už krápe," pokřikoval Antonín a kvapně uchopil jednu z raket, při čemž upouštěl porculánové šálky v pravidelných intervalech.
"Buďte naším hostem, drahý Dimitriji Ivánoviči," volal oknem pan Šarapátka, "nesluší se, abychom nechali moknout umělce venku."
Dimitrij se hluboce uklonil, dotknuv se čelem země, a zanechav svou obuv u dveří, vkročil do chaty, v níž pokročilá civilisace zahladila všechny stopy jejích barbarských praobyvatelů. Brokátem protkávané koberce na stěnách zakrývaly temné skvrny krve, která sem kdysi tryskala z rozbitých trampských nosů při obhroublých večerních zábavách těchto primitivů. Parkety vonící novostí nahrazovaly prohnílá prkna podlahy, vyhaslý krb chřádl ve stínu amerických kamen, národní výšivky přikryly decentně neumělé řezby na masivním zálesáckém stole, který sloužil kdysi spíše k stahování kořisti než k jídlu, červenomodrá knihovnička spolu s vyřezávanými židlemi a skříní doplňovaly vnitřní výbavu cha-trče a byl tam i klavír, který se občas pod prsty slečny Bessie rozezpíval poněkud nepravidelně rytmicky i intonačně přednášenou melodií tanga Mercedes.
Dimitrij usedl skromně do kouta ke stáložárným kam-nům, v nichž příšerně hučela Meluzina, a v jeho očích se zračil věčný stesk ruských stepí. Venku zuřila známá již bouře, popsaná na počátku první kapitoly tak zdařile, že dalšího Učení jistě již není zapotřebí.
Až potud starosvětská paďourská selanka. Litujeme, že v ní nelze pokračovat: příjemný stav podřimlosti, do něhož na chvíli všichni upadli po vydatné svačině, byl na dlouho poslední siestou ctihodné rodiny Šarapátkovic.

Jako obvykle sňal Dimitrij se stěny rakety, jeho štíhlé prsty proběhly strunami, které zaskučely s větrem o zá-vod, a pěvec mírným pobrukováním ladil hlas, aby přednesl některou ze svých oblíbených zkazek, v nichž opěval dávné tenisové bohatýry. Ale zůstalo při dobrém úmyslu. V zákulisí dějin klíčily temné události, jež měly ztroskotat i klid tak pevný a nerozborný, jako byla bašta v srubu páně Šarapátkové, pevnost zajištěná úřední hodností a vysokou pensí. První varování rázu ryze metafysického najde čtenář na začátku příští kapitoly...

KAPITOLA TŘETÍ,

věnovaná zjevům nadpřirozeným, najmě starému Zepopovi
Oči Bessie Šarapátkové se zasněně upíraly kamsi do neznámých dálek, a Dimitrij, mocně se napiv prazdroje, hotovil se k vyprávění, když tu hrom zarachotil s neby-valou silou.
"Lidi, to je bouřka," hrozil se pan Šarapátka vyhlížeje oknem, "to je jak o soudném dnu."
Vtom se náhle ztišily živly a do ticha tím hrůznějšího zaznělo slabé zahoukám auta.
"Slyšeli jste," vykřikl Antonín a jeho dobrácká tvář zvažněla, "to je naše fordka."
"Není možná," odporoval Arnold Šarapátka syn, "je přece zamčena v garáži."
"Nemohl jsem se mejlit," trval na svém Antonín, "ten hlas poznám mezi tisíci jinými houkačkami."
"To by musel na ni troubit leda nějaký duch," smál se pan rada, ale jeho smích zněl poněkud strojeně.
"A proč by nemoh," řekl Antonín vážně, "každýho ducha to táhne k těm věcem, kerejma se zabýval za živa. Kdo byl šoférem, nemůže po smrti strašit v zakletém zámku, to je jasný, od toho je Bílá paní a Hamletův pan otec."
"Antoníne, nežvaňte nesmysly, člověče," rozhorlil se pan rada, "snad nechcete tvrdit, že duch nějakého za-kletého automobilisty nám troubí v garáži na houkačku jako nákej uličník!"
"Já neříkám tak ani tak," krčil Antonín rameny, "taky by to moh bejt duch přejetýho strážníka. Jeden můj kolega znal takovejhle případů na tucty a nejen o automobilistech a strážnících, ale i o elektrikářích. Zvláště při jedny takový historii člověka zrovna hrůza obrážela."
"Vypravujte, Antoníne," naléhala Emilie, "mně se už teď dělá husí kůže na těle."
"No, můžete to dát k lepšímu," řekl pan Šarapátka v odpověď na tázavý pohled Antonínův, kterému zatím Emilie dolévala jeho sklenici. A Antonín ochotně začal:
"Kolega Thurn-Taxík se jednou naboural v plné jízdě do električky, a tak se seznámil s řidičem Kvasničkou. Odesli je do nejbližší hospody, položili vedle sebe, a když oba přišli k sobě a nemohli se hnout, začali si vzájemně nadávat a jejich sympatie vzrůstaly. Po dvou vaječnejch koňacích se jim udělalo mnohem lépe, řekli policejnímu lékaři, že už jim nic není, a dali si přinést pivo.
Při třetí sklenici se domluvili, že jsou krajani, v půlnoci se začli objímat a asi ve tři ráno, když už jim nechtěli nalejt, dal se Kvasnička do pláče a stkal:
"Thurne, odpusť mi, já jsem tu srážku zavinil sám. Uviděl jsem nějakého člověka s dlouhejma fousama a v tom momentě jsem myslel, že je to starý Zepop; pustil jsem kliku z ruky a z toho se to všechno stalo."
"Zepop?" divil se Thurn-Taxík.
"Je to dlouhá historie a my elektrikáři si ji vypravu-jeme z otce na syna. Vám šoférům vlastně do toho nic není, ale že jsi to ty, kluku paťatá, tak ti to budu vyprávět."

Legenda o starém Zepopovi

»Podporována slabým jihozápadním větrem a vedena pevnou rukou řidiče Jemelky vyjížděla třináctka za ne-vlídného podzimního večera z žižkovské vozovny. Jemelka, starý tramvajový vlk, ošlehaný výfuky aut a zocelený spíláním

vozků, otáčel s úžasnou jistotou kormidelním kolem, pronikaje bdělým okem houstnoucí mlhy. Tramvaj mýjela právě bývalé hřiště žižkovské Viktorie, nyní zpustlé a pokryté vřesem a novostavbami, když se na přídě objevila sporá postava průvodčího Bochníčka, který naskočil za jízdy, opsav levou nohou nenapodobitelnou křivku. Jeho tvář nevěstila nic dobrého a jakési nevrle zachrčení vydralo se mu z úst místo pozdravu.

"Co je ti, Emáne?" tázal se udiveně Jemelka, zkou-maje jej pokradmu levým okem, právě oko máje však stále ostražitě upřeno na hladinu dlažby před sebou. Bochníček neodpověděl a vyhlížel nepokojně postranním oknem do mlhy. Jemelka vypnul proud. Klouzavou jízdou blížil se vůz k žižkovské sokolovně, pravice řidičova zakroužila nad kolem ruční brzdy, podvozek za-skřípal a třináctka hladce přistála na rohu Rokycanovy ulice.

"Ty, poslyš," vyjekl náhle Bochníček a chopil Jemelku za rameno, "nejezdi dál, něco se dnes stane. Měl jsem vidění."

"Cože?" ptal se Jemelka, pobaven divným chováním svého kolegy, "jaký vidění? Po kolika půllitrech?"

"Ne, ne," sípal Bochníček, "byl jsem až moc střizlivěj. Nemohl jsem se mýlit. Viděl jsem dnes starého Zepopa!" (Zepop, rovněž i časopis Zprávy Elektrických Podniků města Prahy.)

Při těch slovech zachvěla se jindy pevná pravice Jemelkova, takže vůz se znatelně zakymácel.

"Starého Zepopa?" řekl temně a jeho hlas zněl dutě přední plošinou. Mezitím naskočil nadstrážník Nosatec, přidržev se bravurně toliko zadní tyče.

"Viděl jsem ho u Karlova mostu," bleptal dále Bochníček. "Jel jsem tamtudy dvacítkou časně zrána, ještě za tmy. A tu najednou vidím, jak po Karlově mostě jede vůz číslo Ö3,14..., zkratka druhá odmocnina z Ludolfo-va čísla; u řízení stojí starý Zepop, bílý vous mu splývá na nárazník, pravou ruku drží na klíce a levicí mi dává znamení kostnatým prstem. Jat hrůzou sevřel jsem v ruce škapulír, který mám ukryt na zádech pod košilí. Jsou to kleštičky mého děda, jenž býval konduktérem na koňce. V tom okamžiku zjevení zmizelo. Františku, pro pět ran střídavým proudem, nejezdi dál! Hod se raděj marod, dneska se něco stane!"

Po těch slovech vyrazil Bochníček z vozu jako štvanec a mlha pohltila jeho neblahou postavu.

"Něco se dnes stane," hučel si Jemelka do vousů, "když se starý Zepop ukáže, nevěstí nám to nic dobrého."

"To zas umřela nějaká osobnost?" ptal se nadstrážník, pozoruje obrysy vozu s černým praporkem na kladce, který se blížil od karlínského viaduktu.

"O tom nic nevím," broukl nevrle řidič, "my nic na kladce nemáme."

"Vypadá to spíš jako reklama na nějaký dobrodružný film," mínil nadstrážník. A skutečně vůz, který se vyno-řoval z mlhy, měl velmi podivný vzhled; místo čísla skvěla se na něm lebka se dvěma hnáty, a teď již také bylo vidět, že u kormidla stojí muž s širokým kloboukem, v dlouhém černém plášti a s hedvábnou maskou přes obličej.

"Tisíc voltů!" zaklel Jemelka náhle a několik hrstí písku vletlo pod kola, brzdy divoce zasténaly, lidé ve voze se zakymáceli a třináctka zarazila, těsně před zá-hadným vozidlem, které jelo po téže koleji přímo proti ní. Vůz s lebkou rovněž zastavil, přesně a nehlukně, takže nárazníky byly sotva několik centimetrů od sebe. Hned se vyřítily ze záhadné tramvaje asi dva tučty mužů v pláštích a vysokých pirátských botách. Za pasem měli širočiny, přes obličej černé masky a v rukou třímali ně-kterí muškety, jiní harpuny.

"Černá vlajka... piráti!" chroptěl Jemelka, oháněje se bodcem na přehazování kolejnic. Leč dobře mířená rána sudlicí vyrazila mu zbraň z ruky; stejně se vedlo i nadstrážníku Nosatcovi, jemuž byla šavle přeražena ve dvě. Rozbit úderem sekery schránku na lístky, uloupit 200 přímých, 400 přestupných, 50 dětských, 100 zava-zadlových a 100 nočních jízdenek, vsednout do vozu, otočit kladku a zmizet v mlze - to vše bylo dílem ně-kolika vteřin. A když se řidič Jemelka poněkud vzpama-toval a chtěl se pustit za piráty, s hrůzou seznal, že korzárové odcizili kliku od motoru, takže stíhání bylo znemožněno.

Od toho dne neminul jediný týden, aby v něm piráti nespáchali nějaký nenadálý přepad, pravidelně za husté mlhy a na místech, kde byli nejméně očekáváni. Po činu vždy zmizeli, jako by je země pohltila. Jakási stařenka tvrdila, že zahlédla v noci na kolejích poblíž karlínského Varieté vůz s lebkou a černou vlajkou, ač provoz v těch místech je dávno zrušen. Strašidelný vehíkl prý se řítí směrem k Invalidovně a zanikl ve tmách, podoben při-zraku. Škody, které piráti natropili elektrickým podnikům, byly nedozírné. Nenápadní mužové prodávali obecnstvu za směšný pakatel uloupené jízdenky, nále-žitě procviknuté, na něž bylo možno jeti přes a ještě jednou přes a které se těšily značné oblibě. Blížila-li se stráž, nenápadní mužové se ztratili v davu. Mimo to poklesla značně frekvence nočních vozů, neboť po zá-padu slunce používali elektrické dopravy jen mužové odhodlaní a odvážní jako pokrývači, komíníci, vrátní a čišníci nočních podniků, trampové, piloti a nudící se dobrodruzi. Zesílené policejní hlídky na motocyklech a jiná opatření - vše bylo marné a bez výsledku.

První krvavou obětí korzárů se stal svědomitý revisor Kdoule. Den před jeho záhubou se mu zjevil v temném zákoutí vozovny na Floře starý Zepop s prstem varovně vztyčeným. Přelud trval několik vteřin a rozplynul se v déšť modrých jiskérek, podobných oněm, které přeska-kují z vedení do kladky. Leč oddaný ten sluha elektric-kých podniků nedbal výstrahy a vyšel do ulic plnit svou mužnou povinnost. Pojednou zahlédl poblíž vinohrad-ského pivovaru korzářskou elektriku, jež se právě hoto-vila k výpadu proti nic netušící dvojce. Aniž na okamžik zaváhal, máje v hrudi hrdý a vznešený pocit vyššího příkazu, vskočil do pirátského vozu. Maskovaní muži atletických postav číhali tu nehybně v pokleku nebo podřepu, zbraně pevně v hrsti svírajíce, připraveni k útoku. Revisor Kdoule si zavěsil na zjevné místo úřední odznak a pravil pevným hlasem:

"Pánové, račte předložit jízdenky k revisi!"

Cynický chechtot byl mu odpovědí a déšť ran pirát-skými obušky snesl se na muže, jemuž tato smrt byla sladká, neboť jej zastihla při konání povinnosti. Mrtvolu mučedníka vyhodili zlosynové přes palubu vlečňáku na opuštěném stanovišti.

Ještě nedoznely poslední akordy elektrikářské hudby, která doprovázela na poslední cestě tělo nešťastného revisora,

nesené na plecích šesti výhybkářů, a již byl spá-chán nový zločin, kterému padl za oběť průvodčí Bochníček, jehož prvního Zepop varoval. Přes to, že se na týden hodil marod, neušel své sudbě.

V osudný podvečer mýjela právě dvojka, jejíž posádku tvořil s řidičem Dejmkem, hřiště A.C. Sparty, když Bochníček s hrůzou zjistil, že jsou pronásledováni pirátským vozem. Byl již sotva na vzdálenost dvou set dlažebních kostek a jeho zahrocený nárazník vyčníval dopředu jako zobák supy. Trojím trhnutím zvonce uvědomil Bochníček řidiče o hrozícím nebezpečí; ten otočil rychle klikou a vůz poskočil dopředu jako závodník, nasazující k finiši. Nastala šílená honba; korzár získával terén každou vteřinou a jeho nestvůrná přídla hltila přímo dlažbu. Marně vyhazoval Bochníček všechnu zbytečnou přítěž, aby ulehčil vozu; poslední ilustrovaný časopis vylétl oknem a teď rozhodovala již jen síla motoru.

Pi-ráti, kteří vynutili rychlost 600 ampérů, přiblížili se na déli tři vlečňáků a chystali se vrhnout lana, opatřená háky, aby zachytili prchající kořist. Dvojka právě vjela do zatáčky Na Špejcharu; vůz se nakláněl nebezpečně doprava, ale Dejmek jej mistrně vybalancoval, zamávav levou nohou ve vzduchu. V té chvíli uchopil Bochníček bodec a vyskočil ven.

"Zbabělče," procedil Dejmek s opovržením. Leč tu Bochníček přehodil výhybku těsně před pirátskou tram-vají. Řvouce bezmocným vztekem řtili se korzárové k Dejvicím, zatímco zachráněná dvojka prchala k Praze. Zlověstná ústí mušket vyhlédla z loupežnické elektriky a zarachotilo několik ran. Průvodčí Bochníček rozpráhl ruce, upustil bodec a se slovy "pro vlast a starého Zepopa!" klesl na dlažbu.

Tak zemřel Bochníček jako hrdina.

Řidič Jemelka, nejlepší Bochníčkův kamarád, přísahal na mohyle přítelově, ozdobené vkusnou plastikou vzpí-nající se tramvaje, strašnou pomstu vrahům. Té noci se zjevil také jemu ve snách starý Zepop. Jeho čelo bylo jasné a vous se mu čeřil v radostných vlnkách. Pythickým hlasem pronesl elektrický stařec tuto věštbu:

"Stoje padneš, leže zvítězíš!" Poté se rozprchl v modré jiskérky. Jemelka se vzbudil, přemýšlel a v hlavě mu počalo svítat.

Příštího dne snesla se opět hustá mlha nad Prahu, jako stvořená pro řádění pirátů. Ze strašnické vozovny vyjela jedenáctka se dvěma vlečňáky. Kromě průvodčích a řidiče seděli v ní dva pensisté, kteří již dávno zúčtovali se životem a napohled se vůz nelišil od jiných normálních elektrík. Ale kdo by byl nahlédl dovnitř, byl by s úžasem spatřil, že podlaha je pokryta nehybnými postavami. Muž vedle muže leželi tu svalnatí průvodčí, řidiči, výhybkáři a revisoři, výkvět to mužstva elektrických pod-níků v počtu asi padesát, a každý třímal v pravici bodec, v levé ruce ostré ocelové kleštičky. Muži leželi mlčky a z očí jim sálal zlověstný oheň. V čele všech, těsně u dvířek číhal řidič Jemelka, co chvíli laskaje pohledem břitký hrot svého bodce. U kormidla stál osvědčený tramvajovod Dejmek slídě zrakem po obzoru. Nečekal dlouho. Piráti vyrazili od Olšanských hřbitovů přímo proti jede-náctce. Oba vozy stanuly těsně u sebe. Jemelka se vy-mrštil jako satanáš a vyřtil se ven s výkřikem:

"Ve jměnu starého Zepopa, hrr na ně!"

V tom okamžiku vychrlily východy motorového vozu a vlečňáků padesát mstitelů a již se káceli první korzáři, zasaženi dobře mířenými ranami útočníků. Rozvášnění konduktéři nedopřáli nikomu času, aby mohl vykřesat jiskérku do pánavičky s prachem, natož vypálit mušketu. Dva či tři piráti se pokoušeli nabít houfnici, umístěnou na přídě, ale ocelové kleštičky průvodčích přestřípaly včas nit jejich života. A v čele všech běsnil Jemelka, kose svým bodcem celé řady loupežníků a volaje neustále:

"Bijte je, bijte, nikoho neživte!"

A tak brzy pokrývaly dva tucty černých mrtvolek bojiště. Vítězové se pak vrhli pádnými údery na korzářskou elektriku a rozmetali ji ve spravedlivém hněvu na bědné trosky.

V té chvíli se naposledy objevil vůz starého Zepopa.

Stařec, stoje na přídě, usmíval se láskyplně na statečné chlapce elektrikáře a kynul jim na pozdrav vyzáblou pravicí.

Poté zmizel navždy i se svým vozem za zdí olšanského hřbitova.«

Ticho, které se obvykle rozhostí, když někdo skončí nějaké delší a dojemné vyprávění, rozhostilo se i tento-kráte a bylo rušeno pouze zurčením černého piva, které probublávalo Antonínovým vyprahlým hrdlem.

Vtom se ozvalo zvenčí úpěnlivé zahoukání.

"Naše fordka!" vyjekl Antonín uprostřed mohutného doušku.

"Nebesa, co se děje?" vypískla paní radová.

"Stalo se něco strašného," šeptal Antonín celý bledý. "Ten hlas znám. Tak houkají auta jen v největší ouzkosti, když mají propíchnutou duši."

Tu se pan Šarapatka vztyčil. Na mysli mu tanul zářný příklad hrdinného průvodčího Bochníčka. Sledován vy-děšeným pohledem celé rodiny sňal se stěny starou dvou-hlavňovou bambitku, kterou jeho praděd skolil nejednoho loupežníka na ochotnické scéně, a natáhl obě spouště.

"Půjdu," pravil pevným hlasem, "a podívám se, kdo tam je."

"Pro umučenou hodinu", vyjekla paní radová, a vrh-nuvši se mu k nohám, objala mu s pláčem kolena.

"Nechod tam, Arture," prosila úpěnlivě a její, hlas rozdíral srdce, "měla jsem dnes zlý sen."

Zraky všech se upjaly v napjatém očekávání na paní Šarapatkovou, která vysílala k svému choti pohledy ra-něné laně. "Zdalo se mi," promluvila nebohá choť, "že jsme byli spolu v divadle. Hrál se ‚Šest postav hledá autora‘, lidé tleskali a autora vyvolávali, ale autor se neobjevoval. Tu vyšlo těch šest postav před oponu, jedna z nich zvedla ruku, a když se všechno utišilo, řekla dutě: ‚Ejhle autor!‘ a ukázala na tebe. Všechno se dívalo k nám do lóže a ty, Arture, jsi se strašně červenal a potil a já najednou vidím, že těch šest postav je šest trampů, kteří kdysi bydlívali v naší chatě a kteří tenkrát zmizeli po té vzpouře na ‚Dittrichu‘. Poznala jsem je určitě, poněvadž se na ně dobře pamatuji, jak jsme s nimi jeli na tom ‚Primátoru‘. Vykřiknu v hrůze: ‚Ježíšmarjá, Arture, to jsou oni!‘ Lidé v úžase šeptali: ‚Šest trampů hledá Ar-tura!‘ A tu ten se zdviženou rukou, byl to asi jejich šerif, postoupil vpřed a do napjatého ticha zaburácel hrobo-vým hlasem:

„Šarapatko, Šarapatko, do roka a do dne volám tě na řáckej potlach! Hin se hukáže, komu patří srub!“ a vytáhnuv automatickou pistoli počal sestřelovat žárovky s takovým rachotem, že jsem se probudila s le-dovými krůpěmi potu na čele. Arture, proboha, zůstaň s námi! Vzpomeň si, že je tomu právě rok, co jsme se sem nastěhovali.“

"A to tam zrovna půjdu," a pan Šarapatka se hrdě napřímil. "Já se mám bát duchů nákejch usmrkanejch kluků, já, vrchní zemský rada Artur Šarapatka, pravá ruka presidenta Kubáta? Trampové prostě nejsou, protože jsou vyhubeni, a jsou-li nějací a ještě ke všemu v mé garáži, pak je to drzost a mojí svatou povinností je tuto drzost ztrestat. My home my castle. Já tam na ně du."

A pan rada vykročil rázně ke dveřím; stařícká služka Emilie mu však zastoupila cestu a volala:

"Kastle, nekastle, dou si, milostpane, ale jen přes mou mrtvolu. Vzpomenou si, že na těchle rukách jsem hýčkala už jejich jemnostpána dědečka a jejich paní matka, dej jí pánbu nebe, mi kladla na srdce, abych na nich dávala pozor."

"Vaše vysokoprevoschoditělstvo, můj golubčíku sivooký," ozval se pěvec Dimitrij, "nechoď tam, tatíčku náš, zapřísahám tě při backhandvoleji velikého Dunlopa!"

Panu Šarapatkovi klesla ruka s bambítkou. Shlédl něžně na svou choť, jež k němu vzhlížela s bolem a zároveň s obdivem a úctou. Byl si vědom, že v dané chvíli převyšuje o hlavu samotného Billa Stína. Byl krásný se svou hrdě vztyčenou pleší, zpcenou těžkým duševním bojem, a s bříškem hrozivě vypjatým proti neviditelnému nepříteli. Ještě okamžik setrval v tomto postoji a litujeme, že nebyl přítomen akademický malíř pan Šimůnek, aby tuto scénu vymaloval jako protějšek k obrazu Lešetínský kovář.

"Jak je to krásné," pomyslně si pan Šarapatka, "jak je to krásné býti mužem," a otec hrdina usedl opět do lenošky.

"Nebojte se, děti," pravil měkce, "zůstanu s vámi. A vy, Antoníne, běžte co nejrychleji do města pro posilu. Zatím se již tady bohdá nějak uhájíme."

"Již běžím, pane můj," odvěce oddaně Antonín a vy-řítíl se prostovlasý do ponuré noci, podobaje se ve svém fantasticky vlajícím koženém kabátci zelenému lučištníkovi převlečenému za šoféra.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Noční potlach v Četníkově strži

V samém srdci kozodojského pralesa klestil si cestu hustou spleť lán a kapradin muž neuvěřitelně zchátra-lého zevnějšku. Nikdy dosud nev kročila lidská noha v tato místa a jen zřídka zatoulá se sem divoký vepřík, slídě po bukvicích, nebo člen Klubu českých turistů, pátrající po nenápadných stromech, aby je pestrobarevně nalakoval. Odvážlivec, který břitkou mačetou přetínal keře a větvice stojící mu v cestě a občas si maně přesekl trs příliš bujně rašícího vousu, pojednou se zastavil a na-slouchal. Jeho vycvičené zálesácké ucho zachytilo jakýsi vzdálený lomoz, který se ostře lišil od noční symfonie pralesa, tvořené šuměním křídel smrtihlavů, houkáním sov a sýček, šelestěním šupin jedovatých plazů a občas i vrzáním bot ospalého hajného.

Omšelá tvář zkušeného stopaře oživila a tajemný hranáč pokračoval ve svém vysilujícím pochodu hvozdem, rubaje větve a haluze se zápalem člena okrašlovacího spolku, jenž podniká nedělní výlet. Ted narazil na pásmo zvětralých skalín a znovu se zastavil. Rozeznával určité směsici hlasů, která jako by vycházela z hlubin země.

Veden oním zázračným šestým smyslem, který otužilému synu přírody poví více než zhýčkanému měšťanu zpráva Čs. tiskové kanceláře, počal šplhati na skalní útes, a když dospěl vrcholu, rozevřela se před ním divoká rokle.

Na dně propasti hořela vatra a kolem ní seděly hloučky záhadných postav, vrhající fantastické stíny na omšelé skalní stěny. Zálesákův zrak, který mu mohl záviděti i sám náčelník československého Orla, pronikal tmou a počal rozeznávat jednotlivé postavy, matně ozářené plápolajícím táborovým ohněm.

Byl to lid obojího pohlaví v odění pestrém a rozmani-tém. Mužové a ženy v nejlepších letech hovořili tiše a s jistou ponurou vážností, kolem nich seděly jejich děti bledé a zakřiknuté, tulíce se k svým matkám, a opodál, opírajíce se těžce o své hole, odpočívali zamlklí kmetové, unavení životem a ponoření do svých vzpomínek.

Muž na okraji rokle se rozpačitě podrbl za uchem, neboť ani jeho zálesácký instinkt, ani dlouhá životní zku-šenost nedovedly rozeznat účel, směr a cíl tohoto podiv-ného shromáždění. Je to snad tajná schůze spiritistů, filatelistů nebo esperantistů? Či se zde skrývají poslední zbytky českých bratří před svými pronásledovateli v do-mnění, že ještě úpíme pod tisícetlou porobou, což by bylo lehce vysvětlitelné v tomto odlehlém kraji, kam zprávy o republice a našem osvobození patrně ještě ne-pronikly a kde zvěst o defenestraci je zajisté svěží no-vinkou? Nebo že by spojené ochotnické, okrašlovací, sokolské a hasičské spolky z nedalekého městečka zde zkoušely "Psohlavce" pro divadlo v přírodě?

Zatím co se takové otázky honily v rozsochaté hlavě zálesákově, pozoroval napjatý zrak pomalé hemžení na dně rokle. Stále noví a noví účastníci vylézali z úzké šterbiny na jejím východním konci a zaplňovali poněmáhlu prostor. Hovory přichozích se pojily v rostoucí šum, který však pojednou utichl. V touž chvíli vyrostl na skalní stěně mohutný stín muže, který povstal nad vatrou, a rozhlédnuv se po shromáždění okem plným Smutku, starostlivosti a lásky, počal mluvit:

"Bratři a sestry!

Dnes je tomu rok, co ponížení veliké seslal na nás Hospodin! (Aha, čeští bratří, pomyslel si pozorovatel.) Knuta strašného lesů pána, sveřepého El Cubata, roz-prášila nás do všech koutů a zanechala na našich tvářích známky (ha! filatelisté! usoudil skrytý zvěd) ponížení a studu. Plačme nad svým osudem, přátelé! Plačme nad sestrami a bratry, kteří nás zradili podlehnuvše surové pěsti světské moci. Kde jsi, ó kamarádský duchu (přece jen spiritisté! znělo to v hlavě zálesákově) našeho dáv-ného bratrství, volám tě, sestup na nás a dej okrát našim zkrhlým srdcím. Potěš nás ve chvíli úzkosti a smutku!"

Vzlykání žen, dětí a starců, přerývané výbuchy useda-vého pláče, zaplavilo rokli. Jenom muži seděli tiše a vzdorně,

upírajíce k zemi mračný pohled; někteří z nich se chopili kytar a několik mohutných akordů zaznělo úvodem k chorálu, jenž počal stoupat z hlubin skalní soutěsky k zachmuřené obloze:

Bývali trampové
statní junáci!
Bývali, pivali.
zpívali, mívali
s paďoury boj!

Vzrušení a dojetí zračilo se na tváři zálesákově; jeho oči byly plny slz a jeho ústa šeptala v úžase a vytržení: "Pro pět ran do sombrera, trampové!"

Velebný chorál dozněl a do ticha, přerušovaného ještě pláčem a stkaním, zaburácel pronikavý a energický hlas, který rázem porušil bezvadnou elegickou náladu chvíle:

"A co bude dál? Budeme pořád jenom brečet a kňourat jako ňáký paďouří?"

Výkřiky úžasu a nelibosti protestovaly proti rouhání samozvance, jehož slova byla z druhé strany provázena pochvalným mručením. Muž pokračoval ve svém vášni-vém útoku:

"Ano, paďouří a nic jinýho. Kluci, na co sme sem přišli? Na řáckej potlach!"

"Tak jest!" ozvalo se z řad řečnickových přívrženců.

"A co sme tu viděli a slyšeli? Babskej brekot pořádnýho trampa nedůstojnej!"

Hromový potlesk souhlasu se mísil s úpěním několika útlých žen, jejichž nervy nesnesly mužného tónu řeční-kova projevu.

"Jak dlouho ještě, ptám se vás," pokračoval rozhorle-ný muž ve své plamenné řeči, "jak dlouho ještě budeme snášet všechna ta příkon, jichž se nám vrchovatě do-stalo od četníků, starostů, konduktérů a všech druhů paďourů, kteří se nás snaží vyhubit a kteří si myslí, že se jim to již podařilo! (Hanba jim!) Ale ono se jim to ještě nepodařilo! (Tak jest!) Kdyby však zde dneska nějací byli a slyšeli tu ubřečenou řeč bratra Melicha, byli by přesvědčeni, že se jim to skutečně podařilo! (Hromový neutuchající potlesk.) Kluci a holky! My si nesmíme zpívat takový uchňachňaný, beznadějný písne jako 'Bejvali trampové' nebo:

Nevzali jsme s sebou nic Z rodného drnu, jen Trampa dva výtisky a loňský ročník Trnu!

My chceme žít, my se chceme paďourům pomstít za jejich paďourství! My musíme věřit, že zase přijdou ty krásný časy, kdy všechny lesy a pralesy budou posety trampskejma stanama a srubama (výborně!), kdy vody našich řek se budou opět henžit našima kajaky a kánoema, kdy skalní stěny a srázy budou znít ozvěnou zálesáckých přestřelek a kdy tmou noci budou zářit ohně našich táboráků. Ať žijou naše budoucí potlachy! Ještě trampstvo nezgniělo!"

Hřmící potlesk a dlouhé volání slávy ještě doznívalo, když velebný kmet bratr Melich povstal opět nad vatrou připraven k odpovědi, hladě si zamyšleně plnovous a pohlížeje klidně na rozvášněný dav.

"Bratří," začal, když se vše ztišilo, "slyšeli jste po-tupná slova bratra Konráda. Vy víte sami nejlépe, či srdce bije pro trampstvo! (Melichovo! volal dav tles-kaje.) Vy víte nejlépe, kdo to s trampy dobře myslí! (Melich!) a kdo by pro ně i život položil! (Melich, náš Melich! Potlesk a volání slávy.) Avšak lépe než pro trampy umíratí jest pro trampy žítí! (Potlesk a nadšený řev.) Řeč bratra předřečníka byla jen výlevem neroz-vážného mládí, náhlým vzkypěním, náhlým vzplanutím, jež popouští uzdu své nezřízené touze po dobrodružství.

Zesršatěl bratr Konrád, od trampů-sršatců se nakazil, od prokletých tramských raskolníků. Nesvornost a sektářství dolehlo na tramský národ, přátelé, nesvornost, která ještě více drobí naše řady, beztak již hrubě pro-řidlé. Mezi námi se ukázalo mnoho falešných proroků, kteří zavedou ubohý tramský lid do neštěstí. Už vidím ty konce, bratří, ty smutné konce!

Co nás čeká? Ano, co nás čeká? To ví jen duch velikýho Aspirina! Řekněme si to upřímně: my nemáme moře. My nemáme možnost nasednout na své kajaky a plachetky a ujetí pryč, do světa širého. Naše země je koldokola obklopena pohraničními strážníky a hni se dnes, ubohý trampe, všude na tebe číhá chladná ocel četnického bodáku, puška finančního strážníka nebo přísný pohled revisora státních drah. Není lépe vyhnout se těmto ničícím silám, proti nimž jsme slábí? Strašný veliký Kubát nás zdtřil svou ocelovou pěstí a my od doby, kdy veliký Aspirin odešel do věčných lovišť se svými druhy, nemáme nikoho, kdo by se mu mohl po-staviti tváří v tvář.

"Ty, Melichu!" volalo shromáždění.

"Nikoli, bratří, já již ne! Jsem stár. Takhle před dvaceti třiceti lety..., a veliký stařec mávl rukou, jako by zaháněl vzpomínku na lepší časy...

"Tedy Konrád! Proč ne Konrád? Ať žije Konrád, vůdce tramského odboje!" volali mladí nadšenci z dru-žiny odbojného řečníka.

"Konrád je jistě statečný hoch a nadšený tramp," odpovídal Melich, "ale je mlád a nezkušený. Kdo chce porazit lstivého, rozvážného, mocného a nelitostného nepřítele, musí mít sám tyto vlastnosti, musí být odváž-ný, silný, statečný - jedním slovem musí to být muž. Je někdo z vás mužem těchto vlastností, jež by ho učinily naším vůdcem?" Nastalo dusné ticho, doléhající tíživě na shromáždě-né muže, kteří se rozpačitě vrtěli, upřeně pohlížejíce na osmahlé palce, vykukující z jejich kanadských bot.

"Hle," pokračoval Melich, vychutnav trapnost chvíle, "ani jeden z vás nemá tolik síly a odhodlanosti, aby zvedl ruku a řekl pevným hlasem: Já jsem ten muž! Žádný z vás by neunesl na plecích, byť i volejbalem vypěstovan-ých, tíhu tohoto velikého úkolu.

Ted' teprve vidíte, mladí přátelé, celou tragiku našeho zoufalého postavení. Ze všech stran se na nás šklebí náš beznadějný osud a nikde nevidím východiska. Dávno minuly doby, kdy vykupitelé sestupovali s oblaků mezi trpící

lidstvo!"

A stařec upřel své smutné oči k obloze a rozpráhl ruce volaje:

"Shlédni na nás milostivým okem, ó duchu velikého Aspirina, a sešli muže, jenž by se nám postavil v čelo. Sestup s nebe, spasiteli náš, ať jsi kdokoli, a veď nás k vítězství!"

"Už lezu," ozval se hlas shůry. Shromáždění pole-kaně vzhledli a spatřili statného a rozložitého chlapíka, jenž s obratností bratra Hudce sešplhával bez přírazu po lasu, upevněném na skalním výběžku.

Se zatajeným dechem sledovali trampové stylově bez-vadný výkon. Asi deset stop nad zemí zálesák pružně seskočil a uvolnil virtuózním trhnutím laso, které mu spadlo k nohám.

"Nejuctivější ahoj všem vespolek," pozdravil zdvořile, smekaje vetchý širák, "dovolte, vážení poustevníci, abych se zúčastnil vašeho biblického jamboree."

Trampové oněměli úžasem zírali s otevřenými ústy na neznámého, jenž pokračoval:

"Tady přítel Melich vyzýval před chvílí muže, jenž se cítí být vůdcem, aby zvedl ruku. Já jsem ji zvedl, ale nikdo z přítomných pánů zálesáků na to nereagoval."

Prorok Melich, maje dosud ruce rozprážené, hleděl u vytržení na nezvaného hosta.

"Kdo jsi," pravil dutě, "ty přízraku trampského dáv-nověku, jenž jsi sestoupil s nebes a mluviš k nám řečí pyšnou a pohrdavou?"

"Nejspíš asi anglická guvernantka nebo klarinetista Armády spásy," odpověděl zálesák zřejmě znechu-cen.

"Bratři, on mluví neuctivě s prorokem," zahřimal Konrád, postoupiv o krok vpřed. "To trpce odpykáš, drzý vetřelce!"

"Ticho," okřikovaly ho četné hlasy, "správně kluk to je! Šplhal znamenitě! Má dobrý fóry!"

Tak a podobně hulákal lid trampský a zejména četné squaw projevovaly nelíčené sympatie odvážnému zvědu.

"Ať ukáže svoji sílu," pokřikovali Konrádovi stou-penci. "Bojuj, cizince!"

"Kamarádi," vykřikl Melich, stoje na balvanu a zjed-návaje si ticho vztyčenou pravici, "duch Velikého Aspirina vyslyšel mou prosbu a seslal s nadoblačných výšin muže, jenž bude naším vůdcem, dokáže-li po starém trampském obyčejí svoji zdatnost. Proto nechť vystoupí nejlepší bojovník z vašich řad a utká se s ním v tramp-ském trojboji. Zvítězí-li cizinec, budeme jej následovat, kamkoli nás povede!"...

Po těchto slovech se strhl nepopsatelný řev nadšeného souhlasu.

"Konrád je nejsilnější z nás," volali mladí, "ať zápasí cizinec s Konrádem. Vítěz povede nás v boj!"

Zatím co se mládež shlukla kolem obou soupeřů, slzeli vrásčítí staříci, objímali se a křepčili v radostném opojení, těšíce se na mač.

Když se vše poněkud uklidnilo, rozestoupil se dav podél stěn úžlabiny, nechávaje kolbiště volné. Na plo-chem balvanu zasedla pětičlenná jury, již předsedal pro-rok Melich. Vzrušený šumot prolétl davem: závodníci již svlékali pestré trampské košile a stavěli na odív svá svalnatá těla. Zatím co dva zkušené staříci vtírali Kon-rádovi do kůže jakousi emulsi, cizinec dokončil své při-pravy k boji několika pružnými dřepy a již zazněl úsečný povel Melichův:

"Připravte se!"

Vše naráz ztichlo. Závodníci si podali ruce, zaujali předepsaný postoj, a uchopivše do pravé ruky zaplombovanou láhev Zátkovy sodovky, ztuhli v napjatém střehu. Nikdo ani nedýchal.

"Pozor!" zavelel Melich pozvedaje startovní pistolí.

KAPITOLA PÁTÁ,

v níž se počet diváků trampského trojboje rozmnoží o dva

"Kam mě vedeš, Slime?" ptal se Jack Aspirin, přejížděje palcem po čepeli své dvousečné dýky.

"Do Četníkovy rokle, šerife," odpověděl muž, který právě přeskakoval ztrouchnivělý pařez. Denní hosté "Lesní tišinky" by asi sotva poznali úslužného majitele oblíbené hospůdky v bystrém a obratném stopaři, jenž za-měnil pantofle, bílou zástěru a typickou čepičku s třap-cem za mokasíny, trampskou halenu a kovbojský širák.

"Četníková rokle?" divil se Aspirin, jenž klusal jako vlk po stopách Slimákových po staré lovcí stezce, "pokud se pamatují, není v celém okolí takového místa, Slime."

"Pozor, šerife," vykřikl dušeně Slimák, uhýbaje se pasti na antilopy, obratně nastražené starým lišákem lesním Kabrnou.

"Je to bývalá Ďablova stráž," vysvětloval dále. "No-vého jména se jí dostalo od té doby, co tam tragicky za-hynul mladistvý četník Bartůněk."

"A co hledal četník v Ďablově strži?" tázal se Aspirin s účastí.

"Byl to svědomitý a snaživý jinoch," vykládal Slimák. "Byl zoufalý nad tím, že za celý den nepolapil ani jedi-ného trampa, natož párek bez oddacího listu. Všude jej kamarádi obelstili. Bylo již pozdě večer a Bartůněk těkal bez cíle pralesem i savanou a neodvažoval se předstou-piti před mocného pána svého, vrchního strážmistra Šůnu, nemaje dosud jediného trampského skalpu. Před-stavoval si, jak jej Veliký Šůna již z daleka vyhlíží, pře-cházeje vztekle před strážnicí a metaje nenávistné po-hledy na veliký totem, ukořistěný v boji s trampy, který se tyčil před vchodem do četnické stanice a na němž visely girlandy skalpů pobitých bojovníků i squaw, hý-řice barvami více než podzimní listí. A krutý Šůna čeká netrpělivě na příchod svého nejzdatnějšího četníka, aby obohatil trofej novými úlovky.

Posledním útočištěm Bartůňkovým byla Ďablova rokle, místo pusté a nehostinné, jehož jedinými obyvateli jsou malé smutné sovy s kalnými očima, skuhrající jed-notvárné melodie k oslavě bledeho měsíce. Tam doufal nalézt trampy, oddávající se nočním orgiím. A skutečně, již z dálky spatřil trampskou dvojici sedící v těsném objetí na mechovitém balvanu. Potlačuje radostnou ne-dočkavost, připlazil se s nesmírnou obratností až k oběma milencům.

"Ha, ohavní trampové," zahřimal, vyskočiv z trávy, a nasadil muži bodák na prsa, "kde máte oddací list?"

Oba mladí lidé se velmi polekali, ale tramp se rychle vzpamatoval a podával Bartůnkovi žádanou listinu.

Četník si posvítil lampičkou a čte:

"Čeněk Kolisko, listonoš, narozen 1870, a Amálie rozená Puškvorcová 1877..." Pokoušejí se o něj mdloby.

"Co tu děláte?" blábolil opíraje se o pušku.

"My tu, prosím, slavíme stříbrnou svatbu," vykládá trampka, uhlašující si bohaté černé kadeře a usmívá se koketně na Bartůnka.

Vtom se vybatolily z lesa dvě drobné dětské postavičky, volající jásavě:

"Deductu, deductu, my sme nasly brusinky!"

Tu se zatemnily smysly nebohého strážce mravnosti; klesl naznak s temným zaduněním, vydav slabý smrtelný skřek.

Od té doby obchází prý Ďáblu stráž bledá postava s bodákem na pušce. Dojde vždy až k osudnému balvanu, a vidouc místo prázdné, usedavě zaupí a zmizí. Lid věří, že duše nešťastného četníka bude vykoupena teprve tehdy, až tam nalezne onen párek slavící zlatou svatbu. Pak teprve se odebere do věčných lovišť, četnických, která oplývají stády trampů a trapek bez oddacích listů. Tam žijí duše hodných četníků v ustavičných rado-vánkách, těšíce se z tučné každodenní kořisti.«

Slimák se odmlčel a po chvíli dodával:

"Od té doby neříká se té strži jinak než Četníková rokle. Prostý lid se vyhýbá z daleka tomu místu a my se tam občas scházíme k tajným nočním potlachům."

"Tak daleko tedy věci dospěly," řekl Aspirin hlasem, který nevěstil nic dobrého, a jeho ušlechtilé čelo se po-krylo vráskami.

"Ano, šerife," přitakal Slimák. "Po tvém zmizení se na nás vrhli jako lační supi. Vymyslili ohavný uskok s oddacími listy a odváděli houfně naše muže a ženy do svých žalářů, nedbajíce pláče hladových dítek. Rozprášili pokojné osadníky srubů, zpusťovali chaty a nyní tyjí z ukořistěných salámů a čokolády, ukolébání pošetilou do-mněnkou, že rána, kterou nám zasadili, byla smrtelná. Leč s tvým návratem, milovaný šerife, zasvitl nám nový paprsek naděje."

"Bud bez starosti, Slime," řekl Aspirin, s úsměvem mu poklepáváje na plec, "bude zase veselo v prériích vltav-ských."

Slimák by byl nejraději vyskočil a vyhodil širák do výše a jen vážný trampský úbor ho přiměl, že upustil od podobného bujného projevu radostí. Pohlédl na Aspirina s obdivem a úctou - poznával svého dobrého pána.

Vtom již zanesl k nim lehký vánek hluk a směsici hlasů z Četníkovy rokle.

"Tiše!" zašeptal Aspirin, "slyším hlasy mnoha lidí."

"To jsou naši, šerife," vysvětloval Slimák, "potlach již asi započal."

"Nechápu," řekl Aspirin, potřásaje hlavou. "Jsou-li lidé v nebezpečí přepadení, netropívají obyčejně hluk jako v nočním výčepu."

"Je s nimi těžká práce," posteskl si Slimák. "Hašteří se neustále jako baby na trhu. Jedni tě uctívají jako boha, Jacku. Říkají si Siroťci a nosí ponožky olivové barvy, kouří macedonský tabák a sestřelují veverky, jak ty jsi s oblibou činíval. Jiní, a těch je bohužel mnoho, jsou nakloněni k smíru s paďoury, nařikají na neustálé strá-dání, s nímž je spojeno naše pronásledování, a blouzní o klidných weekendech v rodinných domcích. Malá část odstěpenců žije zas přísně podle norem dřevních trampů. Nazývají se Sršatci, žijí na stromech a v jeskyních, střílejí z luků, pijí teplou krev ulovené zvěře a rozdělavají oheň třením dvou dřev. Ti nazývají i nás paďoury, protože užíváme zápalek a stělných zbraní, a často nám posílají výhružné dopisy vyryté do pazourku. Jsou ještě jiné četné sekty a každou chvíli hrozí vypuknutí boj mezi rozvaděnými tábory a jen vážná osobnost proroka Melicha, kterého všichni ctí, dovede zkrotit rozvášněné sou-peře."

"Vrátil jsem se tedy, jak se zdá, v pravý čas," usmál se Aspirin, maličko stáhnuv koutky svých jemných rtů.

"Ba, opravdu," přikyvoval Slimák, "je již potřeba něčí železné ruky, aby trampstvo sjednotila, dříve než zahyne vnitřními nešváry."

Z temnoty se vynořily kupy skal. Slimák se protáhl úzkou škvírou a sestupoval skalní soutěskou, sledován šerifem.

"Něco zde není v pořádku," zahučel Slimák, značně znepokojen, "stráže nejsou na svých místech."

Vtom třesla rána a vzápětí se rozlehl nelidský řev z nesčetných hrdel.

"Běžme!" vykřikl Aspirin, vytrhnul pistoli z opasku a řítit se vpřed. Několika skoky dostihli ústí soutěsky a stanuli jako přimrazení, jsouce fascinováni strhujícím divadlem.

KAPITOLA ŠESTÁ

Kdo s koho

Dav hlučících trampů obklopoval dva atlety nádher-ných těl, kteří prázdnili vražedným tempem dvě láhve sodovky, zraky ztrnule upřeny k bezhvězdnému nebi.

Diváci spustili pekelný ryk při odstartování; nyní však zmlkli a bylo slyšeti jen vrzání čípků a bubláni kysličníku uhličitého, který unikal závodníkům široce rozevřenými nozdrami.

"Podmínky mače jsou co nejkrutší," poznamenal Sli-mák. "Na první pohled je vidět, že do sodovky nesměla být přimíšena ani kapka whisky."

"Strašné," šeptl Aspirin a otrásl se, cítě, jak mu na těle naskakuje husí kůže, "vypít náraz takovou spoustu naprosto čisté vody, toť utrpení i pro otrlého a otužilého abstinenta, dokonce i pro Chrabrého Břetislava, řeče-ného Foustku, natož pak pro choulostivého zálesáka, zhýčkaného různými koktajly, whisky, alašém nebo aspoň denaturovaným lihem."

Chvilí se nedalo rozeznat, kdo vede v tomto vysilují-cím závodě. Jen zkušené oko Slimákovy odhadlo i na dálku přesně obsah lahví.

"Cizinec vede asi o šest barelů před Konrádem," řekl znalecky, nakloniv se k Aspirinovi. Jack neodpověděl a posunul

širák mírně do čela, aby zastínil oči, oslněné září ohně.

"Je to on," řekl po chvíli lhostejným tónem, "pozná-vám onu malou jizvu na jeho levém předloktí."

"On?" opáčil křmář klidně a zahleděl se bystře na neznámého zápasníka.

"Nuže?" ptal se Aspirin.

"Ano," odpověděl prostě Slimák, "je to on."

Více oba mužové nepromluví a nevíme, co se dělo v hlubinách jejich duše, neboť veliké bylo umění, s kterým tito otrlí zálesáci ovládali svá hnutí mysli.

Zatím boj pokračoval. Na dně lahví zbývala již sotva pinta sodovky. Závodníci nasadili k finiši. Diváctvo pro-citlo ze své ztrnulosti a nový pokřik otřásl skalami.

"Kon-rád, Kon-rád, Kon-rád...", burácelo to Četnikovou roklí. Ale Konrád byl již se svými silami v koncích. Oči mu vylezly z důlků a před zkaleným zrakem mu posměšně tančily duhové bublinky. Cizinec si dvakrát řádně loknul, bravurně přitom kloktaje, a vymrštil prázdnou láhev do závratné výše, aby ukázal svou svěžest. Nestranné publikum neskřblilo potleskem za tento exhibiční výkon. Vítěz odklusal skromně do ústraní, kdežto vyčerpaného Konráda odváděli dva silní mužové do jeho rohu.

"Vede cizinec 1:0," hlásil speaker, "následuje desetiminutová pauza."

Zatím co se zápasníci osvěžovali k dalšímu boji, utvořili trampové malé hloučky, kde se živě přetřásaly šance obou soupeřů.

"Tohle je přece jen moc těžká disciplína," promlouval jeden trampský kmet k několika mladíkům. "Kdyby to byl takhle rum!"

"Na sodovku je cizinec neporazitelný," poznamenal jeden z mužů, "ale teď to bude určitě 1:1. Na banjo je zase Konrád pořež. On je úplněj virtuos na všecko, co má struny. Povím vám, bratři, příběh, z něhož poznáte, že šance cizincovy v banju jsou proti Konrádovi mini-mální."

Jednou na světové výtvarnické olympiádě se dostali do finále Španěl Picasso, startující za Francii, a Českoslo-vák Filla. Picasso namaloval Zátíší s kartami a Filla Zátíší s kytarou, ale boj byl pořád nerozhodný, poněvadž soudcovský sbor se nemohl shodnout na konečném vý-sledku.

"Nechť rozhodne soud lidu," řekli si empajři velikého zápasu a vystavili oba obrazy na místě veřejném.

Šli kolem nějací dělnáskové a hned si zahráli maryláš, zmocnivše se oněch karet z obrazu Picassova, což nebylo nic obzvláště těžkého, jelikož karty byly na onom obraze dost ledabylo nalípaný.

A tak se zdálo, že Španěl zvítězí, asi jako tenkrát ve starověku zvítězil slavný malíř Apelles nad svým kolegou Zeuxidem, poněvadž dovedl vytvořit obraz zahalený rouškou, kterou jeho sok považoval za opravdovou, ačkoli byla jenom namalovaná. V tomhle případě to bylo vlast-ně naopak, jelikož karty vypadaly jako namalované, ale byly pouze skutečné. Chyběly jim však úplně zelené, poněvadž se zelená barva panu Picassovi do toho zátíší nehodila.

Hra s nekompletními kartami je ovšem obtížná, ale ještě těžší je hra na takovou kubistickou kytaru, jejíž jedna součást je namalována tamo v jednom koutě obra-zu a další součást onam onamo v koutě protějším, a zkus zahrát něco na takový nástroj, dovedeš-li?

Španěl měl tedy vítězství už skoro v kapse, jelikož ne-bylo naděje, že by se někdo pokusil onu kytaru roze-zvučet a dát tak najevo, že ji považuje za skutečnou.

A tu se v pravou chvíli objevil Konrád, aby zachránil čest československých olejových barev firmy Windsor a Newton, kterými byl namalován obraz pana Filly.

Konrád prostě na tu kytaru zahrál. Jeho prsty zá-zračně přejížděly struny rozptýlené po všech koutech obrazu a sladká melodie valčíku Sous les toits de Paris opájela všechny přítomné. Dělnáskové beztoho již otrá-vení marylášem, v němž jim chyběly zelené, praštili kartami, obklopili Konráda a jali se zpívat s ním.

Naše vítězství bylo úplné. Všichni Čechoslováci pla-kali dojetím, když za velebných tónů československé hymny, jimiž Konrád posléze rozezvučet kytaru páně Fillovu, stoupala naše vlajka na hlavním stožáru vítězně se třepotajíc..."

Vtom se ozval opět nervosní šum mezi diváky. Závod-níci nastupovali k druhému číslu trojboje. Všechno se hrnulo ke kolbišti kromě Slimáka a Aspirina, kteří stáli ukryti ve stínu převislého skaliska, takže je nikdo ne-zpozoroval. Několik chlapců poplácávalo cizince po roz-ložitých zádech.

"Posedni výše, cizince," volal Melich, "a zahřej svou píseň!"

Zálesák pokročil blíže k ohni, usedl na vyvýšenou skalinu a naslouchaje chvíli pozorně skučení větru, na-ladil struny svého nástroje na stejnou tóninu.

"Poslouchej dobře, ó svobodný národe trampský," zvolal silným hlasem.

"Posloucháme, cizince," odpověděli sborem shromáždění. Tu se dotkly prsty zálesákovy strun a rozehrály je v prostou, tklivou melodii. A již počaly splývat s jeho rtů jímavé sloky teskné písně:

Balada o osiřelém dítěti

Osiřelo dítě

o putovním štítě,

neboť jeho máma
byla autodáma,

která jednou z jara
tatru nabourala,

jednou z jara, kdyžť
jela Jíloviště.

Když už rozum bralo,
na auto se ptalo:

"Ach, táto tatíčku,
kam jste dal tatíčku?"

"Tvá tatra tvrdé spí,
žádnej s ní nejezdí.

Jak dítě slyšelo,
do garáže spělo.

"Ach, tatro, tatříčko,
popojed' maličko!"

"Běž dítě, běž domů,
máš tam novou pragu."

"Ta není tak čilá,
jako ty jsi byla.

Když větérek duje,
svíčka nefunguje.

Bývá to s ni bledé,
kopec nevyjede.

Co mě nejvíc žere,
startér nezabere."

V garáži tam stojí,
každý se jí bojí."

"Běž pro benzin, dítě,
zítra na úsvitě
vyjedeme hbitě."

První den vyjelo,
druhý stovkou jelo,
třetí pohřeb mělo.

Cizinec dopěl a sestupoval s balvanu za velebného ticha, přerušovaného vzlykotem trampských žen a sta-řenek a usedl mezi muže, kteří polohlasným mručením vyjadřovali svůj podiv. Vtom již na pokyn prorokův vystupuje Konrád, vyšvihne se křepče na vysoký kámen a hlasem plným bojovného zápalu prohlásí krátce:

"Variace na motiv mého soupeře!"

Jakmile první bohatý akord vytryskl z Konrádova banja, poznali všichni, že tento nástroj je ovládán rukou mistrovskou. S koncepcí přímo básnickou vytvořil hudec v několika geniálních taktech motiv osiřelého dítěte a již jako dravá ručej řinul se z banja příval tónů, znázorňujících tragický závod o putovní štít. Svižný Bugatti step přeskakující příbojem rytmi a melodií rozvinul se v Novákovy "Tatry" a Sukovu "Pragu". Při tom jako stříbrný pramének proplétal se původní nářev kaská-dami symfonických pasáží. Posléze, po vyvrcholení fan-tasie ukázkami čtvrttónové hudby, zakončil Konrád klidně a důstojně Chopinovým smutečním pochodem.

Tóny Konrádovy písně ještě doznívaly, když cizinec, jenž se první vymanil z omamného opojení, odhodil své banjo, stiskl Konráda v náruč a pocaloval na obě líce. Tu teprve propukl všecken lid v ovace, jež nebraly konce.

"Stav l:l," ohlašoval speaker.

KAPITOLA SEDMÁ,

v níž jest houževnatý čtenář obšírně a pravdivě informován o průběhu a výsledku poslední soutěže trampského trojboje, jež záleží ve vyprávění příběhu z vlastního života

"Již v útlém mládí, ve škamách obecné školy, kolo-vala v mých žilách trampská krev. Neboť již tenkrát jsem často pocítil touhu po neznámých dálavách..."

Interesantní bledost mladistvého Konráda, který takto začínal svou zkazku, a sotva znatelné chvění hlasu

pro-zrazovaly počáteční trému závodníkovu, jež asi způsobila, že šel od startu poněkud váhavě a s jakousi nejisto-tou. Ale brzy, povzbuzován svými přívrženci, přišel do své obvyklé formy a jeho vyprávění o taškařicích, jež co malý chlapec prováděl panu řídícímu učiteli, vrcholící romancí první mladé lásky, poslouchalo se příjemně jako sólo na kanadskou pílu, jsouc přednášeno sonorním hlasem nasládlého timbru.

"Formálně to bylo bezvadné," pochvaloval si kterýsi literárně vzdělaný tramp, když Konrád skončil. "Bylo v tom hodně poetismu."

"Moc nadšenej nejsem," zabručel starý zálesák Fred Brčko. "Kromě té kapsle, která vybuchla řídícímu učitelu pod nohou židle, se v té jeho historii vůbec nestřílelo. Mně se nelíběj takový povídačky, který jsou samá poesie a kterým chybí pravá mužná zkušenost. Vůbec jsem měl dojem, že i to vypravování vo tý první lásce viděl ten dobrý hoch někde v biografu. Jsem zvědav, jaký výkon podá jeho soupeř."

"Ticho!" ozvalo se kolem, "cizinec nastupuje!"

Neznámý zvěd seděl již obkročmo na balvanu, zapa-luje si smolnou větví dýmku. Přesvědčiv se dvěma rázný-mi bafy, že dobře táhne, zahájil své vyprávění:

Příběh cizincův: Romance krotkého Západu

»Za dusného letního odpoledne belhal se po Madison Square ryšavý hrbáč.«

Frenetický potlesk odměnil vyprávěče za tuto zdařilou větu. Zálesák však učinil odmítavé gesto a pokračoval:

»Onen kulhavý neduživce jsem byl já sám. (Potlesk.) Použil jsem tohoto nenápadného přestrojení, abych unikl osidlům Armády spásy, jež mě chtěla obrátiti k spo-řádanému paďourskému životu (Hanba! volalo posluchačstvo, znechuceno podivnými záměry Armády spá-sy), a dostal se tak nepozorovaně na Východní nádraží, odkudž jsem chtěl odcestovat pacifickým rychlíkem New York-Bitýška-Veveří na Divoký Západ.

Dábelský plán se zdařil. Za necelých osmačtyřicet hodin klusal širou prérii statný pastevec na vytrvalém koníku. Za pasem mu trčely dva revolvery a britký Bowie kníže, kol beder měl omotáno laso. Tímto hranáčem širokého neurvalého obličej je jsem byl opět já."

Nový potlesk vyjadřoval nadšení trampů nad mistr-ným převlekem.

"Tato změna mi nezpůsobila nijakých obtíží," vysvět-loval skromně cizinec, lehce se ukláněje, "neboť jsem vyňal vše potřebné podhmatem z falešného hrbu." Pak pokračoval:

"Slunce se již sklonilo k západu, když osamělý jezdec, říkejme mu Bill, dorazil do nevelikého městečka, jež však nebylo nejmenší mezi městy arizonskými."

Nyní se vypravěč napřimil, sňal obřadně své sombrero a prohlásil zesíleným hlasem:

"Slavný Old Shatterhand, zakladatel města, scházel se v krčmě s rudým gentlemanem Vinetouem a se samotným Buffalo-Billem (shromáždění slavnostně povstalo při vyslovení těchto velebných jmen), a tam pili mnohou číši spolu a zapěli si z plných plic. Tak hlásala pamětní deska na oné ctihodné budově, k jejímuž zábradlí při-vázal trapper svého koně, načež vkročil do posvátných prostor historické nálevny.

Podlaha zaduněla pádným ohlasem jeho jezdeckých bot a společnost elegantních pánů, pohřížená do četby obrázkových časopisů, vzhledla udiveně na příchozího; dva Indiáni nechali kulečnicku a se zájmem si prohlíželi nového návštěvníka.

"Hola, krčmáři!" houkl host, usednuv hřmotně na židli, "sklenici whisky!"

Uhlazený človíček v bílé zástěře poslušně přiběhl a omlouval se:

"Pán nám promine, ale whisky nemáme. Kdyby si pán přál sodovou vodu se šťávou nebo zázvorové pivo...?"

Neznámý resignovaně přikývl.

"Pán od cirkusu?" zvěděl drobný hospodský.

"Ne," odsekl host nevrle. "Povídám, krčmáři, co tu dělají tamhleti výletníci?"

"Jací výletníci, prosím?"

"No tamti nažehlení panáci, co na mě zevlujou jako na figuru z panoptika."

"To je, prosím, výbor místní kovbojské organizace. Ten pán s hedvábnou kravatou je předseda."

"Kovbojové?" žasl návštěvník, "a kde mají lasa?"

"Lasa?" řekl nejistě hostinský.

"Totiž taková lana se smyčkou na konci, víte, co se do nich chytají divocí koně."

"Divocí koně?"

"Ovšem. Takoví koně, kteří pobíhají volně po prérii."

"Ah tak! Lasa, prosím, nemají. Nehodí se to jaksí," dodal mužík po chvíli, "k večernímu úboru."

"Pěkný pořádek," ulevoval si neznámý. "A kdo jsou ti dva barevní gentlemani ve smokingu?"

"To je Mr. James Orlí Spár, místní knihkupec, a Mr. John Otrávený Šíp, ředitel městské banky."

"Ha!" řekl překvapeně hromotluk, "a náčelníka zdejší Indiáni nemají?"

"Je tu jakýsi, jak pán říká, náčelník; je od místní tělocvičné jednoty a pochází odkudsi z Čech."

"Tak je to tedy," řekl si Bill melancholicky po od-chodu krčmářově. "Chtěl jsem navštívit hnízdo orlů a nalezl jsem slepičí posádku. Ale při světlé památce Buffalo-Billově, zde musí být zjednan pořádek!"

A cizinec z Povltaví přísahal všem velikým duchům prerie, že bude pracovat pro blaho města kdysi tak slavného a že neustane, dokud rachot četných přestřelek, hlomoz divokých hádek a pitek a indiánská dobrodruž-ství nebudou hlásat daleko široko, že slavné doby kov-bojského města se navrátily a že zde opět vládne ruch bojů a pestrost života.

"Bravo, Bille," tleskalo shromáždění v Četníkově rokli, "ukáž jim, co dovedou Vltavané!"

Povzbuzen projevy četných sympatií, vyprávěl cizinec dále:

"O několik dní později otáčel se již Bill za pultem starodávné místní krčmy, jsa šéfem tohoto podniku, kdysi tak rušného. Dosavadní majitel velice ochotně postoupil Billovi své místo, neboť rychle pochopil starou pravdu, hlášanou již Komenským, že není zdrávo odepřít něco muži, který je důvěrně seznámen se složitým me-chanismem Browningovy automatické pistole.

Krčma ponenáhlu oživovala, hlavně zásluhou vrásči-tých staříků, a brzy hlomoz bujných revolverových bitek, rostoucích v pravé střelecké symfonie, opět burácel mės-tem. V hlubokém lesním úvoze za městem udál se občas indiánský přepad, spojený s únosem farmářovy dcery, dostižením banditů u Javoru Zoufalců, lynchováním jejich náčelníka a s bojem o zlaté pole, v němž díky udatné palbě nadšených staříků byli rudokožci odraženi s krvavými nosy. Přesto se však Bill, jenž jako pravý syn povltavské prerie uvykl kanadským žertům tamního, opravdu drsně veselého způsobu života, nudil při této nevinné prázdní-nové zábavě. Konečně se však přece na něj usmálo štěstí ve formě výhružného dopisu, který zněl:

"Pane! Po třetí a naposled vás vyzýváme, abyste za-platil bezpečnostní daň ve výši 3000 dolarů, kterou nám za dva měsíce svého působení v našem městě dluhujete. Neučiníte-li tak do čtyřiaadvaceti hodin po obdržení této upomínky, připomeneme vám kulomety vaše po-vinnosti. Zbytky svého závodu račte potom zpeněžit jako umělé hnojivo.

V úctě

Old-Shatterhand-town-raketeers compagny."

"Nešťastníce," zhrozil se místní šerif pan Owcroppe, "vy jste dosud nezaplatil?"

"Dosud ne," řekl Bill velmi klidně, "a kojím se oba-vou, že vůbec nikdy nezaplatím."

"Bláhovče," volal pan Owcroppe v hrůze a rozhoř-čení, "bláhovče, vždyť z vás nadělají vlašský salát. Jsou to strašní banditi, upíří lidstva. Již po třicet let odvádějí jim všichni živnostníci naší osady krvavé peníze, aby měli pokoj od těchto zlosynů. Kdo jim v pořádku platí, toho ušetří a střehou jeho majetek. Běda však tomu, kdo odepře odvádět bezpečnostní daň. Naposled to učinil před lety můj dědeček a druhého dne zbyla z jeho trafiky nevelká hromádka rumu. Z dědečka jsme našli jen vousy a řetízek od hodinek" - a pan Owcroppe utřel slzu deroucí se mu do oka - "je tomu již plných osmadvacet let."

"Utíká to, utíká," přisvědčil Bill s účastí. "A kde vlastně úřadují tito gentlemani, kteří dovedou rozstřílet dědečka i s trafikou na nepatrné kousky?"

"Mají kancelář na 16. avenui. Radím vám upřímně, drahý Bille, zaplaťte ihned dlužnou částku. Roman-tický život je krásný život, ale tady přestává všechna legrace. Nerad vidím, když palba kulometů proměňuje mé přátele na prášek do pečiva."

Bill se líně zvedl, protáhl se a pravil zvolna, pohazuje si svými pistolemi:

"Zajdu si tam ihned na malý potlach. Těším se na to jako malé dítě. Kdybyste náhodou zaslechl nějakou střelbu, objednejte laskavě asi tučet lidových pohřbů. My z Povltaví máme totiž takový žertovný obyčej, že vystřelíme vždy dříve než soupeř."«

"Výborně! Bravo, Bille!" zaburácelo to kolem vatry, a cizinec si mohl v klidu nacpat dýmku, než se dav opět poněkud utišil. Pak pokračoval v přerušném vyprávění:

»Když hodinu poté vstoupil Bill do kanceláře Old Shatterhand-town-raketeers compagny, zastihl tam star-šího tělnatého pána, jenž právě něco zapisoval do velké účetní knihy.

"Co bude libo?" ptal se nasládlým hlasem, pohlížeje usměvavě přes své kostěné brýle na hosta. Bill stáhl brvy a pravil stručně:

"Já jsem Bill Ten a ten."

"Aha, přicházíte zaplatit," řekl pán a očka mu ra-dostně zamžikala, "hned přinesu knihu". A štrachal se zvolna ke skříni.

"Stůj!" velel Bill a v jeho ruce se objevil nepříjemný obrys revolveru, "mne neoklameš, ničemo! Mluv, kdo psal ten dopis?"

"Já," koktal polekaný staroch, "Sire, probůh, nestří-lejte, já za nic nemohu. Já jsem, prosím, jen placená síla. Je to podle služebního předpisu, příloha Ib 3 vzor třetí upomínky. Jestli račte mít námítky, páni mají zrovna vedle schůzi."

Bill se chraplavě zasmál a sklonil zbraň. Změřil tlust'ocha opovržlivým pohledem a vrazil do vedlejší míst-nosti.

Přelétuv rychle zrakem veliký sál, zjistil, že tu sedí několik korpulentních, holohlavých občanů, kteří právě debatovali o žních, daních a počasí.

"Dobrý večer, mešůrs," pozdravil Bill poněkud za-ražen, "promiňte, zdá se mi, že jsem se zmýlil ve dve-řích."

"Zde je, milý pane, schůze společnosti Old Shatter-hand-town-raketeers. Jestli račte mít zájem, vydá vám prospekty sluha ve vestibulu."

"Děkuji," odvětil Bill nadmíru zdvořile, "přišel jsem vám toliko oznámit, že nehodlám platit splátky, které jste mi ráčili blahosklonně předepsat, bez ohledu na to, máte-li kulomety značky ZB nebo Schwarzlose."

Mezi lupiči zavládlo opravdové zděšení.

"Jakže?" vykřikl tučný bandita, patrně náčelník této tlupy, "nehrajte si s ohněm, mladíku!"

"Uklidněte se, blahorodi," pravil Bill konejšivě, "mohu vám zaplatit ihned v naturáliích."

A z čistá jasná octly se v jeho rukou dva revolvery.

"Litují, pánové," dodal, "že mám v obou zásobnicích toliko čtrnáct patron, takže dva zbývající pány budu nucen vyřídít pouhou pěstí."

"Bravo, Bille!" volalo všechno posluchačstvo v radost-né extasi, "drž se, Bille! Dej každému jednu řádnou do nosu!"

Cizinec si rázně vyžádal ticha a vyprávěl dále:

"Proboha, člověče," vykřikl tlustý náčelník, "scho-vejte to nebo se stane nějaké neštěstí!"

Při těch slovech mačkal usilovně na perleťový knoflík na stole.

"Dovoluji si upozorniti, sire," ozval se uctivě žalostný hlas sluhy ve zlaté livreji, "že propadlo již deset let nefunguje."

Náčelník lupičů se zhroutil po těch slovech do lenošky, zatím co Bill schoval revolvery a řekl soustrastně:

"Pozoruji, mešurs, že za třicet let pokojného života jste již poněkud zapomněli své řemeslo."

"Vážený pane, neničte nás," zvolal úpěnlivě staříčkový bandita, pokrytý již všecek měděnkou. "Pochopte naši překerní situaci. Všichni se nás bojí a odvádějí v pořádku poplatky. Prozradíte-li nás, blahorodí, budeme ožebračeni a vydáni na pospas soudu lidu. To nám přece nemůžete udělat," žebronil dále ubohý raketýr. "Pama-tujte na naše ženy a děti! Kdo jim dá chleba?" volal lítostivě a jeho hlas měkl jako rohlík namočený do whisky.

"Já mám doma nemocnou ženu!" jektal místopřed-seda spínaje ruce, "ustrňte se, mladý pane, nad staříč-kým raketýrem!"

"A já," huhlal zděšeně jednatel, "mám doma úplně zdravou ženu! Neprozradte, neprozradte," úpěl, leza po kolenou k cizinci.

"Budeme platit, budeme vám odvádět daň," skuhral pokladník, "vždycky prvního vám vyplatíme, kolik si budete přát, pěkně v pořádku, sám na to dohlédnu, vašnosti, jen nás neračte prozradit..." - Tohle bylo moc i na silné nervy zálesákovy; nesnesl žalostného pohledu na zbědované bandity. Setřásl rázně uplakaného dědečka, jenž mu objímal kolena, a zklamán a znechucen opustil město.

Pojala ho mocná touha po rodném Povltaví, kde dobrodružství jsou tak hutná a mužně krásná, a zároveň jakási tucha, že tam za mořem je ho zapotřebí.

I vrátil se do vlasti a našel svůj lid porobený a malo-věrný. Tu nemeškal a spustil se k němu dolů po lasu, aby jej vedl k vítězství. Ahoj!«

Tak skončil cizinec svoji zkazku.

Tu se rozpoutal jásot, který předčil všechny jásoty předešlé, pravý cyklon nadšení; byl to prostě jásot ne-utuchající, který trval ještě dlouho potom, když jsme už dávno učinili tečku za touto kapitolou.

Dva muži olbřímích postav zvedli vítěze na ramena a lid hlučně oslavoval svého vůdce.

V té chvíli se nepozorovaně vytratili Aspirin se Slimá-kem ze shromáždění.

"Můj čas ještě nepřišel, Slime," prohlásil krátce šerif, a oba muži zmizeli v hloubi lesa.

Zatím se protlačil Melich k vítězi, klestě si cestu pro-rockou berlou.

"A nyní pověz, kdo jsi," volal, "promluv a oznam své pravé zálesácké jméno svému lidu."

"Břítvu!" poručil krátce cizinec. Podali mu žádanou zbraň. Odvrátil tvář do tmy a několika ráznými tahy se oholil. Pak pohlédl opět na Melicha.

"Forbes!" vykřikl Melich hlasem, jenž přicházel ja-koby ze záhrobí, "totě Forbes!"

"Forbes!" vydychly zástupy překvapeně.

"Ano," řekl Melich slavnostně, ukazuje s jakousi obřadností na proslulého zálesáka, "Forbes, náš velkošerif!"

A lid trampský jal se tančit chorovodem kolem nového vůdce; muži vystříleli krupobití ran ze svých pistolí k černému nebi a několik staříků předvádělo prastarý trampský tanec, křepčice kolem ohně a přeskakující plá-polající vatru.

Forbes, stoje dosud na vyvýšeném místě, zvedl Velitel-sky ruku a vše se rázem ztišilo.

"Kluci a holky!" zahřimal vojevůdce k svému lidu, "moje zásada je: napřed práce, potom zábava. A proto bez odkladu: vzhůru na paďoury!"

"Vzhůru na paďoury!" opakovalo shromáždění, dá-vajíc průchod svému nadšení takovým strašným řevem, že i starý, zkušený apatický výr, který hnízdl nahoře ve skalách, vyhlédl ze svého doupěte, aby se podíval, kroutě nechápavě hlavou, co se to tam dole děje za boží dopuštění.

KAPITOLA OSMÁ,

v níž se dovíme, jak čelní členové kapely kozodojské Ozbrojené jednoty, pánové Paplhám a Francán, k svým vzácným nástrojům přišli

»Byl vlahý, veselý večer pražského radiožurnálu. Roz-hlasové vlnky šplouchaly teplým jarním vzduchem a na nich se kolébala Marion, zpívaná měkkým tenorem Emana Jablka, populárního rádiobarda našeho boдрého lidu.

Pan Alois Balabán, majitel čtyř lamp dovedně spo-jených v rodinnou radiostanici, vyňal z úst dýmčičku a nadšeně přizvukoval. Marion dozněla podivuhodným, procítěným tremolem a promluvil hlasatel radiožurnálu s oním beznadějným pesimismem člověka, jenž je nucen přát denně příjemnou a milou dobrou noc lidem, na kterých mu vůbec nezáleží.

Pan Balabán odkládal unaveně sluchátka.

"Zas náká symfonie," brumlal kysele, "a eště k tomu od nějakýho Förstra. Cizáctví, povídám, do rozhlasu se nám dere."

Vtom však cosi upoutalo jeho pozornost a po jeho tváři se rozlil radostný úsměv. Tiskna sluchátka pevněji k uším, naslouchal mohutným a vznešeným tónům helikónu, typicky slovanského nástroje, tónům, jež se kupily v tesnou melodii o švestkách, které se válejí v tej naší aleji. Píseň burácela jinak, než jako by nějaký bývalý Čech a statný junák dul do oné obrovité trouby a hřměl do svědomí všech, kdož hanobí náš rozhlas cizáckými symfoniemi.

"Dechová!" zajásal pan Balabán a s ním zajásalo tisíce srdéček našich posluchačů vstříc onomu ráznému a svéráznému hudebnímu projevu, zajásaly české luhy a háje a bory šuměly po skalínách píseň o spadlých švestkách.

Ve vysílacích sálech radiožurnálu vládla však panika. Pražská záchranná stanice odvážela omdlelého Mírko Očadlíka, jehož úvodní slovo k symfonickému koncertu bylo surově přehlušeno písní helikónu. Hlasatelé, kapel-níci, ředitelé stáli

před kontrolním přijímačem, naslou-chali, bledli a potili ledové krůpěje, neboť oni tu píseň nevysílali. Bylo zřejmo, že kdosi vysílá hudbu bombardónu na téže vlně jako pražská stanice.

A od toho dne řádl neznámý hudec denně a přehlu-šoval hromovým hlasem své trouby jazzové koncerty, poučné přednášky, komorní a symfonickou hudbu a po-dobná čísla rozhlasu, která zní cize bodrému uchu malého českého člověka.

Tajemný dobroděj vyluzoval ze své trouby nepřeberné bohatství rázovitých českých melodií od prostých a ne-vinných lidových písniček jako "Za tou naší garáží Franta na mě doráží" až po díla velkého Kmocha a lid vítal tuto odezvu husitských chorálů, neboť kterýpak Čech by hudbu neměl rád?

Dlouho se však posluchači těmto zvukovým hostinám netěšili. Zákon se postavil na stranu sveřepých rádiožurnalistů a po Praze a okolí procházely zlověstné po-stavy četníků s anténou na bodáku a se sluchátky na uších, někdy i s druhým párem sluchátek pro cvičeného vlčáka.

Muži zákona šli po zvuku a doslechli se, že v sázav-ských lesích žije poustevník, který po celé dlouhé hodiny duje do obrovské trouby a tak koná své pokání. Lid z okolních vísek nosí prý mu mléko a sýr jednak z vděč-nosti za lahodný požitek, jednak proto, aby svatý muž přestal na noc hrát, a z toho prý zbožný poustevník žije. Hned se vypravil strážmistr Bezucha, krutý voják a zavilý nepřítel umění, s jedním hluchým závodčím, aby kmeta zajali. Strážmistrova policejní fena Rusalka zvěřila poustevnu na míle cesty a oba pochopové se připlížili nepozorováni až k malému okénku, odkudž zaznívaly mohutné tóny helikónu. Spatřili uvnitř stat-ného staříka s vyvinutým hrudníkem, an duje do trouby obrovských rozměrů. Svatý muž netušil, jaké zlo páše; v koutě stál totiž v kaluži vody jeho zchátralý deštník v poloze tak neblahé, že tvořil bezděčnou vysílací stanici.

Byl tak zabrán do svého výkonu, že nezpozoroval strážmistra, který, nacpav si do uší mech a mateřídoušku, vlezl okénkem dovnitř. Za ním se vsunul do poustevny hluchý závodčí, kdežto Rusalka uprchlá směrem k Davli.

Vtom se poustevník otočil, a rázem pochopiv, že mu vetřelci chtějí odnítí jeho posvátnou troubu, a věda dobře, že na ni nemá zbrojní pas, zadul tak strašlivě, že oba četníci upadli, a stařec, sevřev helikón v náruči, uprchl do lesů.

Tomuto srdcervoucímú výjevu přihlížel z nedaleké houštiny vesnický mladík, oddaný ctitel svatého muže. Denně nosíval starci něco vajec a hrst tvarohu, kterou si utrl z chudičkého oběda, a naslouchal pak sedě na zápraží kmetovým chorálům. Pustil se hned za prchají-cím poustevníkem a dostihl ho právě v okamžiku, když uštváný kmet klesl se smrtelným chroptěním mezi rašící hříbky.

"Otče!" zaštkal mladík, zvedaje hlavu starcovu.

"Můj synu," šeptal poustevník slábnoucím hlasem, "byl jsi jedinou útěchou mého vadnoucího stáří. Hleď, zde je moje drahocenná trouba! Vezmi ji k sobě a opa-truj ji jako oko v hlavě!"

Kmet se prudce rozkašlal a pak pokračoval za usta-vičného vzlykotu mladého muže:

"Tento posvátný nástroj mi daroval v útlém dětství jakýs vznešený stařec, abych jím šířil slávu české melo-die. Bylo to o svatojanské pouti a já, tehdy ještě malé pachole, jsem se čile proplétal mezi pernikařskými bou-dami, foukaje si na hřeбен populární píseň 'Muziky, muziky' tak zdařile, že jsem i v hluku pouť-ových frkaček a kolovrátků budil pozornost hudbymilovného obecnstva.

A tu uprostřed zástupů, kde se vzal, tu se vzal, objevil se stařeček, jenž mě pochvalně pohlídl po vláskách a odvedl k boudě, kde se prodávaly hračky. Tam koupil malou dětskou trubku, dechl na ni a láskyplně mi ji odevzdáváje pravil:

'Nechť tato trubka a česká píseň provázejí tě celým životem!' Přitiskl jsem radostně trubku k ústům a zahrál na ni píseň děkovnou; pozvednův pak oči, nikde jsem již laskavého stařečka neuzřel. Po celý život však prová-zela mě tucha, že to byl sám veliký Lumír, jenž mě tak krásně obdaroval.

Choval jsem ten dar jako klenot, opatroval jej a pěstoval, a tak se z dětské trubky vyvinula sličná křídlovka, na níž jsem se již jako jinoch proslavil písní 'Emane, to se ti nestane'. Později v mužném věku vypěstoval jsem z ní statný lesní roh.

Tehdy již jsem hudl věci vážnější jako 'Pryč a pryč je všechno' a posléze, dík usilovné práci, vyrostl z mé trouby tento mohutný helikón, na nějž jsem zahrál svá nejslavnější díla 'Já mám doma gramofon' a 'Nikdy se nevrátí pohádka mládí'.

Teď je na tobě, chlapče, abys plnil odkaz vznešeného starce a dobýval dalších vítězství mým bombardónem. Hle, pochopové přicházejí, zachraň posvátnou troubu!"

Po těch slovech umkl stařec vysílením a námahou a jeho víčka se zavřela navždy. A hle, ký div! Z těla kmetova vypučela něžná kvítka, vonné zvonečky, jež, kývajíce hlavinkami, rozezvučely se v dojemnou zvon-kovou hru.

A tu již vystupovaly z lesa ponuré postavy strážců zákona. Pamětliv slov starcových, chopil se mladík bombardónu a zadul tak přísně a vznešeně, že žandarmové mimoděk couvli. Zahaliv ještě tělo starcovo rouškou, vzdálil se mladý muž hrdým krokem, aniž se kdo z četníků odvážil rušit posvátnost této chvíle. Kráčel k nej-bližší vísce, tiskna k hrudi poustevníkův helikón, aby jím šířil slávu české národní hudby.

Přijda mezi vesničany, zahudl nad obyčej zdařile 'Helenu v bazénu' a to založilo jeho věhlas. Onen mladý muž, pánové," končil pan Paplhám své vyprávění, "jsem byl já sám. Poustevníková trouba ze mne učinila nej-obávanějšího českého bombardónistu a chloubu kapely kozodojské Ozbrojené jednoty. Dodnes vzpomínám vděčně nebohého stařečka, jehož tělo odpočívá ve stínu kapradiny posázavských hvozdů a o němž se domnívám, že to byl sám veliký Kmoch. Hle, pánové, zde vidíte onen slavný bombardón, jakým se němuž honosí ani dechová hudba kapelníka Milinovského.« S těmi slovy pozvedl nad hlavu obrovitou troubu vysloveně slovanských forem a pánové Kofroň a Francán k ní vzhledli s náležitou úctou.

"Musel by to být důkladně velikej autobus, aby se k němu tahle trouba hodila za klaxón," dodal znalecky šofér Antonín. "A dobře, že ji máte s sebou. Jsou-li totiž v té garáži nějakí duchové, tak odtamtud na šup vymáznou, když na

ně řádně zadujete, pane Paplhám!"

"To víte, že se budu snažit, pane Antonín," odvětil skromně slavný helikónista.

"Měl jste štěstí, pane Antonín, že se naše zkouška dnešního večera tak protáhla," řekl pan Francán, "jinak byste byl už v Kozodojích našel všude tmu a všechna zavřeno."

"Chtěl jsem na strážnici," namítl šofér.

"Tam byste byl marně bouřil," povídá pan Francán. "Nadstrážník Bomba se nevzbudí, ten má strašně tvrdý spánek, a strážník Bombička zásadně nejde sám nikomu otevřít. Co kdyby to byl náhodou lupič? A pak, k čemu by vám byla policie platná? Proti takovému duchovi je každé policije se svou šavlí úplně bezmocnej."

"Však jsem rád, pánové, že jsem vynatrefil právě vás," odušil vděčně Antonín, "a což pan rada, ten bude mít teprve radost. On je vášnivěj citel dechový hudby," dodal šofér, s podivem pozoruje mohutné siluety pana Paplháma s troubou a pana Kofroně s velikým tureckým bubnem, kráčející po mezi a nejasně se rýsující proti bezhvězdnému nebi. "Jen je škoda, že vy, pane Francán," řekl obraceje se k třetímu muži, "jste nevzal s sebou svůj nástroj."

Pan Francán se zastavil, poklepal si na náprsní kapsu a řekl:

"Tady je to varieto, pane Antonín! Bez pikolky ani ránu. Je to nástroj malinkej a nechci ho rovnat k troubě pana Paplháma, ale jeho historie rozhodně není bez zajímavosti."

"Odpočinem trochu," prohlásil pan Kofroň, odložil buben a usedl na mez. Pan Paplhám se připojil bez poznámky, ukládaje něžně svůj nástroj do kvetoucí mateřidousky.

"Tak to hodte do placu, pane Francán," řekl bodře Antonín, nabízející všem po cigaretě.

Příběh páně Francánovy pikolky

"Příběh mojí pikolky je rázu neveselého," počal pan Francán, a jeho zdravím kypící tvář se zakabonila.

»Než jsem se stal platným členem kapely Ozbrojené jednoty, býval jsem, přátelé, potulným šumařem. Ale nebylo tomu tak vždy. Před lety jsem byl člověkem zámožným a smavý rolls-royce se skvěl v garáži mé luxusní vilky. Jezdával jsem v něm na camping a čaje o páté, jak bývá zvykem bohatců, a zanechával jsem za sebou benzinový pach, jenž dráždil nozdry chudiny.

Tak rostla moje zpupnost a stalo se jednou, že vrací se ráno z hodokvasu, potkal jsem na silnici chudáka, jenž nesl na zádech svazek klestí.

"Svez mě, dobrý boháči," prosil ten člověk, "a Bůh ti odplatí."

"Z cesty, chudáče!" rozkřikl jsem se zlobně, "to tak, abys mi svým roštím poškrábal krásný lak na mém voze!"

A pokračoval jsem v cestě, a chudák, hroze za mnou pěstí, klnul mně i mému vozu. Doraziv domů zavřel jsem auto do garáže a odešel jsem do svých komnat. Když jsem opět vstoupil do garáže, čekalo mě překva-pení více než nepříjemné. Místo rolls-royce šklebila se na mě posupně šestiválcová praga grand. Klesl jsem na kolena, kál se ze své pýchy a přijal jsem pokorně tuto první výstrahu osudu. Leč po čase stará zpupnost mě opět přemohla. Vracel jsem se svou pragou z banketu a potkal jsem churavé děcko, nesoucí džbáněk jahod.

"Svez mne, dobrý boháči," prosilo neduživé robě, "a Bůh ti odplatí."

"Z cesty, děcko," vykřikl jsem hněvivě. "To tak, abys mi jahodami vnitřek vozu pomazalo!"

A jel jsem dále a choré robě klnulo mně i mému vozu a drobnou dětskou pěstičkou mi hrozící vrhalo za mnou šutrčky. Ale jeho ručky byly slabé.

Dojel jsem domů, zavřel auto do garáže a usnul tvrdým spánkem. Když jsem procitl a vstoupil opět do garáže, pocit hrůzy mě ovanul. Místo pyšné pragy grand stála tu malá, skromná pikolka, frkající smutně jako hu-bený koník. Klesl jsem na kolena, děkoval osudu za výstrahu a kál se ze své pýchy.

Ale ani tentokrát netrvala má pokora dlouho. Znovu se vrátila stará nadutost, znovu jsem pohrdal chudinou jezdě na čaje, bankety a lunchy. A jednou, vrací se zase na své pikolce z pitky, potkal jsem nuznou mlékačku, ana s námahou tlačí vozík s bandaskami.

"Svez mě, dobrý boháči," prosí chudobná žena, "a dovol, abych vozík přivázala. Bůh ti to odplatí."

"Z cesty, nuzná mlékačko," vykřikl jsem vztekle, "spát se chce člověku, a já se tady budu s nějakým mlékem po silnici kodrcat? To tak, aby mi tvé mléko do nádrže s benzínem špláhalo!"

A jel jsem dále, ani se neohlédnuv na klnoucí mlékačku. Doraziv domů, zavezl jsem pikolku do garáže a odebral se na prachové lože. Záhy však mě vzbudil pokřik sbíhajících se lidí; vyběhnu ven v růžových nedbalkách a vidím, že je vila v plamenech. Marné byly hrdinné výkony hasičstva, zesíleného místním fot-balovým klubem. Stavení lehlo popelem a jediným mým majetkem byla nyní garáž s pikolkou.

Když jsem však otevřel dveře, roztrásla se pode mnou kolena, beztoho již utýraná hýřením předešlé noci. Je-diná moje naděje, malá, spolehlivá pikolka, scvrkla se na tento nepatrný nástroj, který zde vidíte, na moji nynější pikolku, která je teď mou jedinou radostí, útě-chou i obživou.

Tu uznal i pan Kofroň za vhodné upozornit na kva-litu a průraznost svého klasického nástroje. Rozmáchl se paličkou a mocné zadunění bubnu porušilo večerní ticho kraje.

"Kdo tam?" ozvalo se v odpověď na mohutný úder páně Kofroňův.

"To jsme my, pane rado!" volal Antonín přes mýtinu. "Už je vedu, pane rado, nejzdatnější muže z kapely místní Ozbrojené jednoty."

"Teší mě, pánové," řekl šarmantě pan Šarapatka, když vyslechl jména statečných ochránců své vily, "mys-lím, že vás tu bude opravdu velice zapotřebí. Antoníne, pohleďte, co jsem objevil," dodal, svítě ruční elektrickou lampičkou směrem ke garáži, jejíž vrata byla dokořán.

"Jak ste to dokázal, otevřít garáž, dyk já mám klíče u sebe," divil se Antonín.

"Já ji neotevřel," řekl pan rada.

"A kdo tedy?" ptal se ušaslý šofér.

Pan rada posvítil na zem před garáží a řekl krátce:

"Pohleďte sem!"

"Pro krinda pána," zvolal pan Kofroň a jeho lovecká krev mu prudce zabušila ve spáncích, "to jsou medvědí stopy!"

"Medvědí stopy?" Antonín vyvalil údivem oči. "Medvěd? A odkud?"

Mužové stáli v němém mlčení a pohlíželi bezradně na zem, pokrytou záhadnými šlépějemi.

"Asi není pravda, co stojí v čítankách," řekl pan Paplhám po chvíli, "že totiž poslední medvěd v Čechách byl střelen na Šumavě roku 1854."

"Vono je taky možný," namítl Antonín, "že ho tenkrát střelili, ale netrefili. A my tady sme teďka v pěkný rejži. Dnes byla ta potvora v garáží na pneumatikách a zejtra nám poleze do spíže na žvýkáci gumu. Tomu by se měla udělat přítrž."

"Nalíčíme past!" prohlásil rázně pan Kofroň. "Vy-kopeme padací jámu! Souhlasíte, pánové? Nuže do práce a svatý Hubert stůjž nám ku pomoci!"

*

Dokončivše hloubení jámy, pokoušeli se muži s úspěchem o její nenápadné maskování. Reklamní tabulka firmy Dlouhý-med-Soběslav, nevztíravě vztyčená na okraji jámy, sloužila za ideální vnadidlo na mlsnou šelmu.

Pak tři hudebníci společně s Antonínem zaujali vyčkávací stanovisko v hustém mlází, rozsativše se okolo soudku s výtečnou chmelovinou, který tvořil základnu a opěrný bod jejich loveckých akcí. Ostatní posádka se stáhla zpět do srubu.

Pan Paplhám za chvíli povstal a prohlásil, že se pře-svědčí, zda je již šelma lapena. Ozbroyen svým bombardónem opustil lovec neohrožené mlázi. Minuty hluše odkapávaly a pan Paplhám se nevracel.

"To je mmě podezřelý," šeptal pan Kofroň, "moment, pánové, podívám se, co s ním je."

Vteřiny se vlekly a panu Francánovi začalo být z toho nevolno. Následoval své kamarády. Antonín osaměl v beznadějném tichu bezhvězdné noci. Pojednou se vzbodil, vysál poslední krůpěj z gumové hadice, jeho kroky zašelestily mlázím a jen opuštěný soudek ležel nehlučně v klínu křovisek...

*

Zvolna se rozednívalo. Křoví na pokraji paseky se zavlnilo a z něho se vynořila bílá silueta statného led-ního medvěda. Šelma se opatrně rozhlédla, zavětrila a kráčela po čichu i potichu přímo k tabulce Dlouhý-med-Soběslav. Na pokraji jámy se zastavila a hledíc dovnitř kroutila nechápavě huňatou hlavou. Na dně pasti malebně rozloženi leželi čtyři lovci, pohříženi v hlu-boký spánek, pokryti večerníky a svými nástroji.

Pojednou sebou medvěd trhl a počal se poplašeně ohlížet. Pak se dal do klusu, a zatím co mizel v hustém porostu, rachot výstřelů, stupňující se v bubnovou palbu, protřel ticho ranního šera.

KAPITOLA DEVÁTÁ,

jež se odehrává ve znamení krutých bojů a jejíž konec je zahalen dýmem

"Jen s citem, pánové," broukal pan Kofroň všecek rozespalý, mávaje rukou do taktu, "tohle je moc říznejší pochod od Potužníka."

"To ste teda vedle," poznamenal pan Paplhám, "to není žádnéj pochod, nýbrž střelba. Bude to asi hon na toho medvěda..."

"Cože? Kde je medvěd?" vyjukal se pan Kofroň a čile vyskočil.

Vtom se ozvalo pronikavé, zoufalé volání o pomoc. Všichni poznali vypěstěný soprán paní Šarapkové.

"Nahoře se děje něco hrozného!" zděsil se Antonín. Ihned se vyšplhal na rozložené plece pana Paplháma a vystrčil opatrně hlavu z jámy.

"Můj ty chryslere osmiválcovej!" vykřikl hlasem, z něhož tuhla ostatním krev v žilách, "trampové vyko-pali válečnou sekýru a útočí na srub!"

Letným pohledem se šofér přesvědčil, že z lesa vybí-hají na mýtinu trampské ozbrojené hloučky a ženou útokem na chatu, v níž se všechno chystalo k zoufalé obraně. Z jedné střílny vyhlíželo zlověstné ústí minimaxu, řízeného rukou samotného pána tvrze, u druhé stál Dimitrij, ozbrojený nebezpečným prakem, dovedně zrobeným z rozbité rakety. Třetí okénko obsadila Emilie s dřezem plným pomejí: po jejím boku stál Dagobert, napínaje útlýma rukama tětívu svého luku od firmy Sport Svoboda. Za ním paní Šarapková lomila zoufale rukama, zatím co starší syn Alfréd hrál vytrvale na gramofon refrén Marseillaisy "Do zbraně, občané!" Co však mohla zmoci tato hrstka obránců proti přesile útočníků, vyzbrojených nejmodernějšími zbraněmi?

První řady dosáhly již takřka prahu chatrče. Antonín si zakryl oči. Nechtěl vidět, jak jeho dobrý pán klesá pod ranami sveřepých nájezdníků. Vtom se však vy-dralo z hrdla Emilie válečné zavřeštění a obsah škopku byl vychrstnut vehementně na několik úderníků, kteří již již dotírali obušky na vrata srubu. Odvážlivci couvli zpět a jen mladý obr, jenž, jak se zdálo, byl jejich vůdcem, stanul protíraje si oči, jednak jsa oslněn muž-ným zjevem Emilie, jednak zaslepen strašlivou kapa-linou.

To byl poslední výjev, který Antonín spatřil, neboť pan Paplhám v obavě, aby nebyl zaškrcen Antonínovo-vými, v úzkosti se svírajícími koleny, vzeplal se a svrhl nepohodlného jezdce na dno jámy.

"Pane Paplhám," zvolal úpěnlivě šofér, zvedaje se ze země, "vy jediný nás můžete zachránit! Trampové ztékají naši chatku - zachraňte nám pana Šarapatku!"

A hrdý autojezdec, jenž poklekal jedině před chladi-čem své fordky, klesl na kolena před mocným hudební-kem, spínaje

prosebně ruce.

"Zachráním," vece pan Paplhám hlasem, jenž plně odpovídal vážnosti situace. A okamžitě se jal šplhat po zádech páně Kofroňových, podporován druhými dvěma borci.

V té chvíli trampští harcovníci obnovili útok, nedbajíce záhadné tekutiny, kterou proti nim chrlil pan Šarapatka z minimaxu a která jim zhasínala dýmky, ani šípů Dagobertových a oblásků Dimitrijových. Šest mužů s těžkým břevnem se rozběhlo proti vratům. Dvakrát zažehnala Emilie svým škopkem nebezpečí, po třetí, když selhala plnicí služba, obstarávaná Bessií a paní radovou, přeběhli útočníci rychle nebezpečné pásmo a obořili se kladinou na vrata.

Údery beranu již počaly nebezpečně viklat stěžejemi, když se opodál vynořila ze země majestátná postava muže s obrovskou troubou, nikoli nepodobná jakémusi podzemnímu božstvu. Ti z nájezdníků, kteří spatřili neobvyklý zjev, ztřuli a ustali v obléhání.

S jistotou jen sobě vlastní nasadil pan Paplhám bombardón na ústa a nadmul tváře. Zvuk jako rachot pro-bouzející se sopky vydral se z útrob hrozné trouby. Účinek byl strašlivý. Někteří z trampů padli na zem, jiní se dávali na útěk a klopýtali o ležící druhy, mnozí vstávali a opět padali, a nemohouce se zvednout, plazili se k lesu, někteří se kutáleli po svahu dolů, kvičíce děsem, nejsilnější a nejstatečnější z nich odnášeli padlé druhy do bezpečí. A do té hrůzné paniky zaznívaly stále moc-něji zdrcující tóny helikónu. Vše se snažilo v divém zmatku uniknout z dostřelu posvátné trouby. Dojemný byl pohled na utlé trampské holobrádky, kteří, ač sami sotva stáli na nohou, obětavě podpírali své staříkové otce a dědy.

Obhájci využili zběsilého útěku trampů a podnikli rychle výpad z tvrze, tepajíce přechající záškodníky rake-tami, golfovými holemi a deštníky po zádech. Konečně se podařilo zdeptaným útočníkům dosáhnout okraje lesa a ukrýt se v houštinách a na stromech a dopravit padlé druhy pod záštitu hustého mlází.

Jeden však mezi nimi chyběl. Byl to nešťastný Konrád, jenž se v kritickém momentu ocitl v blízkosti padací jámy, a pan Paplhám mu zadul přímo do ucha. Nebohý trampský náčelník padl na zem jako podřatá sosna a jeho bezvládné tělo pokrývalo nyní bojiště, jsouc tu na pospas supům a hyenám.

Když opět otevřel oči, skláněly se nad ním tváře čtyř neznámých mužů, kteří jej spoutávali lýkovými provazci: v jednom z nich poznal příšerného podzemního boha se smrtící troubou a zavřel znovu oči, očekávaje, že bude doražen z bezprostřední blízkosti jediným strašným tónem. Ale ti čtyři ho jen přátelsky poplácávali, prohlíželi si udiveně jeho výstroj i zbraně a zdálo se, že jsou velmi spokojeni svým úlovkem.

Obhájci srubu se již vraceli jásajíce a nesouce četné trofeje. Vpředu paní Šarapatková třímala asi tucet trampských klobouků napíchaných na deštníku a roz-přahovala náruč volajíc:

"Drahý mistře Paplháme! Dejte se obejmout, náš statečný zachránce!"

Pan Paplhám jen skromně ucouvl, ale tu již přiharcovala ostatní rodina i s Dimitrijem a obklopila jej, zahrnujíc velikého muže projevy vděčnosti. Sličná Bessie objala hrdinného bombardónistu a políbila jej obřadně na čelo, při čemž se drsný hudebník zapýřil až po uši. Do radostného hlaholu vítězné posádky srubu zaznělo striktní hlášení šoféra Antonína:

"Pane rado, hlásím, že jsme polapili jednoho trampa."

"Aj, zajatec!" zaradoval se pán tvrze. "Bude dobrý jako rukojmí."

"Je to patrně nějaký jejich náčelník," pravil Antonín, "soudě podle ozdobného kroje a pyšného vzezření."

"Tím lépe," řekl pan Šarapatka. "Připoutejte jej prozatím na zahradě ke stromu!"

"Nechť s ním nakládají mírně," přimlouvala se ušlech-tilá choť pánova, "pomni, Arture, že tramp cítí jako člověk!"

"Odejdi do svých komnat, drahá Anežko," odušil jemně, ale pevně pan rada, "a přenech tuto záležitost nám, mužům!" Mezitím co se Antonín a pan Paplhám hotovili k vy-konání rozkazu velitelova, prohlížela si Bessie se zalíbením urostlou postavu zajatcovu i mužné tahy jeho obličejce. Na okamžik se střetl jiskrný pohled statného zálesáka s nyjícíma očima ztepilé dcery měšťana, ale vtom již dopadly pádné ruce obou mužů na ramena Konrádova a trampský vůdce byl odveden do zahrady.

Nyní se obhájci počali vydatně posilovat k novému boji. Pan Paplhám byl ovšem středem pozornosti a do-stalo se mu hojně pamlsků. Nato se odebral pán tvrze s celou suitou svých bojovníků na zahradu, aby vyslechl zajatce, kdežto ženy zůstaly ve srubu a věnovaly se čištění zbraní. Péče o bombardón páně Paplhámův při-padla Emilii, jež jej leštila sidolem a nanášela na něj jemnou vrstvu vzácného orientálního oleje.

Před Konrádem, trampským náčelníkem, upoutaným ke kmeni moruše, jak socha stanul Artur Šarapatka. Po jeho boku stál starší syn Alfréd a za ním malý Dagobert jako nápověda; neboť hošík byl odborníkem v zálesácké literatuře a znal dobře způsob, jakým spolu hovoří synové divočíny.

"Kdo jsi?" ptal se pan rada, upíraje na trampa svůj chladný, ocelový pohled. Alfréd, jenž ovládal řeč trampů se všemi dialekty, přetlumočil hbitě otázku do spisovné trampštiny.

"Jsem Konrád, kníže trampské," zněla odpověď.

"Proč jsi přepadl se svými lidmi můj srub?"

"Není tvůj a nikdy tvým nebyl," odvěce zlobně Kon-rád. "Poskvnils svatá místa, v nichž žil a působil veliký Aspirin. Moji lidé se bohdá ještě vrátí, aby dobyli zpět posvátné tvrze, kterou jsi pokálel svou přítomností."

"Pshaw," zasyčel posupně pan rada, "jsem Šarapatka, zemský rada Šarapatka. Kdo je Veliký Pyramidon či Antipyrin nebo jak se vlastně jmenuje? Neznám ho. Necht' jen přijde, aby se stal cvičným terčem šípů Dagobertových."

"Ďaure!" vybuchl divoce Konrád, škubaje bezmocně pouty. "Paďaure!" opakoval ještě zuřivěji, "měj se na pozoru!"

Nikdo se dosud nerouhal beztrestně památce Aspirinově!"

"Chacha!" chechtal se pekelnický pan Šarapatka; "k smíchu jsou mi tvé hrozby, pošetilý chlapče. Leč dosti planých

tlachů. Pověz, kdo jsou tvoji spřeženci, kolik jich je a kde mají své shromaždiště!"

Konrád stáhl posupně rty a neodpověděl.

"Nuže?" naléhal hrozivě pán tvrže.

Hrdý tramp zarytě mlčel.

"Ztratil jsi řeč, holoubku?" promlouval pan rada vlně k spoutanému a krutý úsměv přelétl přes jeho ztučnělé rysy.

"Pane Paplháme, mějte se k dílu!"

Konrád musil sebrat všechny své síly, aby zamaskoval pocit nepopsatelné hrůzy, jež se ho zmocnila při pomýšlení na strašlivé utrpení, které mu rafinovaně uchystal paňourský velmož.

A již se katané sestoupili v hlouček, chopili se svých nástrojů a první takty houpavého valčíku zavířily jítřním vzduchem. Pan Šarapatka založil ruce za záda a s cynickou rozkoší se popásal na mukách zajatcových, jenž byl však hotov raději zemřít mučednickou smrtí, než aby jediným slovem vyrazil své druhy.

"Toho bohda nebude," šeptal si hrdinsky, "aby český tramp z boje utíkal!"

Ale již ochabovaly jeho údy, zmítané smrtelnými záchvěvy, již mu klesala zmučená hlava na kosmatou hrud', když tu cosi zasvištělo vzduchem a buben páně Kofroňův bolestně zalkal a zmlkl. Rázem ustali hudci ve svém neúprosném počínání.

"Šíp!" vykřikl pan Paplhám.

"Šíp?" opáčil pan rada a pokročil blíže k bubnu, z něhož trčela opeřená střela. "Ha, totě šíp Dagobertův!"

"Nechal jsem svůj luk ležet ve spíži," hlásil kající nejmladší Šarapatka. Všichni si uvědomili, že okna spíže jsou obrácena do zahrady. Kdo byl neznámý lučištník, jenž vyslal odtud střelu, která zranila buben páně Kofroňův?

"Vaše vysokoprevoschoditělstvo," ozval se Dimitrij, "kartóčka jakási, zdá se, na šípů věži."

Hbitě se zmocnil pan rada lístku a četl z něho toto poselství:

"Slanina výtečná, salámy a čokoláda dobré, uzené obtožené, paštiky a olejovky znamenité. Likéry prvo-třídní jakosti, pivo méně hodnotné. Prosím o řízný po-chod za účelem vytrávení.

Harry, pán spíže."

Než se všichni vzpamatovali z účinku těchto stručných řádek, ozval se znovu na všech stranách válečný pokřik. Útočníci byli odhodláni odčinit svou porážku a vyrvat vítězným obhájcem zajatého Konráda. Tentokrát volil Forbes novou taktiku. Jeho lidé postupovali vpřed, ma-jíce uši pečlivě ucpány střelnou bavlnou.

V bitevní vřavě si nikdo nepovšiml, že sličná Bessie vyběhla do zahrady ozbrojena kuchyňským nožem a ruče přeřala pouta Konrádova.

"Díky, Miss!" zašeptal užaslý tramp, protahuje si zdřevěnělé údy. Oba mladí lidé si hleděli okamžik do očí, a tvář zálesáková, dosud zarputilá a stažená přestálým utrpením, zvolna jhla a jeho srdce mluvilo k němu řečí dosud mu neznámou. Zato statečná Bessie, díky své znalosti červenomodré knihovny, dobře tušila, co hárá pod velkolepou klenbou jeho čupřinaté hrudi. Leč to trvalo jen okamžik. Konrád sebou náhle trhl, jako by se probudil ze sna.

"Ne, ne!" vyrazil ze sebe prudce, "nikdy nemůže trampský šlechtic milovat dceru prostého paňoura."

A jemně se nahnřbiv přchal vřesovištěm ke svým lidem. Za ním se dívalo dvě půvabných očí, v nichž se zračil bol a zároveň strach o osud neobyčejného toho muže.

Zatím mužstvo pana Šarapatky bylo tísněno čím dále tím více. Taktika Forbesova se počala osvědčovat. Obránci umdlěli a jejich hlavní opora pan Paplhám odrážel jen s krajním vypětím sil opěťované nápoly útočících trampů.

"Podlehnete!" volal pan Šarapatka, drásaje si v zou-falství pleš.

"Pivo!" sípěl pan Paplhám zprahlými rty. "Králov-ství za jediný půllitr!"

"Pivo je ve spíži," řekl dutě pán tvrže.

"Dobudeme spíže!" vykřikl pan Francán odhodlaně a vrhl se společně s panem Paplhámem k oknům této důležité místnosti. Strašné hřímání helikónu, proložené děsným kvílením pikolky otřáslo okenicemi.

Tu se objevila v okně rozsochatá hlava, pokrytá bílou čepičkou, a zvolna se vysunula ven zašlá a zčernalá hlaveň často používané rychlopalné pistole.

"Lituji, pánové," zahovořil neznámý sonorním hla-sem, "nemám hudebního sluchu."

"Jsme ztraceni!" vydychl pan rada k svým lidem, otíraje si zpocený zášijek, "neobětuje-li se jeden z nás, aby přivedl posilu."

"Já půjdu!" prohlásil pan Paplhám rázným způsobem, jenž nepřipouštěl odmluv, a vrhl se vpřed. Než se překvapení trampové vzpamatovali, octl se obávaný fighter v jejich středu, rozrazil trampské šiky několika dunivými tóny. Troubě neustále ze všech sil a poráží celé řady protivníků, dostal se čacký trubač až k okraji lesa a zmizel v houštinách, zanechávaje za sebou hektombu omráčených nepřátel.

"Unikl!" zajásal pan Šarapatka, jenž sledoval daleko-hledem šílený podnik svého nejzdatnějšího bojovníka.

Vtom však již trampové, lačníce po pomstě, vyrazili v sevřeném šiku kupředu. Obháje se stáhli do tvrže a již ječící bouře trempířů dorážela k jejímu prahu. Nastala nepopsatelná vřava, z níž zaznívaly rány pistolí, nářek žen, řev raněných, štěkot Bílého Tesáka, smrtelné stony pikolky a hluché ozvy trampských lebek, zasažených škopkem chrabrě Emilie. Tu viděls trampa, jenž máje naražen buben pana Kofroně na hlavě bezradně se motá na bojišti, tam zase zaznívalo řvání útočníka, jenž chys-taje se srazit pana Šarapatku byl bodnut Dagobertem vidličkou do zadě, a tisíce podobných hrůzných scén. Hlukem této krvavé řeže pronikly náhle dva mohutné výkřiky:

"Forbesi!"

"Ping-Pongu!"

Z okna spíže vyskočil muž, jenž spěl radostně v ústřety vůdci Forbesovi. Objevše se vehementně, vytvořili oba

bojovníci skupinu drsné krásy a nevidané mohutnosti.
Pak vše zahalil kouř z pistolí a dým a mour z roztrískaných kamen.

KAPITOLA DESÁTÁ,

jež pojednává o přirozených půvabech městečka Kozodoj, zvýšených ještě slavnostním hávem "Kozodoje, městečko o 1400 obyvatelích, ležící v klínu povltavských hvozdů, založeno bylo podle pověsti Zbyň-kem z Kozodoj, jehož praděd kdysi za dob pohanských pohostil žizniciho knížete Mnatu, zbloudivšího na weekendu ve vltavských pralesích, pohotově podojiv kozu, kterou na blízké skále popásala výměnkářka Svatava. Vděčný kníže povýšil pak čilého venkovana do stava zemanského, dovoliv mu užívati v erbu obrazu strakaté kozy v modrém poli. Na věčnou paměť toho skutku vystavěl Zbyněk na oné skále hrad, který byl po třikráte zpustošen, po prvé ve válkách husitských, po druhé Švédy ve válce třicetileté a po třetí v době přítomné zásluhou okrašlovacího spolku, jenž tu provádí rozsáhlé zachraňovací práce. Přes to jsou rozvaliny hradu včetně zapadajícího slunce dodnes ozdobou města i krajiny, jakož i pohlednic, hrnečků, dýmek, zápalek a bedniček s věhlasnými kozodojskými syřečky. Kromě dvou kon-kurenčních továren na tuto pověstnou a obávanou po-chutinu je v místě škola, pošta, dva hotely, bar, kino, tři trafiky, dva kostely, mešita, pivovar, museum, spor-tovní a rybářský klub, spolek Zapomenutých Slávů, ozbrojená okrašlovací jednotka, stolní společnost „Stra-katý vůl“ a řada jiných kulturních korporací."

Nemáme, co bychom ještě podstatného připojili k to-muto výstižnému článku v "Průvodci turistů po krá-sách našeho Povltaví", leč to, že dnešního dne městečko ještě překonávalo veškeré představy o své spanilosti slavnostním hávem, do něhož se odělo. Domy byly vy-zdobeny prapory v barvách československých i spoje-neckých, nevymajíc ani vlajku bratří Kalmyků. Před radnicí, jež přímo tonula v moři fáborů a barevných stuh, byla vybudována řečnická tribuna, okrášlená chvo-jím a polepená obrazy velikánů našich dějin od praotce Čecha až po Gustava Frištenského s kolorovanými svaly. Na řečnickém stolku stály ve stínu oleandrů dvě busty umně zhotovené místním kameníkem. Jedna z nich představovala Zbyňka z Kozodoj, druhá zeměpána Kubáta I. Trampobijce.

Na rynku se těsnily hučící davy v radostném očeká-vání; vtom slyš: trum, bum, bum, a kapela Ozbrojené jednoty vyrazila již na náměstí z postranní ulice. Hned se rozzářily tváře zástupů na chodnicích, vyjadřující tak slavnostní náladu velikého jubilejního dne, v němž Kozodoje oslavovaly výročí vyhubení trampů Kubátem Prvním. Vše klapalo v dalším skvělém průběhu slavností, díky geniální režii kozodojského tanečního mistra a holiče Sudimíra Pelíška, jenž podoben báječnému skřetu, mihl se co chvíli jako pabesek před zraky obecnstva a zjevil se včas všude, kde vázl chod gigantických oslav, v jejichž rámci se konal mimo jiné svátek matek, trakařové zá-vody a sjezd rodáků, spojený s kladením základního kamene k "Památníku osvobození od trampů" a otevře-ním "Útulku pro vdovy a sirotky po bojovnících padlých ve válkách trampských".

Za kapelou šel pestrý průvod, v jehož čele byly neseny cechovní korouhve a pod nimi kráčely hrdě dva semknuté čtyřstupy uzenářů s očilkami na plecích, pak následovali řezníci se širočinami, hostinští s pípami, hokynáři s va-hadly, obuvníci s rašplemi, elektrotechnici s izolacemi, členstvo sportovního klubu, Obec baráčníků, mohutná skupina rodáků, spolek Zapomenutých Slávů s dřevěnou sochou Radegasta, hasičstvo se stříkačkami a dále ostatní korporace s odznaky a prapory.

Průvod uzavíraly alegorické vozy, z nichž zvláště upoutala obecnou pozornost skupina, znázorňující mat-ku vlast, na niž dorážejí ze všech stran nestvůry v tramp-ských krojích, odrážené a deptané zástupci všech složek národa, od dělníků s kladivy až po bankovní ředitele, ozbrojené těžkými svazky akcií. Na jiném voze zeměpán, sedě na kašírovaném koni, probodává jako sv. Jiří svým kopím trampskou hydry, obětavě znázorňovanou obec-ním posluhou Balatkou a jeho šestičlennou rodinou.

Průvod prošel důstojně městem a vrátil se na náměstí, kdež se seřadil před řečnickou tribunou a splynul s ostat-ním občanstvem v imponující pestrý zástup. A již vy-stoupil na řečniště starosta města pan Štětina, oděn v ctihodný rodinný biedermeier a máje na hlavě staro-bylý cylindr z doby královny Viktorie Žižkov. Několika vřele procitěnými slovy uvítal zástupce cizích mocností, jimiž byli známý nám již italský obchodník se soškami a v Kozodojích usedlý prodáváč sladkostí Ach-med Turec-Key. Poté přistoupil hned k jádru věci, a zmíniv se letmo o bojích Břetislava Chrabrého s trampy bavor-skými, skončil provoláním slávy dobrému zeměpánu, při čemž kozodojští učitelé zapěli slavnostní sbor "Kdo je ten rošťák, zdali ho znáš? Toť český trempíř, rušitel náš!"

Po svátečním obědě pokračovaly slavnosti na hřišti místního sportovního klubu. Byla sehrána velkolepá scéna "Potření trampstva". Na znamení praporkem vtančily do hřiště ze všech stran krojové družiny a ma-lebné skupiny občanstva všech vrstev za dovádivých tónů Dvořákovy Humoresky a počaly předvádět pře-krásné reje, jejichž vrcholem byla československá ob-chodní beseda, provedená vybranými živnostnickými páry.

Poté přicházejí řezníci, uzenáři a hostinští, vmísí se mezi lid a častují jej párky a pivem za zvuků Fibichova Poemu. Klid, mír a blahobyt se rozhostí po všech vrst-vách národa, a až na ty tíživé daně vede se všem docela dobře.

Pojednou zazní od severní brány divoký řev a hordy trampů pěších i jízdních, představované zdařile člen-stvem ochotnické jednoty "Hilar" a selskou jízdou, vřítí se do arény. Marně se jim staví na odpor uzenáři a řez-níci, kryjíce mohutnými těly hořekující ženy a děti. Vrahové smetou svým náparem statečné obhájce, zmocní se zásob piva a párků, obtěžují ženy, pohlavkují robátka a nutí porobené muže, aby jim otročili.

V nejtěžších chvílích zazní všesk polnic a vír kotlů a šiky četnictva, lesních i polních hajných a hlídačů ovocných alejí, zesílené dobrovolci, vtrhnou na scénu, v čele sám Kubát I., jenž cválaje na bělouši, vedeném obecním posluhou Balatkou v kroji podkoního, třímá vlajku svatováclavskou. Tuto postavu sehrál celkem úspěšně náčelník selské jízdy statkář pan Maryško.

Rázem se vzchopí zdeptaní uzenaři, aby se spojili s osvoboditelem. Trampové se staví na chabý odpor, jsou pobíjeni po tuctech a útok hasičstva, vyzbrojeného parní stříkačkou moderního typu, dovrší jejich zkázu; při této scéně došlo k několika nehodám vlivem natura-listické režie a přílišného nadšení účinkujících.

Osvobozený národ vítá s jásotem zachránce a ruku v ruce krácejí všichni svorně blíž slunci a vstříc vzneše-ným ideám pokroku a kultury. Tato myšlenka byla symbolicky znázorněna velkolepou lidskou pyramidou, jejíž základ tvořili nejzdatnější členové těžkoatletického odboru místního sportovního klubu a na jejímž vrcholu stanul sám obdivuhodný Sudimír Pelíšek, třímaje v pra-vici prapor pokroku, vyšitý paními a dívkami kozodojskými.

Obtížný problém, jak zrušit pyramidu, jenž bývá tvrdým oříškem i pro odborníky na slovo vzaté, roz-luštěn byl s pomocí samotné přírody, neboť jeden z hlav-ních sloupů pyramidy, místní silák Ctibor Pádecký, byl následkem požití pestrého a hojného oběda nucen oka-mžitě se vzdálit.

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Vypravuje se fotbalová pověst o Férplejovi, nad níž se laskavý čtenář zajisté zasní, bude však vyrušen poplašným troubením páně Paplhámovým

Ještě zazníval nadšený potlesk nad efektním závěrem symbolické pyramidy, jejíž účastníci, poněkud zmateni náhlou likvidací její vznosné konstrukce, překvapeně se odbelhávali do ústraní, a již bystrým poklusem vbíhalo na hřiště fotbalové mužstvo S. K. Zásmažky Horní a hned za ním jeho soupeř, první reserva kozodojského S. K.

"To je votrava tyhlety předzápasy," zabědoval tiše krejčí Burda. "Co musí člověk vytrpět, než se dočká hlavního zápasu, kerej zpravidla taky za nic nestojí. Dneska je to na tom hřišti jako učarováný, jako by tu někde poletoval sám Férplej!"

"Taky jsem si to myslel," příkyvoval nestor kozodojských fanoušků pan Brankoslav Glagól, zavrtěv se nepokojně na svém vozičku. "Jestli pan Chomrák tu flašku nějak nedbale zazátkoval..."

Mladší členové kozodojské fotbalové obce udiveně naslouchali záhadnému rozhovoru ctihodných seniorů. Na uctivý dotaz jednoho z mladých nadšenců, kdože je pan Chomrák a jakou úlohu hraje jeho flaška v životě podivného Férpleje, uvolil se pan Glagól vyprávět po-věst, z níž vanul dech starých zlatých časů našeho muž-ného národního sportu.

Pověst o Férplejovi

»Bylo to v době jarních dešťů. Hřiště Slavie bylo po-kryto malebnými jezírky, smutnými jako oči fanoušků a výborů, kteří stáli na březích a snili o zelené trávě a bílých lajnách. Na dolní brance seděl s udicí v ruce pan Chomrák, nejlepší borec lanařské sekce A. C. Sparty, a lovil v kalných vodách. Tvář tohoto vynikajícího finančního playera rudých byla zachmuřena, neboť dnes neměl den, ač užíval jako vnaidla vkladních knížek záložny pražských uzenařů.

Chýlilo se k večeru. Fanouškové a turisté opouštěli oblast jezer a ševelení gumáků zanikalo v dáli. A tu se pojednou potopil splávek udice pana Chomráka. Násle-dovalo bleskurychlé škubnutí prutem a jakýsi podlouhlý předmět se vznášel k vytrvalému lovcí.

"Láhev," zasupěl lanař udiven a zklamán a chtěl již zahodit úlovek zpět do bezedné tůně; přemohla jej však zvědavost a jal se kapesní vývrtkou otvírat láhev. K jeho velikému úžasu se ozval z nitra bolestný vzdech:

"Achich achich!"

Pan Chomrák přiložil ze zvyku láhev k ústům a zvolal:

"Haló, kdo tam?"

"Tady sportovní duch Férplej."

"Těší mě, tady rada Chomrák. Co tam děláte?"

"Já zde, prosím, úpím."

"Ale jděte, jak dlouho už?"

"Nevím, jak je to dávno, co jsem byl zaklet do této láhve. Bylo to za panování železného župana. Pusť mne, dobrý člověče, a z vděčnosti budu ti sloužit!"

"Přijde na to, co hrajete," odvětil pan Chomrák po-hotově, "jste-li spojka nebo half, mohl bych vás potře-bovat; doufám, že jste dobrý player. Vždyť tenkrát se hrával klasický fotbal."

"Budu vám hrát třeba autaře," bědoval duch v láhvi, "jen mne, prosím vás, pusťte z tohoto páchnoucího vězení."

"Nakonec se z vás vyklube nějaký biletář," bručel nevrle lanař, "ale buď jak buď, nejprve mi povězte, jak jste se do té flašky dostal, a pak můžeme vyjednávat o zrušení vaší karenční lhůty."

"Poslyš tedy můj příběh," zapípal zajatý duch ten-kým, kovovým hláskem, který zněl jako soudcovská píšťalka.

Vypravování ducha Férpleje

"Na počátku, můj bože, jak je to asi dávno, byla jen země a nebe a země bylo fotbalové hřiště. Lidé byli dobří a hráli fair a nebylo ani surovostí ani výronů. Hrál se bez soudce, neboť lidé byli gentlemani, a kdo udělal ruku, sám se přihlásil. Byl to fotbalový ráj na zemi a Hospodinu se v něm zalíbilo.

To těžce nesl archanděl Suroviel, na věky distancovaný při známé vzpouře andělů. Tento zloduch se udě-lal neviditelným, vmísil se mezi hráče při zápase Noemovy jedenáctky, vedené kapitánem Nabuchodonozorem proti dorostu Filištinských s Metuzalémem na backu a občas nastavoval hráčům nohy. Ti to z počátku pova-žovali za vtipný žertík nebo náhodu, pak docházelo k incidentům, až se zápas zvrhl v pustou rvačku. I nelí-bilo se to Hospodinu a zahalil hřiště mlhou.

"Hoši, v tomhle už nejde hrát," povídá starý Noe, "to je mlha zrovna londýnská!"

"Jejej, co to říkáš, taťko," divil se jeden z jeho synů, který měl výbornou ze zeměpisu, "vždyť žádný Londýn neexistuje."

"Já vím, Lámechu," odvětil Noe rozvážně, "ale co není, může ještě být. Uvidíš, že na moje slova dojde," dodal rozšafný

ten muž, netuše snad ani, jaké proroctví mimoděk pronesl.

Tehdy všichni poklekše neustávali prosit Hospodina, aby odstranil mlhu a on učinil z ní soudce, aby ustavičným pískáním kazil lidem hru.

Leč Suroviel, vmísiv se znovu mezi hráče, podřýval autoritu soudcovu neustálým pokřikováním:

"Soudce mlha!" (Podrobnosti o tom viz v "Knize soudců".) Tím podníceni, počali lidé znovu surovět, zesurověli i soudce, a odkopnuvše míč, aby jim nepřekážel, počali kopat do sebe. I rozhněval se Hospodin a seslal déšť z nebes a zaplavil hřiště. Lidé fotbalu zba-vení věnovali se nyní vodním sportům a jen hrstka tvrdošíjných navštěvovala archu Noemovu, což byl ja-kýsi druh house-boatu, a tam se oddávali hře v ping-pong. Tu zželelo se Hospodinu fotbalových primadon, které vesměs propadly table-tennisu a požívání opia, a kázal vodám, aby opadly. Hřiště opět zasvitla v plné zeleni a Bůh stvořil mne, Férpleje, ducha slušné hry, abych, vznášeje se nad hřišti, bděl nad zachováváním pravidel fair hry. I přilétl jsem do Noemova house-boatu nesa v zobáčku autářský praporek na znamení, že vody zmizely a terén je opět regulérní. I zaplesala srdce hráčů a Noe se svými boys vyběhl z archy.

Tehdy nastal fotbalu zlatý věk. Soudcové byli spra-vedliví a jasnovidní, forwardi rychlí a jejich rány šly do levého rohu těsně pod břevno, backové měli rasantní odkopy, halfové se dobře stavěli, fanouškové byli ne-stranní, autari pravdomluvní, výboji rozuměli fotbalu a míče byly pružné a dobře nahuštěné. A nade vším jsem se vznášel já, Férplej, duch slušné hry.

I hnětlo to Suroviela, jenž bledl a hubeněl, a pře-mýšlel, jak by Bohu radost zkazil. Počal se uchylovat k hanebným uskokům. Zasílal hanlivé články do různých večerníků, ovšem pod pseudonymem, a způsobil tak známý nešvár mezi Chrudošem a Šťáhlavem. Hladina veřejného mínění se rozčeřila, pokryla se pěnou a z ní se zrodil zmetek Aristofaulus, zvaný krátce Faul. Ten posedával hráčům v týle, našeptával jim a nabádal je k různým nepěknostem ve hře.

Tomu jsem se arciť snažil zabránit. Avšak onen skřítek dobře věda, že hráči jsou nejsnáze přístupni jeho našeptávání, když požili ohnivě vody, nosil jim do šatny láhve s plzeňským prazdrojem a oni mu počali holdovat. Nemeškaje vklouzl jsem v průběhu hry do kabiny a ukryl jsem se v prázdňé láhvi, abych překvapil hráče pijáky in flagranti a vypeskoval jim, jak náleží. Ale Aristofaulus zpozoroval můj uskok, usedl robustnímu backovi Ctiborovi za ucho a pošepal mu jedovatým hláskem:

"Vrať se do kabiny a zazátkuj láhev, která stojí u tvé skřínky. Neučiniš-li, jak ti radím, vyslechněš za trest přednášku o abstinenci!"

Ctiborovi to vše nepřipadalo nijak podivným, neboť byl mírně opilý. I učinil to, k čemu jej Aristofaulus ponoukal, a zazátkovanou láhev hodil do tůně. Tak jsem se octl v potupném zajetí a Faul teď jistě řadí na hřištích a svádí hráče k unfair hře a k zavrženíhodným faulům. Pusť mě již ven, statečný sportovce, a odměna tě ne-mine!"

"Abych pravdu řekl," broukal mrzutě pan Chomrák, "vás jsme tady zrovna nepotřebovali. No, ale poněvadž jste zajímavěj zjev v dějinách kopané, musím se na vás podívat. Tak teda lezte!"

Z hrdla láhve se vyvalily bílé obláčky, které houstly a braly na sebe podobu lidskou, až stanul před panem Chomrákem stařeček s vlasy a vousy chromově bílými, oděný v dres barvy liliové. Usedl na branku vedle svého vysvoboditele, rovnaje si zmuchlaný plnovous, a pravil:

"Čím jsi ty, můj dobrý zachránce?"

"Já jsem lanař," řekl pan Chomrák unaveně, "ale tak si myslím, starý pane, že se nehodíte ani za čestného předsedu."

"Co je to lanař?" žasl sportovní kmet upíraje na pana Chomráka svůj upřímný, dětinský pohled.

"Zdá se, že jste v té láhvi jaksepatří kulturně za-ostal," mnil výbor. "Lanař je v dnešní době duší sportovního klubu. Je jeho dobrou vílou, neboť zásobuje klubovní team akvisicemi čili primadonami. Je bojov-níkem za Svobodu. Za tím účelem je vybaven všemi druhy vnadidel, počínajíc püllitrem piva a dvěma vuřty a končíc přepychovými autíky. Odznakem jeho úřadu je laso, což jest dlouhé lano se smyčkou na konci. Odtud jeho název."

"Ó, té mravní zvrhlosti," zaskřehotal divoce dědous. "Chá! Kéž bys pukl na místě jako prokopnutá duše, skvrno sportu, chorobná hlízo českého fotbalu! Chá! Braň se, traviči studní, než tě zadávím!" a vrhl se na pana Chomráka. Boj na brance byl velmi krátký. Sta-řeček zápasil přísně fair a byl brzy udolán soupeřem, který mu podrázil nohy a užíval zakázaných úderů.

"Vrať se do své zapáchající flašky, pošetilý dědku," sípal pan Chomrák zlostně, "zbytečně bys nám kazil nadějnou sportovní mládež svým hanebným tlacháním!"

Stařík sebou zoufale škubal, neboť neznal příručku Edmonda Varyho "Sebeobrana v domě i na ulici", zejména důležitou kapitolu o tom, "jak se bránit, jsme-li uchopeni za vous". Ale šťastná náhoda mu pomohla. Vetchý vous náhle povolil a osvobozený Férplej se vznese do výše, zanechav na brance pana Chomráka s prame-nem bělostných vousíků v ruce. Vítězný lanař slezl opatrně s branky a vyhledav mělčinu brodil se spokojeně k domovu, třímaje v pravici vzácný úlovek. Tento pramen vousů ducha Férpleje rozmnoží podstatně jeho sbírku rarit, kdež zaujme čestné místo mezi Koškovými kopačkami a tkaničkou z trenýrek famosního anglického útočníka J. D. E. Richardsona. Tuto tkaničku uzmul slavnému forwardu v kritickém okamžiku levý back Southamptonu a tím zabránil gólu, který mohl rozhodnout o poháru. I radoval se velmi pan Chomrák z vousů fotbalového ducha, a jak tak kráčel podle ohrady S. K. Slavie, potká centrforvarda Slavie, populárního tanka Řimbabu. Zakoketoval s ním maličko, šelmovsky se pousmál a třepí ho šibalsky stařečkovým vousem po tváři. A hle, div divoucí! Strašný tank se obrátil a puzen jakousi zázračnou silou sledoval krotce jako beránek pana Chomráka až do výborovny A. C. Sparty, kde k obecnému údivu přijal bez řeči nabízené mu pero a učinil mozolnou pravici tři energické křížky pod smlouvou, jež byla narychlo se-psána.

Tak poznal pan Chomrák kouzelnou moc vousů sta-řečka Férpleje, upletl z nich hbitě lano zděli třinácti loktů a jal se jím

řádit mezi nejlepšími matadory všech tu- i cizozemských klubů.

A tak se stalo, že příští neděli nastoupilo za Spartu v ligovém mači proti Viktorii mužstvo nevidaných dosud kvalit; co hráč, to fenomén.

V lóži ověncené brečťanem a chvojí seděl sám veliký Chomrák, kouře zámořský doutník, a rozhlížel se vítězo-slavně po natřískaných ochozech. Poblíže něho stál hlouček japonských a čínských hostů, kteří pošilhávali zavilými očky po nejslavnějším lanaři Evropy. Byli to však, jak se později ukázalo, lanaři ostatních ligových klubů, zejména Slavie, kteří zežloutli zlostí.

Hvízd soudcovy píšťalky prořízl vzduch. Sparta měla výkop. Centrforvard Řimbaba podal míč nejlepšího toho času české spojce Fernandu Cortezovi, ten jej přihrál dozadu fenomenálnímu pražskému halfovi Tomu Brownovi, který jej zahrál na skvělou spojku Fritze Müllera, a již se octl u nohy nejrychlejšího českého křidelního hráče Mehmeda Abdula paši, jenž podporován zname-nitým halfem Stevensonem pilil kupředu. Teď podal právě spojce, naději českého fotbalu, mladičkému Ivanu Ivanoviči Lesalovovi a ten se prodíbal až k brance Viktorie. Pravý back Žižkovských Standa Pyšvejc se řítí k němu.

Ted ho složí, prolétlo hlavami fanoušků a mohutné "fůůůů" burácí za bariérami.

Leč co to? Standa se zastaví, uklání se a praví:

"Nač tak pospícháte, pane kolego? Jen prosím, račte si připravit míč k ráně. Dovolte, sám vám jej umrtvím."

"Ale pročpak byste se namáhal?" říká Ivan Ivanovic, "sám si míček zastavím, takto, ačkoli, kdyby vám snad bylo libo odkopnouti jej?"

Vtom přibíhá Abdul paša.

"Pročpak, kamaráde," povídá plynou česťinou, "tady pánovi bráníš ve hře! Jakési kličky neobratné tu pro-vádíš, a tady pán si ani nezahraje."

"Snad byste kvůli mně chlapce neplísnil," brání se Standa Pyšvejc. "Jen ať si zakopá podle gusta. Já, víte, jsem již člověk v letech, a chvála bohu jsem se nahrál dost a dost."

Ted již také vyběhl brankář Viktorie Venca Vokurka, poklepal Abdulovi na rameno a pobízel ho:

"Vašnosti, branka je momentálně prázdná, kdyby vám snad přišlo k chuti dát si góleček?"

Zatím na druhé polovině zastavil back Sparty, žižkov-ský rodák Li-hung-tschaen, dva útočníky Viktorie, a ukláněje se až k zemi, pravil nesměle:

"Dovolil bych si, ehm, upozornit vážené pány, že jakási příležitost se tu naskýtá k rushovému útoku; hřiště volné a i brankář, tuším, by oko přimhouřil!"

"Jaká to milá pozornost, vaše blahorodí," řekl roz-pačitě jeden z útočníků, "tolik nás mrzí, že musíme od-řici vaše ctěné pozvání, neboť míč má právě jeden z va-ších pánů forwardů."

Tak a podobně pokračovala hra dále.

Nejprve odnesli pana Chomráka, který dostal těžký nervový otřes, a jeho osud potkal i soudce zápasu pana Pinetzkého. Někteří fanouškové oněměli hrůzou, jiní tiše naříkali, a pan Laufer, hlasatel Rádiožurnálu, hlasitě se rozplakal do mikrofonu.

A na modré obloze se vznášel okřídlený dědeček, sportovní duch Férplej, žehnaje oběma mužstvům.

Řádění stařečkovo se neomezilo na tento jediný mač. Kroužil nade všemi hřišti, a kamkoli vztáhl žehnající paži, tam zavládla rajska shoda mezi hráči a hrálo se tak fair, že protivníci se někdy uchopili za ruce a hopkali kolem míče, propěvující národní deklamovánky. Když se jednou čírou náhodou zakutálel míč do branky Bohemians, prosil kapitán mužstva D.F.C., které s nimi hrálo, s mnohými omluvami a takřka se slzami v očích za pro-minutí, že došlo k této netaktnosti.

Toto vše způsobilo, že na fotbalové mače chodily pouze babičky s růženečky, pensisté a dědové s vnučátky, členové spolku proti týrání zvířat, členové krasoumných jednot, propagátoři mírových ideí, návštěvníci komorních koncertů a poslední potomci českých bratří. Sám básník Vendelín Javornický, slavný autor průpovědek "Hodné dítko ráno vstává, lenosti se neoddává", "Sypejte ptáčkům", "Neubližujte květinám, ony cítí jako člověk" apod., přišel se poklonit jemnosti hry našich leadrů. Záhy však i těchto návštěvníků ubývalo a nepo-mohly ani hromadné školní výpravy a exkurse humanit-ních spolků za zlevněné vstupné. Fotbal byl vyhledáván méně než kulturní filmy a poučné přednášky. Fanouškové se vyhýbali zarputile na hony daleko hřiš-tím, pokladníci klubů páchali hromadné sebevraždy a lanaři vůči hledě chřadli a hubeněli. Zoufalý pán Chomrák unikl několikrát jen o vlas lynčování a byl ponechán na živu jenom pod tou podmínkou, že zbaví fotbalové lidstvo metly, kterou v podobě bílého dědouška přivedl na svět. Nešťastný muž, jemuž bylo vyhrožováno vylou-čením z řad sportovců, přemýšlel o věci velmi usilovně, neboť již v duchu viděl, jak se houpe na brance, pověšen na neblahých vousech Férplejových, a jak si severák po-hrává s jeho golfovými kalhotami.

Po třech dnech měl plán hotov. V Národní politice se objevila v rubrice dopisů tato výzva:

"Žádám onoho starého pána, jemuž jsem na hřišti Slavie omylem vyškubl část bílého plnovousu, aby se při-hlásil o svůj majetek ve výborovně fotbalové sekce A. C. Sparty."

A nevinný dědoušek, jehož duše byla čirá a nezkažená, vlezl do nastražené léčky. Když byl kordonem policie zahrán povykující hlouček staříků, jimž všem byl kdysi vytržen chomáč vousů na hřišti Slavie, oslovil pan Chomrák Férpleje asi takto:

"Vážený pane! Prosím, abyste mi prominul můj ne-předložený čin a přijal nazpět pramen svých ctíhodných vousů. Dále vás prosím, abyste přijal hold všech býva-lých lanařů, kteří vašim vzácným působením se stali ze Šavlů Pavly a kteří plně oceňují, k jaké slávě a rozkvětu jste přivedl náš fotbal, vnuknuv našim hráčům zásadu fair hry. Ctíme vás a velebíme, vážený pane Férpleji, a vznášíme na vás uctivý dotaz, zda byste se uvolil sehrát pro film onen historický

okamžik, kdy jste byl vysvobozen ze svého zajetí v láhvi, aby mohl být zachován i příštím pokolením."

A prostomyslný staroch kýval nadšeně hlavou na souhlas.

Okamžitě se všichni odebrali k osudné brance S. K. Slavie a před objektivem filmového aparátu se rozplynul Férplej v obláčky dýmu, které zmizely v láhvi od popo-vického ležáku. Ihned vražena do hrdla speciální mo-hutná zátka, kterou pan Chomrák zatloukl kládívem a zalil olovem. Nato vrhl osudnou láhev do hluboké tůně, která se trvale vyskytuje v třetí zatačce vzorné atletické dráhy S. K. Slavie.

Pak si teprve všichni lanaři zhluboka oddychli.«

*

Pradávná zkazka z mytických dob českého fotbalu dozněla.

Pojednou se ozvalo jakési vzdálené hřmání, jež rychle sílilo a mohutnělo, až se zem znatelně zachvívala, dře-věná konstrukce tribuny se třásla a diváci spadávali.

Pan Sudimír Pelíšek, jenž se první vzpamatoval z vše-obecného ohromení, hnal se tryskem ke vchodu a otevřel dokořán vrata. V tu chvíli se vpotácel do hřiště obrovský bombardón, ovinutý kolem marciální postavy pana Paplháma, jenž se s posledním vypětím sil doplžil před hlavní tribunu.

Zde stanul chvíli nehybně jako obrovité dubisko, pak vydal poslední hromový tón, a odtrhnuv zprahlé rty od nátrubku, vykřikl kvilivým hlasem:

"Trampové!"

KAPITOLA DVANÁCTÁ

Kozodojské zvony valně slyšet hony aneb Do zbraně, občané!

Všechny kozodojské zvony se rozezvučely na poplach a do jejich hlaholu se mísily duté údery gongu, přicházející od holírní pana Pelíška; to učeň mistrův bušil ná-sadou portviše do mosazné mísy nad vchodem.

Lidé zmateně pobíhali sem a tam, srocovali se na ná-rožích a křižovatkách, dotazovali se navzájem ustrašeně po příčině poplachu a pronášeli fantastické domněnky, nemohouce uvěřit hroznému poselství pana Paplháma. Trampové na obzoru! Strašlivá hydra se zašklebila Kozodojským do tváře ve chvíli, kdy se toho nejméně nadáli.

Na sportovní tribuně se konalo improvizované zase-dání městské rady, jež se právě zabývala výsledkem ne-blahého posla válečných hrůz pana Paplháma. Podpírán uctivě obecním posluhou panem Balatkou, líčil smrtelně znavený bojovník krvavý průběh dnešního rána, fantas-tické osudy svého úniku a svou stále se stupňující žízeň, již hasil pardubickým porterem, borovičkou, griotkou, světlouškou, alašem, světovarem a tak pod., což mělo za následek naprosté vysílení i harcovníka tak zdatného, jakým byl kozodojský trubač.

Pan Balatka dopravil opět již spícího pana Paplháma do kabiny a shromáždění pokračovalo ve svých poradách, jež vyvrcholily usnesením zvolit při městské radě zvláštní válečnou komisi. V pozdních hodinách odpoledních se dosáhlo dohody a komise, zvolená aklamací podle poli-tického klíče, přibrala si jakožto vojenské odborníky účastníka bitvy u Hradce Králové četnického praporčíka Huspeninu a trojetihodného seniora pana Malbohána, nejstaršího muže města a pamětníka války třicetileté.

Komise okamžitě zasedla k celonočnímu jednání a jízdní poslové, dorostenci jezdeckého odboru místního šachového klubu "Flohr", míhali se bez ustání po městě a okolí, plníce příkazy a usnesení náčelnictva. Velitel toho-to zpravodajského jízdního oddílu seržant Bomba byl též posazen na koně a osvojil si tak rychle umění jezdecké, že trať mezi hřištěm a kozodojským náměstím urazil za necelou hodinu, ačkoli by byl pěšky k tomu potřeboval plných pět minut.

Kozodoje zatím nabývaly rychle válečného vzhledu. Na ulicích u hokynářských a řeznických krámků stály fronty vyhladovělých žen, klnoucích válce a čekajících dlouhé hodiny, až jim budou na lístky vydány dvě pinty chleba a tři galony slaniny na legitimace červené nebo čtyři kostky cukru a sedm a půl aršínu petroleje na legitimace zelené. Lid si volil legitimace poněkud podle svého barevného vkusu, neboť se na ně tak jako tak nic nedostalo, jelikož patřičné utensilie byly dávno poscho-vávány po sklepích a tajných příhrádkách hokynářů, jak hlásaly nápisy na dveřích krámků: "Cukr néjni", nebo dokonce: "Rům néjni a nebude!!!"

Do pláče a nářku strádajících žen se mísil bojovný ryk mužů. Narychlo ozbrojené hloučky probíhaly ulicemi, zpestřující jejich vzhled roztodivností svých uniforem. Oddíly hasičské, rybářské, uženářské, revírní, pivovar-nické i selské, filatelisté, baráčníci, esperantisté i pěstitelé kanárů, všichni bez rozdílu stavů a náboženství špeli na pomoc vlasti, shromažďující se na rozlehlém náměstí, kde constable Bombička čas od času vybubnovával nové a nové rozkazy, vyhlášky a manifesty, vyvolávaje tak opětovné výbuchy nadšení lidu ozbrojeného i civilního.

Scény nepopsatelné krásy a mravní síly se odehrávaly na historickém místě před radnicí, na témž místě, kde Zbyněk z Kozodoj byl před staletími pasován na rytíře a kde nedávno, krátce před světovou válkou, byla upá-lena poslední čarodějnice. Majitelé obou syrečkáren, pá-nové Rosenduft a Blumenthal, z nichž jeden byl jmeno-ván velitelem a druhý generálním inspektorem oddělení pro plynovou válku, podali si ruce před vlhkýma očima tisíců, potlačivše v sobě nejen staletou konkurenční zášť, nýbrž i známou slovanskou nesvornost.

Horečnou činnost vyvíjel velitel hradu kastelán pan Dimír Budivoj se svou posádkou. Vše se připravovalo na příchod nepřítele; památné rytířské místnosti byly znovu bíleny, podlahy drhnuty, všechny pavučiny vysmýčeny a vyluxovány, při čemž nešťastnou náhodou bylo obje-veno několik starobylých fresek. Hladomorna byla vrá-cena svému poslání. Doktor Triburůzek, který zde měl až dosavad sanatorium pro léčení hladem, dostal oka-mžitě výpověď a kobka byla naplněna pavučinami, smetím a hmyzem sebraným z celého hradu, neslušné kresby na zdích pietně obnoveny, a tak místnost uvedena do původního stavu.

Z hradního cimbuří ozval se pojednou všesk trub a vír kotlů. Skvělý průvod ozbrojenců sestupoval křivolakými uličkami do podhradí a v jeho čele jel na mohut-ném, pincgavsko-netolickém, grošovatém ryzáku, za-půjčeném speditérem Holanem, obrovský těžkooděnc se spuštěným hledím, třímaje štít, na němž se v modrém poli pikantně

vyjímal pitoreskní obrysy kozy domácí. Rytíř byl sledován věrným zbrojnošem, agilním obecním posluhou panem Balatkou, jenž nesl na polštáři gigantický velitelský meč dvouručák. Průvod vybraných siláků a sportovců byl z bohatých zásob hradní zbrojnice a městského musea vybaven halapartnami, houfnicemi, tarasnicemi, kulomety, hákovnicemi, potápěčskými úbo-ry, berany, jatagany, vidlemi, palaši, palcáty, hnátnicemi, oštěpy, šišáky, sudlicemi, meči, cepy, deštníky, bederníky, holemi, obušky, ohrdlíky, pohrabáči, podávkami, smetáky, palečnicemi, hokejkami, katapultami, balistami, kladivy, perličky, kosami, harpunami, patent-ními zapalovači, mlaty, kyji, důtkami, šavlemi, plyno-vými maskami a pivními trubkami, knutami, kapaliny, luky, šípy, assagaji, ostruhami, kušemi, valaškami, šišáky, krzny, helmicemi, plátovými kyrysy, štíty a pavézami, drátěnými, plechovými a Jägrovými košilemi, browningy, hamerleskami, končiči, vrhači kamenů a plamenů, minami, fleurety, raketami, dýkami, vývrtkami, osníři, šperháky, kordisky, šutry, rychlopalnými děly a pešky. Na náměstí byli ozbrojenci uvítáni projevy nadšení, které se stupňovalo ve vřavu, kdy rytíř, jedoucí v čele, pozvedl své hledí. Místní silák Ctibor Pádecký, nově jmenovaný velitel spojených vojsk kozodojských, oděný v historickou brň samotného Zbyňka z Kozodoj, zdravil vlídně lid, kyná mu železnou glazé rukavicí.

*

V redakci Kozodojských Zájmů seděl pan Ponrava, třímaje v ruce své věhlasné a obávané kritické pero, ozdobené na držátku přemnohými zářezy, z nichž každý znamenal jednoho politika nebo dramatického spiso-vatele, odpraveného ostrostí a jasnovidem úvodních článků a kritických rubrik páně Ponravova žurnálu. Toto pero nyní svištělo, črtajíc plamennou výzvu ke kozodojským mužům, jež končila touto strhující pasáží:

"...Do zbraně, občané! Dřív než slunce za hory se skloní a než vojska zeměpánova přichvátají nám na po-moc, nechť nečistá krev trampská skropí rodné brázdy..."

Dříve než neohrožený novinář učinil vykřičník za poslední větou, třeskla rána a kule mu vyrazila z ruky pero, které se zabodlo do dveří, připichnuvši malý kou-sek šeré látky - nepochybně útržek ze zálesáckých podvlékaček -, na němž bylo napsáno ohořelou sirkou:

"Ohledně kropení brázd trampskou krví radte vyčkati odborného posudku Zemědělského výzkumného ústavu.

Za trampskou hydry v dokonalé účtě

Jack Aspirin v. r."

Když se o chvíli později přišoural sluha Mrožík do redakce, nenalezl tam nikoho. Pan Ponrava zmizel beze stopy.

KAPITOLA TŘINÁCTÁ,

Pan Štych vypráví pověst o Josefovi s buřinkou

V chabě osvětleném hledišti biografu "The grand kino by Zbyněk of Kozodoj" seděli operatér Štych a biletář Šotola, chladnokrevně zabráni do lizaného maryáše. Toho večera se nehrálo, neboť filmové múzy (i zvukové) mlčí, když zuří litice válečná, šerý sál zel prázdnotou; jenom sedadla č. 61-63 v parteru A byla obsazena rázovitými postavami starých abonentů, paní obecní posluhové Balatkové, paní kupcové Kašťákové a osvíceného knihkupce pana Jimrama.

"Válka je strašný zlo," posteskla si paní Kašťáková. "Odpoledne ten rajt v krámě a večer aby člověk čučel na prázdný plátno."

"Ba, ba," přitakala paní Balatková. "Já se celý den tolik těšila, jak si spolu, paní, večer popláčeme na tom krásném českém filmu. Jó, válka je krutá, ani zatruchlit si člověk nemůže."

"Milá dámo," zasáhl osvětlený knihkupce do rozho-voru, "v životě se stane ledacos neočekávaného. To není jako ve filmu, kde se všechno odehraje, jak si to přeje režisér."

"Dycky taky ne," ozval se od karet operatér Štych.

"Já vím," řekl pan Jimram, "ale co se nepovede, to se vystříhne."

"Tak jsem to nemyslel," vece pan Štych tajemně, hledaje pod sedadlem zapadlého trumfa. "Ještě dnes vidím zsinanou tvář režiséra Kodýtky, když mu Josef s buřinkou zkazil premiéru."

Pověst o Josefovi s buřinkou

»Byl to dobrodružný film Dýmka smrti s výhradně českým obsazením. Slavnostní gala premiéra v kinu Avion se konala před vybraným diváctvem, které bylo velmi překvapeno neobyčejným zakončením tohoto sensačního veledíla. V závěrečné scéně totiž, kdy neodolatelný Joe Špargl vyrazí dveře pancéřové síně, aby se vrhl tygřím skokem na krále pražského podsvětí, dobro-druha Kratinu (v mistrném podání pana Píštěla), jenž se právě chystá uniknout stokou, nesa v náručí bezduché tělo milenky statečného Špargla, v tomto vrcholném okamžiku se vynořil ze stoky malý chlapík zavalitě po-stavy s kulatým, dobromyslným obličejem a podrazil zrádci Kratinovi nohy. Dobrodruh se svalil i se svou kofistí na zem a notoricky odvážný Joe, ztrativ cíl svého skoku, narazil na pancéřovou stěnu a rozbil si nos. Nato pozdravil tlouštíkem obecníci v kinu, nadzvednuv jemně solidní tvrdák a sestoupil opět důstojně do podzemí. Světlá písmena Dobré noci chvěla se chvíli na plátně a pak zazářily žárovky. Obecníci odcházeli tváří se poněkud nechápavě, ale zřejmě rozveseleno. Několik kritiků zapsalo téměř současně do svých poznámek větu o smělém a nečekaném řešení dějové zápletky zásahem komického živlu. Mne samotného nadchl tento efektní konec do té míry, že jsem vběhl do lóže a zmocniv se pravice režiséra Kodýtky volal jsem:

"Blahopřeji, Mistře! To zakončení, to je klenot." Mistr Kodýtek stál přede mnou chvíli mlčky jako ztělesněná hmura a jeho hlava se podobala rozzlobenému dikobra-zu. Pak řekl dutě:

"To tam nepatřilo."

"Nepatřilo?" podivil jsem se.

"Ne!" zahřímal Kodýtek a odstrčiv mě vyběhl z lóže a řítil se do kabiny operatérovy.

Kino se zatím vyprázdnilo a zbyl malý hlouček nás odborníků, dále účinkující, kteří si dávali zmatené otáz-ky, biletáři a režisér Kodýtek, jenž nařídil nové promí-tání šestého dílu filmu. A tu probíhala konečná scéna tak, jak ji viděli návštěvníci všech příštích představení. Po tuhém boji spoutá Joe Špargl zrádce Kratinu a klesne vysílen do náručí své dívky. A tak také byl tento výjev skutečně natočen.

Můžete si snadno představit rozruch, který tato při-hoda způsobila mezi filmaři i širším publikem. Poslední metry filmu byly bedlivě prohlédnuty, ale neshledalo se nic. A dříve než se kdo pokusil o vysvětlení, stal se obdobný případ v bio Fénix, tentokrát při závěrečné scéně Písně velehor. Zatím co se dva milenci objímali v popředí obrazu, objevil se opět sympatický tlouštík v tvrdáku na jevišti, a pozdraviv vlídným úsměvem pu-blikum, poválil vzadu kulisu představující Alpy, takže se zjevil přístěnek plný mečů, helmic, starých brnění a jiných rekvizit pro historické filmy. Nato učinil několik posměšných dřepů a odešel.

Uprostřed obecného zmatku kdosi zatleskal a strhl tím i ostatní. A na scéně, kde se dva mladí lidé v lyžařských svetrech objímali před hromadou historického haraburdí, objevil se ještě jednou podivný tlouštík, ukláněje se a posílaje polibky do lóží. Dav ječel hrozným vzrušením. Filmový pás byl však již u konce a záhy zalila prostor světla. Nemusím vám popisovat chaos, který způsobilo toto druhé extempore pána v tvrdáku. Vědecké teorie, okultní i materialistické, jen přšely; záhadný uličník se však nedal nijak rušit ve svém působení.

Hned příštího dne ztropil novou výtržnost v bio Lu-cerna. Bylo to ve zvukovém filmu Volání kaňonu právě při strhující scéně, kdy láskou raněný rudoch, stoje na skalním výběžku, žaluje svoji bolest divoké bystřině v údolí. Sotvaže se totiž představitel hlavní role Elihu Ohiesa - slavný indiánský tenor - vyšplhal na skalní útes, objevil se tlouštík na druhé straně kaňonu nesa megafon, jímž činil ke každé větě Ohiesově řízné po-známky, jako na příklad: "Nahlas! Lidi tomu nerozu-měj!" apod.; herec reagoval na tuto rušivou činnost a výstup se zvrhl v pusté nadávky české a anglické, jimiž se oba častovali, dokud se scéna nezměnila. Následujícího večera přenesl agilní přízrak svou působnost do biografu Praha. V okamžiku, kdy Laura la Bete se svíjí na zemi v šílené hrůze, spatřivši přízrak zavražděného otce, vešel tlouštík do pokoje a pověsil svůj tvrdák na věšák. Mezi obecnstvem zazněly radostné výkřiky. Chlapík pokynul publiku a vykasav si rukávy natočil obrovské zrcadlo, stojící v rohu pokoje směrem, odkud byl obraz filmován, takže se v něm objevil kameraman a režisér, jenž právě řval velmi zuřivě a mlátil megafonem do země.

Bouřlivý potlesk odměnil za tento výkon tlustého mu-žika, kterého zatím přízrak zavražděného otce honil po pokoji, až posléze pronásledovaný zmizel z místnosti, aniž opominul otočit ve dveřích hlavu a vypláznout sympaticky jazyk. O den později se objevil znovu v témž filmu, ale pouze proto, aby si vzal svůj tvrdák, který minulého dne zapomněl na věšáku.

A zatím co vládla panika v řadách filmařů i učenců a podnikány marné kroky proti řádění filmového pře-ludu, stal se tlouštík s tvrdákem miláčkem Prahy, kterou proslavil. Mezi lidem byl označován jménem Josef s buřinkou a při svém objevení byl vždy vítán obrovskými ovacemi.

Mezitím můj geniální šéf režisér Kodýtek dokončil dílo, o němž se kritikové předem shodli, že je to věc ryze umělecká. Poznalo se to prostě podle tragického konce, jenž vypadal takto: Hrdinka se zabije při chybném skoku přes koně na dél a její milenec, který dával špatně zá-chranu, zešílí a vyskočí z okna. Malý věrný psík usedne k hlavě mrtvé dívky a smutně jí olizuje tváře.

Při premiéře však ve chvíli, kdy sensitivní dámy po-čaly lovit v kabelkách kapesníky, objevil se Josef s buřinkou, sklonil se k mrtvé a počal ji lechtat pštrosím perem. Zabitá dívka, marně se pokusivši zachovat nehybnou tvář, vrhla zničující pohled na pokušítele, kterého psík tahal zuřivě za nohavici. Režisér Kodýtek povstal v lóži skřehotaje vztekem a mrštil na plátno svou polobotku. Tlustý mužik se uhnul, poslav do lóže elegantní polibek.

Polobotka zmizela beze stopy. Okultisté zatajili pietně dech, kdežto materialisté tvrdili, že ji ukradl trombónista, ukryv ji do svého nástroje.

Nemohu se již upamatovat na všechny spousty, které natropil tlust'och s buřinkou v různých filmech za několik týdnů. Namátkou uvádím, že odcizil kombiné Greta Garbo, když se koupala ve vaně, porazil dvojitým nelsonem Harry Pielu, posypal sazemi The Broadway girls, rozprášil smetákem kozáckou jízdu, ukradl Sonnyboye z kolébky a věnoval ho příštího dne hrdince filmu Bez-dětné manželství, shodil při předvádění Elektra-journalu japonského panovníka do škopku s vápnem, porazil o dvě koňské délky Chirona jedu na koloběžce, objevil se za řečnicím Briandem a činil neslušné posunky za hlavou státníkovou, svedl kostkou cukru favorita anglického Derby z dráhy, rozházel Marconimu v pracovně knihy, polil mu výpočty inkoustem a posmíval se zuřícímu učenici a posléze se vetřel mezi družinu japonského ataše, jenž měl být přijat Mussolinim, a zatím co Japonci oče-kávali příchod diktátorův, otevřel zvědavý Josef dveře označené dvěma nulami, načež synové nipponu se vrhli taktně obličejem k zemi, spatřivše velikého Duceho, jehož tvář ostatně i v této chvíli vyjadřovala vzácnou duševní vyrovnanost.

Mimo to ukázal několikrát, že má srdce na pravém místě. Sám jsem byl svědkem, jak ve chvíli, kdy Jannings odchází jako zbědovaný žebrák do mlhy, aby dokončil své veliké pokání, přitočil se k němu a podstrčil mu ne-nápadně několik bankovek, krabici ořechů a cukrovinek a lahvičku Čerta pro zahrátí. Zkrátka byl to přízrak veselý a dobrosrdečný.

Pražané ho oslavovali, kulturní svět žasl a vědci vymýšleli žalostné hypotézy.

Podnícen těmito velkolepými úspěchy, přecenil jinak skromný a nenáročný Josef své síly, a to bylo částečně příčinou jeho tragického konce. Specialisoval se totiž na české filmy. V Osadě mladých snů zapadl proti své vůli znamenitě do jejího prostředí, prohrátého rázovitým českým humorem, a přinucen účinkujícími, aby hrál s sebou, byl v každém směru překonán Billem Stínem a tatarským tenoristou br. Kublaj-Chánem, chlapíky neméně obtloustlými a nadanými samorostlou přírodní komikou. Utrpěv nový debakl v Psohlavcích, chřádl Josef vůčihledě a den ze dne víc a více chátral. A byl to opět český filmař, který mu zasadil ránu smrtelnou.

Nazýval se Pazderka a hrál spiklence a vraha v nád-herném českém filmu Svatý Václav. Josef se objevil hned na

začátku, ale počínal si velmi nesměle, jsa deprimován vznešeností díla, jež naň působilo magicky uspávajícím dojmem. Před koncem filmu se však probudil a osvěžen vydatným spánkem počal čile řádit. Narazil jednomu zbrojnoši svůj tvrdák a dal se na útěk, posadiv si na hlavu jeho helmici. Poškozený pronásledoval tlust'ocha až k historickému staroboleslavskému kostelíku, kdež se Josef chytil kruhu na dveřích a počal cvičit dřepy. Vtom již přichvátali vrahové, a byvše uvedeni v omyl přílbicí Josefovou, vrhli se naň a prokláli ho svými meči. Brzy však zjistili tragickou záměnu osob. Na scénu přiválal režisér pan Kolár v průvodu lékaře, jenž konstatoval smrt. Všichni účinkující se sběhli k místu neštěstí a za hlubokého pohnutí pohřbili nebohého tloušťka pod šeríkový keř, a to byl konec Josefa s buřinkou. Od té doby se již nikdy neobjevil na plátech pražských biografiů a žije jen v srdcích nás, pamětníků...«

Obrovský povyk, doléhající z kozodojských ulic až do zšeřelých tišin bia, přerušil pana Štycha uprostřed věty. Mezi posluchačstvem nastala panika. Všichni se řítili k východu. Když se po několika opětovných pokusech podařilo všem pěti zděšeným lidičkám protlačit se na-jednou poměrně úzkými dveřmi na ulici, vpadli dopro-střed houfu ozbrojenců, jejichž halapartny a krunýře se démonicky leskly v rudé záři planoucích pochodní; tlupa pádila přímo k vypadní bráně městské a do bojov-ného pokřiku vojsk zaléhalo z cimbuří hradu kvílivé, výstražné volání kastelána Budivoje: "Trampové na obzoru! Trampové na obzoru!" Pan Štych s panem Jimramem se dali do běhu úzkou uličkou, jež stoupala prudce po úbočí hradního vrchu. Po chvíli stanuli bez dechu na skalní výšině a dole pod nimi ztápěly se kozodojské střechy v houstnoucím šeru letního večera. Válečný ryk zaléhal sem z ulic jen slabou ozvěnou; a v dáli za humny, kde počínaly první výběžky kozodojského obecního pralesa, blyskotala ze tmy zá-plava rudých ohniček jako hejna svatojanských mušek. "To jsou jejich dýmky," šeptl zaškrčeně pan Jimram, jehož tvář byla bledá a podivně kontrastovala se sonorní červení jeho nosního výčnělku, který nikdy neměnil svou barvu. Dlouho ještě stáli oba mužové v ponurém mlčení, ztrnule zírající na hrůzně krásné panoramato...

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

Spolek Zapomenutých Slávů

"Alláh il Alláh, Mohamed raz ul Allah! ...!" Volání muezzinovo vzneslo se pojednou nad město jako nařika-jící albatros a kvílelo žalně večerním soumrakem v dlou-hých, ba nekonečných pasážích.

Pánové Štych a Jimram se vytrhli ze svých myšlenek a maně pohlédli na půlměsíc, lesknoucí se na špičce minaretu, jehož ochoz byl oživen fantaskní siluetou obecního sluhy pana Balatky, jenž tu coby muezzin vy-konával svědomitě část svých četných a pestrých úřed-ních povinností.

Bílý, štíhlý minaret se tyčil jako maják z moře kozodojských střech, jako maják osvětového smýšlení a nábo-ženské tolerance kozodojského občanstva, jež neváhalo postavit mešitu pro svého mohamedánského spoluoby-vatele, jímž byl pan Ach-med Turec-key, prodavač sladkostí. Stavba byla vyzdvižena za štědré finanční pod-pory továrníka Rosendufta, který v čas potřeby používal velebných prostor mohamedánské modlitebny za skla-diště svých výrobků. Ach-med Turec-Key, jenž právě čile obchodoval mezi vojsky na náměstí, vrhl se tváří na dlažbu směrem České Budějovice-Horní Dvořiště-Mekka a vykonával svoji večerní pobožnost, čehož použili někteří podnikaví veli-telé a zásobili bezplatně své oddíly větším počtem medo-vých bonbónů z vozíku osmanského obchodníka. Prosím, nerozčilujte se nad tím a pomnětež, že je neklidná doba válečná.

Pánové Štych a Jimram se vraceli do města; dospěli na náměstí a loučili se.

"Jdu na frontu," řekl pan Štych; "jsem přidělen jakožto člen filmové avantgardy k předním strážím. Budu velet oddílu, který první zasáhne do boje."

"Kéž Perun ochraňuje vaše kroky," řekl dojatě pan Jimram a postál chvíli, zíraje za odvážným filmařem. Pak se plaše rozhlédl a jal se rychle kráčet uličkami kozodojského podhradí, jež vedly až k úpatí vrchu. Na konci ulice, opřen o skalnaté úbočí, stál starobylý, zvětšlý dům nevztíraného vzhledu; jenom rozložitá vrata, vedoucí do přilehlého dvorku, působila poněkud nezvykle, jsouce ozdobena dvěma zubřími lebkami, mezi nimiž byla při-pevněna malá, elegantní a vkusná visitka s nápisem:

CLUB ZABUDNUTÝCH
SLÁVUÓV

-

Cudším vstup zakázán

Pan Jimram se znovu plaše rozhlédl a pak vyňal obratně jednu z kočičích hlav, jež tvořily svérázné, kostr-baté dláždění kozodojských uliček. Objevil se otvor, z něhož tajuplný muž vyňal veliký kamenný mlat, velmi podobný onomu, jímž Beneš Hermanův bil u Hrubé Skály sveřepé Sasiky po hlavách. Podoben Záboji, po-zvedl pan Jimram obrovité kladivo a zabušil třikrát na vrata. V odpověď na mohutné úder, jež otřásly okol-ními domy až do základů, zaskřípala vrata ve stěžejích a počala se pomalu otvírat; objevil se hluboký příkop, naplněný černou vodou, pokrytou žabincem a mechem. Vtom se ozvalo řinčení řetězů, praskání lýkových provazců a vrzání neviditelného rumpálu a těžký padací most se pomalu snášel k nohám přichozího, jenž zatím usedl na starobylou lavici a ruče si počal zouvat boty. Když most překlenul příkop, přeběhl pan Jimram v po-nožkách hbitě přes mohutné kladiny, nesa v jedné ruce svůj tvrdák a v druhé perka. Na druhém břehu stál uctivý muž v prosté šeré kytlici, odebral hosti boty a klobouk a odevzdal mu zároveň s lístkem do šatny lýkové střevice a poděbradku.

Pan Jimram se obul, nasadil si s mohutným gestem lemovanou čapku, junáckým krokem vešel do dveří, jež před ním úslužný šatnář v šeré kytlici otevřel, a ocitl se v dosti prostranné, starobylé izbě, sroubené z obrovských, stářím zčernalých trámů a naplněné kouřem trabuk a dlouhých dýmek. Jen nejasně se rýsovaly v mytické mlze mohutné

vyřezávané sloupy, jejichž hlavice vzaly na se podobu staroslovanských bůžků, podpírajíce strop o zetlívajících povalech, jenž se prohýbal tíhou staletí.

Posvátný dřevní ráz byl ještě zvýšen, pokud hustota atmosféry dovolila zhlédnout, výzdobou stěn, již bylo množství sádrových poprsí, představujících vesměs jed-noho a téhož muže s plnovousem a lišících se jen nápisy se jmény českých velikánů. Několik reprodukcí "Slovan-ské epepeje", visících na stěnách, dovršovalo mohutný dřevní dojem posvátné síně.

"Hoj, u řader Vesniných, co sa mútiš, Jimrame?" oslovil vstupujícího mohutný hlas vycházející z mračen dýmu, jenž se ploužil kol hlav mužů rozsazených za těžkými dubovými stoly, na nichž stály dřevěné i kovové džbány, po okraj naplněné pěnivým mokem.

"Z črna lesa vystupujú trampí," odpoveděl pan Jimram stísněně. "A na skálu vystúpi silný Forbes, obzíra Kozodoje na vsje strany."

"Nechť si vystupují. Po hlavách se jim dostane! To asi sotva tuší, že pohlavci suší pleskati budú kol uší!" zvolal jeden ze stolovníků bujarým hlasem tura.

"Však trudno nám váleťi s těmi vrahy," prohlašuje smutně shrbený, vrásčitý stařík, potřásaje starostlivě bě-lostnou hřívou, jejíž zažloutlé praménce, na skráních spletené v copy, mu sahají až na shrbené plece.

"Černobog ich zatraf, těch trampuóv, cudzákuóv ne-čistých! Chodiéchu vezdě, kamo zachtěchu, ve stanu spáváchu, trávu poválechu!"

Pěst jakoby vystřižená z plakátu "Baťa čelí drahotě" a těžká jako mlat dopadla na stůl, džbánky se zakymá-cely a mraky dýmu, jež obklopovaly debatující společ-nost, se roztrhly. Objevila se obrovitá postava muže, který vypadal jako statný padesátník, ačkoli jeho řeč, zvyky i kroj svědčily o původu mnohem starším. Jeho silná zápěstí byla ozdobena bronzovými kruhy, jež se blyskotaly a zvonily o sebe při rozmáchlých a prudkých pohybech jeho paží.

"Kto seže dědiny?" burácel dále silný muž, "kto udupe salát na našich zahrádkách?"

"Kto, Forbes? Poslednie budi jeho vražstvo! Pomstu a pohubu voji moji na něj nesú a dajú mu přes hubu!"

Stolovníci se překvapeně ohlédli ke dveřím, odkud zazníval všetecký hlas. Vysoká, velebná, stářím jen ne-patrně nahrbená postava bělovouseho muže v bílé sukničce se širokým opaskem kol objemného pasu tyčila se tu vznešeně, zaplňujíc svou mohutností skoro celý východ. Všichni uctivě povstali a bezděčně utvořili špalír. Vzne-šený stařec prošel vážným krokem a usadil se ve věkovité staroslovanské klubovce, zrobené z drva a pobité silným, zrezavělým kováním. A již tu stál úslužný junoš v šeré kytlici, nesa na obrovitém tácu dřevěný džbán, přetékající šumivým mokem. Všichni setrvali v uctivém tichu, za-tím co se stařec v bílé říze osvěžoval mohutnými doušky.

"Radegasti Svarogu! Žehnasta našiemu trojctigodnému predsedě! Mnogaja ljeta!" zvolali sborem všichni přítomní, když vznešený přichozí stavěl vyprázdněný džbán zpět na tác.

"Tož, Šumichráste, ty udatný Ive, jaká je situácia?" nesla se otázka k stolci předsednickému.

Šumichrást Malbohán, nejstarší soused města Kozodoj, pamětník války třicetileté a čestný předseda spolku Za-pomenutých Slávu, vrátil se právě z nočního zasedání kozodojské válečné rady, jejímž byl význačným členem pro své vrchovatě nashromážděné válečné zkušenosti. Jeho mluva byla starobylejší než řeč ostatního členstva a vyskytovaly se v ní tvary praslovanské, dnešní vědě úplně neznámé.

"Situácia biéše celkom dobrá," řekl trojctihodný Mal-bohán, přijímaje z rukou kustodových dlouhou nacpa-nou dýmku.

"Muži paďoursťi i junošé hrnuchu se ke Kozodojům bělokamenným a bystro spěcháše v Zbyňkov hrad tvrd. I ozbrojichu sě ruče a vzech na sě helm železn i na rámě mlat svůj. Udeřichu ráni bubni ohrom-né a trubači trúbichu fanfáry břeskné a Silný Ctibor vskočí ruče na kón, skok na skok vede svůj voj u kozodojský rynek a ajta Balatka-junoše za ním v ústrety Zbyňkov meč dvojručný nesie."

Pan Malbohán se odmlčel, aby mohl rozdýmat dýmku dlouhotroubelnou, kterou sluha v prosté kytlici, kleče pokorně u nohou starcových, dlouho se pokoušel křesadlem zažehnout, neb benzinu v křesadle bylo již namále. V spolkové síni panovalo napjaté ticho; zraky všech, pozorně upřeny na cti-hodného předsedu, zářily radost-ným vytržením. Jen tu a tam se ruka pokradmo chopila džbánu, aby mohlo být narychlo svaženo hrdlo vy-prahlé žárem válečného nadšení.

Opět zazněl hlas cti-hodného Šumichrásta a obraz válečné situace se rozvíjel před posluchačstvem. Válečná rada kozodojská, líčil Malbohán, vyslala výzvědné oddíly, které se proplížily pralesem a přinesly podrobné zprávy o posicích a síle Forbesových vojsk, o situaci na pasekách, kde veškeré drobné pevnůstky, paďourské různé vilky, chaty a leto-hrádky byly přes hrdinný odpor obhájců smetyeny s po-vrchu země nebo narychlo proměněny v bývalé sruby; o tom, jak sverepé zálesáctvo krutě a surově zachází se zajatci, kteří jsou o vodě a chlebě držáni ve sklepích, jeskyních a chlívcích. Ukruťný Forbes rychlým manévro-váním dosáhl okraje pralesa na východní straně Kozodoj a položil se tam táborem; tamtéž se město připravuje k obraně, spravují se ploty, prohlubují silniční příkopy a rigoly a opevňují hradby. Strana západní je pod zášti-tou hradu, na jihu pak je město obtékáno řekou, přes níž vede most; tento důležitý strategický bod je dokonale chráněn výběřci budkou pana Vlačihy, který tam vybírá mostné a jest mužem neúprosného pohledu a energických způsobů. Nepustí ani jediného trampa bez zaplacení a nedá se nachytat na falešné vysvědčení chudoby a po-dobné úskoky; přejítí s vojskem není zde Forbesovi prostě dost možné, jelikož by armádní pokladna nestačila na mostné, tím spíše, že pan Vlačiha nepřijímá zásadně kožené peníze trampské a odmítá i Forbesovy proza-tímní válečné asignáty. Těžiště strategické situace pro dnešní noc leží tedy na severu, kteroužto oblast lze ovlád-nout obsazením chvalně známého hostince "Na lesní tišince". Kozodojští mají v příliš dobré paměti krásné chvíle, jež strávili na výletech do přírody v útulném lo-kále páně Slimákovy hospůdky, a dovedou jistě zabránit sveřepým keckám a kanadkám trampských vetřelců, aby neznesevětily a nezaneřádily tuto příjemnou a jen mírně zaplivanou místnost.

Byl proto sestaven silný oddíl určený k dobytí a obsa-zení "Lesní tišinky" a vedením válečných operací pověřen osvědčený operatér místního kina pan Štych. Pan Malbohán, odevzdávaje mu velení, oslovil takto chrabrého filmáře:

"U boj, Štychu, vedi mé sbory! Hadlivě ny pozývá nadutý Forbes!"

"I vsta Štych a vzradova sě," končil pan Malbohán své poutavé líčení, "i tažechu před sluncem záhe tam k pachrbu, jenž Lesní tišinka se zuje."

"Bogové žehnasta zbraním kozodojským!" volali sbo-rem stolovníci pozvedající číše.

"Aj, Šumichrástu, náš orle!" vzkřikl silný muž hla-sem, v němž bouřila odvaha a nadšení, "lutý ostříž rozepě svoje křídle dlúze, bystro léta za ptactvem: a my taktiéz rozehnáše sě v šíř, hnáše luto po vraziech trempírskiech, vezdě srážeše je v črn prach, pomožíše vojvodě Štychu!"

Bojovný řev zaburácel věkovitou jizbou; ale Šumichrást Malbohán uklidnil pouhým pohledem rozvášněné muže a řekl: "Nie tak, statný Skočdokaše, ty silný ture, jiné jest naše poslání! Proto jáz dnes potočích oběžniék, s ktorým kustod náš brzý Hněvsa bystro spěcháše ot člena k členu, ot muža k mužu, ot silna k silnu, po vsických Kozodojích. Nyní slyšte, muži, vy staří zabudnutí Slávové, co vám vládyka váš Chrastěj a čestný předsedie Malbohán Šumichrást vzkaza!"

Poté uchopil varyto visící na sloupu a zapěl píseň válečnou, plnou nezvyklých obratů v jazyku tak dřev-ním, že někteří mladší členové nestačili ani listovat v Gebauerově staročeské mluvnici. Píseň ta byla ohnivou výzvou k členstvu, jež tu bylo nabádáno, aby řádně platilo příspěvky a dále aby se dostavilo do boje v počtu co nejhojnějším v bitevním kroji a aby vynaložilo veške-rou statečnost a sílu na ochránění staroslovanské svatyně a jejích bůžků a dědků a zejména posvátného pramene, který bohda vlíje do žil obránců Kozodoj sílu tura a "bude vrahuóm téci i bude vrahuóm palovati, i bude jim otmetati bendža i dýmky čaudonosné a v Kozodoje vrátivše se byvšie blahost".

Ryčné "u boj! u boj!" zahřímalo kolem stolu, dopro-vázeno frenetickým potleskem; zaharašily dřevěné po-háry a již tu kmet vedle kmeta, muž vedle muže povstali, stařešinové v čele: Triburůžek Storoh šedobradý, junák širokoplecí Zbůj Skočdokaše s kníry převislými, Drslav Hastrdle, kdysi bakalář, nyní vládyka škol obecných a měšťanských, Střezivoj Jimram, písmák a knihokupec, Dimír Budivoj, kastelán hradu silnohlasý, bývalý mendík a nyní školník Přech Dynybír, Božej Volejbal, sportiér předatný i Brankoslav Glagól, fanda staroslávistický, Spas Huspenina, lech biřiců zeměpánových, Česlav Rosenduft, zdatná haluz Slovanů palestinských, Setech Praskota, Přemek Jasoň, Chval Skalata, Dovtip Zdravohryz a jiní a jiní, všichni podle věku a hodnostní třídy přicházeli k velikému Chrastěji, Šumichrástu to Malbohánovi, vznešenému předsedovi svému, který tu stál velebně vzpřímen, hlavou se téměř dotýkaje začouze-ného stropu a v náručí třímaje starobylé domácí kozodojské bůžky a dědky; a přísahu slavnou skládali, Perunem, Radegastem, Svarogem i Triglavem se zaklínajíce, že do posledního dechu brániti budou svatyně starobylé a pra-mene posvátného.

A hle! Již vrchní žrec, oděn v řízu úbělovou, káže po-mocníku svému (v němž bystrý čtenář poznává oka-mžité pana Balatku) zapálit oheň obětní. S jásotem byla přijata žrecova zpráva, že posvátná kuřata snědla dvoji-tou porci obilek, což je znamení krajně příznivé pro příští den. Plameny vysoko vyšlehly a žrec za asistence pana Balatky počal vykonávati obřady obětní.

Bílý dým zahaloval starobyloou dřevěnou sochu Peruna, jež se tyčila nad obětištěm. Naplnil zvolna jizbu a z jeho hustých chuchvalců počala stoupat starodávná melodie, již pan Jimram vyluzoval z útrob zvetšelého harmonia jako doprovod k posvátnému vzývání žrecovu. Mužné hlasy se ponenáhlu přidávaly k chvalozpěvu veleknězovu a zpěv sílil a vzrůstal v mohutný chorál:

Oj, Perune, posil naše paže, mlaty,
by cudzácký trempř ukázal nám paty!

Oj, Morano, staň sa tvoja svatá vuóle,
necht' jim dáme mlatem zrádné do kebuóle!

Ó Veleši silný, ochraňuj nám stáda,
a zhub mrzká trampa, vraha koněkrada!

Obětní dým stále více houstl, pomísil se s kouřem trabuk a dýmek a obrysy kozodojských bohatýrů se zvolna rozplývaly rostouce v mytické přeludy. A jako z podsvětí hřměl z šerých mlh stále mohutnější dávno-věký zpěv, prosycený vírou a láskou předků a nadějí v lepší příští.

Ty milostná Vesno, ljubasti přej lidu,
milo pomiluj ny, otžeň naši bídu!

Radegaste bogu, chrani české země,
vyhubiž a zmařiž zálesácké plémě!

Otžeň trempce,
cudzozemce.
Brani práva sluhův svojich,
žizň a mir v Kozodojích!

Radegaste bogu, skláníme svou hlavu,

požegneg ty Clubu Zabudnutých Slávů!

Krleš! Krleš! Krleš!

KAPITOLA PATNÁCTÁ

Forbesův tábor

Tam, kde se začínal kozodojský prales a přestávala civilisace, jejíž poslední výspou byla trafika paní Chmelíčkové, tam na hranicích divočiny se rozložila tábořem vojska Forbesova. V opuštěném kiosku se zásobili bojovníci tabákem, bohatě jej vyváživše nugety a zlatým, střelným i silničním prachem; poté rozestavil Forbes stráž, které by střehly každý pohyb nepřítele vzdáleného odtud sotva dvě versty a dvacet sedm uzlů.

Temnoty noci a ticho vesmíru rozprostřely se nad tábořem; ze stanů se ozývalo ostražitě chrápání zále-sáků, spících v plné zbroji, s nabitou pistolí a nacpanou dýmkou. Jen úzkou škvirou u vchodu jednoho ze stanů probleskovalo světlo. Byl to stan vůdcovský, jak bylo patrné z jeho ozdobných stěn, hustě suříkem pomalovanými postavami mamutů, bizonů a četníků; půda před vchodem byla tak udupána, že na první pohled bylo vidno: tudy kráčely Dějiny! Uvnitř v záři smolnice dlel Veliký Forbes a bděl sedě na sukovitém pařezu sám a sám se svými myšlenkami, podpíraje hlavu obtíženou starostmi a chmurami. Seděl tak dlouho a nehnul se, jako vůdcové obvykle sedávají v předvečer velikých bitev.

Vtom zaševelila plachtovina u vchodu a vešel Ping-Pong, oděný v jednoduchý, ale slušivý večerní trampský úbor, složený z trenýrek, rukavic a čapky. Forbes jej vybidl jemným kynem ruky, aby usedl. Nikdo nemluvil, i vládlo jen tíživé ticho, rušené toliko praskáním louče a šustěním večerníků. Po chvíli udeřil Forbes obuškem do plechovky, která visela nad vchodem, a ihned se ozvalo chřestění řetězů a vešel Antonín s okovy na ruku, přinášeje na podnosu pánvici vřelého grogu a čerstvé kokošky.

Jakmile omamná vůně zálesáckého nápoje naplnila stan, pohnula se hromada liščích a bobřích kožíšin, ležících v koutě, a z nich vyhlédla vznešená tvář rozespalého Melicha. Nozdry prorokovy zeširoka rozevřené sály zálibně výpary, stoupající z pánvice, a kmet zvolna vy-lezl z hromady a vztyčil se v celé důstojnosti. Antonín, spatřiv proroka, zavakal po vojensku podpatky a oba vojevůdcové se uklonili starci drsným zálesáckým způsobem.

"Jaká je situace, bratři?" ptal se prorok žoviálním tónem, nabíraje si do esšálku grog.

"Městečko je po zuby ozbrojeno," odvětil Forbes, namáčeje si vážně kokošku do vřelé tekutiny. "Nebude to žádná hračka, ztéci tvrdé hradby zpupného hnízda těch paďourských orlů. Vypravil jsem několik posílů se žádostí o pomoc k bratřím, kteří se skrývají v lesích posázavských, na Berounce a v Pošumaví. Doufám, že již zítra časně ráno přiharují první posily, a stihnou-li Plzeňští včas vlak, který přijíždí do Horní Zásmažky v 10,40 hod. dopoledne, dosáhnou ostrými pochody napříč savanou a pralesem ještě před polednem bojového území. V jede-náct padesát bude řetěz kol města uzavřen a přesně v poledne dán povel k hlavnímu útoku."

"Právě v poledne? A co bude s obědem?" ptal se vznešený Melich poněkud zmaten a naplněn určitými obavami. Forbes se chraptivě zasmál.

"Cha!" řekl bodře, "doufám, že s ním budou masňácké kuchařky hotovy právě včas, abychom mohli za-sednout k plným mísám kozodojských měšťeninů."

"Bratře Forbesi, jaký to geniální strategický nápad!" zvolal svatý muž, labužnický se olizuje.

"Bude snad ještě něco libo?" ozval se nesměle Antonín, jenž stál stranou a pozoroval s podivem tři slavné zále-sáky. Mužové konstatovali s pochvalou, jak dobře si osvojil bystrý ten hoch obtížné zálesácké středovltavské nářečí za krátkou dobu svého zajetí; Forbes učinil zá-porný posunek na znamení, že si již nic nepřeje.

"Vono je už stejně všude zavříno," řekl zajatý šofér. Melich upřel pronikavý pohled na jeho švarnou postavu, již zvětralé holinky dodávaly neobyčejně mužného rázu.

"Zajatče," oslovil ho po chvíli vlídně, "zítra dojde bezpochyby k rozhodné bitvě. Jsi muž odvážný a původu nepaďourského. Záleží na tobě, chceš-li vstoupit do našich řad a býti účasten slavného vítězství či zůstat nadále v potupném otroctví. Dávám ti pět minut na rozmyšlenou."

A prorok postavil před sebe na zem přesýpací hodiny, ukořistěné v chatě Šarapatkově, jimiž Emilie stopovala čas při vaření vajec.

Antonín stál chvíli mlčky, drbaje se na hlavě, a jeho černé holinky mírně zpopelavěly, čímž se u šoférů pro-jevují rozpaky.

"Vono je to těžký," vzdychl. "Já sem už vod malička horoval pro trampové a dycky mi byli sympatický. Nechci se chlubit, ale leckdy jsem svezl některou tramp-skou partu zadarmo. Jenže já mám momentálně zaplácáno na tenhle měsíc předem, takže jsem povinovanej panu radovi jistou ouctou a vděčností."

"Jaká to mravní síla," podivil se Melich a vůdce Forbes zřejmě dojat přikročil k zajatci se slovy:

"Antoníne, slíbíš-li při svých starobylých škorních, že se nevzdáš z tábora a nepokusíš se pomáhat paďourům, daruji ti svobodu."

"Slibuji," zvolal nadšeně Antonín. "Vona beztoho vypukne co nejdřív náká psina a já bych vo to nerad přišel."

Poté mu sňal Veliký Forbes okovy.

"Jsi volný," řekl, potřásaje mu rukou.

Antonín vytáhl radostně z kapsy plechovou tabulku s nápisem "Volný", jež pocházela z doby, kdy jezdíval taxametrem, a pověsiv si ji hrdě na prsa, vyhopkoval ven s veselým popěvkem na rtech.

Zbyl po něm slabý benzinový pach a umně připravený grog, který záhy rozjasnil zachmuřená čela tří vojevůdců. Prorok seděl přímo nad pánvicí a páry z ní stoupající destilovaly na jeho vousu v opálové krůpěje čistého rumu.

"Mocní a spravedliví jsou duchové přerie," pravil, střásaje bohatý déšť rumových kapek do Ping-Pongova esšálku.

"Seslali nám dva z nejlepších synů divočiny ve chvílích největší tísně."

Oba zálesáci učinili skromně odmítavé gesto.

"Forbes sestoupil přímo s nebes," pokračoval prorok, "a ty, bratře Ping-Pongu, vynořil jsi se z dýmu vřavy bitevní.

Jaká tajemná síla zanesla tě v místa, kde tě bylo nejvíce zapotřebí?"

"Byl to džin, kamarádi," odpověděl Ping-Pong, "a musím hned říci, že dobrý džin."

Forbes i Melich vzhledli od svých esšálků udiveně na mluvčího. Ping-Pong se záhadně usmál, usrkl z pánvice asi půl litru grogu a počal vyprávět o svých neuvěřitelných příhodách, které začaly ihned poté, kdy dosáhl břehu Vltavy a v opuštěné chatě na pobřeží našel láhev džinu. Džin byl orientálního původu a vstoupiv do útroby Ping-Pongových unášel jej na kouzelném koberci vstříc neuvěřitelným dobrodružstvím. Teprve ve spíži Šarapatkova sruhu z něho vyprchal, zapuzen láhvovým pivem, a Ping se vrátil do světa drsné skutečnosti.

Forbes chvíli seděl zamyšlen, pohlížeje s podivem na Ping-Ponga, jehož poutavé příhody zaplašily od něho na chvíli starosti válečné. Všichni setrvali v pohnutém mlčení, aniž kdo z nich upozoroval, že do stanu nahlédla zvědavá medvědí hlava, která opět nehučně zmizela. Náhle se však vůdce vytrhl ze svého zasnění, prudce se zvedl a následován oběma druhy vyšel ze stanu.

Před nimi se černalo několik skalisek a na dvojnásobný dostřel kuše bylo vidět Kozodoje zalité bílým měsíčním světlem.

Prorok vztáhl kostnatou paži k městu a zaskuhral přitlumeně:

"Již jen několik hodin a tato kamenná pohádka bude v naší moci!"

Forbes mlčel, máje ruce zkříženy, a hleděl urputně před sebe. Pojednou se prudce otočil k Ping-Pongovi.

"Svolej náčelníky!" velel zhurta. Ping neváhal ani na okamžik. Ozvalo se šustění drsných pokrývek, provázené přidruženými kletbami, a za chvíli obklopovala již Forbesa skvělá družina rozespálých náčelníků, zahalených v teplé houně.

Pohlaví se rozsadili před stanem do okruhu, zatím co Ping-Pong rozprostíral na zemi pestrou turistickou mapu okresu kozodojského. Rozsochaté hlavy se sklonily nad starým, potřhaným a promaštěným pergamenem, pokrytým mechem a skvrnami od krve.

"Promyslel jsem, bratři, celou situaci. Rozeslal jsem zvědy a znám úmysly Kozodojských. Za kuropění pod-niknou proti nám přepad, a zde je cíl jejich útoku a naše strategická slabina."

Forbesův hlas zněl klidně a velitelsky a jeho prst se kategoricky zabodl do jednoho místa na starobylé mapě, obzvláště opotřebovaného a pokrytého mnoha vrstvami tuku.

"Je to kóta 315," pokračoval, "známá mezi námi jako Posada del toro Texaso, v níž hospodaří starý dobrý Slim, na paďourských mapách pak je zanesena jako Hostinec 'V lesní tišince', maj. p. Fr. Slimák.

Strategický význam této posice je nesmírný. Uvážeme-li se pevně v její držení, jsme zajištěni proti nájezdům lesního Kabrny, který nyní nebezpečně ohrožuje náš pravý bok. Přitom ani nemluvím o skvělých zásobách salámu, džinu, old fathera apod., jež jsou skryty ve sklepeních Slimových a které by jinak padly za kořist voj-skům masňáckým."

Mručení vřelého souhlasu se ozvalo v odpověď na proslov vojevůdcův.

"Tedy pozor!" hovořil dále Forbes. "Ve tři třicet mají pohotovost osady Uragan, Zlaté Údolí, Michigan, Souls a Ztracenka. Malý noční výlet, cíl kóta 315, vede Ping-Pong," dodal s drsným zálesáckým humorem.

Pojednou však rysy velikého vůdce ztvrdly a Forbes se vztyčil nad shromážděním a stál tak dlouhou chvíli, mračně pohlížeje kamsi do tmy. Červ pochyb vplížil se do jeho útroby a hlodal zvolna srdce nejstatečnějšího z mužů Západu.

"Bratři, nastává nám a všemu trampstvu veliký den," promluvil po chvíli mlčení a hlas se mu trásl, "bratři, je někdo mezi vámi, jenž by dovedl zradit v nejtěžší chvíli svého vůdce? Nechť raději vystoupí hned a vetkne ocel svého tesáku do této hrudi, v níž bije nejvěrnější trem-pířské srdce!"

A Forbes obnažil prudkým pohybem svá ňadra a stál tu hrozivě vypjat před užaslými náčelníky.

"Kamaráde," řekl měkce Ping-Pong, položiv mu ruku na rameno, "buďto s tebou zvítězíme, nebo padnem společně, jak zákony džungle kázaly nám."

"A nezradíte?" vykřikl Forbes rozechvěn.

"Nezradíme!" zvolali sborem všichni.

"Přisáhejte!"

"Přisaháme!" zahřímali náčelníci a odmetavše houně zvedli pravice k nebi. Matný úběl zálesáckých podvlékaček postříbřených měsícem odrážel se na bledé tváři Forbesově, jenž přijímal s odkrytou hlavou přísahu svých věrných.

"Svatá chvíle!" pravil Melich pozdviženým hlasem. "Kéž duch Velikého Aspirina sestoupí na nás, naplní naše paže silou a vdechne nám do hrudi plamen nadšení!"

Nedořekl ještě a na skalisku před nimi se vztyčila v bledém světle luny postava Velikého Aspirina. Forbes i ostatní vůdcové padli na tvář. A když se opět odvážili pozvednout hlavy, nebylo již nikoho na skalním útesu. Jen hvězdy tiše zářily a úzký světlý pruh oblohy na východě byl předzvěstí rodícího se velikého dne.

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ

Na východ od Orientu ze soboty na neděli

Obestřen tmou a tajemstvím vydechoval prales, rozkládající se na východ od Bornea, vášnivě horkým dechem černé subkontratropické noci, rozkošnický se protahuje pod příkrývkou nebes, vkusně dekorovanou několika souhvězdími a apartní Mléčnou drahou. Na východ od Bornea! Přes Jávu, Rumbu, Wikov, Sunbeam, Jamajku, Kubu, Kubikulu, Celebes, Ceres, Vitello, Elektrolux, Tahiti, mou sladkou Havaj a jiné ostrovy spějme dál pod praporem fantasmie, dál k východu přes rozlehlou pláň tichomořskou a prerie Ameriky! Přes nesmírný Atlantik spěj, odvážný čtenáři, a mina Ka-nárské ostrovy celkem bez povšimnutí, vnikej dál neohroženě do nejzazšího nitra tajemného, dálného Orien-tu! A

tam na východ od Orientu, v klínu hlubokých hvozdů spí a bdí Kozodoje v předvečer svého velikého, osudného dne. U české koruny, U slunce, U zeleného věnce, všude je nabitá a občanstvo, posilující se pěnivým mokem k zítřejšímu boji, setrvává do úsvitu za zpěvu národních písní.

*

V koutě lokálu hospody "U slunce" sedí pan Hled'sebe v ponurém zadumání. Divoký zpěv letí mu hluše kol hlavy, obtížen starostmi a naplněný zoufalstvím a bez-nadějí. Osmnáct čárek na jeho tácku říká vše: in pivo veritas! Pan Hled'sebe nemusí sice ještě hned časně ráno na frontu, neboť jest záložníkem, ale víme všichni, jak to chodí; než se naděje i záloha bude povolána i ženy i starci i děti budou donuceny chopit se zbraně na ochranu domoviny. A pan Hled'sebe se pochmurně sklání níž a níž a tělo objemné pod stolem se k odpočinku ukládá, víčka těžká únavou se zavírají, až posléze hle, zde leží muž zkolébán v

Sen kozodojského záložníka

Strašlivá rána probudila pana Hled'sebe z hlubokého spánku. Sbírá se pomalu, oči protírá a dává pozor, aby vstávaje neudeřil hlavou do stolu, který však nabyl jaksi mimořádných rozměrů a místo nohou těžkými důkladnými kolesy jest opatřen; a zmatené pobíhání otrásá půdou kolem a šum a neklid, vrzání škorní a spílající hrubé a ochraptělé hlasy doléhají v ticho ústraní, kde probuzený spáček poněkud udiven si prohlíží předměty jej obklopující. Leží na jakési houni, pod hlavou pavézu, na pavéze kalich a v koutě ostnatá sudlice, krunýř ná-prsní a šišák. I vylézá honem pan Hled'sebe ze svého úkrytu a rozhlíží se a ejhle: před ním na skále hrad, sám Karlštejn, a kolem na kopcích obléhatelé se rojí, husité, a pan Hled'sebe je jedním z nich; už si vzpomíná! Měl v noci na dnešek stráž a celé odpoledne vyspával pod válečným vozem.

V táboře obléhajících je rušno; práčata, hejtmáni, cepeníci, sudličníci, střelci, všichni se sbíhají k jednomu místu, prudce gestikulující a cosi sobě vykládající s mo-hutným klnutím a nadáváním.

"Rychlice pukla," odpovídají na dotazy dobrého hu-sitského vojáka Hled'sebe; to tedy byla ta rána, která sej probudila. "Máme smůlu," myslí si sudličník Hled'sebe; "juž od května tu polem ležíme, saudkův všelijakých s ohněm, se smrady a lejny do hradu rozličnými praký vrhající a puškami velikými a kaulemi těžkými zdi hradu na-bourávající; a vše to k ničemu nic není, neboť tou smůlou svrchu řečenou nám pušky Pražka, Jaromírka a nyní i Rychlice pukají a hrad nedobyt nám na posměch státi zůstává."

Taktéž smýšlel i hejtmán husitský, Mikát Brada Odra-ný z Mokrovús, kterýžto štěstí válečné obrátiti a úspěchu želaného dosáhnouti chtěje, vyzval ve vojště svém dobro-volníky, aby se k noční výpravě přihlásili, stezkami skrytými tajně k hradbám přilnuvše je zlezli, a tak přepadem hradu přepevného se zmocnili.

I přihlásil se také Jíra Hled'sebe z Kozodoj; a když pak za soumraku rota úderná se k výpravě šikovala, vyslán byl napřed přede všemi jako rozvědka.

Je noc a obrysy hradu se jen nezřetelně rýsují na temné obloze; Jíra se plíží lesem, roštím i tajnými houbařskými stezkami. Jde se mu těžce a pomalu; šišák tlačí do čela, pavéza tíží na rameni a sudlici nutno nésti opatrně, aby nezachřestila a nevzbudila hradní stráž, ale přes to, že varovně "dále od hradu, dále!" doléhá sem z výšin hlavní věže, postupuje Jíra Hled'sebe neohroženě k cíli. Bloudil semo tamo, až konečně nalézá pravou stez-ku; jestiž značkována Klubem českých turistů a každý dru-hý strom ji vroubíci jest sytější pomalován, takže to i ve tmě patrné. Nyní již rychleji vykročil Jíra se srdcem tlukou-cím, jat tuchou, že cíl jest nedaleko, neboť ukazatel hlásal:

KARLŮW CEJN 5 min.

A vbrzku dorazil na místo pod hradem neveliké, ale mile se rozkládající před hostincem zvaným "U Karla čtvrtého". Stoly v zahradní restauraci, pokryté, úprav-nými ubrusy, lákaly žíznlivého husitského zvěda.

"Jedna tvrdá by neškodila," řekl si a odloživ pavézu usadil se pohodlně za stolem, sejmul šišák a otřel si zpo-cený zátylek, zatím co hbitý šenkýř stavěl na stůl máz řízné medoviny.

Po důkladném osvěžení vydal se četař Hled'sebe opět na zvědy. Pokračoval v plížení, drže se bedlivě turistick-ých značek, orientačních plánek a tabulek, a již užtel před sebou bránu k prvnímu nádvoří. Srdce mu rychleji zabušilo - nyní šlo o to, co nejtišeji k bráně hradní přistoupiti, a dříve než se hradní stráž vzpomene, do hradu vskočiti, závory brány otevřítí a...

"Račte si, prosím, pospíšiti, provádíme právě poslední turnus dnešního dne."

V bráně hradu stál muž s podivnou čepicí na hlavě, jež byla opatřena nápisem:

Prwnj koncesssovanj průvotce

po hradu Karlsteyně

"Léta Pánie, roku tisícího třístého čtyřicátého osmého král Karel Čtvrtý, tiěz Otec Vlasti zvaný, započal jest stavěti tento hrad přepevný ku slávě vlasti své milené..."

Husita poslouchal poněkud zmaten. Chtěl cosi pozna-menat, ale nemohl, neboť přívál slov ciceronových se nezastavil a byl plynulý a bez trhlín. A jako ve snu ná-sledoval Jírka Hled'sebe svého průvodce z nádvoří do nádvoří, z jizby do jizby, vyšlapal si ve velkém kole hradní studny vědro vody, podivil se nádheře zlata a drahokamů v křížové kapli, prolezl hrad křížem krá-žem za neustálého doprovodu ciceronovy řeči. Zcela přemožen stanul konečně opět u východu, přihlížeje netečně, jak mu agilní průvodce přitlouká na pavézu turistický štítek s nádherným obrázkem Karlova Týna; konečně se vypotácel z hradu a jako opilý bloudil houštinou...

Když pak stanul v pozoru před Mikátem Bradou Odraným z Mokrovús a učinil své hlášení, zachmuřila se zjizvená tvář husitského hejtmána. Poznalť nyní vůdce kališníků, že veškeré hradu obléhání jest marnost' a jat byl hrůzou z muže v čepici podivné.

"Jménem Páně, dítky," zavelel hlučně, "domů!"

"Domů, domů," zaznělo ohlasem v táboře husitském, všichni rychle stany skládali, koně zapřahali a válečné vozy počaly se bouřně rozjížděti do svých domovů.

"Domů, pane Hled'sebe, je čas domů," křičel kdosi do ucha zvědova a pan Jiří Hled'sebe se probudil.

Ležel opět pod stolem v kozodojském hostinci a nad ním se skláněl pan Bombička a upozorňoval jej, že policejní hodina je již překročena.

*

Poslední opozdílci za účinné pomoci pánů Bomby a Bombičky doklopýtali do svých domovů a v kozodojských uličkách zavládl noční a nedělní klid.

Jen v budově škol obecných a měšťanských září dosud okno chemického kabinetu. Pan řídící Hastrdle tu za pomoci školníka Přecha Dynybíra uprostřed kelímků, zkumavek a křivulí luští problém války otravnými plyny. Oba vědečtí badatelé pracují opatření maskami, laskavě zapůjčenými místním ochotnickým spolkem "Hilar"; pan řídící, chráněn vkusnou maskou pierota, míchá právě strašlivě výbušnou a otravnou směs, vytvořenou z vý-robků obou kozodojských sýráren, obohacenou výtaž-kem z dýmek staroslávských s přidáním těžké žiraviny, získané vyvářením několika prastarých trampských po-nožek, ukořistěných kozodojskými válečníky před dáv-nými, dávnými lety...

Než i v kozodojském stánku osvěty světlo pohaslo a městečko se oddalo zaslouženému a potřebnému odpo-čínku.

Paláce, domky i chatky tiše oddychovaly a nad jejich střechami se neslo táhlé volání kastelána Budivoje:

"Odbila třetí hodina, chval každý duch Hospodina..."

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ

Emilie

V hloubi pralesa, v lůně pustých skal Četníkovy rokly, kam měsíc jen spoře lil své bledé světlo, aby příliš neozařoval trapné a neblahé nevadlo, - tam se rozkládal zajatecký tábor porobeného paďourstva.

Nikdo ze zajatců nezamhouřil oka té noci. Otlé postavy masňáků se válely ve výbuších zoufalství na kamenité, kopřivami a chudou travou porostlé půdě, drásajíce si své rozložené pleše, děcka usedavě plakala, ženy seděly resignovaně, tupě před sebe hledíce nebo čtouce stará čísla Pražanky, jež zachránily za řadry za všeobecného zmatku před trampskými neurvalci, muži zatínali bezmocně pěsti a marně pošilhávali k vý-chodu rokly, kde seděli dva zálesáci hrubých, násilnických rysů v neholených obličejích, ukazováky držíce ostrážitě na spouštích opakovacích pistolí nejtěžší ráže.

Pustá beznaděj se plížila útroby skalní rozsedy a vnikala i do hluboké sluje, která kdysi, za dob pre-historických, sloužila za obydlí jeskynních pralidí a dnes skýtala útulek usouzené a pokořené rodině Šarapatkové. Stěny onoho brlohu prvolidí byly pestře po-malovány podobami různých předpotopních zvířat a tuto galerii, vytvořenou před dvaceti tisíci léty člověkem cromagnonským, doplňoval nyní agilní a velenadějný syn páně Šarapatkův Dagobert obrazy zvířat sice z mlad-šího údobí vývojového, avšak výtvarným stylem, jenž svou primitivní rázovitostí ukazoval až někam do doby prahorní. Mladý umělec, svitě si baterkou, zvýtvarnil právě svým osobitým způsobem prase obecné a opatřil dílko jadrným slovním doprovodem:

To je Forbes

Pan Šarapatka, jenž s láskou a hrdostí sledoval od-vážné počínání svého syna, přivinul chlapce na svou hrud a dívaje se mu pevně do očí pravil hlasem plným pohnutí:

"Slib mi, Dagoberte, že nikdy nezradíš svůj paďourský původ, děj se co děj! Pamatuj si," dodal slavnostně, "paďourem ses narodil a paďourem zůstaň! I kdybys byl nucen chodit do těch trampských přelejváren a kdyby ti tam slibovali hory doly!"

"Se ví, tati," řekl stručně Dagobert.

"Co z nás bude, co jen z nás bude," zabědovala hořce paní Šarapatková. "A ty nech toho neustálého hraní, ty nemáš vůbec žádné cit a žádnou vážnost," rozkřikla se pojednou na svého prvorozeného syna Šarapatku Alfré-da, který si v koutě jeskyně zcela cynicky přehrával na gramofon veselé šlágry. "Bože, bože," bědovala matka, "já nevím, po kom to dítě je!"

"No, po mně není," prohlásil pan rada odměřeně a výrazně.

"Snad je po mně, ne?" ptala se podrážděně paní radová.

"Pro pána, maminko a tatínku, nezačínajte takovýhle řeči," zaúpěla Bessie, jež se tulila oddaně k nohoum staříčké Emilie, "teď se přece nebudete hádat! Zejtra kdo ví, kde budeme, třebaš z nás udělají nevolnice těch trampskejch vůdců..."

"A ty se toho nemůžeš dočkat, vid'?" vybuchl Šara-patka otec. "Kdo vysvobodil Konráda, jenž byl naším zajatcem? Tak se chová hrdá dcera paďorská? Klid' se mi z očí, ty jedna... ty! Já tě vydědím!"

"Ticho, milostpane," zakročila rozvážně, ale s důra-zem Emilie. "Vědí dobře, že se nemají rozčilovat. Tohle rozčilování škodilo už jejich paní matce, dej jí pánbů věčnou slávu, ta si tu ještě mohla dlouho pobejt. A vůbec jim to není nic platný. Tuhle Bessince slibujou, že ji vydědění, a zatím sami nic nemají. Všechno nám trampové pobrali a zbyl nám jen ten gramofon, kterej Alfrédek zachránil zrovna zázrakem. Ještě nám to může bejt jednou prospěšný, že si Bessinka udělala u toho trampského náčelníka dobrý voko. Vždyť voni by, milostpane, mohli udělat pěknou kariéru i za toho novýho trampského režimu, mít za zetě takovýhohle vynikajícího předáka, budoucího ministra..."

"Přestaňte, Emilie!" zvolal pan Šarapatka zoufale. "Což nevidíte, jak mi drásáte duši? Moje dcera chotí toho nevěřícího trampského psa? Necht' raději zemře mou vlastní rukou!"

"Probůh, co to mluvíš, Arture?" zděsila se milující matka a manželka, vypuknuvši v usedavý pláč.

"Vzpamatujou se, milostpaní, a voni, milostpane, maj' rozum." Hlas Emilie imponoval svým klidem a působil jako

chladiivý balzám na zmučené paďourské duše.

"Jednak žádná kaše se nejl tak horká, jak se uvaří," pokračovala Emilie ve svých úvahách, "a za druhé jsme ve zdraví přežili už horší věci, než nějaký takový tramp-ský povstání. Třeba tenkrát, za vpádu Pasovských... A za třetí ten Konrád je docela hezkej chlapec. Sama bych si ho třeba namluvila, kdybych už nebyla jinde zadaná..."

"Co to pravíte, Emilie," tázala se paní Šarapatková překvapeně, "vy a zasnoubena?"

"Ó já, milostpaní, to jsou pradávny historie. To bylo hezky dlouho předtím, než jsem nastoupila službu u jemnostpána prapraprapradědečka, pana c. k. aktuára Anastaziuse Šarapatky, dej mu pánbů věčnou slávu. To bylo, myslím, v roce třicátýpátým, tak tak, sedm-náct set třicet pět. Utíká ten čas jako voda. Za tři roky tomu bude dvě stě roků, co sloužím nepřetržitě u Šarapatků... Je to slušná řádka let, kdepak by některé dnešní děvče vydrželo tak dlouho v jednom místě, ale já jsem ten sicflajš zdělila po babičce, u nás je to v rodině..."

Staříčká služka se ponořila do svých vzpomínek, vy-právějíc zvěsti prastaré, a hutná tma, naplňující jeskyni, proměnila se ponenáhlu v mystické pološero, více snad vlivem tajemných zkazek než nadcházejícím jitřním svítáním...

"Moje babička, dej jí pánbu nebe," začala Emilie po chvíli, "sloužívala dlouhá léta u Kro-ků. Starej pán byl dobrák, ale starostí poměl dost a dost; bylo tu to knížectví a pak tři dcery na dvádání.

To bylo každou chvíli to nebo ono, novej náhrdelník nebo kožíšina, a co dostala jedna, musely mít ty druhé dvě taky; a jednou si jedna něco vzpomněla a povídá: 'Bát'uško, bát'o, chtěla bych pěkný nový hrad!'; a starej pán nedovedl dětem nic odepřít, a tak se stavěly hrady hned tři, Kazín, Tetín a Libušín se po těch slečnách jmenovaly.

A pak vyslal Krok z Budče stavební komisi, aby se i pro něj poohlédla po nějaké příhodnější parcele. Komise, to se ví, jede k Praze. Ale tenkrát to v Praze vyhlíželo trochu jinač než dnes. Tehdejší malíři staré Prahy nespotořebovali tolik červeně na prejzy, ale tím více zeleně na ta různá zákoutí prastaropražská, skládající se tehda z buků, dubů, smrčků, kapradin a mechu. Ona celá naše vlast vyhlížela na ten způsob, když praotec Cech vystoupil na horu Káp a pravil:

„Stój, noho! Posvátná půda
statkuov zbytkoviech jesti, kamkoli kráčíš.“

A všechno bylo zaroslé až hrůza kopřivami, čilinníkem a všelijakým jiným nesmyslem a ten nepořádek zavinili národové, kteří tady ostávali od dřívějška. Ti měli v hlavě samý sportování; jedni tu sídlili už moc dávno, taková kategorie starejch pánů, i říkali si Old Boys čili Staří Bojové; jiní opět byli vášniví filatelisté, a proto se nazývali Markomani; nejvzácnější exempláře známek míval jejich král Marobud, který vlast-nil ve své sbírce na příklad známky blížícího se jara a úpadku říše římské. Ale nějaké vzdělávání polí, dláždění náměstí nebo pěstování ušlechtlejch vepřů, jako se děje v naší pokročilý době, to těm praobyvatelům nevonělo, a tak zelený pás kolem Prahy sahal úplně až do středu města.

No, a stavební komise přijede pod vyšehrad-skou skálu, obzírá si ji se zalíbením a nakonec prohlásí: 'Tot' jest to místo vyvolené!' a ihned geometři a poliři s koní ssednuvše počali místo vyměřovati. Ale sotvaže nástroje své na zemi slo-žili, stařík jakýs podivný na ně z chrastí hlavu vystrčil, a na skále stoje, takto jme se jim kázati:

„Klub za Prastarú Pragu, jehož já su predsedie, vám zapoweda a zakazuje a nedovoluje na této skále kakú moderní škatulu ze základu vyzdvihovati. Neb toto chrastie, gež tuť na skále po tisíciletí raste, za vzácnú pamiatku považo-vati gest a zachováno býti musí.“

A tak nastala dlouhá tahanice s Památkovým úřadem; ale poněvadž Krok jakožto kníže české měl skoro takovou moc jako dnes ředitel Ško-dovky, postavil si přes všechny protesty na té skále hrad, jenž na paměť onoho památného chrastí Chrastěn nazván gest.

Když pak Krok se odebral do návi, nastou-pila Libuše vládu a zdělila po otci i služku věrnou, babičku mou Častavu, a zařadila ji do své družiny.

Babička často vzpomínala, jak kněžna Libuše slávu Prahy trefně věštila. „Město vidím veliké, jehož sláva hwězd se dotýká!“

V další řeči své připomněla kněžna, že vsě to bude zásluhou státníe regulačníe komisié. „Most widím Jiráskuow,' pravila Libuše dále, „an proti w libohrádek Dienzenhófrów měří. I usnesli jsau se libohrad přeněsti na Kampu ostrow, na místo Moderní Galerie, neb ona výhled na hradčanské panoramato zastíerá. Moderní Galerie pak v místech, kdež chrám Víta Svatého strmí, ze základuow wyzdwihnauti a kostel ten někam na Letnou přeněsti, neboť jeho věže převysoké zakrývají často přepěkné obláčky, gež nad Prahu při slunce západu se vyskytují. Pak opět návrh nowý wywstane, státi nechati lusthaus Dienzenhoferův na místě svém a most Gíráskuow na místo, gež Letná slově, přeněsti. Načež ot návrhu toho upuštino bude, neboť poznajú, že na místě tom, jež sluje Letná, pod tím mostem vody potřebné by se nedostá-valo. A jiní opět návrh přeuzitečností wybournau slinoucj sobě wymyslí, libosad na hoře Petřín řečené přepěknau betonowau serpentinau wyzdobiti, ana petřínskája komunikácia se slowe, a podél ní různých lusthausuow paďaurských nastavěti. Aby pak onen libosad na Petříně kopci úhony nijaké newzal, přeněsti milý ten háj ha místo, jemuž jméno gest Menšj Mjesto Pražské; a aby porůznu zde stojící památné a starobylé budovy úmyslu bohulibému nepře-kázely, přeněsti stavby ty starozitné a kostely, paláce a kláštery wjekopamátné na předměstíe moderníe a tak Winohraduom Královským neb Dejvicím lepouličným rázu starobylého dodati.

A na nábrežíe Vltavěnky stříebropěnné různé velkolepé budovy ministerské stavěti a Bajkalské náměstí rozkopávati budú a k takové a podobné sláwě matku našich měst přivedu.

A tak,' končila Libuše své prorocství, „až po mnohých létech po mostě Karlově forman po-jede, bičem zapráská a pak koldokola ukáže svému synovi, řka: Widiš, hochu, tadyhle stáwala Praha!“

I kázala Libuše město stavěti a nazvala je podle prvního, kdo je obývati počal. A byl to písák kněžny Libuše, gemuž

Žák bylo jmě a genž kroniku její spisoval a o němž se Hájek z Libočan v letopisech svých zmiňuje. A toho písáka potomek s nějakým podkoním své žerty míval, a jeho pravnuke pak opět s jiným indi-viduem, s malérem jakýmsi potulným kroniku vzpaury na lodi 'Primátor Dittrich' spolu jsau sepsali. A onen Žák-písák Libušin gakožto pra-otec tiechto Žákuów výtečných Pra-Žák se zul a od něho tedy Praha své jmě obdržela gest.

Po smrti Libuše vypukla dívčí válka; a moje babička, jež se honosila bohatýrskou postavou, byla odvedena k dělostřelectvu. Válka se pro-táhla na sedm let a babička

u gaufnice stála
a pořád ládovala...

Ale na konec, jak víte, to špatně dopadlo a veškeré děvy bojovné byly pobity, jen moji babičku zachránil její mužný zjev a vaus tak bujného vzrůstu, že byla omylem považována za jednoho z Přemyslových dělesloužících četařů. A opět uplynula léta mnogája, a babička moje Častava Nezamyslu, Mnatovi, Vojenovi, Vnislavovi, Křesomyslovi, Neklanu a Gostivitu, všem to knížatuóm českým až do smrti doslůživši a vkusnou plaketu za odměnu obdrževši, sama do návi se odebrala. A to již dcera její, matka moje, dej jí pámbu věčnou slávu, Zdislava, u Přemyslovcuów slúžila zkazky z těch dob pohnutých mi vypravovala, o Vršovcích zrádných a jich roda vyhlazení. Ti z nich, kteří přežili jsou to velké mordování do země australské jsú uprchli, a po létech mnohých, po bojích lutých a matchích přetěžkých ve cti a slávě veliké do domova se navrátíte se na puódě otcuów svých se usadili a tomu místu dodnes lidé a večerníky vršovický dolíček říkají.

Oni pak rytíři udatenstvími přemnohými se vyznamenali a na tu paměť Bohemians slouli a klokana, australské to zvíře přepodivné, v erbu nosili.

A matka má slúžila u Přemyslovcuów, a když oni po meči vymřeli, slúžila i po přeslici, i u Lucemburkuów. Na Václava krále se už sama pamatují, jak chodil v přestrojení mezi lid a auta na čundru si podle čísel zapisoval..."

Staříčká služka se na chvíli odmlčela, kochajíc se asi v mysli obrazem svých mladých, šťastných let, neboť její tvář se rozjasnila tichým úsměvem. Rodina Šarapatkova, rozsazená v malebné skupině u nohou trojetihodné služby, naslouchala jejímu vyprávění, bohatě proplete-nému staročeskými úslovími, se zbožným údivem v roz-zářených očích. Ještě nikdy se nerozpovídala Emilie o svých předcích a o své minulosti a Šarapatkovi o ní věděli dosud jen z rodinné tradice, jež sahala nejdále do poloviny osm-náctého století.

"A tenkrát," rozhovořila se znovu Emilie, "za Václava krále jsem ho viděla po prvé... Bydleli jsme s královskou družinou na hradě Žebráce, odkud král sobě často do okolních lesů na lov vyjížděl.

Jednoho dne, sbírajíc ostružiny, jsem zabloudila na úrodnou paseku až někde v lesích povltavských.

A tu nastojte! Naskytl se mi pohled, při němž mi tuhla v žilách krev.

Z hloubi lesa se ozval praskot větvic, provázený děs-ným funěním, a hle, obrovitý konipúr, starobylé zvíře, dnes již dávno vyhynulé, řítí se přímo na mne s očima krví podlitýma. A tu junoš širokoplecí cestu mu zaskočista, za nohy ho uchopěchově a silú strašlivú o kámen s obludů mrštichu oštěpem ji proklách. Milo ke mně pak hovořil staročeskú řečí zvučnou, vdíčné moje díky za života zachránění skromně odmítaje.

Zamilovala jsem si ze srdce junoš krásného s pletenci černých vlasův, jež mu splývaly po silných plecích, a do-pisovali jsme si občas v rubrice Listu Panié a Diévek Staročeských. A láska naše přetrvala i bauře husitské i vládu Jiříka z Poděbrad i bitvu u Moháče a vládu habsburskou.

A tak se pomalu schylovalo k našemu zasnaubení.

A pak k sňatku mělo dojít a smlouva svatební mezi námi sepsána byla. Než osud rozhodl jinak; nastala válka třicetiletá a milítka mého na vojnu zverbovali, neb on za ta léta v silná muže dospěl. A v bouřích války třiceti-leté se mi můj milý ztratil a já se za ním vydala jej hledati, leč po blaudění mnohém předce jsem ho nena-lezla. Ale věřím pevně, že se s miláčkem svým opět jednou ve zdraví shledám, abychom v sňatek příslibený vstúpiti mohli a nikdy se již v životě nerozlúčili."

Emilie se opět odmlčela a zbožné ticho, jež nyní nastalo, přerušila paní Šaraptková nesmělou otázkou:

"Jak to jen přijde, Emilie, že u vás v rodině se dočká-váte tak vysokého věku? To bejval tenkrát v Čechách tak zdravej vzduch?"

Emilie se tajemně usmála.

"Zdravej vzduch někdy bejval, milostpaní, a někdy taky ne; když se kometa ukázala na nebi a byly mory, války, hlad a povodně, bejval vzduch všelijakej z těch mrtvol, vo který se neměl kdo starat. A pak to větrání v jizbách a budoírech nás tehdejších paní a diévek staro-českých také prima nebylo. Že moje babička i matka, jakož i já sama jsme hravě věku vysokého dosáhly, tohot' příčina jest jiná.

Moji babičku Častavu, když ona u Kroka knížete slúžila, velmi si oblíbila Kazi, z dcer knížezciéech najstaršíe. Ta všelijakého hádání knížezciéech plna byla, neb jest ona od svého přirození moci všech bylin znala. I počala ona svařovati lektvar nějaký podle receptuów dávných mudrcuów a vlastní maudrosti na prodlužení života, na babičce moji aučinky líku toho čas od času zkaušejíc; flaštička pak s tau kauzedlnú tekutinau nám po babičce na pamiátku zůstala.

I mamka má se z té flaštičky napila, na aučinky toho zvědava jsauc; a těch pár kapek, které na dně husté jako lógr zůstaly, musilo mít v sobě sílu ohromnou, neboť mě již tolik století při zdraví a čilosti zachovávají.

Mnoho již viděly mé oči na tomto světě; statečnosti i skutkův převýborných, podfuků, mizérie i bídy, válek,

hladomorů a ještě přemnoho zajisté uvidí. A já, Emilie, vám říkám, vám, milostpaní, a jim, milostpane, i jemu, Freddy, i tobě, Bessinko a Bertičku, že mýtění nějaké nad neštěstím, do něhož jsme upadli, jest marnost, neboť jak zkušenost moje zajisté víceletá učí, vše se nakonec zase v dobré obrátí."

Postava stařícké služky se věstecky tyčila v temných prostorách jeskyně a odlesk probouzejícího se jitra dodal její tváři prorockého jasu. Šarapatkovic rodina, tvořic malebnou skupinku, tulila se k nohoum Emilie jako hejno kuřátek pod křídly levohradecké kvočny.

"Hle," zvolala Emilie, "úsvit nastává! Den veliký se rodí v červácích krvavých! Leží mraky vrané, leží nad těmi lesy, ach, ouvej, nad kozodojskými! Však, až bouře válečná se vyvzteká, mraky se protrhnou, slunko jasné zazáří a duha míru sklene se nad krajem, a veď se chmury ztratí, i paďourstvu kvitne opět Nová Svoboda a doba Rozkvětu a Jasu!

Domov a svět rozvinou svou krásu,

zpěv veselý zahlaholí pole,

zas bude u Plačka bílý týden

a plno růží kolem!"

KAPITOLA OSMNÁCTÁ

Boj na kótě 315

Zvolna svítalo.

V klínu pralesa podržovaly temnoty dosud svou nad-vládu, kdežto na mýtině před "Lesní tišinkou" vystupovaly již z pološera markantní obrysy Slimákovy hospůdky.

Sem tam se ozval skřek dravce nebo zapípání malého opeřence, jenž ladil hrdélko k rannímu koncertu, nebo pusté zaklení cvičeného špačka, který spal v klínce na okně "Tišinky" a občas spílal ze sna. Jinak vládlo mrtvé ticho na mýtině i v hlubinách pralesa, ticho tak úporné a naprosté, že to nevěstilo nic dobrého. Jen na předělu dějin, v okamžicích historicky nejpamátnějších, vládne ticho tak absolutní.

Pojednou se z houštin na jižním okraji vynořil malý výčnělek, v němž vycvičené oko čtenářovo rázem roz-poznává energický nos Ping-Pongův. Muška, která pole-tovala nad křovisky, byla stržena proudem vzduchu, ženoucím se do čenichajících nozder zálesákových, a vzápětí se ozvalo hromové kýchnutí. Tu jako na povel se vymrštilo z podrostu na obou stranách paseky několik tuctů postav, které se řítily proti sobě s pronikavým řevem. Na jedné straně burácelo civilisované "hurra" kozodojské výzvědné čtyry, na druhé pak prastarý válečný pokřik trampů.

Jako dvě vlny, hnané orkánelem proti sobě, narazí na sebe, vzpění se a vystříknou k obloze, tak se střetly oba oddíly v nejprudším běhu, ústa mužů se zpěníla a bo-jovnici bantamové váhy byli vymršteni do výše.

Bitci odmetali nepohodlné zbraně a rozpoutává se velkolepý simultánní řeckořímský mač družstev. Řev otřásá stromovím a vřesoviště se vlní vichrem, jenž vzniká oddychováním a hekáním zápolících. Z hrdel zápasníků a podobně se derou zvířecí zvuky, takže sám otrlý, českými filmy otužený pan Štych se na chvíli odvrací a z jeho úst splývá povzdech:

"Jak hrozná jest válka!"

Trampové podrželi vrch a četa pana Štycha ustoupila v pořádku do lesa. Unavení zálesáci naplnili rázem zšeřelou alkovnu Slimovy posady "Del toro Texaso" a otevřenými okny hospůdky počaly proudit do lesa svěží akordy vítězných trampských pájánů, doprovázené drnkotem kytar a cinkotem pohárů, naplněných absintem, grogem, brandy, whisky a četnými zálesáckými koktaily, připravenými s něhou a péčí starým Slimem, který na přivítanou bouřlivě objal Ping-Ponga jako znovunalezeného syna. Sádrový Buffalo-Bill s kovboj-ským širákem na hlavě jako by se otcovsky usmíval na své statečné boys, kteří by zde byli zajisté delší dobu setrvali v družné zábavě.

Od lesa se však ozvalo zavřeštění polnice a Kozodojští podnikli nový útok se zdvojnásobenou prudkostí. Hned byla hospoda prázdná a paseka se ozývala rykem obno-veného urputného boje.

Pan Slimák zaznamenal spěšně na tabuli útratu Ping-Pongova vojska, a přiskočiv k okénku, sledoval bez dechu průběh strašného zápolení. Nápor Kozodojských byl tentokráte tak rasantní, že trempíři hned v prvním ná-běhu byli zahnáni na útek a vítězní avantgardisté páně Štychovi se hrnuli rozjařeně do hostince "V lesní tišince", jehož alkovna byla zatím pohotovým a agilním majite-lem změněna v útulný výletní lokál, Z hlavy Buffalo-Billovy zmizel včas kovbojský širák a J. A. Komenský vlídně shlížel na veselící se kozodojskou chasu, již úslužný pan hostinský Slimák naléval čerta, borovičku, Praděda a Lesní vílu. Kdosi zanotoval národní píseň a veselé volání kukaččino ze švarcvaldek přispělo ještě k zvýšení nálady.

Leč trampové nesložili ruce v klín a soustředěným útokem se znovu zmocnili hostince v době tak krátké, že pan Slimák si musel velmi popílit s úpravou svého lokálu, aby vítězní zálesáci našli opět hospodu v takovém stavu, v jakém ji opustili.

Jelikož válečné štěstí bylo toho dne vrtkavé, změnila "Lesní tišinka" v krátké době dvou hodin svého držitele asi dvanáctkrát. Tolikrát musil též starý Slim změnit tvářnost své svatyně, přes to však nelitujte příliš, ztepilá čtenářko, zpoceného hostinského, neboť na tabuli, jež byla rozdělena kolmo na dvě poloviny, označené pís-meny Š. a P. P. (voj Štychův a Ping-Pongův), čárky a číslice se během bojů valně rozmnožily, slibující dobrou finanční žeň ganymedovi kozodojských lesů.

Poté sjednáno příměří a obě strany vydatně posvačily, načež došlo k rozhodujícímu utkání uprostřed mýtiny. V tu chvíli chvátila sem po pěšině postava vousáče s puškou na rameni a s holí v ruce. Byl to pan Kabrna, jemuž děti sbírající maliny oznámily, že zástup váleč-níků se pere na pasece a šlape mu po čerstvě vysázené školce. Pan lesní běžel známým vytrvalým lesnickým klusem, přenášaje váhu těla z nohy na nohu a pošvihávaje holí do stromů. Sotva sto

metrů od mýtiny však stanul jako přimrazen. Pak se náhle obrátil a prchal zpět k myslivně, jako by spatřil strašidlo. A nebyl to jen prelud. Strašidlo se zvolna batolí na paseku, přikolébá se k zástupu řvoucích bojovníků a počne tlapami odtrhávat zápasníky od sebe, dívajíc se jim zvědavě do tváře.

Tu se rozlehl lesem zoufalý jek a ve vteřině byla paseka liduprázdná. Uprostřed stál na zadních nohách veliký bílý medvěd a překvapeně se ohlížel po okolních stromech, na nichž visely girlandy válečníků, křečovitě se držíce haluzí a kmenů.

K dovršení neštěstí jal se medvěd chodit od stromu ke stromu a počal jimi třást, dobrácky si pobrukuje.

Náhle však byla pozornost harcovníků, visících mezi nebem a zemí, obrácena k severnímu konci paseky. Tam se totiž s praskotem rozhrnul větev a z nich vystoupil bělovlasý muž v eskymáckém hábite a kráčel zvolna po mýtině. Bylo zřejmo, že nevidí šelmu, která se ukrývala za kmenem stoleté sosny, s níž právě mocně zatřásla. Výstražné volání zaznělo ze všech stran:

"Prchni, poutnice! Zachraň se, dokud je čas! Prásknou do perek, starej pane! Kráčíš do záhuby, cizince! Sežere tě i s fousama! Koukaj mazat přes les!"

Do těchto varovných hlasů zaburácel výkřik Ping-Pongův:

"Nicku, starý Nicku, probůh, utec!" Nick Wharton pohlédl vzhůru, a vtom se vynořila za kmenem sosny bílá šelma a řítila se k němu. Výkřiky hrůzy zazněly s výšin. Leč Nick se nedává na útěk, naopak spěje medvědu v ústřety a s pláčem a radostným řevem se oba obejmou. A do obecných hlasitých projevů úžasu se mísí stkaní Nickovo: "Bernášku, drahý Bernášku!" a jásot pana Štycha, jenž, sedě na větvi, pilně natáčí překrásný fotogenický výjev.

KAPITOLA DEVATENÁCTÁ

Muž s turbanem si prozpěvuje motocyklovou baladu o bezhlavém jezdci a vyjeví svůj vršovický původ

Jel mladý jezdec, jel a jel,

laň bílou v dáli uviděl.

Zahoukal na ni hou, hou, hou,

jeď, smutná slečno, jeď se mnou!

Letní slunce vesele prozařovalo doubravou, jen údolí byla ještě zatažena ranními parami a mlhy se dosud válely na blatech; z chorálu ptačího zpěvu a švitoření vynikal mladý, mužný hlas, jehož píseň se jásavě nesla nad rytmickým doprovodem nádherně pracujícího mo-toru silver-foxu:

Cítíš tu vůni benzinu?

Pojeď ty se mnou pro psinu!

Vidíš ta krásná kola?

Pojeď ty se mnou do lesa!

Ukázal vzadu na sedlo

a děvče ihned nasedlo;

a silnice bílá před nimi

a kotouč prachu za nimi...

Silnice klesala nyní v prudkých serpentínách a svěží pěvcův hlas zanikal pozvolna v hlubinách roklí, odkud jen chvílemi ranní vánek zanašel útržky baladické písně:

A plná prachu silnice

a plná strachu vesnice

a vepří, husy, slepice,

v kaluži krve ležice...

Hukot motoru náhle zesílil, neboť silnice opět prudce stoupala a balada se nesla vítězně a stále slyšitelněji údolím:

ležice mrtvi bez hlavy

svědectvím jsou, že bezhlavý

tu jezdec jel a jel a jel

a nic před sebou neviděl.

A na cestě leží hřebíky

a jeden z nich zvláště veliký,

a ten hřebík byl z oceli

a propích gumu docela.

Tu gumu vzal a zahodil

a byli rázem deset mil.

A na patník pak narazil

a řídítka si urazil.

Řídítka vzal a zahodil

a byli rázem dvacet mil.

Silnice bílá přede mnou...

Vtom zpěv pojednou ustal a pěvec prudce zabrzdil před mohutným vyvráceným stromem ležícím přes cestu, a zvedl obě ruce do výše, neboť za kmenem vyrostla z prachu silnice ponurá postava, jež na něj mířila Coltovým revolverem nejtěžší ráže.

"Co si račte přát?" ptal se jezdec s vlídným úsměvem.

"Maličkost," odvětil zákeřník neméně zdvořile, "váš stroj."

"Máte velmi vybroušený vkus," řekl uznale přepadený, vrhnuv zamilovaný pohled na "stříbrnou lišku", jejíž niklové součástky se blyštěly ve vycházejícím slunci; "vaše jawa, jež zahálí tamo v příkopě, má, tuším, defektík nějaký. Šest vyvrácených patníků po levé straně silnice hovoří ke mně řečí jasnou a výmluvnou. Račte cestovati z daleka?"

"Ba z daleka. Až od Plzně. A vy?"

"Z Kurdistanu."

"Pán je snad tamní rodák?" tázal se muž s pistolí, pohlédnuv přitom na bílý turban cizincův, který tvořil s jeho prostým trampským krojem pitoreskní soupravu.

"Nikoli, sahibe. Přijel jsem do Kurdistanu z Indie."

"Uf!" podivil se druhý muž. "Přes Himálaj?"

"Zajisté," přitakal záhadný mototramp. "Namátkou uvádím, že jsem se neopomněl podívat na Pamír čili Střechu světa, což byl objekt opravdu zajímavý pro mne, jakožto odborníka. Jsem totiž v civilu pokrývačem. Vyjel jsem to čtyřkou, pokryt sice jinovatkou, ale bez defektu."

"Znamenitě," zabručel zákeřník, "takový stroj mohu právě potřebovat. Jste tedy Ind či Burman?"

"Nikterak, sahibe," vece tázaný. "Do Indie jsem přijel ze Siamu."

"Tedy místní člověk siamský?"

"Nikoli. Místní člověk vršovický."

"Uf! A jak jste se dostal do Siamu?"

"Nedopatřením," odušil oslovený, "usnul jsem v elek-trice a zapomněl jsem předsnout. Takové nedopatření se dosud nepříhodilo nikomu, ani profesorovi Mackovi, jenž neopomene nikdy přestoupit u Prašné brány, cestuje-li do Dánska. Poslední fázi cesty jsem však nekonal tramvají, nýbrž na bílém slonu, jak je v Siamu zvykem,"

"Ale jděte! Zálesák a usne v tramvaji! To jste bral nákou zdravotní koupel či jste trénoval na závod otužilců?"

"Nic takového, sahibe. Skočil jsem prostě s paluby do vln."

"Snad s paluby vraku?"

"Nikoli, nýbrž s paluby pyšného škuneru. Bylo nás tam roku onoho šest vlků, šest trempířů; měli jsme šest vuřtů, johoho - jeden vuřt na muže, a tu duch lodi počal požírat naše vuřty, zvolna a rafinovaně jeden za druhým, a my se vrhali do vln, aby druhí netrpěli hladem, až došla řada na mne."

"Nesmrtelný bože," vyhrkl zákeřník a muška jeho pistole počala opisovat kružnici, "jak se nazýval onen škuner?"

"Primátor Dittrich, sahibe."

"Pak jste tedy jedním z..."

"Jsem Joe Chiclets."

Tu vypadla pistole z ruky mužovy a zpustlý dobrodruh padl v prach před slavným zálesákem. Chiclets přeskočil s hbitostí Jandery kmen, ležící přes cestu, a sveřepý syn divočiny objal zvědovy škorně a líbaje řeménky jeho kanadských bot svlažoval mnohaletou vrstvu prachu na nich slzami radosti a z jeho vysmoleného hrdla dralo se přerývané vzlykání.

"Vstaň, vezmi pistol svou a pojď," vece laskavě Chiclets, skláněje se nad ním.

"Oh, veliký Chicletsi," stkal dojatý zálesák, soukaje se zvolna vzhůru po jeho nohavicích, zakouřených dýmem četných výstřelů, "samo nebe tě sesílá v těchto těžkých dobách. Zda víš, že trampstvo, před rokem takřka vyhlazené, se znovu zvedlo k odboji?"

"Vím," usmál se Chiclets tajemně. "Jakže?" žasl zákeřník. "Což je ti snad také známo, že tvůj druh Forbes se navrátil a byl zvolen vůdcem vzbouřenců?"

"I to je mi známo."

"Milosrdné nebe! Snad také dokonce už víš, že i chrabrý Ping-Pong se náhle objevil, vynořiv se z kouře za bitevní vřavy?"

"Vím," kývl Joe.

"A od koho?"

"Od tebe, drahý kamaráde Šarapatko." "Chacha," smál se pietně muž s pistolí humorné od-povědi slavného stopaře.

"Mé jméno je však Fred Brčko. Odporné přízvisko, jež mám vyšito na pulovru, náleží masňáckému kořistníkovi, jenž po celý rok pelešil ve srubu, druhdy obývaném tebou a tvými pěti kama-rády. Tento apartní jumper jsem s něho stáhl za živa, přefíznuv skalpovacím nožem jeho opasek. Byla to jen spravedlivá odvěta za podlý čin onoho bídneho paďoura, jenž mi uprostřed bitvy polil zálesáckou košili inkoustem."

A v několika stručných větách objasnil Fred Chicletsovi průběh událostí, užívaje podřečí trampů pojizerských. Chiclets, jenž ovládal všech 340 nářečí, jimiž se doro-zumívají synové divočiny na východ i na západ od Veliké Řeky, poslouchal velmi pozorně.

"Nyní se vracím do hlavního stanu," končil Brčko svůj nástin, "neboť můj úkol je splněn. Bojové houfce plzeňské jsou již od časného jitra, na cestě. Půda hřmí rachotem kol válečných vozů, které se ježí zbraněmi a banji a přeplněná kupé plzeňského smíšeného výlet-ního vlaku se otřásají válečnými chorály, přes opětovná napomínání konduktérů. I ostatní poslové splnili úspěšně svá poslání, jak jsem. se dočetl v dnešním zvláštním vydání Trampa, a ze všech stran kvačí posily ke Kozodojům. Na silnici jsem předjel také několik luxusních aut, obsazených Kohinoory, kteří s námi sympatisují. To jsou totiž jinoši původu paďourského, kteří zakládají v přírodě osady mladých snů a jsou nám velmi nakloněni, nazývajíce se honosně trampy. Poznájí se podle výstroje, která září novostí a bílými cedulkami s cenou. Mimo to tančí zajímavý tanec, jenž je zdařilou kombinací české besedy s rumbou, a zpívají velmi pěkné písně, v nichž se rýmuje „Bessi“ a „za těmi lesy“, „na moři“ a „zahoři“ a „Lejdy“ s „naposledy“. Zhusta pak mívají v pouzdře na pistoli šekovou knížku, které užívají s rychlostí hodnou zálesáka. Je to však živel velmi nespolehlivý, a proto jim bude pravděpodobně svěřen některý nepříliš důležitý úsek fronty. K rozhodné bitvě dojde patrně o polednách, kdy Forbes povede generální útok na Kozodoje."

"Nesmíme tedy déle otálet," pravil Chiclets, "bude třeba každého muže, ba každé paže k tomuto velikému boji." S těmito slovy otočil stroj, našlápl motor, a když se Fred vyhoupl na sedlo, vyrazila "stříbrná liška" bystře ke Kozodojům a její hluboké vrčení tvořilo úchvatné brumendo k další strofě Chicletsovy motocyklové balady:

A v rokytí a úskali
zlí četníci se vztekali,
a vyli, vyli divnou věc,
žetě nablízku bezhlavců,..

*

"Stříbrná liška", obsazená dvojicí statných trampů, vyšplhala až na temeno vrchu Plešivce, který poskytoval přepěkný výhled na Kozodoje.

"Hle, tam táboří vojska Velikého Forbesa," vysvětlil Brčko, ukazuje na proužky bílého dýmu, které kroužily nad okrajem lesa. Pojednou však pocítil na rameni stisk pádné ruky Chicletsovy. Slavný zálesák zíral směrem k Slimákově "Lesní tišince" a jeho oči vzrušeně planuly. Fred pohlédl rychle v ta místa a užasl nad podivným mumrajem, jenž se odehrával na pasece před krčmou.

Rozeznával jasně četné trampské postavy, které tvořily průvod, vedený bílým zvířetem, nepochybně medvědem. Tlupa chodila od stromu ke stromu a huňatá obluda střásala s korun stromů celá hejna tučných astrachánů a paďourů, které pak zaháněla na útěk za jásotu trempířů.

"Kluci tam provozují náhou originál kanadu," zvolal Perout nadšeně.

"Ohromná sranda," jásal Chiclets, "honem nasedat, ať to eště stihnem."

A již se řítí silver fox bez brzdění s kopce do zatáčky.

Když však dorazili na mýtinku, byla úplně lidu-prázdná a jen sem tam se povalující klobouky, čepice, útržky prádla a šatstva a vyzutá perka či kanadky svědčily o krutosti bitvy, která tu byla svedena. Zato z oken "Tišinky" zazníval sbor hlasů, řvoucích vítězný hymnus, a cinkot sklenic a talířů.

Oba zvědové se přikradli pod okno a štěrbinou mezi květináči užířeli lokál natřískaný trampskými bojovníky, kvasícími po vyhrané bitvě. V čele hlavního stolu seděl bílý medvěd, objímaje tlapou krk Nicka Whartona. A ze všech stran trampové, překřikující jeden druhého, dotírali přívalem otázek na staříčkého Nicka, vypsávající se na jeho osudy.

KAPITOLA DVACÁTÁ

Nick Wharton o sobě, o severním pólu, a co se kolem nich zběhlo

»Když mě pohltila chiméra noci a strážné světlo na stožáru "Primátora Dittricha" zmizelo pod obzorem, usnul jsem tvrdým spánkem, ukolébán vlažnými vlnkami.

Teprve zarudlé paprsky poledního slunce, jež se pro-díraly obtížně mlhami, probudily mě ze sna; prudký proud unášel mě po řece dolů k mému velikému štěstí, neboť kamarádi, kteří táboří při horním toku Vltavy, holdují kanadskému obřadu umývání nohou v posvátné řece.

Záhy pozoruji, že ryby, které se až dosud ke mně chovaly srdečně a s teplou přichylností, nápadně ochladly, a také voda byla čím dál tím studenější. Že už jsi minul Hamburk, říkám si v duchu, a skály Helgolandu, které se vynořují po mé levici, zesílily mé oprávněné podezření. Bylo mi skučno a nudil jsem se, neboť Severní moře je chudo na různé zábavné zrůdy a podobné korýše.

A jedna věc mě uváděla v nepokoj. Počáteční rychlost, s kterou mě labský proud vychrlil do moře, se nezmenšovala, naopak vzrůstala; a hle, na obzoru se objevil vrchol hory a nyní jsem přímo letěl po hladině, jsa přitahován s rostoucí prudkostí, neboť to byla asi hora magnetická. Očekával jsem katastrofální náraz, ale čtvero abnormálně svalnatých paží mě včas uchopilo a dva zachmuření Seveřané, kteří mi tak rutinovým způsobem dali záchranu, podávali si mě chvíli mlčky, prohlížeje mě zevrubně; nastalo vzájemné představování.

"Jsem Jan Zachrta, Dán," pravil ponuře jeden z mužů, "a můj druh je Nor," dodal ukazuje na svého přítele, jenž měl na svém polárním dresu vyšity iniciálky A. C.

"Podivno a nevysvětlitelné, že jste byl přitážen magne-tickou horou, nemaje u sebe ani kousku kovu," konstatoval A. C. Nor.

"Bude to asi tím," dohaduji se, "že mám ocelové svaly a železné zdraví, nehledě k tomu, že můj hlas je kovo-vého timbru, a vůbec jsem prostě kovboj."

Zkoumaje okolí hory, narazím na statného medvěda, z jehož zádě trčí vlajka neurčitých barev, shozená patrně jedním z četných letadel, která se každodenně střetávají do točny praporečky rozličně kolorovanými. Huňáč vydal děkovný řev.

Vtom se k nám přiblížili oba Seveřané.

"Bär!" řekl Jan Zachrta znepokojeným hlasem a počal se s A. C. Norem rychle vzdalovat.

"Bär náš!" zvolal jsem radostně, "Bernáš, Bernášek!" A tak jsme se vydali na pouť k točně, provázeni věrným Bernáškem.

Bylo by to vyprávění na dlouhé večery, kdybych chtěl podrobně vypsát naše dobrodružství až do návratu v rodné lány povltavské.

Ke konci jen podotýkám, že se často sám podivuji, jak lehce jsem snášel kruté strážně a arktické mrazy, což přičítám tomu, že jsem se zrodil a vyrostl na nejzažším severu Prahy v drsném podnebí předměstí bohnického. Pochybují, že na příklad tamhle kamarád Ping-Pong, jenž spatřil po prvé denní světlo na révou pokrytých stráních slunného Bráníka, byl by mohl odolávat třesku-tým mrazům krajín polárních.«

Nick zakončil svůj příběh a zálesáctvo propuklo v hřmotné projevy nadšeného obdivu. Kdekdo zvedal číši k připitku, když tu zazněl ode dveří zvučný hlas:

"Hallo, boys! Hallo, Nicku Whartone!"

Dva zaprášení cizinci stáli na prahu krčmy, hledíce nebojácně do četných jíců bambitek, namířených proti nim.

Napjaté ticho bylo v příští vteřině přerušeno radostným rachotem, který se vydral z ústí Nickovy pistole, a za ne-popsatelného ryku shromážděných vrhl se mrštný stařík do rozevřené náruče Chicletsovy.

KAPITOLA DVACÁTÁ PRVNÍ

Za pět minut dvanáct

Nad pralesem i savanou se rozprostřelo zářivé nedělní dopoledne. Usměvavý kotouč sluneční pozlacoval zdařile vrcholky lesních velikánů, v jejichž stínu kypělo trampské ležení válečným kvasem. Svérázný lid zálesácký se chystal ke krvavému boji za vznešenou trampskou ideu.

Hloučky přesporních bojovníků se ochlazovaly po cestě koupeli v křišťálovém lesním potůčku, načež nabíraly odtud výživnou tekutinu k přípravě posledního doušku neobyčejně silné kávy, jiní nabíjeli pistole, napíjeli struny na banjích a nacpávali dýmky, zkoušejíce pružnost svých svalů několika dřepy. Občas prošel zástupem hemžících se zálesáků některý náčelník, srdečně zdraven a poplácáván, a zmizel ve stane velitelském, v jehož vchodu se nepřetržitě míhaly postavy posílů, stráží a vůdců bratrských oddílů, jež stále proudily do tábora, vítány nadšeným pokřikem a střelbou. Veliký Forbes přijímal jejich hlášení, sedě na hromadě zvířecích kůží, obklopen štábem posílů, tělesných stráží a pobočníků a obskakován několika paďourskými zajatci, kteří upravovali jeho zevnějšek a strojili jej do boje. Opodál obtahoval všestranný borec Antonín drsnou zálesáckou břitvu, čekaje, až Běženko-Gigolov namydí energickou tvář vůdce, před nímž držel pan Šarapatka senior podstatnou trosku rodinného zrcadla, jež přetrvala ztečení srubu. Pan rada nesl toto pokoření s posupným mlčením a jeho tvrdá tvář zachovávala nehybný výraz značně vykrmené sfingy. Jiná dvojice otlých otroků pečovala o nohy voje-vůdce, odívajíc je v hutné ponožky a skvělé kanadky, dar to náčelníka Kohinoorů Williama Fenimoora Mac Macešky. Sličná paďourská nevolnice podávala přitom vůdci bohatou snídani a její družka držela před ním rozevřené Humory, překládajíc Forbesovi některé méně známé paďourské výrazy a úsloví. Z kouta stanu zaznívala pak tichá hudba gramofonu, hrajícího Písni otroka a obsluhovaného panem Šarapatkou juniorem, jenž takto vyjadřoval bezněrný stesk své ujařmené paďourské duše a zároveň zpřijemňoval Velikému Forbesovi bolestnou proceduru holení a čtení Humorů. Posléze stál tu malý Dagobert, který držel pánvičku s mýdlovou pěnou a zmocniv se pohozené dýmky Forbesovy vypouštěl z ní duhové bublinky.

Vešel osmahlý olbřím, jehož "Ahoj" znělo poněkud cizím přízvukem, a stanuv před zachmuřeným vůdcem, vychrlil ze sebe toto přesné hlášení:

"Vyjeli jsme z naší kvetoucí a mohutnější Plzně, kdež jsme sobě koupili zpáteční lístek do Nepomuka, a ne-unavený vlak s námi směrem od Mže stříbrnosné ke kři-vé zlatonosné Otavě chvátá lesnatou dolinou od Šumavské Úslavy kolem Staré Plzně a Radyně, kolem Štáhlav a Chrudoš ke Žďáru a Žďirci. Ocitli jsme se již v ovzduší lesů kozodojských a hle, po ostrých pochodech, prosekávajíc se spleť lán, přelézajíc ztrouchnivělé kmeny, brodice se močály a kalužinami a živice se borůvkami, kůrou chlebovníku, lovem užovek a plástvemi medu, dorazili jsme na vyvýšeninu, odkud jsme spatřili toužený cíl naší pouti: Nalevo kozodojský Vyšehrad, v dáli za těmi lesy stříbropěnná Vltava se leskne a napravo skalnatý údol coby Šárka, kdež uprostřed českých luhů a hájů tábor, značící Blaník trampské ideje, leží. Ahoj!"

"Zdravím statečné bratry plzeňské," odvětil Forbes žoviálně. "Nechť se připojí k oddílu Konrádovu a vyčká-vají dalších rozkazů."

"Smíme posvačiti, vůdce?" tázal se plzeňský náčelník, stoje stále v pozoru.

"Mírně posvačit dovolím," odvěce Forbes. "Nechť však plzeňští bojovníci nezapomínají, že žádná šelma nevychází na lov s plným žaludkem. Howgh!"

Přítomní paďouři nedovedli potlačit své vzrušení, vidouce slepou poslušnost a oddanost lidu Forbesova. Za neustálého hlášení vedoucích nově přitřhnuvších oddílů dokončili otroci úpravu zevnějšku vůdce; Forbes je pak propustil velkomyslným kývnutím, hodiv jim za odměnu několik měďáků.

Hrdí paďouři nezavadili ani pohledem o mrzké peníze nepřátelského vůdce, což vyvolalo pochvalné mručení družiny Forbesovy.

Zajatci byli pak uvedeni na skalnatou vyvýšeninu na okraji lesa, kamž byli strážemi sehnáni i ostatní zajatí paďouři, aby byli očitými svědky zkázy masnáctva.

Blížilo se k polednímu. Sbor náčelnický, složený z Ping-Ponga, Chicletse, Konráda, Nicka Whartona, Melicha a Bernáška, vešel do stanu, kde právě Antonín nasazoval Forbesovi na hlavu historický širák, jenž dodával jeho inteligentní tváři zvláště odhodlaného a ne-úprosného výrazu. Náčelníci se seřadili podle velikosti a stařešina Melich oslovil vojvodu takto:

"Bratře vůdce, útok může započítí. Všichni bratři stojí již na svých nástupištích, pistole nabity, banja naladěna a dýmky nacpány."

Forbes poděkoval stažením brv a přešel několikrát sem a tam, přičemž Melich velel střídavě "vpravo" a "vlevo hled". Poté vůdce stanul, vyňal ze zánadří starobyrou mapu, na níž se svěže vyjímaly strategické nákresy vojevodovy, rázně provedené červenou rudkou, a rozprostřel ji peč-livě na zemi.

"Pohov, hoši," děl pak náčelnictvu a pohlaváři se roz-ložili na zemi kolem papyrusu, ohlodaného krysaní a hraboši. Zejména Bernášek jevil značný zájem o bizarní výkres a pilně sledoval pohyby prstu Forbesova, jenž počal roz-víjet svůj válečný plán:

"Naše voje tvoří mohutný púlkruh, jehož jeden konec se dotýká Vltava-Riveru, druhý ústí do "Posady" Slimá-kovy, zajištěné dvacetiletým střeleckým družstvem proti výpadům lesního Kabrny a jeho dvou ostřílených adjunktů. Ani ze západu se paďouři nemohou nadíti posil, neboť prales je tu takofka neproniknutelný a mimo to v korunách stromů číhají Sršatci, kteří se v poslední chvíli přidali k nám, když se dověděli o zjevení Velikého Aspirina. Jediná spása kyne masnáctvu od řeky, kamž připlouvají veliké parníky, nacvakované dobře ozbroje-nými a zásobenými luft'áky, již jsou vedeni zkušenými členy Klubu turistů. Leč přistát na mělčině je pro tyto kolosy zhola nemožné a každý pokus, dopravit tučné bojovníky na břeh šalupami, bude zmařen našimi rychlý-mi pirogami a maňásky, které číhají v rákosí pod vede-ním zkušeného říčního piráta Mah-Jonga. Právě před chvílí mi bylo hlášeno potopení člunu hustě obsazeného astrachány, který se pokusil přistát, zakryt umělou mlhou, vyluzovanou z dýmek a britanik.

Sádelnatí paďouři zůstali na hladině a byli vytaženi zpět na palubu mateřské lodi, ale bohatý poklad vuřtů a salámů leží na písčitém dně, a ježto právě nastal odliv, pracují naši odvážní potápěči na jeho vylovení, podstu-pující zápas s dravými rybami a vodním hmyzem.

Jak vidno, jsou Kozodojští úplně odříznuti od světa a odkázáni na vlastní síly. Jakmile tedy dám znamení k útoku, vyrazí zároveň naše pravé a levé křídlo, vedené Ping-Pongem (oslovený se uklonil) a Nickem Whartonem (Nick i Bernášek souhlasně zamručeli) a pokusí se ztéci hradby na dvou různých místech, čímž pozornost obhájců bude roztříštěna. Konrád a Chiclets zůstanou se svými oddily v záloze. Ve vhodné chvíli vyrazím já s vybraným mužstvem přímo proti vratům haciendy farmáře Maryšky, jež jsou klíčem k ovládnutí hlavního boulevardu. Zatím co bude zuřit bitva v severní a vý-chodní části města, bude jižní strana nekryta, neboť zde je město chráněno hlubokými vodami Kozavy a Dojavy a jediný most je střežen neúprosným výběřčím, který zásadně odmítá nugety, lastury a jiná zálesácká platidla. V kritické chvíli přeběhne sem naše čacká námořní pěchota s kajaky na plecích, a přeplavivši se přes oba veletoky, podnikne nápor na nekrytou tvrz a k ní při-lehlé kozodojské City. Pak, doufám pevně, bude porážka masnáctva úplná.

Kamarádi," končil Forbes, "než dám znamení k útoku, vzpomeňme ještě světlé památky Velikého Aspirina, jemuz Manitou nedopřál, aby osobně vedl tuto svatou válku."

Všichni sňali mlčky čapky a vznešený Melich mumlal tiše modlitbu k duchu Aspirinovu, probíraje prsty růže-nec, sestavený z vyražených zubů jeho dávných protiv-níků.

"Vzpomeňme dále také kamaráda Bivoje," pokračo-val Vůdce, "jenž snad našel hrob v chladných peřejích Vltava-Riveru nebo možná úpí pod jařmem neúprosného šéfa a dokončuje v neděli měsíční uzávěrku."

Náčelníci setrvali i při tomto jméně v pietním roz-jímání.

Forbes se vytrhl násilím z dum:

"Na svá místa!" zahřímal, chopiv se pistole.

"Vzhůru, děti prerie!" zvolal Melich elegickým hla-sem, "za matičku Divočinu v boj!"

"Spolehni na nás, vůdce," prohlásil rázně Ping-Pong. "Neumřem na slámě, umřeme v prerii, keď banjo zazvučí poslední árii!"

Následovalo několik tvrdých stisků ruky. Forbes si pošinul širák do čela, aby jeho stín padl na zavhlé oči, a náčelníci vyšli kvapně ze stanu.

Poté zaujali Forbes s Melichem své stanoviště před stanem, provázeni neutrálním Antonínem, jenž si upevnil na rukáv pásku Červeného kříže. Nepřátelské město se zdánlivě bezstarostně koupalo ve slunečních paprs-cích. Mrtvé polední ticho bylo rušeno jen truchlivým cvrlikáním cvrčků a cosi strašlivého viselo v dusné atmo-sféře.

"Již jen několik minut," zašeptal Melich, vytahuje ze záhybů řízy přesýpací hodiny, ukořistěné Emilii: Forbes zvedl pistoli a stoicky pozoroval drobný pramě-nek písku, prýstící do spodní nádoby. Jeho napjatý ukazováček se svezl na spoušť. Leč co to? Ruka vůdcova náhle poklesla a jeho oči se bystře zahleděly k hlavní bráně kozodojské.

S rachotem a skřípěním se vrata zvolna otevřela a z nich jako o Božím těle vypochoďoval průvod pacholá-tek obého pohlaví, oděných v bílé šatečky. Za hlolu všech kozodojských zvonů se ubírá dlouhá řada nevířná-tek přímo ke stanu velitelskému. Vpředu kráčí v bílém kroji obětavý pan Balatka, veda za ruku dvouleté batole a mávaje deštníkem, na jehož konci byl přivázán obstoj-ně bílý kapesník, na znamení mírumilovných úmyslů. Vojsky trampskými proběhl zmatený šum. Forbes stál nehnutě a v hlavě mu vířila změt' nejpodivnějších myšle-nek. Je to snad uskok zavlého nepřítele? či vzdává se toto pyšné hnízdo paďourské na milost a nemilost zálesáctvu?

A hle, tu již přichází pan Pelíšek, oděný ve sváteční čamaru, pokleká před vůdcem na jedno koleno a důstoj-ným hlasem promlouvá:

"Veliký Forbesi! Apelující na Vaši velkodušnost, obra-cejí se na Vás otcové města s prosbou, abyste maličko poshověl a popřál měšť-anům kozodojským pojísti v klidu nedělní oběd, který bude možná jejich posledním. Při té příležitosti dovoluji si Vaším Láskám nabídnouti nej-krásnější plody, které rodí půda kozodojská."

Poté pokynul rukou a z řady vystoupilo šest útlých děvčátek, nesoucích mísu s nádherně vonící vepřovou hlavou,

obloženou knedlíky a zelím.

První předstoupila před Vůdce dcera páně starostova a tklivým hláskem zarecitovala:

"Milý pane Forbesi! Přijměte tento skromný plod chudičkého kraje kozodojského, jež tatíček sám vypěstoval na tom našem dvoře, a náležitě si na něm pochutnejte! Buďte nám, milý pane Forbesi, ještě dlouho, dlouho zdrav!"

Než děvčátko dokončilo, sevřel je zjizvený hrdina do kosmaté náruče a jeho mohutná ramena se roztrásla hlubokým dojetím. Kolem, po celé délce pralesa, tiše stkali vousatí dobrodruzi při pohledu na tento neskonale něžný výjev.

Ani stařeček Melich se neubráníl mocnému pohnutí. Přes to nabyla u něho chladná rozvaha převahy nad citem.

"Co však bude s naším plánem," obrátil se zájímavě na Forbese, "co bude s obědem v dobytém městě?"

Souhlasné mručení prolétlo řadami trampských bo-jovníků.

Vtom však již pan Balatka dal znamení a dlouhá řada pacholíků, zřejmě urozeného původu, vystoupila ze šiku robátek a každé z pážat neslo modrou, válcovitou nádobu, spisovně pařák zvanou, s kompletním obědem.

"Malá pozornost pro páni trampové," řekl ostýchavě pan Balatka.

Vous Melichův se jásavě zavlnil a velebný stařec po-zvedl jednoho z hošíků na klín a hladě ho po kučeravých vláskách lovil dychtivě v chutné polévce játrové knedličky.

Obežetný Forbes dal nejprve ochutnatí panu Pelíškovi, načež mu přátelsky poklepal na rameno:

. "Vyříd' svým velitelům," vece, "že Veliký Forbes po-voluje jednu hodinu příměří, postačitelnou k pohodlné-mu požití opulentního oběda."

"A odpolední siesta?" šeptl nesměle čacký lazebník.

"Nuže, tedy dvě hodiny," řekl Forbes poněkud váhavě, "ne však déle, neboť bitva musí býti rozhodnuta do šesti hodin, ježto poslední parník jede o půl osmé!"

Kozodojský Figaro se nížce poklonil Vůdci a průvod robátek se dal na zpáteční cestu.

Pochvalné pomlaskávání zaznělo po celé délce tramp-ské fronty, hejna vyplašeného ptactva zakroužila nad lesem a zálesáctvo se oddalo bujnému hodokvasu. Drah-nou dobu se ozývalo toliko řinčení přístrojů, spokojené funění, chroupání a vrzání strašlivých trampských čelistí. Posléze počal tento charakteristický šramot umlkat, mlaskání potuchlo a sem tam se ozvalo hrčení mlýnku na kávu.

Vesmírná harmonie poobědového klidu byla porušena stráží, jež špěla k vůdci, přeskakujíc nehybná těla nasy-cených zvědů, a způsobovala hluk, zakopávajíc o prázdné plecháče.

"Bratře vůdce," hlásil udýchaný posel, "zadrželi jsme tři podezřelé cizince s psacími stroji a fotografickými aparáty.

Tvrdí o sobě, že jsou zpravodaji zámořských listů."

"Předved'te je," pokynul vojevůdce, zakaboniv se.

V mžiku přivlekla tlupa povykujících stráží tři ustra-šené muže v turistických úborech.

Forbes pozřel labužnický poslední sousto, vytřel kastrol skývou chleba a pozvednuv hlavu přeměřil za-jatce pohledem tak pronikavým, že polekaně ucouvli.

"Žurnalisté?" tázal se úsečně.

"Yes, sir," řekl stísněně nejodvážnější z mužů a chvě-jící se rukou podával vůdci průkazní listiny. Forbes na-hlédl zběžně do papírů. Jedna legitimace zněla na jméno H. D. W. Knickerbocker, New York, druhé dvě náležely pp.

Vítězslavu Humpnagelvogelovi z Prager Abendblattu a Siegfriedu Rzerzichovi z Prager Presse.

"Well," pravil vojevůdce čistou angličtinou. "Jste volní, mešúrs. Vaše stanoviště bude na onom skalisku na pokraji lesa.

Aparáty však ponecháte laskavě zde!"

"Díky, pane!" odvětil za všechny pan Humpnagelvogel obstojnou češtinou, načež složili poslušně aparáty k nohám Forbesovým a vzdálili se pozpátku, hluboce se klaníce a blahořečíce Vůdci.

"Deset vybraných stopařů nechť pečuje o jejich bez-pečí," nařídil Forbes strážím po odchodu novinářů. "A nyní ať předstoupí náš nejlepší bard Rudý Halas a zapěje svůj nejnovější slágr."

Stráž odklusala a za okamžik se objevil pěvec, kráčeje sebevědomě k náčelnické skupině. Pozdravil zdvižením pravice Vůdce, lehce se uklonil prorokovi, který opodál spokojeně předl, a rozezvučev divoce struny banja, počal s mladistvým zápallem pět dobyvatelskou píseň:

"Před Kozodoji

hotovo k boji

50 000 jich stojí.

To jsou Forbesovi voji,

jež se nadějemi kojí,

bolesti trampstva že zhojí.

Ha! Juž se rojí

tam před Kozodoji

a pad'ouři se bojí

koupající se v znoji...

Zakrátko budou v hnoji!"

KAPITOLA DVACÁTÁ DRUHÁ

A bylo klanie, bylo porubanie

"Quo usque tandem, Forbes - jak dlho ešče, Forbesi nadutý, zpujností svau budeš popauzeti k hněvu mužův spravedlivých?" burácel pan Malbohán v mimořádném poledním zasedání válečné rady kozodojské.

"Kak dlho ešte panié kozodojské o blagosť manželúv a diétek, kak dlho panny o cnosť svau i viének svój, kak dlho zemané o bezpečie veľkostatkúv zbytkoviech trnuti budú? Ó, gore vám, ktož potúpista odkaz děduúv, s cudzáky trempiéri jednasta i zkraúšeně ich prosista a lunch jim uvařista!"

"Račte se uklidnit, pane vrchní řado," mírně starosta pan štětina hněv rozvášněného kmeta, "udělali jsme to z důvodů čistě reklamních, víte, abychom drobátko po-zvedli turisticky ruch."

"Gore ptencom, ke ktorým se zmije plízie," zahřimal pan Malbohán, "gore mužom, ktorým saukromniék vládne, jenž s cudzáky se snaubí, an v zisk mrzek úfá. Nie tak ny, stař Slávové. Vězte, podlcové, že Club Za-budnutých Slávuúv plvá na vy i na vaše přiměří a v tom stuój při ny Svarog, Triglav, Svantovit i Radegast, bōh najvyšie. Poklona!"

A pan rada vyrazil nakvašen z radnice, přibauchnuv za sebou dveře zasedací síně. Za ním odešli ostentativně Spas Huspenina, lech bířiců zeměpánových, a bývalý bakalář, nyní ředitel škol obecných a měšťanských, pan Zdislav Hastrdle.

Otcové se zahanbeně rozcházelí a ubírali se v stísněné náladě k obědu. Zatím již obíhal kustos Hněvsa vily a rodinné domky členů klubu, všude se poklonil bohům, políbil ruku slovanské choti pánově a muže i junose u boj pozýval. Brzy nato pohřžily se Kozodoje v poobědový spánek.

C. Z. S.

(Club Zabudnutých Slávuúv)

pořádá dňa 32.11.1932

Velké

kláně a porubanie

Trampuúv a cudzákuúv.

PROGRAM:

12.20 Sraz u dvouora Dovtipova.

12.45 Přepadenie trampuúv z kboku a odvrátenie rukojmě.

13.10 Návrat a hájenie posvátnyho pramene.

17-18 Závěrečné kláně.

18.30 Společná večere a restaurácii bratra Zdravohryza.

19.30 Lidvá veselica ve vsiech sálech hasičského duómu.

- * -

Tombola, tuř zápasy, metanie kruožkuúv, štíelnica, žertovné zpíevánky, produkcia místných komikuúv, taněc.

Piva gojnosť dobře uleželého.

Hudba Ozbrojené jednoty, kapelník pan Lomoz.

Gosté vítání.

S UCTOU zvau POŘADATELÉ

I agilní pan Balatka, vyvolav z ochozu minaretu pře-depsaný počet Alláhů, ulehl na dlaždičky a posunuv si turban na oči zdřiml si pod stinnou záštitou štíhlé vížky.

Na dvoře zájezdního hostince pana Dovtipa Zdravohryza bylo shromážděno na sto oděnců s mlaty, štíty, meči, kušemi a samostřily, vycvičené divoké ptactvo na ramenou a zvlčilé psy na řemenech silných. Neusedali však statní bojovníci k dubovým stolům do stínu lip, nýbrž jen vstoje občerstvovali zprahlé hrdlo malým pivem, připraveni k výpadu. Teď prochází jejich řadami hbitý Hněvsa a rozdává tištěný pořad událostí dnešního významného dne.

A hle, již z výčepu vládyka Malbohán vychází a v ruce bohatýrské těžký mlat se pohupuje a na štít s rachotem naráží a na jeho rameni dravý papúšek posedává a bo-jovně řečí vede. Pokyne vojevoda a dva žoldněři z čeledi Dovtipovy branku otvírají a již sto oděnců hlubokým úvozem z boku k ležení tramskému se blíží.

Nic netuší Forbes ni jeho zálesáctvo. Rudý Halas do-končil svůj zpěv a zvědové spokojeně podřimují nebo pokuřují lulky.

Pojednou jako když divá vichřice za jasného dne se strhne a vše smetá s povrchu zemského, proti pravému křídlu se vyřítí tlupa ozbrojenců a ajta Šumichrást jako orel letí, těžký pancíř na mohúcích prsech, buřinek tvrd na lbi šedovlasé, pod buřinkem velebyster věhlas, dlhú viržinku ve úsatých ústech a za ním Staroslávové jako krupobitíe na trampy se řítíe a půda pod údery rázných kročeů duní.

Nad hlavami Staroslavjanů to hrozivě zašumělo a obloha se zatemnila mrakem vypuštěného dravého ptactva a vzduch se oťásl štěkotem lýtých šelem. Hle, jak papoušek páně Malbohánův na hlavy zvědů usedá a

jak rarozi a krvestřebi

do kosmatých je klove lebí,

a vůbec rozličnými žvásty válečníky otravuje, straka pana Rosendufta krade z kapes zálesáků peníze na zpá-teční cestu i zpětné jízdenky a i kanárek Dovtipa Zdravohryza se činí seč jest. Zvláště pak se vyznamenává cvičený pudlík lecha Huspeniny, jenž nejen že zvědy za lýtka popadá a podobně znepokojuje, ale i ztracené mlaty, přílbice a jiné části výbroje aportuje.

Bijíce hlava nehlava, uvedli rozvášnění Slované ve zmatek celé pravé křídlo Forbesova vojska, pokáceli stany,

roztloukly esšálky, podupali dýmčičky a banja cudzácká, a než se trampstvo vzpamatovalo, ustoupili v pořádku úvozem zpět do města, osvobodivše svým výpadem pana Kofroně a pana Francána, dva zname-nité bijce, nadmíru cenné pro další boj, a zmizeli i se svou kořistí za věkovitými vraty klubovního domu. "Zrada!" zavyl Forbes zuřivě, když mu určený posel zvěstoval pohromu, která stihla pravé křídlo trampského vojska, a neprodleně vypálil tři rány z pistole.

Nedozněla ještě ozvěna výstřelů, a již se rozvinul po celé délce fronty monstrózní útok, do něhož proti původ-nímu plánu zasáhly všechny rezervy. Ba i robátka, sotva na nohou stojící, chápala se přiměřeně velikých, větví a klopýtala za útočícími otci, bojovně kvičíc. Všechny svahy sklánějící se k městu se najednou pokryly ďábel-skými postavami šturmu-jících zálesáků.

Na velitelském pahorku zbyl samojediný vznešený Melich, jenž padl na vetchá stařecká kolena, a vztahuje vyhublé paže k obloze, modlil se vroucně k Manitouovi za vítězství trampských zbraní.

Obránci města se však nedali překvapit tímto vehe-mentním nápirem. Všechny zvony ve městě se roze-zvučely na poplach, a než útočníci urazili polovinu cesty mezi městem a pralesem, ježily se již hradby, ploty a humna nejrozmanitějšími druhy zbraní a odhodlané tváře měštěninů, dosud umaštěné obědem, prozrazovaly, že drsní synové divočiny narazí tu na rovnocenné sou-peře.

Oddíl, vedený Forbesem k hradbám haciendy farmáře Maryšky, byl uvítán prškou umělých i přirozených hnojiv, vylomil však hravě vrata, zapudil obhájce a po-rubav množství kuřat a slepic hnál se dále k hlavnímu boulevardu. Tam byl již očekáván trojřadem uniformovaných střelců Ozbrojené jednoty. Jakmile se objevil roj pádicích zálesáků, dal náčelník pan Potaš úsečný povel k salvě, jež rachotila asi deset minut, načež kozodojští gardisté odpochodovali do spolkového domu, aby se zotavili po rozčilujícím výstřelu, eventuálně se převlékli, a na jejich místo nastoupila osvědčená kapela Ozbrojené jednoty v kompletní sestavě s panem Paplhánem, Francánem a Kofroněm v prvním trojstupu.

Zatím na pravém křídle jako bouře se řítily trampští junáci, vedení Nickem a Bernáškem. V zápas přehrozný se dali s Kozodojskými, muž proti muži, a zahnali je houfně na ústup, hlavně zásluhou Bernáškovou, jehož zjev způsobil paniku v řadách nepřátel.

V této chvíli se zdálo, že boj je rozhodnut. Obhájci přechali dovnitř města, aby alespoň obsadili význačné budovy, a vyskající trampská chasa se hrnula ze všech stran do Kozodoj.

Poněkud pobledlý stál na cimbuří hradu velitel plyno-vých oddílů pan Blumenthal a pozoroval gigantické zá-polení. "Rozhodný okamžik nadešel," zahučel temně a mávl praporkem. Deset katapultů rozestavených po cimbuří a baštách vychrlilo svůj smradonosný náboj proti útoč-níkům. Osvědčené výrobky kozodojských syrečkáren nejstaršího data počaly létat mezi trampstvo.

Nastal překvapující obrat. Sta a sta trampských váleč-níků padalo jako mouchy, nejotrlejší borci se lačně vrhali na dopadající syrečky, ba docházelo mezi nimi k bratrovražednému boji o delikatesní druhy ve staniolu.

A nahoře na návrší u pralesa klečel staříčkový prorok Melich, a bezmocně přihlížeje, jak se pyšná armáda mění v mátožný dav vlekoucích se stínů, roztrhl roucho své a prolévaje horké slzy lkal:

"Ó trampstvo, trampstvo ztracené!" A nebylo tu nikoho, kdo by utěšil slabého starce a do-nesl mu několik sýrů na ochutnání. A jeho zesláblé paže, dosud se vzpínající k modlitbě, klesaly již únavou. Tu přiskočili dva trampští pacholíci, sotva střecké škole odrostlí, a počali podírat chabnoucí ruce kmetovy

I jal se novou silou vzývat Manitoua a Velikého Aspirina. A aj, ve chvíli největší bídy a rozvratu zarachotila náhle série výstřelů, vypálených s takovou rychlostí za sebou, že jen vycvičené ucho stopařů rozpoznalo, že to nebyla rána jediná. Okamžitě ustaly katapulty ve své zhoubné činnosti a jejich mužstvo s hrůzou zjistilo, že tětiny jsou přestřeleny. Zároveň byl sestřelen panu Blumenthalovi cylindr.

"By devil," zvolal pan Knickerbocker, který pozoroval ze svého stanoviště na vrcholu smrčku bitvu. V zorném poli jeho teleskopu, jenž byl právě namířen na štíhlou vížku minaretu, zjevil se mohutný kovboj, jenž seděl v proláklíně tureckého půlněšice, máje v každé ruce po kouřící pistoli, a vyplivoval mistrně žvýkací tabák panu starostovi na lysou leb.

"By devil," opakoval užaslý novinář, "toť sám vzne-šený president mexický, jehož jsem interviewoval před půl rokem na vrcholku Popokatepetlu. Tušil jsem to již podle zvuku jeho proslulé pistole. Ale při sám Robin Hood, jaké zájmy má tento urozený hidalgo v Kozodojích?"

Jakmile se katapulty staly boje neschopnými, vznikla mezi paďourstvem panika, takže se všechno hnalo úprkem do domovů. Všeobecnému zmatku nepodlehla toliko nepřekonatelná kapela Ozbrojené jednoty a Staroslávisté páně Malbohánovi.

Tato poslední opora kozodojské neodvislosti ustoupila v pořádku do podhradí, kdež se muži seskupili na obranu starobylé tvrze a klubovního domu zabudnutých Slávů. Ted teprve došlo k nejhruznějšímu boji, neboť trampové, obávající se, aby nezmeškali parník, snažili se ze všech sil udolat těchto sto nesmrtelných a prorazit mocnou hradbu paďourských těl, leč bezvýsledně. Sta a sta osvěd-čených bitev vrhalo se obětavě vždy znovu a znovu proti nepříteli, ale ten, zdálo se, neznal vůbec únavu. Naopak, slávským vojům přibývalo dalším bojem svěžesti! A od-kud ten div? Hle, jako při požáru, řetěz svalnatých podavačů se vine, z nitra klubového domu až do předních posic dosahuje a půllitry naplněné šumivým morkem mezi bojující z ruky do ruky neustále putují a jeden každý Starosláv zabudnutý, mohutně se nalokav teku-tiny životodárné, s novou silou u boj se dává za Kozodoje.

Útočníci, nahlédnuvše posléze, že jediným prudkým nápirem nepřítel nezdolají, počali pevně obsazovat všechny

výhodné strategické body; umkla střelba a mu-žové se s plnou vervou věnovali budování opevněných posic a podzemních kasemat. Otevřený boj se změnil v rafinovanou posiční válku.

Asi po půlhodinovém úsilí vypuklo nepřátelství poznovu. Nad kozodojskými zákopy se vztyčila velebná postać pana Malbohána, jenž posměšně provolával:

"Hej, trempiéri, kam sě podiélo vaše udatenství, kam autoky a šturmy bauřné? Oj, praudníci necudní, kteří s militkami v mlázié spávasta, nyníé jest vám s muži váletí a nié ako krtí v diérách autočiště hledati."

Tu se ihned objevila na barikádě junácká busta Forbesova, jenž takto odpověděl.

"Moc se nevytahujou, paďoure sádelnatej, a slez dolů, břichatej vejre, a já ti ukážu, jak se tancuje rumba, starej paroustevníku fousatej!"

Vedle pana Malbohána se vynořila ježatá hlava udat-ného Skočdokaše:

"Slyšeli jste, mužia," volal, "kak sě rauhal cudzácký žoldniěř našemu předsediě? O tlaušťce drze mluviěše ta mršina vychrtlá! Přijdi jen, trempisko, přijdi k nám a já ti pres kebuli blbaučkou palicou dám!"

"Mají nák moc hovorů, voni astracháne," hulákal v odvěť Ping-Pong, "přijdou voni k nám na mejdan a uděláme si z jejich fousů struny na banjo, masňáku voteklej! Sou na nás kraťas i s tím jejich staročeským pulovrem!"

"Směšné sú vaše plky, obštinohové," pokřikoval Chval Skalata, "však až kuše střieleťi počnu, kušny vaše zmlknau!"

"Se nebav, ruino z Rujány, sic budeš móc mócnej ležet v mócnici," odpovídal Chiclets vinohradsko-nuselským nářečím, "ti to graficky znázorníme, se skovej dědoure, tady blouděj kolem řacky."

"Chocho, partěko přehubená, zle poničan bude tvůj řňák, až ho nabaurá pěst' bogatýrská."

"Seš bohatýr, ty chudinko, hohoho, ty nudle cezená přes kanál. Utřem ti cihlou repák, až ti sletí ten tvůj polabskej tralaláček."

"A vůbec," houkal posměšně Nick Wharton, "dyk se sotva držíte na nohou, sralbotkové. Ste v loji i s tím po-svátným dědourkem, neblbněte a vzdejte se!"

"Vzdejte se, poserové," zařval Forbes.

I vztyčil se naproti němu Šumichrást Malbohán v celé velikosti a strašným hlasem odpověděl:

"GOWNO!"

KAPITOLA DVACÁTÁ TŘETÍ,

v níž se věrně popisuje, jak mnoho vzácných hostů do Kozodoj zavítalo

Napjaté ticho, jež následovalo po lakonické odpovědi Šumichrásta Malbohána, bylo náhle přerušeno úpěnlivým vytím automobilové sirény. Pozornost všech účastníků bitvy se rázem obrátila k obrovitému autu značky rolls-royce, které se prodíralo zástupy bojovníků. Uvnitř seděli čtyři muži ve fracích a mávali palmovými rato-lestmi.

Byl to pan redaktor Siegfried Rzerzicha, který s sebou přivázel zástupce Panevropy, Svazu národů a českého tlumočníka. Lid i bojovníci, všichni se nahrnuli na ná-městí a do přilehlých ulic; auto zastavilo u obecní fon-tány a zástupce Svazu národů se jal mluvit ústy tlumoč-nikovými: "Bratři Evropané! V zájmu vzdělanosti a kultury, v zájmu lidskosti a humanity, v zájmu vaší krásné země, jež je rájem na pohled, i všeho vzdělaného lidstva, na vás apeluji jménem Svazu národů, abyste zastavili toto strašlivé válčení a dohodli se cestou smír-nou, dříve než rozpoutáte válečný požár, který hrozí zničití vše, co lidský duch po tisíciletí budoval." Mohutný šum prolétl davem, složeným z frontových bojovníků obou táborů. Většinou souhlasili mužové, jsouce již sytí hrůz válečných, se smírným řešením. Přesto se však ozývaly hlasy, hlavně z řad Staroslávistů a nebojujícího obecnstva, volající po rozhodnutí boje, jenž stál tolik obětí a obědů.

"Krajané," počal mluvit pan Rzerzicha zvučnou češ-tinou, hledě úkosem do papírku, ukrytého v mozolné, žurnalistické dlani, "rozřešte svůj spor soubojem! Ať každá strana vybere nejlepšího bojovníka ze svých řad a ti dva nechť rozhodnou poctivým bojem odvěký spor trampů s paďoury. Zasloužíte se tím o myšlenku světo-vého míru, a bohda že lidstvo po krásném příkladu kozodojském bude napříště vyřizovat své spory raději v ringu než na polích orných a válečných!"

Burné projevy souhlasu zahlaholily po celém pro-stranství a ukázněný lid se počal rozestupovat, nechá-vaje estrádu volnou pro kolbiště. Ihned zaduněly dlaž-dičky pádnými kročejemi a za neutuchávajícího volání paďourů předstoupil vrchní velitel vojsk kozodojských Ctibor Pádecký, odložil meč dvouručák a odměňován stále se stupňujícím potleskem počal odkládat jednotlivé součásti starobylé brně, až se posléze zaskvěl v bezvadném, modře pruhovaném tričku a v bílých trenýrkách, klubovním to dresu S. K. Kozodoj. Poté se postavil tvář v tvář trampským zástupcům a ukázal své strašlivé, uzlovité bicepsy, při čemž nadšení paďourstva neznalo mezí. Zraky všech zálesáků byly obráceny k Forbesovi v napjatém očekávání. Aniž okamžik zaváhal, vyšvihl se Veliký Vůdce na terasu, a odloživ elegantním pohybem zálesáckou košili, počal zvolna nadýmat svůj nádherně klenutý hrudník, až nabyl fantastických rozměrů, což kvitováno jásavým řevem všeho trampstva. Sokové se postavili proti sobě, probodávající se očima. Shromáždění ani nedýchalo, sledující s úzkostí i nadějemi pohyby obou soupeřů.

Vtom slyš! Břeskne zvuky trub a vír kotlů zahlaholily od hlavní brány městské. Lid domácí i cizinci se v úžase obraceli k hlavnímu boulevardu, odkudž stále silněji a velebněji zaznívaly slavnostní intrády. Hle, v pozadí se vynořuje bílý praporek, jenž se vesele třepotá na bodáku četnického strážmistra, oděného ve sváteční uniformu, který zahazuje impozantní a v Kozodojích nevídaný prů-vod. Nyní již je vidět dvě řady trubačů a pištců, jedou-cích na koních po obou stranách kozodojské Broadwaye, a skupinu směšných šašků, metající kozelce před skvělou družinou, jež se zvolna blíží k náměstí. Napřed jedou heroldi v nachových pelerinách na koních se stříbrným uzděním, za nimi pak zlatem a drahým kamením zářící skupina knížat a zemanů, obklopujících bujného bělouše s ohlávkou posázenou tyrkysy, na němž v zlatohávu sám urozený zeměpán se skví a ušlechtilého komoně jantaro-vým bičíkem pobádá. Po

jeho pravém boku ztepile si vykračuje čistokrevný poník slovenského bána Hodži-effendiho, po levici harcuje markrabě moravský, svo-bodný pán Černín, a vládce pašalíku karpatoruského lanckrabě Bezkyd.

Teď vjíždějí trubačové na náměstí, lid se uctivě roze-stupuje a jezdci tvoří špalír jímž se pyšný průvod ubírá k dřevěné tribuně, která tu byla sroubena pro včerejší oslavu. Shromáždění obnažuje hlavy, oslněno třpytem drahokamů, jimiž jsou posázeny pláště a trench-coaty knížat, jakož i oštěže jejich koňstva.

Zeměpán sesedá s koně za pomoci přechochtného pana Balatky a jest uveden panem starostou na předsednické místo na tribuně, zatím již pečlivě oprášené lechem Huspeninou. Ostatní panstvo se rozsadí kolem a na pokyn vladařův předjíždí hlasatel, rozvinuje dlouhý per-gamen a předčítá povýšeným hlasem:

"My, z vůle lidu vládyka této země, spolu s věrnými spojenci Hodžou-effendim, bánem slovenským, svobod-ným pánem z Černínů, markrabětem moravským, a panem Bezkydem, lanckrabětem pašalíku podkarpat-ského, na vědomost našemu lidu dáváme, jak bolestně se nás dotkla zpráva, že lid trempířský s lidem paďourským ve stav válečný vešli, navzájem se hanějíce, klnouce, na cti utrhačce a po hlavách se tepúce, čímž mír daleko jest na stranu odsazen a láska i svornost zahynuly jsou. Vyzýváme proto důtklivě veškero tu dotčené občanstvo, aby rozvahu a chladnou hlavu zachovalo, zbraně vra-žedné odložilo, do svých domovů se navrátilo, a tak mír a pokoj v zemi obnovilo.

Ad. 2. Hlavní pak původce rozbrojů těch, trampy, před soud voláme, neb nemajíce v Čechách na dědinách a odnikudž jsou z tkáče pohanění budů, a tímto je vy-zýváme, jakož i paďoury ozbrojené, kteří výtržnosti svrchu řečené spoluzpůsobili, aby dobrovolně před tento Náš nejvyšší soud předstoupili.

Ad. 3. V pádě, že by tak učiniti se vzpauzeli, pověřu-jeme provedením těchto příkazův nejlepšího z Našich mušketyrů Pavláška Josefa, vrchního strážmistra z Dol-ních Solopysk."

Když herold dočetl, nastalo takové ticho, že by ani listek nepropadl, natož jablko. První se pohnul Forbes a ráznými kroky předstoupil před stolicí soudcovskou s šíjí hrdě vztyčenou. Vedle něho stanul Ctibor Pádecký jako zástupce lidu paďourského. Tu pozvedl zeměpán hlasu svého a vece k shromážděným:

"Dávni naši předkové ten chvalitebný obyčej mívali, že popřávali na svých soudech sluchu nejstaršímu kmetu v kraji, aby svými bohatými zkušenostmi soudcům radou byl. Je-li zde stařešina takový, jenž pro ctihodný věk svůj všeobecné vážnosti požívá, nechť vystoupí a po mé pravici usedne!"

Hned se utvořila ulička mezi shromážděnými, a již svižným krokem prošel pan Malbohán v prosté slovanské říze a vystoupil po stupních k zeměpánovi, jenž velmi se podiviv stáří a křepkosti kmetově, po své pravici jej uctivě usadil. Než nastojte! Ó, velebné okanzíky, v nichž zřejmě vrcholí sláva a vznešenost kozodojských dějin, což se nemůžete nasytiti překvapení, slyoucích nádherou nečekanou? Již opět hlaholí slavnostní fanfáry náměstím!

Žasne veškere lid a sám zeměpán ze svého křesla povstává a v údivu patří na dva jezdce, kteří cválají špalírem trubačů. Urozenější z nich je zahalen v draho-cenné poncho a pyšný mexický širák z nejvzácnějšího veluru trůní na jeho hlavě, stíně poněkud energickou, jemně modelovanou tvář, na níž pohrává sebevědomý úsměv. O krok zpět jede na vytrvalém mulovi starý Slim, mlaskaje jazykem a pobízejce tak svého uhnaného klusáka k rychlejšímu běhu. Vtom již herold na vzpína-jícím se vraníku zajíždí před tribunu a hlásí:

"Jeho Excelence, don Pistollo Treffä della Barba, president mexický!"

Než se kdo nadál, nasadila Jeho Excelence koni ostru-hy a ryzák se přihnul v trysku před tribunu, kde stanul jako z kovu ulitý. President vytrhl z opasku pistoli a vystřílel na pozdrav ozdobným písmem na průčelí rad-nice své srdečné "Ahoj", a seskočiv s koně stoupal za neutuchajícího potlesku nadšeného obecnstva k stolci zeměpánovu, při čemž starý Sliní nesl v rukou zlaté třepení jeho poncha, aby nebylo vláčeno po zemi. Zeměpán sešel presidentovi vstříc do poloviny schodiště, a po-dával obě ruce vznešenému hosti, vítaje jej obřadně a vybranými slovy.

"Vaše Jasnosti," odvětil don Pistollo dojat, "děkuji vám i vašim poddaným za vlídné přijetí. Jsem nadšen touto zemí a jejím lidem a cítím se zde stejně spokojen jako v rodném Mexiku."

Trampskými zástupy probíhalo zimničné vzrušení; orlí zraky zálesáků vzhlížely v němém obdivu k obrovité postavě mexického presidenta a jejich rty mumlaly ne-srozumitelná slova.

I sám Veliký Forbes jevil značné rozčilení a zdálo se, že již již propukne nějak strašlivé napětí, nashromážděné v duších zvědů, přímo omráčených neuvěřitelnou a po-vznášející podívanou. Forbes učinil prudký tázavý pohyb směrem k vznešenému Mexíkánovi, ale dříve než otevřel ústa, aby jej oslovil, dal vrchní ceremoniář znamení bohatě vyřezávanou berlou a břeškná fanfára utišila zástupy, načež vrchní hlasatel, přiloživ k ústům pozla-cený megafon, provolal slavnostně:

"Obžalování, předstupte! Soud započíná!"

KAPITOLA DVACATÁ ČTVRTÁ

Poslední soud

"...a vůbec konstatuju, že trampové a jim podobná potulná individua jsou vetfelci, bezzemkové a škůdcové vlasti a jakožto takoví musejí býti energicky potírání a z českých hospod a restaurací vyhazování, ani paďourstvu od pradávna na této rodné hroudě sedícímu jen ku škodě jsou, ze zahrádek karfióly, saláty a fuchsie kradouce. A proto já, Sudimír Pelíšek, holič z krve paďourské a věrný strážce těžce zkoušené masňácké vlasti, volám: Bratře paďoure, shod' trampskou košulu, bratře paďoure, podupej sombrero!"

Ručičky věkovitých hodin na kozodojské radnici uka-zovaly již na půl šestou, smavý letní večer kráčel přes rokle a úvaly středovltavské, rozprostíraje svůj narůžovělý pláštík po krajině, a lid dosud trpělivě setrval na prostranství před tribunou, sleduje s napětím průběh soudu. Dokončiv svou britkou filipiku, sestupoval pro-pocený kozodojský Figaro s řečníště za radostného šuškáni lidu paďourského.

"Slavný soude a ctěné obecnstvo," zazněl zvučný hlas Velikého Forbese, "to sou divný fóry vod pana předřečníka, když nám tu věší na nos takový bulíky, třeba jako že by trampstvo přivandrovalo až někdy v mladší době čtvrtohorní a

zaplavilo území odedávna patřící paďourstvu. K tomu se musí připodotknout, že se pan předřečník moc mírně řečeno mylí. Ani Attila ani Džingischán neměli s trampama nic společného, čemuž na-svědčuje i ta okolnost, že tráva nerostla, kamkoli vkročili. Tuhle kamarád Nick, náš stařešina, kerej je jediným žijícím pamětníkem trampského dávnověku, vám to tady vytmaví a graficky znázorní."

Nestor zálesáctva Nick Wharton se vyšvihl po těch slovech křepče na řečníště a zaujav pevný postoj počal mluvit: "Slavný soude! Vážené paďourstvo, kluci a holky tramský! Na počátku patřily prerie, pralesy i vodstva paďourům, kteří se hádělí v peřejích a snivejch jezerech, řachtali se v luční trávě a dáchali klidně ve stínu lesních velikánů. Za každým stromem seděl vejř se svou kostí a hrál na gramásek, ruše tak posvátné klid divočiny. Nelíbilo se to Manitouovi, i stvořil Trampa, aby masňáky znepokojoval a pobádal k čilosti. To byl, hošově, náš pratatouš. Měl sombrero, kedsy a banjo a později i keňu malé, které získal podle platných zákonů prerie pocti-vým podfukem, vyklopiv posádku dvou astrachánů do studený vody, a to byla první kanada.

A tak žil náš pratatouš Tramp celkem spokojeně; hojnost poživatin si opatřoval výpravami do paďourských zahrádek a spíží, a tím podněcoval vynalézavost masňáků, kteří vymyslili plot, zámek a celou řadu jiných důležitých objevů a konečně i klavír, aby jim čelili prataťkovu banju. Manitou shlížel na prataťka se zalí-bením a vida, že se sám občas votravuje, zašel k firmě Bílý a Weiss pod záminkou, že jde objednat deset vagónů mouro, a vybrav si mezi písáčkami jednu řadivou fešuli, vzal ji za ruku řka: 'Budeš ženou zálesákovou.' I odešla fešule do divočiny, a jakmile ji uzel pratatouš Tramp, poskočil a zahalekal radostně: 'Tě bůh, fčeličko!' A hned ji přizval k táboráku a vypuknul první potlach.

Potom stvořil ještě Veliký Duch Jamesa Aspirina, pradědulku slavného Jacka Aspirina, a ten pořádal s prataťkou přestřelky o pramamku, nebo se vzájemně zvali na čurbesy a žíhali to ve třech v kajaku po laškovnejsích vlnkách a peřejích. V sobotu a v neděli trampovali, všední dny měli volno a chodili mezi dělnásky a študáky propagovat tramskou ideu. A děláci a študáci se vhodili do tramskejch krojů a vytrhli do divočiny lekat paďoury.

Posléze se ozbrojil nejudatnější paďour a vydal se na pratatouše, aby ho vypudil z jeho loviště. Tak vzniknul první četňas, a tím dán základ k státnímu zřízení paďorskému. Taťka se ale nevyjukal a natáhnul četňasovi přes cestu drát, ten se do něho zapletl a navezl se po čumě do kopřiv, a to byla první zápletka a počátek válek tramsko-paďorských. Z jejich vzájemných po-tyček se pak rodily různé ochranné vynálezy a bezpeč-nostní opatření a kultura se počala utěšeně vyvíjet. A tento všelidský význam trampstva nechť tane na mysli váženému soudu, v jehož rukou spočívá nyní osud na-šeho velikého, starobylého a vyspělého národa trampů."

Prostá řeč staříckého Nicka vzbudila u přítomných hluboký dojem, načež soud vešel v úřadu. S pocity úzkosti a obav zřeli zálesáci, jak první votant, pan Malbohán, cosi rozhořčeně vykládá zeměpánovi, hroze pěstí směrem k trampstvu a Perunem a Radegastem se zaklíná-je, a jak čelo vladařovo se chmuří a krabatí. Propůjčí-li vládce sluchu slovům onoho zavilého kmeta, jest tramp-ská věc ztracena.

Leč vtom zasahuje do debaty vznešený mexický host, mírní rozkaceného starce, teď se obrací k zeměpánu, ba zapřísahá jej, vyňav z kapsy azteckého bůžka, a opět s jižním temperamentem promlouvá k přísedícím mar-krabatům. Hle, již se rozjasňuje čelo Sob Otky XXIII. a i ostatní knížata nasazují loajálně příjemnou tvář a sám neúprosný Šumichrást jaksi zvklán zamyšleně si pro-hrabuje vousiska. A posléze, nastojte, hidalgo i vládyka si potřásají pravicemi. Pan Malbohán byl dojat k slzám, když mexický šlechtic prohlásil, že jest jeho povinností ujmouti se lidu zálesáckého, neboť sám pochází z pros-tého tramského rodu a jeho rodný stan stál v drahém Povltaví.

Lid si hlučně oddychl, vida, že vojvodové se dohodli na smírném řešení konfliktu. Zástupci Panevropy se hrnuli kvapně na pódium, aby jim neunikla vzácná příležitost zasloužit se o toto velké smíření živlů tak protichůdných. Všechno se tlačí blíž k tribuně; pan starosta kyne constablovi Bombičkovi, jenž bleskurychle donáší zásobu pergamenu, brka i inkoust k sepsání dohody. Za svitu smolnic a zapadajícího slunce sjednána a sepsána jsou kompaktáta, obsahující modus vivendi mezi paďoury a trampy. Podpisy své přičinila všechna přítomná knížata a vládykové, za trampstvo pak velkošerif Forbes, za paďourstvo pan Sudimír Pelišek jménem vojevody Pádeckého, jenž zvyklý jsa spíše mečem než perem vládnouti, spokojil se s přimalováním tří pádných křížků.

Poté přečetl hlasatel nadšenému shromáždění obsah úmluvy, na jejímž základě sjednán památný "Mír kozodojský" roku tisícího devítistého třicátého druhého za vlahého nedělního večera. Z této historické listiny, jejíž jednotlivé body přijaty s oboustranným jásotem, vyjí-máme tato podstatná ustanovení:

Čl. 1. Pro trampy budiž zřízena veliká rezervace, kdež by volně, střelbou se bavíce, kanadské žerty a ostatní svérázné obyčeje provozovati mohli.

Čl. 2. Mimo území rezervace nechť se zálesáctvo chová podle občanských zvyklostí; nedrážděte paďourstvo po-křikováním a popřejte mu svobodně rubati květy a rato-lesti.

Čl. 7. Paďouři a masňáci všech vrstev vycházejtež všemožně vstříc zálesákům, usnadňujice jim těžkou a nebezpečnou průkopnickou práci, již dobrovolně podni-kají, bojujice hrdinně s panenskou tropickou přírodou a klestíce tak cestu kolonistům.

Čl. 11. Posvátné háje Radegastovy, chrámy Perunovy a jeskyně a obětiště Manitouova budťež zestátněny. Pohanské náboženství staroslovanské prohlašujeme za náboženství státní a úředně je povolujeme, právě tak jako kult Manitoua čili Velikého Ducha.

Čl. 18. Majitelé plantáží poskytujetež patřičnou slevu zálesákům při nakupování plodin, aby nebyli doháněni k činům protizákonným.

Čl. 33. Četníci budťež spravedliví a benevolentní.

Čl. 41. Zrušujeme tímto ustanovení o oddacích listech a důtklivě vybízíme pány zálesáky, aby, pokud mají zajištěnou existenci lovem nebo rybolovem, vstupovali se slečnami squaw v řádná manželství. Při těchto pak platíž starý tramský

rituál, provedený šerifem neb nejstarším zvědem osady, a zápis na kůře státem uzna-ných stromů.

Čl. 47. V hodinách nočních a hlavně po obědě nechat' páni zálesáci používat při svých přestřelkách tlumiče zvuku, aby spánek paďourstva nebyl rušen.

Čl. 68. Na drahách příslušníci obou národů nehulákejtež o závod, vzájemně se překřikující, nýbrž vždy jedna trampská a opět jedna paďourská píseň buďtež interpretovány kvalifikovanými silami.

Čl. 83. Sruby a chaty nebudtež více bourány, alébrž dále budovány a jejich obyvatelé žijtež v míru s posád-kami paďourských letohrádků.

Čl. 98. Všem, kdož jakkoli se provinili v nešvár a válku vstoupivše a mír zemský porušivše, udílíme všeobecnou amnestii. Zajatci buďtež propuštěni s patřičným za-dostiučiněním.

Čl. 99 a poslední. Medvědi jakožto takoví buďtež voděni pouze na provázku.

Když hlasatel skončil, neskrblil lid jástem a nastalo všeobecné objímání a líbání, jehož se zejména pilně účastnily místní paní a dívky, s oblibou vyhledávající švarné trampské náčelníky, a rovněž osmahlé squaw se těšily pozornosti kozodojských Staroslávistů. Bojovníci trampští si vyměňovali zbraně a kroje se Slovany páně Malbohánovými. Bylo dojemné vidět Ping-Ponga v slo-vanské říze, an tančí a vykrucá za zvuků banja, na něž hrál pan Dovtip Zdravohryz, oděný v kompletní zálesácký úbor, a jaře prozpěvoval:

"Trempíř jsem a trampíř budu,
bílé kedsky nosit budu."

Do obecného ruchu zavířil buben pana Bombičky, jenž povýšeným hlasem počal provolávat:

"Na vědomost všemu obyvatelstvu dáváme, že na oslavu míru se koná lidová veselice.

Dříve však, než se lid oddá slavnostnímu mumraji, budiž vzpomenuť obětí hrozného válčení, především výzvědné čety kozodojské, která, byvši vyslána, aby pro-pátrala okolí, dosud se nevrátila a padla patrně za oběť nástrahám pralesa.

Dále budiž vzdána čest zmišlému národnímu kozodojskému hrdinovi panu Ponravovi, jenž se stal obětí svého neohroženého pera.

K uctění památky těchto nesmrtelných nařizujeme dvě minuty klidu."

Lid poslušně obnažil hlavy a vzpomínal.

Ticho však bylo porušeno příchodem tlupy upocených a vysílených mužů, v nichž k nemalé radosti všeho občanstva zjištění právě oplakaní bojovníci. Jejich ve-doucí učinil vrchnímu stratégovi Ctiboru Pádeckému toto hlášení:

"Podle rozkazu jsme zevrubně proslídili okolí města v okruhu jedné kozodojské míle a zjistili jsme neklamně a nade vši pochybnost, že nejlepší pivo se čepuje u pana Slimáka ,V lesní tišince'."

"Sláva!" zvolal Ctibor nadšeně, "de se k Slimá-kovi!"

"Driév, než se vojvodíe připojista k bezuzdnému veselí našeho boдрého lidu," promluvil pan Malbohán, "dovolichu se pozvati vaše blagorodíe k prohlídce na-šeho muzea a všech pamiátností tam uložených, gakož i klubovního duómu staroslávskégo."

Pozvání bylo nadšeně přijato.

KAPITOLA DVACÁTÁ PÁTÁ

O původu a starobylosti Šumichrásta Malbohána

"První člověk, který stanul na chladnící kůře zemské, byl zemědělec," počal vyprávěti Šumichrást Malbohán, zaplétaje si v zamyšlení bohaté praménce svého běložlutého vousu, "a byl to nějaký můj blízký příbuzný, praděd, svak či ujec jakýsi. Chůva moja zpívávala o něm píesničku, takovou mútnú:

Pásol Jano tri dinothérie
u presličkového hája,
uprostřed prahorní prérie,
u presličkového hája.

Přišli naňho hájníci
u presličkového hája,
ti Neandrtálníci
u presličkového hája.

Daj nám svú koženú halenu
u presličkového hája,
žes nám spásol prahorní květenu
u presličkového hája.

Leží Jano zabitý
u presličkového hája,
diluvialní naplaveninou prikrytý
u presličkového hája.

Slýchával jsem, jaký to byl pračlovjek dobrý a upřím-ný vlastenec, který jest vštěpoval brontosauróm a mamutuóm

lásku k rodnému bahnu. Byl to muž přísných zásad a energicky potíral modernistické novotáře, kteří se pokoušeli chodit po zadních rukou, nazývajíce je nohami, a rád vzpomínal na staré zlaté časy prvokův a protoplasmát. Vždycky se uzavíral do svého daupète, když výstřední pokrokáři vysílali ranní půlhodinku, Vesele po zadních nohách do nového dne, a vytesal do skalní stěny senační článek „Kam to spějeme?“, v němž ostře napadl Darwina a vývojové teorie a varoval před upřílišněným pokrokářstvím, které také tepal ve svých pazourkových brožurkách „Falešné humanitářství cromagnonských člověkův a „Vzpomínky sta-rého pithecanthropa“.

Šumichrást Malbohán trůnil na své předsednické klubovce uprostřed veliké spolkové staroslávské izby a kol něho byla shromážděna vybraná společnost knížat, pa-novníků, dvořanstva a novinářů, jež naslouchala napjatě jeho vývodům, z údivu ani nevycházejíc.

Vznešení hosté právě zažili chvíle plné největších překvapení a nejvyššího duchovního povznesení, přicházejíce ve styk se starobylostí opravdu dřevní a věkovitou, jako by nořící se z mythických mlh pradávne minulosti. Pan Malbohán provedl své urozené hosty spleť podzem-ních sklepů, pohřebišť a katakomb, v nichž byly ulo-ženy poklady, památky a vykopávky a v nichž odpočí-valy předchozí generace klubu Zabudnutých Slávu. Dvě řady mohyl tvořily tu ponuru alej, němě, ale přece jen slavně slavící slávu slavných Slávu, předsedů spolku Zapomenutých Slávu kozodojských. Byly tu hroby skrčenecké, v nichž snili věčný sen nejstarší diluviální a žoviální předsedové; nade vši pochybnost bylo jasno, že jsou to hroby praslovanské, neboť pohrobení tu bojov-níci třímali v jedné ruce pohár s medovinou a v druhé "Glagolský list staroslovanských pánuov, hochuov a lechuov" s úvodním článkem Stanislava Lva Nikolaua Nikolajeviče Borského "O dinosaurech a pterodaktylech, odvěkých škůdcích a katanech Slovanstva". Byly zde dále hroby jezdců, jak o tom svědčily dobře zachovalé starobylé kostry fordek a fiatek ve slohu byzantském, jež klidně odpočívaly u nohou svých pánů.

Výkřik údivu naplnil velebné prostory kozodojských katakomb, když se hosté ocitli v nádherně vyzdobené svatyni, naplněné opojnými parami a šumotem posvát-ného pramene, jenž již od tisíciletí tu tryskal ze skály. Úžas hostů se ještě stupňoval, když úslužný junoše kustos na pokyn Chrestějův dával ochutnávat vznešeným hos-tům z dřevěné nádoby, obrazy bůžků pokryté, neboť jednomyslně bylo všemi mocnáři i zástupci tisku uznáno, že posvátná tekutina má chuť exportního pardubicko-plzeňského ležáku a sílu zkoncentrovaného odvaru rus-kých bohatýrských bylin. Spatřivše tolik podivuhodností, rozličných draho-kamů, bůžků, kamenů s glagolskými nápisy, popelníc, popelníčků, zbraní a loveckých trofejí, nádhery božíšť, posvátnou kvočnu, jakož i pana Balatku v říze chrámo-vého sluhy, zasypali vznešení hosté pana Malbohána sterými otázkami, žádající vysvětlení neuvěřitelné záhady, jak se tu mohla zachovat staroslávská kultura

a uctívání bohů ve své neporušenosti až do dnešních časů, a zejména po původu a starobylosti ctihodného předsedy a předních členů slovanského bratrstva.

"To vše," pokračoval pan Malbohán, "byly staré, prastaré zkazky, již za mojgo dětství, gež samo rovněž spadá do doby pradávne. Ani dějepisci Pekař a Šusta neznáše data narození mojho, i profesor Niederle marně po něm pátráše ve svých staroslávských vykopávkách. Ani jáz, sused města najstaršie, se na onen den nepamatováva. Jen tolko v paměti mojej zůstalo, že doba mojgo najautlejšího mládíe mŕtna bola a neradostná, neboť tenkrát bylo v módě stěgovanie národuov; ne-ustálé almar, pian a jiného nábytku sem tam přetahováníe, ve stěgovacích vozíech neklidné přespáváme a neblagé uklizeníe veškerého svinstva po malériích pokojov zanechalo črné stopy v autlé dětské dušince.

Leč dne jednoho tohoto utrpeníe byl konec, když otecko můj s celým rodem našim sem do pralesa kozodojska přitřhl, zbytky zde usedlých Markománuov mla-tem svým na autěk zahnal a zde již na stálo se usadista. O, črní lesi kozodojští, vy svědkové jste blagosti juňošských let mojich, když jsem stezičkami vašimi, zarost-lými maznočecem a konivodu, blůdivachu po stopách lupáčuov, medunikov i mořapov, slyšasta vytié konistára i lepře, či strašlivé funěníe bezrša obludná i konipúra vztekla. Sledováčově dupot obrovitá hrupana i mŕněníe črna coby dábľa i naslauchaše ljúbebným zpievánkám mucholta i mečánka ptence a obdivovasta peřestého ječena a do pasti dravého koněštraše chytáše; v potóčku pak kostřáb i hněpač čilo sebů mrskáchu: ó, kde sú ty časy pradávne, ó, kde jste, vy stezičky pralesa kozodojska, vy uličky mého mládíe!"

Na tváři vznešeného starce se rozlil slunný úsměv při vzpomínkách na mladá léta, jež pak dále líčil s epickou šíří a starodávnou důkladností. Jak jednou, když se příliš zdržel na svých toulkách, rozhněvaný tat po něm mrštichu kamenným mlatem, který, minuv šťastně svůj cíl, zaryl se do stěny jeskyně, a ze skály pak vytryskly mladé proudy dobře vyleželého moku. Tato zdánlivě bez-významná epizoda měla dalekosáhlý vliv jak na život budoucího města, tak i pro trvání a osudy spolku a jeho předsedy. Pramen se honosil nejen výbornou příchutí, ale osvědčil se také jako prodlužovatel života, jako pra-zdroj síly a jarosti a svažovatel půdy, v níž koření láska k vlasti a starým tradicím. Kol posvátného zřídla vzniklo slavné staroslovanské božíště a jen dobrému kořenu a věrnosti starobylého členstva, jež se díky účinkům vzácného nápoje dožívalo vesměs vysokého věku, a odlehlosti Kozodoj od ostatního světa lze děkovati, že pra-stará slovanská víra se tu ve své neporušenosti a ryzí čistotě dochovala až do našich dnů. Přetrvala i řádění Břetislava II., který dal vykácet poslední posvátné háje a rozmetat veškeré chrámy pohanské po celém kní-žectví. Kozodojské božíště, skryto v lůně nepropustných pra-lesů, uniklo totiž pozornosti knížete, jenž prostě na kozodojské Slávy zapomněl. I založili tito zapomenutí Slávové klub, který se pak čile věnoval propagaci slávské myšlenky a staroslávského náboženství, pořádaje časté výpravy na Rujánu k bratřím Polabanům a do Prahy na sokolské slety. S úžasem naslouchalo četné shromáždění, jež zatím vzrostlo o několik urozenějších paďourů, propuštěných ze zajetí, neuvěřitelnému vyprávění věkovitého starce. Pan Malbohán byl zasypáván dotazy překvapených posluchačů z řad vědeckých i novinářských, jež poho-tově a bystře zodpovídal.

Na dotaz, co soudí o sporech rukopisných, prohlásil ctihodný Šumichrást, že rukopisy bedlivě přezkoumá a zjistí, zdali

je snad ve svém mládí nepsal sám, čímž by jejich věkovitost a pravost byla nade vši pochybnost dokázána.
"Jak četné je asi vaše potomstvo, pane vrchní rado," oslovil pana Malbohána dobrotivý zeměpán, "co dělají prapravnukové a jak se jim daří?"

"Veškeré potomstvo žádné, vaše výsosti, nejmilosti-vější pane," odvěce Chrastěj, "jsemť dosud svoboden."
"Aj," žaslo Jeho Veličenstvo, "žádná z žen nebyla tak šťastna, aby zaujala vaše junácké srdce?"

Tvář kmetova zesmutněla.

"I kolem mne šla jednou láska, dávno již tomu, dávno, když ptáček zašveholil a dievka byla zachráněna. Bylo to za časuóv Václava krále blahé paměti, když zamyšlen tůlal jsem se šumným hájem. V tom šveholenie ptence probudilo mje z mojih snuóv.

Vzhlédnu rychle a ajta, obrovitý konipuór z husta mlázié se dere a na bezbrannú pannu sličnú prudko sě řítíe. I vzkočista ruče v ústrety netvoru strašnu..."

"Šumichráste, miláčku muój!"

Pozornost všeho posluchačstva byla rázem obrácena k ztepilé ženě mužného zjevu, jež se prodírala zástupem posluchačů k předsednickému stolci. Pan Malbohán vzhlédl překvapeně, a zočiv dívku k němu spěchající, hbitě jako junoš vyskočil a spěl jí v ústrety, volaje vzru-šeně:

"Milko dragá, teď juž nás nic neodlúčí!"

Se zatajeným dechem přihlíželi okolostojící nezvyk-lému divadlu, mnohým pak vstoupily slzy do očí při pohledu na tento obraz štěstí.

"Jak šťastná to žena!" vydychl dojatě zeměpán.

"Dobrá Emilie," připojil pan Šarapatka, "konečně nalezla ztraceného ženicha!"

*

Zpráva o šťastném shledání pana Malbohána se snou-benkou, po tolik století pohřešovanou, rozlétla se jako blesk po celých Kozodojích a zatlačila do pozadí všechny sensace, na něž poslední tři dny byly tak bohatý. Všechno chvávalo k spolkovému domu Zabudnutých Slávuóv, a když oba šťastní snoubenci v průvodu knížat, magnátů a žurnalistů vyšli před vrata, stály tam již husté špalíry obecenstva. Déšť růží se snesl na oba mladé lidi, řada kodaků a kinoaparátů byla namířena na nejstarší a zá-roveň nejšťastnější párek, požívající nyní ochrany Pa-mátkového úřadu.

Pánové Štych a Knickerbocker, pokryti potem, natáčeli radostné a pohnuté výjevy.

Průvod se dal na pochod k "Lesní tišince", provolávání slávy zmlklo a do ticha, jen tu a tam přerušovaného štkaním dojatých kozodojských sousedek, z nichž mnohá oplakávala svou tajnou lásku a navždy ztracenou partii, zazněly vážné a vznešené akordy. Bombardón páně Paplhámův se rozezpíval nejdojemnější kantilénou a doprovázen pikolkou páně Francánovou a bubnem páně Kofroňovým jímál srdce posluchačstva tak, jako dosud nikdy ve své slavné a zázračné kariéře. Svatební pochod z Lohengrina se nesl nad kozodojskými lesy jako píseň usmíření a naděje v lepší příští.

KAPITOLA DVACÁTÁ ŠESTÁ

A konečně opět na palubě "Primátora Dittricha"

"Kdy zvedneme kotvy, komodore?" zeptal se malý chlapec nejvyššího velitele spojených loďstev sázavsko-vltavských.

"Hned, jakmile budou všichni trampští náčelníci i se svým mužstvem na palubě, Budulínku. Rozkaz zeměpánův byl jasný."

"Jsem zvědav, zda je ještě poznám," řekl zamyšleně chlapec, takto čestný kapitán "Primátora Dittricha".

"Moře a tvář zálesáka se nemění," pravil drsně komodor Jahelka, rozhoupav maně palcem a ukazováčkem kotvu, která (což podotýkáme pro uklidnění čtenářstva) visela jako přívěsek u jeho hodinek. Chlapec i mořeplavec se pohřížili v krátké zamyšlení.

Poté se dotkl komodor lehce čáky a odešel, aby do-hlédl na rozsvěcování lampiónů, jimiž byla paluba "Primátora Dittricha" kol dokola ověšena. Budulínek tiše hvízdal a z hromady plachtoví vyběhl malý, ale čilý psík. Chlapec, provázen oddaným zvířetem, seběhl do doků, kde dosud blikalo světlo v okně zatuchlé přístavní krčmy; tam zakoupil osm vuřtů, proslulých pražských kouláků; jeden požil, jeden předložil svému čtyřnohému průvodci a ostatních šest schoval do chlebníku. Psisko spořádalo hbitě svůj přiděl a očmuchávalo chlebník, tázavě stří-hajíc ušima.

"Ty nejsou pro tebe, Matlafousku," řekl tajemně hrdina vzpoury na lodi "Primátor Dittrich" a oba na-stoupili zpáteční cestu na skvěle osvětlenou loď.

*

Lidová veselice v Kozodojích vyvrcholila; nastávala doba návratu a loučení. Na silnicích zazníval řev mo-torů sunbeamů a indian-scoutů, našlapovaných mototrampy, kteří opouštěli v hejnech Kozodoje, sledování dlouhou řadou kohinoorských rolls-royců. Menší tramp-ské oddíly se vydaly na pochod pralesem, aby zastih-ly poslední smíšený vlak; ale největší část zálesáctva měla za cíl "Primátora Dittricha", kotvícího v kozodojské rejdě.

Mocný voj zvědů se ubíral k přístavišti, doprovázen veškerým domorodým obyvatelstvem. Průvod zahajoval Bernášek, vedený Nickem na provázku, za nímž pak následovala čestná četa Staroslávistů, v jejím středu kráčelo nepřekonatelné hudební trio Paplhám-Francán-Kofroň, vyhrávajíc střídavě trampské a slávské veselé písně; bylo na podiv, jak rychle si slavní hudebníci osvojili nezvyklé stupnice dřevních trampských zpěvů a s jakou lehkostí přecházeli do glagolských tónin staroslávských. Zdatně si vedl i Dimitrij, nyní čestný člen Clubu, vyluzuje na svou

raketu praslovanské synkopy. Zástupy trampských bojovníků, jež pochodovaly ve sra-žených řadách, byly doprovázeny hloučky rozdyčených paní a dívek kozodojských, z nichž mnohá tajně uronila slzičku, když pan Paplhám zanotoval dojemnou písničku:

Loučení, loučení, ach, to je těžké tak,
když se musí rozloučiti s panenkou zálesák!

Za kolonou válečníků následovaly squaw, táhnouce za sebou ospalé děti, a skupina křepče pochodujících trampských staříků. Průvod uzavírali dva hajní a dva lesní adjunkti, nesoucí pana lesního Kabrnu, jenž, ač zmožen únavou a slušnou sérií Slimákových Lesních víl a Pradědů, toužil dát odjíždějícím zvědům poslední sbobem svým zeleným lesnickým šátkem, prosáklým slzami a pryskyřicí.

Posléze, nápadně se zpožďující, kráčely za ostatními dva zamilované páry zasněným krokem milenců. Pan Malbohán něžně tiskl k sobě svou znovunalezenou Emilii a Bessie oddaně vzhlížela v jiskrný zrak mladistvého Konráda - tam šťastný závěr staleté historie lásky, zde počátek románu nového, jež rozvinouti si autoři netroufají, odkazující půvabnou čtenářku na nový sva-zek červenomodré knihovny. Průvod minul poslední zátočinu lesní cesty a zrakům zálesáků se otevřel pohled na široké molo kozodojské rejdy, u něhož se houpal na kotvách pohádkově osvětlený a fábory a chvojím okrás-lený "Primátor Dittrich". Zvědové stanuli jako jeden muž a nikdo z nich nebyl mocen slova. Jen veliké slzy stékaly jim po sveřepých tvářích, zurčíce hlubokými rýhami, jež vryla mnohá utrpení do těchto rázovitých, jako ze žuly tesaných obličejů. Na skalisku nad přístavem zaplála hranice, jež byla znamením komodorovi, že nej-větší z mužů Západu přicházejí. Zaduněla rána z lod-ního děla, která vytrhla syny prerie z hlubokého zasnění, a po ní následovalo ještě dvacet výstřelů, vypálených na počest pěti hrdin a jejich věrného medvěda.

Jack Aspirin, oděný v nádherný slavnostní kroj šerifa, vstoupil první na palubu, za ním ostatní, prošeďše špa-lírem námořnictva, vzdávajícího čest hrdinům. Šest admirálů v čele s komodorem Jahelkou pokročilo jim vstříc, obřadně salutující. Po třetí v životě zamáchl hrdý komodor zhurta palcem slzu, deroucí se mu do oka, a po druhé v životě se pokusil nejlepší z námořníků Pražské paroplavební společnosti sestavit souvislou uvítací větu. Stále ještě v nejhlubším pohnutí stálo tu pět trampských náčelníků.

"Věru, že to nejslavnější z našich dnů," zašeptal tiše staříček Nick, "a byl by také nejradostnější, kdyby..."

Ostatní porozuměli. Vzpomínka na nepřítomného a snad zahynulého kamaráda Bivoje vehnala jim poznovu slzy do očí. Však slyš! Zatím co nebohý komodor, koupaje se v potu, hledá se zoufalým úsilím sloveso řídící pro svou uvítací větu, jest náhle přerušen chmur-ným zpěvem, jenž se dutě rozléhá hlubinami pobřežního pralesa:

"Třináct mužů na mrtvého bedně, johohó, johohó,
a láhev malinové limonády!"

"Tot' on!" vzkřikl Jack a po něm všichni ostatní. "Bivoji! Ahoj! Bivoji!"

A z lesa se vyřítl muž neobyčejně zchátralého ze-vnějšku, a prodrav se zástupem domorodého lidu, dosáhl skvělým spurtem přístavního můstku, a ježto námořníci již odstranili dřevěnou lávku, přenesl se odvážným sko-kem přes nebezpečnou propast a dopadl přímo do náruče komodorovy, zachrániv jej tak před tragickou povinností dokončit započatou větu.

"Mord hadry, kluci, kde se flákáte? Celou věčnost už čundrám stepí a pralesem a pasu po vašich stopách. Zda jest to skutečnost či mámivý sen, že jsem opět vobklopenej kompletním členstvem osady Hi-Ha-Ho? Jsi ty opravdu šerif náš, král střelců Jack Aspirin či vidina jsi pouhá?"

"Jáť jsem!" odvětil Jack, tiskna Bivoje v náručí, a po něm učinili tak ostatní.

Leč Bivoj, vina k sobě jednoho po druhém, náhle zesmutněl a odstrčiv plec Nickovu, který ho právě celoval, odvrátil tvář, chraptavě vzlykaje.

"Ne, ne, kamarádi," šeptl zlomeně, "nejsem hoden, abych byl přijat zpět v posvátný svazek vaší osady, neboť skvrna hanby a zrady lpí na mé prokleté šíji. Věztež, že jsem znesvětil svůj trampský původ a za mrz-kou skývu s paďoury se bratřil, jim sloužil a s nimi obcoval!"

"Bivoji," řekl nato něžně Aspirin, objímaje jej jako znovunalezeného zbloudilého syna, "dnes je den veli-kého odpuštění a smíření."

"Nuže," naléhali všichni, znovu jej bozkajíce, "pověz svůj příběh!"

V cizích službách

»V oné osudné noci, kdy nás duch tohoto tajemného korábu donutil vrhnout se do vln, uzmu-v nám poslední potravu, doplaval jsem úplně vysílený na břeh a usnul v rákosí; a když ráno vyhlédnu z vrbiček, probuzen nezvyklým šramotem a boucháním, zjistím, že vypukla paďourská protitrampská revoluce. Nějaký čas jsem žil ve skrýši, syt se oddenky a mladými výhonky, ale stup-ňující se touha po tučné hovězí kytě vehnala mne přímo do spárů paďourských úderných oddílů. Paďourští stát-níci se mnou však zacházeli milosrdně, předkládajíce mi hojnost vybraných pokrmů a nápojů, neboť jsem byl jakožto jeden z mála zbývajících odborníků předurčen za organizátora nově zřízeného "Ministerstva trampingu, výletnictví a pobytu na zdravém vzduchu v mezích zákona".

Pilným a svědomitým vyhýbáním se práci jsem to dotáhl až na odborového přednostu "Sekce pro přespa-vání pod stanem", jejímž úkolem bylo uspořádat jednou do roka hromadný výlet do Chuchle, spojený s táboře-ním na břehu. S hnusem a odporem vzpomínám na chvíle hlubokého poklesu a mravní bídy, kdy jako před-seda ohledací komise jsem

jezdil se štábem lékařů, zdra-votních radů a znalců přírody a vegetace vybírat vhodné místo, hodící se k přespávání zjemnělých pad'ourů, pobí-raje za to tučné diety a cestovní přídavky.

Posléze jsme našli konvenující tábořiště s travou přiměřeně hustou a hebkou, chráněné před studenými větrky, jež po zbavení nezdravé vlhkosti, jakož i odstra-nění mravenišť a drzých brouků a škvorů bylo slavnostně odevzdáno svému účelu.

Já, jakožto přednosta sekce, spolu s šesti ministerskými rady, měl jsem provést čestné zvalení panenské půdy. Jakmile však, převléknuv se v krytém autu, učil jsem na sobě drsný dotek hrubé tramské košile, zapůjčené z musea vyhynulých rarit, vytryskl z mé duše mocný spodní proud utlačeného a pokořeného trampství, a uvě-domiv si mrzkost svého počínání, vzepjal jsem se a jmu se prochati směrem k pralesu přes zoufalé volání šesti ministerských radů, kteří za mnou klopýtali, nesouce můj převlečník a varující mne před nastuzením.

Mučen svědomím, štvanej beznadějí a zhnusenej živo-tem, bloudím jako vomámenej sem tam po lese, konaje veliké pokání a touže najít sebemenší stopu po někom z vás; tuto stopařskou práci mi značně ztěžovaly rafino-vaný turistický značky, příliš složitý pro prostého zá-lesáka.

Až jednoho dne zaslechnu rachot bubnové palby. Větrím: večerní vánek donášel k mému chřípí sympatickej pach, pocházející neklamně z hlavní tramskejšej opakovaček. Teď už bylo hračkou po čichu vyběst ze zeleného labyrintu, a když jsem posléze zaslechl své jméno, po tolika letech vyslovený správným tramským přízvukem, nebyl jsem už ani na okamžik na pochybách, že osada Hi-Ha-Ho je na dostřel. Ale celkem vzato, až na ty pucejře na nohách, bylo to docela řácký dobrodružství.

A kde vy ste všude byli, kluci? Ste náký vopálený!«

"Kde se dalo," odpověděl rozšafně Nick Wharton, "tuhle šerif dělal v Mexiku presidenta, Ping byl v Bagdádě, Chiclets se proháněl po Siamu, Forbes propagoval správ-nou divočinu mezi amerikejšma covbojema a my tuhle s Bernáškem jsme se klouzali po ledovcích."

"Nojo, pak jsem vás měl najít, dyž já vás hledal až někde v Chuchli. Ačkoli i v Arizoně i v Texasu jsem se poptával, ale vrchní jen krčili ramenama. A jaký ste tam asi v těch modravejšej dálavách užili kanady," povzdychl si Bivoj roztouženě.

"No," odpovídal Forbes, nacpávaje si dýmku, "voni sice ty tropický krajiny sou hezký pro voko, i dobro-družství se tam sem tam přiházej, ale Povltaví to holt nejní."

"Tak, tak," pokyvoval Nick šedou hlavou za vřelého souhlasu Bernáškovy, "není všechno zlato, co se třpytí; není všechno divočina, co se za ní v amerikejšej filmech vydává. A na tom se kluci jistě shodneme, že z tohoto dlouhého čundru byly nejlepší ty dva poslední dny v Kozodojšej. Právej zálesák, řádnýho dobrodružství dbalej a kanady milovnej si přijde na své jedině v do-máci, nefalšovaný divočině. No né?"

"No dyk!" odpovědili sborem ostatní zvědové.

"Tak, hošani, každej fláďeru ven a zapíjí se šťastný shledání," káže šerif rozjařen. "Pak si rozděláme táborák. Von pan parolod' nebude nic namítat, anžto je dneska výjimečnej den."

"Neškodil by nejdřív nákej podklad do žaludku," mnil stařícký Nick.

"A safra," lekl se Aspirin, "na to jsem ani nevzdech. Co se dá dělat, žebradlo je prázdný," řekl smutně a maně vnořil ruku do chlebníku. Ale vtom jeho tvář, do níž přestálá bitva vryla nové energické rýhy, roz-zářila se jasem téměř nadpozemským. Vytáhl osmahlou ruku a v ní se houpalo šest magicky světélkujících vuřtů.

"Duch lodi jest usmířen," prohlásil šerif slavnostně.

"Tak teď je to teda ouplně v suchu," vece spokojeně Nick, otvíraje svůj bowie-knif, tentokráte k účelům nekrvavým.

*

A zatím co "Primátor Dittrich", řízený pevnou rukou samotného komodora Jahelky, za asistence čestného kapitána Budulinka překonával hravě všechny žaludy hučícího veletoku, oddalo se šest proslavených zálesáků bujnému hodokvasu.

"O čem dumáš, kamaráde Forbesi?" pravil náhle stařícký Nick, zpozorovav, že statný zvěd jen zvolna ukusuje přiděleného mu vuřta, hledě zamyšleně do prázdna.

"Vzpomínám na tat'ku," vece oslovený měkce. "Je to dobrý bojovník a vládne svým řemenem mnohem rych-leji než nejlepší střelec svou pistolí. Obávám se, že bude mít určité námitky proti tomu, že jsem strávil dva roky prázdnin a musím opakovat sextu, ačkoli jsem mohl mít už po maturitě."

"Bud' dobré myslí," těšil jej Nick Wharton, viskaje dřímajícího Bernáška. "Věřím i já Manitouovi, že budu opět přijat jako příručí do obchodu střížním zbožím, hlavně s pomocí tohoto věrného zvířete, jež bude zajistě výbornou živou reklamou."

"Takovýhle hovory," zasáhl rázně Aspirin, "do divo-činy nepatřej. Já taky zítra puďu k šéfovi hlásit návrat z dovolený a už vidím ten jeho ksicht, jéjé, to zas bude zbytečnejch řečí!" povzdychl si zatrpkle nejslavnější povltavský westman; "ale teď," dodal s drsnou vrouc-ností, "teď nás matička divočina kolébá ve svém klínu a šéfové jsou v dáli za horama." Mužná slova šerifova působila jako hojivý balzám na duše trapperů, znepokojených starostmi o zítřek. Hlou-ček vracejících se desperadů ztichl a muži naslouchali téměř nábožně tajemnému hovoru divočiny, kterému jen oni rozuměli. Pod nimi šuměly vody Vltava-Riveru, po obou březích ubíhaly černé obrysy divokých skal a na nebi tiše plál Veliký Medvěd.

Mohutná drva praskala v ohni a vatra se zvolna rozhořivala, zvouc k potlachu. Jack Aspirin sáhl po banju a počal se probírat jeho strunami.

Epilog,

který za nás opět laskavě napíše pan redaktor Ponrava

Když doznělo poslední "nazdááár", doprovázející po-sledního trampa, odjíždějícího z Kozodoj, rozešlo se občanstvo, znavené bujným kvasem, vzájemně se pod-porujíc do svých domovů a nebývalé ticho se rozhostilo po celém městěčku. V setmělé a opuštěné redakci Kozodojských Zájmu se ozval nějakou chvíli poté lehký šramot a zpod pohovky vyhlédla oduševnělá tvář pana Ponravy. Zjistiv s rozhledem novinářům vlastním, že se nikde nic nehýbá, vylezl čácký redaktor pomaloučku ze svého strategického krytu, rozsvítil a zazvonil na redakčního sluhu Mrožíka. Překvapený strážce redakce, zíraje na znovunalezeného velitele jako na mámivý přelud, poskytl svému šéfovi hojnost informací o nynější situaci. Poté zasedl kozodojský Wickham Steed ke stolu a jeho proslulé pero se rozběhlo pohádkovým tempem po papíře:

Motto:

Vltavo, Vltavo, Vltavěnko milá,
co z tebe pochází chasa ušlechtilá.
Chasa ušlechtilá, žádostivá boje,
ó, jaké to trampstvo nosí vlny tvoje!

Občané kozodojští!

Včera nadešel našemu městu nejslavnější den v jeho historii. Zavítal' do jeho zdí náš nejmilostivější, předobří zeměpán, Jeho Apoštolská Výsost Sob Otká XXIII., poctil jej dále svou přítomností president bra-trského Mexika Jeho Excelence don Pistollo Treffa della Barba, jenž je zároveň nejvznešenějším z knížat tramp-ských, a bezpočtu slavných vojevůdův trampských a uro-zených pánů českých, moravských, slovenských a karpatoruských.

Ó těch nezapomenutelných chvil velikého smíření, kdy se ruka k ruce vinula, srdce k srdci, paže k paži, až se dílo podařilo. Jak možno nezajásat nad slavnými oka-mžiky, jež přinesly kýžený mír mezi trampstvem a pad'ourstvem a kýženou žizň?

Rceme upřímně! Čím by byla naše slavná metropole, kdyby nad ní nedržel svou ochrannou ruku dobrotivý zeměpán, a čím by byla bez vzácné přízně šlechtného národa trampského? čím by byla posléze bez oněch desátků, které druhdy plynuly do obecní pokladny z pro-nájmu panenské půdy pralesa? A jak zaplesalo naše čacké živnostnictvo nad ztracenými a opět nalezenými kunčofty. Protož všem, kdož se přičinili o sjednání historic-kého míru kozodojského, platíž náš upřímný dík a naše procítěné Zaplat' Bůh!

Vždyť zase zahlaholí polem veselé přestřelky našich jarých trempířů, zase budou jejich žertíky a kanaděnky plašit chmury z čel občanstva po týdenní lopotě, zas bude máj a bude vonět háj plný junáků s banjem přes rameno a ztepilou dívčinou po boku. A mnohý z nás starých se závistivě ohlédne, - vždyť trempířská košile sluší roztomile starému, mladému, zálesáku švarnému. A každá skála i skalka ponese opět na temeni srub či chatku - orlí hnízdo trampovo.

"A jak ty skály, tak náš trampský lid.
Má duši zvláštní, trochu drsná zdá se,
však kanadí se v osobité kráse
od Modřan až po Štěchovice.
Vltavské to půdy květ;
přitiskneš svůj k němu ret
a neodtrhneš více!"

III

Z TAJNOSTÍ
ŽIŽKOVSKÉHO PODSVĚTÍ
Gangsterská detektivka

KAPITOLA PRVNÍ

Žižkov - zamlženo

Sychravý podzimní večer rozprostíral svá šerá chapadla nad Spojenými státy žižkovskými. Hustá a nepro-niknutelná mlha, pověstná mlha žižkovská, sestupovala se skalistých úbočí Židovských Pecí a ploužila se hýřícími boulevardy i zatuchlými uličkami, dosahující až k zá-padní hranici žižkovské republiky, k viaduktu "u Bul-hara", kde z ní vyčnívala toliko bronzová, hrdě vztyčená socha žižkovské Svobody, stojící na rozhraní mladé re-publiky a dohasínající západní civilizace.

Zatím co houkačky aut a zvonce elektrických vlaků zněly téměř bez ustání oživenými třídami, vládlo v jiho-východní čtvrti chudiny mrtvé ticho. V Žerotínově ulici, na samé periférii žižkovského Whitechapellu, bylo pusto a prázdno. Opuštěné chodníky, vroubené alejí podivně blikotajících lamp a smrdutých kanálů, ubíhaly do dále podél ohrad a zasmušilých zdí domů, ztrácejíce se v mlze.

Náhle se jedna z kanálových mříží nadzvedla a v kalném svitu pouliční lampy se zjevila hlava zločineckých rysů, s cigaretou přilepenou na spodním rtu, vyhlížejíc opatrně ze zejícího otvoru. O vteřinu později šlehl krátký blesk z druhé strany ulice, zarachotil výstřel a cigareta odlétla od úzkých rtů tajemného individua.

"Proklatě," zahučel muž a bleskurychle střelil po jiné, neméně zavilé hlavě, jež vyhlížela z protějšího kanálu. Kule shodila prvnímú střelci klobouk, a vtom se již ozval táhlý hvizd pišťalky, jemuž odpověděla mnoho-násobná ozvěna.

Obě hlavy rychle zmizely a mříže zapadly.

Rázný dusot služebních bot zaduněl z několika stran a asi tucet policistů vběhlo téměř současně do Žerotínovy avenue s pistolemi a obušky v rukou.

Bobyové stanuli čenichajíce. Ustrašené hlavy občanů počaly vyhlížet z oken okolních domů. Vtom se shýbl inspektor Kolisko, jeden z nejschopnějších lidí žižkovského Scotland Yardu a zvedl se země šedou buřinku, čerstvě prostřelenou na dvou místech. Inspektor tichoun-ce hvízdal.

"Constable," obrátil se k nadstrážníkovi Chocholouškovi, "postavte po dvou mužích na každý konec ulice. Ostatní ať prohledají po pořádku přilehlé domy. Lojza Kápo byl zde před malou chvilí a nemůže být daleko."

"Well," odvětil krátce policista, nemoha potlačit lehké zachvění v hlase, způsobené vyslovením jména nejobávanějšího gangstera Spojených států. Pak odkvačil vykonat rozkaz představeného.

*

"Slyšeli jste?" zašeptal magistrátní rada Škrdle, jemně mistr Mimra právě nasazoval ostří na krk, - "střelba! To muselo být někde docela blízko."

Ostatní zákazníci hygienické lidové holírny Serváce Mimry se neklidně zavrtěli na svých sedadlech,

"To bude zas řáká přestřelka těch kankstérů," řekl ustrašeným hlasem cukrář Šoulet.

Napjaté ticho se rozhostilo holírnou a zvyšovalo stísněnou náladu. Kolem holírny se přehnala s dusotem policijské hlídka.

"Já to du vobčihnout," prohlásil rázně obuvnický mistr pan Tydlitát a hrnul se ke dveřím.

"Nechoděj tam, pane Tydlitát," pravil téměř prosebně vylekaný bradýř, "čertví co..."

Holič se pojednou odmlčel, pohlížeje vyjeveně na kliku u dveří vedoucích do ulice, jež se neslyšně pohnula, a oči všech se zděšeně upínaly na matně lesklý kov. Dveře se zlehka pootvěřely a do holírny se vbelhal vetchý starpensista pan oficiál Tylínek, opíraje se o hůlku. Všichni si oddychli ulehčením.

"Moje poklona, pane vrchní tajemníku," zašveholil šéf závodu, "co se to, propána, děje venku? Neviděli nic?"

"Nějaký střelení jsem slyšel," pravil Tylínek trslavým diskantovým hláskem, "tak honem utíkám k vám. Doví, co se to zas bude dít."

"Běž to tam venku vomrknout, Pepíku," velel mistr, "ale s fortelem, ať se zbytečně do něčeho nepřípleteš!"

Učedník vyklouzl ze dveří s očima dychtivě svítícíma, zanechav velkořezníka pana Dařbože, jehož právě zpracovával, s jednou tváří namydlenou a druhou poupátkově růžovou.

"Sou to teď poměry," huboval pan Dařbože, prohlížeje si v zrcadle s jakýmsi zalíbením svou dvojí tvář; "todle je teda ta vytoužená a krvavě vybojovaná žižkovská svoboda! Poctivej živnostník, když chce dnes existovat, musí kromě daní platit horentní sumy gangstérům, aby mu neroztřískali krám. Tuhle jim sousedka Tykačová zůstala dlužná měsíční splátku, a do rána měla ze kšeftu kůlničku na dříví. Strážník, toseví, nikde.

Včera paní Tykačová, zejtra se to může stát mně, žižkovskému legionáři. Zaplatíš vo bůra mň, a máš z krámu hromadu sajrajtů. A kvůli tomudle jsem krvácel v bitvě u Vackova za neodvislost? Kvůli tomu jsme kladli své životy na oltář vlasti při dobývání Židovských Pecí?"

"Tahleta anekce Židovskejch Pecí," navázal pan Tydlitát, "to byl vlastně historicej omyl. Těch pár naftůvejch pramenů, co se tam eventuálně najdou, nevyváží ani zdaleka obětí, jež nás stálo dobytí této hornaté země."

"Copak Židovský Pece," pravil rozvázně pan stavitel Pleskot, "to je jen jeden těžkej problém našeho státu. Ale nezapomínejte na prohibici. To nám páni zákono-dárci nadrobili pěknou věc."

"Pane staviteli," zvolal důrazně pan Dařbože, "prohibici nechte laskavě na pokoji. I takovej skalní při-vrženec Mokrejch, jako jste vy, musí uznat blahodárnost..."

"Pěkná blahodárnost," smál se ironicky pan Pleskot. "A což ti gangsteři, únosci dětí a taková všelijaká příživnická čeládka, která se vyskytuje jen v prohibičních státech a která nám už léta zamožuje Žižkov a žije a tyje ze zločinů, loupeží a únosů?"

"A já vám řeknu, že to jejich řemeslo je někdy dost málo výnosný," poznamenal pan Tydlitát. "Povím vám o jednom moc divným případě únosu dětí."

"Ó já, to sou smutný historie," povzdychl si cukrář Šoulet, "já nejvíc lituju ty ubohý rodiče."

"Uvidíme, koho budete litovat, pane Šoulet, až si vyslechnete tenhle pravdivěj příběh."

O únosu Salabových dítek

»Železničář Salaba upozoroval jednoho dne, že se mu ztrácejí děti. Bylo to ve středu. Pan Salaba zasedl právě ke stolu, opřel si večerník o hrnec od brambor a chystal se k večeři, jež se skládala z přepychové bramborové polévky, rozhlížeje se s jakýmsi uspokojením a pýchou po své mnohopočetné rodině, rozsazené kolem stolu. Pojednou Jeho obličej nabyl výrazu překvapení a pan Salaba odložil lžici.

"Co je, táto?" ptala se paní Šalabová, "nechutná ti dnes bramboračka?"

"Vo to nejde," odvěce hlava rodiny, "ale nezdá se ti, matko, že je těch dětí řák mň?"

"I propána," lekla se starostlivá matka, "jeden se toho nedohlídá, dyk je jich víc než apoštolů."

A opravdu: přepočítali děti několikrát, a bylo jich jen jedenáct. Chyběli Franta, Tonda a Lojzka. Blížším vyšetřováním se zjistilo, že se děti počaly ztrácet již od pondělka. Salabovic rodina zasedala pak každého dne k večeři ochuzena o dalšího člena, až do uplynutí čtrnácti dnů seděli tu usouzení rodičové samotni, obklopeni čtrnácti reportéry bulvárního tisku, který z případu udělal velikou sensaci.

KDO MĚL ZÁJEM

NA UNESENÍ
ČTRNÁCTI DÍTEK
CHUDEHO
ŽELEZNICÁŘE?

ptaly se obrovské tituly na prvních stranách večerníků.

Policie bezmocně přihlíží?

dodávaly jedovatě tučné podtitulky.

Policie ovšem dělala co mohla a čtrnáct nejlepších detektivů pátralo ve dne v noci po stopách zmizelých dětí, ale marně.

Jak by taky ne! Vždyť, jak se obecně tušilo, v pozadí té tajemné věci stál geniální muž, mezinárodní zločinec Pepan Labuť, který svůj lup dávno ulil do Švýcar. Co však nešlo lidem na rozum, byl důvod, proč se velkorysý lupič angažuje ve věci ze stanoviska finančního tak po-šetilé, jako je unášení dětí chudákům, kteří nemají ani na biograf, neřku-li na výkupné.

Vysvětlení nedalo však na sebe dlouho čekat. Jednoho šerého jitra, v pusté uličce mezi ohradami, vsunulo ne-nápadné, zakuklené individuum panu Salabovi do kapsy dopis, jenž zněl následovně:

Věc: A3 xB662 (Salaba)

Značka odpovědi: S 141.

PEPAN LABUŤ & SPOL limited

Únosy - přepadení - loupeže

Spolehlivě Levně Promptně

Dear sir,

vaše roztomilé dítky budou Vám v bezvadném stavu vráceny za mírné výkupné:

1 dítě per 1 000 000 Doll. Mex.

14 dětí per 14 000 000 Doll. Mex.

včetně daně z obratu.

Doufajíc, že shledáváte tuto cenu zcela přijatelnou, znamenáme se

Pepp Labutt & compltd.

za ředitele: nečitelné.

Ct. odpověď rače vložiti do nejbližší schránky na popel.

Tohle ovšem vypadalo od těch lidí jako kapitální volovina - chudý výhybkář a čtrnáct miliónů mexic-kých dolarů -, ale téhož dne obdržel pan Salaba ještě jeden dopis.

Byl opatřen mnoha pečeti a v záhlaví bylo jméno vá-žené londýnské advokátní kanceláře Higgins & Higgins.

"Jsme pověřeni správou pozůstalosti dona José Fernanda Salaby, Mexico-City," sdělovali páni Higginsové, "a vyzýváme vás, jako nejbližšího příbuzného zvěčně-lého caballera, abyste se přihlásil jakožto jeho jediný právoplatný dědic."

Pan Salaba ovšem nemeškal a přihlásil se o neočeká-vané dědictví obratem pošty; neboť nějakých těch čtyři-cet či padesát miliónů mexických dolarů, jež po sobě zanechal zesnulý José F. Salaba, by přišlo vhod i mohovitějšímu člověku, natož výhybkáři ČSD.

A hned také odpověděl únoscům na jejich nabídku.

"Vážení pánové," psal pan Salaba, "přistupuji na vaše podmínky a vyplatím vám milerád za navrácení uloupených dětí požadovanou sumu, jakmile obdržíme očekávané dědictví po mexickém nevlastním strýčkovi Salabovic.

Musím však důrazně připomenout, že nekoukám ani tak na plat, jako na slušné zacházení. Velmi mně tedy záleží na tom, abyste s dětmi do té doby, kdy si je budu moci vyplatiti, zacházeli slušně a vedli je a vychovávali ve vší přísnosti k čistotě a dobrému a bohabojnému životu. Dítě poškozených, nemytých, usmrkaných, ne-zvedených a nevzdělaných zpět nepřijímám a za ně prázdného výkupného platiti nebudu.

V úctě

Václav Salaba, zřízenec ČSD."

Pak si ještě vypůjčil od lupičů šedesát zlatých a odjel se ženou na zotavenou do Františkových Lázní.

Mezitím se však vyskytl ve Španělech nějaký don Rodrigo Miguel Lopez de Salaba - oni ti Španělé mají taková jména jako Zámora, Zabala, Salaba, Salamanka ap. - a začal uplatňovat nároky na dědictví.

Únosci hned obstarali Salabovi dva nejlepší advokáty a začal spor, který se táhl léta letoucí a nebral konce. Advokáti ujišťovali únosce, že je to vyhraná věc, a ti se pečlivě starali o čtrnáct malých Salabů a sami si raději utrhli od huby, jen aby batolátka, z nichž každé repre-sentovalo slušný kapitálek, měla všechen komfort. Ne-chali je vesměs vystudovat, chlapce pak poslali do Oxfordu a děvčata do nejlepších švýcarských pensionátů a pořídili jim nádhernou výbavu.

Po jedenadvaceti letech, právě v den, kdy nejmladší Salaba byl promován doktorem veškerého lékařství, přišlo

konečně rozhodnutí nejvyššího mexického soudu, jímž byl za jediného právoplatného dědice miliónů Fernanda Salaby prohlášen Rodrigo Miguel Lopez de Salaba. Pe-pan Labuť, jenž již byl beztak jako pára nad hrncem, tu ránu nepřežil a jeho tlupa, která byla teď úplně na mizině, se rozpadla. Unesené děti byly rázem na svobodě.

Bylo to dojemné a slavné shledání čtrnácti doktorů, inženýrů, umělců, profesorů, duchovních a urozených slečen a paní, se staříckými rodiči. A venku na dvorku slzel hlouček sešlých stařečků - vše, co zbylo z pověstné kdysi lupičské bandy Pepanovy.

Salabové nebyli nevděčníci. Postarali se vzorně o své vetché pěstouny a hleděli jim všemožně zpříjemnit po-slední dny neutěšeného stáří. Pepanovi pak postavili krásný náhrobek s nápisem:

VTOMTO HROBĚ PEPAN LABUŤ SNÍ
VĚČNÝ SEN A SPÁNEK POSLEDNÍ;
BŮH MU ODPLATĚ DOBRODINÍ VŠECKA!
VZPOMÍNÁJÍ VDĚČNÁ SALABOVA DĚČKA.«

Pan Tydlitát skončil a pan Šoulet si povzdychl:

"Chudáci únosci!"

"Snad byste ty lumpy ještě nelitoval," ozval se zhurta pan Pleskot.

"Vázení," zapípal prosebně a chlácholivě hlásek páně Tylinkův, jenž si hladil třesoucí se rukou věneček bílého vousu, vroubíci jeho dobrácký obličej, "vázení, velice vás prosím, zanechte těchto rozepří. Náš národ žížkov-ský musí bejt jednosvornej a vůbec... Achich, achich," naříkal nebohý dědoušek, polykaje pilulku pro osvěžení, "moje slaboučké nervy všechno tohle střílení a hádání a to lupičství a vůbec tenhle veřejnej politickej život tak těžce snášejí. Já takhle ještě posedět na lavičce v parku a krmit ptáčky zpěváčky..."

Vtom se otevřely dveře a uřícený Pepík vrazil do holímy.

"Lojza Kápo," vykřikl, zalykaje se, "našli v Žerotínovce jeho prostřelenou buřinu. Teď ho hledaj lápové po barákách." Přítomní zbledli při vyslovení jména, jež nahánělo hrůzu nejsrdnatějším detektivům.

"Kdepak, takhle ho nechytej," řekl po chvíli pan Tydlitát, "na toho sou kraťasové. Ten je všude a nikde. Možná, že je teď zrovna mezi náma."

"Možná, že je to tuhle pan Mimra," zažertoval oficiál Tylinek.

"Vašnosta ráčí šprýmovat," usmál se přiškrceně po-bledlý holič, stříkaje třesoucí se rukou panu Škrdlemu kolínskou do očí.

"I propána," zvolal náhle pan Tylinek; "vždyť já musím ještě na Volšana krmit sýkorky."

"Jen aby se jim nic nepříhodilo," strachoval se mistr Tydlitát, "jsou na sebe vopatrnej." Pan Tylinek se namáhavě šoural ke dveřím.

"Achich, o jéje, to snad né," skuhral naříkavě, "co by si vzali gangsteři na ubohým staropensistovi..."

Ještě nedoznělo vzdalující se poklepávání hůlčičky pana oficiála o dlažbu, a volání kamelotů vzrušilo opět tichou ulici.

"Zvláštní vydání Žížkovského Heraldů!" vykřikovali hoši, běžící s balíky novin.

"Sensační zprávy! Lojza Kápo opět při práci!"

Byt náčelníka policie vyloupen!"

KAPITOLA DRUHÁ

Stopa k druhému zločinu

Král žížkovských detektivů Franta Bidlo seděl v ma-sivní lenošce ve své pracovně a pokušoval z lulky, pozo-ruje se zálibou skrze modravé obláčky dýmu klasicky prostou tvář svého přítele MUC Vacouna, jenž se nad ním starostlivě skláněl, přikládaje mu na hlavu mokrý hadr.

Tak se dělo vždy, když mistr řešil záhadu nějakého nového zločinu, neboť intensivní přemýšlení mu rozpa-lovalo neobyčejně hlavu.

Oba byli zabráněni v rozhovor o záhadné loupeži v bytě náčelníka policie. Bidlo vyslovil domněnku, že Lojza Kápo byl osnovatelem odvážného vloupání.

"Loupež na Husová Square," pokračoval mistr ve svých vývodech, "je pozoruhodná tím, že se z bytu prefektova nic neztratilo, ačkoli skříně i pokladny byly vypáčeny. Jak se zajisté pamatujete, je to v krátké době již třetí případ tohoto druhu. Toť neklamným důkazem, že všechny tři loupeže má na svědomí jediný zlosyn, jenž hledá věc nesmírné ceny a důležitosti. Kdo jiný nechal by bez povšimnutí šperky, peníze a cenné papíry než muž, jenž sám vládne velikým osobním jměním a jenž obyčejné loupeže přenechává svým méně zámož-ným druhům? Otázkou jest toliko, po jaké kořisti Veliký Lojza pase. Jest to, drahý Vacoune, případ hodný mé pověsti a čekám toliko na oficiální pozvání naší slavné policie, jež, doufám, nedá na sebe dlouho čekat."

Sotva dokončil Bidlo větu, v níž výraz "slavná policie" byl vysloven s jemným ironickým přidechem, zazvonil telefon.

"Zde Bublanina, náčelník policie," ozval se hlas na druhém konci drátu.

"Vím, oč jde, sire, a hned jsem u vás," odvětil Bidlo lakonicky.

V necelých dvaceti minutách vstupoval již Franta Bidlo, provázen Vacounem a Mrem Bublaninou, do přepychového bytu prefektova, v němž právě řádila smečka detektivů a tajných policistů. Všude kam oko pohlédlo hemžili se civilní policisté, lezouce po zemi, po skříních i po stěnách, fotografující různé kouty a zá-tiší, prohlízející lupami každou píď půdy i zdi a sni-majíce otisky prstů a bot.

"Sire," hlásil superintendent Jarabáček prefektovi, "do tohoto okamžiku jsme učinili šestašedesát snímků otisků prstů, z nichž ani dva nepatří téže osobě. Moji lidé horečně pokračují v snímání, pokud stačí zásoba pre-parátů."

"Pracovala zde tedy kompletní Kapounova banda," řekl suše Bidlo, pozoruje zdánlivě bez zájmu hemžení detektivů,

kteří spatřivše náčelníka policie v průvodu největšího detektiva všech věků, rozestoupili se uctivě, sledující v tichosti počínání Mistrovo.

V místnosti nikdo ani nedýchal. Bylo slyšet jen plíživé pohyby detektivovy, škrabot jeho plnicího péra, úder speciálního pátracího kladívka, jímž proklepával podla-hu i stěny, a posléze občas tichounké, ale tím typičtější hvízdnutí, jež znamenalo:

Pozor, Mistr je na stopě!

Propátrav každou skulinu obydlí náčelníkova, zmizel Veliký Bidlo posléze pod pohovkou, kdež dlouho cosi kutil.

"Zdá se," řekl suše, když se byl opět připojil k pre-fektovi, "že věnovali zvláštní pozornost knihovně. Nevím dosud, co tam hledali, ale je velmi pravděpodobno, že by lupiči náleželi mezi vášnivě bibliofily."

"Dále jsem našel," pokračoval, "tuto závažnou stopu. Leželo to pod pohovkou, kam se snad žádný z vašich pánů detektivů nemohl pro otylost dostat."

Slavný stopař vyňal z kapsy útržek papíru, popsaný nějakými výpočty, na jehož okraji byla velká rudá skvrna.

"Skvrna od krve!" vykřikl vzrušeně prefekt, "gratu-luji, Mistře! Toť vskutku důležitá stopa."

"Důležitější, než si můžete představit," smál se de-ktiv. "Je to stopa k novému a daleko ohavnějšímu zločinu, než je ten, kterým se právě zabýváme."

"K novému zločinu?" tázal se náčelník, poněkud po-bledlý.

"Zajisté, neboť to není skvrna od krve..."

"Spravedlivé nebe!"

"Nýbrž od malinové limonády."

KAPITOLA TŘETÍ

Žižkovská prohibice

Nelze si dobře představit, jakým ohromujícím dojmem zapůsobilo na všechny přítomné senační odhalení Franty Bidla. Několik tuctů očí, které již tolikrát hleděly bez mrknutí do tmavého jícnu smrti, pohlédlo na velikého detektiva, naplněno popelavým děsem.

Hlavami mužů proběhla v tomto okamžiku hotová smršť vzpomínek; celá slavná minulost Spojených států defilovala před jejich zděšenými duševními zraky. Zjevil se jim onen nezapomenutelný den, kdy republika žiž-kovská, jež žila dosud jen v lidových úslovích, stala se skutkem a kdy svérázný a rázný lid žižkovský, svrhnuv potupné jho pražského magistrátu, zvedl šíji dosud ujař-menou volně k obloze a proklamoval svoji neodvislost.

Za neustálého provolávání revolučních hesel a nadše-ných zdravic proudily tehda davy žižkovskými ulicemi a opájejíce se mladou svobodou strhávaly nenáviděný znak pražského magistrátu. Na nárožích, balkónech, náměstích, estrádách, lucernách a římsách vystávali řečníci, aby náležitě zhodnotili význam dne.

Na žižkovské radnici, před níž se kupily bouřlivě pořvávající davy, zasedala První Revoluční Rada Žiž-kovská, jež právě kvitovala jásotem návrh staříckého revolucionáře hostinského Kukarandy, aby na rohu "u Bulhara" byla vztyčena socha Svobody, třímající pochodeň pokroku navzdory prohnilé evropské civilisaci.

"Občané!" ozval se do dosud trvajícího hlaholu průbojný hlas vrchního viktoriánského fandy pana Nebužela, "občané, protestuji proti tomu, abychom my, svo-bodný lid žižkovský, stavěli sochu Svobody. Jest přece přirozeno, že žižkovský vlastenec chce mítí především sochu Breburdy, Mysíka, Prokopa nebo Klapky, či ji-ného žižkovského velikána, a nikoliv sochu nějaké leten-ské primadony."

Pan Nebužel byl sousedy jemně upozorněn na svůj omyl, a toto obveselující intermezzo se pak stalo ozdobou čítanek a revolučních almanachů.

Návrh senátora Kukarandy byl uskutečněn a bron-zový kolos se brzy zaskvěl na hranicích nového státu, již z dále viditelný z palub vlečňáků a elektrik, jako by kynul na pozdrav cestujícím a přistěhovalcům. A brzy po slavnosti odhalení tohoto velkolepého monumentu pan Nebužel, tentokrát již člen žižkovské Dolní sně-movny, zvané sněmovnou pardálů, přišel opět se strikt-ním a opravdu ohromujícím návrhem.

"Občané a mylordi," zahovořil rázně z řečniště, "když už máme tu sochu Svobody, je nutné, abychom také zavedli prohibici."

Ponurá logika, jakož i smělá náplň návrhu vzbudily pravou bouři ve sněmovně. Ozývaly se výkřiky, jako "na tekutý chléb nám nešahejte!", "nechaj si to, jo!", "dolů s tím abstinentem!", "to ste Žižkovák, to ste, bohužel, pěkně Nebužel!", "ať žije svoboda a pivo!" apod., a situace nabývala pro pana Nebužela hrozivého rázu.

Bělovlasý senátor, nedada se másti, pokračoval hro-movým hlasem, zoceleným četnými mistráky:

"Občané, jsem Žižkovák, a kdo je víc? Samozřejmě jsem nemínil zákaz piva a kontušovky, alébrž zákaz nápojů škodlivých a nehodných občana dbalého své cti a mužnosti, jako sodovek, limonád, citronád, grenadin, oranžád a podobných svinstev a zhoubných narkotik!"

Projevy nadšeného souhlasu propukly po tomto objas-nění senátora Nebužela, a ještě téhož dne byl zákon o prohibici odhlasován a již večer vešel v platnost, uvítán jásotem občanstva. Republikáni počali plnit novou pro-hibici s takovým zápalem, že do rána byl Žižkov poset střepy Zátkových lahví a obrovské bystřiny sodovky a limonád valily se, šumíce a bublajíce, v pestrobarev-ných proudech ku Praze.

Blahodárné účinky prohibice se projevíly již v nej-bližších měsících. Úmrtnost obyvatelstva se zmenšila na směšné minimum, léčebné fondy a nemocenské po-kladny se staly pouhou formalitou a statistika zazname-nala neuvěřitelný přírůstek na celkové váze obyvatelstva (ze 7 mil. 034 239 kg na 8 mil. 217 592 kg).

Ale...

Ale i tento obraz šťastné mladé republiky, vyzbrojené tak výborným zákonem, měl své ale. Než nechme mluvit současného kronikáře:

"Odříkaného chleba největší kus," praví staré přísloví, a osvědčilo se i na Žižkově. Mnozí domorodci, kteří na limonádu hleděli dosud jen s opovržením, pocítili náhlou touhu svažit svá vyprahlá hrdla alespoň několika doušky zakázaného nápoje.

Někteří, pokud k tomu měli čas a prostředky, konali nákladné výpravy za hranice Žižkova a hověli své abstinentské vášni u kiosků se sodovkou a limonádami na Václavském náměstí. Také několika mlékařům se podařilo propašovat mezi baňkami s mlékem pár lahví citronovky a v mnohých rodinách si začali tajně vyrábět limonádu s pomocí šumivých bonbónů. Než to vše nestačilo ani zdaleka stále stoupající potřebě.

Brzo se začalo šuškat po Žižkově, že tu i onde dostaneš malinovky, co hrdlo ráčí, ale jen za horentní peníze. Mluvílo se šepetem o tajných brlozích, kde v kouři omamných jedů tekou proudem šumivé vody všech druhů, propašované přes hranice v lahvích od smíchovského ležáku, a kde zasvěcenci, znalí hesla a vládoucí přiměřenou platební schopností, oddávají se hnusným vodním orgiím, jež k ránu bývají dovršeny poděbradkou a do extase přivádějící šaraticí.

Vševědoucí domovnice vyslovovaly dokonce veřejně jména vážených občanů žižkovských z nejvyšších vrstev, kteří prý jsou denními hosty těchto doupat, a mnozí již dokonce úplně propadli démonu limonád.

Policie počala věřit. Přesto, že mnozí zkušení kriminalisté odkazovali tyto zvěsti do říše báchorek a bab-ských povídaček, přetřásala se ve Scotland Yardu otázka prohibičního oddělení.

A do tohoto prostředí nejistoty a napětí dopadla s drtivou neúprosností železného kladiva jediná věta o rudé skvrně, vyslovená králem detektivů Bidlem s úžas-nou chladnokrevností a hrůzu nahánějícím klidem.

Odtud onen závan studené hrůzy, který přeběhl po zádech mužů, znamenajících výkvět žižkovské policie, při spatření červené skvrny na útržku papíru.

*

Jediný, kdo zůstal kliden v tomto vzrušujícím oka-mžiku, byl objevitel sensační stopy, detektiv Franta Bidlo. Veliký Frank vytrhl právě ze svého zápisníku čtvrtku papíru, načrtal na ni několik slov a odevzdal ji s výmluvným pohledem náčelníkovi. Za minutu řítí se již policejní motocykl žižkovskými ulicemi a za několik vteřin byl lístek, vytržený ze zápisníku Bidlová, ode-vzdán zesílenou policejní stráží na telegrafní oddělení Hlavních Pošt S. S. Z. ve Fibichově ulici. Vzápětí odťukával sám ředitel oddělení následující depeši:

mrs. bessie puskvorcova - vsetaty - stop - potřebuji cliftona - stop - přijdu mu naproti 10.45 - stop - frank - stop -
KAPITOLA ČTVRTÁ

Šanghájský expres

Cizinci, jenž za poetického večera vystoupí nic netuše na rozhlednu na vrchu Žižkově, naskytne se uchvacující pohled na Severní nádraží, jež chrlí a opět pohlcující široké proudy vozidel a lidí, plní vzduch šumotem, píská-ním, rachotem a hučením a zastíňuje hvězdy myriádami světél a světélek. Mnoho se zajisté změnilo od té doby, co silný oddíl dobrovolníků žižkovské revoluční armády obsadil toto strategicky velevýznamné nádraží, zvané původně "Karlínská zastávka", a vztyčil tu pruhovanou vlajku mladé republiky; z přezírané stanice se vyvinul důležitý železniční uzel a z koleje, určené původně k šíbování nákladních souprav, povstalo východisko orientálního rychlovlaku Žižkov-Bajkalské n.-Čimický háj-Šangháj.

Před příjezdem expresu dostupoval nádražní ruch zpravidla vrcholu. Cizincové i lidé domácí všech ras, tříd, stavů a vyznání hemžili se tu v malebném reji, hovořice, pokřikující a pohvizdující nejrůznějšími ja-zyky a podřečímí. Viděls celé zástupy cestovatelů ze Sta-rého světa, přijíždějících zhlédnout jedinečný rozmach nového soustátí, nevyjímaje ani letenské horaly v rázo-vitých krojích a divoce vyhlížející, opálené rudokožce z Podolí a Bráníka. S jejich zaprášeným zevnějškem svěže kontrastovaly švih a elegance žižkovských gentle-manů, vesměs oděných v pruhovaná trička, jejichž stříh, barvu a šířku pruhů diktoval spíše vkus jedinců než ztrnulé módní předpisy. Tu i tam se zaskvěl v orientální nádheře náčelník klanu ze Židovských Pecí, obřazuje v zachmuřeném obličejí hrdý vzdor porobené rasy. Celek vhodně doplňovala vzdušná kimona gejš, jež tan-čily v čajovnách Karlína, proslulé žižkovské přístavní čtvrti.

Po nástupišti č. 6 procházel se muž, zahalený v oblaka dýmu, vyluzovaného z typické detektivní lulky. Kdož by tušil, kromě inteligentního čtenáře, že pod jeho kost-kovanou čepicí se skrývá nejgeniálnější detektivní mozek?

Na celém Severním nádraží to věděli toliko dva lidé, z nichž jeden v dokonalém převleku železničního úřed-níka se nedbale opíral o výpravku a druhý v masce posluhy, stojí vedle něho, zabýval se zdánlivě nakládá-ním zavazadel na čtyřkolový vozík.

"The Big Bidlo čeká na Cliftona," prohodil muž s vý-pravkou tlumeně.

"Čeká zbytečně," řekl druhý se špatně tutlaným cy-nickým zachechtáním, "chudák Clifton!"

"Mluv vodorovně, Venco!" broukl podrážděně jeho spřeženec.

"Bidlo se Cliftona nedočká, poněvadž Šanghájský expres nepřijede. Je to jasný?"

Zásvit zvířecí rozkoše zableskl se v zelených očích muže s výpravkou.

"All right! ,si pašák, Venco. Kde ,ste to sfoukli?"

"Poblíž Bajkalského jezera mezi Alibabou a Podbabou. čistá a nehlukná práce. Počítám, že zrovna teďko je z orientálního expresu melasa."

Tempo nádražního ruchu dosáhlo zatím vrcholu. Cestující se hrnuli ke kolejnicím, nosiči a rikšové křepčili podél perónu a železniční personál s praporky, svítilnami a píšťalkami se dal v klus, pohádán úředníky. Dosud se však neozývalo povědomé supění blížícího se expresu. Davu se zmocnila nervóza. Jediný přednosta stanice, zachovávaje povinný klid, ulehkl podle předpisu na ko-lejnici, snaže se zachytit vzdálené dunění kol. Jeho tvář zračila soustředěný výraz úřední pozornosti a posléze klasický úřední nepokoj.

V kanceláři zazvonil telegrafní zvonek. Za okamžik hlásí portýr:

"Šanghájský expres dvacet minut zpoždění!"

Vzrušený šumot prolétl hustým špalírem obecnosti. Počíná se šuškat. Poplašené zprávy se šíří s rychlostí blesku mezi lidem. Mnozí reptají a obviňují železniční správu ze šlendriánu. Jen záhadný posluha se podivně pochechtával do vousů.

Konečně! Vánek donáší k uším čekajících slabý hukot, jenž zvolna sílí a mohutní, koleje duní, pak zazní písknutí a z tunelu se vynořuje ocelový oř, metaje snopy jisker do noční temnoty.

Muž v převleku nosiče vyrazil hnusnou kletbu.

"Saláte!" zasykl domnělý výpravčí.

"Clifton se blíží!" šeptl druhý muž s přidechem hrůzy a oba zlosynové zmizeli rychle v přeplněné hale.

Opřen o brlení hleděl Franta Bidlo na praménky pasažérů, prýstících ze vchodů Pullmanových vagónů. Náhle v jeho ocelově šedých očích, jež vyzařovaly vždy jen chladnou a vypočítavou odvahu bojovníka se zločinem, objevil se měkký, téměř dětsky něžný výraz radosti. Takřka naproti němu se totiž otevřela dvířka první třídy luxusního spacího vagónu a z nich vyskočil Clifton, nesa v zubech jízdenku.

Odevzdav lístek zřízenci, octl se několika skoky u Franty, jenž ho vřele poplácal po hřbetě, zatím co Clifton obratně spolykal několik kostek cukru, nabídnutých mu žižkovským detektivem. Poté, osvěžen po-choutkou, podal pánovi tlapku a Bidlo ji srdečně potřásl.

"To je váš pes, pane?" ozvalo se vedle Franty. Vlakvedoucí a přednosta stanice stáli tu uctivě salutující.

"Zajisté," odvěce hrdě král špehů, hladě Cliftona po čumáku.

"Gratulujeme," praví srdečně vlakvedoucí. "Asi půl míle za Bajkalem počalo toto výborné zvíře zuřivě výt a štěkat, a když mu nebyla věnována pozornost, pověsilo se na záchrannou brzdu, a tak zastavilo expres. Shledalo se pak, že přes koleje leží kladina zděná asi 16 železničních loktů, postačitelná k vyšinutí rychlíku. Šlo o zločinný útok. Tlumočíme vám proto jménem ředitelství Severní pacifické dráhy, jakož i jménem cestujících expresu, co nejupřímnější dík, a zde vám předáváme věnec kouláků a kytky macešek, zakoupených pro vašeho váženého psa z peněz, sebraných pasažéry. Ještě jednou hřimavé: Zaplat' Bůh!"

"Thank you, Mr. stacionchef," odušil Franta, a než se deputace nadála, zmizel s Cliftonem v davu.

Marně číhali fotografové a filmaři u všech východů na muže v kostkované čepici, provázeného zázračným skotským teriérem.

Jejich bdělým zrakům a čůčkám ovšem snadno unikl tlustý pán v bobřím kožichu, vedoucí na řemenu posupně se tvářícího buldoka.

Zajisté skvělá to souhra mezi pánem a jeho zázračným psem! Věru, byl-li Franta Bidlo mužem, jemuž k vy-pátrání zločince stačila hlavička sirky, kousek knoflíku, nebo dokonce fotografie pachatele pořízená amatérem začátečníkem a nadto ještě otištěná ve večerníku čes-kého slova, byl Clifton psem hodným svého velitele. Pocházel ze starobylého rodu žižkovských teriérů. Jeho rodiče se vyznamenali za Veliké revoluce, vnikající do nejdlehlších žižkovských uliček s košíkem plným kyse-lých okurek a slanečků na krku a jimi křísili k životu ležící tu úplně zmožené bojovníky. Z téhož rodu posel později sám Veliký Matlafousek, synovec Cliftonův a slavný hrdina vzpoury na lodi "Primátor Dittrich". Clif-ton, přes jistý odpor svých rodičů, specialisoval se na detektivní dráhu a jeho zázračná kariéra zaplašila veškery pochybnosti o jeho neobyčejných schopnostech v tomto oboru.

Začal tím, že hlídal policistům na strážnici svačinu, a v krátké době, vystřídav několik méně významných detektivů, dosáhl vrcholu svých tužeb a stal se tělesným psem Franty Bidla, žižkovského Holmese.

Oba, pán i pes, doplňovali se vskutku znamenitě. Bankéř a jeho nevrlý buldok se mohli v několika vteřinách změnít v elegantní dvojici dandyho s překrásným airedálem, proflakující se v pasáži Lucerny; o hodinu později mohli spatřit na rohu špinavé uličky zuboženého, od narození slepého stařečka, prodávajícího po hospo-dách sirky a vedeného odřeným, až na kost vyhladově-lým ovčáckým psem, a za chvíli jsi zase vrazil do mrzuté staré panny v bizarním klobouku, nesoucí na ruce ště-kající, odporně chlupatou kouličku, aniž tě ve snu na-padlo, žeš potkal čtyřikrát Frantu Bidla s jeho pomocníkem Cliftonem, kteří právě řešili záhadu nějakého zlo-činu.

Nejraději však pracovali oba samostatně, hrajíce si při tom báječně do ruky. Tak dovedl Clifton podle potřeby poplašit koně, vylekat starou dámu, rozbřečet dítě v kočárku nebo vyvolat řádnou psí rvačku, aby jeho pán v nastalém zmatku a shonu mohl konat své detektivní pozorování.

Zatím co otlá dvojice opouštěla nádraží, vzdaloval se muž v převleku nosiče ráznými kroky ke Karlínu.

Prošel rychle několika křivolakými přístavními uličkami, a přehoupnuv se přes nízkou, oprýskanou zeď, octl se na pustém, zanedbaném dvorku. Padací dveře, skryté v koutě dvorku pod hromadou různého haram-pádí, se pootevřely, patrně nadzvednuty nějakým taj-ným mechanismem. Muž zmizel rychle v útrobách pod-zemí a octl se v nízké, zakouřené místnosti, uprostřed několika hloučků zchátralých individuí, zabraných v karty a známou zločineckou hru, zvanou maso. Zpusťlící upřeli na přichozího tázavé zraky.

"Haló, Ferenc, co je s Cliftonem?" ptal se ochraptě-lým hlasem jednoooký obr s rudou jizvou na tváři a v jeho potměšilém oku se sardonicky zablýsklo. Hrubý smích ostatních doprovázel otázku.

"Clifton přijel v jedenáct deset živ a zdrav na Severní nádraží," řekl ledově přichozí.

Smích na tvářích zločinců rázem zmrzl a jejich čelisti poklesly. Jediné oko muže s jizvou lesklo se hrůzou a děsem. "Kdo to oznámí šéfovi?" zeptal se stísněně ničema řečený Ferenc. Ponuré ticho bylo odpovědí. Jednooká stvůra vzala do ruky hru karet a zaskuhrala:

"Žaludská píďa 'de k šéfovi!" Za napjatého ticha vy-táhl určenou kartu atletický chlapík se šišatou lebkou. Aniž řekl slovo odmůvy, ubíral se vylosovaný ke dveřím, za nimiž se skrýval Veliký šéf. Jednooký k němu přistoupil a beze slova mu stiskl ruku. Nato zmizel šišoun za příšernými dveřmi, na nichž byla přibita malá ta-bulka :

HARRY MI-KOTA

ŽLUTÁ BESTIE

Vstup jen ve věcech úředních

KAPITOLA PÁTÁ

Tajemné lejtstro

Poslední pytel kávy, vyložený z nákladního parniku, prošel rukama kuliů, dozněla monotónní, jednoslabičná píseň "héi - šup", již drobní synové Východu řídí rytmus své práce, a pak počal utuchat ruch na molu karlínského přístavu. Jen řada bójí tiše plula po temné hladině, ohraničujíc vjezd do rejdy, a za ní svítila okna veli-kých kolosů, kotvících na širé Vltavě.

V smrdutých uličkách, vedoucích k dokům, zazářily červené svítlny, označující odporné místnosti, v nichž tančil Hřích, svíjela se Neřest a v dusném kouři narkotik se plazil Zločin.

Vkrmě "U scíplé krysy" bylo mdlé, opiové ticho. Nezněly tu vlné melodie d'ábelského jazzu, jež by kví-lely opojné písně o cikánkách, svádívých tulačkách a jiných bezejmenných a neznámých holkách, aniž tu tančily svůdné gejši v průsvitných pláštích neřesti. Jen několik zpustlých námořníků klímalo nad nedopitými sklenkami a za pultem tloukl surově špačky maličký, potměšilý krčmář, v jehož úskočných prasečích očkách dřímaly netušené možnosti zla.

Zamazaný povaleč v rozbitém svetru přešel klátivou chůzí nálevnu, a opřev se o pult, utrousil levým koutkem několik nesrozumitelných slov. Krčmářovy zorničky fialově zasnětlkovaly a jakoby náhodou dotkl se zakrslík lesklého knoflíku pod pultem. Otrhanec zatím vešel za španělskou stěnu, kdež se samočinně otevřela dvířka kredence, a muž sestoupil po schůdkách do místnosti naplněné otravným čoudem.

Na dřevěných pryčnách leželi tu kuřáci omamných jedů, běloši i barevní, většinou však žlutí, svírajíce v ústech mámivé cigarety druhu "Zora". Aniž zavadil pohledem o vychrtlé narkotiky, vesměs jsoucí ve stavu naprosté otupělosti, přistoupil chlapík ke zdi a kopl do ní ve výši ramene. Otáčivý balvan odhalil úzký otvor zvící trouby a tajemný muž se vsunul po břiše dovnitř. Jsa v troubě, proplazil se dlouhou, spirálovou chodbičkou a octl se v plísni páchnoucím pološeru zatuchlého sklepení. Tam odstranil trhem obouruč dlaždici z podlahy a odšroubovav dutý podpatek, vyňal z něho provazový žebřík, po němž se spustil do tajemné hlubiny.

Seskočivši s poslední příčky, octlo se chlapisko ve vesti-bulu, zalitým ostrým světlem žárovek. Z vedlejšího sálu se ozýval neurčitý hluk hlasů; na dveřích svítil mnoho-barevný transparent:

I. MEZINÁRODNÍ

Sodovkové doupě

Dítkám a detektivům vstup zapovězen.

Členové a jimi uvedení hosté odložtež

své převleky v šatně.

Šéf: Chef: Chief: Chiefo:

Al. Kapoun

Dva negři bílého původu, očernění bulvárním tiskem, přistoupili, klaníce se až na zem, k pobudovi a změnili jeho rozedraný zevnějšek na salonní úbor. Neznámý jim nato odevzdal svou divoce zarostlou tvář, a proměniv se takto v masku hladce oholeného gentlemana, vešel do sálu.

Obrovský lustr orientální práce, ozdobený vyřezanou figurou čínského draka v životní velikosti, ozařoval svět-lem decentně tlumeným nádhernou dvoranu, v níž ko-lem velké tabule sedělo na dva tucty policejními obušky ošlehaných banditů v bezvadných, ručně pletených tričkách.

Při vstupu nového příchozího povstali gangsteři uctivě ze svých sedadel a nejstarší člen bandy, odloživ ubrou-sek, pozdravil obřadně:

"Tě noha, Lojzo!"

Lojza Kápo, neboť on to byl, on, sám obávaný král žižkovského podsvětí, nasadil si monokl a přehlížeje shromážděné mužstvo ubíral se k náčelnickému křeslu. Za ním krácel mlčelivý čišník, nesa podnos s různými druhy koktajlů. Když stařešina tlupy oprášil křeslo, usedl vůdce a po něm i ostatní lupičové.

"Tak co je?" tázal se striktně Kápo a významně se rozhlédl po urputných obličejích svých podřízených.

"Přijel Clifton," pravil sporý bandita s křivým nosem. "Bidlo na něj čekal na Severním nádraží a pak se smrskli jako průvan."

"To je dojemný," konstatoval Kápo, potlačiv mistrov-ským způsobem leknutí, "co dál?"

"Dál nic," zaskuhral křivonos a bandité hleděli do svých talířků, úkosem pokukující po vůdci.

Tvář Velikého Lojzy se zkrivila v d'ábelský škleb nevole a jeho monokl metal zlobně pablesky.

"Nařídil jsem," zavrčel jako podrážděný buldok, "abyste vysmejčili bejvák vrchního lapiducha a přinesli Štorchův snář z roku 1831. Ptám se, kde ten snář je? Já ten snář tady nevidím."

"Von tam, prosím, nebyl," ozval se do trapného ticha skřehotavý hlas, "voni prej ho dali prefektově babičce do rakve."

Všichni gangsteři obrátili užasle hlavy na mluvčího, jenž se odvážil hovořit posměšně a neuctivě s vůdcem. Byl to Ferda Padavka, chlapík skrčený a vyzábělý, jehož levé ucho bylo hladce utřato policejním palašem, kdežto druhý, neobyčejně veliký boltec odstával od hlavy jako netopýří křídlo a v jeho zamodralém lalůčku houpal se matně se blyštící kovový kroužek, zvíci karlovarské oplátky.

"Hele, Lojzo," pokračoval skrček, hledě drze na roz-zuřenou tvář Kapounovu, "vono je to už blbý. Vo pořádnej melouch našinec nezavadí a jen se furt hrabem v těch bibliotékách. A dyž už se s tím máme svinit, proč lezem zrovna k policejnímu veleknězovi a štvem na sebe všechny čadily a chlupatý? To bys nám měl laskavě vobjasnit, mě by to moc bavilo."

Nastala chvíle dusného ticha, v němž viselo cosi nepří-jemného. Žíly na krku Lojzově naběhly, ruka sjela do kapsy a zdálo se, že se vrhne na nespokojence s upířím uchem. Náhle se však opovrzhlivě usmál, a vytáhnuv z kapsy jantarovou špičku, zapálil si luxusní sportku. Tiché mručení prolétlo kolem stolu.

"Von má Ferda pravdu," promluvil náhle Eman Sardel, stařešina tlupy, jenž prve oprašoval židli náčel-níkovu: "měl bys, Lojzo, vyplivnout, vo co vlastně de. Voni kolegové už častějce projevovali svou nelibost nad tím, že se jen furt šťouráme v těchletěch bibliotékách a krom tý sodovky se obchod nehejbá. Dyk nejsme žádný máci nebo koření, ale řádně organisovaní gangsteři. Tak tě ménem tlupy žádám, abys hodil do placu řáký to vobjasnění."

Mužné prohlášení seniora bandy bylo přijato spokoje-ným bubláním zlosynů. Zavilý mráček, jenž dosud sídlil na podlém čele krále banditů, se rozprchl.

"Tak teda," vece Lojza, čistě si vkusným, červenomodře kostkovaným kapesníkem monokl. "De vo to, nalízt klíč k týhle záhadě."

Za napjatého ticha vytáhl vůdce z tajné kapsy svých ohnivzdorných asbestových podvlékaček, které nikdy nesvlékal, nevelký útržek papíru, vložený do průhled-ného, nepromokavého pouzdra.

"Co je to, prosím, za sajrajt?" divil se uctivě kolohnát s chlupatýma prackama, nazývaný Láda Gorilka.

"To je lejstro," řekl Lojza dušeně.

"Jaký lejstro?" vyhrkl Eman Sardel.

"Popsaný," vydechl Kápo. "Popsaný takovejma všelijakejma zdánlivejma nesmyslama a záhadama. Ale ten," dodal důrazně, "kdo ty popleteniny rozluští, ten se bude hrabat ve zlatě, v kupách drahejších kamenů a tlustejch svazcích bankocetlí. My všichni," končil Al svůj výklad, "budeme moct nechat naši špinavý lupičský dřiny a od-stěhovat se na Riviéru do Senohrab, k vedení zahálčivýho života, když najdeme klíč k rozluštění tyhle zahadný čmáraniny."

Chtivost zasvitla v zúžených zornicích zlosynů.

"A kde ten klíč máme hledat?" tázal se chraplavě surovec odpuzujícího vzezření, jemuž přezdívali Zbodnutý Čuně.

"Ve Štorchově snáři z roku 1831," řekl klidně Lojza a v rozšířených pupílách posluchačů vzplál plámenek pochopení.

"Seš pašák, Lojzo, dycinky prima šéf," mručeli muži pochvalně. Nikdo se neodvážil tázat, odkud má Veliký Kápo své informace, neboť jednak to nebylo fair ve spo-lečnosti těchto samorostlých gentlemanů, jednak nechtěl nikdo přepínat trpělivost šéfa, vyzbrojeného skvělou automatickou opakovačkou.

"A vy ste volové, kerý maj zbytečnou nedůvěru k svému představenýmu," řekl Al. "Pánové, to bolí," dodal měkce, s mírnou výčitkou ve hlase. "Ten snář," pokračoval pak klidným obchodním tónem, "se vysky-tuje ve dvou exemplářích. Jeden maj' v žižkovský uni-versitní knihovně. Vypůjčil jsem si ho po velkejch nesná-zích, ale pak jsem shledal, že nejní úplnej. Toceví, že scházel právě ten list, na kerým nám záleží. Jak jsem se dověděl, kdosi, komu na tom záleželo ještě víc, ten list vyrval, sežral a zapil inkoustem. Zbejvá nám tedy ten druhý exemplář a já po něm pasu už několik měsíců. Stopa vedla k vrchnímu bachaři; a poněvadž tam už zas nejní, jsme v loji a bude se pátrat dál. Najít ho musíme za každou cenu. Ale to eště není všechno."

Lupiči naslouchali, funice napětím a visíce lačnými pohledy na špinavém kousku papíru.

"A co chybí?" huhňal netrpělivě stařík Eman Sardel.

"Chybí druhá půlka lejstra," řekl znechuceně Al Kápo, leště si nehty pažbou revolveru; "já vím, kdo ji má, ale to je ostatně vedlejší. Haupcach musíme sehnat snář. Tu šilhavou vopici, která u sebe chová druhou půlku lejstra, dostanu, kdy se mi zachce."

"Tuto námahu vám mohu ušetřit, blahorodí," ozval se sametový hlásek, přicházející z úst neviditelné osoby.

Jako jeden muž se vymrštila tlupa i s vůdcem a v ru-kou banditů se zaleskly pistole, nože a zabijáky.

"Zarmucujete mne, velectění gentlemanové," pro-mluvil znovu úlisným sopránkem neviditelný muž, "žá-dám vás zdvořile, abyste položili tyto hračky doprostřed stolu. Jinak, k mému velikému hoři, zahudou mé revol-very pohřební píseň této vážené společnosti."

Skřípající zuby, uposlechlí bandité výzvy neviditel-ného nepřítele.

"Ručky račte laskavě zvednout," velel neznámý slad-ce. Když se tak stalo, pohnul se čínský drak na lustru a zatleskav seskočil na stůl. Trhnutím ramen shodil svou zelenou, šupinatou kůži, a hned tu stál žlutý mužík s rukama v kapsách, oděný v smoking bezvadného střihu.

"Mi-Kota!" zasyčel Lojza.

"Šilhavá opice se klaní mocnému králi podzemí," pravil jedovatě maličký a medový úsměv pohrával na jeho úzkých rtech. Poté se obrátil zády ke Kapounovi a ukláněl se jednotlivým členům tlupy. Ruka Lojzova se pohnula a hadovitým pohybem se sunula k náčrtku, jenž dosud ležel na stole. Ihned cosi zasvištělo vzduchem a dvojsečná malajská dýka se zabodla do papíru, kmita-jíc a vydávajíc komorní "á", aniž při tom žlutokožec vyndal ruce z kapes. Lojza ucukl, načež pravil dobrosrdečným tónem:

"Je nám příjemno, Master, zřítí ve svém středu vaši milou, žlutkovou tvář. Přál jste si snad něco?"

"Oh, maličkost," cukroval drobounký syn Nipponu, "kousíček papíru, dovolíte-li."

"S největší radostí," rozplýval se Lojza, "neobtěžujte se zvednout si ho laskavě se stolu."

Zlá očka Mi-Kotova zamžikala potměšile pod čer-nými brejličkami směrem do rohu sálu, kdež byl čtver-cový otvor v podlaze; odtamtud se ozývalo šumění podzemní bystřiny, po níž se plavívaly bedny s limo-nádami do vnitrozemí. Špičkou své lakýrky odstranil Japončík dýku, zaseknutou do papíru; jeho levé oko bylo při tom upřeno na Lojzu a právě měřilo vzdálenost díry v koutě od stolu, což dokážou jedině šikmoocí sy-nové žlutého plemene.

Uplynulo několik vteřin, naplněných strašlivým ti-chem; jen příšerné klepání červotoče se ozývalo z pažby starobylé pistole Emana Sardele.

Pak se odehrál výjev příliš rychlý, než aby mohl být sledován normálním lidským okem.

Japončík se sehnul s rychlostí houbaře spatřivšího hří-bek, a uchopiv listinu, odskočil jako ocelové pero po hlavě do stoky; téměř současně se vymrštil Lojza ze židle a dostihnuv v letu žlut'ocha uchopil ho za ramena. Padouch však mistrně provedeným saltem setřásl sou-peře, a zanechav v jeho ruce smoking, zmizel s ironic-kým žbluňknutím pod hladinou podzemní řeky. Hned nato třeskly výstřely a prška olova rozčeřila vodu.

"Díky, meššurs, za slavnostní rozloučení," volal z pod-zemí Mi-Kota, unášený proudem, vyluzuje nosem do vody posměšný klokot.

Rozkacení lupiči se vrhli vztekle s noži na jeho kabát a počali jej párat v bezmocné zuřivosti. Několik papírů vypadlo z mnohonásobné podšívky. Vtom se Lojza shýbl, a zvednuv malý útržek, zachechtal se pekelnicky.

"Pán si tu ráčil zapomenout kabátek," řval do tem-ného otvoru, "pán si ho může vyzvednout v šatně. Pán tu má různý cenný papíry."

Z hlubin se ozvalo vzdálené, vzteklé kvičení žlutokožcovo, podobné hlasu zabíjeného prasátka.

Pod podšívkami smokingu byla totiž kromě několika sportovních legitimací a pasů na různá jména druhá půlka listiny.

KAPITOLA ŠESTÁ

Žižkovská Lilie

Skrytý světelný zdroj ozařoval paprsky, odrážejícími se od křišť-álových koulí, filigránskou komnatku v japon-ském stylu. Kromě pohovky byla zde skříň, bronzová socha Buddhy v životní velikosti, stolek, noční stolek, křehká nádoba s lotosovými květy, masivnější noční nádoba s několika snítkami sakury a knihovnička ze spisů Joe Hlouchy, Svojsíka a Havlasy. Stěny pak byly zdobeny působivými plakáty firmy "Maison Thé Sta-něk". Na stolku stála veliká minutová fotografie, před-stavující subtilní ženu omamné krásy, z jejichž temných očí vyzařovalo ono démonické kouzlo, pro něž jinoši, mužové i kmeti obou polokoulí dovedou žít, trpět, umírat a podobně. Pojednou se ve stropě liduprázdného poko-jíku ukázal otvor a jím prolétlo jakési otrhané a špinavé individuím a dopadlo na otoman stojící uprostřed míst-nosti.

Přivolán mocným žuchnutím, přicupital copatý čínský sluha a vybalil z páchnoucího převleku elegantního mu-žíka žluté rasy, jímž nebyl nikdo jiný než Mi-Kota, poněkud nevrlý po nezdařeném nočním lovu.

"Li-bo-čaj?" tázal se zpěvným hláskem Syn Nebes, pomáhaje svému pánovi do nového kimona.

"Dej-mipo-koj!" odsekl nevlídně žlutý lotras a Číňánek nehlučně odhopkoval.

Žlutokožec se rozkošnický protáhl na květovaném otomanu, jenž melancholicky zasténal pod malým, ale sporým tlkmem dítěte Východu. Poté vyňal z nádherné smaltované skřínky kvalitní orientální cigaretu růžového nádechu, známou mezi zasvěcenci pod jménem "Zora", a zapálil ji modrým plaménkem, který ustavičně šlehal z úst jantarové obludky, jež se pitvořila na ebenovém kuřáckém stolku.

Podléhaje kouzelnému účinku omamného jedu, upadl do snění a jeho šikmá očka byla ztrnule upřena na spanilou tvář krásy na fotografii.

Žižkovská Lilie! Žena, jejíž minulost byla pestrá a zá-hadná jako jubilejní dvojčíslo hádankářského besedníku "Taj"! V hlubinách jejich očí zhlížel se snící Japončík a vzpomínal na své mládí.

Zřel před sebou spleť yokohamských uliček, kde po-bíhal co malý šikmoocké děcko, živící se prodejem bul-várního tisku a vykřikující do šumu ulice lákové a sensační titulky:

"Pikantní dobrodružství ministerského předsedy! Komu patří růžové kimono? - Spáchal harakiri, aby se vyhnul operaci slepého střeva! - Zemětřesení trvá a pan ministr je na cestách! - Státní rikšové na čundru! Pouze dvacet yenů!"

Vzpomínal na doupata ve Frisku a v New Yorku, kde co malý, ale zralý hošík udělal zázračnou kariéru na dráze zločinu; vzpomínal rušného života v Chicagu, kdež jako vrchní odborový gangster se dodělal slušného jmění.

Než potom přišla éra Čermákova a Mi-Kota, jenž jako mnoho jiných zlosynů musil prchat před tvrdou českou pěstí, vykonal strašný akt gangsterské msty nad Velikým Tonym, dobiv v chicagské galerii Čermákova Raněného Černohorce k smrti. Prchaje Tichým oceánem z dosahu americké policie, padl do rukou čínských pirátů, kteří jej spoutaného přivlekli před svého velitele. Harry udiveně vzhlédl.

Před ním, ovívána dvěma černochoy, seděla na ozdob-ném trůně žena v přepychovém čínském národním kroji. Pohlédla se zájmem na zajatce a malý Jap se zachvěl v hloubi srdce při pohledu na její tvář, v níž, mimo-chodem řečeno, nebylo čínských rysů. Byla to tatáž tvář, která na něj nyní zírala, z umělecké fotky, stojící na stole.

Li-li-Ping-Pong, královna čínských pirátů! Žena, jež ovládala Žluté moře silou své vůle, půvabem svých očí a krutostí své povahy! Harry Mi-Kota již mnoho o ní slyšel a naráz ji poznal. Zhroutil se na podlaze v hrůze, zatím co jeho šikmá očka se vášnivě vpíjela v lepost královнинých kyprých tvarů a jeho srdce hořelo plame-nem citu dosud nepoznaného. Lili pohlédla lorňonem na malého Japa a zkušeným zrakem přečetla v jeho očích vyznání lásky. Její tvář obestřel kouzelný úsměv, jenž naznačoval, že žlutý mu-žík jí není nesympatický.

Tak začala láska Li-li-Ping-Pong, královny čínských pirátů, a Harryho Mi-Koty, populární žluté bestie.

"Vezmeme roha," řekla jednoho dne královna pirátů. "Dostala jsem zprávy, že chicagští fizlové jsou ti na stopě, můj malý Japonečku."

"A kam si to pohasíme, Li-li?"

"Do Spojených států žižkovských, můj drahý Miki," odušila Ping-Pong. "Je to země, kde jsem prožila dobu dětských her a malin nezralých a kde jsou pochováni moji předkové. Každý jednou zatouží po své domovině a já ráda zaměním žluté vody Jang-c'-tiangu za zelenofialové vody Botiče. A pro tebe je Žižkov zemí zaslíbenou. Slyšel jsi zajisté o muži, zvaném Lojza Kápo, o králi žižkovských gangsterů?"

"Kdo by neslyšel o Velikém Kapounovi!" zvolal Harry nadšeně,

"Ten tě zajistí rád přijme do svých služeb jako za-pracovanou sílu."

A skutečně se tak stalo. Zatím co Li-li, známá ve své původní vlasti pod jménem "Žižkovská Lilie", rozptylovala se ruinováním žižkovských šlechticů, byl Mi-Kota, coby kvalifikovaný odborník s americkou praxí, přijat do bandy Lojzy Kápa jako přednosta sodovkového od-dělení s pevným platem pod pensí.

Ztepilý zjev Žižkovské Lilie, jež se ve své domovině rozvila v plnotučnou fešandu, nenechal však lhostejným krále žižkovského podzemí. Bylo to na jednom z hromadných nedělních výletů gangsterských korporací do za-hradní restaurace na Vackově, kde Veliký Lojza, pozoruje milostné škádlení Mi-Kotovo s Lilií, jež právě v žertu polila svého milence pivem, zahřel hříšnou vášní k této démonické ženě. Chlípivé melodie dechové hudby elek-trikářů roznítily ještě více nečisté choutky Kapounovy.

"Originál vejtržnice," řekl, nakloniv se k vedle sedícímu Emanovi Sardeli, "de fajn k tělu."

"Byla by to bezvadná paní šefová," poznamenal Eman lichotivě.

"Si myslím," ušklíbl se Lojza, "ale toho žlutého záprtku musím dát do placu, aby se mi stále nepletl pod nohy."

Eman zvážněl, dobře věda, co znamená v řeči gang-sterů "hodit někoho do placu".

"Povídám, Emane," zasyčel Lojza, "až se pojede domů, tak si ho vemete ty a Zbodnutý Čuně mezi sebe. A jak si myslím, žádné zbytečné randál!"

Za pokročilé již noci, když bledly hvězdy na republi-kánské obloze, rozjížděla se rozjařená společnost k Žižkovu. V autu záhadné konstrukce, řízeném hluchým mesticem, seděli Eman Sardel a Zbodnutý Čuně, Mezi nimi se apaticky kymácel klímající Mi-Kota.

"Je sežraný jak dobytek!" ušklíbl se Eman a dvě kudly se zableskly v rukou gangsterů. Žluťoch ani nezavrhl. V příští chvíli vylétly dvě věci na silnici - žlutá hlava bez tělíčka a tělíčko bez hlavy.

"Byl to dobrý kluk," řekl Lojza pohřebním tónem, vyslechnuv Emanovo hlášení, "tady je šek na sto cejnů, a teď chci mít pokoj."

Eman se vytratil a Lojza, rozhlédnuv se ostražitě kolem sebe, vytáhl ze svých asbestových podvlékaček jakousi starou, pomačkanou listinu, pokrytou záhad-nými značkami, a počal studovat její obsah.

Vtom se ozval za dveřmi dušený výkřik a dunivý pád. To Eman Sardel padl do mdlob, spatřiv cosi, co naplnilo "pověřivou mysl otrlého padoucha panickým strachem.

Dveře se rozlétly a žlutá tvář Mi-Kotova šklebila se sardonicky na vyjeveného Kapouna.

"To koukáš, pacholku, jaké překvapení pro pana šéfa, uchystal v útěě oddaný Mi-Kota," zahovořil Japonec s jedovatou sladkostí.

Vtom se žluťoch odmlčel, neboť jeho úzká prasečí očka postřehla pokradmé počínání Lojzovo, který se snažil nenápadně ukrýt lejstro, jehož studiu se chtěl právě oddat. Jat podezřením, že jde asi o listinu nesmírné ceny, žlutý přízrak se jediným skokem vrhl ke stolu a chňapl po papyrusu. Lojza sevřel křečovitě listinu a ozval se známý zvuk, jako když se trhá papír. Tu již zadrnčely poplašné zvonky a Harry, třímaje polo-vinu lejstra, prchal rychle chodbou, házeje za sebe kuličky zvané "čertův puch", jež znemožnily stíhání.

Druhého dne se v příkopě běchovické silnice našla vosková figurina, jež se záhadným způsobem ztratila z výkladu firmy Rolný. Tělu figury chyběla hlava, která ležela opodál potřísněna blátem. Byla asi nesmírně suro-vým způsobem urvána od těla, jak ukazoval jednak silně poškozený email její pleti, jednak úzkostný výraz skleněných očí, strnule hledících k bezhvězdnému nebi a naplněných děsem a hrůzou z čehosi, co asi navždy zůstane širší veřejnosti tajemstvím.

*

Brzy po této události, jež neobyčejně vzrušila žižkovskou veřejnost, vyskytly se v žižkovském podsvětí pří-znaky čehosi, co nedalo spát Velikému Kapounovi. Bylo cosi shnilého v království Lojzy Kápa. Až do té chvíle svět zločinu v území Spojených států byl zcela podřízen jeho neomezené vůli. Ani jedna pokladna nemohla být vyloupena, ani láhev sodovky propašována, ani jediná loupež či noční přepadení nemohlo být organizováno bez vědomého a výslovného souhlasu Alova. I tenkrát, chtěli-li žižkovští bandité udělit hobla některému ne-jap-nému detektivovi z žižkovského Scotland Yardu, i k této nevinné zábavě musili si telefonicky vyžádat Kápovo svolení.

Nyní se však dočítal Lojza ve všech večernících o mistrovsky provedených loupežích, o nichž on neměl předem žádné vědomosti. Kdosi řádl po Žižkově, pře-padával banky a směnárny a neptal se ho po souhlase, neuznávaje Kápova neomezeného vladařství nad žižkov-ským Podsvětím.

Než na tom nebylo dosti. Neznámý činitel se počal také plést do Kákových podniků, přepadával jeho so-dovkové transporty, přebíral mu zákazníky dodávaje jim la sodovky a limonády za ceny bezkonkurenční; a když jednoho dne bylo do skladů Kapounových do-dáno deset beden malinovky, podvodně denaturované pivními slivkami ze smíchovského pivovaru, zšedla tvář Velikého Ala a jeho pěst s temným bouchnutím dopadla na stůl, vyjadřující tak

bezmezný vztek krále žižkovských gangsterů, jenž zasyčel:

"Tohle si vodneseš, ty Žlutá bestie!"

Kápo správně tušil, kdo je oním neznámým banditou, jenž křížil jeho plány. Byl to Harry Mi-Kota, který zorganizoval gangsterskou truchandu, aby se pomstil svému protivníkovi a nebezpečnému sokovi v lásce. Všechna nejpodezřelější individua z přístavních karlín-ských uliček a od Židovských Pecí byla shromážděna pod praporem šikmookého vůdce, aby svými odvážnými činy překvapovala, zneklidňovala a děsila nejen pokojné občanstvo, nýbrž i nejzchátralejší živly podsvětí. A tak vypukla vojna mezi gangstery, boj mezi dvěma konkurenčními bandami. Přestřelky, přepadávání, vzájemné nadávání a podobné hrůzy byly teď na Žižkově na denním pořádku.

A to vše pro vnady jediné ženy, Žižkovské Lilie. Tuto ďábelskou krásku životem vedla láska, vzkvétající dvěma květy, dvěma bandity, dvěma králi Podsvětí, dvěma strašlivými kohouty na příšerném smetišti.

Kostnatá pěst malého Japa se křečovitě sevřela, když zřel v hašišové extasi hrubé pracky Kapounovy, chtivě urvat svěží vděky ženy Lilie. Tento boj musí skončit vítězně, neboť toho bohda nebude, aby japonský samu-raj z boje utíkal před prašivým bělochem, odvěkým katanem všeho Mongolstva.

Vytrhnuv se násilím ze zorkového opojení, odhodil ne-dokouřeného špačka a sáhl po křišťálové japonské kouli, jež prostému oku sotva jsou viditelná, ležela na sametové podložce uprostřed kuřáckého stolku. S pomocí tohoto předmětu a jistých kouzel, jimž se naučil od buddhistické chůvy, mohl tento žlutý satan zjistit, co právě činí jeho nepřátelé.

Dýchnuv na zázračný křišťál, zamumlal žlutý mág slovo "Bidlo", a ihned se zjevil v kouli obrázek poklidně snídajícího detektiva. Mi-Kota jej setřel rukávem, znovu dýchl a zahuhlal jméno "Clifton". Nyní uviděl proslu-lého psiho hrdinu, jak se svým způsobem dvoří štíhlé fence. Následoval Mr. Bublanina. Koule zjevila policej-ního náčelníka mocně vzrušeného zprávou o nové bitce gangsterů. Nejistým krokem přistoupil prefekt k tresoru, a opatrně se rozhlédnuv, otevřel třesoucí se rukou tajnou přihrádku a namíchal si osvěžující koktajl citronády s malinovou šťávou, jenž jej poněkud vzpružil. Posléze vyvolal Japončík obraz brlohu Lojzy Kápa, který se právě vztekal nad novým neúspěchem svých lidí, vrátiv-ších se z nezdařené výpravy za snářem. Mi-Kota se spokojeně pousmál.

"Vzduch je čistý," řekl si, a již se chtěl natáhnout na orientální divan a unavené nervy osvěžit čtvrtodino-vým šlofikem, když vtom náhlý nápad probleskl mu drobným, ale důvtipným mozečkem. Velmi pečlivě za-dýchal ještě jednou čarodějnou kouli a poznamenav se muří nohou skoro bázlivě zahučel: "Snář!"

Křišťál se rázem zakalil, počal měnit barvy a ve skle-něné ploše se začaly ukazovat příšerné potvory jako sovy, baziliškové, zlé domovnice, královny krásy, božská Betty, pan Vozáb, Šichtův jelen a pod., jež značně poděsily maličkého. I jal se skuhрати modlitby za usmíření ne-čistých duchů, když vtom se křišťál vyjasnil a pitvorný škleb zhyzdil beztak již hnusnou tvář žlutého bídáka.

Hbitě vstrčil suché prstíky do úzkých úst a pronika-vým hvizdem přivolal svého čínského sluhu.

KAPITOLA SEDMÁ

"Sypejte ptáčkům"

Ačkoli policie Spojených států, bičována veřejným míněním, vyvíjela horečnou činnost, aby učinila přítrž nekalým rejdmům gangsterů, pašeráků sodovek a ostatní sebranky, která se přiživovala při jejich velkorysých pod-nicích, přece se zdálo, že Příšera Zločinu svírá stále hrozivěji ve svých nečistých a nepěstěných drápech mladou republiku. Noc co noc docházelo ke skandálům při policejních šťárách a náhlých prohlídkách, kdy ne-jeden vážený občan, pod obraz nalitý ovocnými šťávami, octl se v klubku pochybných individuí, hnaných policej-ními obušky na prohibiční oddělení Scotland Yardu.

Civilní prohibiční policisté se proháněli neúnavně ulicemi a zadržovali každého, kdo vrací se v noci domů kráčet podezře rovně, jako činívají ti, kdož holdují bezalkoholním škodlivinám.

Přestřelky gangsterů a zákroky policie, obyčejně po-někud opožděné, ze dne na den se množily a obyvatelstva se zmocnila nejistota a nervosa stupňující se v hysterické napětí. Občané kvapili po ulicích plaše se ohlížejíce a při každém větším hluku se skrývali v průjezdech. Byly dny, kdy téměř nikdo se neodvažoval vyjít z domu a kdy jen neohrožené a srdnaté domovnice byly pověřovány ná-kupem pro celý dům; děcka odpírala chodit přes ulici pro pivo, leč za dobrou odměnu, což vedlo často k rodin-nému rozvratu.

Dnešního rána bychom však stěží uvěřili, že usměvavý Žižkov je město zamořené gangstery. Ranní slunko mile laškovalo na štítku čapky chvátajícího listonoše, domov-níci, vydatně láteřice, metli pokojně před vlastním pra-hem, domácí páni vyhlíželi pátravě z oken zkoumajíce počasí a sem tam zedníci na lešení uvážlivě potěžkávali cihlu, přemýšlejíce o stavebním ruchu.

"Moje účta, má služba, pane vrchní oficiále, dobré jitro přeju," hlaholilo to kolem pana Tylíka, jenž poklepáváje hůlčičkou po dlažbě podnikal svou ranní zdravotní a dobročinnou procházku.

"Dobrý den, až na věky, dobrý den," děkoval vetchý staropensista, a dobelhav se do Havlíčkových sadů, sta-nul na cestičce, aby vytáhl z kapsy hrst zrní a drobečků pro sýkorky a vrabce, kteří již se k němu sletovali a hopkali nedočkavě po jeho shrbených, třesoucích se ramenou.

"Oh, vy švitorky, vy moji malí poustevníčkové, ťuť, ťuť!" hovořil něžně stařeček, krmě oběma rukama hladová ptáčata. Několik potulných pejsků seběhlo se k dě-douškovi a lísal se k jeho vetchým nohám.

"Jen strpení, hafínkové," volal pan Tylínek, tahaje že šosu mastný balíček, "strýček vám přinesl kostičky, papejte, pejsánkové!"

Konaje na každém rohu nové skutky milosrdenství, šoural se dobročinný stařík zvolna parkem. Tu narovnal nalomenou větévku, tam zvedl s cesty pošlapaný kví-teček a položil jej něžně do trávy, tu opět opravil pokři-venou tabulku s

nápisem:

Nechte zpěváků s pokojem, nebo Nelávejte větévek, nedělejte bolest stroměčkům, ony cítí jako člověk. Jinde opět pokáral nezvedené chlapce, kteří házeli na ptáčky kamením, a pozdravován chodci a strážníky a sledován stádečkem přítulných psíků, vstoupil konečně do dveří domu, označeného tabulkou:

Sekretariát spolku
"SYPEJTE PTÁČKŮM"

Milodary račtež odevzdati v kanceláři
v prvním poschodí.

Dobrotivá tvář stařečkova nabyla výrazu otcovské něhy, když vstoupiv do bureau spolku utkvěl zrakem na sekretářce Libuše Klimánkové, svěží dívčině zlatých kadeří, jež tu seděla zabrána v horlivou práci.

"Ona je pilná, Libuško," pochvaloval si dědoušek, hladě rdící se krásku po plavém mikádu, a jeho třesoucí se hlas skoro nápadně překypoval srdečností, odpustitelnou vzhledem k jeho vysokému věku.

Libuška se cudně zachichotala a vůbec v místnosti sekretariátu počalo být veselo, jako by sem s panem Tylínek vstoupilo jasné slunéčko. Ptáčata posedávala na okenních rámech pějíce děkovné písně svému dobroději; místnost se pak naplnila radostným štěkotem psíků, kteří následovali pana Tylíka až sem, kupíce se vděčně kol jeho podagristických nohou. V nastalém ruchu, který se ještě stupňoval příchodem dobročinných dam a pánů, shromažďujících se k výborové schůzi, nikdo si nepovšiml podivného chování jednoho z psíků, který pobíhaje semo tamo očmukával vše pátravě a s jistou nedůvěrou. Obzvláštní pozornost věnoval koši na papíry, prohrabá-vaje důkladně jeho obsah. Konečně našel, jak se zdálo, co hledal, a zatím co pan Tylínek třaslavým hlasem zahajoval schůzi, zmizel pejsek za dveřmi, máje v tlamce jakýsi zmačkaný papír, a upaloval odtud, co mu nožky stačily.

*

Franta Bidlo, posnídáv hojně ovesných placiček, oddal se chvíli studiu odborné detektivní literatury. Jeho knihovnička byla sestavena vesměs ze stopařských děl světové úrovně. Paradovaly v ní vázané ročníky Horkého "Stopy", Sládkovo "Světlu stopou", dále "Po stopě zlého Činu" od Karla Maye, "Stopami minulých životů" od Londona, "Šlépěje" Jakuba Demla a anglická bro-žurka "Non stop". Přefíkával si právě Nerudovu stopařskou básničku "Ve lví stopě", když jej vyrušil vpád udýchaného Cliftona, jenž se vyhoupl svému veliteli do klína, máje v hubě jakýsi zmačkaný papír.

"Good morning, Clifton," vítal Bidlo čtvernohého druhu, "nu, starý brachu, jakou kořist přinášíš?" Rozbaliv lístek, hleděl veliký špeh pátravě na strojem vytřukané řádky:

Fa Jindřich Ptáčník,
Dejvice.

Dodejte dalších tři sta beden semence A3 v původním balení á 100 kg, a 100 otepí sena urychlené obvyklou cestou. Semenec A2 naprosto nevyhovuje.

V úctě za
Spolek "Sypejte ptáčkům"
lady Anny Šmidlík,
vdova po lordovi

"Holá, Vacoune," zvolal Bidlo v neobyčejně dobrém rozmaru, "nevíte snad, jaké množství semence zkonsumuje normální opeřenec za den?"

"Podle současného stavu vědy," odpověděl rozvážně MUC Vacoun, "postačí úplně 42 gramů k výživě velmi náročného vrabce, eventuálně dvou plnotučných sýkorek."

"Very well! Kolik exemplářů vámi uvedeného ptactva obývá náš stát?"

"Poslední statistika uvádí na deset tisíc drobných oby-vatel z říše ptačí včetně kanárků a malých druhů pa-poušků."

"Znamenitě!" pochvaloval si Bidlo a jeho automatické pero počalo črtat po papíře sloupce čísel, trojčlenek a ne-známych nebo jen málo známých veličin.

"Pozoruhodné," zahučel, když se mu podařilo převést všechno na společného jmenovatele, "každopádně vzbu-dil tento spolek mou zvědavost," dodal svým známým sardonickým způsobem a MUC Vacoun pohlédl tázavě na svého přítele.

*

Po skončení schůze rozešli se dědouškové a dobročinné dámy, tvořící výbor spolku "Sypejte ptáčkům", a toliko jednatelka mylady Šmidlíkové setrvala v důvěrné poradě s panem Tylínek. V tu dobu se dostavil do kanceláře mladý statný montér s příručním kufříkem.

"Oprava elektrického vedení, prosím," ohlašoval sleč-ně Libuše a ruče počal soukat ze své brašny rozličné nástroje, zapřádaje hovor o počasí, o filmu a o moderních tancích.

"A dovolte, slečno," zeptal se pojednou, dávaje tak nenápadně hovoru nový směr, "co je to vlastně ten semenec A1?"

"A1 je pro vrabce, A2 pro sýkorky," ochotně vysvětl-o-vala dívka, "taky se objednává seno pro ubohý drožkářský

kobylky."

"No, to chválím. Před takovejma dobrodincema smeknout. A už jste se, slečno, někdy koukla do těch beden, jak to vlastně vypadá?"

"To není mou povinností. To si obstarává pan šéf sám."

"Prožluklá holka," mumlal si montér pod vousy, "vyzná se, d'áblice! Ale přísám Wallace, je po čertech krásná!"

Vtom se otevřely dveře zasedací síně a objevil se pan Tylínek, doprovázeje lady Šmidlíkovou. "Na shledanou, slečno," zašeptal montér, shrábnuv rychle náčiní do kufříku.

"Tak copak dělá naše беруška?" zaslechl ještě šišlavý hlas stařečkův a zároveň zřel lady Šmidlíkovou, jak vstupuje do přístěnku, označeného dvěma elipsami.

Veden podivnou, u montérů nezvyklou zvědavostí, nahlédl mladý muž nediskrétně klíčovou dírkou do míst-nůtky. Místo lady Šmidlíkové však spatřil hranatého svalovce v pruhovaném tričku, jenž sestupoval úzkou dírou do podzemí. Když neurvalá tvář zmizela pod povrchem, zakryla pohyblivá podlaha otvor, samočinný splachovač smyl veškeré stopy a komnatka nabyla opět nevinného, svému účelu vyhovujícího vzhledu.

*

Asi za půl hodiny po tomto podivném výjevu zastihl MUC Vacoun svého přítele zabraného v prudké přemýšlení. Hlavu máje obtíženou spoustou dohadů a na-vzájem se vylučujících možností, odpočíval detektiv ve své lenošce, dýmaje zrychleným tempem z lulky.

"Co je vám, drahý Bidlo?" tázal se Vacoun, pozoruje starostlivě houstnoucí oblaka kouře, jakož i energické zauzliny a hrbolky, jež počaly vyvstávat na geniální lebce přítelově.

"Mám toho plnou hlavu," máchl detektiv rukou.

"Čeho?" ptal se udiveně MUC Vacoun.

"Semence!" řekl Bidlo drtivě. "Ono se řekne semenec, ale..."

MUC Vacoun pohlédl s obvyklým úžasem na svého velikého druha.

KAPITOLA OSMÁ

Madame de Thebes

Mezi Husová Square a Karlova Street, hlavními tep-nami Spojených států žižkovských, jimiž probíhají se-verní a jižní elektricko-pacifická dráha, prostírá se tajuplný distrikt, propletený sítí dosud neprobádaných uliček. Občas sice dostal některý ztřeštěný turista ze Sta-rého světa pošetilý nápad procestovat pěšky toto území mezi oběma pacifiky, jež je dosud na mapách zakresleno bílou plochou, ale za těmito nerozumnými odvážlivci se navždy zavřela temná clona žižkovské džungle a nikdy již o nich jejich přátelé, eventuálně věřitelé neuslyšeli.

V tomto labyrintu zdánlivě podřimlých, uzoučkých avenuí působila ulice Dalimilova dojmem zvláště po-nurým a strašidelným. Mezi záhadnými, mčelivými budovami, jež vroubily tuto chmurnou uličku, vynikal zejména nízký baráček poblíž Kostnického náměstí, po-krytý jakousi záhrobní patinou. Poetický hokynářský krámk, vybavený elektrickým mandlem, podivně kon-trastoval svěžími barvami různých zelenin a plodin s šerou tabulí vedle vrat, nesoucí honosný nápis:

MADAME DE THEBES

jasnovidka a telepatka

Any Tykačová

Hádání s karet, s ruki a s útvaru lebki.

Víklad snůch. Zná minulost i budoucnost.

("Přítomnost!" naproty v traťce.)

Mladý, elegantní muž drobné postavy stál před tímto výmluvným návěštím, nervosně si pohrávaje s bílými rukavicemi. Posléze si dodal odvahy, a zhluboka vydychnuv, vstoupil do domu a ostýchavě zaklepal na dveře, označené okem s několika paprsky, za nimiž sídlila zázračná vědma.

Dveře se otevřely a elegán se lehce zachvěl a maně couvl, octnuv se tváří v tvář ženě klasických atletických proporcí, třímající v ruce zlověstný váleček na nudle.

"Pěkně jich vítám," zaznělo mu vstříc a usmívající se jasnovidka se zmocnila ruky návštěvníkovy a uvedla jej do jizby, opředené podivným kouzlem a spoustou pa-vučin, a usadila na masivní hrubou židli za ještě masiv-nější stůl. Plaché oči mladého muže sotva stačily pře-hlédnout místnost, vyzdobenou medijními obrazy a zá-hrobními symboly, mezi nimiž jako výspa materialistic-kého jsoucna se brutálně tyčil elektrický mandl, ozářený temně rudým přísvitem zapadajícího slunce a obsazený dvěma nevraživě předoucími černými kocoury; vtom otevřela věštná žena ústa, a než se překvapený host vzpamatoval, snesl se na něj přívál pythických slov.

"Jen mi nic nepovídaj; já vím, proč přišli," mluvila vědma, míchajíc zašlou hru karet, "voni se trápěj pro jednu ženskou, já to vidím na jejich vyhublým, ušlechti-lým ksichtě, kerej je celej žlutej vod samýho niternýho hoře."

Návštěvník sebou trochu trhl, elegantní monokl mu vypadl z našikmělého oka a žlutá barva jeho obličej, prosvítající silnou vrstvou pudru, maličko zpopelavěla. Přesto celkem hladce udělal tři hromádky a žižkovská Pýthie počala rozkládat trojice karet, přičemž katarakt její věštecké výmluvnosti proudil nezádržně dále.

"Především, co maj na srdci. Voni sou po uši zabouchnutej do jedný moc fešný ženský a při ní vidím jednu delší cestu po moři. Je to brunetka a voni s ní maj vážný oumysly, jenže vona kolísá mezi nima a tudletím žaludským filkem; před tím se maj na pozoru, je to člo-věk falešnej, horší než sám satanáš.

Co maj v hlavě. Voni maj plnou hlavu starostích, jak to všechno dopadne. Tady je ještě jeden muskej, kerej jim pořád šlape na paty, a karta mi praví, že jich může uvítn do zkázy.

Co se dovědí? Moc překvapeníh skrz tu ženskou, kerá toho falešnýho muskýho nakonec zradí, poněvadž von ji klame s jinou. Voni nevědí ale vo jedny důležitý věci, kolem kerý se to všechno točí a po kerý pátrají, poněvadž vobahuje ohromný tajemství. Ta jim má přinést hro-madu peněz a ruku jejich nastávající. Ale ta jejich bu-doucí je kapánek zlá a čeká, až jak to dopadne a kerej z vás dvou se tý jistý věci zmocní. Ale jak kart stojí, zmocní se jí spíš ten třetí, to jako tendle zelenej filek.

Voni si šlapou po svým štěstí, poněvadž, jak list uka-zuje, je ta dotyčná věc na dosah, jen po ní vztáhnout ruku.

A co dozajista? Dozajista jich potká nákej menší malér v nejbližší době, spíš jako menší ouraz tělesnej. Tak sou vopatrnej a dostanu dva bůry šedesát."

Ohromený mužik vysázel jako ve snách žádaný honorář.

"To je prostě úžasné, paní," zašeptal, "jak jste to všechno doslova uhodla. Ale já jsem vás chtěl prosit ještě o jednu věc. Já měl totiž dnes v noci sen, moc podivnej sen, tak kdybyste mi ho laskavě vyložila."

"Jen se svěřej zkušený ženě," vybízela povzbudivě vědma - "vodhalej svý nitro, uleví se jim."

"Mně se totiž zdálo," vyprávěl cizinec, přejížděje si rukou zažloutlé čelo, "že jsem byl slanečkem a proháněl jsem se v Severním moři u nějakého slunného pobřeží ještě s jinejma slanečkama; mrskali jsme se tam ve vodě a bylo nám veselo. A tu vám přijde ku břehu nějakej pán v černém, takovej smutnej byl, hledí na moře a povídá si:

„Bože, bože, ta nekonečná slaná pláň, taková krása a já už mám po dovolený. Vím já, co udělám. Chytím si jednoho slanečka, vezmu si ho s sebou domů a on mi bude milou upomínkou na tyto krásné chvíle."

Tu se jali všichni slanečkové prchat, jen já, jako když zkamením, né a né se hnout z místa. A ten pán si mě chytil, polaskal mě a šups do akvária. Pak mě naložil do auta a odvezl do své vily v Bubenči.

Tak jsem si vám žil v tom akváriu, zahrnut všemožnou péčí - jen jedna věc působila nám, totiž mně a tomu pánovi, značné starosti. Mořská voda se kazila, a tak chtěj nechtěj musel přilívat sladkou. Ale já už mám takovou povahu, že jsem si zvykl na sladkou vodu a pů-sobil svému veliteli mnoho radostí. Denně mi tu vodu vyměňoval a nechal mě vždycky ležet na stole, nejdřív pět vteřin, pak deset, potom minutu, až jsem si zvykl žít na suchu, a pán se z toho radoval jako dítě a povídá si:

„Naučím já milého slanečka chodit a on mne bude doprovázet na mých procházkách."

A hned se trpělivě podjal nesnadného úkolu. Vyučo-vání šlo zvolna kupředu; nejprve jsem udělal krok, pak dva kroky, deset kroků, potom jsem již obešel pokoj, až jsem posléze uměl zcela dobře chodit a provázal svého dobrodře všude, kamkoli se vrtnul.

Až jednou, bylo to takhle po dešti, jsme si vyšli spolu do Stromovky. Po cestě bylo mnoho louží, a jak tak bezstarostně hopkám a skotačím, spadl jsem do jedny tý louže a začnu se topit. Ještě slyším, jak na mne pán hvízdá, chci křičet, a vtom jsem se probudil celej mokrej."

Věštkyně pozorně naslouchala a potřásala starostlivě hlavou.

"Z toho nekouká nic dobrýho," pravila, chmuříc věš-teckou líc; "chránej se nepředloženejch skutků, ančto ten slaneček a ta louže znamenají, že by mohli co nevidět dostat přes držku. Jen ten pán v tom černým mě mejlí. Na to se muším kouknout do snáře."

Slovo "snář" mělo na vyhublého človíčka fascinující účinek. Zavrtěl se divoce na své židli a jeho šikmá očka, planouce horečným leskem, sledovala s lačnou zvířecí chtivostí ruce paní Tykačové, jež vytáhla ze stolu vetchý, žlutohnědý fascikl a počala v něm rozvážně listovat, mumlajíc si polohlasně abecedu.

Nedoveda se posléze děle ovládat, skočil mužik po starobylé knize, a zaťav do ní své upíří spáry, snažil se ji vyrvat z rukou majitelky. V příštím okamžiku se mu zatmělo v očích a mrákoty obestřely jeho zvrhlou duši. Zdálo se mu, že je slanečkem a opět tone v kalné, blátivé louži. Zoufale sebou mrskaje počal křičet a hle, tu již přichází pán v černém a podává mu pomocnou ruku.

"Hej, mladej," hovoří vlídně pán, "dou se vyspat domů a hezky zčerstva, jó?"

Zvolna se sbírá mladý muž se země a jen velmi těžko-pádně si ujasňuje situaci. Pán v černém diskrétně zívá a balancuje na ukazováčku pendrek ctihodných rozměrů.

"Pardon, pane strážníku," breptá omámený žlutolící jinoch, "raďte dovolit, já nejsem vůbec ospalý."

"Známe to," vece znechuceně strážce pořádku, "sebe-rou si tu bouřku a poklusem domů! Já nejsem dneska naloženej na hovory."

Sotva zmizel hanebně zřízený Mi-Kota za rohem a majestátní stín policemana zanikl na druhém konci ulice, vylezl z protějščího průjezdu otlejší občan, podle cvikru a nenáročného plnovousu státní úředník.

"Vylítla s prázdnou, ta žlutá zmije!" zahučel obtloustlý pán posupně. "Prohledal jsem jej ještě před příchodem bobyho, a při světlé památce Babinského, nikoli na-darmo. Vsadím bůra proti metrickému centu šterlinků, že ten sketa jde po stopě aventinského snáře. Doufám," dodal sebevědomě, odporně se zachechtav, "že budu mít větší štěstí!"

Načež se muž napřímil, přešel ulici a odhodlaně za-klepal u dveří, z nichž před chvílí vylétl žlutý kořistník.

Paní Tykačová, dosud svěže uzardělá po bojovném intermezzu, změřila pronikavým pohledem nového hosta. Jeho zevnějšek však byl ztělesněním solidnosti a důvěryhodnosti.

"Přejou si z karet, nebo z ruky?" ptala se již vlídnějším tónem.

"Nikoli, madame," pravil pán s cvikrem, rozhlížeje se pátravě po místnosti, "přicházím, abych vás požádal o výklad nadmíru spletitého a záhadného snu, jenž jako můra ulehl na má prsa minulé noci."

"Voni chtěj vyložit sen?" vece vědma jaksi potměšile a jinak humánní rysy jejího boдрého obličej napadně ztvrdly;

"tak povídej!"

"Mně se totiž zdálo," začal vzdělanec s cvikrem, "že jsem pracoval ve své kanceláři a najednou pozoruji, že personál po mně jaksi podivně pokukuje.

„Tak co je zas?“ chci vykřiknout, ale místo toho jsem vydal divoký skřek. Vtom se ke mně šourá první účetní a rozpačitě povídá:

„S dovolením, pane vrchní řediteli, neračte se hněvat, že vás upozorňuji, ale vy račte být sova.“

S hrůzou se otočím k zrcadlu a vidím, že je ze mne skutečně malá mrzutá sova."

"Sova znamená, že jich potká něco moc nepřijemného," dělá mrazivě paní Tykačová.

"To ještě není všechno," řekl pán v cvikru a drobné krůpěje studeného potu se mu počaly perlit na čele; "všechnen personál byl jaksi zaražený a všichni pracovali, neodvažující se pohlédnout k mému stolu. Když nadešla desátá, přiblížil se bojácně sluha a ptá se:

„Ráčeji si přát k svačině obložený chlebiček, nebo houstičku se šunkou a malý pivo?“

„Vy mamlase,“ vykřikl vrchní tajemník, „pan vrchní ředitel ráčí přece požírat mladé ptáčky nebo myši.“

Zahoukal jsem souhlasně při slově myši a sluha se rozběhl ven.

„Hej, Anton,“ volal za ním první účetní, „vemou bílý myši, a ať jim dají náký pěkný. Že je to pro pana vrch-ního ředitele.“

"Bílý myši znamenaj, že odněkud poletěj po hlavě," podotkla vědma studeně.

"Je to, vážená dámo, velmi složité," vece opět host rozpačitě, "snad kdybyste se na to podívala, tedy, mys-lím jako nahlédla do snáře..."

Konec věty vyslovil již mezi dveřmi, neboť paní Tykačová, dosud jsouc pod svěžím dojmem předešlé příhody s Mi-Kotou, uchopila váleček a jen nevšedně zdařilému startu mohl pán s cvikrem děkovat, že utrpěl toliko menší krevní podlitinu na zádech. Cvikr a buřinku však zanechal na kolbišti.

Ještě několikrát osvědčila paní Tykačová svoji nád-hernou tělesnou kondici, svedši v příštích dnech řadu zdařilých mačů s různými individui, která se snažila zmocnit se zbraněmi, pohrůzkami a násilím starobylého snáře. Poznavše marnost těchto pokusů, přestali si ta-jemní nepřátelé vymýšleti podivné sny.

Nyní počali navštěvovat paní Tykačovou různí bibliofilové a podobní lidé s tlustými svazky bankovek a měšci zlata a stříbra za opaskem. Při padesáté takové návštěvě začala však bystrá žena tušit, že vlastní knihu ohromné ceny, a zásadně odmítala prodat ji, byť by jí byly nabí-zeny dokonce akcie petrolejových pramenů na Židov-ských Pecích. Ba odrazila s úspěchem i rafinované úklady falešných pánů s kyticemi bílých šerfků, rudých růží a vonných jasmínů a šeptajících vroucí vyznání lásky a seriózní nabídky k sňatku.

Na veškeré zákazníky hleděla ta dobrá žena s ostrá-žitou nedůvěrou. Jednoho dne ji však navštívil scvrklý dědoušek, který se naprosto nezajímal o starou knižní památku, a dal si toliko vyložit, bude-li letos krutá zima pro ubohé ptáčky zpěváčky. Dobrotivost třesoucího se dědečka vnukla paní Tykačové, jež se přece vyznala v lidských povahách, hlubokou důvěru k ctihodnému kmetu a sama si postěžovala, vypravujíc o trampotách se snářem.

"Uložte si ho, paní, někam do pancéřové síně v bance," radil pan oficiál Tylinek, "a budete moci zase klidně spát."

"To maj těžký," vzdychla paní Tykačová, "dyž von je to teď takovej šlágr, kerej mi přitahuje zákaznictvo."

"Tož si ho aspoň nějak zajistěte," navrhoval pan ofi-ciál, "přikovejte si ho třeba k mandlu."

"To je nápad!" vykřikla vědma, bušíc se válečkem do čela.

Okamžitě dala opatřit snář důkladným kováním s ma-sivními řetězy a ještě téhož večera se ozývaly z bytu paní Tykačové mohutné údery perlíku, jímž čacká paní při-bíjela snář k mandlu.

"Tak, teď ať si přijdou, mizerové! Teď už ho odtud nikdo neodnese!" vykřikla vítězně věští žena a za-hrozila perlíkem proti neviditelnému nepříteli.

KAPITOLA DEVÁTÁ

Inspektor Famfule vypravuje zkazku o Fantómu Malé operety

V prostorné dvoraně C2 žižkovského Scotland Yardu sedělo kol hutných dubových stolů službu konající muž-stvo, zabráno do hry v šachy a v karty. Zbraně a komisi boty majíce na dosah ruky, hověli si tu zdánlivě bezstarostně hranatí bobyové, vesměs chlapíci vysocí 6 stop, osm palců a tři ukazováčky, jak toho vyžadoval přísný služební předpis žižkovského soustátí.

Velitel hotovosti obvodní inspektor Famfule přihlížel právě obtížné šachové partii dvou nadstrážníků, hvízdaje si technicky dokonale árii z Valkýry a mávaje si k tomu do taktu inspektorským obuškem.

"Teď bych šoupnul koněm," počal radit jednomu ze soupeřů, "pak bych obětoval králku a dva pěchy a potom bych se vzdal."

"Podle rozkazu, pane obvodní," pravil poslušně stráž-ník Andělíček, jehož se týkaly tyto poněkud složité pokyny, "ono je to beztak prohraný. V dnešní neklidný době se člověk nemůže pořádně soustředit na hru."

"Ba, ba," povzdychl si jeho vítězný sok, nadstrážník Tlačbaba; "je to teď samý napětí a samá nejistota. Dřívejc člověk věděl na beton: hledá se lupič ten a ten, drobný postavy, má vodchlíplý uši a šlinc nad pravým okem a našinec si byl jistej, na čem je. Ale dneska? Ví někdo, jak vypadá Lojza Kápo? Ví někdo, kdo to vůbec je? Potkáš babku s ředkvičkama nebo čtyři děvčátka s kyticčkama, ale není vyloučený, že je to třeba přestrojenej Kápo. Myslíš, že vidíš stín, kerej vrhá žižkovský podsvětí na náš veřejnej život, a von je to zatím stín vod kandelábru.

Jeden se bojí druhýho, poněvadž neví, esli je to von nebo někdo jinej za něho převlečeney, nebo jestli von sám není von, ale gangster za něho přestrojeney, a vůbec mi to připadá jako že Žižkov není Žižkov, ale zakuk-lený jiný město, a lidi jsou všichni přestrojený za jiný lidi nebo jsou to přízraky, přestrojený za vopravdovský lidi."

"S těma přízrakama trochu přeháníte, mladý příteli," vece inspektor Famfule sundávaje helmu, aby zdůraznil své hrůzami nočních pochůzek pobělené vlasy. "Co vy mladí vůbec víte o přízracích? To já bych mohl vyprávět o příšernejch zjevech, který jakživly nebyly vysvětleny. Kdo je Lojza Kápo, ví každý uvědomělý školní děcko: lump a pacholek. Ale kdo byl fantom vinohradské metro-politní opery, neví dodnes nikdo, ani pan Svátek, který je nejlepší znalec pražských tajností."

"Fantom Metro Opery?" zvolal nadstrážník Tlačbaba s nelíčeným úžasem, jenž je nevidaným zjevem u žižkovských policemenů.

"To se divíte, mladíku!" kýval inspektor šedou lebkou, "a vidíte, tenkrát nemluvil celej svět, divadelní i obyčejnej, o ničem jiným než o tomto tajemném zjevu. Inu jo, však je to také už slušná řádka let."

Překvapený výkřik nadstrážníka Tlačbaba vzbudil pozornost veškerého mužstva a bobyové, odloživše karty, kostky a vrhcáby, upřeli tázavé pohledy na inspektora Famfule. Pozoruje živý zájem, jež vzbudil u strážnického dorostu, nasadil si starý policejní šakal ležérně přilbici, a poklepávaje zamyšleně pendrekem do stolní desky, počal lovit pradávne příběhy z bohaté klenotnice svých pamětí.

Zkazka o Fantómu Malé operety

»Zajisté vám není tajno, že nejsem zdejší rodákem, byv teprve nedávno získán žižkovským Scotland Yardem pro své bohaté zkušenosti v boji se zločinem.

Moje kolébka stála v starobylém království vinohrad-ském, kdež jsem také začal jako člen bezpečnostní krá-lovské vinohradské stráže svou policejní kariéru.

Kdo z vás by neznal tuto mocnou říši, na jejíchž slunných svazích se daří ohnivá réva světové pověsti, jejíž blahodárná šťáva propůjčuje tamějšímu lidu jasnou mysl a lásku k uměním a všemu krásnému? V tomto prostředí vybuje nádherný květ kultury, slavná královská vino-hradská Metropolitní Opera, jenž vzkvétal pokojně až do chvíle, kdy na jevišti i za kulisami starobylého divadla počal řádit hudební génius, pozdějším generacím známý pod jménem Fantom Malé operety.

Nemějte mi za zlé, mladí přátelé, že upadám do poetického tónu, jenž jaksí nesluší střízlivě uniformě bezpečnostního orgánu. Jsemť Vinohradák, syn slunce, a miluji hudbu, zpěv, ženy a děti a především hudbu, hudbu melodickou a veselou, zkrátka hudbu staršího rázu. Proto jsem se vždy dobrovolně hlásil k bezpečnostní službě v Metropolitní Opeře, kdež jsme s hasičem panem Boubelem stávali v němém vytržení, skromně se krčíce v temném koutku pod minimaxem a naslouchajíce říz-ným melodiím Wagnerovým, rozkošným popěvkům Verdiho nebo i prostým motivům Mozartovým, jenž byl přece předchůdcem samotného Kmocha, zpěvánkám Gounodovým a ostatních starších a populárních mistrů, jejichž díla tvořila repertoár Metro Opery, kdežto mo-derní hudba byla tehdy provozována toliko avantgard-ními harmonikáři v zastrčených hospůdkách na periférii města.

Tak nám plynul život jako rajský sen a my netušili, že záhadné a zlé moderní mocnosti v podobě tajemného a neblahého Fantóma učiní nečekaně rychle konec naší konservativní umělecké idyle.

Přepychové hlediště královské vinohradské Metro Opery tonulo onoho osudného večera v záři světél a vy-brané obecenstvo, jež naplňovalo do posledního mís-tečka ohromnou budovu, svític úbělem náprsenek a zářic vzdušností a nádhrou večerních toalet, očekávalo, šustíc diskrétně bonbónovými sáčky, příchod králův.

Vtom zazněla břeskná fanfára, brokátová portiéra v královské lóži se rozhrnula a za zvuků hymny objevilo se samo Jeho apoštolské Veličenstvo Dalibor XXXVI., král vinohradský a dědičné kníže strašnické, markrabě nuselský, hrabě pankrácký, vévoda kunratický etc., etc., po boku maje Nejvyššího komořího, pana Viktora Kornela Stodolu ze Všetat.

A již zasvištěla vzduchem taktovka samotného šéfa opery sira Wiplera, naznačující nástup k přede-hře, a v setmělých prostorách divadla zazněly velebné fanfáry ouvertury k Libuši, jež se dávala jako zahajovací před-stavení k slavnostem vinobraní v rámci oslav stoletého výročí slavné aprílové revoluce, kdy vzbouřivší se lid, upící pod tíhou vysokých činží, svrhl o kvartále jho tyranské oligarchie samovládné kasty vinohradských domácích pánů a na její místo nastolil blahodárnou osvíce-nou demokratickou monarchii.

Nerušeně a slavnostním tokem plynulo představení až do okamžiku, kdy poselstvo lechů, jež představoval kom-pletní operní sbor, zesílený ještě zdatnými jedinci z řad listonošů a živnostníků, kdy toto parádní poselstvo, ve-dené tučným běloušem, oslovilo vládky Přemysla. V té chvíli se ozval ze sboru lechů mohutný, samými základy budovy otřásající zpěv, přednášený basem pohádkové intensity, jenž přehlušiv sbor starých Slávu, strhoval klidným a důstojným přednesem avantgardní árie: "My jsme ta pražská pára!"

Celé divadlo bylo ohromeno, ztrnule naslouchajíc po-divnému zpěvu, jehož hypermoderní melodie se zařezá-vala až do morku kostí a způsobovala zmatek v srdcích konservativních posluchačů. Dámy dostávaly hysterické záchvaty, i ostatní lidé počali padat do mdlob, a opona klesla, aby milosrdně zakryla neblahý výjev. Obecenstvo houfně prchalo z divadla do vinohradských ulic, kde již kameloti roznášeli zvláštní vydání večerníku se zprávami o sensačním představení.

Věřitelně "Vinohradian-Metropolitan-Opera" shro-máždil zatím předseda direktoria sir Archibald Krouza detektivní divadelní sbor v čele s vrchním detektivem Sebastiánem Tmějem, jehož vlasy zbělely již jako mléko od světla divadelních mléčných žárovek. Tito mužové, zvyklí hledat v divadelním příšeří ztracená kukátka nebo zloděje zimmiků, byli postaveni před nový, neob-vyklý problém, rozřešit tajemství podivného zpěvního extempore. Nabídl jsem nezištně své služby k tomuto bizarnímu úkolu a stejně tak učinil i přítel hasič Boubel.

Příštího večera byla na programu opět Libuše, jež platila za libivý slágr a byla již po několik měsíců hrána denně při vyprodaných domech. Sřehli jsme, rozesta-vení Sebastiánem Tmějem nenápadně mezi obecenstvem, ústa všech zpěváků. Jakmile se poselstvo kněžny objevilo na dvorci Přemyslově, zaburácel znovu tajemný bas jakousi ponurou dumku, jejíž text zněl:

"Dájo, nevolej!"

Já i ostatní pátrači, pozorující bedlivě každý svého muže, jsme v úžasu zřeli, jak pěvci jeden po druhém umlkali, a přece smutná árie chvěla dále klenbou divadla i srdci posluchačů. Duch jakýsi, génij zpěvní, pěl na scéně, nikým neviděn! Zachvácení strachem, dali se sboristé na spořádaný ústup a mezi obecenstvem, do té doby ztrnulým, zaševelilo pochvalné mručení, najmě mezi pokrokovou mládeží; bylo zřejmo, že zájem o moderní hudbu byl vzburzen. Při další reprise Libuše odvážil se tajemný hlas ještě smělejšího experimentu a přednesl dokonce těžkou čtvrtónovou skladbu "Za tou naší garáží, Franta na mě doráží", a hle! potlesk, z počátku slabý a nesmělý, stále však mohutnější, zazněl hledištěm.

Tento úspěch tajemného pěvce naplnil všechny příznivce a konservativní ctitele staré, melodické hudby vážnými obavami. Moderna počala zřejmě vítězně pronikat do chrámu oficiálního umění. Sir Archibald zuřil, staříček Šebestián Tměj však zachoval klid. Seděl nehybně na pultě šatny a spřádal v hlubokém zamyšlení nové a nové kombinace, sleduje nepřítomným zrakem poskoky běsnícího ředitele.

"Není pochyby," pravil z čistá jasna, "že takto ne-může zpívat člověk."

"Kdo tedy?" ptal se sir Archibald, pln úžasu.

"Takto může zpívat jedině kůň!" prohlásil a odešel zapaluje si lhostejně lulku.

Pojednou mi počalo svítat a s tlukoucím srdcem jsem očekával příštího dne scénu, jež vždy přinášela nové extempore tajemného hlasu. A vskutku, jakmile zástup lechů stanul před Přemyslem, zahlaholil opět bujarý bas, zpívající tentokrát tesknou baladickou kantilénu o jakési Heleně v bazénu. A hned jsem s úžasem zjistil, že to bělouš Libušin vydává ony velebné zvuky. Vtom se již vymrštila z lóže postava detektivova a jako ha povel dva tucty lidí se vrhly na scénu.

Oř ustal ve zpěvu, a posměšně zaržáv, cvalem přechal do zákulisí, stíhán lítou smečkou pronásledovatelů za hvízdotu i potlesku rozčileného obcenstva. Bělouš klíč-koval chvíli spleť uliček za scénou a pak se vrhl jako Horymířův Šemík do hlubokého propadla, vedoucího k rozsáhlým sklepům, která se táhla v rozloze tisíc a jednoho jitra pod zemí, naplněna kulisami, zápachem, krysy, starými rekvizitami a hnilobným vlhkem.

Bylo zavedeno vyšetřování, nezjistilo se však celkem nic o zázračném zvířeti, jež svou inteligencí ještě daleko předčilo známé koně elberfeldské. Vinohradský povozník, jenž do té doby půjčoval svého bělouše k představením opery, vypověděl před vyšetřující komisí, že obdržel jednoho dne dopis, v němž mu správa Metro Opery oznamovala, že již dál nereflkuje na služby jeho koně, jelikož toto zvíře se již několikrát na jevišti neslušně chovalo, a to v okamžicích právě nejslavnostnějších. Nebohý majitel zvířete, rozezlen jeho uměleckým neúspěchem, prodal je koňskému řezníkovi. Do-tyčný dopis byl ovšem fingován a ukazuje, s jakou rafinovaností se zbavil koňský operní fantom svého konkurenta.

Jelikož za bělouše, sprovedeného ze světa tak tragickým omylem, nebylo na území království vinohradského rov-nocenné náhrady, byla Libuše vzata s programu a na po-řad dána lidová rytířská hra od Wagnera, zvaná Siegfried. Fantom nedeprimován nenadálou změnou přivedl obcenstvo do varu v podobě draka, jenž chrlé z tlamy plameny, burácivě pěl ponuré tango "Ein bischen Feuer" a přidal, povzbuzen aplausem, dovádívou fugu "Hasiči jedou, trádá!", což měla být jemná a rozpustilá narážka na divadelní detektivní sbor, jenž se pod velením svého šéfa právě chystal k výpadu a polapení škůdce, ovšem opět marně.

Direktoři Vino-Metro-Opery prožívali nyní kruté dny. Vesměs konservativci a skalní přívrženci starší akade-mické hudby, musili bezmocně přihlížet, jak si modernismus dobývá půdy v samé svatyni konservativního umění.

Nic nepomohly nástrahy starého detektiva, jemuž na pomoc byl přivolán slavný Auguste Laprtié, vrchní de-ektiv Grand' Opera v Paříži.

"Váš případ, Messieurs, je vskutku mimořádný," pro-hlásil tento starý divadelní detektivní vlk po několika dnech; "mám bohaté zkušenosti s divadelními fantomy všech druhů i velikostí, nejrozumnějších uměleckých směrů z divadel celého světa, ale s takovou hudební genialitou, atletickou vyspělostí, humorem, úskočností, vtípem a mistrností převleku jsem se dosud nesetkal."

A vězte hoši, že tato chvála, již Maître Laprtié vzdal genialitě našeho Fantóma, byla zcela zasloužená. Přes všecken odpor, který jsme mu kladli, jeho dílo se dařilo. Moderní hudba, ještě před několika dny tak cizí a ne-srozumitelná davům, počala si dobývat srdci i mysli vinohradských poddaných. Z ulic hlavního města zmi-zeli kolovrátkáři a majitelé velkolepých italských flaši-netů, nemajíce úspěch se svými libivými úryvky z oper a starších symfonií. Jejich starodávné a boдрé melodie byly nahrazeny hudbou nejtěžších a nejmodernějších forem, jež se ozývala z gramofonů, orchestrionů a elek-trických pian, naplňujíc ovzduší státu, beztak již pře-sycené vinnými výpary, ještě opilými rytmy pochodů, rumb a foxtrotů a lísavou vlností bluesových a tango-vých hudebních opusů.

Nám starým poctivým konservativcům se z toho točila hlava. Kamkoli jsi vkročil, všude na tebe doléhaly tyto hypermodernistické nápěvky, jež rozkvétaly na rtech dělníků na vinicích a v továrnách a zněly z úst hravých děcek, dosud školou nepovinných; ba i několik výstřed-ních pensistů, kteří trávili svůj čas na lavičkách Riegrových sadů, oddávalo se pobrukování motivů z tangových i jiných jazzových kantát.

A náš prožluklý Fantom se opravdu skvěle přičiňoval o to, aby lid vinohradský byl zásobován stále novými výtvy moderní hudby, jež nyní denně zaznívala v pros-torách úctyhodné královské scény, svádějíc tuhé a ví-tězné boje s hudbou staršího rázu. Ředitel sir Archibald s oběma detektivy marně kladli nástrahy, aby překazili uskoky vychytralého génia, marně měnili program, oče-kávající podle dosavadních zkušeností, že Fantom ne-bude mít příležitost k řádění v operách, v nichž ne-vystupují zvířata. Ale Fantom uchystal jim překvapení hned při prvním představení, k němuž byla zvolena zpěvohra o krásné malé cikánce Carmen. Opera probí-hala klidně a důstojně téměř až do konce a již se zdálo, že klasická hudba bude na tradičních prknech Metro-Goldwynohradské opery slavit nové

veliké vítězství.

Nadešlo poslední jednání a velkolepá drásající scéna dona José s Carmen před býčí arénou. Sledovali jsme bez dechu proud božské bizetovské hudby, než nastojte! V naprosto nevhodném okamžiku otvírají se brány arény a z nich vybíhá propocený toreador Escamillo, štván mohutným, těžce funícím býkem, jenž zahání zahanbe-ného zápasníka až k pokraji rampy a sámpak, pokloniv se publiku, počne pět úžasným býčím hlasem:

"Toreadore smělý, pozor si dej!"

Zpěv burácí pod klenbou, přehlūšuje kapelu a uchva-cuje diváky a ulekaný Escamillo, couvaje před pějícím turem, přes varování býkovo si nedá pozor a spadne do orchestru, kdež se nabourá do basy. Pak vypukne orkán potlesku, býk se uklání, posílá do lóží polibky a potlesk neustává, ba naopak silí, neboť i odpůrci Fantómovi jmou se mu tleskat za bezvadný přednes písně staršího rázu. Dojat k slzám přidává ještě tragickou kantátu "Na Karláku padnul vůl", kterou neobyčejně efektně zakončil, nabrav na rohy jednoho z detektivů, jenž se mu ne-opatrně přiblížil, pokoušeje se ho polapit.

A tak vítězil Fantom den ze dne, měně svou podobu i způsob svého vystoupení, jež bývalo vždy nečekaným překvapením pro jeho odpůrce.

Hned příštího večera hráli Lohengrina, podle důmysl-ného plánu mistra Laprtié, jenž usuzoval s ďábelskou logikou, že očekávaný labutí zpěv Fantómův bude též jeho zpěvem posledním. V sufitách byla nastražena pa-dací klec, do níž měl být Fantóm-pták polapen a navždy zneškodněn.

Leč nestalo se, co jsme očekávali. Labuť ani nepípla. Skromně a mlčky, jako kdykoli jindy, pokyvovala hla-vou, nejsouc k rozeznání od normálního vycpaného exempláře. A vtom již rytíř Lohengrin, vyskakuje na břeh, počne pět píseň o labutí, komponovanou v ne-zvyklých disonančních stupnicích: "Ona byla celá bílá, ona se mi líbila..."

Zapěv tuto píseň, jejíž melodie hlaholila již druhého dne v ústech vinohradského lidu po celém království, odešel důstojně do zákulisí, zanechav překvapené herce i orchestr neblahému osudu. Představení nemohlo být dokončeno, jelikož normální představitel Lohengrina, hrdinný tenor pan Polydor Zaubersic byl nalezen ve své šatně spící, v ruce třímaje prázdnou láhev od jakéhosi chutného a neobyčejně silného moku. Láhev přinesl do šatny pana Zaubersice půl hodiny před představením veřejný posluha zároveň s visitkou, na níž bylo napsáno:

Nechť slouží ke zdraví!

Váš obdivovatel.

Uměleckého vedení Královské Vinohradské Opery se zmocnil bledý děs. Všichni počali s hrůzou chápat, že Metro-Fantom není snad ani bytostí z masa a kostí, jako byli jiní Fantómové oper, nýbrž že je fantomem zvuko-vým, schopným vtělit se do jakéhokoliv přeludu, jež snad nemožno postihnout kostnatýma rukama mužů zákona. Každého večera se zjevoval v nových obměnách, chystaje publiku i vedení divadla nejrozmantější pře-kvapení; každého večera zazněla v Opeře nějaká píseň či melodie, jež zřejmě nepatřila do programu.

Někdy to byly sólové housle z orchestru, jež ve čtvrttónových kaskádách vyzpívaly jakousi "Bezejmennou" melodii, která zřejmě dojala srdce přívrženců moderny, zatím co se primárius orchestru domáhal důrazným bušením na dveře s dvěma nulami vysvobození z malé místnůstky; jindy opět, když Fantom v úloze Fausta pěl Markétčino téma se symfonickými variacemi, počala část obecnstva zpívat s sebou refrén "Černá musí být", při-čemž zpívající lid byl vyzbrojen partesy, které před před-stavením rozdával místo programů jakýsi záhadný biletář.

A hned nazítří Fantom v přestrojení kulisáka shodil panu Polydoru Zaubersicovi na hlavu sufitu právě v okamžiku, kdy hrdinný tenor se chystal nasadit své nej-mohutnější vysoké Cé s desetiminutovou výdrží a dobýt tak klasické hudbě alespoň část ztracených sympatií.

Tak to šlo den ze dne. Nic nepomohly rozsáhlé akce detektivů a přívrženců starodávných oper, kteří utvořili Klub za starou hudbu, jehož jsem byl předsedou, aby se Fantómovi lépe ubránili. Mamě a bezvýsledně podnikly spojené tyto korporace trestnou výpravu do rozsáhlých sklepů pod Operou, prodírajíce se pralesem kulis a pátrajíce po Fantómovi v bednách od kostýmů, ve spleti různého divadelního harampátí a v temných, studených a vlhkostí prosáhlých koutech ponurého labyrintu. Každou chvíli byli pátrací vyděšeni příšernými jazzový-mi nápěvky, jež se ozývaly tu z toho, tu z onoho kouta, ale marně se snažili postihnout původce tohoto hrůzu budícího laškování.

Když se trestná výprava k smrti znavena po bezvý-sledném pátrání vrátila na povrch zemský, byla již noc. Toliko červené světélko nad nouzovým východem pří-šerně ozařovalo čtyři temné postavy, totiž sira Archibalda, mistry Tměje a Laprtié a mou maličkost.

"Opět jeden den ztracen," zamumlal sir Archibald s povzdechem. "Nebude-li Fantom do tří dnů zneškod-něn, pak se, pánové, budeme musít poděkovat."

"Zítřka je na programu Carmen," řekl Šebestián Tměj zasněně. "Uděláme poslední pokus. Inspektore," obrátil se ke mně detektiv živě, "míval jste dozor na jatkách. Jaké výkonnosti ve svém oboru je řezník pan Matěcha?"

"Prvotřídní, mistře!" odušil jsem překvapen podivnou otázkou.

"Pak nám tedy ještě zbývá naděje," řekl Šebestián Tměj a zabafal prudce ze své dýmky.

*

Příštího dne bylo na Carmen nabito a dusné ovzduší divadla bylo otěhotněno očekáváním. Lid bez dechu sledoval průběh představení a děj probíhal hladce kromě výstupů toreadora Escamilla, jenž byl patrně indisponován. Jeho zpěv zněl jaksi drsně a nezvykle mohutně, až hrubě, a mnohé jeho pasáže byly poněkud zastřené a mírně zbudnuté. Dalo se to však vysvětlit očekáváním nějakého Fantómovy extempore.

I toho dne se objevil Fantom v býčí podobě, uvítán bouřlivým potleskem, neboť Fantómová zvířecí vystoupení se těšila největší oblibě. Býk nastoupil přesně uprostřed árie dona José, žena před sebou prchajícího zápasníka, a tiše chrchlaje ladil si hlas k proslulé árii. S obvyklou hutností zapěl tur svoji výstrahu toreadorovi a Escamillo ji vyslechl v postoji vyčkávacím.

Poté, než si to kdo mohl uvědomit, octl se v ruce zápasníkově ostrý řeznický nůž a Escamillo, vrhnuv se na býka, pohroužil mu ocel do srdce. Býk zachroptěl a klesl k zemi, zalit hrdinnou hovězí krví. Vše zkamenělo hrůzou. Proklán nožem řezníka Matěchy, jehož úskočný Tměj angažoval v úloze toreadorově, ležel tu býk, těžce sténaje. Jeho nádherné volské oko bolně a s láskou vzhlíželo k místu, kde opírajíc se o kulisu stála vyděšená, třesoucí se Carmen. Pojednou se mi však v hlavě rozjasnilo: tento býčí přelud byl zamilován do krásné malé cikánky Carmen, respektive do její představitelky, půvabné zpěvačky slečny Semotánové. Proto on kroužil prostorami divadla, aby jí byl neustále nablízku, aby ji v úloze Lohengrina mohl sevřít v náruči coby Elsu...

Zatím co takové a podobné myšlenky se honily v mé hlavě, zvedl se umírající býk na přední nohy a počal pět něžným, sametově hebkým kontrabasem nádhernou píseň písni:

"Cikánko ty krásná, cikánko malá..."

Jsem laik, přátelé, a nevyznám se v těžké moderní hudbě, ale tehda jsem cítil božskou slast a van absolutní, věčné krásy. Bylo to, jako by sám Lumír nebo Šváb-Malostranský se vtělili v tohoto zpívajícího býka. Divadlo se roztřásl ovedavým vzlykem a sám ukrutný pan Matěcha klesl před turem na kolena, štkaje o odpuštění.

Ze všech stran to náhle mocně zahučelo a dav propukl v nevidaný, gigantický jásot, jenž se rozrostl v bezpříkladné ovace velikému a hrdinnému pěvci a geniálnímu hudebníkovi. Když burácivá pochvala dostoupila vrcho-lu, doprovázena deštěm růží, bonbónů, kokošek a pome-rančů, jež se sypaly na pějíciho, ozval se dutý rachot a se stropu se počala sypat omítka a sloupy, beztak již zviklané důrazným zpěvem umírajícího, začaly se ky-máacet, zdivo se sesouvalo, kulisy se kácely a pukaly a kulisáci se ukazovali zděšeným zástupům.

Nastala divá panika; vše prchalo k východům. A sotvaže poslední ulekáný divák vyběhl na ulici, sesula se s rachotem velkolepá stavba Metropolitní Opery a do příšerného třeskotu padajících lustrů a stropů zněly z nitra sutin mohutné tóny poslední písne umírajícího Fantóma:

"Vzpomeň si, cikánko, že měl jsem tě rád,
tu lásku ti nikdo víc nemůže dát."

Tak zhynul Fantom Metropolitní Opery, záhadný tvor, jenž mluvil jako člověk, zpíval jako zvíře a zemřel jako býk; trosky chrámu Thálie pohřbily navždy jeho tajemství.

Ale Nové Umění, jež šířil svým geniálním hlasem, zapustilo navždy kořeny v srdcích lidu vinohradského, a jeho obliba se rychle šířila za hranicemi státu. A tak se stalo, že když na sutinách starého divadla vyrostla nová scéna, zvaná obecně Malá opereta, byla již v in-tencích Fantóma-zakladatele vedena ve směru moder-ním, ve směru hudby, kterou on měl tolik rád.«

"Tak vida," poznamenal strážník Andělíček, když inspektor skončil; "dnes už je kultura tak pokročilá, že i my, lid hudebně nevzdělanej, posloucháme s porozu-měním i ty nejtěžší moderní šlágry, jako třeba Cikánku nebo Bezejmennou."

"Vy mladí jste se zrodili za bouřného času v době kulturního kvašení," řekl inspektor Famfule měkce; "má-te lepší podmínky a vyvinutější uměleckej cit. Ale pro mě to už nejní. Já zůstanu věrněj Wagnerovi, Bizetovi, Mozartovi a Smetanovi. V čem jsem se narodil, v tom taky zemřu."

Vtom se ozvalo drnění poplašených zvonků, spojené s blýskáním výstražných světel a signálů, umístěných na rozsáhlé orientační tabuli.

Rázem pohasl oduševnělý, měkký výraz hudebními vzpomínkami zjihlé tváře inspektora Famfule. Oko poli-cistovo zasvitlo krutým plamenem, lícní kosti vystoupily a z pootevřených úst divoce zasvítily bílé tesáky a zlaté korunky.

"Gangsteři v Dalimilově ulici," vzkřikl, mávaje sviští-cím obuchem, "šestá četa nastoupit v řad!"

Dvacet bobyů se vymrštilo ze svých míst, ozvalo se praskání štruplí, chřestění šavlí a cvakot spouští, a již stálo mužstvo připraveno k výpadu před svým velitelem.

Inspektor provedl se svými lidmi několik pořadových cviků, načež, postaviv se ke dveřím, velel:

"Šestá četa v ponos zbraň! Za mnou, směr ulice Dalimilova, v klus!"

Za potlesku mírumilovného občanstva klusalo čacké mužstvo stráže k ohroženému místu. V Cimburkově ulici zastavil inspektor Famfule své lidi, kteří stěží ovládali svůj zápal a touhu utkat se se škůdci žižkovské vlasti. Opatrně nahlédnuv za roh, zaburácel inspektor:

"Pohotovost teď!"

Strážníci utvořili bojový klínový šik, jehož hrot před-stavoval nadstrážník Tlačbaba; každý muž sevřel levicí obušek, v pravici třímaje dvouhlavňovou služební muš-ketu a v zubech britký palaš. Nato zazněl úsečný povel inspektorův:

"Ve jménu pana šéfa sira Bublaniny, dítky, vpřed!"

KAPITOLA DESÁTÁ

Kapounova chasa při práci

Za nevlídného podzimního jitra drkotal zvolna po běchovické silnici k Žižkovu zelinářský vozík, tažený hubeným,

frkajícím koníkem, až po okraj naložený mrkvemi, kedlubny a zemáky.

Postava zahalená do šeré uniformy vynořila se z mlhy, značně vylekavši ustrašeného vozku, jenž přestal křesat do dýmčičky a jektaje zuby poznamenal se křížem.

"Hej, strýce, co to vezete?" zahoukal nevládně přízrak v plášti, za nímž se v mlze rýsoval pestře pruhovaný pohraniční sloup s emblémy Spojených států.

"Zeleninu, velkomožný pane akcíz," odušil trhovce se zřejmým oddechnutím.

Pohraniční strážník vrazil několikrát svůj bodák do hlávek zelí a kapusty, aniž narazil na něco podezřelého, na příklad na povrch lahvi s limonádami. Jen sem tam se ozvalo ze salátu tiché zavrnění, vyhazované patrně hlemýždi, jež celník přeslechl, a v plášť zahaliv se úže vešel do strážnice a strýček trhnuv opatření pokračoval v kodrcavé jízdě.

Bez pohromy projel vozík probouzející se Poděbradovou a Husovou Square a odbočiv do tiché Dalimilovy ave-nue směřoval ke vzkvétajícímu krámku paní Tykačové.

Jeho majitelka, zahájivši denní provoz, vedla právě vzrušenou debatu s paní vrchní elektrickou instalatéro-vou Ptákovou, jež sem zašla pro liberku čajového másla, hodlajíc přitom načerpat původní čerstvé novinky z do-mova i světa ještě před vyjitím ranních heraldů.

"Tak si povářej, paní," horlila nakvašená jasnovidka, "ty smradi kankstérský se už zas na mě troštujou. Dyš nemůžou ukořistit ten vzácněj aventinskěj Štorchův snář, tak mi aspoň zasílají výhružný psaní, abych prej platila výkupný, jinak že mi rozdranzírujou auslák. Prosím, tady si to přečtou: ,Voni couro, zašlou 10 burskejch na »poste restante fousatý dítě«, nebo sou zejtra nebohá!"

Tójo! Celá pryč! Deset buráků! Ať si pro ně přídou, šupáci mizerný! Prdlajz dostanou a na dršku k tomu!"

"Maj ouplně recht," souhlasila paní Ptáková; "to by tak hrálo, aby se kvalifikovanéj jedinec děl na kdejaký syčáky.

Kouknou, tak se mi zdá, že jim starej Šulc veze zeleninu."

Trhovce zastavil právě se svou vychrtlou herkou před krámkem a paní Tykačová, přerušivši vášnivé výlevy vzkyplého nitra, chvátila ke dveřím.

Leč vtom se stalo něco neuvěřitelného. Půl tuctu tváří opatřených maskami zjevilo se mezi hlávkami zelí a svazečky mrkví a prška kedlubnů a šutrů se snesla na hokynářský krámek. Také vozka seskočil s kozlíku a odhodiv falešnou dýmku počal s ostatními padouchy konat příšerné dílo gangsterské msty.

Jakkoli však tento bestialní přepad byl proveden s úžasnou rychlostí a rafinovaností, nepřivedl z konceptu čackou hokyni, jež znala jsouc skautského hesla "Buď připraven!" podnikla, ozbrojena obrovitým smetákem a mokřým hadrem, rapidní protiútok.

V bubnové palbě zemáků a v dešti karfiolů a kapust zvící hlavy státníka pronikla jediným vehementním ná-během ke korbě vozíku, a plácajíc bandity hadrem přes oči, srážela oslepené ničemy smetákem na dlažbu, jež byla záhy zbrocena nečistou krví, prýsticí z rozbitých gangsterských nosů. Než si ranní chodci uvědomili, co se vlastně děje, hnala se tlupa úzkostlivě ječících zakuklenců divoce ulicí, pronásledována hrdinnou Žižkovandou, jejíž pestrobarevná spodnička fantasticky vlála ve větru jako prapor pravdy a spravedlnosti.

S bídou a nouzí unikli lotrasové pohromě, rozprch-nuvše se na všechny strany. Vtom vtrhla do Dalimilovy ulice policejní hlídka, vedená inspektorem Famfulem; bobyové se objevili právě včas, aby zachránili před po-nurým zánikem opozdivšího se gangstera, kterého paní Tykačová třímala pravačkou za límec, a potřásajíc jím jako myškou bušila do něho obávanou levicí.

Vyrvavše s nasazením všech sil a speciálních chvatů ubíjeného zakuklence ze spárů rozlícené paní, přešli policemeni z bojové formace v útvar pochodový.

"Obuch vztyč!" velel inspektor Famfule. Mužstvo zvedlo simultánně pravice, v nichž se ježil les ztopoře-ných pendreků. Vzdavše takto hold rekovné hokyni, odpochovali strážcové pořádku se svou kořistí zpět do Scotland Yardu.

Zatím se shlukly zástupy občanů a kluků kolem ví-těžné vědmy, a provolávajíc jásavě slávu a hřimavé zdar, utvořily velkolepý průvod, který doprovázel chrab-rou ženu zpět do jejího krámků.

Pan Tylínek, který se náhodou nachomýtl ke konečné fázi velkolepého máče, přidružil se také k chrabrě Žižkovandě a doprovodil ještě s několika váženými měšťany bojem znavenou dívku do jejího tichého budoárku. Ostatní dav postál ještě drahnou dobu venku, kdež bouřil a jásal, vyvolávaje znovu a znovu před krám svou oblíbenou hrdinku, jež se chodila dojatě děkovat.

Namáhavě odfukujíc klesla konečně Mrs. Tykačová do renesančního fotelu, ovívajíc se zástěrou, a teprve osvěžující pilulka, nabídnutá panem Tylinkem, vrátila jí ztracený dech a božský dar věštné výmluvnosti.

"Ale že jsem to těm pacholkům nakreslila," pravila k obklopujícím ji sousedům, kteří s obdivem a úctou hleděli na velikou ženu.

"Paní Tykačová," promluvil velkouzenář Dařbože, "to byl čin velikej a mužnej, jakýho je schopna jenom žena."

"Paní," zahovořil dojatě vzdělaný obuvník pan Tydlitát, "vy jste červánek na úsvitě nové doby."

Paní Tykačová pocítila potřebu pronést několik ne-hledaných slov jako odpověď na příval chvalozpěvů, jimiž ji zasypali obklopující spoluobčané.

"Milí sousedi," pravila, povstavši ze svého křesla, "moc mě těší, že..."

Pojednou jí však uvázl hlas v hrdle a vypoulené oči upíraly se ztrnule do kouta místnosti, zrcadlice ponurou směs překvapení, děsu a beznadějněho zoufalství.

"Mandl, kde je mandl?" vykřikla vědma hrobovým hlasem.

Zraky všech přítomných pohlédly bezděčně v místa, kde se ještě před chvílí pyšně vypínal elektrický kolos, k jehož

gigantickému tělu byla přikována ctihodná pa-mátka, staříčkový aventinský snář...

Leč onen kout světnice zel prázdnotou. Mandl byl pryč!

Ještě nevypřchal úděs z vyjevených zraků užaslých občanů nad drzou loupeží, když vběhl do místnosti hbitý, inteligentní psík a sebevědomě si klestil cestu mezi zdřevěnělými nohama zkamenělých občanů.

"Clifton!" zvolal radostně pan Šoulet, uhýbaje slav-nému čtvernožci z cesty, "Mistr Bidlo bude tu co ne-vidět."

"Místo pro Mistra!" vzkřikl důrazně pan Dařbože a občané se poslušně rozestoupili, utvořivše tak širokou uličku pro atletickou postavu krále stopařů.

Kymáčeje se elasticky ze strany na stranu, vstoupil Mistr, provázen zbožnými pohledy shromážděných měš-těninů, a kráčel přímo k místu činu, kol něhož již kroužil Clifton, Zuřivě čenichaje a snaže se zachytit charakte-ristický pach gangsterských nohou. Byl to úkol velmi nesnadný, neboť prohnání zlosynové pracovali v gumo-vých ponožkách.

"Díky bohu," zvolal Franta, vrhnuv letmý pohled na zem, "policie zde ještě nebyla."

"My první jsme objevili loupež," pravil nesměle pan Tydlitát, "avšak, pro spravedlivé nebe, jak jen mohli lupičové odnést nepozorovaně objekt tak mohutný, ač-koli všechno občanstvo bylo na ulici, sledujíc hrdinný boj paní Tykačové?"

Veliký detektiv neodpověděl. Zuby máje pevně zaťaty do jantarového ústí své proslulé lulky, přemýšlel několik okamžiků; při tom jeho neobyčejně výrazné, modrošedé oči těkaly, ukryty pod přivřenými víčky, po místnosti, systematicky probírajíce píď za pídí, počínaje stropem a konče podlahou. Po půlhodinovém pátrání zazářil na tváři detektivově záblesk uspokojení.

"Zde je klíč k celé záhadě," pravil lhostejně a ukázal lulkou do rohu místnosti. Nyní si teprve povšimli ohro-mení mužové nevelkého otvoru v podlaze, v rozloze asi šesti čtverečních metrů, jen nedbale zakrytého plachto-vým výtiskem "Žižkov-Heraldu" a úplně dostačujícího k tomu, aby jím byl spuštěn čtyřválcový mandl nejsil-nější kategorie. "Prokopali se prostě pod zemí," dedukoval Franta, nedopřávaje okolostojícím času, aby na to přišli vlastním těžkopádným úsudkem, "je třeba sledovati tuto stopu."

A nemeškaje uvázal Cliftonovi na zadní nohu hedváb-ný provazec, jež vyňal z dutého štítku své čepice, a od-vážný pes vnikl odhodlaně do podzemí. Mlčky stáli mužové nad černým otvorem, z něhož vanul mrtvolný chlad, a občas zazněl hlas Cliftonův, jenž každých deset vteřin signalisoval táhlým zavytím svůj postup.

"Bravo!" vykřikl pojednou detektiv a vyběhl ven, sledován ostatními občany; jdouce po zvuku psiho ště-kotu, dospěli až do Husinecké ulice. Za mířovými vraty jednoho ze starobylých zámečků, vroubících tuto histo-rickou avenui, seděl štěkající Clifton a mávaje zadní nožkou navíjel na ni uvolněnou hedvábnou šňůru. Ne-daleko zela v zemi prostorná díra - druhý otvor pod-zemní chodby.

"Výborně, Cliftone," jásal Franta, snímaje s psíkovy nohy klubko, "a nyní kupředu! Nemohou být daleko."

"Kupředu, občané!" zvolal mohutným hlasem pan Dařbože a pomstychtivě shromáždění, vedeno Cliftonem, dalo se na pochod po stopě zlého činu.

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Když pušky hovoří

Těžká, olověně šedá mračna valila se od vackovského průsmyku k západu a jejich rozervané okraje, podobné nečistým pařátům jakési pekelné obludy, dostihly již východní hranice Spojených států. Několik kropících vozů vyjelo šiléným tryskem z obecního dvora, což neklamně věštilo příchod neobyčejně vydatné průtrže mračen.

Kromě těchto vozidel, snažících se předstihnout kva-čící bouři, nehýbalo se takřka nic v potměných ulicích. Mrtvý klid porušil jen tu a tam upachtěný hokynář, uklízejíci chvatně z ošatek vyložené zboží, nebo občanka v nedbalkách, jež starostlivě pokukujíc po zatažené obloze sundávala z okna rázovitě povlečené peřiny.

Touto dusnou atmosférou kráčelo deset propocených, jadrně sakrujících řemeslníků, kteří nesli na pevných popruzích zánovní elektrický mandl solidní tuzemské konstrukce. Netrpělivý dílovedoucí pobádal své lidi k většímu chvatu, veda nezvyklý transport úzkými ulič-kami, v tuto dobu celkem liduprázdnými. Jen tu a tam přešlapoval na rohu lhostejný povaleč s rukama v kap-sách nebo netečný výrostek, jenž labužnický pokuřoval špačka, vynalézavě nabodnutého na sirku nebo párátko.

"Hele, Láďo," usrkl pojednou jeden z nosičů, "ty sígři na těch rozích se mi ňák nelíběj."

"No, krásný nejsou," zaskučel dílovedoucí, virtuosně plivnuv do spáry mezi dlaždicemi.

"Vypadá to," hekl nosič, nadhodiv si popruh, "jako ňáký..."

Nežli však mohl dořici načatou větu, předjel chlapíky s mandlem malý sportovní sentinel a zastavil v nejprudší jízdě s přesností, vlastní strojům této světové značky. Ve voze se vztyčil elegantní, zažloutlý mužík, měřící sotva šest žižkovských pídí, a mocně zahvízdl. Rázem oživil lhostejní flákači na rozích a v průjezdech a v oka-mžiku byli nosiči mandlu obsypáni řvoucí ozbrojenou hordou.

Útočníci však narazili na nečekaný odpor. Discipli-novaní nosiči pustili okamžitě mandl na zem, a opřevše se o něj zády jako druhy Šlikovi Moravané u Hvězdy, přijali přesilu útočníků vstupním bojem vysoké úrovně. Zákeřníci, odrazení přesně umístěnými kopanci, pod-nikli ihned nový, zuřivější nápor, štvání běsnícím vůd-cem, jenž jako žlutý čertík pobíhal kolem bojiště, rozněcuje domluvami a pohlavky své ustupující mužstvo.

Boj vířil, kypěl, vlnil se a bublal kol gigantického mandlového tělesa a zběsilé štěkání pistolí mísilo se se zvucným mlaskotem nesčetných facek. Pobádání fistu-lovým ječením žlutého skřeta, snažili se nejodvážnější z útočníků urvat přikovaný snář, jenž však dosud odo-lával veškerému úsilí.

V kritickém okamžiku se ozval suchý, nepřetržitý praskot automatické pušky. Jeden z napadených, ukryt pod mandlem, rozněsával zkázu v řadách nepřátel touto strašlivou zbraní, jež byla opatřena tak zvanou "věčnou střelou", ďábelským vynálezem prý samotného Velikého Kapouna. Projektil, zhotovený z lehkého korku, byl totiž připoután k hlavni

dlouhým motouzem a mohl být po výstřelu ihned znovu použit.

Hned po prvních ranách zmocnila se útočníků hrozná panika. Několika zasaženým zlosynům naskočila mocná jelita, ostatní, nevyčkavše podobného osudu, hledali spásu v překotném úprku.

Zatím co v závěrečném stadiu bitky metalí obránci mandlu cihly, dlaždičky a šutry za prchajícím nepřítelem, zatměla se obloha úplně a první poryv větru, smíšeného s prachem a výtrusy tropických bylin, provanul ulicemi, lomcuje vším, co mu přišlo do cesty. Mohutná, stabilní podstata mandlu, hrdě trčícího uprostřed ulice k hrozícímu nebi, odolala hladce náporu uragánu, avšak snář, jehož vetřelý hřbet utrpěl urputným bojem, se rozevřel, a když jím cyklon znovu zacloumal, povolila chatrná již vazba a jednotlivé listy se rozlétly v divoké chumele-nici na všechny strany.

"Santa Purdella!" zaúpěl chlap s opakovačkou, a od-hodiv zbraň, rozžhavenou šílenou palbou, vrhl se plavmou robinsonádou do víru kroužících listů. Jeho bolné zakvílení přivolalo ostatní obránce, kteří rovněž počali pronásledovat bujně rejdicí papíry, tančice, poskakující, křepčice a válejce se po zemi jako orientální fanatikové a fakirové o indické výroční pouti. Několik sportovně vyspělých psíků chňapalo radostně po létajících Uštech, jakož i smečka kluků z nejbližšího okolí zúčastnila se lovu přes četné pohlavky od zoufalých gangsterů.

"Jedete vodsud, všiváci!" zaburácel z druhého chodníku hlas domovníka pana Rabase, "kdo to má potom zametat?"

A uchopiv koště vrhl se vášnivě do bitevní vřavy.

Kapela Armády spásy, skládající se z trubky, dopro-vázené bubnem, zastavila se na chodníku a spustila ryčný, veselý pochod. Avšak velitel oddílu A. S., když poznal, že jedinečné výkony tohoto hudebního tělesa zůstávají celkem nepovšimnuty, probil se odhodlaně do středu vířícího zástupu, a podporován praporčkem a pobočníci, vyšvihl se v čele své družiny křepče na mandl a provolával mocným, nadlidským hlasem k zástupům:

"Bratři, vyslechněte vyprávění sestry Markéty Odólové z Jižní Afriky, jak bloudila v hříších a nepravostech a jak se kajícně k Bohu vrátila..."

Další slova důstojníková jakož i vyprávění Markéty Odólové zanikly v stále rostoucí vřavě. Zástup kolem mandlu se množil, houstl a dorážel jako příboj na jeho pevnou konstrukci. Vše z okolních ulic se sem sbíhalo, vyplašené matky, prchající z parku před děsným tornádem a vlekoucí za sebou urvaná děcka, elektrikáři, poli-cisté, lampáři, fotbaloví fanouškové, dělníci z doků, mohamedáni, horalé z Židovských Pecí, elegantní cizinci z Vinohrad a Letné, Čiňané, filatelisté, prodavači novin, vše se zmítalo v jednom řvoucím klubku za doprovodu řízné hudby Armády spásy. A dole při zemi, prolézající spleť tisícových noh a tlap, lovili obětaví gangsteři neohroženě rozuteklé listy Štorch-Mariánského snáře.

Tomuto chaotickému reji příkrě kontrastoval ukáz-něný nástup čtyř silných mužů, jež se sem v spořádaném, sevřeném šiku blížila od Husinecké ulice. V čele tohoto houfu se plížili Bidlo s Cliftonem, sledující pozorně stopy zločinců. Bidlo, leza po kolenou, prohlížel ostrou lupou podrobně povrch dlažby a Clifton s největší péčí očichá-val podezřelá místa. Zcela soustředěn na svou práci, nedávaje se nikým rušit, postupoval Veliký Frank krok za krokem k svému cíli. Stále pevněji jsa přesvědčen, že je na pravé stopě, chtěl již radostně vyskočit a prohlásit: "Jsem na stopě!", když vtom bum! narazil hlavou do mandlu.

Elektrický olbřím se zřetelně zakymácel a Markéta Odólová, nedopověděvši svůj příběh, již již se řítla se zoufalým zaječením na hlavy kolotajícího zástupu, byla však v posledním okamžiku zachráněna svalnatými pažema svých spulbojovníků.

Vřava dostoupila vrcholu. Vtom zaburácel strašlivý poryv rozpoutávající se vichřice a mračna prachu, při-hnaná tajfunem, rázem zahalila rušný a přepestrý obraz zmatku. A již první krupěje, velikosti Kolumbova vejce, počaly s hlučným pleskotem dopadat na dlažbu. Déšť rychle zhoustl a po krátké chvíli vylévala sírově žlutá nebesa vydatné zásoby vody v mohutných proudech do žižkovských ulic, jež se proměnily v hučící a šumící veletoky a valily se dolů po úbočích žižkovské hory. Voda neustále stoupala, proudíc liduprázdnými ulicemi. Jen mohutný mandl paní Tykačové odolával chvíli vše ničícím živlům; posléze i on, stržen proudem, jal se i se svou posádkou odplouvat do neznámých dálav.

KAPITOLA DVANÁCTÁ

Mír nad vodami

Bylo po bouři. Ztichlá hladina vltavská se čeřila po celé šířce maninského přístavu drobnými vlnkami, které unášely v širou dál trosky ztroskotaných parníků, stěžně, sudy, krabičky od sirek, prázdné plechovky od sardinek, jež duchapřítomně využívše bouře osvobodily se z těs-ného vězení, a jiné upomínkové předměty na nedávné řádění rozpoutaného živlu. Kdo by byl v té chvíli usedl na vlhké dosud molo karlínského přístavu a zahleděl se ostrým námořním dalekohledem v místa, kde 65. rovno-běžka svírá ostrý úhel s libeňským mostem, byl by zjistil, že ve vzdálenosti asi čtyřiceti gordických uzlů od třetího pilíře pluje po hladině podivné cizorodé těleso, velmi odlišné od škunerů a šalup, příliš hranaté na kánoe a poněkud útlé na malou rodinnou brigu, - patrně nic jiného než mandl úctyhodných rozměrů, jenž díky ne-známemu dosud přírodnímu zákonu plynul na hutné vodě vltavské.

Na tomto neobyčejném prámu sedělo pět osob v tma-vomodrých kamizolách. Trosečníci, stuleni kol vysoko vlajícího praporce, nadšeně pěli zbožný chorál.

Jak, probůh, dostal se tento podivný objekt na nedo-zírnou vodní hlád' vltavskou?

Pátrajíce po příčinách tohoto fenoménu, musíme se vrátit k osudnému okamžiku, kdy přival kalných vod ukončil předčasně bujarý rej kol uloupeného mandlu paní Tykačové.

Před dravým proudem, jenž zaplavil celou metropoli, musel kapitulovat i proud výmluvnosti Markéty Odólové, která byla se svými čtyřmi druhy, tj. bubníkem, praporčkem, trubačem a plukovníkem unášena na pa-lubě mandlu směrem ke Kostnickému náměstí, kdež na stoku ulic Švihovského, Krásovy a Husinecké, po-dobných v té chvíli Úslavě,

Úhlavě a Radbuze, vytvořil se divoký Maelström, v jehož nálevkovitém ústí kroužily dvě lavičky místního parčíku, metařský vozík, hlídačova hůl a tři staropensisté muži váhy.

Už už byl mandl strhován do hrozného víru, když tu praporečník, používaje žerdě jako bidla a morálně pod-porován nábožným zpěvem svých druhů, šťastně vy-prostil koráb Armády spásy z nestvůrných chapadel víru a dirigoval jej do Husovy street, kdež plavidlo šťastně překonalo divoké peřeje zvané "Baťovy slapy" a širokým tokem Husovky plulo majestátně do nitra džungle velko-města.

Netušeně krásné perspektivy rozevřely se před užas-lými zraky bojovníků spásy. Pod neproniknutelnou klen-bou antén, telegrafních a telefonních drátů táhly se po obou stranách primitivní betonové příbytky domorodců, jež dosud nezfělo oko Evropanovo. Tuzemci podivných tváří a dosud nevidaných útvarů lebek vyhlíželi udiveně ze svých příbytků a na panenskou půdu jejich prostinkých duší dopadalo blahodárné sémě slov Markétky Odólové, jež bez ustání řečnic k těmto zanedbaným divochům, kypřila tak úrodný substrát jejich niter pro činnost misionářů, kteří sem později byli vysláni. Z džungle zazníval hlomozný zpěv přečetného exotického ptactva, jež tropilo tropický rámus, a výprava byla zasypána nejpustšími kletbami a šťavnatými na-dávkami mravně zkažených špačků a papoušků, kteří hnízдили v expozici ptáčnického závodu.

Konajíc všude velezáslužné dílo, dospěla konečně ne-ohrožená četa Armády spásy po dlouhé plavbě temnou pevninou do přístavu maninského. Zatím již déšť ustal, vody opadávaly, slunko se opět usmívalo na čistě vymyté velkoměsto, a na chodníky, na nichž po odlivu zůstaly různé druhy neznámých lastur a plechovek, vyšli jako Noemovy holubice blahorečící domovníci a s písní na rtech zametali každý "pod našimi okny".

Od břehů maninského archipelů odrazilo v tu chvíli mračno pirog a najednou byl nic netušící mandl obsypán zástupem řvoucích maninských domorodců, kteří veslu-jíce vstojí na svých hbitých lodicích zvaných "mañas" zvědavě si prohlíželi podivný prám s ještě podivnějšími lidmi, jejichž nezvyklé úbory budily u těchto naivních dítek přírody nespoutanou veselost. Za neustálého po-křikování "Ty - may - rá - nu!" (což znamená asi tolik jako: "Nastojte, bílí lidé!") počali ostrované lézt na mandl, takže se začal povážlivě kymáčet a potápět.

V kritickém momentu přirazila ke skupině veliká piroga, zvaná divochy "švec", poháněná pádlem obro-vitého ostrovana, v níž seděl pohodlně rozložen šedo-vlasý, temně hnědý stařík, zřejmě náčelník tohoto národu, neboť divoši, znamenavše jeho příchod, uctivě se rozestoupili a utvořili okolo mandlu kruh bronzových, fantasticky se lesknoucích těl. Vztýčiv se ve svém člunu počal pohlavár promlouvat k cizincům domorodou řečí:

"Kamsesemse retepos erovee?"

"Zdá se, že stařec je velmi rozzloben," šeptal plukovník Markétce Odólové, neboť nevlídný tón jakož i bohatý obsah sykavek ve slovech náčelníkových svědčily, že je značně rozezlen na vetřelce.

"Probůh, co činiti?" zoufal si bubeník buše se bez-radně paličkou do hlavy.

Leč důvtip Markétčin zachránil opět situaci. Sejmuvši s hrdla překrásnou šňůru perel z pravého jabloneckého skla, podala čiperná dívka nádherný šperk staříčkému pohlavárovi. Líc divochova se rázem rozjasnila.

"Ya - kono - ha! Ya - kono - ha!" jásal stařík s dě-tinskou radostí, chřestě u vytržení perlami. Poté zvedl ruku a hejno pirog se hnulo zpět k maninskému pobřeží za neustálého štěbetání a pokřikování divochů.

Sotva bylo zažehnáno toto nebezpečí, nastala těžce zkoušeným bojovníkům Armády spásy nová, perná chvílka. Klidně plující mandl se totiž dostal přímo do palby dělového člunu prohibiční policie, jenž stíhal dvě pašerácké ponorky, obtížené nákladem sodovek. Snažíce se uniknout ke karlínskému břehu* dostaly se oba ponorné čluny do obávaného pásma výtoku z ústřed-ních jatek, kde je neuvěřitelně hustá voda vynesla na povrch.

Rozpoutala se rozhořčená námořní bitka; všude ko-lem mandlu byla voda rozčeřena střelami, dělového člunu, jež se sykotem zapadaly do vln, zatím co z druhé strany odpovídaly pašerácké baterie lahvemi se sodov-kou, které dopadaly vybuchující na palubu policejního torpedoborce. Uprostřed tohoto pekla pět neohrožených vojáků spásy pělo prosebný chorál za vítězství zákona a spravedlnosti.

Leč přesto policisté podlehli přesile. Utrpěv trhlínu v šíři šesti střeveců počal ohromný dělový člun klesat pod vodu. Mužstvo naskákalo do vln hledajíc spásu v plavání; jedině hrdinný telegrafista zůstal na palubě volaje nepřetržitě "Sos! Sos!" až mu vyčnívala z vody toliko hlava. Tu se na štěstí člun přestal potápět, neboť narazil na dno. Zhovadilí gangsteři zahrnuli hrdinu posměšky, načež se k němu cynicky obrátili zády, nechavše statečného policistu na pospas krutému osudu, neboť mu bylo nastoupit cestu k domovu v promočené a zničené nedělní uniformě.

Pašeráci přirazili nyní k mandlu a počali zasypávat jeho posádku surovými žerty, nešetříce ani útlé Markétky. Zvlášť mladistvý poručík s tváří téměř dětskou, jenž, jak se zdálo, byl jejich velitelem, vynikal neslycha-nou zpustlostí a předčil své mužstvo hrubými, oplzlými šprýmy.

Nic toho nedbajíc, počala statečná Markétka mluvit k pobloudilým duším banditů. Pod hřejivou mocí jejích prostých slov počala jihnout zatvrzelá srdce brigantů a chlap za chlapem ustával v brutálních posměscích, až posléze všechna posádka podloudnických člunů jala se káti z hříchů a s hojnými slzami vylévali napravení zločinci kajičně obsah lahví do vody. Na tomto místě vzniklo pak pod vodou mocné uhličitě zřídlo a posléze i lázně světové pověsti.

Nejvíce byl pohnut mladický poručík. Jinoch propukl v usedavý pláč, a nemoha snést výčitek probuzeného svědomí, vrhl se do vln a zmizel v temnotách.

A zatím co se bývalí zpustlíci za předfíkávání Markétky Odólové vroucně modlili za spásu jeho útlé duše, dosáhl mladistvý gangster vysílen pobřeží, překonav s nadlid-ským úsilím pásmo hutné vody. Vzchopiv se posledními zbytky sil, dopotácel se mladík, v němž vzklíčilo jakési veliké rozhodnutí, do Cimburkovy ulice, stanul u dveří domu č.p. 592, a ujistiv se pohledem na vývěsní tabulku, že v onom domě bydlí král detektivů Franta Bidlo, zatáhl za rukojeť zvonce a

klesl v bezvědomí k zemi.

A z širé planiny vod vltavských zalétala zatím k břehům ozvěna táhlých chorálů a pašeráckých duchovních písní...

KAPITOLA TRINÁCTÁ

Kde je stránka 66?

Sodovková hala Al Kapounova podzemního doupěte se zvolna plnila činným i přispívajícím členstvem, jež usedalo na svá místa jaksi zaraženo a nesvě, ba zamlklé a otrávené. Nejzarputileji vyhlíželi bandité, kteří byli nuceni přikládat si octan hlinitý na boule, oděrky, šrámy a jelita, stržená v nerovném zápolu s paní Tykačovou.

Vtom pružná postać Velikého Ala vkročila do sálu v přívětivé masce staršího, daně neplatícího státotvor-ného občana. Sotva by byl uhodl i nejbystřejší špeh, že pod prostičkou, srdečnou tváří čtenáře Humoristických listů se tají ohyzdný obličej archanděla Zla; jen malé pichlavé body jeho zorniček, jež mžikajíce neklidně semo tamo svítily potměšilou, svinibrodskou zelení, obřáždily bezděčně smrdutou tůni zloby a ohavnosti, tvořící nitro zpustlého bídáka.

"Pohov, děti, sednout!" zvolal už ode dveří nezvykle laskavým tónem a nechutně se rozvaliv do předsednické fotelky vypukl v odporný chechtot.

"Chacha!" smál se chraplavě nejbídnější ze zlosynů, plácaje se vehementně do nohavic, "to byla zas dnes psina ! Teď mi zrovna telefonoval jeden lapiduch, spolehlivej náš člověk, jak jste řádně nabili kušnu těm Mi-Kotovejím dacanům."

"Chocho!" vypukl znovu v mocné veselí, rozhlížeje se po zafačovaných a částečně deformovaných tvářích tlupy, "ta fousatá krasavice vás fajn zmasírovala. Ale jinak je to všechno dobrý. Pan šéf byl taky pilnej, pan šéf má už celej plánec; to čumíte, blbouni, co?"

Neustále se pochechtáváje rozškrtl rozjařený Al sirku o ocelovou podrážku své neprodyšné boty, a vtáhnuv jedovatý dým ze zapálené zorky do nikotinem prožra-ných plic, pokračoval s hlučnou veselostí:

"Abyste byli informovaný co a jak. Klátím tudle kostru po Kadlovce a přede mnou se stěhuje malá, snědá, tváře žluté, ve smokingu osoba a píská si „Já jsem malej Japoneček“ - kdo jinej než Mi-Kota! Začnu ho, spratka, stopovat a hele! vona krysa japonská se štrachá do Dalimilovky k tej hvězdopraveckej bábě. Teď bylo jasný jako amatérská fotka, že pase po snáři. Zdekoval sem se naproti do baráku a za chvíli vidím, jak letí jako jednoplošník s naraženým kokosem ven. Pánové, všechna čest, byl ouplně vodborně uspanej! Prošacoval jsem ho skrz naskrz, a než přišel boby, měl jsem druhou polovičku plánu za řadrama.

Tak a teď, cukrouškové, vyvalte snář a číhneš na to lejstro, co je to vlastně za hovadinu."

Hlas Velikého Kapouna se přes všechnu přetvářku a cy-nicky surové výrazy třásl napětím a rozčilením. Členové mužstva, které fungovalo při únosu mandlu paní Tykačové, poněkud zbledli, načež jeden zpustlík za druhým předstupoval stydlivě před vůdce, a položiv na stůl jeden či více sežmoulaných listů snáře, ustupoval s náramnou skromností do pozadí. Al Kapoun vyňal z úst pěnovou špičku z pravé vltavské pěny, předklonil se poněkud a jeho brčálově zelené panenky přeskakovaly střídavě z kupy zmuchlaných papírů na ustupující bandity, sví-tíce příšernými plaménky.

"Co to je?" zařval náhle hlasem, jenž otrásl podze-mím jako nevlidný rachot předčasně probuzené, ne-vyspalé sopky.

"To je, prosím, ten snář," ozval se Láda Gorilka skli-čeným hlasem, "vono se to, prosím, rozsypalo."

Veliký Al děsně zařičel a vrhl se střemhlav na hro-madu sezváněných papyrusů. Krčice se bázlivě v koutku u kamen a zachovávajice uctívou vzdálenost, pozorovali lupiči rozběsněného šéfa, jenž zuřivě přehazoval, na-rovnával, řadil a přehlížel rozsáhlý listinný materiál, vydávaje čas od času hrdelní skřeky a neartikulované řevy. Pak se náhle vztyčil a zaryčel:

"Kde je stránka šedesátá šestá? Ven! Všecko ven a hledat!" Úzkostlivě kvičíce řítily se polekaní gangsteři do podzemních chodeb. Zatím již opadly nahoře vody a jen hlavní třídy byly dosud splavné pro drobná plavidla s malým ponorem. Občané, kteří počali vylézat ze svých bungalowů, zkoumajíce nataženými pravicemi povětrnostní podmínky, byli překvapeni pohledem na příčinlivé muže, kteří podobní včelkám shromažďovali horečně všechny papíry přeživší potopu, rabující koše na papír, odpadkové nádoby a schránky na popel, pro-hledávajice soustavně zvýšené průjezdy a pronásledující papírové dětské lodičky, jež tu a tam splývaly po ztráce-jících se veletocích.

Doma zatím dlel Kápo v napjatém očekávání. A kdy-koli vrzla veřej, zlosyn bledl a vrhal se na balíky papírů, donášené jednotlivými bandity s dravostí poštovního eléva v expedičním oddělení.

A když posléze prohlédl poslední stoh sáčků, dětských lodiček a draků, jízdenek, staniolů od syrečků, večerníků a akcií zkrachovaných hokynářských trustů, zůstal v jeho dravcích, rozčilením se třesoucích rukou zažloutlý list povědomého formátu - poslední naděje. Kápo vy-těka-jící oči horečně pročítaly obsah listu. Byla to pozvánka na "Den matek", konaný před šesti léty ve vršovickém dolíčku.

Tvář zlosynova zpoupelavěla a list vypadl z jeho bez-vládných prstů. V bezmocném vzteku vrhl se Kápo na zem a tluče okolo sebe pěstmi vydal příšerný řev, jenž ozvěnou pořád dál a dál se rozléhal podsvětím, jehož obyvatelé, uslyševše, zbledli, pokřižovali se a jali se mumlati modlitby k bohům svým podzemním.

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

Překažená noční orgie

Chladný podzimní větérek foukal z přilehlých strnišť do žižkovských boulevardů, zvedaje toliko prach a drob-né smetí, neboť po předchozí zátopě a papírové razii Kapounově zmizely všechny pestrobarevné sáčky, obaly, žurnály a jízdenky, které tančily na rozích ve vzduš-ných vírech, budíce fantastickou malebností účast ci-zinců.

Výjimku činil zažloutlý, švabachem potištěný list sta-robylého papyrusu, jenž vyčníval zpod okapu obecné a měšťanské školy v Palackého ulici, byv tam uvržen nedávnou víchřicí.

Prst osudu, vtělený v nepatrného, opelichaného vrab-ce, počal vytrvale klovat do tohoto podivného lejstra a uvolnil je

do té míry, že bylo znovu uchváčeno skota-čivým severákem a pohoupavši se na vzdušných vlnách vlétlo otevřeným oknem do třídy IVb, kde dopadlo na rozevřenou čítanku žáka Emila Seiferta, jenž byl právě plisněn pro nepozornost a pošťuchování sousedů.

"Sedněte si, nezvedený žáče," burácel roztrpčený mezzosoprán páně odborného učitele, "zavřete knihu a dávejte pozor!"

Žák Seifert usedl, zavřel knihu a počal opět šeptat a vytrhovat, načež byl vykázán z učebny. Zvlčil děčko, nesouc pod paží knihy, opustilo školní budovu a vyhle-dávši postranní uličku oddalo se hazardní hře v kuličky s několika zhýralými uční.

Octnuv se na šikmé ploše na svahu Krasovy ulice, prohrál Emil Seifert v riskantní tinkané veškeru hotovost a nerozpakoval se zaměnit svou zánovní čítanku za 20 červených, 3 zelené, dvě skleněné, šest pozlacených a třicet stříbrných kuliček.

Zatím co zkažený klučik pokračoval v zavrženíhodné zábavě, kvapil nový majitel čítanky, holičský učeďník Šimonek k antikváři, kdež získal za neužitečnou, mrtvou literaturu hojně kovových mincí, potřebných k zakou-pení vstupenky na parket G do bio "Zabiják".

"Eh, kletě!" vykřikl po jeho odchodu antikvář pan Plesnivec, drbaje se hněvivě na pleši, po níž se čile proháněli štírkové knihovní; "napálil mě, mladistvý ni-čema. Je to staré nepotřebné vydání z minulého týdne."

Ještě s jinými dobovými přežitky putovala zastaralá čítanka v náruči příručího Kuřátka do hokynářství paní Marie Stuchlíkové, jež jich nemeškala použít jako obalů na své vysoce kvalitní zboží.

Chopivši nejprve navrch ležící čítanku, zručně urvala poškozený hřbet a z uvolněných listů urobila nespočetné úhledné kornoutky, jež naplnila vonnými, čerstvě praže-nými plody bůru obecného.

Vůně buráček přilákala do krámku útlé, sotva šesti-leté děvčátko, jež odevzdalo paní Stuchlíkové užmolený, pracně uspořené padesátník a vedeno nepochybně este-tickým vnuknutím, vybralo si kornoutek, jenž zažloutlou barvou a švabachovým písmem kontrastoval s ostatními bělostnými stránkami čítanky.

Tisknouc aromatické buráky k řádrům, odhlopkovalo dítko do tlumeně osvětlených uliček, které opřádaly krámek hokynářčin podřimlou, pohádkovou síť.

V jedné z těchto starožitkovských avenuí se právě flinkalo degenerované individuum, aniž kdo měl tušení, že pod jeho odpornou, hnus budící maskou zpustlého padoucha se skrývá ještě daleko odpornější a zavilejší mrzká tvář krále žižkovského podsvětí a přilehlých žump.

Znechucen a ideově rozvrácen nezdarem honby za snářem hleděl Veliký Al tupě na zduřelé špičky svých zchátralých bot, které nesly dosud stopy kruté inkvisice, vykonané na zádech provinilé tlupy.

Pojednou dolehla k jeho ohyzdným nozdram jakási opojná vůně. Al vzhledl před sebe očima, z nichž sála vzrušující se vášeň. Nic netušíc, cupitalo proti němu děvčátko louskající buráky, a vběhlo přímo do spárů bidákových.

"Che!" zařičel rozdrážděný netvor, vida kornout v rukách něžného, nevinného stvořeníčka, a ničeho se neštítící rukou vyrval ubohé holčičce sáček s omamně vonícími zámořskými plody.

Usedavě štkajíc ubíhalo nevinátka, provázeno cynic-kým chechtotem lidské bestie, jež hbitě pohřžila po-skvrněné pařáty do kornoutku a počala si cpátí nečistý jícen chutnými plody. Vyvrhel netušil, že tři oči pozoro-valy jeho zhovadilé počínání. Dvě z těchto očí patřilo reportéru bulvárního listu "Prassa žižkowska", jenž sedě přikrčen za vývěsní tabulí masérského salónu číral hbitě do sensačního zápisníku titulek: "Zvrhlík zlákal děvčátko do odlehle uličky". Třetí oko bylo vševidoucí oko trestající Prožřetelnosti.

Neboť čin tak mrzký nemohl zůstat bez trestu. A sku-tečně! Sotva poslední oříšek zmizel ve chřtánu Alově, hnulo se cosi v jeho zatvrzelém nitru a tvář nabyla kajícího, takřka bolestného výrazu. Buráky totiž počly bůřiti v jeho útrokách a nutkati ničemu, aby kajícně vyhledal jedno z nejdolejších zákoutí žižkovského ghetta.

Konaje tuto mučivou proceduru s tváří střídající celou stupnici odstínů jakož i nuancí bolu a utrpení, hleděl upíci král podzemí tupě na prázdný kornoutek, jež dosud držel v ruce; najednou však jeho kalné bulvy zaplály divokým požárem a radostný výkřik přerušil sérii melancholických vzdechů, jež až dosud provázely jeho obtížný výkon. V jeho nepřírozeně rozšířených, zpustlých panenkách pochybné pověsti zrcadlila se jasně ozdobná švábská písmena hledané 66. stránky Štorchova Mariánského snáře!

Divoký boj citů burácel v prsou zlosynových. Lidská hrabivá přirozenost dychtila po listu snáře, jenž byl klíčem k nesmírnému bohatství, přírodní zákon pak, vložený i do nelidského srdce tohoto otrlého padoucha, velel použít papíru jakožto obětiny a očistného prostředku po vykonaném obřadu.

Tvář Alova, modře kolorovaná azurovým plaménkem lampy, zežloutla úzkostí, nabývající tím výsledného zele-ného zabarvení a bezradné, zoufalé oči knížete podzem-ních doupat těkaly úzkostlivě po nejbližším okolí.

Vtom viz! Na protějším chodníčku, co se to tam bělá? Nepoletuje to bílá holubice nad kameny dlažebními, ale pohozený kus novin se to vznášá dosud svěžím vánkem poháněn ulicí. Nová naděj knitla v nitru Velikého Ala a král lupičů jme se poskakovat v podřepu po dlažbě, snaže se levicí dosáhnout bludný útržek, zatím co pravice přidržuje uvolněný spodní oděv banditův. Tato rozčilu-jící hra zaměstnala Velikého Kapouna do té míry, že neznamenal černý, hranatý stín, jenž se zvolna blížil z temného pozadí, provázen menším oblým stínem s charakteristickým tvarem strážnického obušku.

Pi-kantní druh kozačka, provozovaný právě Al Kapounem, vzbudil zvědavou pozornost patrolujícího bobyho, který s nelíbeným zájmem se jal přihlížet křepkým poskokům neznámého muže, jehož bělostná záď se vyzývavě leskla v přísvitě pouliční svítilny, zesíleném bledým světlem luny.

Vtom dosáhl Al volnou rukou unikajícího papíru a zá-roveň zahlédl levým koutkem oka povědomý stín, za-končený známou vypuklinou přílbice; okanžitě zahodil duchapřítomný bandita pracně ukořistěný papyrus a neprodleně se vztyčiv dal se na střelhitý úprk, vytáhnuv v běhu pravici spodky, aby bělostná plet' jeho zádě neskytla snadný cíl

služební pistoli bobyho. Rána na-zdařbůh vypálená třesla temnotou a zároveň zazněla z dálky příšerná kletba prchajícího zlosyna. Neboť ještě za úprku zjistil Kapoun, že třímá v ruce neblahý útržek novin, zatím co list snáře, který omylem zahodil, stal se opět hříčkou větrů a byl právě novým, nenadálým poryvem vichru vyneseno vysoko nad střechy dřímajících dvou- i vícepatrových žižkovských mrakodrapů.

KAPITOLA PATNÁCTÁ

Pairovo procitnutí

Intimní modré šero halilo sametovou clonou nádher-nou komnatu v mezaninu útulného rokokového paláce, jenž byl chloubou a ozdobou Chlumovy avenue. Touto krásnou jizbou, jejíž přepychové zařízení matně opalisovalo v řidnoucím jitřním soumraku, nesl se namáhavý chrochtot, přerývaný bolestnými vzdechy a výkřiky ó já! achich ach! a podobně. Tato podivná zvuková hra se linula zpod skvoucího baldachýnu, rozestřeného nad starobylou šlechtickou postelí. Na tomto historickém lůžku, jež nádherou ještě daleko převyšovalo proslulé lože Záhořovo, pokryt peřinou z kajčího prachu úpěl sir Dařbože, člen Horní sněmovny, velkořezník a výrobce speciálních lahůdek z oboru uze-nářského, zvaných dařboženky, jako by ho tlačila můra nebo nějaké těžké sny, které tak často doléhají na usta-ranou hrud' mocných tohoto světa.

Čerstvý vzduch zvenčí, proudící gotickým oknem na peřinu otužilého lordstva, zachvíval nebesy a podivná věc - s jedním prudším závanem vklouzl do ložnice svitek papíru a snesl se jako sněhová vločka na těžce se dmoucí pokrývku urozeného spáče.

"Pomoc!" zakvílel v tom okamžiku zpocený sir hla-sem tonoucího. Po tomto výkřiku zapraskala postel v sousední komnatě, ozval se známý šustot nedbalek a bílá postava vešla do ložnice pairovy a otočila vypína-čem. Proud paprsků z renesanční obloukovky obilil kypře zteplou postavu lady Dařbožové, zahalenou v hermelínové pyjama.

V oslnivém jasu lampy zářila pohádková nádhera komnaty lordovy. Stěny, pokryté těžkým lyonským hed-vábím purpurové barvy, byly ověšeny vzácnými zvětše-nými reprodukcemi ilustrací Pečírková kalendáře, jinde opět visely zbraně a trofeje lovecké, rybářské, z křížáckých válek a z bojů Vršovců se Slavníkovci a drahocenný nábytek z různých dob byl s to uvést ve zmatek žasnoucí oko náhodného diváka. Vedle starořímského kanape skvěla se mohutná noční lampa z doby osvícenské, na nočním stolku z doby temna tikal skvostný budík z doby probuzenské, zpod barokní almary vyčnívala gotická perka, na mahagonových stolcích stály busty předků z doby Josefa II. až třetího, nad postelí, jež patřivala kdysi Madame de Pompadour, visel umělecký portrét pana Dařbože od Rembrandta a pod lůžkem bylo možno zahlédnout jednoduchou antickou vázu z doby mykénské.

"Přál jste si něco, choti?" pravila lady, starostlivě hledíc lornětem na namáhavě se probírajícího manžela.

"Už je to dobrý, my darling," funěl lord, protíraje si růžovými, buclatými pěstičkami oči. "Ale bylo to cosi strašného, nevyslovitelného," vydechl probuzený stát-ník, ovívaje se ulitou perlorodky, jež mu sloužila za popelníček. "Nechtějte na mně, drahá Máry, abych vám vyprávěl příšerný, mystický sen, jenž mě právě dusil."

"A co to máš na peřině, Šebestián?" vzkřikla pode-zřívavě lady Mary.

Pan Dařbože se s jistým úsilím nadzvedl a upřel zdi-vený zrak na matně žlutou tiskovinu, spočívající na jeho pokrývce. Jeho úžas vzrostl, když složitým pohybem kolen přiblížil papyrus k svému výrazně se lesknoucímu obličejí a počal polohlasem předčítati:

"Labe ssumieci po luczinách widěti, regulace 1668.

labuzzníkem býti a ustrzice pojídati, wiz staropensista 23.

labyrint swjeta czísti, v daňových przsedpisiech sě nevyznáss 987.

lakmusový papierek v kyselině namázeti, po obdrzzeniu daňového wýmieru zmieniśs barvu 777889.

lamacze widěti, rozkoss, wiz tiež czeský film 776."

"Snář!" zvolala udivená mylady, přistupující k čtou-címu choti, jenž rovněž ohromen pokračoval:

"lapiduchem býti pronásledowán, na nic nepřijdou 945.

lasturu otwíratí a perlu z ní swiním házeti, staneś se kapelníkem dechové hudby 1878.

lasskowati, wiz czísnice 98.

lať objemnú o sauperze przeraziti, sportowní výkon 548.

lawiczníkem mokrým przes hubu dostati, neprzījennost 9878.

leбку czeskau, twrdau míti, wiz úwodniék Nár. poli-tiky 654.

lebediti si, wiz dtto.

lepiti pytlíeky, Kartauz sě bedlivě wystrzíhaj 911.

lesem semo tamo ljbě s diewkau sě prochádzati, ftáčik zasweholi a diewka bude zachráněna 199.

lesstíti klinky, wiz klinky pucovati.

lesstidlo na boty omylem na chléb mazati, prűjem 1722.

lední medwjedy na mucholapku chytati, podiwínstwie 87.

lessetínskému kovárzsi biceps ohmatávati neb za waus jej potahovati, neúcta k stárzí, též wiz surowý zztet a prsez hubu dostati 1436."

Mylord pojednou zmlkl a jeho vyjevený zrak se užasle upíral na zažloutlý papír. "Co je ti, Šebestiáne," zvolala mylady zděšeně.

"Hle, tady! Výklad! Můj sen! Můj sen!" breptal lord v mystickém vytržení a chvějícím se ukazováčkem pod-trhával předposlední řádek švabachem potištěného listu. Lady Mary sáhla po pergamenu a jala se ku podivu rychle slabikovat.

"Lejnem se mazati, we wzneśeně społeczności welké cti dojdeś 915."

"Fidonc, hnusně!" vzkřikla znechuceně, odhazujíc žlutý list.

"Fidonc sem, fidonc tam," vece lord, jenž se zatím vzpamatoval ze svého úžasu, "stará, tohle je dobrý znamení. Já sice nevěřím na žádný pověry, ale tendle list sem vlítnul voknem z vyššího pokynu, poněvác skýtá přesnej vejklad snu, kerej se mi právě zdál."

"Šebestiáne, tebe chytá fantas!" zvolala vznešená choť velmožova, žasnouc nad podivnou řečí.

"Žádnej fantas mě nechytá, Máry, alébrž chladnej rozum mi praví, že to nejní jen tak samo sebou. Dyž se mi zdá, že sem, že jako - tentononc a vůbec, probudím se a na peřině se vobjeví tajemnej list, na kterým je ten sen vyloženej, - no dovol laskavě, to nejní vobyčejná náhoda. A ančto tam stojí, ve vznešený společnosti dojdeš rozličnejch poct' a my sme dostali pozvánku na ten gentlemanskej ples, plyne z toho, že to bude na tom bále, kde budeme tento jako poctěný. Vostatně si to zasloužím, protože to nejní žádnej med spadnout do takovýho tentononc..."

"Co tím míníte, sire Šebestiáne?" ptala se lady pokud možno chladně.

"Že se na ten bál pude," odvěce mylord bodře a na tváři šlechtičny se mihl záblesk dobře ovládané radosti.

"A teď skoč do krámu," pravil důrazně sir Dařbože, ukrýváje v záňadří cenný papír, "bude už sedum a dnes je čtvrtek, a to dycky chodí paní korvetní admirálová Babočková pro telecí nožičky. To je fajnověj kunčoft, kerej muší bejt prima vobslouženej."

Lady kývla hrdě hlavou a opustila komnatu. Sir Dařbože ji po chvíli následoval, přehodiv přes sebe nachový ranní plášť, dědičný to úbor jeho rodu, pořízený ze dvou řeznických zástěr.

Sotvaže lordstva odešla z místnosti, ozval se jemný šustot, provázený tichým zapraskáním okenního rámu a drobná postavička vyhoupla se na okno a - spravedlivě nebe! - ohyzná černá opička se žlutým obličejí-kem šklebila se do pokoje. Nebylo pochyby, že ďábelský Japončík Mi-Kota, jehož příšerná ruka se vztahovala stále nad Žižkovem, hotova vypustit tajemné orientální hrůzy na nic netušící obyvatelstvo, vyslal jakousi po-divnou stvůru, aby vnikla do bytu mocného a oblíbeného žižkovského státníka.

Ohavná zrůdička skočila hbitě dovnitř a svític si fosforeskujícími drápky a očima počala zevrubně prohledávat pokoj. Téměř hodinu šukal pitvorný opičáček po kom-natě, až konečně vztekla vrče a zřejmě nenaleznuv to, po čem slídl, vyhoupl se zpět na okno.

"Tisíc ďáblů," zahučela nestvůrka lidským hlasem, "tentokráte mne oklamal, prokletý křišťál!"

Vtom dopadla záře ranních červánků na titěrnou hlavičku obludky a objevila se pekelnická tvář samot-ného Mi-Koty, oděného v černý, přiléhavý trikot.

V příštím okamžiku skočil žlutý démon na okapovou rouru a zmizel jako nepřijemný přelud.

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ

Vepřové kolínko o páté

Nádherná hala domu Dařbožů byla naplněna šumem, smíchem, hovorem a kouřem vybrané společnosti, která se tu sešla na předplesovém soirée, pořádaném mylordem z Dařbožů v předvečer maškarního plesu "Clubu gentlemanů Žižkov".

Červenavé plameny, starodávného krbu, jenž je spolu s elektrickým klavírem typickou okrasou příbytků staré žižkovské šlechty, ozařovaly výrazné hlavy příslušníků vládnoucí kasty, dokreslující rázovitými stíny energické obličejje jejich statných chotí.

"Dnešní večer bude, tak říkajíc, zlatým hřebem do rakve letošní saisoóny," pravil velkoobuvník Mac Macoun jemně zastřeným hlasem, a spolknuv šťastně neuvěřitelně mocné sousto prorostlé vepřové pečeně, dodal zjasněným tónem:

"Bude to, abysme tak řekli, parádní."

"Prostě velkolepé," souhlasil admirál Babočka, či-chaje k prasečímu rypáčku, jež před něj právě postavil maličký obratný číšník uhlazeného zevnějšku; těsně za tímto drobným sklepníkem klusal statný komoří, nesa stříbrnou krabici s doutníky, jenž, jak se podobalo, nená-padně se snažil přiblížit se na dosah ruky k hbitému číšníkovi. Ten si však udržoval stále malý náskok. Tato zábavná hra nadobro unikla pozornosti živě se bavícího pairstva a toliko děcko podkoního, jež nikým nepovšimnuto si hrálo u krbu se sukovitými poleny, sledovalo se zájmem oba klusající sloužící, radostně tleskajíc.

"Slyšel jsem, drahý Dařbože," zafuněl po chvíli markýz de la Čína, "že vaše rozhodnutí zúčastnit se dnešního mumraje padlo za okolností věru podivných a pikantně tajuplných. Mohl byste nám, urozený příteli, ukázat coby korpus delikti, onen záhadný list, jenž hrál v celé věci tak významnou roli?"

"Tady je, prosím, ten delikátní korpus," pravil pádně sir Dařbože, vytáhnuv ze šosu promaštěný kus žlutého papíru. List snáhe koloval rukama užaslých hostí, kteří nešetřili obdivem.

"Vono se řekne náhoda," kroutil hlavou lahůdkář a rentiér hrabě Bulánek, "ale tohle sou věci, na kerý prostej rozum inteligenta nestačí. Tady sou věda a při-rodopis bezmocný. To sou zjevny tentononc tak zvaný metafíškusní, kerý eště dlouho nebudou rozřešeny."

"Ouplně se ztotožňuju s vaším stanoviskem, hrabě," prohlásil rozhodně sir Dařbože. "Historie našeho rodu zaznamenává celou řadu takovejchto podivnejch zjevů, kerý dokazujou existenci světa záhrobního. Měli jsme na příklad mezi svejma předky upíra, kerej vypil celý hektolitry drahocenný krve."

Všichni pohlédli s úžasem na pana Dařbože. Smrtelně vážný výraz jeho důstojně zarůžovělého obličejje vylučoval však jakoukoli možnost nejapného žertování.

"Vyprávějte, lorde," naléhalo současně několik dam, toužících omdlít hrůzou.

"Je to kus ponurý a nevlídný historie," vece lord, pozoruje zamyšleně strašidelnou hru stínů, již kouzlil na zdi oheň, plápolající v krbu. Poté si vybral z krabice jemný doutník, ukousl mu rozvážně špičku, a nažhaviv jej důkladně o hořící louč, začal zvolna a důstojně soukat solidní nit svých bohatých vzpomínek.

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ

Sága rodu Dařbožů

»Kolébka našeho rodu, jehož zakladatel pocházel z Vršovic,« zahájil sir Dařbože svoje vyprávění, »stála ve venkovském záměčku v hrabství malešickém, kde je dodnes chována na půdě co nejvzácnější relikvie naší prastaré rodiny. Malešice sloužily totiž po dlouhá století za útulek posledním zbytkům Vršovců po známém de-baklu s Přemyslovci, a odtud také v pozdějších dobách vyšli hrdinové, kteří vedli náš lid v rehabilitačních mačích, jimiž jsme opět ovládli posvátnou půdu vršo-vického dolíčku, nesouce svůj vítězný prapor i do daleké Austrálie.

Dnes je tato historická budova v držení Václava z Dařbožů, jenž jsa po meči nejstarším žijícím členem našeho rodu, provozuje tu, věren tradici, živnost řeznickou a uzenářskou, která, byvši sudičkami vložena do vínku našemu pradědovi, rozvila se během věků v deset hlavních prodejen a dvacetpět filiálek.

Do malešického zámku se sjíždí jednou do roka celý náš rod ve výroční den vepřových hodů. Tehdy oživne starobylá budova cinkotem sklenic a zpěvem prastarých uzenářských balad a nikdo by v tu chvíli nevěřil, že před stoletími bloudilval těmito prostorami krvavý pří-zrak upíra, lokajícího celé hektolitry nejvzácnější teku-tiny.

První objevení se tohoto strašlivého přízraku spadá do doby probuzenské, kdy lid vršovický, rozprášený po okresech mimo obvod Velké Prahy, počal se organisovat, aby vykopal svá svatá práva, zakopaná v posvátném dolíčku, okupovaném cizáky. Tehdy stížen byl náš rod krutou pohromou. Lord Bivoj z Dařbožů byl nabrán na rohy splašenou pomstychtivou krávou právě v oka-mžiku, když se chystal zasadit smrtící ránu jejímu děčku. Byla to pro náš rod pohroma, neboť zemřel nejen dědic jména, nýbrž i ctností zakladatele našeho rodu udatného Bivoje, který byl dvorním dodavatelem kněžny Libuše, pro niž, jakožto svého nejvzácnějšího zákazníka, sám opatroval i a dodávky vepřového z divokých kanců a vlastnoručně je lifroval na Vyšehrad.

Na vlastní přání byl hrdinný lord Bivoj z Dařbožů pochován ve sklepení rodného zámku a prvenství a vláda v domě přešly na statná bedra mladistvého lorda Celestýna, čítajícího sotva čtyřmécitma let.

Již první noci po dosednutí na stolec panství Dařbožů vyrušen byl mladý lord ze spánku silným zvoněním, ozývající se z dolních prostor budovy.

"Do krámu," zvolal rázně energický mladý šlechtic, protíraje si oči. Chasník Zoula, který spal hned vedle, v komnatě pro zbrojnoše, uposlechl okamžitě rozkazu nového pána, ač celá věc mu připadala nezvyklou, a obléknuv si zástěru, sestoupil po schodech dolů.

Za chvíli však vrazil do ložnice lordovy smrtelně bílý a blebtaje nesouvislá slova. Vida zděšení oddaného pa-noše, jenž nesčíslněkrát stál věrně a neohroženě po boku svému pánu na jatkách tváří v tvář splašenému hovu, pochopil lord Celestýn, že se stalo cosi hrozného. Vzpamatovav se poněkud, sdělil chasník Zoula svému veliteli, že spatřil přízrak tragicky zesnulého lorda Bi-voje, ploužící se po krámě.

I lehla hrůza na prsa lorda Celestýna a přes to, že ho jímala úzkost o denní tržbu, která byla v šuplíku, nevyšel z komnaty, dokud se nerozbršelo. Až po svítání v bílé ranní době sestoupil opatrně do krámu a zjistil na dlaždičkách krvavé stopy trepek, jež svědčily, že nikoli pouhý duch, nýbrž bytost hmotná řádila tu uply-nulé noci. V příštím okamžiku odkryl i strašlivý čin příšerného hosta. Ze tří bandasek čerstvé hovězí krve byla jedna prázdná.

Lord zapřisahal panoše Zoulu, aby se ani slovem nezmiňoval o té hrozně noci. Chovalť vážné obavy, aby se o tom nedozvěděla veřejnost, neboť, jak vám je, vážení, známo, vyžadují kunčofti zboží čisté a hygie-nicky nezávadné a zajisté by rázně odmítli kupovati výrobky, ohmatané upírem.

Uplynul týden a znovu se ozvalo tichou nocí hrůzně zařinčení zvonku z krámu. Sotva dýchaje trávil lord bezesnou noc, sedě na posteli a dodávaje si odvahy moc-nými doušky z láhve kmínky.

Konečně sestoupil tiše před samým jitem dolů a na-hlédl skleněnými dveřmi do krámu. Krev mu při tom ztuhla v žilách a po zádech mu přeběhl ledový vánek. Patřil na vychrtlou, ale svalnatou postavu Bivoje z Dař-božů, jenž šedý vlas máje rozčuchán, nehty neuvěřitelně dlouhé a oči zeleně světlé chlemtal z bandasky poslední zbytek hovězí krve. Pak pohlédl na hodinky a tápavým krokem mířil ke dveřím. Hrůzou polomrtev ukryl se lord Celestýn do výklenku a upíří děd prošel kol něho a sestoupil do sklepení, kdež byl jeho hrob. Ozvalo se klapnutí víka rakve, načež zakuropěl kohout a vše umlklo.

Zmítán nejrozmanitějšími pocity a obavami, obrátil se můj praděd na základě insertu v Národní politice na slavného vědátora a chironanta profesora Rox-Roye a tázal se ho na radu, zaslav mu předem štědrý honorář deseti kop českých grošů ve psích známkách. Světový mág odpověděl mému předkovi v ten smysl, že lord Bivoj nenalézá v hrobě pokoje, neboť musí mstít své ura-žené šlechtictví pitím krve svého úhlavního nepřítele a vraha, hovězího dobytka.

Velečení, já nejsem žádnéj řečník, ale musíte uznat, že obrazně řečeno, byla to pro praděda Celestýna jistě hloupá situace. Nebylo možno nedopřát zesnulému předku dobrého doušku čerstvé krve, neboť on by zajisté byl proklet celý náš rod, a na druhé straně byla obava, že děd-upír způsobí domu Dařbožů nedozírné škody morální i hmotné, až se o tom doví zákaznictvo, nehledě ani ke škodám faktickým, ježto upíří starucha pil na-mátkou i drahou krev husí a přikusoval k ní krvavá jelítka a tlačanky. K dovršení zla vrátila se lordova choť Anežka předčasně z Podolských lázní. Dozvěděvši se o upírových rejdech, utrpěla Anežka Dařbožovna ner-vový otřes a vynadávši manželu bábovku a strašpytlů pohrozila mu, že počne okamžitě chřadnout, neučiní-li rázný konec alotrím upířího děda. I rozhodl se zoufalý sir Celestýn, že se pokusí přimět svého předka, dovolá-vaje se živnostenské cti, aby si příště chodil pro svůj oblikátní doušek krve někam do ústraní a neohrožoval dále prosperitu podniku.

Za tím účelem dal dopravit do krámu soudek výbor-ného prazdroje, a usednuv vedle něho, pilně se posiloval ve svém odvážném předsevzetí a vyčkával Drákulova příchodu. Když však odbila dvanáctá a do houkání sov a sýčků zaznělo vzdálené praskání rakve ze sklepa, do-provázené příšerným pokašláváním a chrchláním, opus-tila sira Celestýna odvahy a on prchal z krámu do své komnaty, kdež upadl do spárů rozhořčené manželky. Ani energickému zákroku rázné šlechtičny se nepodařilo přimět lorda, aby se vrátil do přízemí, v němž rejdl jeho strašidelný předek.

Leč divná věc! Ráno se zjistilo, že tentokráte se duch dědův ani nedotkl bandasek s krví, ale zato sud s ležá-kem byl

prázdný. Zachutnalt' upírovi lážový prazdroj do té míry, že vychlemtal celý soudek, krví nadobro pohrdnuv. Když o tom lord referoval choti Anežce, za-myslila se chytrá tato paní a uvažovala:

"Zajisté musíme respektovati gusto pradědovo. Uchys-tejme mu vždy soudek přímo ve sklepení, aby se nemusil trmácet po schodech, což při jeho stáří ho jistě velmi namáhá."

I učinil lord, k čemu jej důvtipná choť nabádala. A hle, upíří přízrak Bivoje z Dařbožů našel zálibu v tomto druhu nápoje, upírům jaksi nezvyklého, a od té doby se s ním počaly dít pronikavé změny.

Jeho plíživá chuť se změnila v rázný sokolský krok a brzy počaly zaznívat ze sklepení bodré popěvky rozjařeného Drákuly, takže sir Celestýn se osmělil navštívit jej při noční orgii, aby se ho zeptal, jak je spokojen s kvalitou piva. Upír ho velmi srdečně přijal a tu noc strávili spolu v družné zábavě až do prvního rozbřesk-nutí, kdy sir Bivoj vysvětlil svému potomku, že musí před kuropěním opět ulehnout do sarkofágu, neboť jinak by byl konec jeho upíří existence. Poté zalezl hbitě do rakve.

Od onoho dne navštěvoval sir Celestýn často veselého Drákulu ve sklepení a ti dva tam mnohý soudek pili spolu a zapěli si z plných plic a na víku rakve vybojovali nesčetné partie lizaného mariáše, dudáka a božího po-žehnání.

Děd upír, který se zatím blahodárným působením chmeloviny změnil z hubeného starce v dobromyslného tloušťka, svěřil za těchto veselých besed svému vnukovi znamenitý recept na výtečnou upíří tlačenkou, kterýžto delikatesní, nenapodobitelný špekbuřt založil slávu na-šeho rodu a dodnes se u nás vyrábí pod jménem "Dědův odkaz".

K ránu se pak oba nejvíc nasmáli, když praděd Bivoj se ukládal do rakve, která mu začínala být malá vzhle-dem k blahobytně se šířícímu objemu jeho bříška, takže sir Celestýn se často hodně zpotil, než svého předka nacpal do rakve a rázně přirazil víko, celou váhu svého mohutného těla na to vynakládaje.

Za těchto poměrů počala však zanedbávaná lady Dařbožová žehrat na manželovy radovánky s upírem, jehož sir Celestýn navštěvoval noc co noc, prý z úcty k před-kům. Tu se uchýlila důvtipná paní k ženské lsti a dala jednou dopravit do sklepa místo ležáku objemný sud čtrnáctistupňového, řáckého porteru.

"To je malvaz," liboval si té noci Drákula, netuše, že pije nápoj zhouby. Brzy se dobrý ten upír velmi rozjařil, bušil pěsti do sudu, zahazoval při hře neprozřetelně trumfy a pěl nemravné a svému rodu, stáří a posmrtnému povolání neslušící písně, a posléze k ránu byl tak zmožen silným mokem, že ani s pomocí sira Celestýna, ostatně rovněž silně nachmeleného, se mu nepodařilo vecpat se do rakve. Otrávení několika bezvýslednými pokusy, zanechali oba šlechticové marného namáhání a mávnuvše resignovaně rukou usedli opět k říznému trunku a zanedlouho upadli v hluboký spánek.

Tak se stalo, že můj předek sir Bivoj Dařbože, upír a drakula, nevrátil se před kuropěním do rakve, jak na-fizuje přísná služební pragmatika upírů. Jsa takto na-dobro a definitivně mrtev, byl pochován s náležitými poctami do rodinné hrobky.

To je tedy, velectění, příběh o našem rodinném upí-rovi, jenž na rozdíl od vampýrů cizáckých byl dobrým českým strašidlem, lidovým a dobrosrdečným, jež velmi proslavilo náš rod. Dnes, díváme-li se na úskok mylady Anežky střízlivým okem živnostnického historika, musí-me označit její počín za nepředložený, neboť kdyby byl býval upír zachován do našich dob, mohl mít za dneš-ních změněných poměrů nedožrnný reklamní význam pro naše vzkvétající podniky.«

KAPITOLA OSMNÁCTÁ

Neblahé psisko baskervilské

(Sága rodu Dařbožů II)

Společnost setrvala v tichém mlčení, hluboce dojatá pohnutlivým příběhem. Byl to sir Dařbože, jenž po chvíli opět promluvil, lově z hluboké tůně svých pamětí novou zkazku:

"Voni byly ještě jiný, příšernější zjevy v dějinách na-šeho rodu. Jako třeba ten baskervilskéj pes. To by byly, velectění, celý romány vo tom."

"Baskervilský pes?" žasla společnost jako jeden muž. "Neslýchané! Úžasné! Apartní! Vyprávějte, lorde!" naléhali všichni.

"To se nedá jen tak vyprávět, to se musí prožít," pokračoval sir Dařbože, odfukuje kouř z nově zapále-ného doutníku.

»Tendleten příběh spadá do doby velmi dávné; tehdy seděli ještě Vršovci v mateřském doličku vršovickém a daleko široko slynuli slávou a statečností. Mezi nimi pak zvláště vynikal náš praděd rytíř Zbyněk Dařbože, jehož pádnou pravici pocítil ne jeden nevěstičí pes, neuznáva-jící superioritu vršovického bojového teamu.

A právě tomuto nebojácnému rekovi se stal osudným malý psík, pověstný pes baskervilský, jenž od té doby věští svým vytím příchod nějaké pohromy našeho rodu.

Praděd náš se proslavil zejména ve válkách křížáckých, které byly oblíbenou kratochvílí tehdejšího rytířstva. Zpupní Turčini totiž, derouce se od západu do držav křesťanských, obsadili tehdy Nuselské údolí, a tam pychu pohanskému a hodokvasu se oddávali, sužující domácí obyvatelstvo.

Jak je vám, vážení, známo z historie, byli to právě naši předkové, Vršovci, o něž se roztříštily všecky náporu sveřepých Turků, snažících se proniknout na naše území s výpravami Čedoku a Doležalovy kanceláře.

Stateční Vršovci podnikli jednou výpravu, jejímž úče-lem bylo dobýt zpět hostince "U kříže", okupovaného Saracény, kteří zde provokativně hrávali "boží požeh-nání", a nadto ještě drze obtěžovali dvě křesťanské krás-ky, které tam byly čišnicemi.

Můj praděd Zbyněk Dařbože se vyznamenal hned na počátku bitky v slovní šarvátce díky svým št'avnatým úslovím. Tu se pak strhla tuhá bitka, kdy rytíř Zbyněk a jeho druhové, vybilivše posléze celou hospodu a vy-rvavše obě

křesťanské dívky ze spárů nuselských muslimů, dali se na organisovaný ústup, při čemž praděd zůstal zpět, aby jim kryl záda. Konečně i on, obtížen kořistí, couval pozpátku z bran hostince, při čemž mu byla spuštěna na záda roleta. To jej připravilo o velkou část trpce vydobytého plenu, ale děd svým mohutným hřbetem nadzvedl žaluzii, a utrpěv toliko zlomení něko-lika veržinek v náprsní kapse, ušel pomstě pohanů jižijž se na něho sápadících.

Po tomto slavném tažení byl rytíř připoután na několik týdnů na lože, trpě silným houserem. Pečlivá choť dala jej dopravit z vršovického sídla do Malešic, kde již tehda, na zmíněném záměčku, vzkvétala filiálka vedená osvědčenou rukou věrného vasala, vyučeného chasníka Nechleby.

Horský vzduch, vanoucí ze sousedních mohutných Židovských Pecí, působil blahodárně na chorý kříž rytířův a Zbyněk Dařbože vůčihledě nabíral nových sil a živelně se těšil na odvetné utkání s Nuselskými.

Jedné osudné noci, když právě obětavá Ludmila z Dařbožů baronesa z Podčáptí natírala arnikou drsný, chorý hřbet rytířův, ozvalo se táhlé, žalostné psí vytí, přicházející jakoby z udírny.

"Sultán?" zašeptal sir Zbyněk přiškrčeně.

"Ale vždyť jsem ho sama uvazovala," odvěce pobledlá rytířka, "a pak, todle nejni Sultánův hlas."

"Máš pravdu!" zasupěl rytíř a těžká chmura usedla na jeho ježaté obočí, "todle je nějaká docela malá psina. Dyk jakpak by se Sultán vůbec protáhl do udírny, dyž je zamčeno. Vstanu a pudu toho vetfelce přerazit."

"Ach nechod', nechod' do udírny, můj pane a rytíři," prosila paní Ludmila, "todle neznamená nic dobrého. Čítala jsem v kalendáři o takových psích zjeveních, která věštila smrt."

"Co to mluvíš, ženo má!" rozkřikl se rytíř Zbyněk. "Já vím dobře, proč ten lump Sultán neštěkal. Poněvadž je to asi ta Šlemrovic čuba, a on za ní chodí. Ta bestie se protáhne všude, a teď mi žere exportní šunku, určenou na vývoz do zámorí. Ale dlouho ji žrát nebude!"

Marné bylo všechno zapřísahání nešťastné choti. Tvrdohlavý rytíř trval na svém a chvátal s bejkovcem do udírny. Brzy nato zaslechl přestrasená paní Ludmila výkřik a dunivý pád a opět zaznělo žalostné, táhlé vytí. Věrný vasal Nechleba nalezl pak svého pána na kluzkých dlaždicích udírny, bolestně nařikajícího. Bylť si pádem obnovil housera a stržení kříže a skončil v blouznění, bolestech a horečkách.

Nikdo nikdy nespátl onoho psa, ač mnozí na něho číhali a snažili se jej polapit do všelijakých lécek, pasouce po jeho stopách, jež byly nejasné a tajemné a vedly do sousední obce Baskervilic, která ležela za kopcem. Proto jsme mu říkali pes baskervilský. Kdykoli se ozval jeho štěkot, věštilo to vždy nějakou vážnou nebo tragickou událost pro náš rod, hlavně ztráty zboží, úmrtí členů rodiny nebo dokonce pokles cen. Kolovaly různé po-chmurné zkazky o tom, že kdysi pes jakéhosi chudického chalupníka z Baskervilic potají navštěvoval naše řeznic-tví a přilepšoval si tak ke stravě, odnášeje kousek špekbuřtu, tlusté od šunky nebo uzenku. Při jedné takové výpravě zastihla psíka pádná a trestající bota mého praděda, jenž prchající zvíře natřel po hřbetě tak důkladně, že z něho vyrazil hříšnou psí duši.

A byl prý to duch poníženého a uraženého zvířete, jenž se pak celému našemu rodu mstil za utrpěná příkoří.

Nejtragičtější osud potkal našeho osvěceného a svobo-domyslného strýce France, jenž máje maturitu, přijímal tyto rodové zkazky s cynickým posměškem pravého voltairovce. Seděli jsme právě u oběda, když se z krámu ozvalo žalostné psí zavytí. Vyběhli jsme ven a zahlédli jsme jakoby stín mihnoucí se pootevřenými dveřmi. Strýc Franc s kletbou na rtech se vrhl za prchajícím, a tu jakási neznámá síla mu podrazila nohy, strýc se skácel přes práh a vtom roleta spadla jako blesk hromovým rachotem. Chodcům se naskytlo hrůzné divadlo. Strýc Franc, nemaje v sobě středověké síly a odolnosti praděda Zbyňka, nevydržel prudkého náporu rolety. Bezevládně jeho tělo se válelo v krámě bez hlavy, jež se k úděsu všech mimojdoucích kutálela po chodníku.

Naposled zaslechl ono příšerné vytí můj vznešený tatíček sir Bartoloměj Dařbože, právě když v přístěnku za krámem brousil čepel své poboční zbraně. Hlas psův zněl přímo z krámu a sir Bartoloměj nemeškaje vrhl se do prodejny, - leč ta byla prázdná; jen kývající se pletenec uzenek, podstatně zkrácený, svědčil o psově nedávné přítomnosti. I vyřítil se lord Bartoloměj, mávaje britským nožem, na ulici a přitom téměř vrazil do kamelota, vyvolávajícího senační titulky:

"Maximální ceny párků a buřtů stanoveny! Od zítřka vuřt pouhých 20 haléřů!" Jako podřatý habr skácel se sir Bartoloměj, raněn byv mrtvicí v čtyřicátém roce kvetoucího života. To bylo poslední neblahé proctví psa baskervilského, jenž je kletbou našeho rodu, neboť nevíme dne ani hodiny, kdy...«

Siru Dařbožovi se nepodařilo dokončit tuto větu, neboť příšerný, nervy drásající psí štěkot se rozlehl tichou halou. Hrůza, která po tomto nenadálém zaštěkání za-vanula místností, dá se těžko popsat. Hosté zsnali, číšníci a lokajové drkotající zuby marně se snažili srazit kmitající kolena do předepsaného pozoru a sir Dařbože hleděl před sebe zorníčkami hrůzou rozšířenými, jako by zíral do daňového výměru. Opět zaznělo halou zaštěká-ní, tentokrát silnější a zuřivější, ačkoli v celém prostoru sálu nebylo jediné psí bytosti.

A náhle, než se kdo mohl vzpamatovat nebo uvědomit si, co se děje, vrhl se malý, bleďožlutý číšník několika klokaními skoky ke dveřím a za ním se hnalo příšerné černé psisko, zuřivě vyjíc a štěkajíc. Jim v patách se řítily statný lokaj v nádherné livреи.

Všichni se jako na povel ohlédli do kouta ke krbu, odkud zuřivé zvíře vyskočilo, v úzkostných obavách o osud komorníkova děcka, jež si tam do té chvíle tiše hrálo. Leč běda! Po dítěti ani stopy, jen rozházené ša-tečky, botičky a zpod krbu vyčnívající lokýnky dětských vlásků!

Zatím prchající číšník, jenž třímal v ruce zmuchlaný kus papíru, cíťe mocný chrup rozzuřeného psa sotva na píd' od své zádě, vstřelil papír za plného běhu do jednoho z kabátů, jež visely ve vestibulu paláce, a sjel jako opice po klandru do přizemí.

"Za ním, Cliftone!" vykřikl komoří, jenž zůstal o kus zpět, a oba dva, valíce se takřka po schodišti, byli by málem povalili drobného šilhavého kuchťáka, jenž nesl nahoru do hodovní síně obrovský dort, na jehož vrcholu byla z mandlového

těsta vytvořena postava sira Dařbože, jak zabíjí pětikilovkou obrovského býka.

Zatím co v přízemí Franta Bidlo s Cliftonem očenívali dlaždičky, snažíce se zachytit ztracenou stopu Mi-Kotovu, squire Čumbrk, odchází na jakousi stát-nickou schůzku, oblékl si ve foyeru svůj bobří kožich, a sotvaže sestoupil po vedlejším schodišti, objevil se šil-havý kuchtík a počal šacovat zavěšené tu kabáty. Ne-naleznuv, co hledal, vydal hnusnou kletbu a zmizel i s dortem postranními dveřmi právě včas, aby se nestřetl s Bidlem a Cliftonem, kteří se vraceli z nezdařeného lovu.

Když zmatek a zděšení mezi účastníky předplesového lunche dosáhly kulminačního bodu, zazněl ode dveří jas-ný hlas mistra Bidla.

"Ladies and gentlemen," promluvil detektiv s okouz-lujícím úsměvem, "neračte se znepokojoovat, vše jest v pořádku. Good bye!"

Clifton s Bidlem stanuli na ulici, drbajíce se na hla-vách.

"Opět ušel, padouch!" zuřil Veliký Franta.

"Pshaw," zavrčel vztekle Clifton.

Vtom jako stín mihl se kolem jakýsi nebohý šupák v záplatovaném oděvu a upustiv kousek papíru zanikl v temnotě.

Mistr se shýbl, rozbil útržek a četl:

- Dnes večer - ples gentlemanů - Kapo - Mi-Kota -. Neztrácejte čas!

Vaše oddaná

Žižkovská Lilie.

"Tisíc sívookých démonů," zaklel Bidlo radostně. Hbitě vytáhl z nohavice fujaru a zapískal dumný popě-vek. Na tento smluvený signál vyjel z vedlejší ulice MUC Vacounem řízený stěhovací vůz, obsahující malou cestovní převlékárnu, a oba geniální špehové, člověk a zvíře, zmizeli v jeho útrobách.

KAPITOLA DEVATENÁCTÁ

Ples gentlemanů

Je zjevem příznačným v dobách neklidu a nejistoty, že lidé, nevědouce, co neblahého příští den přinese, vrhají se střemhlav do víru radovánek, hledíce urvat životu vše, co se urvat dá.

Vznešení Žižkované i lid prostý plnili danciny, za-hradní restaurace, kolotoče, plesové sály a americké houpačky, bujně se veselice a kvasíce, zatím co policejní aparát se sirem Bublaninou v čele podnikal nadlidský boj s nečistými živly podsvětními.

V bohatém fetězu zábav a mumrajů zaplál mimořá-d-ným leskem zlatý hřeb podzimní sezóny, maskarní ples, pořádaný "Clubem gentlemanů Žižkov", spolkem, jenž sdružoval žižkovskou šlechtu s uměleckými a státnickými kruhy mladé republiky.

Všechno se kvapně hrnulo do dvorany chvalně zná-mého hostince "Na dupárně", ozážené světlem oblou-kovky, diskrétně tlumeným červeným sajnepapírem, jenž nevтіravě udával ráz večera - "Noc v Moulin-Rouge". Tu se již zvedá taktovka, vedená pevnou pravicí pana Šmorhajzla, jehož mohutný ensemble "The melodie pardal boys" spouští řízný tuš a za stupňujícího se po-tlesku vchází protektor plesu, spolkový president v ná-rodním žižkovském kroji, máje po pravici vznešeného hostě Dalibora XXXVII., krále vinohradského, po le-vici Davise Cupa III., urozené dóže benátské sezením na Štvanici. Za nimi kráčí houfec vynikajících osobností ze světa uměleckého, sportovního, vojenského a vědec-kého, mezi jinými colonel Lang Sam Etts, zvaný krátce Dlouhý Sam, jenž přeletěl Vltavu směrem ze Starého Města na Letnou, dále slavný rohovník Bob Řízek, mistr Spojených států žižkovských všech vah od decimální až po automatickou, Anatol Šmidra, synovec skladatele nesmrtné písně "Ať, ať, ať, je to jako lat", učenec Picka, badatel v oboru atmosférických poruch a otec sedmi nezaopatřených dětí, jenž se vydal za účely studijními do hostince "U zakouřeně pěnovky", a tam vydržel plné dvě hodiny v husté, nedýchatelné atmosféře, dav tak světu příklad obětavosti a neporovnatelného hrdinství, a dále řada vysokých důstojníků, lordů, hrabat, kurtizán a jiných významných osobností.

Průvod se roztavuje na pódiu a spolkový president se obrací k vzácným hostům a zahajuje ples tradičním výrokem:

"Tak šup a už se jede!"

Naráz spustí hudba řádívý pardale-fox "Žižkov, srdce Evropy", a četní gentlemanové, zahvízdavše obřadně na své dámy, vtančili osobitým stylem do sálu, čímž maskarní rej započal. Déšť konfet, burských oříšků, chlebových kuliček a jiných žertovných drobnůstek snesl se na hlavy tančících za veselého a stále stoupajícího jásotu,

KAPITOLA DVACÁTÁ

Točte se, pardálové, ve tříčtvrtečním taktu!

Znamení nálad, jež povšechně zavládla, využilo několik pohotových mylordů, kteří oklamavše bdělé manželky unikli do přílehlých hráčských boxů, kde se záhy rozpoutala vášnivá šarvátka duchů. S jásavými trilky bubnů a bombardónů se mísily bojovné výkřiky urputně se potýkajících sirů, jako "pic kozu do vazů! voni to hrajou jako nebožtík Pytlík! toho žaludského psa si dejte za čepici! držte si klobouky, jedeme s kopce!"

Zvláště mohutně se bili sirové Dařbože a Čumbrk, kteří spolu s maličkým gentlemanem, maskovaným za Čiňánka, a starým vrásčitým námořníkem zápolili v speciálním žižkovském pokeru zvaném "kaufcvik", za temperamentního kibicování statného mušketýra a švar-ného Bosňáka, jenž vedl na řetězu komického medvídku.

Mušketýr, který se hlučně obdivoval vyloženým dur-chům squireho Čumbrka, vylovil pojednou hadím po-hybem z kapsy lordovy jakýsi zažloutlý list, netuše, že Bosňákův medvídek mu vytáhl z koženek nějaký papír v nepromokavém

pouzdře a podal jej svému pánu. V následující vteřině putoval však tento papyrus do hlubokého šosu Číňana, jehož žluté drápky pracovaly s neuvěřitelnou hbitostí. Zpusťlý námočník, jenž po očku pozoroval tuto záhadnou činnost, uřízl hned nato blesku-rychlým šmiknutím bezstarostně pohvizdujícímu Číňánkovi neblahý šos s tajemnou náplní a ukryl ho do měšce s tabákem.

V tom okamžiku zazněla ze sálu polnice a do nastalého ticha zaburácel hlas pořadatelův:

"Následuje volenka gardedám!"

Vznikl zmatek mezi gentlemany a všichni šlechticové počali prchat do temných zákoutí. Rovněž lordové, hrající poker, byli zachvázeni panikou a zanechavše na stole hromádky bůrů a šilinků snažili se zachránit holý život. Jediný námočník zůstal klidně sedět a zvědavě na-hlížel do uříznuté kapsy.

"Obě půlky plánu!" zahučel spokojeně, když vtom smršť přehajících pairů pronásledovaných tancechtivými gardedámami se přehнала přes něj, přičemž váček s tabákem i listinami spadl na zem, kdež jej zvedl obětavě mrštný pikolík. Ten, prohlédnuv zběžně impregnovaný měšec a pokládaje ho za žertovný předmět, vstrčil jej nenápadně do nádherného portfeuille Jeho Uroze-nosti, Kornelovi Stodolovi ze Všetat, kancléři království vinohradského. Mezitím v temné chodbě zuřil tajemný mušketýr shledav, že listina, kterou ukořistil, není hledaný list snáře, nýbrž jakýsi seznam vážených žižkovských ob-čanů. Jeho vztek ještě vzrostl, když seznal, že mu byl ukraden ze zadní kapsy koženek ukrytý tam papyrus.

Tvář, byť i obratně namaskovaná, zašklebila se lek-nutím a několik typických vrásek prozradilo neklamně, že tento všemi možnými Ličidly a mastmi mazaný obličej patří králi žižkovského podsvětí, obávanému Al Ka-pounovi.

"Plánek v p...!" zaskučel, ale slovo "peklo" musel spolknout a dát se na útěk před Cliftonem v rouše med-vídka, jenž okamžitě poznal nepřítele svého pána. Ně-kolika hbitými skoky dostihl dveři kobky označené dvě-ma nulami a zmizel uvnitř, zatímco Clifton zůstal venku, bezradně pohlížeje na důtklivé upozornění: "Pro pány!"

Když Bidlo v převleku Bosňáka přispěl svému druhu na pomoc, byla již temná krypta prázdná. Jen voda posměšně zurčela v rezervuáru.

V tomto okamžiku zazněla poznovu polnice ze sálu a vrchní pořadatel počal provolávat:

"Gentleman a gentlemanky! Mám čest uvítat v našem středu nejstaršího žižkovského gentlemana, známého dobrodince a lidumila pana oficiála Tylinka. Ohlašuji sólo pro pana oficiála!"

Pan Tylínek, jenž vrací se z Olšan z obvyklého krmení nočních ptáčat, najmě drobných soviček a sýčků, zaskočil si na skleničku "Na dupárnu", rozpačitě děko-val gentlemanstvu, které mu provolávalo "nazdááár" a "živio", a za mocného potlesku si vybral jednu něžnou blond fešuli v slušivé masce Rusalky a počal rejdit s tako-vým mladistvým elánem, že shromáždění propuklo ve frenetický jásot.

"Vida Libušku Klimánkovou," hovořily závistivě ně-keré šťabajzny, "koukněte, jak ji její šéf vyznamenal."

"Ňákej háček v tom bude," pravila jedovatě půvabná grundle ke své sousedce.

"Vono se lecos šušká," odvěce druhá dívka s nemensí dávkou sarkasmu, "takový dědečkové bývají někdy až moc čiperný."

Mimo tyto drobné klepy a dravé žerty vládl zejména mezi cizinci upřímný obdiv nad výkonností pana Tylinka. Proto, když taneček skončil a propukl nový orkán nadšené pochvaly, sestoupil sám Dalibor XXXVII. z estrády, blahopřál panu Tylínkovi k znamenitému vý-konu a připevnil mu na prsa Rád Riegrových sadů.

"Je to věru jedinečné, excelenci," vece k spolkovému presidentu, "jak junácky si vedl tento nejstarší váš pod-daný. U nás, na návětrné straně vinohradské vysočiny nedožívají se lidé vlivem drsného podnebí tak křepkého a vysokého stáří, jako šťastní synové vaší pozeňnané žižkovské kotliny."

"Jaký to lid!" pokyvovalo hlavou dóže benátské, "a jaké to lelectvo rodí půda vaše! Maně si vzpomínám na nadšení a obdiv, který vyvolal v celém vzdělaném světě prvý přelet Vltavy, uskutečněný rovněž synem žižkovské vlasti."

Colonel Lang Sam Etts se lehce uklonil při lichotivých slovech Davis Cupových.

"Přečnujete moje zásluhy, Veličenstvo," odvětil skromně Dlouhý Sam, "bylo k tomu třeba jen trochu pevných nervů a silné ruky. Nikdy však nezapomenu na onen povznášející a zároveň otrásající pocit, když mi zmizela pod nohama pevná půda Palackého nábřeží a pode mnou se rozprostřela nedozírná, bouřící pláň vltav-ská. Po pravici unikala dozadu typická baň Štítkovské věže a jako poslední pozdrav mizejícího pravého břehu doléhalo mi k uchu slábnoucí volání vrchního z Mánesa: „Kdo si přál platit, prosím?"

Pak jsem byl již sám se svým strojem, nade mnou žhavý pomeranč planoucího slunce, kolem vzduch a dole voda. Jen tu a tam se ozval skřek racka či klení písařovo nebo pištění dívky, již bujný jinoch převrhl maňáska, a jinak všude veliké, kouřem nasáté, šedivé ticho.

Posléze, po nekonečných deseti minutách, během kterých mi celý minulý život proběhl před vydrážděným duševním zrakem, zjevila se zelená stráň letenská, a záhy jsem rozeznával hloučky sbíhajících se letenských horalů, kteří živě gestikulující hleděli upřeně k obloze. Moje téměř dětská radost, že opět vidím po tolika minutách samoty lidské bytosti, změnila se záhy v oprávněný ne-pokoj. Neuvědomělý, divoký lid tamější, primitivní Fandové, považovali mě patrně za ďábla, neboť brzy jsem zaslechl jejich výhružný válečný pokřik a užírl jsem v rukou klacky a hole, jimiž se chystali rozbít můj drahocenný stroj. Surový lid tento, jenž se stádně hrnul ze svých prkny ohrazených sídel na hřebenu letenského pohoří, narostl ve chvíli na tisícíhlavý dav; v kritickém okamžiku se mi podařilo stočit letadlo směrem k maje-státní kamenné architektuře Hanavského pavilónu, jenž je zbytkem skvělých staveb z doby předfotbalové kultury, která tu kvetla koncem minulého století.

Vtom se již blížil klusem muž v zelené uniformě ná-rodní letenské milice, ozbrojený silnou holí. Avšak moje naděje, že mě vezme v ochranu před zfanatisovanými divochy, rozplynula se vniveč, neboť milicionář, přede-psav mi pokutu za

poškození sadů, nechal mě na pospas šilicím Fandům, kteří vedeni svými kouzelníky, tzv. Obrfandy, prodírali se sem houštinami.

Po vysilující honbě, nechav svůj drahý stroj v plen domorodcům, dosáhl jsem vltavského pobřeží, kdež mě přijala na palubu rybářská bárka, jejíž posádka, skládající se z muže s prutem a láhve s pivem, dopravila mě ochotně po strastiplné plavbě na pravý břeh."

Colonel skončil a panovníci neskrbili obdivem a uznáním.

"Excelenci," šeptl důvěrně Dalibor XXXVII., nakloniv se k prezidentovi, "rád bych dekoroval i tohoto hrdinu. Mimo to mám ještě v zásobě asi tucet pačtí. Mohl byste mi navrhnout ještě jiné význačné osobnosti k vyznamenání?"

"Kancelář Čumbrk má pro tento případ připravený seznam," odušil prezident a poslal svého pobočníka pro squireho. Vtipné páže odlákalo sira Čumbrka od mariáše pod záminkou, že si s ním přeje mluvit jedna slečna. Octnův se tváří v tvář vládci sesterských Vínohrad, hledal zmatený squire rozpačitě po kapsách se-znam, až konečně, naleznuv pergamen, podal jej kanc-lěři Kornelovi ze Všetat, jenž ukryl listinu do státního, zlatem a drahokamy ozdobeného portefeuille.

Poté hned předvedli vybraní jinoši v žižkovském kroji rázovitého, bujného "žižkováčka", zatančena žižkovská beseda a předvedeny národní hry, zejména "leze prcek na vrbu", "hajný v lese usnul" a mnoho jiných. Cizí šlechticové byli okouzleni. Po malé přestávce, vyplněné rušným očekáváním půlnoční scény, zvedl se spolkový prezident a pokynul hlasateli.

"Nuže, Veličenstvo," obrátil se na Dalibora, "přístupmež nejprve k slavnosti dekorační."

Monarcha pokynul svému průvodci, Kornelu Stodo-lovi ze Všetat, jenž počal hbitě lovit ve státním porte-feuille. Jeho tvář nabyla náhle jakéhosi výrazu překva-pení, když krom pergamenů nahmatal cizorodé těleso tabákového vřeka.

"Aj, pohleďte, nějaká lejstra," pravil vysoký hod-nostář v nelíčeném údivu, nahlížeje do měšce. "Toť patrně plánec jakýs, přetržený ve dvě půle. A zde toto rovněž není seznam, nýbrž list ze snáře. Jaképak podivné náhodě děkuje státní královský vinohradský portefeuille za svůj neobvyklý obsah?"

"To bude asi, pánové, jeden ze svérázných žertů tu-zemských," vysvětloval rozpačitě spolkový prezident; "rače to dát vytroubit co nález."

"Toť podivné a zábavné," kroutilo Veličenstvo hla-vou. Na jeho pokyn zahudl trubač uměleckou fanfáru.

KAPITOLA DVACÁTÁ PRVNÍ

Veliké finále

"Kdo ztratil plánec parcely na dvě půlky přetržený a dále nějaký list vytržený ze snáře, nechť si vyzvedne....," počal halekat herold, když se lid ztišil, ale dál se nedostal. Jakmile neblahé slovo "plánek" bylo vrženo co ošemetná jiskra do tanečního sálu, nabitého tajemným napětím, vítilo se na pódium několik tuctů lidí v nejrozmanitějších maskách a všichni se současně vrhli ze všech stran na Kornela Stodolu ze Všetat, takže objemné tělo kancelé-řovo, vypěstované úmornými návštěvami povinných banketů a žrnic, bylo vymršťeno jako míč do výše za nadšeného potlesku diváctva. Přitom mu vypadly z ruky všechny tři listiny a každá odlétla jiným směrem; jako elektrisován se rozprchl tłum útočníků, takže Jeho Jas-nost dopadla zpět na hlavu Jeho Veličenstva.

Zatím se již vytvořila tři hustá klubka rváčů, úporně bojujících o jednotlivé papíry. Mezi nimi vynikal zvláště Bosňák, medvěd, agilní Čiňánek a zpuštělý námořník, jenž rozehnal chumel kovbojů, gaučů a pasáků, zavile se rvoucích o jednu půlku plánu, a aplaudován publi-kem, zvedl ukořistěný papír a počal s ním driblovat směrem k východu z nouze. Byl však okamžitě složen obrovitou girl, jež mu udělala bravurní stoličku a počala ho ihned zpracovávat v clinchi na zemi. Nyní zasáhli i členové AFK Bivoj a AC Ursus a vřava utěšeně vzrůstala.

Úžas přihlízejících vzbuzovaly pak zejména neoby-čejně svalnaté girls v růžových šatečkách, které s bojov-ností ženám vrozenou se obětavě vrhly do nejhustší skrumáže.

Zatím zpuštělý námořník, obdařený silou divokého býka, zvedl se opět na své masivní nohy, setřásl se sebe girlandu rozvášněných tanečnic, a drže pevně v zubech ukořistěný papyrus, počal se propracovávat směrem ke dveřím. Přitom zasadil děsnou ránu do břicha nebo-hému panu Tylínkovi, jenž se nějak nešikovně připletl mezi bojující; pápěrkovitá postava nešťastného dědouška se sesula k zemi, vydávajíc úpěnlivý nářek. Krutý lodník otočil posměšně hlavou, ale přitom zapomněl na levý vrchní kryt a byl udeřen do týla asi dvoumetrovou kládou v tloušťce lidské nohy, kterou patrně některý gentleman propašoval pod smokingem do plesu. Ná-mořník padl na pana Tylinka, a vztekle zařvav, pustil z úst plánec, který se zamotal ubohému stařečkovi do plnovousu.

Vtom se ozval varovný řev:

"Policie!" - načež zhasla světla. Zaznělo pištění, je-čení, řvaní, vytí a mocný dupot prchajících. Posléze kdosi opět rozsvítil hlavní obloukovku a v rudém přísvitě sajnopapíru se zjevil sál, pokrytý těly padlých a raněných, většinou úplně demaskovaných; na estrádě četa silných mužů v tričkách tvořila mocnou hradbu kolem mírně poškozených panovníků a jejich suity. V popředí pak, na kouřících se troskách zříceného piana, bojoval neúnavný námořník, na němž visely hrozný růžových girls a uniformovaných policistů, kteří v tem-notě vtrhli do sálu. Jim na pomoc přichvátala uklízečka, které se podařilo plácnout tajemného hrdinu mokrým hadrem přes obličej. Rázem pustila silná vrstva líčidla, odpadlo umělé obočí a promodralý kašírovaný nos a něžná ženská tvář omamné krásy zjevila se žasnoucím divákům.

"Žižkovská Lilie!" vydechlo několik ohromených pairů, poznavších krásnou dobytélku mužských srdcí. Vtom si také nejsvalnatější girl strhla masku, pod níž se zjevil energický obličej inspektora Chocholouška, jed-noho z nejschopnějších lidí Scotland Yardu.

"Jste zatčena, Miss!" vece detektiv ledově, položiv pravici na něžné rámě Liliino.

"Inspektore, ta dáma je volná!" ozval se slaboučký hlásek zpod ztroskotaného klavíru.

"K službám, sire!" odvěce ohromený detektiv, poznav vycvičeným uchem proslulý hlas Franty Bidla.

"Hlupáci! Blbouni!" vybuchla Lilie vztekla, "dyk ste je nechali všechny zdejchnout!"

A několika skoky se vrhla k východu, následována četou policistů a přestrojených detektivů s vlajícími sukénkami. Hned potom zasténal klavír a zespodu vylezl The Big Bidlo v pošramoceném převleku Bosňáka. Zatím co jeho pravice tiskla v kapse list snáře, ukořistěný za cenu ne-sčetných boulí, pracoval zimničtě mozek zvěďův, neotře-sený nárazem zhroutěného piana, na jediném velkém problému: jak se dostat nenápadně ze sálu, aby se mohl pustit po stopách prchajících zlosynů. Řešení přišlo samo náhle a neočekávaně. Členové AC Bivoj, uklízející sál po bujaré veselici, uchopili Velikého Frantu a mírným náklím ho vyhodili před hospodu.

Leže na měkké vrstvě čerstvě napadlého sněhu hleděl slavný stopař na otisky lidských nohou, před nosem mu ubíhající do bílé dálavy zasněžené ulice. Pohaslý zrak špehův rázem oživil. Zvolna a obezřetně se sunul do-předu, měře pažbou universálního kladívka délku jed-notlivých kročejů.

"Pozoruhodné!" zahučel po chvíli, rychle převrací stránky v "Ročence československých detektivů a stopařů amatérů"; "normální lidský krok = 2 stopy, 4 palce a 3 1/4 unce. U dása! Tento krok je tak nápadně normální! Není pochyby, že jakýsi muž hodně prohnáný, jsa ne-obyčejně malé postavy, úmyslně natahoval krok, aby vyvolal dojem stopy normálního muže. Musely by mi spadnout na hlavu varhany," dodal, narážaje s elegantní ironií na svoji nedávnou nehodu, "abych nepoznal, že jde o novou rafinovanost žlutého skrčka."

Učiniv tento typicky bidlovský závěr, zahvízdl ostře na kladívko. Na rohu ulice se ihned objevil nuzný kolo-vrátkář, jemuž pobíhal po rameni cvičený hranostaj. Bělostné zvířátko seskočilo hbitě na zem a poslušně při-běhlo k Frantovi.

"Zde je práce pro tebe, Cliftone!" šeptl Bidlo, hladě ho po bílém kožíšku.

Clifton přikývl, a rozběhnuv se po stopě, záhy zmizel na kyprém sněhu, dík svému ochrannému zabarvení.

"Čekal jsem vás o něco dříve, drahý Vacoune," děl Bidlo s jemnou výčitkou ke kolovrátkáři, "podle mého výpočtu jste mi měl dávat záchranu, když jsem letěl ven. Leč není času na debaty. Spěšte domů uvařit lok silného čaje."

"Well," zamumlal MUC Vacoun a odbelhal se pryč.

Po chvíli se pohnul i veliký detektiv a tváře se namol opilým, koulel se zvolna po sněhu do Cimburkovy ulice.

*

Zatím rozjaření gentlemanové kvasili za výtečné ná-lady až do pozdního rána.

"Taková fajn půlnoční scéna tu ještě nebyla!" libovali si nadšení hosté, vzájemně vzpomínající na různé strhu-jící i legrační momenty. Sám král Dalibor XXXVII., jenž během bitky nalezl zálibu v tomto mužném druhu žertování, osobně blahopřál pořadatelstvu.

"To se nám to vydařilo!" libovali si gentlemanové, vrávorající za bílého dne k domovům. Sál se zvolna vyprázdnil a konečně procitl i pan Tylinek, který usnul v koši na papír, a oprášiv se spěchal do parku, kde již byl netrpělivě očekáván reptajícími ptáčky.

Šatnářka paní Vačlenová spolu se slečnou Řapíkovou nastoupily s košťaty ke generálnímu úklidu.

"To se hned pozná, že to byli gentlemani," vece statná žena ke své pomocnici, "dneska se ztratilo celkem vosům zimníků, kdežto jindy jich zařve až třináct!"

KAPITOLA DVACÁTÁ DRUHÁ

Když Buddha bdí

Orientální komnatka Harryho Mi-Koty byla napl-něna dětským vriskáním maličkého žlutého netvora, jemuž se zhatily jeho padoušské plány způsobem přímo provokativním. Jeho miniaturní nitro, vroucí zavilým vztekem podlé žluté rasy, vybuchovalo co chvíli nejroz-manitějšími druhy erupcí, až posléze vysílený skřeček usedl na zem a pronikavě pištěl až do ochraptění jako děcka na kluzišti, když se rozsvítí světla.

Nebylo také divu. Vypraviv se na ples, aby se zmocnil snáře a kýžených obou půlek plánku, stěží vydobyl zpět svou vlastní půlku za cenu uříznutého šosu a četných modřin, jež na jeho žluté pokožce hrály zelenavým od-stínem.

Kvičení vzteklounkovo pozvolna ustávalo, až zmlklo docela, a v komnatce zavládl posléze mrtvý klid. Jen veliký, břichatý Buddha, stojící v průčelí jizby, kýval melancholicky hlavou ze strany na stranu, poslušen péra hodinového stroje, a po podlaze neslyšně šmejdil drobný japonský pinčlík, jehož Mi-Kota koupil od zbědovaného, potulného krajana, aby mu tento veselý předmět při-pomínal vzdálenou otčinu.

Uklidniv se sklenicí řízného opia hvízdal šikmooký zloduch na chlupatou nestvůrku, jež poslušně přicapkala upírajíc na velitele oddaný pohled svých přiblblých očí.

"Aport Bidlo!" velel úsečně Mi-Kota.

Psík s porozuměním zaštěkal, odběhl do kouta a při-táhl v tlamce objemný klacek, který žlutas rozlámal, řiče rozkoší, na drobné kousky, a hra se opakovala. Po ně-kolika tuctech bidel nabažil se znechucený Jap nejapně zábavy, a odměniv psíka cukrovou třtinou, ponořil se do rozjímání. Na mysl mu zatanul problém, jak spolehlivě ukrýt neblahý plánek, jenž již tolikrát byl v nebezpečí ztráty.

Hryzaje si zlostně černý knírek chodil s listinou sem a tam a strkal ji postupně pod koberec, do dutých noh stolu, do popela u japonských kamínek, do trhlin ve stě-nách, do bedničky psíkovy pod řezanku smíšenou s tru-sem a peckami sákury, do úzkých škvír v podlaze, slouží-cích za doupata posvátným švábům, ale po každé ji opět vyňal, neshledávaje skrýš dosti bezpečnou.

Vyvíjeje mravenčí píli neznamenal Japoš, příliš za-městnaný hledáním vhodného úkrytu, na výsost podivné počínání sochy Buddhovy, která přestala kývat hlavou a se zájmem sledovala jeho rejdy, drbajíc se chvílemi na hlavě nebo na zádech a upravujíc si bachratý polštářek pod širokou sedací částí. Když se posléze Mi-Kota vzpři-mil, rozpačitě se rozhlížeje, seděl tlustý bůh opět ve ztrnulé poloze a mechanicky kýval nestvůrně velikou hlavou se stříbrným vředem

na čele.

Tu Mi-Kota, upadnuv do čiré beznaděje, poklekl před Buddhou na kolena a dotýká se čelem země mumlal starojaponský otčenáš, prose všemocné orientální bož-stvo za příznivé vnuknutí. Jeho pokorného předklonu využil zázračný bůžek, a natáhnuv ruku na kuřácký stolec, zmocnil se nedokouřené zorky a hbitě si dal ně-kolik mocných šluků. Poté, vytáhnuv kapesník, tichounce se vysmrkal s grácií vlastní božstvům tajemného Vý-chodu, a mocně se protáhnuv, zápasil chvíli s pokušením, které se ho zmocňovalo při pohledu na vyzývavě strmící zád' syna Nipponu. Leč ovládnuv své nebožské pudy, pozorně vyslechl modlitbu starého kriminálního, drbaje se zamyšleně na olysalé lbi.

Vtom se maličký vztyčil a božstvo jako na povel počalo kývat hlavou důstojně se usmívajíc.

"Ó, Veliký Buddhó!" volal Mi-Kota nařikavým hla-sem, "vševědoucí vládce nad Nirvánou! Vyslechni zpo-věď a pokání služebníka svého nejponiženějšího!"

A skloniv opět čelo až k podlaze, počal se žlutý kajícník zkroušeně a podrobně vyznávat ze svých přčetných zločinů, darebáctví, hříchů i hříšků, nahlížeje občas do papírku, jenž obsahoval soupis jeho poklesků, pořízený při zpytování svědomí podle buddhistického zpovědního zrcadla.

Nehybná tvář Buddhova brala na sebe výraz stále stoupajícího zájmu. V tučných rukou orientálního boha objevila se pojednou tužička se zápisníkem, vylovená odkudsi z kapes posvátného roucha, a Žlutý Bůh, po-zorně naslouchaje vášnivé zpovědi maličkého, činil si pilně poznámky.

Zatím co Japončík, skončiv své vyznání, zavzlykal a padl kajícně na tvář, ukrylo vznešené božstvo v záhybech rouch mystický notýsek, obsahující přesný, chronologic-ky sestavený soupis všech Mi-Kotových zločinů.

"Vyslyš prosbu kajícníkovu, ó Buddhó, a porad' bez-radnému," volal úpěnlivě Mi-Kota, sy-paje do plamene věčného světla, jež hořelo před sochou, nějaký zásyp v obět' tajuplnému bohu, "odpověz na otázku pozemského bloudícího červa: kam schovat plánek, aby se ho nezmocnily bílé bestie, nevěřící křesť-anští psi?"

Nastala chvíle napjatého ticha. Japončík, třesa se roz-čilením, očekával vnuknutí božstva. Vtom slyš! Z houst-noucího oblaku kouře, vycházejícího z plamene věčné lampy, jenž zahaloval otylou postavu Buddhovu, ozval se nadpozemský hlas.

"Kou - kaj - str - kaj - hoho - nemta - dydo - kuš - nya - may - toja - konož - ku..."

Buddha promluvil. Záhadně a prostému nezasvěcenci nesrozumitelně, neboť to byla věta pronesená v prastaré bohoslužebné nipponštině. Žlutý zakrslík, prosáklý až do morku všemi tajemnými kulturami Východu, však po-rozuměl, a tvář máje rozzářenu, vsunul lejtstro do usmě-vavých, pootevřených úst Buddhových, a znovu se hlu-boce poklonil, huhlaje děkovnou modlitbu.

"Teď - ať - ho - hle - daj!" vece poté vítězně vul-gární japonštinou. Spokojen svým činem padl zrakem na vykouřenou zorku, a čtverácky pohroziv psíkovi, vyňal ze skřínky křišť-álovou kouli, aby si zjednal informace o svých protivnících. "Bidlo!" zahovořil tlumeně, leště pečlivě zázračný křišť-ál usmoleným rukávem svého kimona. Poté zvědavě nahlédl do skleněných hlubin koule, a vtom se mu zjezily krátké štětiny na lebce i pod ukoptěným nosem a celičký hrůzou ztuhlý zíral vypoulenýma očima na buclatou tvář Buddhovu, jež na něj přátelsky kývala z kouzelného křišť-álu. Vtom se ozvalo zadunění. To Buddha seskočil s podstavce připatmo do dřepu a přidržuje si mohutný břich, obepjatý orientální vestičkou, vběhl do dveří zdviže.

Teď se teprve ohromený Japončík vzpamatoval a vrhl se za uprchlíkem, mačkaje po cestě tajemné knoflíky na zdích a různé d'ábelské páky. Rázem se naplnila všechna schodiště, zdviže a výtahy postavami Thugů, Čínanů, Malajců, Vědů, Vénů, Pepanů a jiných pronárodů, ozbro-jených dýkami a dychtivých rozpárat vetřelce.

Když se pestrá tlupa s Mi-Kotou v čele vyřítla na ulici, rozjíždělo se právě veliké luxusní auto, na jehož chladiči trnula majestátně socha Buddha, kývající po-směšně hlavou.

"Tak, pánové, žádné srocování!" ozval se vtom bodrý, ale důrazný hlas bobyho, konajícího ranní obchůzku. Schlíple zalezla barevná sebranka do průjezdu, pro-vážena nevrlým brumláním bobyho:

"Je to samej maškarní bál, a pak to neví, kdy přestat." Zuře navrátil se obelštěný Japončík do svého pelechu, a uzavřev pancéřové dveře a všechny stropní a podzemní příchody, zkoumal bedlivě zámky a závory.

"Všechno neporušeno," skřehotal potřásaje hlavou, "kdo ho jen, u všech démonů východu, pustil dovnitř?"

Náhle, jat neuvěřitelným podezřením, pohlédl smě-rem k bedýnce pro psíka. Teď teprve zjistil, že i japonský pinčlík zmizel, zneuctiv a znečistiv podstavec, na němž před chvílí trůnil neblahý podvodný bůžek.

Syče nevypsitelným vztekem, vytáhl z almary sku-tečnou sochu Buddhovu, kterou tam Bidlo ukryl, a při-sahal hroznou pomstu detektivovi i jeho čtyřnohému pomocníkovi.

KAPITOLA DVACÁTÁ TŘETÍ

Ve spárech Žluté bestie

Těžko by bylo proniknout za roušku tajemství, jež halí pestré a neuvěřitelné děje, které se odehrály v několika hodinách po úniku geniálního detektiva Bidla z brlohu d'ábelské Žluté bestie Harryho Mi-Koty, kdybychom ne-měli zachován památný rozhovor, jež spolu vedli jedné vlahé noci na palubě "Primátora Dittricha" jakýsi Budulínek a jeho důvtipný pes Matlafousek, který mimo-chodem řečeno, byl synovcem Cliftonovým.

"Příštího rána," vyprávěl Matlafousek, "našel Franta Bidlo v hlavách postele lístek, přibodnutý harakirovým nožíkem, obsahující následující tajemné sdělení:

Takovýdlefousymajnanásvonijedendetektive
istímjejichslavnýměmuchacímpsemvúctěžlutábestie.

Takovýto záhadný nápis, to byla pro Bidla prostě ma-ličkost. Přečetl lístek docela zběžně a poznal naráz, že má co dělat s nepřítelem, který nesmí být podceňován. Proto si dnešního dne vybral obzvláště pečlivě svou masku, přestrojiv se sám za sebe: doufal, že ho nikdo v tomto přestrojení nepozná, jelikož se pravidelně přestrojoval vždy za někoho jiného. A Clifton dostal dovolenou. "Stane-li se něco," řekl si Bidlo v neblahé před-tuše, "necht' alespoň to nevinné zvíře zůstane ušetřeno laskavostí těch pašeráckých ďáblů." A Franta Bidlo vyšel na ulici, ostražitý a s prstem na spoušti revolveru, netuše, že je tajně zpovzdálí sledován svým věrným Cliftonem.

Sotva učinil první krok, uklouzl a rozbil si nos. Ha, problesklo mu naráz hlavou, nepřítel je krutý a zavilý, neboť se neštítí ani takovychto strašlivých uskoků, jako je podvržení banánové slupky. Tedy pozor!

"Pán ráčil upadnout?"

Než se vzpamatoval, byl náš detektiv uchopen silnými rukama malého muže, který, pevně svíraje jeho ramena, naoko přátelsky se mu zašklebil do obličeje.

"Pán si rozbil nos?" ptalo se zvědavě neznámé indi-viduum, potměšile mžourajíc svými šikmými očkami a prozrazujíc tak bezděčně svůj mongolský původ. Franta jasně tušil nebezpečí, v němž se nalézal, ale ani v takové chvíli neztrácel smysl pro tento druh humoru.

"Děkuji za optání," řekl s jemnou ironií, ohmatávaje si poškozený výčnělek na svém obličeji, "konec konců," dodal sardonicky, odhazuje zbytek rozbitého nosu, "nos byl falešný."

"Ale jděte," odtušil Harry Mi-Kota (neboť on to byl) s nenapodobitelným přízvukem, jenž je vlastní jen zá-hadným synům Dálného Východu, svíraje Frantova ra-mena stále pevněji. "Ta slupka, pokud vím," dodal uště-pačně, "byla pravá."

"Dost možná," odpověděl Franta sladce a odskočil náhle od Mi-Koty, zanechávaje svá ramena v jeho ruce a mře na něho revolverem, "ale moje ramena jsou falešná, jak račte vidět. Ruce vzhůru!"

Potměšilý Japončík uposlechl rychle naléhavé výzvy, ale bystrému oku Frantovu neušlo, jak jeho šikmá očka zamžikala pokradmu do houští v sousední zahradě. Detektiv okamžitě vystřelil obsah svého zásobníku smě-rem k houští, a obrátiv se k žlutému gentlemanovi, řekl posměšně:

"Nechtěl byste se, pane kolego, přeptat po zdraví svých pomahačů, které jste ukryl v tomto houští? Zdá se, že potřebují vaší pomoci."

Mi-Kota spustil bezstarostně ruce a zaskuhral, zajímaje se smíchem:

"Cha, cha, vy žížkovský Holmesi, houští je falešné a váš zásobník je prázdný!"

Okamžitě pochopil Franta Bidlo skvělý uskok pašerákův, a odhodiv revolver, vrhl se holými rukama na pro-radného žlutokožce. Náš detektiv daleko široko neměl sobě rovného v japonském zápase zvaném džiu-džitsu, ale Harry Mi-Kota byl mistrem Yokohamy a přijal útok Frantův jako lehce stravitelnou pokroutku. Naráz klečel Žížkovák na zádech, jednou rukou přidržuje jeho hlavu nad chodníkem a druhou rukou mu podstrkuje pod nos otevřený balíček se zlověstným nápisem "Brunerův sýr".

Dlouhé kostnaté prsty žlutého ďábla stále silněji svíraly nebohý krk Bidlův, neúprosně přidržujice nos ubohého detektiva nad neblahým balíčkem, z něhož vycházely otravné výpary. Ve dvou minutách bylo vše hotovo. Bidlo omámen klesl v bezvědomí a u chodníku zastavila autodrožka, z níž vyskočila dvě individua neurčitého vzezření. V okamžiku byl detektiv vtažen do vnitřku auta, které se ihned rozjelo, mizíc před zraky překvapě-ného Cliftona.

Nebohý pes tu stál jako ztuhlý nezvyklou podívanou, ale rychle se vzpamatoval a počal sledovat auto, jež se proplétalo ruchem žížkovských ulic, neklamně se přibli-žujíc k smutně proslulé čtvrti námořnických krčem a opiových doupat. Na křižovatce, kde autodrožka zvol-nila jízdu, přiskočil, utrl tabulku s jejím číslem a pelášil na nejbližší komisařství."

Až potud Matlafousek.

*

Když se Bidlo probral z těžkých mrákot, uvědomil si, že leží spoután na provlhlé, plísni pokryté a krysami udupané půdě temného a zatuchlinou páchnoucího sklepení, naplněného bolestným skuhráním, které vydával on sám, neboť se mu při každém sebemenším pohybu provazy ostře zařezávaly do masa. Železný zvyk způso-bil, že ani tentokrát se nevzdal slavný detektiv své obvyklé ranní půlhodinky, ačkoliv její provozování mu za těchto okolností působilo jisté obtíže. Dostal se tak do posice, v níž se mu zdařilo dosáhnout svými zuby provazů, jimiž byly jeho ruce za zády spoutány, a s chutí se do nich zakousl.

Po tři hodiny ozyvalo se temnou kobkou houževnaté a trpělivé hryzáni. Posléze poslední pramének povolil pod náporem neúprosného chrupu detektivova, a již se chystal zajatec vyskočit a provést několik cviků, jež znal z příručky E. W. Robinsona Hooda: "Jak rozproudit krev po zbavení se pout", když zpozoroval, že je uvězněn v těsné drátěné kleci, jež mu zabraňuje v jakémkoli pohybu. Špatně tutlané zachichotání sneslo se z malého okénka ve stropě, vyplněného žlutou, bestiální tváří odporného Mi-Koty, jež prozrazovala svrchované uspo-kojení.

"Poskytoval jste mi velmi zábavnou podívanou, Mr. Bidlo, "ušklíboval se netvor škodolibě," pro nedostatek času nebylo možno napustit pouta odvarem z ponožek mých statečných hochů."

"Že si děláte takovou škodu, Mr. Mi-Kota," odtušil Bidlo, vlídně se usmívaje, "račte si snad přát ztracený plánek? Při nejlepší vůli vám nemohu posloužit, ježto jsem jej v roztržitosti kamsi uložil a nemohu si vzpome-nout, zda do spíže či do musea."

"To už se vám časem vybaví," skučel sladce žlutý belzebub, "zatím jsem vám uchystal malé rozptýlení."

Poté stiskl nějaký knoflík a prostorem vězení zazněly tóny neviditelné orientální dechové hudby, hrající s ná-ležitým citem nejnovější šlágr "Nikdy se nevrátí pohádka mládí".

S hrůzou si uvědomil slavný detektiv, že se nachází v proslulé, strašlivé čínské mučimně, zdokonalené ještě zvrhlou genialitou japonského běsa. Přes příšerné utrpe-ní, které zakoušel při několikrát opakovaném refrénu, podařilo se mu vykouzlit nadlidským vypětím vůle na ztrhaném obličejí libý úsměv. Výkřik bezděčného ob-divu uklouzl žlutých z úzkých, smyslných pysků. Nová páka byla zapjata a zvířecí muka se zvolna stup-ňovala.

Na stěně kobky se zaskvěl světelný obdélník a v něm se zjevil nejzdařilejší výjev z posledního českého filmu "Růžové podvlékačky Antonína Špelce, zapadlého vlas-tence a písničkáře". Týraný detektiv slabě záupěl a zavřel oči. Pekelné chichotání zaznělo shora. Všechno zmizelo jakoby kouzlem a zvrhlý Japončík dopřál své oběti chvíli oddechu.

"Kde račte mít plánek?" tázal se medově. Detektiv hrdina zařal zuby a neodpověděl.

"Představení pokračuje," šklebila se stvůra a zmáčkla další péro. Rázem sjela klec s Frantou do země, takže jen hlava velikého stopaře vyčnívala nad povrch.

Nyní zazněla opět tichá hudba a do cely vtančilo baletním krokem šest ohyzdných krys, které utvořily kruh kolem hlavy trýzněného zvěda. Panáčkující na zadních nohách, počaly tančit v řadě jako girls, střídavě se přibližující a vzdalující od hlavy Bidlový. Polomrtev hrůzou nezpovozoval nebohý detektiv, že jakýsi hluk doléhá sem z hořených prostor, načež mrzká tvář žlutého satana zmizela od okénka.

Mlsně se olizující přitančily krysy na tři pídě k obli-čeji detektivovu. Smrtelně se potě zařval Franta ze vši síly, ale krysy jen posměšně zapištěly a koketně pokročily o další píd', přidržující si tlapkou slizké ohony. A náhle uzřel pološilený stopař, jak otvorem ve zdi vběhla do-vnitř nová krysa obrovských rozměrů, a jižž blížilo se šest hnusných myších čumáků k neblahé hlavě zoufalého zajatce.

S Bidlem se zatočil celý svět a jeho zraky se s hrůzou upíraly do potměšilých očíček největší krysy. Vydav kalný kvil, nebohý detektiv ztratil vědomí a ponětí o všem, co se dělo dál...

KAPITOLA DVACÁTÁ ČTVRTÁ

Quo vadis, Žižkove?

Události nejtěžšího kalibru, jimiž byli naplněni po-slední dnové žižkovští, napínaly k prasknutí vydrážděné nervy bodrého a jen mírného čurbesu milovného ob-čanstva. Přestřelky gangsterů, vzrušující bály, řádění náboženských blouznivců, sdružených v sektu uctívající Posvátného Mandlu a jiné podobné aféry zneklidňovaly pokojného žižkovského republikána, dávající zato hoj-nost potravy bulvárnímu tisku.

Bulvární velkožurnál "Prassa žižkovskaja" přinesl no-vou vzrušující sensaci v barvitých a podrobných zprá-vách o posledním husarském kousku Kapounových lidí, kteří za pravého poledne, skryti v metařských nádobách na popel a smetí, vplížili se do státní věznice, provedli přepad a za nastalé paniky unesli starého gangsterského vlka Eman Sardele, jenž tu úpěl v okovech mužnou zásluhou Anny Tykačové.

A k tomu všemu počaly mezi žižkovským lidem proskakovat tajemné zkazky o plánu, jehož obě půlky jsou předmětem zarputilých bojů obou gangsterských tlup. Špitalo se, že plánek obsahuje přesný popis místa, na němž je zakopán poklad nesmírné ceny. Pohádkové ono bohatství prý je, tvrdili někteří, uloženo kdesi v krá-teru vrchu Žižkova, jenž kdysi za dávných dob býval prý sopkou; jiní soudili, že poklad je zakopán v posvát-ném dolíčku vršovickém.

Tuto domněnku do značné míry posilovalo svědectví staříckého fotbalového sudího ve výslužbě pana Cejnara, jenž s určitostí prohlašoval, že je tam několik zakopaných ruk a surovostí a kdoví čeho ještě, nejsou-li tam zakopána dokonce i naše stará práva. Rovněž legenda o zlatém nálezisti v dutině žižkovské sopky se doporučovala svou ponurou krásou a divokým pojetím.

Rozruch, zmatek a nervosa dosáhly svého vrcholu. A právě v těchto těžkých hodinách ohrožené žižkovské vlasti, ve víru nízkých vášní a podzemních i ještě nižších pudů, odmlčel se nadobro muž-génius, v nějž jediného doufali všichni, kdo sledovali úzkostlivě jeho gigantický souboj s mocnou a krutou obcí zločineckou. Již několik týdnů nebylo nejmenších zpráv o činnosti krále stopařů Franty Bidla. Policejní kruhy počaly jevit nepokoj a li-dová fantazie se jala vymýšlet nejčernější perspektivy. S vlasy hrůzou ztopořenými šeptali si ulekání měšťané o magické kuchyni žlutého ďábla, kde šilhavý zloboh rozpouští polapené nepřátele v příšerné vroucí směsi ricinového oleje, máty pepné, slivovice, zeměžluče a vitriolu, takže navždy zmizeli ze světa, byvše vypuštění z vaničky v podobě kakaové hnědé a nelibě páchnoucí tekutiny.

Tyto pověsti se rozšířily takovou měrou, že se o nich dozvěděla dokonce i policie a vyslala několikrát depu-taci detektivů do bytu Bidlová, aby se zeptala Mistra, co je pravdy na oněch poplašných zprávách. Policisté však marně, byť i uctivě klepali na dveře mansardy velikého zvěda.

Posléze, když dopisy ctitelů, láhve s mlékem, noviny a upomínky od krejčího vzrostly přede dveřmi pracovny do strmé výše, dosahující až ke špehyrce, pojali zkušeni detektivové podezření, že zde není cosi v pořádku.

Vyžádavše si písemné svolení od domácího, jakož i ústní souhlas od správkyně paní Patákové, odstranili mužové zákona pyramidu a nasadili páčidla na patentní gotický zámek. Konečně povolily kombinované svorníky, dveře zapraskaly pod tajemným tlakem zvnitřku, detektivové uskočili, klika cvakla, dveře letí a bezvládné, ztuhlé tělo vypadlo do náruče statečného inspektora Chocholouška. Otrlý špeh otočil je obličejem k sobě a úžasem vykřikl: "Eh, kletě!" Nehybná, němá tvář MUC Vacouna hleděla na něho skelným pohledem ztrnulých, prostomyslných očí.

KAPITOLA DVACÁTÁ PÁTÁ

Zlaté opojení!

Neveselý, truchlivý jsou ty horské kraje na pustém hřebenu vrchu Žižkova. Shrbené, křivé kleče a sporá pastvíska se táhnou až k čáře věčného sněhu, kde leží bílý příkrov ještě dlouho po tom, když v Husová Street nastane obleva. Za oněch velikých dnů naskytla se pla-chým housenkám, jež jsou kromě hlídače sadů jedinými obyvateli této nehostinné horské pustiny, nezvyklá a předtím nikdy nevidaná podívaná.

Nepřetržitý řetěz mužů, opatřených krumpáči, seky-rami, ruksaky, psími dečkami a termoskami s rumem stoupal namáhavě karlínským průsmykem a šinul se píď za píď jako příšerný, tiše funící had vzhůru mezi kle-čemi, hlohy a nevlídnými čilimníky.

Z odhodlaných očí každého muže svítila příšerným leskem chorobná touha po zlatě. Ti všichni opustili rodinné krby a teplé bačkory, aby se pokusili najít poklad, zakopaný prý kdesi v úbočí či ukrytý ve vy-haslém kráteru vrchu Žižkova. V roklinách pod samým nejvyšším vrcholem, kde druhdy jen osamělý poustevník-hlídač naslouchal při-šernému hudební mrazivého vichru, počala růst úžasným tempem osada zlatokopů a hledačů pokladu. Za nesčetnou řadou srubů a chat, vybudovaných z pevných fošen, zely temné otvory jednotlivých šachet, jimiž bylo roz-ryto úbočí v délce mnoha mil. Tam pracovali muži svalnatých paží kleče, leže i sedě, a tak o zlaté žíly nebyla tu věru nouze.

Hledači kovů, pátrající, prozatím marně, po tajem-ném pokladu, přišli často na bohatá ložiska kovových nádob, i když ne zlacených, tož aspoň emailových, jež tu zbyly ze starších kulturních období, zakryty diluviálními naplaveninami a navážkami popela.

Tato osada tedy prosperovala mnohem lépe než kolonie rýžovníků, jež vznikla ve vršovickém doličku a svá-děla ustavičné boje se správcem hřiště. Společenský život Zlatého města pod Žižkovem se soustřeďoval v salónu Billa Mac Pařízka, kdež proudem tekly opojné šťávy, hlaholil drsný zpěv kovkopů, zněly kletby, rouhání a vý-střely svárlivých hráčů pokeru, a těžce vykutáný kov plynul do bezedných kapes starého vydřiducha.

Tehdy pak doneslo se k uším učedníků Markétčiných, že vzniklo město zlatokopů na úbočí hory Žižkova, v němž bují hřích a nepravost, jež se šíří i dolů do údolí a zachvacují plzkými chapadly duše obyvatelstva. I ucho-pili učedníci hole poutnické a vydali se vzhůru karlín-ským průsmykem, vedeni zbožným kmetem, zvaným druhdy Věna Bago, jenž třicet let žil hříšným životem falešného mariášníka, kasaře a pašeráka, než sestoupila milost na duši jeho v podobě slov výmluvné Markétky. Kmet Věna znal dobře záluďný průsmyk, kudy kdysi dopravoval bedny s limonádami do vnitrozemí, a vedl bezpečně ostatní učedníky, planoucí posvátným zápa-lem, do Zlatého města, jež se tulilo z druhé strany k mocnému úbočí hory Žižkova.

Toho dne se sešla v salónu Mac Pařízkově rozjařená společnost diggerů, aby náležitě oslavila zlatou žílu Neda, řečeného Fusekle, jež byla právě objevena. Zvo-nily bůry a pálenka se perlila a shromáždění kovkopové právě ryčně řvali vybraně necudný popěvek, když tu stanul na prahu stařec v šerém hábite, opíraje se o pout-ničkou berlu.

"Hele, Věna Bago!" zajásal Ned Fusekle a řinče ostruhami pokročil přichozímu vstříc, volaje překvapeně:

"Čéče, ty máš flaksu!"

Kmet Věna zvedl velebnou levici odmítavě proti bý-valému druhu, jenž mu podával sklenku silně koncen-trovaného roztoku sodovky v rumu.

"Vyzývám vás všechny jménem Posvátného Mandlu," volal hromovým hlasem, "abyste, zanechavše tohoto neřestného života, vrátili se na cestu bohuľibou a ctnostnou."

"To jsou náky divný fóry," zamručel nevrle Mac Pařízek, zatím co společnost zpustlíků, mile osvěžena tímto květnatým způsobem hovoru, propukla v chrap-lavý chechtot. Leč kmet Věna se nedal zvíkat a hřímá dále do zlatem zaslepených duší desperádů. Zhýrali tito padouchové obklopili však proroka a na povel rozjařeného Neda mu počali dávat hoblá.

"Ó, jak slastno je trpět pro Posvátný Mandl," volal kmet v extatickém vytržení, zakoušeje nesmírná muka, ana jeho zád' přicházela ve styk s třískami prkenné podlahy, rozryté okovanými botami křepčících kov-kopů.

Nejinak vedlo se i ostatním učedníkům Markétčiným, kteří kázali lidu v různých částech Zlatého města. Hlu-čící dav zlatokopů zasypal je posměšky a za mrzkého a odpuzujícího vtipkování dovlekl nebohé mučedníky na stráň, svažující se k Žižkovu, a tam je brutálně donutil, aby váleli sudy po trávníku dolů, kdež upadli do spárů hlídačových.

Hříšná zpupnost obyvatel zlatokopecké Sodomy do-stoupila vrcholu, když kmet Věna po třikrát odmítl rouhat se Mandlu a ukrutní katanové mu zuli perka a počali jej šimrat na chodidlech.

Nemoha déle snést ohavných muk, vztáhl nebohý prorok prosebně ruce k začouzenému stropu. V tom okamžiku pohnulo se cosi v útrobách tajemné hory a strašlivé zadunění otřásl hříšnou republikou. Všichni zbledli, pozorně naslouchajíce. Tu se ozval zvenčí děsný výkřik:

"Zachraň se kdo můžeš, Žižkov soptí!" Chodcům promenujícím po Husová Street se naskytl hrůzně krásné divadlo. Z kráteru vrchu Žižkova vy-šlehly plameny, sopečný dým stoupal k oblakům a žhavá láva se valila po úbočích dolů přes zuřivé protesty hlí-dačů, ničíc pečlivě upravené záhony a nešetříc ani čerstvě natřených laviček. Zástup prchajících zlatokopů, kteří trpce pykali za svoje bezbožné rouhání, pádil cestou necestou dolů ke trati, v patách máje hřejivý proud roztavených sopečných hornin. Podle nejstarších pa-mětníků naskytl se tak mohutná a velkolepá podívaná naposledy roku 1877, kdy průtrž mračen přerušila ani-movanou zahradní zábavu listonošů, konanou na celém prostranství sadů na vrchu Žižkově.

Uprchlíci dospěli v divém honu až k přechodu přes trať a taktak že podběhli pod klesajícími závory, a již tu byla vřelá láva, které včasným stažením šraňků po-hotovým výhybkářem bylo zabráněno valit se dále do žižkovských ulic a obtěžovat chodce.

Zdrceni a se srdcem zlomeným rozcházel se zlato-kopové do svých nedávno opuštěných domovů, aby se opět věnovali péči o rodiny a manželky. Učedníci Markétčini, jimž Prozítelnost tak frapantním způso-bem dala satisfakci, rozešli se po luzích žižkovských, používajíce jako účinné světelné reklamy pro své učení soptícího vrchu Žižkova, jenž po několik nocí metal plameny a poskytoval tak bohatý zdroj zábavy i poučení obyvatelstvu i školní mládeži.

KAPITOLA DVACÁTÁ ŠESTÁ

Bouda

Ponurý večer se kladl na hřebeny Žižkov-Mountains. Do zapeklitého ticha, rušeného jen občas skuhráním sov a vytím potulných voříšků trčely groteskní a rozsochaté obrysy čadících sutin hříšného Zlatého města, z něhož zůstala

neporušena toliko velická dřevěná bouda, chrá-něná převislým skalním útesem.

Vše pusto a prázdno, však hle! teď cosi bílého mihlo se tmou. Mátoha zahalená v bílé prostěradlo plíží se po úbočí skal, a našlapujíc opatrně do čerstvé lávy, přikrádá se k boudě a mizí v jejích útrobách. A vzápětí druhý, třetí, pátý, desátý stín přichází touž stopou, všichni vespolek skýtající obraz průvodu duchů z chvalně známé hry Mlynář a jeho dítě. Vbrzku se hemžil vnitřek boudy těmito podivnými příšerami, jež naplňovaly záhrobním mumláním dřevěnou halu, jen spoře osvětlenou několika fosforeskujícími ztrouchnivělými břevny.

Pojednou jeden ze zakulenců vylezl na hromadu jakéhosi haraburdí a vše kolem ztichlo; postava vystrčila hlavu z prostěradla a objevil se sympatický obličej gangstera, řečeného Ferda Padavka, jehož tvář s usek-nutým uchem byla i ve tmě lehce rozeznatelná pro své rázovitě, osobitou inteligenci vyjadřující rysy.

"Žížkované! Gentlemani!" počal hovořit Ferda, vy-plivnuv chuchvalce rozžvýkaného tabáku, "vítám vás všechny, jak tu ste bez rozdílu přesvědčení a hodnost-ních tříd, a zejména vřele zdravím členstvo tlupy sira Mi-Koty, zvaného Žlutý ďábel, jenž je ozdobou a chloubou našeho rodného a milovaného Podsvětí. Muším říct," pokračoval Padavka s jistou vřelostí v hlase, "mu-ším říct, že my, Kapounovci, sme dycinky ve vás ctili poctivý rošťáky, správný gaunery a řízný pracovníky, če-hož ostatně svědkem je i moje uříznuté ucho."

Pochvalné mručení, doprovázené potleskem, odmě-nilo bodrého řečníka za zdařilý proslov.

"Děkuju, kluci," pravil Ferda pohnutě, "ale hlavní sranda teprve přijde. Abych dlouho necanil, dám hned do placu, vo co de. Sme tu za oučelem vodhaleení záhady tajemnejch lejster."

Rozruch a výkřiky "heleď, koukej, kam bysme to měli vokna", "nelej nás", "kampak na nás s tímhle fůrkem", "nežvaň si kravatu" a podobně zahlaholily šerou dvo-ranou.

"Kušte, blbouni!" zařval Ferda Padavka hromovým hlasem a kovový kruh, visící v jeho jediném uchu, se matně zablýštl.

"Gentleman," pravil důrazně do nastalého ticha, "vaše nedůvěra je neoprávněná. Mám to všechno z první ruky, přímo vod našich pánů šéfů. Lejstra totiž už vlastně žádný nejsou, poněvadž šéfové byli pořád v ne-bezpečí, že jim je někdo ukradne, a aby tomu zabránili, přišli voba na stejnou geniální myšlenku. Půlky plánu prostě spálili a popel rozmetali do Botiče."

Po tomto ohromujícím prohlášení se rozpoutal sálemřev, vrcholící ve výkřicích: "tahaj nás za fusekli", "vysa-dili nás na buk", "ty nás převezli po paklíku" jakož i v dalších, mnohem hutnějších citoslovcích, přívalem se hrnoucích na řečníka, jenž si klidně zapaloval vajgla zorky, vyčkáváje utišení.

"Vobsah plánek," pokračoval Ferda po chvíli, "dali si šéfové i s těma popletenejma čmáraninama vytetovat na záda, aby si je posichrovali."

Po těch slovech nastalo ticho prosycené vzrušeným ševlením prostěradel, Ferda chvíli vychutnával účinky své sensační zprávy, načež důrazně zahovořil:

"Po zralej úvaze nahlídli šéfové, že by to jako byla volovina, abysme se navzájem dále potírali a po hlavách a hřbetech natírali v boji bratrovražedném, když máme jediného společného nepřítele a jeden společnej cíl (Výborně!), a proto bude nejlepší, dyž potáhneme za jeden provaz. Přiložíme líce k líci, paže k paži a přikla-dem napřed půjdou sami naši páni šéfové, který dají záda k zádům, abysme pomocí listu ze snáře, kerej je momentálně v držení vážený Žlutý Bestie sira Harryho Mi-Koty, před zraky celého gangsterského národa vodhalili a rozluštili tajemství plánu. To by bylo asi tak všechno, jenom bych měl, gentlemanové, ještě k vám uctivou žádost, abyste se při příchodu kterýhokoliv z pánů šéfů nechovali jako dobytek a slušně povstali."

Potlesk, který zahřměl po výmluvném projevu Ferdy Padavky, potuchl jako když utne a cvakání podpatků a zubů ukázněných lupičů oznamovalo, že vůdcové přicházejí. Oba náčelníci kráčeli po způsobu zločinců v zákrytu, zvedající rytmicky levé koleno, při čemž Kápo držel Mi-Kotovi ruku na rameni, a zastavivše se uprostřed haly, dosáhli několika obraty a přísuny žádoucí posice s plecemi vedle sebe; Mi-Kotovi byla přistavena stolička, aby jeho záda zaujímala stejnou nadmořskou výšku se širokým hřbetem Kapounovým.

Hřbitovní ticho zavanulo šerou prostorou.

Gangsteři pouličili oči na záhadné hřbety obou knížat zločinu, dosud zastřené pruhovanými triky. Po chvíli nemožně vybičovaného napětí zanžoural malý Jap úko-sem na svého souseda a usklíbnuv se začal zvolna sta-hovat přes hlavu tričko. Píď za pídí zjevoval se trnouch-mu shromáždění na pergamenově zažloutlých zádičkách žluťasových čitelný a výmluvný nadpis:

TO SEM TĚ VYPEK, TY MÁKU!
LÝBÁ TĚ BIDLO.

Zatím co se temné duše zlosynů zmítaly v nejhorších předtuchách, povytáhl se Japončík poněkud z podřepu a počal si rozšafně a systematicky stahovat žlutou kůži a po odstranění dalších maskovacích prostředků a optic-kých preludů šklebila se na ustrnulé shromáždění škodo-libá hranatá tvář Franty Bidla.

Než se mužové Podsvětí vzpamatovali ze svého pře-kvapení, počali ze všech koutů a děr vylézat po zuby ozbrojení bobyové, kteří se šetrným, ale energickým způsobem přičinili, aby zdrcení gangsteři byli dokonale zneškodnění. Zvenčí zaznělo typické hvízdnutí inspek-tora Chocholouška, načež se celé stavení dalo do pohybu směrem k žížkovské státní věznici.

"Bouda!" zařval zuřivě Ferda Padavka a otrlí zlosynové, lapení se svým šéfem v chatrči na kolečkách, propadli zoufalému skání, zatím co se bobyové taktně odvrátili.

Jediný Lojza Kápo nehnul ani svaem v obličejí. Upíraje s drzým klidem své zpustlé zraky ve tvář de-tektivovu, svlékl i on odborným švihem pruhované tričko a s ním i dokonalou masku s obličejí. Objevila se prostická tvář barevného

sluhy Kapounova Vency Čer-ného, na jehož zádech se skvěl nápis rozměrů přímo reklamních:

NA MĚ SEŠ MOC KRÁTKÝ BIDLO
LÝBÁ TĚ NASTOKRÁT TVŮJ LOJZA.

KAPITOLA DVACÁTÁ SEDMÁ

Kde je Kápo?

Za jáсотu shromážděného mužstva vjížděla bouda se vzácnou kořistí, tažená šestispřezím bobyů, do nádvoří Scotland Yardu, stěží překonávajíc závěje růží a kopre-tin, které jí sypali na cestu policejní dorostenci v bělost-ných uniformách za neutuchajícího volání "Vivat Bidlo!"

Ve dveřích na přidi se tyčila zachmuřená postava muže, jemuž platily tyto ovace. Jeho myslí probíhaly vzrušené příběhy dnů nedávno minulých, jež vedly krále žižkovských detektivů k tomuto konečnému a těžce za-slouženému úspěchu. Zraky velikého špeha se orosily při vzpomínce na věrného přítele Cliftona. Vždyť on to byl, jenž přivedl žižkovskou policii na stopu Mi-Kotova doupěte, odevzdav na policejní strážnici tabulku s číslem taxíku, v němž podlý žlutokožec unášel omámeného Bidla do zajetí. On to byl, jenž v mistrné masce veliké krysy zachránil svého pána před rafinovaným orientál-ním mučením v kobce žlutého lotrasa. A on to byl, jenž tak připravil půdu svému pánovi k nejslavnějšímu kous-ku jeho detektivní kariéry. Zařídív u šéfa Bublaniny, aby zatčení a uvěznění Mi-Kotovo zůstalo veřejnosti přísně utajeno, sestoupil hrdinný Bidlo sám do Podsvětí v nedostizné masce Žluté bestie, a ujav se vedení Mi-Kotovy bandy, vešel ve vyjednávání s Kápem o spolupráci obou tlup, a smluviv schůzku všech žižkovských gangsterů v boudě, kterou na jeho pokyn policie opatřila kolečky, připravil tak celému žižkovskému Podsvětí past, jež sklápěla všem před nosem... Všem, vyjímaje jediného, jenž asi v poslední chvíli věřil cosi podezřelého a opět se vysmekl ze spárů spravedlnosti. Bidlo proto mračně přihlížel svému triumfu, dobře věda, že jediné vítězství nad zločinem je zmocnit se muže, jenž ztělesňuje zlo, muže tisíce a jedné tváře, démona v asbestových podvlékačkách, jehož jméno je Lojza Kápo. Veliký Frank seskočil náhle hbitě s žudra boudy, setřásl nevrle několik poupat a čumbrků, které uvízly na jeho kabátci, a prošel špalírem nadstrážníků, vstoupil bez klepání do kan-celáře sira Mr. Bublaniny.

Pracovna policejního prefekta byla prázdná a jen te-lefonní aparát oživoval ponurým zvoněním neblahé ticho svatyně šéfa žižkovské policie. Jednoduchým zved-nutím sluchátka uvedl Franta složitý mechanismus do chodu a s tváří poněkud pobledlou vyslechl hlášení stráž-níka L.P.I., patrolujícího na rohu Chlumovy ulice. Chraptivý hlas policemanův oznamoval:

"Slečna Libuše Klimánková a oficiál v.v. Tylínek uneseni ze sekretariátu spolku 'Syptejte ptáčkům'. Stopy únosu dosud neporušené střeží kolega č.p. 1812."

V příští minutě naskočil již Bidlo na přední plošinu kolemjedoucí tramvaje. Řidič, poznav krále stopařů, zvedl uctivě ruku k čapce.

"Chlumova ulice č. 60!" velel Bidlo úsečně.

"Yes, sir," kývl řidič hlavou, strhnuv okamžitě kor-midlo o 30 stupňů, a přes protesty pasažérů řtil se vůz rychlostí 12 kilowattů udaným směrem.

*

Mezitím vládl v místnostech Scotland Yardu podivný zmatek. Šéf policie sir Bublanina byl již několik hodin nezvěstný, ač doba lunche dávno minula. Superintendent Kotalík převzal konečně vrchní velení, a nemoha nalézt ani Frantu Bidla, pojal ideu strhnout na sebe konečnou palmu vítězství nad arciknížetem zločinu. Zajetí členové bandy Kapounovy byli podrobeni výslechu specifickými čínskými metodami, poněkud zjemněnými západním humanismem. V daném případě stačila pouhá hrozba, že jednotlivci budou donuceni vypít butelku denaturované malinovky vlastní výroby, aby byl získán přesný popis Kapounova podzemního doupěte, a v nejbližší chvíli spouštěly se již čtyři odhodlaných policistů okol-ními kanály do podzemí.

Nemrhaje časem dal superintendent Kotalík uzavřít hermeticky všechny vchody, odtoky a stoky blokadou ozbrojených mužů a sám se s údernou rotou nejsvalna-tějších bobyů obořil na dveře Kapounovy haly. Posupný chechtot zvnitřku byl odpovědí na první údery do vrat. Bobyové zdvojnásobili sílu svých kopanců a za soustře-děné palby mušket a služebních bambitek vpadli vehe-mentně do sálu.

Marně však slídily bystré oči policistů po strašném králi Podsvětí. V hale nebylo nikoho kromě malého, popelavého balíčku, z něhož vycházelo úpěnlivé naří-kání. Při bližším ohledání zjistili užaslí policemeni, že tato podivná hromádka je nebohý pan oficiál Tylínek, svázaný surovým způsobem do kozelce. Rozhořčení a nevoli nad novým zvířecím činem zhovadilého bandity vyli si rozkacení strážníci na přepychovém uměleckém zařízení místnosti.

Ubohý stařeček byl zbaven pout, oprášen a napojen, načež neustáváje úpět a neschopen výpovědi byl dvěma laskavými inspektory donesen do nedalekého bytu zná-mého mecenáše lorda z Dařbožů, kdež mu byla věno-vána vzorná péče a dva párky s křenem.

Slídící smečka bobyů prohledávala zatím vytrvale všechny odpadové roury, kufříky, lustry, ledničky, nohy židlí a obrazy, když vtom to kdesi mohutně zazurčelo a ze stěny vytryskl proud vody unášející jakousi postavu, která byla hbitě vylovena dřívě, než mohla žbluňknout do podzemní bystřiny.

"Máme ho!" zajásal inspektor Klobás, stavě zajatce na nohy, a ihned odskočil s uctivým salutováním, patře na proslulou tvář Velikého Bidla, jež chrlila proud vody spolu s divokými kletbami. Veliký špeh, jda po stopě unesené Libušky, dostal se z kanceláře "Syptejte ptáč-kům" spojovacím potrubím do centrální haly, kdež zbaviv se přebytečné vody, ptal se mračně inspektora Klobáse:

"Kde je pan Tylínek?"

Vyslechnuv hlášení nařídil, aby okamžitě čtyři zdatní policisté byli vysláni střežit osobní bezpečnost důstojného

starce, aby se nestal znovu terčem brutálních žertů Ka-pounových.

Vrátiv se opět do své mansardy, zastihl Bidlo MUC Vacouna, odkládajícího právě telefonní sluchátko a po-bledlého hrůzou.

Od Dařbožů hlásila policejní stráž, že nalezla pokoj, v němž se zotavoval pan Tylinek, prázdný. Několik svázaných prostěradel, visících z otevřeného okna, bylo výmluvným svědkem nového surového činu Kapounova.

Bidlo vyslechl zprávu apaticky, a vyčerpán, mrštil sebou do své oblíbené klubovky.

"A co je s Libuškou?" tážal se MUC Vacoun, upřev naň zvědavý pohled svých ustrašených dětských očí.

»Je v jeho spárech," vydechl špeh unaveně.

"Nebesa," zděsil se druh stopařův, "a vy si hovíte v lenošce?"

"Drahý Vacoune," děl měkce Bidlo, "jen břídilové maří drahocenný čas neužitečným pátráním v okamžích tak důležitých. Já řeším situaci geniální úvahou a rozuzlení přichází vždy náhle shůry."

Sotva dořekl tuto větu, zařinčelo sklo a jakýsi předmět padající s výše udeřil se značnou prudkostí velkého slídiče do odolné lebky. Mocný střík sodovky z patentní láhve, jímž pohotový MUC Vacoun zkrápěl obličej přítelův, vrátil omráčenému Frantovi křepkost údů a jasný úsudek.

Veden instinktem, zvedl záhadné těleso. Byl to šutrák zvící melounu, zabalený do Listu paní a dívek, na jehož okraji bylo načrtáno spěšnými tahy:

"Jirny - Klánovice - Kapoun - pomozte! Libuše."

"Unáší ji letadlem nebo po střeších!" vzkřikl Bidlo, a vstrčiv do kapsy několik zhuštěných převleků, vyřít se z mansardy, a nabíjeje cestou pistoli, sjel pohádkovou rychlostí po klandru do přízemí.

KAPITOLA DVACÁTÁ OSMÁ

Konec Lojzy Kapouna

V srdci hlubokých hvozdů jirenských, v malém domku u jezera, věznil surový král Podsvětí unesenou Libušku. Před domkem na rybníce kotvil v rákosí neveliký hydroplán, zřejmě ukradený z technického musea na Hradčanech, na jehož trupu byl připevněn maskot, vycpaný přiblblý psiček s vykulenými očima. Co zamýšlel Kápo, tento běsnící satanáš, jenž tak hravě unikal tisícovým ramenům a chapadlům spravedlnosti, nyní, když žlutý démon Mi-Kota a ostatní podzemní stvůry byly v moci policie?

Tuto otázku kladla si již po sté unesená dívka, sedící na pryčně v šeré šalandě, kde nebylo ani jediného zrcadla, v němž by si nebohá mohla opravit pocuchanou ondulaci. Vtom zarachotil klíč v zámku, zaskřípěly panty a na zvýšené palandě se zjevil Veliký Kapoun ve svém nejlepším tričku rudě pruhovaném, bezvadně oholen, s monoklem nasazeným s elegancí jen jemu vlastní.

"Nuže, má drahá," pravil sladce netvor, sestoupiv svižně s vrzajících schůdků, "doufám, že jste se již umoudřila a neodmítnete ruku slavného a statečného krále Podsvětí."

"Padouchu!" vzkřikla dívka vyskakující s kavalce, "nechtě mne na pokoji, hnusíte se mi!"

"Však ty si zvykneš, dušinko," chechtal se zvrhlík, a vypustiv monokl z oka, vztáhl chlípné pařáty po své oběti.

"Pryč, pryč ode mne, sketo," pištěla dívčina, "raděj zemru, než bych byla manželkou loupežníka!"

"Zahrnu tě zlatem a drahokamy," sípal rozvášněný vyvrhel, "buď mou a staneš se královnou Podsvětí!"

"Ne, ne!" zakvičela Libuška, bušíc bělostnými pěstičkama do uslintaných úst vilníkových.

Vtom zazněl nahoře hluk pádných kročejů. Nemeškaje přidržel zlosyn své oběti k nosu flakónek s koncentrovaným extraktem pachů akademické mensy. Mámiivé výpary zlomily odpor dívčin. Její pohyby zemdlely a z hrdla se draly slabé vzdechy; Oplzlý záblesk radosti kmitl zpustlými panenkami Kapounovými. Políbil mocně krásku na bělostně vymytý zášjek právě v okamžiku, když nahoře ve dveřích stanul staříček, sivý kněz žižkovské církve viktoriánské.

"Pán s vámi, milé dítky," vece dobrotivým, třaslavým hlasem, "přeje si zde někdo býti oddán? Byl jsem sem pozván telefonicky ženichem, panem Kapounem."

"Nuže dobře, padre," vece Al pokorně, "oddejte nás, ctihodný otče, co nejrychleji! Doufám, že nepohrdnete tímto měšcem zlata, jenž budiž odměnou za vaši ná-mahu."

"Již kvačím, můj synu," děl duchovní, plahoče se dolů po dřevěném schodišti.

"Veliká jest radost v nebesích," pravil hlasem plným svatého nadšení, "nad ztracenou a opět nalezenou ovečkou. Ve jménu Páně, vzdej se, pse!"

Přitom se zaleskl v jeho ruce pečlivě naolejovaný revolver rozměrů přímo biblických.

Al nenavykl marně trátit času. Náhlým výpadem podmetmo proklouzl mezi rozkročenými nohama du-chovního, a složiv ho krátkým trhnutím za botu, zmizel nahoře ve dveřích. Pále zuřivě z bambitky klopýtal kněz za uprchlíkem, ale když konečně vybědl z temné chodbičky, naplněné štandlíky a jiným harampádím, odlepo-val se právě Kapounův hydroplán od hladiny rybníka a stihatel zahlédl ještě ve zlomku vteřiny rozšklebenou tvář lotrasovu a přiblbl se usmívajícího vycpaného psička.

V několika vteřinách dostihl kněz lesním během poš-tovního úřadu Jirny-Klánovice, a vyrvav chlapečkovi, jdoucímu k cukráři, surově kovovou korunu, vrhl se do telefonního automatu. Brzy poté ujížděla již kolona obrněných sentinelů, obsazených policií a kulomety, po běchovické silnici a za ní pádilo žižkovské hasičstvo.

Z věže jirenského kostelíka pozoroval agilní pastor námožním dalekohledem soustředěnou palbu sentinelů a stříkaček na Kapounovo aero, prchající směrem k Žižkovu.

"Proklatě!" drtil mezi zuby, "letí příliš vysoko."

Leč vtom zaujal jeho pozornost přírodní úkaz, v na-ších krajích dosud nevidaný. Ostrým teleskopem viděl jasně, jak vycpaný psiček na trupu letadla se protáhl a podbrav se za uchem počal opatrně lézt na zadek aeroplánu.

Tam uchopil do zubů výškové kormidlo a pověsiv se na ně sklonil je do té míry, že letadlo počalo sestupovat k zemi.

"Bravo, Cliftonel!" zařval pastor a upustiv teleskop pádil, radostně výskaje, se zvonice dolů.

Zatím soustředěná eskadra hasičských a policejních obrněných aut ustala v palbě a s úžasem zřela, jak s le-tadla seskočily dvě postavy, jedna lidská, druhá psí, opatřené padáky, a hnány větrem k Žižkovu snášely se k zemi. Podivného psa zanesl víchř až kamsi nad žižkovské mrakodrapy, kdežto muž s padákem klesal přímo na běchovickou silnici. Stále jej majíce na mušce roze-znali konečně ustrnulí policisté vetchou postavu pana Tylíneka, jenž uvázan za šosy k padáku, třepotal se jako pavouček bezmocně ve vzduchu. Rozhořčení nad touto novou lstí zvlčilého bídáka, spojenou s úžasným cynic-kým násilím na bezbranném dědouškovi, působilo přímo demoralisačně na mužstvo stráže bezpečnosti, jež si počalo ulevovat kletbami a hnusnými úslovími. Pan Tylínek, celý zkřehlý chladem nadoblačných vý-šin, byl zachycen kordonem hasičů a přiveden k sobě speciálním oddílem strážníků, kteří se jali nebohého sta-řečka něžně zadýchávat.

"Děkuji vám, přátelé, děkuji," hovořil slabým, třasla-vým hlasem utýraný dědoušek, odmítaje dopravu osobním sentinelem, "půjdu raději pěšky, to mě drobátko vzkřísí."

Chvějící se stařík neušel ještě ani sto yardů, když se ozval nelidský řev, přicházející z blízkého žitného lánu. Záplavou zlatých klasů a vlčích máků v obilí pádil sem sívý pastor viktoriánské církve, vydávaje válečné ryky. V tom okamžiku vyskočil pan Tylínek do ctihodné výšky a jal se cválat mohutnými skoky k Žižkovu, pro-následován řvoucím šedovlasým duchovním.

Někteří mladí strážníci nesnesli toto otřásající divadlo, a utrpěvše nervový otřes, klesli k zemi. Jedině čestný velitel hasičstva lord Dařbože zachoval chladnou mysl, a vyhoupnuv se na parní stříkačku, pustil se plnou parou s desetičlennou posádkou za pádícími staříky.

Hon pokračoval za velikého sběhu obyvatelstva žižkovskými ulicemi. Ztrnulí občané s ústy široce otevře-nými patřili v hrůze na příšerné divadlo, vidouce, kterak ctihodný kmet a dobrodinec, všeobecně vážený předseda spolku "Sypte ptáčkům", vrchní oficiál ve výslužbě pan Tylínek, šplhá jako opice po stěnách novostavby mrakodrapu pensijního ústavu, a co hrůznějšího, jak neméně ctihodný reverend církve viktoriánské leze za ním, vydávaje nervy drásající vytí v tónině nikdy před-tím neslychané.

Nahoře na nedostavěné plošině se rozpoutal před zraky oněmělých tisíců děsný boj. Oba dědečkové se chopili železných travers a bušili do sebe gigantickými vzmachy třesoucích se stařeckých paží. Ještě však neměl být konec hrůzám této příšerné podívané. Zkamenělé diváctvo zřelo nedýchajíc, jak k šermujícím kmetům se blíží čiperný psík, táhna za sebou splasklý padák.

Teď se vrhl na pana Tylíneka a zakousl se mu zuřivě do zádě. Dědoušek zahodil traversu a vrhl se přípatmo pastorovi na hrdlo. Duchovní ztratil rovnováhu a padaje do hlubiny pevně uchopil vous stařečkův, jenž, klesaje s ním, strhl i pevně zakousnuté psisko. Visíce na rozevře-ném padáku snášeli se tři zápasníci do Karlovy ulice. Kol nich kroužilo množství ustrašených ptáčků, úzkostně pipajících ve strachu o osud svého dobrodřeje.

V tom momentu dorazila na místo stříkačka, již velel sir Dařbož. Mužstvo vyskákalo a hbitě roztáhlo zá-chrannou plachtu.

V těsném objetí spadla trojice rozzuřených bojovníků do nastavené plachtoviny.

Davy vzrostlé do desetitísiců se hrnuly k místu dopadu a zřely, kterak duchovní, opřev se nohama o břicho pana Tylíneka, urval mu jeho důstojný bílý vous. Poté mu strhl masku s obličeje a sám se hbitě zbavil nepravé tváře pastora. Zdrčené občanstvo žižkovské hledělo nyní na Velikého Bidla, jenž spolu s Cliftonem pevně třímá demaskovaného Lojzu Kapouna.

KAPITOLA DVACÁTÁ DEVÁTÁ

Bidlovo odhalení

"Frank Bidlo, detektiv a zvěd," vece slavnostním hla-sem soudce pan Cejnar, jenž předsedal monstrprocesu s pochytanými gangstery jako člen plebiscitem zvole-ného soudcovského sboru čtyř spravedlivých. Byli to: především sir Dařbože, jenž plnil své vuřty vezdy prima masem, mlékařka a věštkyně paní Tykačová, která nikdy nepřimísila do mléka jedinou krůpěj vody, dále vrchní pan Jandera, jenž ani pozdě k ránu nepřipsal nalitému hostu čárku na tácek, a konečně sám vznešený sudí Cejnar, jenž nikdy nepískal hostům nastřelenou ruku. Již pouhý zvuk jména Bidlova způsobil zbožné utišení mezi tisícíhlavým auditoriem, naplňujícím skvělou aulu žižkovského justičního paláce v Karlově ulici. Obecen-stvo bylo dosud vzrušeno dramatickým útokem žárlivé Žižkovské Lilie na vyslýchaného Lojzu, obviněného mimo jiné z únosu sličné Libušky Klimánkové. Zatím co slu-hové chvatně vynášeli bezvládná těla omdlelých dam a nervově slabších inteligentů, vstupoval již Velký Frank, vítán bouřlivým jásotem, jenž se stupňoval v živelný ryk, když se zjevil v patách za ním Clifton, mávaje srdečně přední prackou lidu.

Jako dotykem kouzelného pendreku umlklo rázem veškeré posluchačstvo, jakmile Veliký špeh otevřel ústa, aby zahájil svou závažnou výpověď. Za úžasného ticha, rušeného toliko občasným pádem některého příliš se nahnuvšího diváka z galerie, popisoval král stopařů všechny fáze svého gigantického boje a podzemím, až po velkolepé zasáhnutí Cliftonovo v převleku krysy a ko-nečný úskok s boudou na kolečkách, jakož i dramatický hon za Lojzou Kapounem v beránčím rouše pana Tylíneka. Po malé přesnídávce přikročil Veliký Bidlo k vrcholnému bodu programu - odhalení tajemství tří lejster.

"Ladies and gentlemen," počal kníže slídičů svůj proslov, "dovolte, abych předeslal svému výkladu kou-sek středověkých dějin žižkovských. Po obsazení elek-trické magistrály č. 13 našimi vojsky na úseku Viktoria Žižkov-zahrádková kolonili naši legionáři odpor vzbouřených horských kmenů historickou bitvou u Vac-kova, jen vojevoda Rojša s hloučkem věrných se držel několik týdnů v soutěskách Židovských Pecí, obléhán stonásobnou přesilou. My, Žižkované, s úctou smekáme, před hrdinstvím těchto posledních obránců samostatnosti Židovských Pecí, jejichž odpor byl zlomen teprve nesnesitelnou žízni, když v nedaleké Sieglově restauraci došlo pivo.

Probíval se s několika nejvěrnějšími řetězem obláhatelů, přechal vojevoda Rojša v převleku pastevce, provázen svým komořím Nikitou Bálkem, jenž nesl v ruksaku zachráněný rodinný poklad nesmírné ceny. Octnuvše se šťastně za hranicemi Spojených států žižkovských, stanuli posléze na místě známém pod jménem Václavské náměstí. Kníže, jenž svému dvořanu slepě důvěřoval, poslal Báľka poohlédnout se po nějakém přístřeší, a tu ničemný onen padouch, předstíraje, že jde najmout pokoj s koupelnou, uprchl se svěřeným mu pokladem průchodem Lucerny, zanechav nic netušícího vojvodu v pasáži.

Zcizený poklad zakopal lotras na neznámém dosud místě, které zakreslil na plánek, k němuž vysvětlivky sestavil z písmen 66. stránky Štorchova Mariánského snáře s pomocí čtverečkové šifry, kterou, doufám, podařilo se mi objevit. Kromě tohoto rodinného snáře existoval ještě druhý exemplář v universitní knihovně žižkovské. Tam se vloudil pod záminkou, že jde krást zimmíky, a vytrhnul onu stránku, spolkl ji a zapil inkoustem. Další život vyplnil ničema podlémy činy, za něž často pykal v žaláři nejtemnějším, aniž kdy prozradil vyšetřujícím orgánům tajemství zakopaného pokladu. Umíraje zavolal k sobě své tři syny a pravil k nim hlasem cynicky zpustlým, byť i slábnoucím:

„Drahé dítky! Vy ste se, vrtáci, těšili, že vám vodkážu ten zakopanej poklad, ale to ste teda vedle. Zato vám vodkazuju svý umění kasafský, v kerým sem vás poctivě vytrénoval, a to je větší poklad než ňáký zahrabaný haraburdí, a je na vás, syčáci, abyste ten poklad nezakopali a kráčeli ve šlépějích svýho slavnýho fotra. Za to na vás, lumpové, nechci nic jinýho, než abyste mě pochovali do naší rodinný hrobky, která je, jak je vám snad známo, vyzdobena bronzovou sochou plačícího anděla-strážníka, a abyste střídavě tu sochu pucovali sidólem.“

Poté odešla jeho bídná duše v podobě černého obláčku do pekel. Po smrti zločinného tatíčka se usnesli dva starší synové, že je s tím pucováním moh fotr vynechat a že se na jeho odkaz vykašlou. Nejmladší z dítek zlosynových, levoboček Lojza, jenž po matce nesl jméno Kapoun, plnil sám přání umírajícího tatky a týden co týden leštil plastiku plačícího anděla-strážníka na hrobě otcově a zažíhal věčné světlo v duté přilbici. Nečinil to ani tak z piety k zesnulému, jako spíše z lásky k umění, zděděné po mateři, která v mládí uklízela v ateliéru mistra Žlutka, slavného výtvarníka žižkovského. Neboť tu ke cti zlosynově nutno podotknout, že plačící anděl-strážník byl skvělým dílem neznámého žižkovského umělce ze střední doby klasické. A tak jednoho dne, právě ve výročí smrti tatkovy, jsa již náčelníkem mocné tlupy, zatahal Veliký Al při cidění poněkud silněji za mohutný pendrek strážníkův a hle, obušek povolil a v jeho dutém vnitřku se zjevil pergamenový svitek pa-píru. Tak získal Al Kapoun kýžený otcův plánek a celé jeho další úsilí směřovalo k získání jediného dosud existujícího bibliofilského výtisku Štorchova Mariánského snáře, jenž byl dvěma odrodilými syny prodán v Zinkové aukci.“

Nedopřav sotva dutajícímu posluchačstvu ani chvilky oddechu, vyličil Bidlo život Mi-Kotův, jeho zasáhnutí do plánů Kapounových a ukořisťení půlky plánu a později i chybějící 66. stránky snáře.

„Když proradný Jap padl i s listem snáře a půlkou plánu vytetovanou na zádech do rukou policie,“ pokračoval Veliký zvěd, „rozhodl se Al Kapoun vyhodit po-slední svůj trumf, neboť bylo nebezpečí, že s pomocí jedné půlky a snáře vypátrá Scotland Yard skrýši po-kladu. Zjistil totiž kdysi, že existuje dívka, jež je po přeslici pranetí vojvodu Rojši, a tudíž jedinou právo-platnou dědičkou pokladu. I vymyslel si plán otráslující d'ábelskou rafinovaností. V rouše laskavého stařečka založil humánní spolek "Syptejte ptáčkům", jenž byl vlastně maskovaným obchodním podnikem pro import a export limonád, domnívaje se, že v dobročinném dě-douškoví, příteli ptáčků zpěváků a všech zubožených pejsků, nebude nikdo hledat arcimistra zločinu.“

A moc se přepočítal, netuše, že v hejnu potulných psků, oddaně se lísajících k jeho třaslavým nohám, je jeden, jenž chová k němu silnou nedůvěru dík svému geniálnímu a odborně vycvičenému čichu. Al, ukolébán zdánlivou stoprocentní bezpečností svého přestrojení, přehlédl totiž, že onen pes je za potulného pouze masko-ván. A tak se stalo, že jsem počal silně nedůvěřovat lidumilnému společku díky informacím a písemnému materiálu, jímž mě opatroval můj přítel Clifton.

A po druhé se přepočítal pošetil Al, když zlákal inserátem do kanceláře svého podařeného spolku onu výše zmíněnou, nic netušící dívčinu, pod záminkou pevného platu, a vloudil se v přízeň nezkušené krásky, jež nalezla zalíbení v dědouškoví se slušnou pensí. Neboť když pak ztratil naději na získání pokladu s pomocí plánu, rozhodl se riskovat podnik tak šíleně odvážný, jako je únos spojený s manželstvím, a hodlal zlomit odpor unesené omamnými jedy, aby se pak po sňatku domáhal jakožto pan Tylínek báchorkového dědictví, jež, jak očekával, padne co nejdříve do rukou policie.

Při tom však zapomněl d'ábelský ten satanáš, že zdr-cené srdce krutě žárlící Žižkovské Lilie snuje pomstu geniálnější než režie českého filmu. Dlouho kolísala zá-hadná ta žena mezi láskou k banditovi a cestou pokání, až náhoda přispěla k tomu, že se úplně odvrátila od světa zločinu. Jsouc pověřena v hodnosti námořního poručíka velením pašerácké flotily, střetla se s plovoucím Posvátným Mandlem, obsazeným pěti světci Armády spásy, a žírná slova zlatoústé Markétky Odólové přivedla k pokání zatvrzelé srdce milenky zlosynovy. Ještě téhož večera zabušila u mých dveří a stala se mým oddaným spojencem. A byla to právě ona, jež mi poskytla chybějící článek v řetězu mého pátrání, a to ve formě šutráku, zabaleného do fingovaného dopisu Libušky Klimánkové, jež vrhla oknem do mé pracovny přes živelný odpor domovnice paní Patákové. A připíliv si, zadržel jsem včas obstarožnou drožku s ctihodným reverendem žiž-kovské církve viktoriánské, kvačícím na telefonickou žádost oddati Kapouna se slečnou Klimánkovou, a do-stavil jsem se sám k Alovi v masce reverendově, způsobiv tak počátek konců nejodpornějšího z žižkovských zlosynů.“

Po zdrcujícím odhalení Bidlově se Kápo zhroutil v trosky podobající se spíše panu Tylínkovi než knížeti zla a štkaje doznával se k nesčetným bídáctvím a zločinům.

"Milost!" vzlykal padouch, leza po kolenou k soud-covskému stolci, "pomměte, bratři Žižkované, že jsem proslavil jméno našeho státu!"

"Pshaw!" vybuchl Bidlo, neúprosně dobíjeje svou kořist, "nedejte se oklamati tímto hanebníkem. Bylo by urážkou

vmetnutou v tvář rasově čistého občanstva Spojených států, kdyby se tato sketa prohlašovala za příslušníka čistě bílé, jemně zarůžovělé rasy žižkovské. Jeť to ničemný, špinavý mulat, neboť matka jeho byla sice Žižkovanda, ale otec byl černý amatér!"

Spontánní výbuch odporu zahučel sálem, neboť přes nesporně demokratické založení občanstva žižkovského je rasová zášť k barevným tak hluboko zakořeněna v duši lidu, že i komínici a uhlíři jsou v hlubokém opovržení. Zničený Kápo nezmohl se po tomto odhalení než na bolestné skučení. Ne tak však ďábelský syn Záhadného Východu.

"Ó spravedliví, ó slunéčka vzdělanosti západní, ó ve-licí, jimž moudrost kane s vousů na břicha otýlá uče-ností," ševalil úlisně prohnáný Jap, "nechť Věčný Buddha sešle na mne stokrát šest tisíc rudých blesků a promění mě v špetku žlutého prášku, provinil-li jsem se něčím proti moudrým a vznešeným zákonům této kvetoucí země. Pakli se však přece tak stalo, tu při sakurách roztockých přísahám, že to bylo z neznalosti zdejších obyčejů, neboť není vše dobré pod Žižkovem, co je dobré pod Fudži-Jámou."

"V hrdlo lžeš, bídný žluťase!" zahřímá Bidlo, tyče se jako bůh pomsty na svědecké lavici, "chceš se vy-mlouvat na neznalost zvyků bílých lidí, an jsi renegátem bílé rasy?"

"Ano, krajané," pokračoval obrácen k posluchačstvu a mře prstem na zděšeného Mi-Kotu, "tento zločinný žlutý padouch se nenarodil pod Fudži-Jámou, nýbrž pod Jámou za Karlovým náměstím a náležel k bílému ple-meni až do třinácti let, kdy se přejedl tlustého od šunky a dostav žloutenku desertoval hanebně k mon-golské rase!"

Zdeptán a pokořen padl žluťoch po orientálním způ-sobu do prachu a svíjeje se jako červ skuhral o milost. Čtyři spravedliví vynesli pak po krátké poradě tento rozsudek:

"Jménem Spojených států žižkovských odsuzuje se hlavní obžalovaný Alois Kapoun k smrti, ale vzhledem k řadě lidumilných skutků, vykonaných v podobě neza-pomenutelného pana Tylínka, mění se mu tento trest na doživotní žalář, zostřený týdenním povinným pitím malinovky vlastní výroby.

Obžalovaný Harry Mi-Kota odsuzuje se k deportaci do kolonií. Budiž dopraven tramvají do studentské ko-lonie na Letné, kdež budiž donucen dodržovat práva; trest se mu zostřuje povinným stravováním ve studentské mense v Akademickém domě, na vlastní náklad.

Obžalovaná Lili Ping-Pong zprošťuje se na přímělu detektiva Franka Bidla obžaloby. U ostatních obžalo-vaných přihlíží soud k tomu, že jde o osoby svedené, jakož i k tomu, že zákon prohibiční stojí před svým zrušením, a uděluje jim tímto amnestii!"

Po vynesení rozsudku se rozhostilo soudní síní ticho, naplněné očekáváním. Zraky všech se upíraly k velikému detektivovi, jenž povstal, chystaje se k další promluvě.

"Vážený soude," začal Bidlo a jeho hlas se zachvíval jakýmsi vnitřním napětím, "nyní budiž mi laskavě do-přáno, abych před zraky celého Žižkova strhl vlastno-ručně roušku z tajemství žižkovského podsvětí."

Po těchto slovech to sálem vzrušeně zašumělo. Zatím co obecnost, vážené šlechtice nevyjímaje, vylézalo na lavice, aby lépe vidělo, pokynul sudí Cejnar berlou, a strážci jali se obnažovat záda obou arcipadouchů, pokrytá černými klikyháky a různými červenými čtve-rečky.

"Tyto podivné čtverce," promluvil Frank, dotýkaje se ukazovátkem hřbetu obou ničemů, "mají pravdě-podobně představovat okénka šifry, kterou nutno přiložit na snář. Nanesl jsem je ve stejném poměru na papír a nůžkami vystříhal okénka, a takto zhotovenou šifru předkládám slavné stolici k rozluštění velké záhady!"

Toto předeslav, podal skromný detektiv čtvrtku pa-píru opatřenou okénky sudímu Cejnarovi. Rukou po-někud se chvějící přijal starý justiční veterán šifru, a nasadiv si důstojné zlaté brýle, položil ji na list snáře, jenž ležel na stole coby doličný předmět. Poté pevným hlasem diktoval soudnímu zapisovateli písmeno za pís-menem a před zraky napjatého občanstva zjevil se na černé tabuli tento nápis:

Poklad

hledej na str. 89!

s připojeným plánkem a podrobným výkladem, kde jest poklad hledati.

Oddíl nejlepších lidí Scotland Yardu, chráněný kulo-metem, odjel ha udané místo, aby se přesvědčil o pravdi-vosti objevených údajů.

V strašlivém napětí očekával soud i auditorium ná-vrat komise. Konečně zazněly z chodby rázné kročeje, a již vstoupil inspektor Chocholoušek a položil před soudní tribunál nevelkou knížku šerého vzezření.

Byla to jakási antologie z české literatury, jediný před-mět, který komise nalezla, pátrajíc podle plánu, ve sklepení jednoho z nejstarších žižkovských domů, v obrovské kované truhlici.

Stěží potlačuje nedočkavost, vztáhl sudí Cejnar ruku po knize, otevřel ji na udané stránce a v jeho očích vzplál plamének pochopení. Byly to verše s názvem:

POKLAD

Báseň Karla Jaromíra Erbena

KAPITOLA TRICÁTÁ

Žižkov miluje a jásá

Výsledek procesu a zvláště pak sympatický dodatek o zrušení prohibice byl žižkovskou veřejností přijat s já-sotem, upomínajícím na první dny samostatnosti. Lid všech vrstev, aniž vyčkal parlamentního schválení protiprohibičního zákona, hrnul se s výskotem do ulic, kdež se oddal veselícím, doprovázeným sodovkovými orgiemi. Oslavy se

soustředily hlavně do Cimburkovy ulice a při-lehlých boulevardů. Tam, stojíce na balkóně vyzdobeném lesem květin a oleandrů, přijímali oba vítězové nad Podsvětím, Bidlo a Clifton, hold vděčného žižkovského národa.

Leč mýlil by se, kdo by byl soudil, že lid žižkovský zneužije nyní nově nabytých svobod a počne nezřízeným požíváním limonádových škodlivin decimovat své zdraví i svůj majetek. Zrušení prohibice nalezlo totiž národ morálně zocelený hlavně zásluhou blahodárného mi-sionářského působení zanicených vyznavačů Posvátného Mandlu, nehledě k té důležité okolnosti, že démonický půvab zapovězeného ovoce, ježž těmto šumivým nápojům propůjčovala prohibice, ztratil nyní mnoho na své zá-hadné přitažlivosti. Sodovky a limonády rychle zevšeď-něly. A tak na konci toho vypravování nalézáme občany Spojených států žižkovských zase veselé a hojně tíhnoucí ke zdrojům nápojů připravených z chmele, jak o tom svědčí opět rapidně stoupající úhrnná váha veškerého obyvatelstva.

*

Zbývá ještě říci několik slov o dalších osudech hlavních hrdinů tohoto příběhu. Lojza Kápo, eskortovaný mimo území státu a uvězněný na Hradčanech v ponurých zdech Daliborky, smířil se se svým osudem, a vyžádal si od žalářníka starou ohranu jednolampovku, naučil se housti na jednu lampu dojemné písně a usedavé, veselé večery všech stanic Evropy, a krátil si tak dlouhou pustou chvíli, čemuž naslouchal dojatě lid, shromažďu-jící se každého večera pod věží. Bezútěšný život vězně zpřijemňovali mu četní ptáčekové a psíci, kteří pamětliví jeho štědrosti, navštěvovali každé soboty svého bývalého dobrodřeje.

Harry Mi-Kota, deportovaný do koncentračního tá-bora v studentské kolonii na Letné, předhlonil v nuceném studiu práv seniora ruských běženců o půl semestru, načež se mu podařilo uprchnout a usadil se na neutrální svobodné půdě Osvobozeného divadla.

Žižkovská Lilie, žena omamných vnaď, byla pro své zkušenosti a znalosti zločineckého světa přijata do sboru detektivů, kdež dosáhla svými vděky značných úspěchů, provdávši se za superintendenta Chocholouška, jenž byl jmenován šéfem Scotland Yardu, neboť bývalý náčelník žižkovské policie sir Bublanina zmizel po dopadení Al Kapounově beze stopy.

Toto zničení Mra Bublaniny zůstalo navždy temnou hádankou. Někteří soudili, že to byla jen jedna z doko-nalých masek Al Kapounových, jiná domněnka, k níž se klonil Veliký Bidlo, tvrdila, že v rouše policejního prefekta se skrýval ďábelský doktor a fanatický ctitel sodovek, podivný cizinec dr. Barbutti (asi tolik co Fousáč nebo Foustka), v jehož nikách byli Kápo a Mi-Kota pouhými loutkami. Ten pak, dosáhnuv zrušení prohibice, odešel na Západ, kdež vládně mocnému trustu uctívačů pitné vody, kyselek a minerálek.

Ještě snad nutno říci o velikém králi špehů, Frantu Bidlovi, že se po prvé v životě ocitl ve vážném nebezpečí, upoután svěřimi půvaby krásné dědičky pokladu, plavovlasé Libušky Klimánkové. Posléze však, poslušěn va-rovného hlasu Cliftonova, rozhodl se, že nemůže při-poutat žádnou dívku k svému dobrodružnému životu, a když zjistil vzájemné sympatie sličné Libušky a svého přítele MUC Vacouna, potlačil drsným způsobem city nedůstojné nejslavnějšího žižkovského zvěda a s novou odvahou vykročil vstříc novým bojům, nebezpečím a záhadám.

Konec

POZNÁMKY,

jimiž by měl být čtenář poučen, vpravdě však bude ještě více popleten

I

Vzpoura na parníku "Primátor Dittrich"

Str.:

7 - Kád'a - mylně utvořené substantivum od zdrobněliny kádinka, tedy správně má znít kád'. Jinak též dr. Karel Pešek, legendární centrhalf čs. fotbalového středověku.

7 - Plánička - nikoli malá pláň (viz předešlé), nýbrž spíše planý stromek, podle jiných učenců malá plaňka, tyčka v plotě. Pokud jde o stejnojmenného slavného brankáře, na rozdíl od Kádi se jmenuje Franta.

10 - player - v zaniklém nářečí kmene fotbalových fandů doby předválečné = hráč vynikajících kvalit. Fandové čili fanouškové (viz též několikrát dále díl II a III) - nebudtež zaměňováni s Fanoušky (mužové s křestním jménem František). Název označuje ve výstižné zkratce fanatické stoupence některého klubu. Obě skupiny obyvatelstva se však vzájemně prolínají, takže např. Fanda Mrázek může být zároveň fandou.

10 - leader (v duchu nových Pravidel českého pravopisu lýdr, ale hezčí je vyslovovat leadr) - vedoucí klub, v době Matlafouskově většinou Sparta nebo Slávia (letenští leadři). S nimi tvořila čilá žižkovská Viktoria "silný triangel" - všechny tři kluby dohromady pak byly "rivalové z triangu".

10 - buřinka, též bouřka, bonbónek, meloun čili tvrdák - tvrdý černý klobouk tvaru polokoule, vyznačoval muže solidního, živnostníka, otce rodiny, detektiva nebo revizora pražských tramvají.

13 - "poznal hlas svého pána" - reklama gramofonové firmy "His master's voice", bílý psík, naslouchající u gramofonové trouby, jejíž reprodukce však, kupodivu, byla tak otřesná, že by z ní byl ani pes hlas svého pána nepoznal.

14 - Rin-tin-tin - slavný filmový vlčák. Zachraňoval dítka před únosci, dívky před zvrhlíky a sympatické jinochy před zlo-činci, aby je vehnal (jinochy) do spárů milovaných dívek.

25 - "Závist" - název parníčku, budí oprávněné podezření, že Pražská paroplavební společnost se zabývala smělym plánem vybudovat flotilu sedmi hlavních hříchů (Pýcha, Lakomství, Smilstvo, Závist, Nestřídmost, Hněv, Lenost). Básnický pro-jekt narazil patrně na odpor církevních autorit. Podle jiných badatelů je název odvozen od přístavu naproti Zbraslavi.

26 - kanec - mužský rod podstatného jména kaňka. Drsně zálesácká varianta téhož termínu je kaňour, zkráceno v

úsečné mluvě fořtů knour, což je divoké prase mužského pohlaví, v mluvě mazlivé pak čuně: souvislost čuněte s kaňkou odhalí bystrý čtenář samostatně.

26 - Chiclet's - osvěžující náhražka žvýkacího tabáku, tzv. žvýkací guma. Prastarý zvyk přezvykovat přijali trampové od čtyř-nohých obyvatelů prerie a původně žvýkali stébla trávy.

26 - Barrande - podle suchého vědeckého záznamu francouzský geolog. Oč šťavnatější a poetičtější je lidový mythus o této osobnosti, tlumočený Joe Chicletsem.

26 - Forbes - hrací automat na odčerpávání přebytečného oběživa.

27 - Aspirin (dnes acylpyrin) - zázračný prášek, jímž dávní šamani kurýrovali všechny choroby od planých neštovic po lepru.

27 - Nick Wharton - řečený "staříček", nerozlučný druh Buffalo-Billův, povinný komický živel v buffalobillkách.

35 - "Jede mladík na svém keňu.." - dřevní píseň povltavských domorodců z dob, kdy piroga a kajak byly důležitými do-pravními prostředky i bitevními jednotkami. Později, v době feudální, vznikla jezdecká verze tohoto zpěvu: "Jede mladík na svém koni..." co by chorál selské jízdy. Nepochopením dávné trampštiny byl genitiv "vesel" (úderý vesel) vykládán mylně jako adjektivum "vesel" = "v dobré náladě, bujarý". Odtud verš "vraný koník vesel skáče..."

36 - véla - hutná zkratka pro známku velmi dobrou, podle vzoru "éla" - "elektrická tramvaj".

42 - Maršner a Orion - továrník a jeho dítě (v daném případě čokoládovna). V utkání Oriona s Kofilou spatřovali někteří učenci symbolickou zkratku pro konkurenční boj dvou to-váren na čokoládu, což je výklad mylný. Podle dochovaných ústních zpráv byl tramp Maršner proletářského původu, a jsa amatérským hvězdářem, zvolil si předjmení podle populárního souhvězdí.

45 - Radion Mac Peresam si získal takovou popularitu v pračkách všeho druhu, že na paměť slavného práce byly jmény Radion a Peresam označeny prací prášky. Jiná verze, méně pravdě-podobná, uvádí, že prý Radion používal nukleárních střel, napuštěných radiem, které kalil v ohni nočních rádiových pořadů zábavné hudby.

47 - astrachán - na rozdíl od paďoura byl spíše štíhlé postavy, uhlazený a elegantně oděný (paďour býval zamaštěn - viz též masňák) a navštěvoval elegantní restauranty, kdežto paďouři se rojili v zakouřených hospodách. Astrachán pil sekt, kdežto paďour plzeňský prazdroj nebo velkopopovický kozel.

47 - Krép-de-Čín (čti Crepe de Chine) - jemná tkanina, do níž se zákeřný metač nožů s oblibou halil.

48 - Smutný gigolo - píseň, která líčila neutěšený osud carského gardového důstojníka.

50 - Vykópil - nezaměňujme s Jaroslavem Vykoupilem, zaslouží-lým mistrem sportu, jenž nedávno slavil šedesátiny. Není pravda, že Jaroslav Vykoupil házel vidlemi, ale naopak je pravda, že házel sice diskem, toliko však pro zábavu, kdežto 400 m běhal vážně, a to v rekordu.

50 - mah-yong - čínská hra, podobná dominu. Zálesák Mah Yong se při volbě jména patrně omylem domníval, že je to jméno slavného bandity.

50 - Souvislost Sama Křópala se stréčkem Křópajem z Břochovan se nepodařilo vystopovat. Jde patrně o náhodnou shodu jmen.

54 - Nikodém - otužilý kmet a náčelník nezmarných dědů, kteří šířili slávu své generace tím, že rok co rok plavali o vánocích závodně přes Vltavu. Nestor Nikodém brázdil ledovou tříšť Vltavy ještě ve věku 75 let.

56 - Big Bili Tilden - zakladatel amerického profesionálního te-nisového cirkusu; Karel Koželuh, český profesionální mistr světa v tenisu, byl nejslavnější ze čtyř bratří Koželuhů a patrně vůbec nejslavnější český koželuh.

63 - Jan Košek - zakladatel české fotbalové střelecké školy z doby, kdy se mylně soudilo, že úkolem fotbalového útočníka je vstřelit míč do branky. Nejenže střelil z každé pozice, ale dokonce skoro vždy trefil branku. Jeho klubovým druhem byl kapitán S. K. Slavie Medek, největším soupeřem pak spartánský střední útočník Pilát, opora "železného Sparty" po první válce. Tito dřevní fotbalisté vycházeli z primitivní these, že účelem hry je vyhrát zápas, a většinou se jim to dařilo. Vývojem vznikli pozdější "zlatí hoši", kteří se zaměřili na předstřel (foršůs) a posléze dnešní Mistři Velikého Vápna, kteří skýtají oku divákovi estetický požitek půvabnými kličkami.

69 - Underwood a Remington - značky psacích strojů, neznámo, zda tak pojmenovaných v upomínku na oba proslulé kanadské žertěře.

74 - stroke - od přídě počítáno každý sudý a háček - každý lichý veslař.

75 - maňásek - nejmenší bojová jednotka vltavské válečné flotily.

75 - Národní politika - ctihodný a vousatý list, skýtající akcionářům plynulé a štědré příjmy skrze rozvětvenou inserci. Ve výroku autorů "sensační večerník Národní politiky" jest spatřovati básnickou licenci.

II

Dobrodružství šesti trampů

82 - strdi (lépe "ta střed, strdi") - záhadná substance, o níž je všem vzdělancům známo, že ji naše vlast oplývala. Jen úzký kroužek zasvěcenců zná celou pravdu: že je to med.

82 - Kubát I. - starým pravopisem El Cubato, podle historických dokladů zemský prezident český. Zapsal se do dějin trampstva a mravnosti nařízením, že dvojice různého pohlaví, tábořící v přírodě, musí se na požádání vykázat bezpečnostním orgá-nům oddacím listem.

83 - "Oy wy lesj..." - citát z podvrženého Rukopisu zelenohorského. Původní znění textu "proč pak vy se zelenáte" změnil pan Ponrava z didakticko-mravnostních důvodů na "czerwenáte". Pan Ponrava upravuje výchovně a ideologicky další texty Lidovou píseň "Zle, matičko, zle, Prušáci jsou zde" a dále metrický úvod ke Kollárově Slávě dceři.

84 - divoký skaut je paďourské označení pro trampy, na rozdíl od skauta krotkého čili organizovaného v příslušném svazu.

- 87 - Zahradník Brodský - není míněn pan Hujer, zahradník ze Že-lezného Brodu (bratr proslulého astronoma), nýbrž Zahradník-Brodský, autor oblíbených příběhů pro romantické paní a dívky.
- 88 - Sakura ve vichřici - kniha Joe Hlouchy. Hojněji o tom v "Žižkovském podsvětí" v souvislosti s Harrym Mi-Kotou.
- 88 - Santo braiglo del randallo - patrně kletba z nějakého ostrovního, italského nářečí. Viz též dějiny malířství, heslo Breugel.
- 88 - "hlava nebo orel" - lidová hra z doby mocnářství rakousko-uherského, kdy na jedné straně mince byl dvouhlavý rakouský orel, na druhé pak hlava staříckého mocnáře. Zvíře i mocnář se od té doby častěji měnili, ale úsloví "nemít ani vorla" žije, kupodivu, dodnes.
- 97 - "Osada mladých snů" - strhující český film podle opojného románu, o čemž bude řeč později v pozn. ke str. 211.
- 97 - Nikolaj Nikolajevič Nikolau - je míněn Stanislav Nikolau, středoškolský profesor a přispěvatel Národní politiky, ofi-ciální mluvčí tehdejšího českého fašismu. Odtud jeho "boha-týrská" ideologie.
- 99 - Dimitrij Ivánovič Běženko-Gígolov - karikatura určité části ruské porevoluční emigrace (tzv. "běženců"). Gígolové, profesio-nální tanečníci, živil se touhou zámožných dam zatančit si s velkoknížetem.
- 100 - tango Mercedes - oblíbená melodie, došla dokonce obliby dvojnásobné zásluhou parodie Voskovce & Wericha.
- 102 - Thurn-Taxis - Šlechtický rod. Věrohodnost tvrzení, že jeden z potomků této rodiny se stal taxikářem, nutno měřit se-riózností dobrého šoféra Antonína.
- 110 - My home my castle - nejde o kastli v doslovném významu toho slova, nýbrž o metaforický smysl výrazu castle - hrad. (Můj dům, můj hrad - anglické heslo majitelů domů.)
- 111 - veliký Dunlop - mytický praotec, založivší továrnu na pneu-matiky a jiné gumové výrobky, mezi nimi i tenisové míčky.
- 111 - "Zelený lučištník" - proslulé detektivní dílo Edgara Wallace, pěstitele detektivek ponuře příšerných, často velmi přiboudlých.
- 112 - náčelník čs. Orla - podle vzoru Sokola tělocvičná organizace katolických cvičenců. Bystrozrak náčelníků Orla, hlavně ve věcech politických, patří do říše starých legend a pohádek.
- 115 - bratr Melich - vznešená legendární postava. Jeho potomek Melíšek se stal rovněž bardem, a to v oboru tvorby operetní a estrádní.
- 116 - bratr Konrád (Karel) - známý otužilce s "Postelí bez nebes", specialista ve věcech tramské erotiky (autor pastýřského listu "Epistoly k nesmělým milencům"), jehož "Rozchod" s paďourstvem vzbudil nadšený ohlas.
- 117 - kanadské boty - nejsou boty žertovné, nýbrž polovysoké šněrovací a nejsou podmínkou při provozování kanadských žertů.
- 117 - volejbal (nikoli "mogulball") - předchůdce dnešní závodní odbíjené, ale mnohem zdravější a méně namáhavý, něco mezi šachy a ping-pongem.
- 118 - bratr Hudec - světový mistr v cvičení na kruzích. Zde mírný omyl, místo bratra Šupčíka, olympijského vítěze ve šplhu bez přiražení.
- 119 - jamboree - skautská veselice.
- 119 - Armáda spásy - uniformovaná korporace, jež s pomocí bubnu, trumpety, činel, přednášek a teplé polévky získávala bludné duše zpět pro křesťanskou víru. Viz příslušný pasus v "Žižkovském podsvětí".
- 120 - Zátka (nikoli "zátka" = špunt) - sodovkový král.
- 127 - barel, pinta, versta, inch, pud atd. - staré tramské míry a váhy, jejichž přesná hodnota nemohla být stanovena, protože jed-notlivé tramské kmeny se velmi lišily v kvantitě těchto měr a vah. Tak na příklad pinta rumu se někde rovnala tak zv. "malé štamprli", jinde "panáku" (dnes zvanému fir'an), někde pak představovala žejdlík.
- 134 - Bowie kníže - zálesácký nůž, v tramském pojetí houbářská kudla.
- 138 - raketeers - gangsteři-vyderači.
- 139 - "o žních, daních, o počasí" atd. (Sv. Čech, Ve stínu lípy) dojemná, ale pochybná snaha autorů přesvědčit čtenáře, že vychodili (autoři) střední školu.
- 140 - ZB a Schwarzlose - lehký a těžký kulomet zastaralého, dřev-ního typu. Bylo jimi možno pobít toliko několik set lidí. Od té doby však učinila civilizace prudký skok kupředu.
- 144 - veselý večer pražského radiožurnálu - důstojná relace, vyhovující vážnému založení čs. posluchačů. Vývojem a zdokonalováním se dospělo až k dnešním truchlivým humoristickým pořadům.
- 144 - Marion - dívka, o níž sní námořník, zmítající se na vlnách. Naproti tomu hrdina písně o švestkové aleji, v níž se kromě švestek válí osobně, pojíždá švestky s dívkou jménem Anča, a je tedy ušetřen snění.
- 161 - "Za tou naší garáží" - jedna z živelně drsných milostných písní našich dědů (viz dále: "Franta na mě doráží, má takový divný chutě, že mě to až zaráží"). Srovnej zjemnělé, zduchovnělé, dumně ušlechtilé songy našich dnů (např. Náš dům šel spát nebo Cestář).
- 147 - 148 - vesměs mužné popěvky z doby tzv. předklasické, z toho "Pryč a pryč je všechno, marná naděje" patří do údobí archaického (podobně i "Hercegovina" a "Babinský"). "He-lena v bazénu" je kabinetní dílko středověké buržoazní erotiky. "Ve stínu kapradiny" není šlágr, nýbrž novela Josefa Čapka.
- 148 - Milinovský - významný předchůdce Karla Velikého, řečeného Waldauf, sídlem v Masně na Zvonáři. Řeznická dechová hudba má slavnou tradici, neboť patrně už ve válce třicetileté zahnali řezníci Švédy od Prahy s použitím dechové hudby Pražského průmyslu masného.
- 151 - šutrák - metací zbraň dávnověkých nezletilých bojovníků.

- 154 - Dlouhý-med-Soběslav - reklamní heslo.
- 155 - Potužník - objevný zpracovatel písně Tluče bubeníček, mylně přisuzované malíři Bubeníčkoví, když po čtvrté ráno tloukl na roletu vinárny.
- 155 - "...chryslere osmiválcovej!" - zaklínadlo vzniklo patrně po těžké havárii, při níž přišel americký vůz firmy Chrysler o čtyři válce.
- 156 - minimax - hasicí přístroj předválečné éry, používaný studenty na "kolonce" na Letné k zpestření nočního rodea.
- 160 - pyramidon, antipyrin (podobně jako aspirin) - léčebné dryáky dávných čarodějů.
- 160 - d'aur - nevěřící, stoupenec jiné víry než trampské. Potupně "paďour" (nepravý d'aur, zmetek d'aura), z toho pak hláskoslovným vývojem paďour. Chronologicky nejstarší je "paďúr", později "paďaur", novověké "paďour". (Viz Gebauer, Staro-česká mluvnice: "súd - saud - soud, Sudek - Saudek - soudek, neplésti s tím Aloyse Skaumala).
- 162 - červená a modrá knihovna - dvě edice jímavých příběhů pro roztoužená dívčí srdce
- 167 - rašple - drsný nástroj k hoblování floků v botě, metaforicky drsná, řízná paní v nejlepším věku (obyčejně ve spojení "stará rašple").
- 167 - královna Viktorie Žižkov - neznámá panovnice z bájeslovného údobí dějin, patrně zakladatelka stejnojmenného sportovního klubu. (Viz o tom dále vstupní kapitolu "Žižkovského podsvětí").
- 168 - "Kdo je ten rošťák..." - méně známá verze děkovného chorálu "Kdo je ten člověk, zdali ho znáš, toť český rohlík, živitel náš".
- 170 - lanař - houževnatý tvor s lasem, jímž přetahoval hráče z jednoho klubu do druhého. Podobně jako australský praještěr bahník přežil lanař všechny živelní pohromy a pře-vraty (kúry zemské i společenské) a dochoval se až do našich dnů.
- 172 - železný župan - předseda středočeské fotbalové župy jménem Fanta, není totožný s hrdinou Bozděchovy hry "Světápán v županu".
- 172 - karenční lhůta - hráč, přestoupivší v sezóně do jiného klubu, nesměl po určitou dobu hrát. Tuto dobu trávil v kantině u piva.
- 175 - bojovník za Svobodu... - míněn je populární "tank" z S. K. Slavie Franci Svoboda.
- 175 - akvisice - nově získaní hráči. "Smíšený team", ličený ve zkazce o Féřplejovi, byl inspirován tehdejšími poměry v pražských profesionálních klubech (nejlepšími "českými" hráči byli např. Belgičan Braine, Němec Schaffer a dále Angličané Ottoway, Kimpton atd.).
- 181 - tradiční louže ve třetí zatáčce běžecké dráhy S. K. Slavie nebyla, žel, pietně přenesena při stěhování Slavie (Dynamu) do Vršovic.
- 182 - politický klíč - poměrné zastoupení podle politických stran. Používalo se ho při obsazování úřednických míst apod., takže mnozí snaživí občané měli v kapse několik politických legitimací pro všechny případy.
- 182 - Flohr - ruský šachový velmistr, rodák československý a tehdy náš občan.
- 186 - Joe Špargl - mírně pozměněné jméno oblíbeného milovníka z dob němého filmu.
- 189 - Greta Garbo, Harry Piel, Sonnyboy, Chiron, Briand, Marconi, Jannings - význačné osobnosti z doby mezi dvěma válkami. Kromě Sonnyboye, který zemřel ve stejnojmenném filmu ve věku předškolním, domohli se jmenování význačných postavení a poct, a to Greta Garbo hadovitě démonickým půvabem, Harry Piel cylindrem, kotletami (krátkými licousy) a šílenou odvahou svých dvojníků, Briand politickou činností, Marconi přispěl k rozmachu dechové hudby vynálezem rádia, Jannings proslul hereckými výkony,
- 190 - Osada mladých snů - "trampský" román s tajemným Billem Stínem a půvabnou Nast'ou okouznil celou dívčí generaci a dorazil i mužskou část této generace, byv zfilmován drtivým způsobem. Bill Stín a jeho spoluhráč Kublaj zničili diváky marnými pokusy vtěsnat objemná břicha do kajaku.
- 192 - panoramata - zvučný pratrampský nominativ, který se auto-rům podařilo zachránit před četnými náporů běsnících korektorů. Před tímto směrlým tvarem couvli i redaktoři nových Pravidel českého pravopisu.
- 193 - Spolek Zapomenutých Slávů - čtenář promine, že tato poznámka bude trochu obsírnější. Zabudnutí Slávové jsou kapitola sama pro sebe. Naši fašisté si totiž ve třicátých letech skutečně hráli na "Starostovany", zhlédnuvše se v německých na-cistech, kteří začali obnovovat pohanské myty, zažili o slunovratu "pragermánské ohně" a uctívali Wotana, Odina, Freyju a ostatní germánská božstva. Čeští fašisté nemohli ovšem zůstat pozadu za tímto "očistným ohněm" a nejenže vydávali časopisy "Staroslovana" a později "Lecha", v nichž se pokoušeli o jakýsi ryze slovanský rasismus, nýbrž začali i fušovat do historie, vyhrabali všechny romantické a dávno vyvrácené báchorky z doby Kollárovy, podle nichž i Římané byli vlastně slovanského původu (dokonce prý římská rituální "carmen ambarvale" vznikla z "Hospodine pomiluj ny", ačkoli mezi oběma chorály je časové rozpětí přes tisíc let; stejné tak nacisté např. tvrdili, že řecký chrám je typická germánská architektura). - Jako vhodný "casus belli" proti pokrokové levici byly obnoveny tzv. rukopisné boje. Pokro-ková věda dávno odhalila tyto padělky, vyrobené romantic-kými buditeli Hankou, Svobodou a Lindou v dobrém úmyslu nahradit národu chybějící prastaré epické zpěvy. Byla i zvá-žena básnická hodnota podvrhů, jímž nelze upřít uměleckou kvalitu a epickou sílu. A tu rozvířil tisk dvou fašistických skupin ("stříbrníci" a "Gajdovi fašisté") neomalenou kam-pañ, rukopisy byly prohlašovány za pravé památky z desátého století a fašistický tisk přinášel "nové senační důkazy" o pravosti rukopisů a o tom, že naši pokrokoví filologové jsou zaprodanci Němců, kteří chtějí oloupit národ o historickou památku nesmírné ceny. Tak např. přinesl jeden pravicový list vzrušující svědectví o tom, že na Sibiři žije dodnes tatarský kmen, jenž uctívá svého dávného přemožitele v bitvě pod Hostýnem, Jaroslava ze Šternberka (celá bitva je romantická smyšlenka). Přitom, což je typické, většina stoupenců fašismu rukopisy vůbec nečetla. Tato operetní staroslovanská fraška byla i pro ostatní pravicové strany poněkud příliš silná, a tak zůstali fašisté izolováni a množili se toliko "dělením" jako prvoci, to jest, rozpadali se na stále menší a menší

skupinky, z nichž každá tvrdila, že jen ona je pravověrná a jen jí je "blaho vlasti nejvyšším zákonem". To bylo inspirací pro naši karikaturu "Zabudnutých Slávů". Nejen postavy, ale i "staroslovánština" v této knize je z velké části parodický přepis textů Rukopisu královédvorského a zelenohorského.

195 - trabuko - zámořský doutník, patrně dar brazilských Slovanů Clubu Zabudnutých Slávů.

196 - a stránky další: jazyk praslovanský je nutno brát opatrně a s rezervou. Jdeť o fonetický, nepřesný záznam, a mimo to se v jazyku účastníků schůze vyskytují zvláštnosti a odchylky z neprobádané oblasti povltavských pralesů, oficiální filologii neznámé. Pro poučení bezradného čtenáře sdělujeme, že dětem z prvních ročníků národních škol lze dát tento text bez obav do rukou, varujeme však před tím, aby tento úsek četli kandidáti češtiny před zkouškami.

197 - neb - ve významu neboť, zde i jinde není staroslovanské ani trampské, ale pochází z poetické řeči živnostnické (Vaši ctěnou objednávkou nelze mi vyřídit, neb žádané zboží nejní na skladě).

198 - mostné - poplatek za přejítí mostu, obnášelo původně rakouský krejcar, později deset haléřů. Tento skrovný příjem byl úspěšně nahrazen sazkou, sportkou a jinými, lukrativnějšími zařízeními.

207 - džin - orientální duch a jeho souvislost s anglickou borovičkou zvanou "gin" je v dalším textu obšírně vysvětlena.

210 - Západu... - je myšlen Divoký Západ co symbol udatnosti.

212 - Jáva, Rumba, Wikov, Sunbeam, Kuba a Kubikula - poněkud zmatený výčet romantických ostrovů. Jáva, tehdejší moderní tanec (tudíž i Rumba) a zároveň značka motocyklu, (stejně jako Wikov a Sunbeam, což je vlastně "sluneční paprsek" a slušelo by to tichomořskému ostrovu), Kuba je sice doopravdy ostrov, ale Kubula a Kuba Kubikula je dětská knížka od V. Vančury.

212 - Sen záložního - plod rakousko-uherské válečné kinematografie, jenž měl dodat ducha c. a k. vojínům.

220 - neblahý Kollárův hexametr "Stůj noho! Posvátná jsou místa, kamkoli kráčíš" (tj. v zemi vyhynulých Polabských Slovanů), zhusta připisovaný některému z obou Čechů (Svatoplukovi nebo Praotci), je zde obohacen překvapujícím odhalením o starobylosti zbytkových velkostatků (jež byly nepodařenou zplodinou tzv. pozemkové reformy).

220 - zelený pás kolem Prahy - sen zdravotníků a architektů od dob Libušiných.

221 - Klub za starou Prahu - ušlechtilé sdružení na ochranu staropražských památek, někdy poněkud přehánělo svou chválu-hodnou činnost.

221 - odebral se do návi - staročeské rčení, tolik co pozdější "natáhl bačkory, brčka, perka, mokasiny nebo chuligánky".

221 - Státní regulační komise a její vzrušující projekt přestěhovat Dienzenhoferův pavilón - jedna ze zábav předválečných Pražanů (sem patří i sen o zeleném pásu, o podzemní dráze a mostu přes Nuselské údolí).

222 - pestré osudy náměstí Bajkalského (nyní Říjnové revoluce) patří k podivným úkazům, jež se dějí s architekty v podbabském okolí. Tíž propadali v této zóně chimérickým snům, takže dotčené náměstí bylo po paměti lidské nejzbadanějším náměstím Evropy.

224 - délesloužící četař (za Rakouska zupák) - poddůstojník, který zůstal dobrovolně sloužit po dokončení presenční služby.

224 - že Vršovci (staročeský rod) pocházeli z Vršovic, není vědecky dokázáno, ale že S. K. Vršovice si přivezly ze zájezdu z Austrálie klokana a přezvaly se pak na S. K. Bohemians, je doloženo sportovními večerníky.

225 - "státní auta na čundru" - stálá rubrika Večerního listu, v níž bdělý vlastenec a zakladatel listu Jiří Stříbrný přibíjel na pranýř spanilé jízdy státních hodnostářů ve státních autech a na státní benzin, s dívkami, jež státní nebyly. O svých vlastních korupčních aférách však moudře pomlčel.

226 - List paní a dívek - (vedle Hvězdy a Pražanky) poučné čtení pro dámy.

236 - silver-fox - "stříbrná liška", značka motocyklu. Lišky byly tehdy v oblibě, jednak co přehozy přes dívčí šiji, jednak jako bankéři (prodej losů), závodní chodci a vůbec celá doba tančila liščím krokem (foxtrot, moderní tanec).

239 - "Vstaň, vezmi pistol svou a pojď" - střelecká varianta biblického výroku ("vezmi lože své" - Lazar) svědčí o vysoké kultuře a erudici trampských náčelníků.

241 - Kohinoor - hora světla (ind.), značka tužky a posléze zámožný mladík urozeného původu, sympatizující s trampskou ideou; i když se na ně přezdívka "hora světla" jaksi nehodí, nutno jim přiznat zásvit osvicenosti.

244 - autoři poněkud přehánějí co do počtu polárních výprav té doby. Tehdy byl středem zájmu ztroskotavší pokus Itala Nobila proniknout na točnu vzducholodí. Výpravy se zúčastnil i náš prof. Běhounek.

246 - Humory (Humoristické listy) - důstojný předchůdce Diko-brazu, ozdoba holičských závodů doby paďourské. poetické hlášení trampského podvelitele je částečně citát z kulturní rubriky Národní politiky (část výtvarné kritiky).

248 - luft'ák - staroslovanský název (luft = frišný vzduch) pro paďoura, holdujícího zahradním restauracím a letnímu po-bytu na venkově.

248 - Klub turistů - na rozdíl od Clubu Zabudnutých Slávů nemá pevného sídliště, nýbrž jeho stoupenci jsou štváni vnitřním nepokojem z místa na místo, při čemž se dorozumívají pestrými značkami na stromech, plotech a milnících.

249 - britaniko - viz v pozn. k str. 195 trabuko.

254 - vedle novináře Knickerbockera jsou pánové Humpnagelvogel a Rzerzicha umělecká fikce.

255 - "Před Kozodoji..." - parodie na oblíbenou básničku "Na Chemin des Dames, hotovo k boji...", kde se líčí sice slavná, ale bohužel vymyšlená bitva čs. legií ve Francii.

263 - Robin Hood - anglický Jánošík a Jack Aspirin v jedné osobě. Zakladatel trampingu a slavný střelec lukem od boku.

265 - 267 - Tento historický záznam skýtá netušené a dosud ne-využité možnosti srovnávacímu jazykozpytu. Srovnej např. staroslovanské "praudník" s trampským synonymem "paroustevník". Strhující je kontrast úsloví "mršina

vychrtlá" proti "masňáku voteklej".

208 - Kuše - nebezpečná zbraň, kušna - ještě nebezpečnější zbraň. Nicméně soudíme, že trampské metafory předstihují obraty starých Slávu, např. "partéka přehubená" proti smělému obrazu "nudle cezená přes kanál". Závěrečný, lapidární výrok páně Malbohanův přešel do dějin a inspiroval prý Viktora Huga při líčení bitvy u Waterloo.
270 - Hodža-effendi - ministerský předseda Hodža, slovenský agrár-ník, Černín byl zemský prezident moravský, Černý a dr. Beskyd byl zemský prezident tehdejšího Zakarpatska. Nástupcem Kubátovým byl zemský prezident Sobotka (viz další). Zemští presidenti byli státní úředníci s omezenou pravomocí, jejichž honosný titul měl dodat lesku systému buržoasní demokracie předmnichovské republiky.

271 - Použito proslulé právnícké Stiebrovy formulace ze starého českého práva: "Kdo neměl v Čechách na dědinách, jsa odkudž, byl poháněn z tkáče, na Moravě původem zátkyň." Celé generace právníků se učily z paměti této magické formuli (a jiným zaklínadlům), aniž měl kdo z nich jen matné tušení, co to vlastně znamená.

275 - vejr se svou kostí - metaforický obraz, značící jinocha a jeho dívku (srovnej hovorové rčení "obírat kost").

277 - kompaktáta - body dohody mezi Římem a husity;

277 - modus vivendi - dohoda mezi církvemi a státem z první republiky. rubání květů, ratolestí a větvíček, jakož i nošení ohromných košťat orvané vegetace z výletu je způsob, jímž padouři manifestují svou přichylnost k přírodě.

281 - "První Člověk, který stanul na chladnoucí kůře zemské, byl zemědě-lec" - tato zdrcující these byla oficiálně vyhlášena předákem čs. strany agrární.

283 - Lev Borský a Stanislav Nikolau (redaktoři Národní politiky) - splývají zde autorům v jednu legendární, bohatýrskou postav. Oba rekové vydatně přísluhovali českému fašismu.

284 - Výčet fantastických tvorů a rostlin nechť laskavý čtenář přičte na vrub bujné obrazivosti autorů, kteří se dodnes navzájem obviňují, kdo to vlastně vymyslel.

285 - spory rukopisné - tj. spory o pravost Rukopisů královédvorského a zelenohorského, byly z filologické oblasti přeneseny na pole politické. Právce vinila levici, že tupí národní památky dokazováním, že jde o podvrhy. Viz o tom blíže poznámku k str. 193, heslo "Spolek Zapomenutých Slávů".

285 - "Ptáček zašveholil a dívka byla zachráněna" - nejzdařilejší a nej-proslulejší titulek sensačního Večerního listu.

291 - starobylý genitivus pluralis "hrdin" (místo "hrdinů") zdů-razňuje vznešenost a slavnostnost velkého okamžiku.

294 - Ministerstvo trampingu - tento historicky nedoložený údaj bude třeba vědecky přezkoumat. V denním tisku z oné doby není o takovém ministerstvu zmínky.

295 - Arizona a Texas - jde patrně o noční podniky z doby před-válečné. Tím nabývá bloudění Ping-Pongovo poněkud kon-krétnější podoby.

299 - "Když se ruka k ruce vine" - je citát z rakousko-uherské hymny a svědčí o bytostném zakotvení páně Ponravově ve starém mocnářství.

III

Z tajností žižkovského podsvětí

302 - Židovské Pece - skaliska patrně sopečného původu, dějiště divokých bojů mezi Žižkováky a Vackováky. Dnes postupující velkoměsto úplně pohltilo tento svérázný přírodní útvar.

302 - "u Bulhara" - křižovatka, jejíž název vznikl ještě před Bal-kánskou válkou (Bulhar byl, ku podivu fotograf a nikoli zahradník), dochovala se v původním stavu až na naše časy. Naproti tomu socha žižkovské Svobody zmizela za národ-nostních zmatků při splývání Žižkova s pražským City, a také železná opona mezi Žižkovem a Západem byla zcela sežrána rzí a zubem času.

303 - Lojza Kápo (podle matričního záznamů Alois Kapoun) dosáhl takové proslulosti, že Američané, ve snaze dohonit Žižkov, zřídili si v Chicagu rozsáhlou tlupu pašeráků alkoholu, jejímž náčelníkem byl gangster Al Capone.

305 - bitva u Vackova - jedna z nejslavnějších kapitol žižkovských dějin, byla záměrně zamlčena stranickými západními histo-riky, a také pokrokoví dějepisci pražští, z pochopitelné žárlí-vosti, snižují její význam na pouhou šarvátku dvou klukovských tlup. To však nic nemění na faktu, že byla svedena: jeden z autorů, tehdy mladistvý Žižkovan, zúčastnil se řeže osobně v prvních řadách, ozbrojen klackem a storanovkou (druh primitivního samopalů).

312 - MUC Vacoun (v anglické transkripci Watson) - prostoduchý přítel slavných detektivů (původně Sherlocka Holmese), který se ustavičně diví.

313 - pátrací kladívko - záračná pomůcka k řešení všech zamo-taných situací, kterou vytvořili pro své pohodlí anonymní autoři sešitových příběhů o chicagském detektivu Leonu Cliftonovi.

316 - Svoboda - viz o tom poznámku ke str. 175 k "Šesti trampům".

316 - viktoriánský - pocházející buď ze slavného údobí anglické královny Viktorie, nebo z ještě slavnější éry sportovního klubu Viktoria Žižkov.

316 - pardál - hrdý titul junáků z doby žižkovské svobody. Původ slova jest hledat v taneční písni "Točte se dál, párové..." s refrénem "Toč se o pár dále, toč". Později se pělo: "Toč se, můj pardále, toč...", a odtud změněn i první verš na "točte se, pardálové".

Správný pardál nejstaršího údobí se vyznačoval pruho-vaným tričkem s krátkými rukávy, tvrdákem a veržinkou (později cigaretou v koutku úst). Klenutý hrudník a mocné bicepsy (mnohdy tetované) byly podmínkou. Další podrob-nosti viz v kapitole "Ples gentlemanů" a "Když Buddha bdí".

316 - mistrák - zápas o mistrovství v určitém sportu, hlavně v ko-pané. Ve staré době obě strany usilovaly o vítězství, aby se co nejlépe umístily v mistrovské soutěži. Dnes usilují obě strany o nerozhodný výsledek, aby jim vyšel křížek, který společně vsadily do Sazky. To se však nelíbí divákům, kteří vsadili jedničku nebo dvojku. Odtud povyk hlediště při mistrovských zápasech.

- 317 - kiosky s limonádou na Václavském náměstí vzaly za své po zřízení automatů.
- 320 - romantická tvářnost vrchu Žižkova před vybudováním Památníku odboje je zachycena v kapitole "Zlaté opojení". Bajkalské náměstí - viz "Šest trampů", poznámka ke str. 222.
- 323 - kouláky, macešky - uzenářské lahůdkové výrobky (dnešní ekvi-valent macešky je čajovka), dovážené do SSŽ (Spojených Států Žižkovských) ze Západu (zhýralého). Maceška je ozdobná květina, co je to koula, nepodařilo se nám zjistit (podle nezaručené hypotézy jde o jména výrobců).
- 328 - Zora - obávaná cigareta předválečné tabákové režie, byla dostižena teprve partyzánkami, ani ne tak cenově jako spíše zápachem.
- 329 - bulvární tisk - předválečná specialita, sbírka pikantních a skandálních historek, klepů, politických sensací atd., vy-šperkovaných divokými titulky a uměle nafouknutých a zve-ličených.
- 336 - Joe Hloucha, Svojsík, Havlasa (Jan Klecanda mladší) - čeští pěstitelé japonského folklóru.
- 337 - státní rikšové na čundru - viz "státní auta na čundru", "Šest trampů", pozn. ke str. 225.
- 337 - Čermák - český starosta města Chicaga, postrach gangsterů, byl jimi zabit při atentátu. "Raněného černohorce" sice nenamaloval (jde o malíře Čermáka, jenž proslul jihoslovanskými motivy), ale v tom byla právě rafinovanost mrzkého Japa Mi-Koty, že svou pomstu provedl symbolicky a mohl být stíhán toliko pro poškození veřejného majetku.
- 340 - cejn - bankovka žižkovské měny, asi tak dnešních 20 Kčs. Základní hodnoty tvrdé valuty žižkovské jsou tyto: pěták (platil však deset haléřů), šesták (kupodivu, dvacet haléřů), tedy dva pětáky dávají šesták; 5 šestáků = kačka, kavka, kravka neboli koňura; 20 kaček = cejn; 5 kaček = bůr; 4 bůry = 1 cejn; 5 cejnů = 1 kilo; 10 kilo = 1 tác, papír neboli hadr.
- 344 - božská Betty, pan Vozáb - postavy vytvořené reklamními výtvarníky, doporučovaly Ex-šuměnky a cukrátku, zvaná haš-lerky. Schichtův jelen zdobil mýdlo stejnojmenného výrobce.
- 350 - Wallace Edgar - továrník hrůzných-detektivek.
- 352 - Madame de Thebes - populární pařížská vědma. Jejího jména používaly věšticí ženy z důvodů reklamních.
- 357 - Babinský - hrdina starobylého epického zpěvu "Na Sahaře v Africe stojí velká věznice". Patron loupežníků všech typů a oborů. Stará sága o něm sice praví, že "bohatým bral a chu-dým dával", ale podobá se pravdě, že si něco srazil na režii.
- 363 - Viktorin Kornel Stodola ze Všetat - vznikl splynutím staročeského pána Viktorina Kornela ze Všehrd (odborník na zemské desky) se slovenským agrárním předákem Kornelem Stodo-lou. Jest na vůli čtenářově, chce-li do této synthesy pojmut také slovenského dramatika Stodolu.
- 364 - sir Wipler se dochoval až na naše časy, k větší slávě hudby, které se z neznámých důvodů říká zábavná.
- 365 - 375 - přehlídka oblíbených songů od doby diluviální až po klenoty z doby středověkého rozmachu po první válce. Pokud jde o "Cikánku", proslavila nás i v zámoří.
- 369 - Metro-Goldwyn-Mayer - hollywoodská filmová produkce.
- 371 - Polydor Zaubersic - náhodně připomíná tenoristu Schütze z Národního divadla.
- 374 - Šváb-Malostranský - jeden z praotců českého kabaretu.
- 380 - fotel - dávné staroslovanské odpočívadlo, podobné moder-nímu českému armchairu.
- 383 - špaček - v poetické žižkovské mluvě značí vajgla (špágr, čik, tygr), ve vznešené mluvě básnické "nedopalek". škoda-sentinel - parní kolos, poněkud připomínající nákladní auto (dízlák), ale méně smrdutý.
- 386 - Armáda spásy - viz "Šest trampů", pozn. ke str. 119.
- 401 - "Prassa ziżkowska" - bulvární tisk nazývali Poláci "prassa czerwona", protože vycházel na růžovém papíře, stejně jako u nás Expres.
- 401 - masérský salón - humánní zařízení, ilegálně nahrazující někdejší "vykřičené domy".
- 403 - pair - anglický šlechtic, člen britské Horní, a tudíž i žižkovské sněmovny.
- 403 - Pečirkův kalendář vynikal bohatým obsahem jímavých a hlavně dojímavých povídek.
- 405 - lamacz (Václav Lamač) - zesnulý čs. filmový režisér.
- 406 - gentleman - v žižkovském pojetí se podstatně liší od zkostnatě-lého britského ideálu. Pružná náplň tohoto pojmu vyplyne z dalšího vyprávění.
- 410 - souvislost Vršovců s Vršovicemi - výklad o tom viz v poznámce ke str. 224 "Šesti trampů".
- 412 - veliký mág "prof." Rox Roy nabízel služby svého věšteckého génia inserátem a za mírný poplatek zasílal rozbor povahy i náčrt budoucích osudů tazatelových.
- 423 - americké houpačky - zařízení, na němž žižkovští gentlemani a pardálové předváděli dámám svou odvahu. Když byl vyhoupl lodičku, v níž seděla fešule, až nad plachtu, pustil se pardál tyče, za níž se přidržoval, a balancoval v letu, zapaluje si cigaretu, zatím co fešule zděšeně pištěla,
- 423 - colonel Lang Sam Etts a Picka - dva průkopníci, o jejichž totožnosti není zpráv.
- 423 - "ať, ať, ať, je to jako lať, -" - svérázná bojová píseň starých Žižkovanů: "Žižkov, srdce Evropy", později napodobená písní "Praha, srdce Evropy".
- 425 - "Dvě srdce ve čtyřčtvrtečním taktu" - valčík ze stejnojmenného filmu rozechvíval v té době srdce citelů milostných slágrů.
- 429 - Hanavský pavilón vznikl na Letné v době předfotbalové a udržel se po celé údobí slávy a úpadku letenských leadrů.
- 429 - letenská milice - v dochovaných záznamech se těmto mužům říká "hlídači sadů".
- 440 - Thugové, Malajci, Veddové - vesměs známé národy Indie, Indonésie a Ceylonu. Naproti tomu Vénové a Pepani (jinak též Vencové a Pepíci čili Pičkové) vymřeli až na nepatrné zbytky. Patřili spolu s kmeny Lojzů, Kódlů,

Frantů, Emanů atd. do veliké, divoce žijící rasy sígrů (též syčurové, čóři) s potulnými odnožemi somráků, šupáků, stoháků a dacanů. Zánik tohoto lidu byl způsoben vpádem svěžího, bojovného národa sekáčů (Harryové, Ferryové, Joeové, Billové atd.) a jeho mladší větve, zženštilých Potápků (pářících se s Bedlami). Krátká vláda tohoto rychle degenerujícího lidu byla vystřídána dobou Pardů (přímí potomci starších Pardálů), z nichž se patrně vyvinuli Páskové. Celá tato vysoce zajímavá historie bojů o středočes-kou pánev, spojená se zánikem, křížením a splýváním těchto různorodých elementů, nebyla dosud vědecky zpracována.

448 - pan Cejnar - fotbalový sudí vysokých kvalit.

448 - "naše stará práva jsou tam zakopána..." - citát z písně "Čtvrtého července". Je to v podstatě píseň rolnická, o traktoristce zvané "máti Čechie", která vyorala zmíněná práva za Břev-novem.

450 - zlatá žíla - poetický název pro hemoroidy.

454 - Mlynář a jeho dítě - populární dušičková hra (Raupach), jejíž hlavní atrakcí je defilé duchů, zahalených v prostěradla.

459 - čumbrk (viz též stejnojmenný squire) - jinak "žebrácký knoflík", subtropická, kaktusovitá rostlina, pokrytá pichla-vými, přilnavými kuličkami, jež si domorodci ze žertu vrhají jeden druhému na burnus.

463 - "Al nenavykl marně trátit času..." - srovnej Neruda, Romance helgolandská, "John nenavykl marně trátit času..." Z toho vyplývá, že v starší české literatuře byli zločinci velmi pohotoví a mrštní.

468 - "Čtyři spravedliví" - jedno ze stěžejních děl uvedeného už vel-kovýrobce detektivek E. Wallace.

468 - justiční palác v Karlově ulici by tam dnes zvědavý turista marně hledal. Historikové udávají přibližně místo, kde je dnes bio Vesmír, dříve Kosmorama.

469 - zahrádková kolonie - jedna z prvních toho druhu, byla kdysi u konečné stanice trati Č. 13. Od té doby se východní hranice Spojených Států Žižkovských posunula o několik kilometrů do panenské džungle v oblasti Malešice-Běchovice.

469 - Bálek - rázovitý loupežník z let třicátých (tradičně s písme-nem B, oblíbeným u loupežníků a průmyslových kapitánů, viz Babinský, Boček, Bálek, Baťa ald.). Vévoda Rojša byl podle suchých úředních zpráv plukovníkem a jmenoval se přibližně stejně.

472 - pomsta geniálnější než režie českého filmu... - v době vzniku této knihy hyperbola čili nadsázka.

473 - černý amatér - původně tak býval zván občan, jenž holdoval prudké rozkoši naslouchání čs. rozhlasu, nemaje řádné kon-cese. V Republice žižkovské úkaz velmi častý, neboť tamní lid si vysoko cenil svou valutu a čtvrtletní poplatek považoval za neúměrný hodnotám, jež mu čs. rozhlas skýtal.

478 - dr. Barbutti-Foustka - střizlivý a opravdu abstinentský výklad vede k domněnce, že šlo o předsedu Svazu abstinentů dr. Břetislava Foustku.

*

...a na rozloučenou s čtenářem:

Při vytváření těchto vysvětlivek byl komentátor veden snahou (podle jeho názoru chvályhodnou) vyhnout se suchému výkladu a přizpůsobit poznámky šťavnatému textu. Vycházel z přesvědčení, že humoristická kniha má být veskrze humorná. Domníval se přitom, že svěží humor let jinošských bude dobře ladit s pošetilými nápady věku kmetského, který, jak známo, vrací se cyklicky k dětským žertům.

Bystrá čtenářka a hloubavý čtenář na to jistě přišli sami, zmoc-nili se hbitě zrněk holé pravdy (viz třeba "Edgar Wallace = továr-ník na hrůzné detektivky") a odlišili od nich výklady žertovné (např. že paďour je nepravý d'aur), neboť nám šlo o to, vytvořit jakousi parodii na suchopárné poznámky, jimiž jsou některé edice přeplňovány. Pisatel počítal s tím, že čtenář, jenž se živelně prokouše textem až k vysvětlivkám, bude určitě příslušníkem velké rodiny veselých, humor milujících lidí. Zbytek ctěných čtenářů, kteří chápali "Poznámky" doslovně, prosí autor co nejzkroutěněji za odpuštění.